

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Altissimi doctoris Antonii andree seraphici ordinis
minorum questiones subtilissime sup[er] duodeci[m]
libros methaphisice A[ristotelis]**

Antonius <Andreas>

in venetiarum, 24. XII. 1481

Altissimi doctoris Antonij andree seraphici ordinis minorum questiones
subtilissime super duodecim libros methaphisice Aristotelis feliciter
incipiunt

[urn:nbn:de:bsz:31-326419](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-326419)

Primus.

Illudim doctores Antonij andree seraphici
ordinis minorum questiones subtilissime sup
duodecim libros methaphisice Ar. feliciter iapuit.

Orum celi cir

Orum celi cir
cuius sola. ecclesiastici. xxiij.
Secundus doctrinam Ar. 2
eius eor sequens scia metha.
que theologia p'oz 2 sapien/
tia noiat: versat circa tota ens. 2 signat circa
substancias sepatas: vt circa nobiliores ptes sui
sibi pzi. Et id qz e circa nobilissima entia: nobi
lissima scia e iter ocs scias naturalr adinuetas.
Nobilitas. n. sciaz ex nobilitate ozitur subie/
ctoru. ex primo de aia. Jo in psona huius scie
p'grue pot dici Orum celi. 2c. **U**bi describit
eius dignitas admiranda q'tum ad quattuor. f.
q'tum ad amplexu abitois magnifice. Influxu
correctois antetice. Actu igitionis amplifice.
Et q'dum platdis mirifice. **P**rimu pbat ipi
giri p'inctia generalis: cu p'imitit giri ad instar
enim cuiuslibet giri vl circuli q e figura capaci
sima fm geometricos scia metha. oia abir. Na
vt dicitur p huius i plogo sapietis. i. methaph.
e oia scire vt ptingit. Scia. n. metha. girat oia
entia siue sint imobilia 2 icorruptibilia: siue mo
bilia 2 corruptibilia: inquantu in eis repitit ro
entis. p quo pot intelligi illud eccl. 43. Cide ar
cum 2 bndic qui fecit illum. valde speciosus est
in splendore suo girant celi in circuitu glorie
sue. Ditas q'dem metha. e q'dam arcus mysticus
iaciens sagittas vitatis p'tra hostes falsitatis. io
e q'n arcus refulgens iter nebulas glorie. eccl.
50. Vide igit ipm 2 bndic qui fecit celi. Nam
girant celum. i. tota vniversitate entiu: 2 specia
liter entiu quoz bitatio e in celo. **U** 2m pbat ip
suis inflgentia vtualis cu addit celi. Sicut eni
celum influit i bec oia inferiora: sic scia metha. in
ocs alias scias huanas. vtpote q hnt istaz scias
ocs alias 2 cap pncipia pnt corrigere v'rga vi
tatis. defedere hasta pbitatis. app'obaf 2 robo
rare norma egtatis. sicut innuit Ar. i. p' poste. pa
ram an illud ca. Difficile e aut nosce. **U** 3d cir
co de hac scia pot itelligi illud eccl. 43. Altitu
dinis fundamtu pulcritudo eius sps celi in vi
sione gl'e. **U** 5m pbat efficacia regularis cu sub/
iugitur circuni. Circuit q'dem ingrendo de oi/
bus veraciter sine deceptoe. Et plurimuz effica
citer sine defectoe 2 generalr sine exceptione.
io in figura ipa e ille fluminis p'ison de q dicitur
genef. 2 q ipse circue ocm terram euulath vbi
nascitur aurū. f. sapie. 2 aurū terre illius optimū
e. Euulath iterptatur solidus. cuiusmodi sūt ocs
scie humane de se: metha. excepta. **U** 4m pbat
eius eminentia solitaria cu cludicitur sola. Inter
ocs enim scias huanas ista sola pcellit 2 oib' p'n

cipatur. ipsa. n. sola e cui nulla alia assimilatur.
Sola eniz e cui ois alia famulatur. Sola e qua
omnis alia admiratur. vt admiratine d're possu
mus illud tr. p. Quomodo sedet sola ciuitas. p.
po. 2c. certe sedet vt regina oiam sciaruz.

Alia secun

Alia secun
tum doctrinaz Ar. pmo
oster. noti subiecti pre/
supponitur toti scientie.
Naz de subo oportz pre
suppone qz e 2 qd e. Id/
circo ad exp'om libri me
tha. manus exte dens cōsidens de d'ij bonitate
de subo metha. talem p'fero q'oz. **U** 1m ens
simplr sumptum qd e cōe deo 2 creature sit scie
metha. subiectum p'm p'mitate adeq'tionis. Et ar
guitur q' nō. Nam vnus scie real e vnū subm
reale. sed ens acceptū vt cōe deo 2 creature nō
e aliquid vnus reale. metha. at e vna scia realis.
ps ergo ens sic: cōe e subz metha. maior p'bat
tam. qz contingit vno bitai vti vno actu vnus
actus e vnus obiectū. q vnus hitus e vnus ob
iectum. ps sic p'ria ps. tum. qz n' maioris entitatis
e effectus q' eā 2 mensuratū q' mensura. sz obm
cāt sciam 2 mensurat. q' si e scia realis obiectum
nō e rōnis sed ens reale: 2 sic ps scda ps. m. p/
batur. qz que sunt se totis distincta nihil cōe re
ale hnt in quo p'ueniūt. oppo'm p'dicati infert op
positum subiecti. sz deus 2 creatura sūt se totis
distincta. alr dens nō eēt summe simplex. qz har
bēt quo cōueniret 2 quo d'ret a creatura q' ens
cōe deo 2 creature nō e aliquid vnus reale.
Preterea illud quo scia formalr distinguitur:
2 a quo formalr denominatur. e eius subm p'm.
sed ens sic cōe nō e huiusmodi respectu scie me
tha. q' 2c. maior e euidens. bec. n. sunt p'ditiones
subiecti p'm. f. q' denoiet sciam formalr 2 q' di
stinguat eā a qualz alia. Scie enim fecat qucad
modum 2 res ex 3o de aia. m. p'bat p'rio q'tū
ad p'mam prem de distinctoe. quia. 6. metha. ca
piulo p' distinguit Ar. tres ptes scientie specta
tue dicens p'ficā ee circa inseparabilia 2 mobi
lia. mathe'm circa iseparabilia 2 imobilia p'm do
p'ham circa separabilia 2 imobilia cuiusmodi sunt
substantie separe. Si q' bec distinctio sciarum sit
conueniēs videtur q' sit p' subiecta p'pria iparū
2' ps m. de denoiatione ps ex. 6. huius. vbi vo
cat hanc sciam theologiam. qd p'bat dupliciter
tum quia si alicubi diuinum existit: in tali natu
ra exult. hoc e in imobili 2 sepabili. de qua p'di
xit hanc sciam considerare. tum. quia honora
bilissimas scias oz ee circa honorabilissimū ge
nus. sed ista scia est honorabilissima. ex p'logo
huius. 2 genus substantiaz separtarū est nobilissi
mas q' 2c. **C**onfirmat. qz in p'logo huius vo
cat p'ho hanc sciaz diuina qz est diuoz. **P**re

Handwritten marginal note:
... q' d'ij bonitate ...
... de subo metha. ...

si ens sic cōe est subiectum metha. g̃ in speculati
 one entis sic cōis consistit felicitas naturalis. cō
 sequens est falsum. g̃ 2 aūs pbatō p̃fic. f3 Ap. io.
 ethicoꝝ felicitas naturalis p̃sistit in actu metha
 pb̃ficali ṽl sapientiali qđ idem est. Tunc sic. no
 ticia subiecti in scientia virtualiter continet to
 tam notitiaz illius scie. ergo est perfectior q̃cūq;
 alia in illa scia: qz qđ continet virtualiter aliud
 est eo perfectius. si ergo felicitas consistat in ali
 quo actu sapientie ṽl metha. maxime erit circa
 actum cognoscendi subiectum metha. qđ ē ens
 per te cum ille actus sit perfectissimus in metha.
 falsitas ar consequentia p3 ex hoc. qz notū entū
 ṽt ens ē simplr̃ imperfectissima. **Pre** si ens sic
 cōe ē subiectū p̃m scie metha. g̃ scia metha. s̃bal
 ternat sibi oēs alias scias. p̃ns ē salm. g̃ 2 aūs p̃.
 p̃ne quia tūc subiectum vniuscūq; scie etiam
 subiecto metha. hec enī est cōdi. scien^o s̃balter
 nat: vt p3 ex p̃o posteriorū scias p̃ntis p3 6° me
 tha. vbi Ap. distinguit tres partes eētiales scie
 speculatiue. qđ non est si omnes alie subalter
 narentur metha. pbo. qz scie subalternatē vel
 ponit namerū. Vn non si sic. g̃ plares eēt q̃ tres
 cuz multe sint scie subalternatē amplius q̃ tres
 si non ponunt in namerū. g̃ pb̃f. 2 mathe. n̄ s̃bal
 ternantur metha. **Pre** de subiecto scie o3
 notum eē si ē 2 quid ē: ex p̃ poste. ca^o p̃. sed in ista
 scia non est notum de ente qđ ē. g̃ ens n̄ ē s̃bm in
 ista scia. pbo ml. tū qz ens ē equocū. vt ait Por.
 ca^o de spē si g̃ 2. Equinocū ar n̄ h3 qđ. tū. quia
 dato qđ sit vniuoecū ē cōissimū n̄ h̄n̄l gen^o supra
 senec d̃f̃az. nec p̃ p̃ns diffinitionem. g̃ nec quid
 ga diffinitio dicit qđ ē eē rei ex p̃ topi. **Pre**
 oē s̃bz scie h3 passioēs de ip̃o demōstrabiles. ex
 p̃ post. sed ens n̄ ē h̄i. pbo minozē duplr̃. tam.
 qz pa^o d̃f̃t eētialit̃ a s̃bo ens ar n̄ ē h̄i. qz ens
 ē de eētia cuiuslibz. tū. ga pa^o p̃dicat̃ denoiati
 ne de s̃bo 2 subiectum de passione n̄ nisi per ac
 cidens. ga p̃dicatioēs p se non conuertant. ex p̃
 post. ens ar predicat̃ de quolibet in qđ. vt vi
 det. **Pre** s̃bm cuiuslibz scie h3 p̃ncipia p̃ba 2
 partes. ex p̃ post. ca^o illo. certior ar. s3 ens cōe sic
 n̄ ē h̄i. g̃ 2 pbo. ml. tum qz ente nihil est p̃ns p̃n
 cipium ar est p̃ns p̃ncipiatō. tum qz si ens inq̃
 tū ens 2 vt sic cōe h̄eret p̃ncipia: g̃ quodlibet
 ens h̄eret p̃n̄. sic enī arguit p̃hs p̃ p̃tio. ca^o d̃
 reduplicatione. si iustū eēt bonū in eo qđ bonū
 oē bonū eēt iusticia. p̃ns ē salm ga tūc eēt p̃cel
 sus in infinitum in p̃ncipijs 2 p̃ncipiatō.
Pre s̃oa ē p̃ncipium subiectum huius scie. g̃
 non est ens. p̃ns p3 ga eiusdem scie nō pōt esse
 plura subiecta p̃ria. aūs pponitur p Ap. 4° me
 tha. ca^o p̃ q̃ ait vbiq; ṽo p̃rimi p̃rie ē scia ex q̃
 alia dependent 2 pp qđ dicuntur. g̃ si hoc ē s̃ba
 substantie o3 p̃ncipia 2 cās habere s̃m: p̃m. tū.
 ex 8° metha. ca^o p̃ s̃barū queruntur eē 2 p̃nci
 pia s3 illud cuius eē 2 p̃ncipia queruntur i scia
 ē s̃bz p̃m illius scie. tū. ex 4° metha. ca^o 3° cor sūt

partes pb̃ie quot sunt substantie. p qđ innuitur
 qđ f3 d̃f̃ione. n̄ substantie. vt subiecti p̃rimi d̃f̃in
 gnitur scia ista. Contra Ap. 4° metha. est scia
 que speculatur ens inq̃tū ens. 2 illa nō est aliq̃
 p̃ricularia. ṽn f3 com. logtur de metha. cu^o vbi
 statuit subiectum. **Pre**. Aūc. primo metha.
 ca^o 2° p̃m subiectum huius scie est ens inq̃tū
 ens. **Respondeo** in ista qđe sic p̃cedam. p̃o
 questiōis titulum breuiter declarabo. 2 qđam
 opi. q̃ non teneo pertractabo. 3° ad qđes 2 ad
 argumēta r̃n̄debo. Quātū ad p̃m scia dū ē qđ
 intitulo qđis ponitur vtrum ens simplr̃. p̃ li sim
 pliciter intelligo vniuersalr̃ 2 abstracte. fm qđ
 ens considerat̃ cōissime 2 p̃cise inq̃tū ens 2 sub
 p̃cia 2 p̃p̃ria rōe entitatis abstrahens q̃cūq; ra
 tione entis sp̃al. 2 p̃oīf̃ cōe deo 2 creature. Ad
 cuius eidentia ē notā dā qđ d̃f̃io entis in x. p̃
 dicamēta non ē p̃^a entis d̃f̃io sed a^o est p̃oz illa
 .s. qua ens dicit̃ in ens finitum 2 in ens infinitū
 2 accipiedo alteꝝ membꝝoz. .s. ens finitū d̃f̃inid
 tur 2 d̃f̃ione in decem p̃dicamenta. ex q̃bus
 p3 correlarie qđ deus cadit sub altero membꝝo
 p̃ d̃f̃ionis. 2 x. p̃dicamēta sub alio. oē ei^o ens
 p̃dicamētale ē finitū. id deus est x. oē ei^o ens
 qđ g̃ accipit ens vt dicitur p̃ d̃f̃ione: 2 non vt
 d̃f̃inidatur 2 d̃f̃ioē. id p̃oīf̃ ē ens qđ ē cōe deo
 2 creature. 3° ponit p̃m p̃mitate ad equationis
 ṽn notandū est qđ q̃tū ad p̃ns sufficit duplex ē
 p̃ritas. .s. p̃mitas p̃fectiois in q̃cūq; scia conseq̃t̃ g̃ d̃n3
 entitatis rei. vt illud dicit p̃m tali p̃mitate qđ ē
 nobilius ens q̃cūq; alio ad illam sciam pertinē
 te. sic i p̃posito p̃oīf̃ p̃m ens qñ est deus qz ē no
 bilius ens f3 g̃ d̃n3 entitatis q̃cūq; alio ente ad
 p̃f̃ideratioēs scie metha. p̃tinentē. s3 p̃mitas sine
 p̃ozitas ad equatiois notat̃ q̃litatez p̃f̃icam s̃bi ad
 scias qñ. s. scia n̄ excedit s̃bz nec eōner̃so. Sed
 qđ quid cadit aliq̃mō sub consideratiōe scie ca
 dit sub rōe foali subiecti. 2 eōduer̃so qđ d̃ par
 ticipat rōez foꝝmales subiecti cadit sub cōside
 ratiōe illius scie. vbi g̃ra. si ens inq̃tū ens p̃oīf̃
 subiectū p̃m metha. tali p̃mitate. qđ d̃ p̃ticipat
 rōez entis vt sic cadit sub p̃f̃ideratiōe metha. 2
 qđ d̃ metha. considerat sub rōe entis p̃f̃iderat.
Est g̃ sensus qđis. Utrū ens cōissime s̃p̃tes
 vt sub se p̃tinet oē ens finitum 2 infinitū. 2 sub
 p̃p̃ria 2 foꝝmali rōe entitatis. i. ens inq̃tū ens
 sit subiectū p̃m scie metha. sic ad equatū qđ nihil
 subterfugiat considerationem hui^o scie vt par
 ticipat rationē entis. Quātū ad 2° ē vna opi.
 Cōmē. .s. qđ de^o 2 intelligē^o siue qđ id ē gen^o sub
 stantiay separatay est subiectū p̃m hui^o scie. ṽn d̃
 Aūc. qđ ponit subiectū eē ens inq̃tū ens dicit
 sic p̃ p̃bi. cōmēto vltimo. g̃ dicit qđ p̃ p̃bia n̄itē
 p̃bare entia sepabilia esse peccat. genus enī en
 tum separatoy eē non demonstratur nisi in scia
 naturali hec enim entia sunt subiectum p̃ p̃bie
 2 ip̃ossible ē aliq̃ scias demōstrat̃ sūū subiectū

in quibus ens est subiectum primum meth. ga sic
 g no genus entium separatoz. cum unius scie sit
 tantum unum subiectum p^m. nec rationes cogunt
 Ad primum positam in pede. q. dicitur r^m ad
 rationes principales. Ad 2^m cum dicitur q. hic in
 plogo pp q. hec scietia e speculativa circa pma
 principia. Dico q. hoc non pbat substantias sepa
 ras e hic subiectum p^m. nam quelibet scia consi
 derat principia sui subiecti et passiones et partes
 et multa alia s^z q. diversimode ad subiectum p^m
 hnt attributionem. Ad 3^m cu dicitur sbe separe non
 sunt nobis totalr ignore. R^o sicut dicitur 6° li^o
 de s^z b^zis separatis sunt multe proprietates cogno
 scibiles q^z sunt ex parte illarum. sed non a no
 bis via sensus. id aliq scia speculativa e possibi
 lis h^z de eis sed non a nobis. pprietates at q
 sunt scibiles a nobis via sensus de illis substantis
 sunt sole passiones entis. Unde v^z e q. ille sub
 stantie sunt subiectum alicui^z scie speculative pos
 sibilis intellectui pot^z cognoscere ipsas sed n
 nobis. et id q^z ad ea que sunt scibilia de eis ca
 dunt sub consideratione metha. non vt subie
 ctum primum. sed vt aliquid contentum sub sub
 iecto p quod est ens vt p^z. Ad 4^m cu dicitur
 scia considerans aliq plura r^z. Ista r^o pot reduci
 p ipsu. nam assumpta maiori addo istam minoz
 sed substantia est ad q^z oia en^z attribuitur. 4°
 metha. vbiq^z vo primum pprie r^z. g de substantia
 est maxime ista scia. et per p^z non de deo vt de
 genere entium separatoz. Ad formam argum^z
 ti concedo minozem cum ista specificatione si il
 lud tale h^z oes condiciones requisitas ad sub
 iectum primum. tunc minor est falsa vt p^z ex p^z di
 ctis. ga illud genus non est aliqd vnus ab ente
 vel substantia. et tunc vt prius. Quantum ad 3^m
 articulum dicitur q. ens inquit ens qd e coe
 deo et creature est subiectum primum metha. Ad
 cuius evidetia declaro aliquas conclusiones. l.
 quinq^z. Prima conclusio sit ista. ens qd e coe
 mune deoz creature dicit unum conceptu p^z di
 alium a conceptu dei vel creature. Hanc conclu
 sionem ostendo sic. impossibile est eandem conceptu
 eidem intellectui s^z e certus et dubium. sed ali
 quis intellectus cert^z de aliq q. sit ens pot dubi
 tare v^z sit deus vt creatura. g iste intellectus
 h^z vnus conceptum entis alium a conceptu dei
 et creature. maior videtur evidens ex terminis
 ga negare predicatum est negare subiectum mioz
 proponitur. qz fidelis disputans cu infideli v^z
 a. sit deus non dubitat v^z a. sit ens imo est cer
 tus taz ille q^z aduersarius. nam vterq^z supponit
 tam^z v^z et certum q. a. sit ens. et t^z dubitat an
 a. sit deus vt creatura alias e^z vana eoz dispu
 tatio. Pre^z impossibile est aliqua plura in eodez
 vno conceptu convenire et differre. s^z deus et crea
 tura p^z veniunt i ente l^z conceptu entis. ga vtriusq^z ve
 est ens: d^znt at p^z p^z conceptibus sicut p^z. ga n
 e id e conceptus dei et creature. g concept^z entis e

alius a conceptu dei et creature. ma. p^z. non enim e
 intelligibile oppositum pre^z certum est q. ens
 predicatur o deo et de creatura. g vt s^z alius co
 ceptum l^z eundem si secundu eandem sic erit predica
 tio eiusdem de se ipso. g s^z alium conceptu et ille
 alius e vnus in se. aliq^z tot cent entia comunis
 sima quot inferiora. Confirmatur qz vt con
 ceptus entis est idem cum conceptu dei et crea
 ture vt alius. si alius h^zetur ppositus. si idem vt
 id e alteri vel vtriusq^z. si alteri. g no predicabitur
 de altero. et sic deus vel creatura n e^z vere ens
 qd est absurdum. Si enim est id e vtriusq^z. g et illi se
 id e inter se. ga q^z sunt id e vni tertio inter se sunt
 idem eo modo quo sunt id e illi 3°. L^z igitur co
 ceptus dei et creature sint vnus et id e per conse
 quens legitur q. p^z capiendo deus concipitur creatu
 ra et e converso. qd est absurdum vt p^z. Pre^z co
 ceptus entis e p^z naturalr conceptu dei et cre
 ature. g alius. a^z p^z. ga ille conceptus naturalr
 est p^zior a quo non convertitur subsistendi p^zia
 ex libro predicamentoz. et ex 5° metha. ca^o de
 p^ziori. s^z conceptus entis est h^z. ga legitur e de
 g ens et non e converso. Sicut si est creatura g ens
 et non e converso. g conceptus entis est naturalr
 p^zior. p^z p^z p^z. p^z in suo p^ziori non dependet a
 posteriori nec q^z ad esse nec q^z ad cognosci
 ga vt sic. non repugnat sibi e^z sine posteriori. g
 e aliud a posteriori. Pre^z. inter concept^z q^z
 tationis solus conceptus entis est simplicis sim
 plex. g alius a quocunq^z conceptu entis inferioris
 cuiusmodi sunt deus et creatura. a^z suppono p
 nanc. p^zia p^z. ga impossibile est eundem conceptum
 e^z simplr simplicem et non simplicem simplicem. nul
 lus concept^z entis inferioris est simplicis simplex
 oio. Ex p^z dictis concludo correlarium q. co
 ceptus entis est univocus deo et creature. ga si
 alius et vnus. g univocus de q. univocatione di
 cetur amplius in 4° h^zius d^zno concedete. et
 p^z sit ista. conceptus entis cois deo et creature e
 vnus realiter. Hac ostendo sic. Ois conceptus q. p^z
 catur i qd de aliqbus predicatide d^zte h^z est h^z.
 est vnus conceptus realr. sed conceptus entis e
 huiusmodi. g r^z. ma. est evidens qz op^z p^z dicati
 insert oppo^z subiecti. Dato enim q. non sit vn^z
 realr. iaz non predicabitur in qd de plurib^z nul
 lus enis ens r^z predicatur de e^z reali e^z tialit^z
 et in qd. mi. pponitur simili modo q. arguit r^z.
 p^z thopt. qz illud predicatur in qd de aliquo p
 qd respondetur ad interrogationem faciam p
 qd de eo h^z est ens. qz si querat qd e de^z respo
 detur q. ens. sit^z est de creatura. Responde
 tur forte q. ens non h^z coitatem aliq^z reale. sed
 solum q^z ad q^z dam indifferentiaz concipiendi
 cu g dicitur q. predicatur in qd: non est intelli
 gendum qd sit aliqd e^z reale qd p^z dicatur i qd
 de pluribus. sed sub vno mo concipiendi conti
 nentur plures res quaz quelibet p^z dicatur de h^z
 et de illo seorsum. puta realitas dei contenta sub

uno modo concipiendi ens in cōi predicatur d
 deo z realitas creature contenta sub alio modo
 capiēdi ens de creatura. Cōtra qz si sic tunc
 predica^o entis de deo non eēt p̄dicatio superio
 ris de inferiori. s; eundē de seipo. s; r de alijs
 qd nullus sane mentis diceret. P̄re^o ad p̄m
 cipale. vniū po^o vniū est obiectum adequatum
 sed ens cōe deo z creature est p̄m obiectum intel
 lectus. s; Aūc. p̄ metha. ca^o 5. ens z res p̄ imp̄
 sione. ip̄rimū in aīa ḡ ens sic cōe est aliquod
 vniū. non vniū s; rōez. ḡ vniū realit. p̄bō assam
 p̄i obiectū potentie p̄cedit naturalit actū potē^o
 ḡ non est vniū per intellectam. qz in suo p̄iori
 ē aliq̄ vniū. P̄re^o circūscripto oī intellectu
 deus z creatura h̄nt aliq̄ p̄uenientiam. qz p̄m
 conueniunt q̄ ens z nihil. ḡ illa cōuenientia ē re
 alit. z ita fundamentū istius conuenientie est re
 ale. qz nulla relatio realis pōt fūdari super ens
 rationis. non enim maioris entitatis est res fun
 data q̄ fūdāo. fūdamentum illius cōuenientie
 ē vniū cū sit relatio de p̄o relatio. ex s^o metha.
 ca^o de adalig. d. deus z creatura h̄nt aliq̄ vni
 tatem realem. z hec est vnitās entis i q̄ p̄ueniūt
 deus z creatura. P̄re^o intellectus intelligēs
 ens cōe deo z creature aut est verus aut est fal
 sus. si ē falsus nihil ad p̄positū. si ver^o. ḡ sic oī cē
 ex p̄te rei q̄ aliqd realiter sit cōe. tunc enī intel
 lectus est verus q̄i intelligit sicut se h̄t in re. fm
 Aūc. 9° metha. ca^o vltimo. Confirmatur quia
 alī vltas entis eēt quoddā fictitiū vt chimera
 nisi intellectus apte rei cogere ad sic abstra
 hēdū vniū aliqd cōe. vñ oī q̄ oī vnitati alicu
 ius veri conceptus cozzideat aliqua vnitās ex
 natura rei. Tertia conclusio sit ista. ens cōmū
 ne deo z creature est subiectum p̄m metha. scie
 z hec cōclusio ē directe ad q̄dēs. Vāc oīdo sic.
 p̄anetozitanb. z rōibus Auctoritate sic. Aūc.
 postq̄ distinxit 6° metha. tres partes scie specu
 latue mouet dubitationem. Ultra p̄ia p̄bia sit
 vltis aut circa aliqd genus d̄terminatū. Et vide
 tur solvere q̄ sit vltis. vñ circa finem solationis
 dicit de ente in q̄stū ens hui^o vtiq̄ erit speculari
 P̄re^o. ibides in sexto dicit q̄ si non est altera
 substantia p̄ter natura cōsistens tanc p̄biff. erit p̄
 scia. ga p̄biff. tunc eēt de oibus entib^o sicut nūc
 est de oibus naturalibus. ga tūc oīa entia effēt
 naturalia. sed nūc est ita de oibus naturalibus
 q̄ p̄m subiectam ei^o ē aliqd cōe oibus nat
 uralibus z non aliqd p̄m ad qd oīa attribuānt
 sicut Aūc. vult p̄ metha. ca^o 2. Et cōmentatoz
 4° metha. cōmēto p̄. ḡ 1b3 p̄me scie est aliqd cō
 muniū. alī cōsequētia Aūc. nulla eēt z illud
 cōmuniū nū ē nisi ens. P̄re^o metha. p̄side
 rat p̄ias cās vt p̄bator in p̄logo metha. ḡ dēt
 considerare p̄māz cāz quia eiusdem scie ē cō
 siderare causam z effectus. p̄re^o at cē sūt per se z
 s; se cē entium. inq̄stū sē entia. ḡ ens inq̄stū ens
 consideratur in ista scia vt l̄bm p̄mū. P̄re^o

hoc expresse dicit Cōmenta. in p̄hemio metha.
 q̄ subiectus vtriusq̄ scie. s. metha. z disputatiue
 est ens inq̄stū ens. Ad cōclusionē istā arguitur
 etiā per rōes. P̄rimo sic. illud est subiectū cuius
 libet scie e^o p̄ se p̄ sunt passiones q̄ cōsiderantur
 p̄ se in illa scia. s; nihil aliud ab ente est hui^o q̄
 s. passiones metha. sicut per se p̄ illius. ḡ ens et
 nihil aliud ē subiectū p̄m scie metha. maior ē enī
 dens accipiēdo li p̄. vt accipit Aūc. p̄ post. ca^o d
 vñ qd. s. inest sibi secūdū q̄ ipsū z nō per aliud
 s; oī alī inest per ipsum. Hec enim est conditio
 p̄m subiecti cuiuslibet passionis. s; mi. p̄ q̄tūz
 ad vtrāq̄ partes. ga passioes metha. p̄ta vniū
 bonūz. verū. vniū. z multa actus z po^o z c. nō sūt
 alicui inferioris entis per se p̄. s; cuiuslibz inq̄stū
 enī. nā alias non conuenirent oī entī. ḡ sūt per
 se p̄ passiones entis inq̄stū ens. Itaz rōez pōde
 ro. P̄re^o. si ens inq̄stū ens non est subiectum
 p̄m scie metha. ḡ oī dare quattuoz scias specu
 latinas cēntialiter distinctas cōsequens est fal^o
 z s; p̄bz in sexto huius. q̄ ponit tantam tres. ḡ
 z aīo. p̄batio p̄ne ens in q̄stū ens est scibile z hz
 p̄p̄ias passiones demonstrabiles de ip̄o. vt di
 cetur infra. ḡ in scia aliqua n̄ p̄bica nec mathe.
 nec in ista p̄te. ḡ in aliq̄ alia. ḡ q̄ttuo. qz illa eēt
 speculatiua z non p̄actica. qz speculatiua entis inq̄stū
 ens non est directia in aliq̄ vera p̄axi. vt hz de
 clarari infra 6° huius. P̄re^o si scia metha. est
 de aliq̄ genere determinato z non de ente inq̄stū
 ens. ḡ aliq̄ scia erit p̄oz z superior ad istam. p̄ns
 est fal^o. ga iam ista in p̄p̄rie diceretur ab Aūc.
 6° huius z p̄ de generatione z alibi frequenter
 p̄ p̄bia qz nihil est p̄us p̄. p̄bō p̄ne. illud genus
 determinatū de quo ē metha. h̄eret. aliqd sup̄
 ad ipsum qd h̄eret aliquā passionem demonstra
 bilem de ip̄o in alia scia. ḡ eadem passio eēt d̄
 monstrabilis de s̄bo h^o scie accipiēdo p̄ medio
 illud subiectum sup̄. cū eēt p̄ passio sicut h̄re
 tres demonstrat de isochelle accipiēdo p̄ me^o
 triangulum qd est subiectum huius passionis
 p̄m. arguendo in 3° figura sic. Oīs triangulus hz
 tres angulos. aliq̄ triangulus ē isochellea. ḡ iso
 cheles hz tres. Sūt ē i p̄p̄ito. z ita illa scia d̄
 subiecto conuiozi demonstrabit aliqd tāq̄ con
 clusiones qd accipietur hic p̄o p̄ncipio z sic
 simpliciter illa scia erit p̄ior z superior q̄ ista.
 P̄re^o maxime scia ē circa maxime scibilia s; z
 Aūc. hic in p̄logo. sed metha. ē maxime scia fm
 eundēz ibides. ḡ ē circa maxime scibilia. Aūc. axi
 me scibilia autē dicuntur dupl̄r vñ qz p̄ omniū
 sciuntur sine quib^o nō p̄nt alia sciri e^o i sunt cōs
 sima vt ens inq̄stū ens. z q̄qd p̄legē ens inq̄stū
 ens vñ d̄nr maxime scibilia qz sunt certissima
 cognoscibilia cuius sunt p̄ z cē z tanto s; se cer
 tiora sunt q̄to sunt p̄ora. ex illis enim depēdet
 tota certitudo posterior. ḡ ista scia cōsiderabit
 maxime scibilia vtrōq̄ modo non scozsum p̄
 vnitatem scie conseruandam ḡ sub aliqua rōe

cōi. hec est rō entis inq̄tum ens ⁊ nulla alia.

Confirmatur. Nā istam sciam vocamus metha. q̄ dicitur a meta qd̄ est trās ⁊ p̄bil qd̄ ē scia q. transcendēs scia quia est de transcendentib⁹

Quarta conclusio est ista. ens qd̄ est subiectū met scie hz veras ⁊ pprias passiones. hanc ostēdo sic. Ap. in 4° metha. in principio est scia que speculatur ens inq̄tū ens ⁊ que huic insunt seduz se. Pre. ibides ca. 3° qd̄ incipit. ⁊ p̄bi rē vult expresse q̄ ens inq̄tū ens. hz pprias passiones vñ dicit sic. qm̄ sicut sunt numeri ⁊ inq̄tū numerus pprie passiones vt pitas ⁊ impitas cōmendatū equalitas excellentia ⁊ defectō ⁊ hec secūdam se adinuicem insunt numeris. Sitr. at ⁊ in solido. ⁊ mobili ⁊ mobili ⁊ leui. ē graui sunt alia p̄p̄a sic ⁊ enti inq̄tum ens est sunt quedā p̄p̄ia ⁊ ea sunt de quibus p̄bi est p̄scrutari v̄tatem. b. Ap. quid planius. hoc idē vult Ap. ⁊ cōmenta. in 4° ⁊ al. bi frequenter. Pre. q̄ est p̄fectiōis in quacūq; scia simpliciter non est negadū i scia perfectissima ⁊ nobilissima. sed hēre p̄p̄rias passioēs ē perfectionis in quacūq; scia. Nāz ois scia realis considerat p̄p̄as ⁊ reales passioēs circa subiectam. q̄ hoc nō ē negandū in scia metha. que ē nobilissima. Confirmat nam scia p̄prie sūpta est bitus conclusionis dem̄rate. ex p̄prie demōstratio v̄o includit p̄p̄riam passionem de subo quō q̄ saluabitur metha. ēē veram sciam si non hz pprias passiones sc̄sibiles vel demonstrabiles d̄ subo. Sed h̄ istā conclusio nem arguitur sic. si ens inq̄tū ens ⁊ secūdū suaz totam cōitatem hz aliq̄ p̄p̄riā passionem sit. a. Tunc sic. si ens hz passionem. a. g. a. est nihil. p̄bil est fal. ⁊ ⁊ a. nō falsitas sequentis p̄z. ga nihil n̄ est passio vera. alicui. p̄bō p̄ne. De subm est e. x. essentiam passionis cū cadat in diffinitione ei⁹ vt additū vt h̄ctur ex 7° metha. S3 q̄qd̄ est e. x. e. x. entiam entis est non ent ⁊ p̄ p̄ns nihil. Sequitur et q̄ ens hz suā totā cōmunitatem non p̄dicatur in qd̄ de quolibet. Pre. si dicas q̄ ens aliquo modo predicatur d. a. ingd̄ g. a. erit passio sui. p̄ns est fal. ga nihil ē passio ini. p̄batio p̄ne. q̄qd̄ est passio superioris est p̄ inferioris per se hz non p̄. Si ḡ ens predicatur in quid de a. g. a. est inferioris ad ens. Si ḡ a est passio entis eēt p̄. sui. ⁊ per p̄ns eēt demonstrabilis p̄pter qd̄ d̄ se ipso p̄ ens tāq; p̄ me. ga p̄ a q̄ ē p̄ superioris ē dem̄rabilis p̄pter quid de quilibet inferi ori per illud sup̄ tāq; per medium sicut hēre tres est demonstrabile p̄p̄t qd̄ de isochele p̄ triangulum tāq; per medium. g. a. eēt simpliciter notius tam de ente q̄ de se ipso. ⁊ sic eēt querē p̄p̄ qd̄. a. est. a. qd̄ est h̄ p̄bum 7° metha. ca. vltimo. querere p̄p̄t qd̄ ipsum est ip̄z nihil ē q̄ref

Pre. Anic. p̄ metha. dicit q̄ vnum ⁊ multa sunt q̄si passioēs entis. sicut suba ⁊ q̄titas sunt sp̄s. tūc sic. qd̄ est q̄si tale non est vere tale. sed ens hz quasi. passiones. ḡ non hz passiones.

S3 iste ratiōes n̄ cogunt. ad p̄imam. nego p̄ns ga. a. non eēt simplr̄ nihil. ad probatiōes cū d̄r q̄ oē subm est e. x. e. x. entiam passionis. si per eē e. x. e. x. entiam intelligis eē e. x. cōceptum formalem alicuius. sic cōcedo. nam subiectū d̄signū formaliter a sua p̄p̄ria passione. ⁊ sic cadit in eius diffinitōe aut additum si autem per eē e. x. e. x. entiam intelligis distinctionem realem que est inter rez ⁊ rem. sic nego. Nam p̄p̄ria passio non distinguitur a subiecto realz ⁊ per p̄ns. a. est ent realiter. ⁊ non nihil n̄ tñ est ens formalt. Est e. x. dare medium iter ens formalt ⁊ nihil. f. aliquid qd̄ nec est hoc nec illud. tñ inter ens realiter ⁊ nihil non est dare medium. Qd̄ additur qd̄ tunc ens hz suaz totā cōmunitatē non p̄dicat in quid de oibus. non h̄cō p̄ incōuenienti. imo p̄ necessario qz ip̄sibile est ens p̄dicari d̄ vltimis differentijs v̄l de p̄p̄rijs passionibus i de suis p̄p̄rijs contrahentibus quibus cōtrahitur ad ens creatam vel increatū. sicut ostendā deo dante in 4° metha. Ad 2° nego suppositum q̄ ens aliquo modo predicatur in qd̄ de. a ⁊ per p̄ns totus processus rōis nullus ē ga r̄i nōso ⁊ falso innititur fundamēto. Ad h̄uic. dico q̄ verba sua sunt ista ex p̄ntib⁹ ens inq̄tū ens quedā sūt ei quasi sp̄s vt substantia q̄titas q̄titas. ⁊ qd̄ sūt ei vt accidentia p̄p̄ria vt v̄m ⁊ m̄ta po ⁊ act ⁊ r̄. h̄ ille. p̄z q̄ n̄ dicit. q̄si passioēs. sed dato q̄ diceret q̄si ad for. rōis dico q̄ li q̄si n̄ s̄p̄ ē additio distrahens imo aliq̄ est distrahctia aliq̄ p̄firmata. Exemplū p̄i. ecclē. 24° ego q̄si v̄na fructificam r̄. h̄ quasi dicit sicut dincm nō p̄p̄riatē. ⁊ id̄ quodamō distrahit. Ex emplū si. Johānis p̄. Uicim⁹ gl̄ia er⁹ gloriā q̄si v̄nigenita p̄re. i. illi⁹ q̄ est v̄ v̄nigenitus p̄ris. Sic in p̄posito ens hz q̄si passioēs. i. ens hz v̄as passioēs. stat ḡ 2° Quinta conclusio sit ista. ens qd̄ ē subz p̄ metha. hz v̄as ⁊ p̄p̄as passioēs demonstrabiles de ip̄o. Nāc ostēdo sic. hz p̄bum in p̄ologo metha. sapientia est certissima scia certior autem est scia p̄pter qd̄ q̄s ga. p̄mo post. ergo metha. que est p̄p̄rie sapientia ex p̄ologo metha. est scia p̄pter quid. Sed omnis scia entia p̄pter quid demonstrat passionē de subiecto etiam demōstratione potissima vt pater.

Pre. vt supra arguitur. Quod est p̄fectiōis in qualibet scia non ē negandum in scia p̄fectissima. hz p̄fectiōis ē in quacūq; scia q̄ d̄mōstret p̄p̄rias passiones de subiecto qua secundum Ap. p̄mo poste. vna scia est vni⁹ generis subiecti partes ⁊ passiones eius considerans. h̄ non est negandum in scia nobilissima. Lō firmatur qz scia est habitus conclusionis demōstrate ex p̄mo po. conclusio autem demōstrationis continet passionem demōstratam de subiecto. vñ multi videntur vilificare metha. qui negant eam posse demonstrare. maxime cum ipsa cōsiderat p̄ p̄ri demōstrationis quib⁹ v̄tū

Primus.

tur alie scie demonstrates vt pz ex. 4.º. 2.º. 6.º meth.
 Sed 3.º ista conclusio arguit. Na i demofratōe
 potissima os sumi p medio aliqd mediās inter
 subm r passionē. sed iter ens r sua passionē nō
 cadit mediū. q̄ de ente nō pōt aliqd demofrari d̄
 mōstratōe potissima. pbō minorē. Inē subm e
 pcept' ē simplr simplex r sua passionē nō pōt eē
 aliqd mediū. s; pcept' entis ē simplr simplex. q̄
 rē. pbat d̄ maioris p syli. Na illud mediū aut
 eēt diffinitio passionis. aut diffinitō subiecti. aut
 mixtū ex diffinitione hui' r illius. s; subm r pa
 q̄ hnt pceptū simplr simplicē cuiusmōi sunt ens
 r sua passio nō pōt diffiniri. q̄ iter ens r sua ppa
 passionē nullā demofratiuuz mediū pōt assūi.
 Pre. ois demofratio ē ex pncipijs ppris. ex
 p post. Unā demofratioe potissima unū tm mediū
 ē ad unā conclusioē. angē. n. conclusioes vel de
 mofrations nō p media s; i p' assumēdo ex p po.
 s; q̄cūq; cōsiderata a metha. sūt coia r nō ppa. q̄
 rē. Pre. nullū subm ē in potentia d̄ dictionis
 ad suas passiones demofrabiles de ipo. s; ens
 ē in po' d̄ dictionis ad ea q̄ ponūtur passiones
 demofrabiles de ente. q̄ illa q̄ ponūtur passio
 nes entis nō sunt passiones entis demofrabiles
 de ipo. maior pz. qz alr passio cōtingent in eēt
 subiecto. r p' ois nō eēt demofrabilis nec scibi
 lis de subiecto. minor pbat iductiue. p i passio
 nibus distictis. puta actus r po' cā r cētum cō
 tingens vel necessariū rē. Na po' scindit nega
 tōem actus r econuerso. q̄ si ens ē in actū l' po'
 pōt eē in actū r nō actū. po' r nō po'. 7.º ostē
 do in passionibus vnicijs. puta i vno. vni. n. dici
 tur vno mō vni cōtinuitate. ex. 5.º metha. ca.
 de vno r decio metha. ca. p. Lōtinuit' autē oē ē
 diuisibile r pōt fieri plura. r p' ois nō vnum. er
 go vnum r non vnam. Preterea. Nulla pas
 sio demofrabilis de subiecto predicatur i qd
 de subiecto nec de aliquo contento sub subie
 cto pz. sed aliqd quod pōit pa' demofrabil' d̄ eē
 puta vnum predicatur in quid de contentis sub
 ente. q̄ rē. pbatio minoris. 4.º metha. ca. 3.º in fi
 ne dicit qz. q̄ sicut ens p̄dicat eādē naturā r nō
 aliā de quato r q̄li rē. ita r vni de his de qbus
 p̄dicat. s; eō ita p̄dicat naturā decē p̄dicantoz
 q̄ p̄dicatur de eis i qd. q̄ r vnum de his de qui
 bus p̄dicatur si similitudo qz. valet. Et nota q̄
 iste due vltime rōes eque vel magis cōcludunt
 3.º quartā conclusioē sicut 3.º quit i vt pz intae
 ti. Sed iste rōes nō cogunt. Ad p' nō co
 git sciti artē demofrandi. cum dicitur q̄ i de
 mōstratōe potissima os sumi rē. pcedo maiores
 sed minor ē falsa. Ad pbationem ē dicēduz qz
 diffinitio ē duplex qd. d̄ dicēs qd ē. qd. d̄ pp qd ē
 mediū aut demofrationis non ē diffinitio dicēs
 qd ē simplr. sed diffinitio dicēs ppter qd ad p
 positum iter ens r passiones entis pōt sami dis
 finitio dicēs pp qd ipius passionis. nō obstāte
 q̄ passio hēat conceptuz simplr simplicē. Ad cu

ins enidētiā notādā ē q̄ subiecti hīs plures
 passiones sic se h; respectu eaz q̄ ipse passioes
 fluunt ab ipso subiecto fm ordinē quendā na
 turales. qz vna mediāte alia. ita qz p'oz passio
 ē cā ppter qd inherē' secunde. r pōt sumi p me
 dio ad demofrandum scdā de subiecto. Ex.
 habē angulū extrinsecus egpolentes duobus
 rectis intrinsecis oppōitis: r habere tres āgulof
 eāles duobus rectis. sunt due passiones triagu
 li hntes se ad triangulum fm ordinē naturalem.
 qz vna inest mediāte altera. r vna pōt sumi p'oz
 mediū ad pbandum aliā demofratiue. Nam per
 habē āgulam extrinsecam pbat triangulus habē
 tres. sed nūqd habē āgulam extrinsecā ē diffi
 nitio habere tres: ē vtiq; diffinitio eius. non di
 cēs quid sed ppter qd. Nam diffinitio dicēs
 ppter ē mediū demofratiōis. r isto mō ois. cā
 ē dicēs ppter qd effectus. vñ qz. 2.º poste. in x
 pncipiū aut idem ē mediū r cā. r ibidē iuxta me
 diū libri. ostēdit quomodo per omnes cās cō
 tingit demofrari. Item 7.º huius ca' vltio
 ostēdens qz q̄ questio ppter quid semper q̄
 rit aliquid de aliquo. dicit sic. palam igitur q̄ q̄
 rit eām. hoc at ē q̄ quid erat esse vt ē dicere lo
 gice quod in quibusdam quidem ē cuius causa
 idest finis: vt forsan in domo aut lecto. in gbas/
 dam vero quod mouit primū. i. causa efficiēs.
 Unde expresse dicit q̄ logice loquendo cause
 etiam extrinsece pertinent ad q̄ quid ē rei. r p
 ois q̄ quelibet causa possit eē mediū demof
 strationis sumēdo q̄ quid p'oz q̄ quid Ad
 ppo' cā entis sint plures passiones non os que
 rere diffinitionem quid ē ad pbandum passio
 nē de ente vt arguit rō. sed sufficit diffinitio. pp
 quid. hec autem ē vna passio respectu alterius.
 scilicet: p'oz respectu posterioris. Sic. n. diffi
 nitio vel rō. a. f. primi termini. i. passionis ē me
 diū demofrationis. vt dicit 2.º poste. qd itelli
 gendum ē de oī demofratione potissima demon
 strate passionē de subo excepta p'ia passione q̄
 vel nō ē demofrabilis vel demofr' de subo p dis
 finitōem sub. passiones ergo entis hnt quedam
 ordinē ad ens r vna pōt sumi p medio ad de
 mōstrādū aliā. esto qz ens r p'ia passio q̄licet
 entis sit indifinibilis diffinitioe dicēte qd ē. qz
 pceptus simplr simplex nō ē diffinibilis vt pz p
 qz. 6.º metha. contra platonem. Sed hic est
 vnum dubium que passio sit p'oz r que poste
 rior in passionibus entis vt sic vna possit alias
 demofrari. Respondeo saluo meliori iu
 dicio quicquid sit de alijs passionibus quia ni
 mis pluzimū r difficile eēt videre hoc de omni
 bus passionibus entis. tum videtur qz vnus sit
 simplr p'ia pa' entis. tum qz de ea specialiter
 probat qz. q̄ significat eandem naturam cum
 ente. 4.º metha. capitulo scdo. r ibidem dicit qz
 eedem sunt partes entis r vnus. tum. quia in
 xi. methaph. capitulo 3.º q̄ nihil d̄t omnia en'

reducere ad ens et ad unum cum idē significēt
 conuertibiliter. vñ ubi videtur qđ loq vnifoz
 mter de ente et vno. Post vnū videt eē 2ª vez
 3^a at bonū. Nā rō vitatis vñ eē prioz ex natura
 rei rōe bonitatis. sic intellus naturalit. ē prioz
 volūtate. sic pōt dici de alijs passionib⁹ psequē
 ter. qđ subtiliori doctozī relinq. qđ si ita ē. ipiuz
 vnū pōt sumi p medio ad pbādū et demfandū
 ens eē vez. et vez ad pbādū ens eē bonū et sic
 de alijs. Ipz at vnū remanet idemfabile d ente.
 vel pp defectū medij. vel qz ipm inēe enti ē p se
 notū vel pp vtrūq. Ad 2^m dico q pprieta/
 tes medij demōstratōis ē respectu p̄clōsionis d
 mostrādē. vt vnus cōclōsiois sit tū vnū mediū
 sed aliqd eē ppriū vni et cōe pluribus alijs fm
 aliā rōem n̄ repugnat. cōsiderata ḡ a metha. sunt
 ppria sibi et coia alijs scijs pportionabilr enli
 bet. Ad 3^m cū dicitur nullū subm ē i po^o dī
 ctionis et dī ad maiorē q vera ē loquēdo de
 passionibus vniciis et n̄ distictis. et sic mi. ē falsa.
 Cōtra qz passio disticta vñ ē vna vñ due: si ē
 vna. ḡ necessario inest enti et enlibet enti iferio
 ri. ḡ oēs ens l̄ ē i acta l̄ in po^o cā vñ cātū. contin
 gens l̄ nec^m. et sic nullū ens eēt atqz deīminate
 qđ ē absurdū. Si sint due: idē qđ pzi^o. imo ab/
 surdus segī qz cū quelibet passio sapioris sit
 passio iferioris. qđlibet ens nō solū eēt ptingēs
 vñ necessariū sub distictōe. imo deīmiare qđli
 bet ens eēt nec^m et qđlibet ptingēs sit. Dices
 qz passiones distictē n̄ sunt pprie passiones illi
 us cōis cuius assignātur s3 ppria iferioy. Ex^m
 par et ipar dicitur passiones numeri. n̄ tū sunt
 pprie passiones ipius nūeri in cōi. qz nullus nu
 mēras ē q sil sit par et ipar. sed sunt passiones
 distictē et seozsam iferioy nūeroy. Sitr i pposit
 to i passionib⁹ distictis ipius entis. Contra.
 ois tal. ppa passio h3 aliqd subm cui inest p se p
 sic q n̄ inest illi fm rōez alterius. s3 of alij p rōes
 eius ex p post. s3 passio disticta sine ponat vna
 siue due n̄ h3 aliqd tale p^m subm: nisi ipm cōe.
 qz nulli alteri puertibilr inest. p3 ḡ illud cōe est
 eius subm p^m: et tūc idē q pzius. Alr ḡ dō ē
 qz passio disticta reatr vel qstū ad illud qđ sig
 nificat ē vnica. qñ. n̄ illa passio vnica est ignota
 nobis. nō possum⁹ eā noiare vno noīe: s3 circū
 loqmur eā p aliq duo noīa disticta. eo mō q lo
 qtur Ap. 10. metha. de medio dīoz inoiato. qđ
 circūloqmur p abnegatōez vtrūq. vt qđ nec
 ē bonū n3 malū. Dico ḡ qz p ptingēs et nec^m cir
 cūloqmur vnā passionē q sit. a. et ad. a. n̄ se habz
 ens i po^o dīctōis. imo necessario oē ens ē. a. si
 mlti de alijs. Si argnas. ḡ oē ens ē nec^m vñ cō
 tingēs sil. Dico qz si p bec duo itelligis ipm. a. p
 cedo alr n̄. et sic nihil mali segī. n̄ tū oē ens ē cō
 tingēs vñ nec^m accipiēdo nec^m et ptingēs fm p
 puz significatū. Ad aliud qđ additū qz idē
 ens pura ptingēs aliqñ ē vnū aliqñ multa et non
 vnū. Dico qz vnū accipit duplr. vno^o accipitur

simp̄r. alio^o fm qđ p^o ē passio vnica nec oppo
 nitur multitudine imo ipa multudo est aliquo
 v^o sic de ens. 2° ē passio disticta et opponit ml
 titudini. multudo. n. cōpata ad vnū n̄ ē vnū
 simp̄r. Pzio^o ens n̄ ē i po^o dīctōis. p3. 2° mō
 dicēdū ē sic dicitū ē de alijs passionib⁹ distictis
 Ad 4^m dicēdū qz illa silitudo n̄ currit quat
 tuoz pedib⁹. vez qđ ē qz sic ens significat eādē
 naturā reatr cū qđlibet de q p̄dicat: sic et vnū. qz
 vnū cū sit ppria passio entis n̄ dōt reatr a quo
 cūqz ente. s3 ē distictē qz ens ē idē formālī enli
 bet iferioy de q p̄dicat. et idē p̄dicat in qđ. n̄ sic
 vnū. id nō p̄dicat in quid sed in qle et denoiati
 ue. sicut passio de subo. passio. n. et si sit idem re
 aliē cū sbo. tamen est sibi non idem formaliter
 vt dicitur plixins quarto huius. sic ad questio
 nem. Ad argumenta p̄cipalia in oppositam
 maiorem concedo qz vnus scientie realis ē v^m
 subicūm reale. sed nego maiorem. quia ens vt
 ē cōmune deo et creaturē dicit vnū conceptū
 realem: vt probatum ē in p̄za conclusionē scda
 Ad probationem dico qz deus et creatura s3
 se ipis totis disticta in realitate. sed non in cō
 ceptu reali. sed quomodo hoc ē possibile scien
 dum ē. Sciendūz ad huius euidētiā qz qñ
 intelligitur aliqua realitas cum modo suo itri
 seco iste conceptus non ē ita simplīciter simplex
 quin possit concipi illa realitas absqz mō isto.
 sed tunc est conceptus imperfectus illius rei.
 potest etiam concipi sub isto modo. et tunc ē cō
 ceptus perfectus et adequatus illi rei. exempluz
 si esset albedo in tertio gradu intensiois. posi
 to etiam qz esset omnino simplex in re. posset ta
 men concipi sub rōe albedinis tante: et tunc
 perfecte conciperetur conceptū adequatū ipsi
 rei. vel posset concipi p̄cise sub rōe albe
 dinis. et tunc conciperetur conceptū imperfecto
 et deficiente a perfectione rei. Conceptus autē
 iste imperfectus posset esse cōmūnis albedini
 isti et alij. Conceptus autem perfectus esset p̄o
 prius. requiritur ergo distinctio inter illud a q
 accipitur conceptus cōmūnis et illud a quo ac
 cipitur conceptus p̄o prius. non vt distinctio re
 alitatis et realitatis. sed vt distinctio realitatis:
 et modū intrinsecū eiusdem realitatis. que est di
 stinctio sufficit ad habendum conceptum per
 fectum vel imperfectum de eodem. quozum im
 perfectus sit cōmūnis et perfectus sit p̄o prius.
 Ad p̄o^o conceptus entis cōmūnis deo
 et creature descendit in conceptum dei et crea
 ture non per aliam et aliam realitatem. sed per
 modos intrinsecos alterius et alterius realita
 tis. s3 p finitum et infinitum. ita qz sicut p̄cept^o al
 bedinis abstrahit a tāto vñ tāto ḡ dō albedinis
 et est conceptus imperfectus et inadēquatus huius et
 illi albedini. ita quidem conceptus entis respe
 ctu dei et creature. deus ergo et creatura sunt
 se totis disticta in realitate et in conceptu

Primus.

reali pfecto & adeqto realitati cunctis. s; b non
obstare puenit in aliq coceptu reali ipfecto & i
adeqto realitati e' s; cui' i est conceptus entis q
ut sic abstrahit ab oi mo intrinseco realitati' dea
& creature q snt finitum & infinitu. Un' conceptus
entis formal' n e' finitus nec infinitus positie. s;
cois vtriq; abstrahes ab vtroq;. Ad 2^m cam
dicatur q illud quo scia formal' distinguit rē.
dico q ista maior nō e' vniuersaliē vera. Ad
cuius euidētiā sunt duo notāda. primū est q
scia nō solū videt eē circa aliqd tāq; circa subie
cum picipalē p'sideratū. s; et circa cās subie
ti. 2^a. in p'p'ri. tractat' de natura q̄uis nullus
ponat naturā eē subiectū illius scie. sed aliqd
cuius natura e' p'ri^m. Sicut in libro de aia tracta
tur de diffinitōe anime & passionibus et p'ib'
cuis q̄uis subiectū illius scie ponatur corpus
animatū cuius aia. est p'ncipiū. et sic de multis
aliis. Consimiliter est in p'posito. Nam circa cās
altissimas est cōsideratio hui' scie cuius finis sūt
substantie imateriales. nō tāq; circa subiectū p'ri
cipale sed tāq; circa p'ncipia subiecti. Nam in
p'ncipio sexti huius dicit' q' p'ri^m & eē querūt
entiam inq̄stam entia sūt. tāq; p'ri^m suba. Unde
in p'ri^m. 4. metha. ostēdit. q' hāc sciam eē circa
ens ex eo q' e' circa p'rias cās. q' ille eē sicut cāe
fm se effect' p'ri^m qd e' ens inq̄stū ens. Jō p'ce
dicatur q' p'rie cāe cānt entitatē i effectū. a' at eē
scōde cānt determinatā entitatē vel talitatē entis.
Cōsiderat' q' metha. cās altissimas ut p'ri^m sui sub
iecti. Ut e' alr' p'siderat' eas ut p'ncipales p'f
sui subiecti. nā sūt nobilissima entia rē. 2^a est
notāda q' sube imateriales & imobiles nō p'nt
ad p'sideratōem alicuius scie p'icularis nobis
notē puris naturalib'. nō natural'. q' nō sunt
mobiles. nō mathema. q' nō sūt q̄ta. Sed earū
p'sideratio p'tinet ad aliq; sciam sup'iorē cui' cō
sideratio abstrahit a motu & q̄to. h' at e' metha.
Un' ista scia nō solū p'siderat' tāq; eē sui subie
cti s; tāq; p'ncipales partes subiecti. q' fm eē sē
abstrahit illa abstrahōe q' p'ria e' huius scie. que
abstrahō fm p'sideratōes v' rōem: cōp'et alijs
p'sideratis i hac scia. Quicqd. n. p'siderat' h' p'ri
deratur nō inq̄stū q̄tū: aut inq̄stū mobile. Et iō
quodlibet h' p'sideratū abstrahit fm p'sideratio
nem: & a q̄to & a motu. & p' p'ri^m p'cipue cōsiderat'
hic illa q' fm eē abstrahit ab vtroq;. h' i sunt sub
stantie sepe nō q' cōsideret' sub rōe q' tales sub
stantie. s; temp' sub rōe e' cōsiderat' metha. qe
quid cōsiderat. Tūc ad rōem & auctoritatē p'bi
6. metha. de distinctōe scie speculatiue. Dicit' dū
q' fm 2^a. p' po. ca. illo. Tertioz at scia. altera at
scia e' ab altera quozūcūq; p'ri^m neq; ex eis des
neq; ex alterutris sūt. Distingūē igit' scie nō solus
p'ncipia diuersa subiecta. sed et p'ncipia diuer
sa. & forsan hec distinctio per p'ncipia e' p'rioz:
& e' cōt'ialioz q' illa que e' p' subiecta. q̄q; p' subie
cta aliqñ fiat distinctio. ut p'bat illa auctoritas

tertij d aia se catur. 2^a. Sic igitur intelligi pot il
la distinctio vel diuisio sciaz speculatiuarū. 62
metha. Quia licet duaz. s. p'bi. & mathe. ponant
ibi substantia distinguēta vel forte p'ri^m. in huius
scie ponitur ibi p'ncipia non subiecta p' q' ab
alijs distinguuntur. Alter potest dici iuxta 2^m
notabile q' ista scia considerat oia illa que alie
scientie particulares cōsiderat. s; sub rōe coio
ri & magis abstracta Aliq' tū p'siderat metha. q/
bus cōuenit tāta abstractio cōdo. q̄ta nō p'uit
p'sideratis in alijs scijs. & iō qñ distinguē h' scia
ab alijs. p'uenit h' sit p'illa p'siderabilia i qbus
nō p'uenit cū alijs scijs s; i qbus distinguē. Un'
h' scia e' circa sepabilia & imabilia non tāq; circa
subiecta. s; tāq; circa p'ncipales p'tes subiecti
que nō p'ncipiant rōnem subiecti alicuius alteri
us scie. Per idem rōdetur ad aliā p'tē mino
ris de dnoatione. Dec. n. scia pōt dici iheo' nō
a subiecto sed a cā sicut naturalis scientia dicit'
a natura que nō e' subiectū illius scie sed p'ri^m
illius subiecti. p' ergo ex p'dictis q' illa ma. nō e'
v' vera licet aliqñ sit vera. Ad cōfirmatōez
q' ista scia dicitur diuina dicitur ut p'ri^m Ad 3^m
nego p'ri^m ad p'batōem dico q' aliqd eē p'fectū
us pōt eē dupl'r. vel p'missiuē vel positiuē. p'rioz
q̄to vniuersalins tāto p'fectū. 2^a oē inferius e' p'
fectius suo superiori. q' e' icludit aliqd positiuē
q' addit supra sup'ius. ex^m. animal e' p'fectū
masca p'missiuē p'zo tanto. quia animal potest
esse in aliquo p'fectiozi q̄ masca puta in homi
ne. sed masca e' p'fectioz animalī positiuē inq̄/
tum includit animal & aliquid aliud quod ad
dit supra animal. Ad p'p'o^m. notitia subie
cti in scientia est p'fectioz p'missiuē & virtuali
ter. nō at oportet q' sit p'fectioz positiuē p'fe
ctioz enim e' cognitio qua scitur q' p'imum est
intelligit per essentias sūa quod p'obatur duo
decim metha. q̄ scire q' ens inq̄stum ens e' vni
Lum q' ait 2^a. decio e' bicorum q' in actu me
thaphisicali consistit felicitas: hoc habet verita
tem p'zo quanto substantie imateriales sunt de
consideratione metha. modo p'zeexposito. iqu' a
rum contemplatione consistit felicitas natural'
scōm ipm. hec enim est p'fecioz notitia positiuē
q̄ notitia entis inquatū ens non oblatē q'
illa sit p'fectioz virtualiter. & p'missiuē. Cō
tra omne virtualiter contentiūm alicuius e' p'
fectus eo etiam positiuē. sed notitia subiecti cō
tinet virtualiter omnem aliam noticiam in illa
scientia rē. Respondeo continet virtualiter
aliqd pōt eē dupl'r vel virtualiter actual'r. 1^a vir
tualit' potētiāl'r. p'ria continētia arguit maiores
p'fectionem positiuē. scōa solum p'missiuē. sic est
i p'posito. maxime de vna scientia vnitare gene
ris p'oximi vel remoti de qua dicitur in lecto
huius. Ad quartū cam argoitur q' si sic tūc
metha. omnes alias subaltenaret sibi. nego con
sequētiā. ad p'robationem dico q' p'cedit ab

insufficienti. Nam ad sciam subalternatā n̄ suf-
ficienti habet subm̄ sub subiecto. sed plura alia reg-
runtur inter q̄ ē vnum q̄. s. subm̄ scie subalternatē
te addat aliq̄s ofam accidentales supra subm̄ sci
entie subalternantis quo mō se habz musica ad
arismetria. z p̄spectua ad geometria. non sic in
pposito. Unde canent illi qui ens mobile po-
nūt subiectū scie nat̄al quomā n̄ poterūt euadē
qn scia natural̄ subalternetur metha. cū mobi-
litas sit quasi differētia accidentalis. Ad 5^m cū
dicit q̄ de subo oz scire si ē z qd ē zc. concedo.
sed minor ē falsa. ad p̄mā p̄bationē cū of q̄ ens
non est vniuocū dico q̄ falsus ē n̄ hz declarari
4° huius et ibidem dicitur ad porphiriū. entia
enim z si equocantur realiter z p̄bif. loquendo
non tñ equocantur in conceptu entis logice et
metha. loquedo. Ad 2^m p̄batōem cū dī qd
ens non hz quid cū sit cōmissimū z transcēdes.
dico q̄ hoc cōcludit generaliter z equaliter de
omni generalissimo qa nullus generalissimū hz
gditatem pprie deas. et tñ quodlibet hz quid
quia alias non p̄dicatur in quid de aliquo. Un̄
pprio ista est insufficientis. s. q̄ si nō hz diffinitōem
pprie deam g^o non habet quid. nō enī sequitur
nisi de gditate speciei cuius est pprie diffinitō.
h̄ g^o ens non h̄at quid qd exprimitur p̄ diffini-
tionem sicut arguit p^o illa. tñ hz qd eo modo q̄
hz cēntiam. opz enim in diffinitionib^o aduenire
ad aliqua simplr indiffinibilia. quia nō ē p̄el-
sus in infinitū in rōibus. scdm p̄bam. 4° metha
Ad 6^m dicitur q̄ ens hz pprias passiones d̄
mōstrabiles de ipso: vt p̄z ex. 4° z. 5° conclusio-
ne. Ad p̄mā p̄batōem cū dicitur q̄ passio
of̄t cēntialiter a subo. dico q̄ fals^o ē nisi p̄ h̄ cēn-
tialiter intelligas idē q̄ formaliter subiectū. n̄
et p̄a sunt icd̄z cēntialiter z realiter. h̄z h̄ant n̄
ideptitates formalem ut dicitur quarto huius
Ad 2^m rōem concedo quod passiones entis p̄-
dicātur denotatiue de ente z ens de passionib^o
nō nisi p̄ accidēs: z cū dicitur q̄ ens p̄dicatur i
quid de quolibet. dico q̄ fals^o ē vt iā dixi i cor-
pore qd̄is. Ad 7^m cū dicitur q̄ ens iqtū ens
n̄ hz p̄n^o. dicitur q̄ p̄n^o subī p̄nt intelligi i duplī
ci genē. vel p̄plexa vel icōplexa: z vtroq̄ modo
ens hz p̄n^o. Nā p̄n^o icōplexa c̄tis iqtū ens
sūt p̄zie cause. s. substantie imateriales. nā ip̄e sūt
cē p̄zimi effectus q̄ ē rei entitatis. Vt ē p̄n^o
cōplexa. i. p̄zicipia p̄zietatū p̄ q̄ sue p̄zietates
sibi inherēt qz d̄ ip̄o p̄t ec̄ d̄mōstratio p̄p̄
gd vt iā p̄ossum ē. Tūc ad p̄batōes cū dicitur
q̄ ente nihil ē p̄zims p̄n^o at ē p̄zims p̄zinci-
piato. Dico si sit sermo de p̄n^o cōplexo. ens
cōe: vt sic n̄ hz p̄n^o. qz cū sit cōe cē z cāro ab-
strahit ab vtroq̄ z neutru iclndit in sua gditati
na rōe. sed h̄i ens hz p̄n^o vt p̄seruatur i suis
iferiozibus. nā plura sūt entia gbus puenit p̄z-
cipium habē z ec̄ p̄zincipiata z hoc mō ens h̄t
aliquid p̄zims se. Si sit sermo de p̄zicipio com-

plexo. concedo q̄ tale p̄n^o nō ē p̄zims ente sed p̄
p̄zietate entis cuius ē p̄zicipiū vt p̄dictus est
Ad scdm p̄batōem q̄. s. tunc cōe ens habet
ret p̄n^o vt p̄n^o si c̄tis iqtū ens essent p̄n^o.
Rūdeo si loq̄mur de p̄zicipio icōplexo. sic
dico q̄ oēs iqtū ens hz p̄n^o. accipiēdo li in
q̄stum specificatiue z n̄ eduplicatiue. z tūc ē sen-
sus c̄tis iqtū ens. i. ens hz suā c̄titatē. sic dicim^o
hō iqtūz alb^o videt. i. fm suā albedinē. z tunc
cū inferi. q̄ qdlibet ens hz p̄n^o. negāda ē p̄n^o:
qz p̄n^o nō valet ab iqtūz ad vniuersale nisi q̄n
inquātū tenet reduplicatiue eo mō q̄ loq̄r p̄
p̄zior vt allegatiū ē de iusticia. Si v̄o loq̄mur
de p̄n^o cōplexo q̄ sūt p̄p̄ositiones imediate ad
p̄batōn̄ passiones de subo. sic dico q̄ ens iqtūz
ens sūt p̄n^o ē accipiēdo li iqtūz reduplicatiue
z sic oē ens hz p̄zicipiū qz passiones entis sunt
d̄mōstrabiles de q̄libet ente p̄ p̄n^o complexa.
Nā ois passio supioris ē passio inferioris cuius
libet p̄ se lz nō p̄ se p̄ p̄z q̄ argumentū accipit
minozē falsaz. Notādū at ad euidētā p̄dictoz
q̄ li iqtūz z q̄lz alia dictio reduplicata duplī
accipit. aliq̄n specificatiue. aliq̄n reduplicatiue
Reduplicatiue accipit q̄n denotat illud cui iun-
gitur cē formale cām p̄scisam z p̄zīā liberētie
predicati ad subm̄. Exemplū hō iqtūz hō ē r̄si-
bilis. dic. n̄ li iqtūz denotat q̄ homo q̄ seḡ i
mediate li iqtūz z cui p̄iūgitur li iqtūz ē cā p̄-
scisa p̄zīā z formalis quare r̄sibilis as inē sub-
iecto qd̄ ē hō. Nam r̄sibilitas inest homini fm
p̄p̄oziam rationem humanitatis vt per causas
z tunc valet consequētia ab iqtūz ad vniu-
ersale. Nam si homo iqtūz homo ē r̄sibilis. q̄
ois hō. Accipitur at specificatiue quādo n̄ no-
tat talem cām sed solum illud cui additur acci-
pi fm rationē formalem. Exemplum homo in-
q̄stum hō ē albus ē sensus. homo iqtūz ho-
mo. i. illud qd̄ ē homo ē albus solum. n. specifi-
cat z non reduplicat sic accipiēdo li in quātū
z tunc nō valet consequētia ab iqtūz ad vniu-
ersale. non enim seḡtur homo iqtūz homo
ē albus. q̄ ois hō ē albus. h̄t mō accipit p̄z. 3°
p̄bif. z ex^o aptius ad p̄p̄ositū vbi diffiniens
motū dicit q̄ motus ē actus entis in potentia i
q̄stum in potentia. cum enim mobile habeat ille
duas rationes quia est ens in actu z ens in po-
tentia motus ē actus eius non p̄zimo mō. sed se-
cundo mō. z isto mō significat li iqtūz q̄n acci-
pitur tātū specificatiue quia si reduplicatiue in-
ferret vniuersalem. ergo omne ens in potentia
mouetur. quod ē falsum. quō ait p̄z. p̄zimo p̄z-
ozum q̄ si iusticia est bonum in quātū bonum
iusticia ē oē bonum. quod ē falsum. Sic i p̄p̄o-
sito p̄zimo modo accipitur reduplicatiue p̄zīā
sime. sc̄do modo minus p̄zīā: Ad 8^m cū ar-
guūt q̄ substantia ē p̄zīmū subm̄. q̄ non est ens ne-
go antecēdens. z ad omnes auctoritates que
adducūtur dicendum q̄ nihil vni plus dicere

Primus.

phus nisi q' de suba e pncipalior intetio metha. sicut de porz nobiliori z notiozi pte sui subz pri mi. Sic. n. qritur pn' substatie n' vniuersali sed pncipalr. z isto mo itendit qz. pbat in pncipio septimi metha. vbi pbat subamee porem omni ente triplici ppozitate. quare de suba pncipalr e ageda. z qd sit subz metha. p3.

Questione.

Prima.

Truz ista propo

sitio sit vera. ocs hoies naturalr sci re desiderat. Uides q' no. si sic. g' ocs naturaliter sciut se scire. pns est falsum g' z ans falsitas pntis p3. tu. qz no ocs hoies sit scietes. nec p'ns sciunt se scire. tu. qz scire se scire e ac tus reflexus. no at ocs hoies reflectat se supra acta recta sciendi: vt sic sciant naturalr se scire. tam. qz multi credat se scire z no sciut. Si at na turalr sciunt se scire n'qz deciperet in tali opi nione. qz actus naturalis semp e rectus. pna p3. qz nihil desiderat nisi cognitū f3 Ang. 9. d' tri. Inuisa iquit dilige possumus icogitoe quaqz p'ze. ad pnci pale. si sic. g' ocs hoies amoto ipedimto scirent. pns e falsum. qz e aia nra e sic tabula rasa i qua nihil e depinctam. ex. 3. d' aia et extrinseco ipedimto amoto. pna p3 i oib' na turalibus. Na ignis qz naturalr incliat sursum statim mouet sursum: si sit extra locū illum amo to ipedimto. p'ze. si sic. g' ocs hoies no hnt sciam vel saltē hns no desiderat. pns e fal' quā tum ad pma pte euidēter. naz videm' q' multi hnt sciam. Quātam ad scdam pte e' fal'. alr ppō no eēt vlr qz. z sic habetur ppositū. pna tū pbat. qz d' desiderū n' e' nisi respectu rei n' hnti si g' desiderat n' hnt vel habes no desiderat. p'ze. alig desiderat ignozātia. g' no ocs na turalr desiderat sciam. pna e euidēs: s3 ans. pro batur. qz e aliqua ignozātia affectata. Cōtra e' qz hic i littera. Rūdeo in ista qde sic pce dam. p' pmitte vna d' distinctōem. z' oñdā triplicē conclusiōe: 3. qdā d' obia ptractabo. Quātū ad pma notādā q' triplex e' appetitus vel desu deriū in reb'. Quidā. n. e' appetitus naturalis. Quidā sensitius sine aial. Quidā itellectualis sine rōalis. Dicūt appetitus naturalis inclinatio e' tēdētia quedā q' vnaqz res tendit z inclinatur ad finem suum z pfectionem. Appetitus autem aial dicitur qui psequitur sensum fm que qlibet sensus tendit z inclinatur ad obiectum conue niens z fugit disconueniēs. sed appetitus rōna lis dicitur ipsa voluntas. pns ipm intellectus si cut appetitus sensus sequitur ipsum sensum Et nota q' isti appetitus differunt ad innices p' quia appetitus rationalis e' formaliter liber. n' sic appetitus aial vel naturalis. z' qz appeti tus rōalis z sensitius aliquid noiant potētia. aliqz actum elicitū. Appetitus at naturalis nec noiat potētia nec actū elicitū. sed e' quedā tenden

phus naturā rei nō differens realr ab ipsa natu ra rei. Na qcuqz res se pa inclinatur ad suus finē z pfectōem. Tertio. appetitus sensitius se habet in plus q' intellectiuis. Na vbiqz repe ritur itellectus reperitur z sensitius. z nō econ uerso. z hoc imortalibus: vt dicit z' de aia. s'lr appetitus naturalis se bz in plus q' sensitius vel intellectiuis. Na vbiqz illi repiūtur z ipe. z n' econuerso. vñ e' ipse met appetitus sensitius. z n' itellectiuis vt sunt qdā nature hnt appetitū na turalem z inclinatioē qdādam z tendē. q' ten dunt in suam finem z pfectionem. Unde appeti tus rationalis imortalibus e' inferior z in pauci ozibus simpliciter z post ipm appetitū aial. simplr at p'ior p'ioritate cōitatis z in plus se hnt e' ap petitus natural. Quarto d'nt. qz appetitus aial z rationalis in suis actibus semper p'sup ponunt actum porem alterius potētie cogniti ue. puta volūtas actū intellectus. z appetit' sen sitius actum sensus. Appetitus at natural' nul lum actum alicuius potētie p'supponit. vbi gra tia. g'ne appetit' centrum appetitū naturali. qnē alium actum p'supponit vt q' nullū. Quātū ad scdm sit ista p'ima p'clusio. Ocs hoies zc. nō e' intelligēda de appetitū vel desiderio rōnali. Danc sic oñdo. ois talis appetitus rōalis p'sup ponit actū intellectus. s3 appetitus quo omnes hoies naturalr scire desiderant non p'supponit actum intellectus g' zc. ma. p3 ex pcedentib'. mi. pbat. qz appetitus z si e' aliqñ respectu hnti n' tñ necō e' respectu hnti. Dico at ppō supponitur eē vniuersalis z nec'. Si at iste appetit' suppoet necō actum intellectus cū actus intellectus sit scire iste appetitus eēt necessari respectu hnti. p'ze. ois appetit' rōnalis e' formalr liber s3 appetit' q' ocs hoies natura scire desiderat n' e' formalr liber. g' zc. p' bō mōzis qz si sic. g' pos sent nō desiderare scire. z sic dicta ppositio nō eēt necessaria s3 ptingēs. z' p'clusio sit ista. q' ppositio ista ocs hoies zc n' e' intelligēda de ap petitū v' desiderio aiali. Danc oñdo sic. Dis ap petit' aialis e' tñ respectu sensibiliū. s3 appetitus q' ocs hoies scire desiderat nō e' hnti. g' zc. ma/ toz e' euidēs. qz appetit' aialis z sensitius seqē adeqte ipm sensum. mi. p3. qz n' tñ appetit' scire sensibilia imo e' isensibilia z plus. Cōfirmat. qz tūc bzuta appeterēt scire cū appetitū sensi tiuū hēant. Tertia p' sit ista q' ocs hoies zc. itelligēda e' d' appetitū naturali. s3 p3 p locum a diuisione. qz n' restat ali' appetitus. g' ocs hoies scire desiderat naturalr. i. naturali appetitū ga vnaqz res tēdit z iclinat ad suū finē z pfectōes Na qz. z. p' hnt. pbat nā agē ppter finē. aliē. n. non accideret ibi error nec frustratio natura. ergo intendit finem. ergo habet appetitū z tñ non cognoscit. ergo e' aliquis appetitus sine co gnitione. z cum perfectio sit aliquomodo finis pfectibilis ex z' p' hnt. qz e' est finis motus. ideo

Handwritten marginal note in Latin script.

ponitur appetitus siue desiderium naturale in omnibus ordinatis ad finem alium a se et perfectibilibus perfectione differente ab eentia sua. quod dico ad excludendum primum ens. et isto modo de gratie appetitu certum. et materia forma et sic de alijs.

Quantum ad secundum principale est primum dubium. Ut illa propositio infra dicitur. probat a posteriori et a signis possit etiam a causa et a priori declarari. ubi sciendum quod quidam expolitior nititur eam a causa declarari tripliciter. Primum scilicet. Omne imperfectum naturaliter appetit suam perfectionem. ex philosopho. ubi dicitur. ultimo. anima autem hominis de se est imperfecta secundum intellectum. primum cum sit sicut tabula rasa in qua nihil depingitur. ex secundo de anima. quod naturaliter desiderat scire. quod est perfectio eius secundum intellectum. et sic. unumquodque inclinatur ad suam propriam operationem sicut calidum ad calefaciendum. operatio autem hominis in quantum homo est intelligere. per hoc enim distinguitur ab omnibus alijs quod homo naturaliter desiderat et inclinatur ad intelligere. ergo ad scire. secundum scilicet. unumquodque naturaliter appetit coniungi suo principio. homo autem coniungitur substantijs separatis per intelligere sicut probat Aristoteles. decimo ethicorum quod in speculatione veritatis homo maxime assimilatur substantijs separatis et ibi concludit et probat beatitudinem nostram consistere. quod homo naturaliter appetit scire.

Sed iste probationes eo quo valent videntur coincidere et ab invicem non distinguuntur. Ad cuius evidentiam notandum quod sicut est duplex actus. scilicet. primus et secundus. ex secundo de anima ita est duplex perfectio. scilicet. prima et secunda. prima est forma vel habitus. et ipsa operatio consequens formam unumquodque autem naturaliter appetit utramque perfectionem cum operatio sit finis habitus. Ista ergo propositio unumquodque appetit suam perfectionem. ostendit propositum tam de scia de qua procedit prima ratio quam de intelligere de quo procedit secunda ratio. et sic ratio coincidit in idem cum prima. Primum ratio non videtur distincta a secunda. quia homo non est natus coniungi suo principio nisi per operationem. nec videtur esse alia ratio desiderandi operationem nisi propter talem coniunctionem. et ideo eodem appetitu appetitur habitus et illud. cum ergo coincidat cum primo et secundo. prima erit eadem cum secundo. et sic sunt realis una. Existit ergo tribus rationibus potest colligi una ratio scilicet. unumquodque naturaliter appetit perfectionem suam tam prima que est forma. quam secunda que est propria operatio per quam est potest coniungi suo principio. ergo homo naturaliter appetit scire que est prima perfectio. et intelligere quod est secunda perfectio per quam coniungitur suo principio. secundum dubium est circa predicta. cum homo naturaliter appetat utramque perfectionem. scilicet. primam et secundam. utrum eodem appetitu vel uniuoce dicto appetat utramque vel appetitu equiuoce dicto. videtur quod equiuoce. Nam sicut potentia dicitur equiuoce de potentia eentia li que est ad formam. et de accidentali que est

ad operationem tantem formam. ex secundo de anima. Ita videtur equiuoce esse desiderium illud quod est ad formam. et illud quod est ad operationem tantem formam.

Ad quod potest dici quod potest esse uniuocus et equiuocus aliter et aliter sumptus. sic et ipsa potentia. uniuoce quod est eodem desiderio vel saltem uniuoce deo appetitur scia immediate. intelligitur autem mediate. quod mediate scia. quod quidem desiderium corrumpit potentie eentia. quod non habet formam in potentia eentia ad actum primum et secundum. et eadem potentia respectu utriusque actus. Sic eodem appetitu et desiderio eentia potest appeti forma et operatio sed diuersimode. quod est ad mediate et immediate appetitu. et hoc quoniam neutrum habet. sed utrumque deficit. forte et eodem appetitu et desiderio eentia potest appeti immediate operatio ut finis. et ipsa forma per finem. non caro sine sic sine ecounterlo. Potest et dici quod desiderio equiuoce dicto appetitur utraque perfectio quod patet. quod potest separari. nam hita forma est appetitus ad operationem. non ad formam. et si sic tunc scia appetitur immediate et intelligitur immediate. quodlibet suo proprio appetitu. Primum appetitus corrumpit potentie essentialis et potest dici appetitus ad formam et appetitus eentialis. Secundus corrumpit potentia accidentalis. et potest dici appetitus ad formam. et appetitus accidentalis utraque via est probabilis. sed prima magis. quod plura litas non videtur ponenda esse sine necessitate. et sic patet ad questionem. Ad argumenta. ad primum cum dicitur quod oes sciunt se scire. nego. primum enim teneat si illud desiderium sciendi est actus elicitus voluntatis de quo loquitur Augustinus. ubi allegatur. tali enim desiderio nihil desideratur nisi cognitum sed si ita hic. illud enim desiderium sciendi est quidam inclinatio naturalis ipsi intellectus ad sciendum sic. quod hoc naturalis inclinatio ad suam perfectionem. et tale desiderium non perigit necesse cognitum in ipso desiderate. que enim desiderans centrum quam noticiam habet de centro. Ad secundum cum dicitur quod amoto impedimento oes sciunt se scire. nego. primum. Ad probationem notandam quod ut dicitur est in corpore quodis. duplex est appetitus. eentialis et accidentalis. essentialis precedit formam et perfectionem primum. accidentalis est consequens formam. de primo appetitu dico quod non est verum quod amoto impedimento necesse illud habeatur ad quod est inclinatio. quia exigitur agens extrinsecum inducens formam. de secundo appetitu concedo quod saltem potest. habens enim formam et habitum amoto impedimento potest exire in actum habitus sine et aliquid extrinsecum agente. de primo appetitu intelligenda est propositio. non de secundo. Ad eximum quod ponitur dicitur igne dico. quod ignis appetit sursum appetitu accidentalis. quia habens primum actum. scilicet. formam leuis potest exire in actum amoto impedimento. non enim appetit appetitu eentia ut patet. et ideo nihil mali lequitur. Ad secundum cum arguitur. quod oes non habent sciam vel habent non desiderat. nego consequentibus quodam ad utramque rationem. ad probationem cum dicitur

Primus.

q̄ desiderium non est nisi. respectu non habiti dico q̄ falsum ē imo p̄t eē etiam respectu h̄iti v̄z probatur per quādam glosas supra 2^m cāo nicas petri super illud. In quem desiderant au geli p̄spicere ponitur enim desiderium respectu h̄iti. ne fastidium generetur. glosa t̄n illa loquit̄ de desiderio quod est actus elicitus voluntatis 2 illud forte non manet desiderato h̄ito. iuxta illud August. 9° de tri. appetitus inbiantis sit amor tenentis vel fractus q̄q̄ t̄n sit de isto de siderio desiderium naturale de quo est sermo n̄ corrūpitur habito ipso desiderato. quia tunc esset principium appetendi suam corrūptionem sicut de p̄nacione arguitur p̄ pb̄si. v̄n idem videtur oīo desiderium naturale 2 dilectō natura lis. quod ex hoc p̄z. ga. 2. p̄bat dictam propo sitionem per dilectionem naturalem sensu. quos non appetimus tantum vt h̄itos. sed h̄itos ama mus. Alr d̄r q̄ p̄p̄o intelligitur de oī homie 2 se considerato. sicut aīa de se semper est nuda ab oī cognitione. 2 sic p̄ns est v̄z. q̄ omnia ho mines non sciunt 2 se cōsiderati. sed p̄ solutio verior est. Ad 4^m cum dicitur q̄ alig deside rant 2c. dico similia sunt q̄ homo naturaliter desiderat scire desiderio naturali. 2 t̄n acciden taliter 2 voluntarie velit contrarium. voluntas enim in nobis ex sua libertate p̄t moueri con tra naturalem inclinationem. nunq̄ t̄n p̄ se vult nō scire sed p̄ accidentia puta q̄ aliquid aliud vult magis actus elicito. vt pigritiam vt non ha bere remorsū conscie. q̄ scire ad q̄ est inclina tio naturalis equiuocatur 2 in argumento d̄ ap petere naturali 2 appetere voluntario seu. libe ro aliquid enim appetitur naturaliter quod vo luntarie oditur.

Quisio ii. Veritur v̄ram inter oēs sensus. visus facit at nos magis scire. 2 videtur q̄ non q̄ dicit philosophus in libro de sen su 2 sensato q̄ ceci nati h̄ntes auditum sunt ma gis sapientes q̄ sardi nati h̄ntes visum. 2 si sen sus magis diligitur q̄ magis cognoscitūns fm q̄ cognitio ordinatur ad scias sequitur q̄ an ditas sit magis diligendus. Pre. leo in ser mone pasce p̄ferret tactum thome visui quo ad certitudinem cognitionis. v̄n palpans clamauit dominus me 2 deus meus. Item cōtra hoc q̄ dicit visum plures d̄ras dem̄farc. nam tactus plures demonstrat. quia sensus qui est duratū contrarietatum plures d̄ras demonstrat q̄ ille qui est vnus tantum. sed sensus tactus est duaz contrarietatum. s. calidi 2 frigidū. humidi 2 siccū visus autem est vnus tantum. s. albi 2 nigri. ex 2 de aīa ergo 2c. Pre. 2. p̄. secundo de gene ratione. p̄line qualitates sunt per se tangibiles sed posterius non inuenitur sine p̄iozi. 2 v̄bicūq̄ inuenitur q̄alitas visibilis inuenitur 2 q̄litas

tangibilis 2 non econuerso. 2 plures differenti as nobis demonstrat tactus q̄ visus. Pre. contra hoc q̄ dicit q̄ sensū visum magis dili gimus. p̄bo q̄ non nam illuz sensum magis dili gimus cuius oppositū magis odimus ex 2° p̄z orū ca^o illo quando ant extremitates cōuertunt̄ in vltima regala d̄r q̄ magis eligēdo magis su giēdū opponit. s. magis odimus oppositam ta ctus q̄ oppo^m visus. q̄ oppo^m tactus destruit aīal non aut̄ oppositum visus. 2 tactum magis dili gim^o q̄ visū. R̄ndeo ille rōes non cogāt. Ad primuz dicēdū q̄ visus magis facit ad co gnitionem per se siue ad scias q̄ ē p̄ inactionem sicut vult 2. in defensū 2 sensato v̄bi supra. Ad p̄uz dicēdū q̄ sicut ipse ibidem vult. audi tus solū per accūs magis facit ad cognitionem sine ad scias que est per doctrinam. ex h̄ q̄ vox audibilis q̄ mouet auditum est significantia con ceptū mētis. 2 h̄ accidit voci 2 q̄ inuariat audi tum si enim cedem voces formarentur. q̄ mō 2 non essent signa instituta 2ceptū^o auditio eaz nihil inuaret ad disciplinam. si eēt signa visibilia iposita eēt ad significandum 2ceptus oēs sicut monachi h̄nt de multis t̄nc visus per illuz modū 2ferret ad disciplinas p̄ que modū 2fert n̄ie auditus sed voces sunt signa p̄p̄rissima. 2 p̄p̄ illud videt̄ linguam eē datam homini bus. ex 2° de aīa. sic 2° p̄z q̄ quantum ad sciam habitam p̄ inctiones. visus facit magis ad scias q̄ auditus. sed q̄ntum ad sciam h̄ita per doctri nā auditus magis facit ad scias. n̄ p̄ se. sed p̄ ac cidet. q̄ suū obiectū ex institutioe factū ē sig^o cō cept^o. p̄ quā institutioe nihil sibi accrescit. v̄n p̄ accūs audit^o magis facit scire. visus at̄ p̄ se 2 di recte mediāte lumine naturali ipsius intellectus. Ad illud leonis dico q̄ p̄ferret tactus visui n̄ q̄ ad p̄ se p̄ obiectū v̄triusq̄. s. forte q̄ntū ad il lud corp^o xpi magis expicēdū p̄ visū 2 p̄ tactum sit q̄ p̄ visū solum. Ad aliud p̄cedo q̄ tactus ē duaz 2rietatū visus at̄ vnus tāntū. 2 ex h̄ forte sequitur q̄ tactus n̄ ē s̄tr vn^o sc̄sus. de quo ali as t̄n ex h̄ n̄ sequitur q̄ tactus plures rez d̄ras ondat. q̄ obiectus ipi visus. s. lux 2 color i pli bus corpibus rep̄ntnr q̄ oēs q̄litates tāgibiles si eēt mille. 2 ga cognoscimus substantiā p̄ hac accidētia vt dicit 2° h̄. q̄oe illa. v̄z s̄ba sit p̄oz oīuz entitū cognitione 2 obiectū visus i plurib^o rep̄itur q̄ obiectū tact^o vt cuiuslibet alteri^o se sus particularis q̄a omnia corpora tam inferio ra q̄ supioza lucem v̄l colozem participant. nō at alias qualitates p̄nta tangibiles audibiles 2 huiusmodi. ideo visus plures res demonstrat. 2 magis facit ad scias. 2 ideo magis diligitur. Ad illud de secundo de generatione dici po test q̄ habet veritatem quando p̄ius est de ef sentia posterioris sicut aīal de essentia homis sed non sic in proposito. quia iste qualitates p̄ime non sunt de essentia lacis similiter iste

Handwritten notes and signatures in the right margin, including 'Quisio', 'Dicitur', and 'Secundo de generatione'.

qualitates tangibiles nō sunt simpliciter p̄cie. s̄ sunt p̄ime respectu suscepti carum. cuiusmōi sunt hec inferioza. vñ et male allegatur illa auctoritas. dicit enim sic. qm̄ igitur q̄rimus sensibilibus corpis p̄ncipia. hoc at̄ ē tangibile. ideo sole p̄rietates s̄m tactum faciūt sp̄s corpis et p̄ncipia corpis sensibilis de quo ibi int̄dit. et legi ut q̄nis visus sit p̄ior tactu q̄ p̄pter et subiectum p̄ncipia. s̄. obiectum. Sed non ē corpis tangibilis passio s̄m q̄ tangibile. sed s̄m q̄ aliud et si cōuenit p̄ns natura. i. s̄m aliquā naturā cōem corpis generabili de quo int̄dit et corpore celesti. cuiusmodi forsan ē natura p̄ncipiū. p̄s ergo q̄ auctoritas ē ad oppositum: q̄ obiectū visus cōtinuit esse p̄ncipia. s̄. p̄ncipia cōitatis: et iō ē in plus.

Ad vltimam de illa regula et p̄ncipia dicitur q̄ fallit p̄ ex^m in terminis. nā melius ē bene vivere q̄ vire. et tamen magis odimus oppo^m vire: q̄ oppositum h̄i vire. q̄ oppositū vire destruit vire et h̄i vire. vñ **Ar.** 7° thop. glo. sat illam p̄p̄dem sic: nisi cū alterū inferat alterus et vult q̄ illa regula nō tenet q̄ magis eligendū includit minus eligendū: sicut in ex^m p̄ncipio bene vire includit vire. s̄m in p̄ncipio sensus vire destruit visum et tactus. Ex p̄ncipio colligitur triplex ḡdus cognitionis in animalibus. **Primus** ē q̄ animalium q̄dam h̄nt memoriā et p̄ncipia et sunt disciplinabilia. s̄. que auditam h̄nt. **Secūdo** q̄ dicitur h̄nt memoriā et p̄ncipia s̄m sunt in disciplinabilia q̄ auditū carent. **Tertius** q̄ q̄da s̄nt que nō h̄nt memoriā nec p̄ncipia nec sunt disciplinabilia. **Quartus** ē q̄ aliq̄ talium sunt disciplinabilia et p̄ncipia h̄nt memoriā nec p̄ncipia ē oio impossibilis. sensus. n. apprehendens obiectū p̄ me dium extrinsecū cuiusmōi ē auditū. ē necessario in animalibus p̄gressiuo motu mobilibus q̄ nec memoriā habent et per consequens p̄ncipia et patz ex p̄ncipio.

Questio **Meritur** vtrum p̄ncipia sit i b̄ntis. videt q̄ non. nā p̄ncipia est recta ratio agibilium ex. **6° ethicoz.** b̄ntia non h̄nt rōem. ḡ nec p̄ncipia. **P̄ncipia** p̄ncipia includit p̄ncipia de futuris cum memoriā p̄ncipio. q̄ non p̄t ēē sine collatiōe p̄ncipio ad futurū. conferre at̄ ē actus rationis. sed b̄ntia nō habent rōem. ḡ nec p̄ncipia. **P̄ncipia** p̄ncipia b̄ntia nihil cognoscunt nisi per sensus. sensus at̄ nō ē p̄ se nisi sensibilū p̄ncipio vel cōm. sed p̄ncipia ē circa nociū et vtilē q̄ nō sunt sensibilia nec cōia nec p̄ncipia. p̄s ḡ q̄ b̄ntia non habēt p̄ncipia. **Circa** **Ar.** in littera. **R̄ndeo** duplex ē p̄ncipia p̄ncipia dicta et metaboizice dicta. hoc supposito dico duo ad q̄dem. p̄ q̄ in b̄ntis non ē p̄ncipia p̄ncipia dicta. sicut bene pbant p̄ncipia et scda rō ad appositum. **Ar.** dico

q̄ i b̄ntis ē p̄ncipia metaboizice dicta. **Circa** q̄ dicit vnus expositor q̄ in b̄ntis ē p̄ncipia metaboizice dicta. et hoc respectu illorum q̄ naturali instinctu p̄ncipia. vñ s̄m eum p̄ncipia in animalibus alijs ab hoie ē naturalis estatio d̄ncipia p̄ncipia p̄ncipia et nocitis fugiendis sicut agnus segit matrem et fugit lupus. et sic de alijs. puta irido facit nidum. et formica colligit grana cōtra hiemē. **Sed** p̄ncipia s̄m **Ar.** hic in l̄ra. memoriā ē p̄ncipia p̄ncipia b̄ntioz. nā p̄ncipia ē p̄ncipia de futuris ex memoriā p̄ncipio sed formica generata in estate non meminit hiemē. q̄ nō q̄ vidit hiemē. et tamen colligit grana ḡ p̄ncipia nō ē in eis respectu eoz ad que habent naturalē instinctum. **P̄ncipia** p̄ncipia p̄ncipia ē hitus consiliatū. **6° ethicoz.** consiliū at̄ non ē de fine. sed de his que sunt ad finem non circa necessaria sed circa contingētia que possunt aliter se habere. ḡ p̄ncipia i b̄ntis debz poni circa ea que p̄ncipia sic vel alr̄ agere. s̄ ea circa que se h̄nt ex naturali instinctu nō sunt contingētia hoc mō. q̄ cū consequatur totā sp̄m ita nec p̄ncipia illa q̄ ad ista magis necessitatur et magis agatur q̄ agat. ergo respectu talium nō ē p̄ncipia in istis. **Dicendū** ḡ aliter. q̄ in b̄ntis ē p̄ncipia metaboizica nō t̄ respectu illorum ad que inclinatur ex instinctu naturali. sed respectu contingētia ad que sic se p̄ncipia habere vel aliter puta q̄ formica grana congregat vel repomat in hoc loco vel in illo. et accipiat ex hoc cumulo vel ex illo et h̄ ex memoriā loci vbi p̄ncipia ḡnū posuit. et cumuli vñ p̄ncipia ḡna sustulit. **Ar.** ex p̄ncipia aranea facit telā vbi ē maior copia muscarū. et irido facit nidū vbi difficilius est accessus. p̄ncipia ḡ nō ē ponēda in b̄ntis respectu eoz ad que naturaliter inclinatur et necessario. vbi ḡna in formica respectu eius q̄ ē aggregare ḡna simplr̄. sed respectu eoz ad que se habent contingēt. puta aggregare grana i hoc foramine et non in illo vel accipere de hoc cumulo et non de illo. et hoc ex memoriā loci vbi posuit p̄ncipia et vnde accipit. s̄m de alijs. **Ad** ar gumēta in oppositum. illa diffinitio **Ar.** ē d̄ p̄ncipia p̄ncipia dicta que t̄ in homine nō i b̄ntis. sed p̄ncipia istam p̄ncipia ēē alia metaboizica q̄ non requirit rōem et illa p̄ncipia ēē in b̄ntis. **Ad** 3^m concedo q̄ p̄ncipia ē p̄ncipia futurū cū recordatione p̄ncipio: et hec ē in b̄ntis et cū dicitur q̄ hoc non sit sine collocatione. dico q̄ b̄ntia exp̄ncipia param p̄ncipia: vt dicitur i l̄ra et sicut h̄nt aliquo modo exp̄ncipia. ita et collocatione aliquā. sed nō illā que appropatur rōi que ē p̄ncipia discursum a noto ad ignotum. talis eni collocatione ē in homine: de qua p̄ncipia argumētū alia ē imp̄ncipia sompta. p̄ vt aliquis est memoriā vnus facit illud. et nō aliud. et ista non necessario requirit rationem. et hec ē i b̄ntis. **Ad** 3^m d̄ q̄ p̄ncipia cognitionem sensitiā iteriorā: puta p̄

360

bus om̄

in alio

2° m̄

3° m̄

4° m̄

5° m̄

6° m̄

7° m̄

8° m̄

9° m̄

10° m̄

11° m̄

12° m̄

13° m̄

14° m̄

15° m̄

16° m̄

17° m̄

18° m̄

19° m̄

20° m̄

21° m̄

22° m̄

23° m̄

24° m̄

25° m̄

26° m̄

27° m̄

28° m̄

29° m̄

30° m̄

31° m̄

32° m̄

33° m̄

34° m̄

35° m̄

36° m̄

37° m̄

38° m̄

39° m̄

40° m̄

41° m̄

42° m̄

43° m̄

44° m̄

45° m̄

46° m̄

47° m̄

48° m̄

49° m̄

50° m̄

51° m̄

52° m̄

53° m̄

54° m̄

55° m̄

56° m̄

57° m̄

58° m̄

59° m̄

60° m̄

61° m̄

62° m̄

63° m̄

64° m̄

65° m̄

66° m̄

67° m̄

68° m̄

69° m̄

70° m̄

71° m̄

72° m̄

73° m̄

74° m̄

75° m̄

76° m̄

77° m̄

78° m̄

79° m̄

80° m̄

81° m̄

82° m̄

83° m̄

84° m̄

85° m̄

86° m̄

87° m̄

88° m̄

89° m̄

90° m̄

91° m̄

92° m̄

93° m̄

94° m̄

95° m̄

96° m̄

97° m̄

98° m̄

99° m̄

100° m̄

p estimatiuam pot aliqd cognosci qd n cogno-
scitur per sensum exterioroz. licz forte spcs illi
sit in sensu exteriori. sicut potitur de cognitione
substantie per intellecta q nullus sensus cogno-
scit. lz fz eos substantia multiplicet specie sua cuz
spe accitio. q at sensus non cognoscit speciem
illaz que tamen est in ipso sensu: hoc est proppe
defectum virtutis sensitine non speciei repzese
tantis. sicut medium non videt colozem lz i me-
dio sit species colozis. gca d sit de sostana. Ex
enimponimus non vt ita sint ex primo pzoza
ti probabile videtur q ca spe accidentis simul
comultiplicetur species nociu z vtilis. z licet n
percipiatur nociu z vtile sensu exteriori pppe
defectum sensus illius: n percipitur a sensu in-
teriori. pata ab estimatiua que sub intentionibus
sensatis subfodit intentiones non sensatas fm
Anic. sic enim onis videns lupum statim appze/
hendit inimicitia lupi. z hoc modo pot habere
sciam prudentie circa talia scilicet fugiendo l
psequedo. **Questio**

Veritur vtrum ex experi-
mentis generet
ars z vt q non. na fz pbnz i lfa hfe
quida acceptionem in multis singu-
laribus experimenti est. habere at in omnibus
artis est. sed ex multis no pot concludi oia. quia
esset falsa pntis. ergo ex experimentis non gene-
ratur ars. **Pze.** habetur ex lfa sequenti. q
experti sciunt quia sola sed artifex pppe qd. ex
cognitione at qz non concluditur cognitio pppe
quid. qz nobilius debet ee inferens qz illatum z
generans generato. saltem non iperfectius g zc
Pze. si ex experimentis sit ars oz qz li ex di-
cat circustantiam alicuius ce. qro cuius. non fina-
lis. p qz finis est posterior inesse o cuius est fi-
nis experimentum aut precedit artem. nec forma
lis vel materialis. qz forma z materia sunt par-
tes rei z inexistunt rei. cognitio at experimentalis
est singularium. qd non est per cognitionis vtilis
que habetur per artem. nec dicit habitudinem
efficientis qz vel vninoci vel equinoci. non p.
quia tunc causatam z efficiens eent eiusdem spe-
ciei. qd est fal. nec z. ga tunc ca efficiens eent
nobilior suo effectui. qd est fal in propoito. ga
ars nobilior est experimento. **Pze.** ars z sci-
entia infant nobis a natura. g non generatur ex
experimento pna est cuiusdens. ans pba a Pla-
tone. ipse enim Plato quesuit ab vno puero o
geometria directe qui nunqz didicit eas. qui re-
cte interrogatus de pncipijs geometricis z co-
dusionibus: recte respondit ad oia. tunc sic nul-
lus recte interrogatus recte responderet ad ea q
ignozat. sed iste puer recte interrogatus recte
respondit z tamen nunqz didicit. g a natura ha-
buit. **Pze.** sicut ex vna memoria non gene-
ratur vnum experimentum nec ex vno experimen-
to ars. vt pteet in lfa g necessario ex multis. sed

multa experimenta sunt multe cognitiões eius-
dem speciei quia multoz singularia in vna spe
sed multa accidentia eiusdem speciei no pnt ee
in eodem subiecto. ex 5. huius. ergo nec multe
tales cognitiões in eadem po experimentina
sive illa sit cogitativa. sive alia quecuqz. g nunqz
generatur ars ex experimentis qz non pnt ee plu-
ra simul. **Pze.** August. in li. 83. qonũ capitulo
vltio. d. q a sensibilibus non est expectada fin-
cera veritas. qd pbatur. qz omne sensibile est
conti mutabile. sed de talibus non est certa
apprehensio sensitiva z per cosequens ex talibz
non habetur ars que e certa notitia. **Contra**
pba hic in littera z z. post. **Respondeo** in ista
questione pmittam aliqua necessaria. z dicaz
ad questionem. Quantũ ad primum pmitto
vnam. l. qz ars vlt scia dupliciter habetur in nob
vt p inuentionem vel per doctrinam oẽ eni qd
quis nouit aut discens aut inueniens nouit pzi-
mo post. Circa qd dico tria per ordinem. primo
dico qz scia habita per inuentionem est simplici-
ter pziore p. huius. nullus enim docet nisi qd di-
cit per doctrinam vel per inuentionem fz per in-
uentionem hetur ppositum si per doctrinaz ab
alio. querat de illo alio. quia vt habuit per do-
ctrinam vel p inuentionem z tunc vt pzius vel
ergo erit pcessus. in infinitum vt stabit ad ha-
bentem sciaz per inuentionem. **2. dictum est qz**
de istis modis sciendi est sicut o sanatione. qnqz
enim natura est ita potens q sine adiutorio ex-
trinseco inducit sanitatem. qnqz autem pp sui
debilitatem indiget adiutorio extrinseco z a se
non sufficit. hoc pz ad sensum. tunc etiam illud
requisitum extrinsecũ est tãqz instrumentum. ip-
sa at natura adiuta est pncipaliter sanans. sifra
iproposito. naz in quibusdam naturale lumen
intellectus est ita potens q ex se sufficit q ap-
plicet pncipia ad conclusiones. z tunc dicitur
scia generari vt acquiri per inuentionem. qnqz
at a se non pot. z tuc innatur ex quibusda signis
sensibilibz sibi a docente propoitis p q docens
expzimit applicationes pncipioz ad conclusi-
ones quas apud se. habet. z addicens concipit
z in virtate luminis propzij intellectus conclu-
sioni assctit qz videt. ee deductam ex pncipijs
sibi pzius notis. ita q illa signa se hnt vt instru-
mentum. sed lumen intellectus se habet agens
pncipale inducens scientiam. z tunc scia dicit
acquiri per doctrinam. **Tertiam dictum e qd**
sequitur ex 2. q scia habita per inuentionem
asimulatur pzie sanationi qz non indiget extri-
seco adiutorio. hita at per doctrinam z sanati-
oni pz de se. **2. qd pmitto est. qz omnis no-
stra cognitio siue pertinet ad sensitiuam interio-
rem puta imaginatiuam memoriaz sensuz com-
nem zc. siue ad intellectiuam ozia a sensu. De**
sensitina iterozi qd depedet z ozitur sensu. pot
colligi ex dictis Anic. 6. naturalium. z in libro

Handwritten notes in red ink:
Dicitur
quod
12

De ofa spiritus & aie. Ad cuius evidentiam no-
 tandum q̄ sicut colligitur ex dictis libris cere-
 brum animalis dividit in duas partes antero-
 rem q̄ maior est & posteriorē que minor est. Et in
 parte anteriori sunt duo ventriculi unus altior
 alio & an̄ alium. In postrema parte est unus tan-
 tus & quasi inter istas duas partes est vn̄ vtri-
 culus medius h̄ns duas partes vn̄. superiores &
 aliam inferiorē. ita q̄ vna est sita super aliam. &
 inter illum medium ventriculum & partē poste-
 riores ē quoddā corpus ad modū v̄mis & clau-
 ditur & ap̄ eū op̄ fuerit memorari. & vergit
 versus partem posteriorem. De istis ḡ per oz-
 dinem dicamus. A primo ergo ventriculo p̄me-
 partis pcedant. 7. paria nervoz quoz vn̄ def-
 uit virtuti visive & oritur vn̄ nervus a dextera
 parte illius primi ventriculi. alius a sinistra & q̄
 oritur a sinistra tendit ad dexteraz & qui a dex-
 tera ad sinistram. ita q̄ concurrunt & intersecāt
 se ad modū crucis. p̄cedūt at̄ isti nervi & elō-
 gantur quousq̄ recipiant in suis ozificijs ipsos
 oculos. Nota etiā q̄ in p̄ cōcurfu est quedā
 cōcavitās per quā p̄t eē transitus ipsius sp̄i-
 tus ab oculis vsq̄ ad illum p̄m ventriculum p̄
 partis cerebri. & ab illo est via vsq̄ ad vtri-
 culum mediu. & ab illo vsq̄ ad posteriorem.
 His p̄missis notādū q̄ in illo p̄curfu nervoz
 duoz est organum virtutis visive cui est colo-
 res apprehendere. quia si alibi visus iudicaret
 de obiecto cum recipiat duas sp̄s in duabus
 ocalis. semper iudicaret vn̄ eē dno. Virtus at̄
 sensitiva interior p̄p̄ quoz virtuti visive est sen-
 sus cōmunis cuius organum est in primo ventri-
 culo anterioris ptis cerebri. cuius officium est
 app̄hendere oia sensibilia sensuuz p̄cularium &
 indicare differentiam eozū. vt b̄tur 2. de aia
 & ad h̄c sensus vidēt p̄currēt organa sensuuz
 p̄cularium sicut ad centz vel ad punctum. vt
 ait A. ibidem. hec etiā virtus vocatur fantasia
 v̄n̄ idem est dicere fantasiam & sensum cōmunē
 de h̄ sensu loquitur A. 6. naturalium. libro
 4. capitulo p̄. Post sensum at̄ cōmunem est ima-
 ginatio cuius organum est posterior vtri-
 culus anterioris ptis cerebri cuius officium ē retine-
 re illud qd̄ sibi tradit a sensu cōmuni retinet eis
 species illoz q̄ app̄hēdūtur tam a sensib̄ p̄ti-
 cularibus q̄ a sensu cōi. non tñ discernit vt dicit
 A. 6. naturalium libro 4. ca. p̄. discernēt at̄
 comment̄ ipsi sensui cōi & p̄culari & cuiuslibz suo
 modo. Post imaginatiuā est virtus cogitati-
 va. cuius organū est inferior pte ventriculi me-
 dii. officium eius est facere cōpōz inter ea que
 conferuāt in imaginatiōe vt vult A. 6. libro
 eodem ca. p̄ per h̄c potētā possum cogitare vt
 cognoscere solem viridem vel montem aureum
 lz non viderim ea cōsicta. tñ speciem solis & vi-
 ridis h̄cō seorsum in imaginatiōe. forte hec ē
 vis experimentatiā de q̄ nunc ē p̄mo in cōclasi-

one. Post cogitativam est estimativa cui^o or-
 ganum est in superiori pte ventriculi medij. offi-
 cium ei^o ē app̄hendere intentiones non sensatas.
 que. s. nunq̄ ceciderunt sub app̄hensione alicu^o
 sensus particularis tñ app̄hēdit eas sub intēti-
 onibus sensatis que. s. ceciderūt sub p̄culari sē-
 sui per hanc virtutem app̄hēdat omis inimici-
 tiam lupi vidēs lupū licet n̄ app̄hēderit species
 inimicitie per sensum particularem. & iō videns
 lapum fugit estimans eum eē inimicū. Et h̄ vult
 A. 6. vbi supra ca. eodem & libro eodē. s. tñ
 etiā ibidē app̄hēdūtur aliquē intentiones sensa-
 te. q̄. s. s. sensus particularis natus est app̄hēdē-
 lz non app̄hēdat. p̄t a cōi eadem aliquod
 ceruillum iudicamus & existimamus illud. esse
 mel & dulce. hoc enim non ostendit nobis sc̄sus
 Ultimo est vis memorativa cuius organum
 est ventriculus posterioris ptis cerebri. officij
 eius est retinere ea que app̄hēsa sunt per estia-
 tionem. v̄n̄ sic se lz ad estimatiuā sicut imagia-
 tio ad sensū cōm sicut enim sensus cōis app̄hen-
 dit que sibi reddūtur a sensibilibus particulari-
 bus. & n̄ retinet aliquis nisi forte per modicum
 tps vel q̄ diu est in actu senscendi. imaginatio
 at̄ illa retinet & conferuat. sicut vis memorativa
 retinet & conferuat ea q̄ in estimatiua n̄ remanēt
 nisi q̄ diu est in actu app̄hēdēdi. & h̄ dicit A. 6.
 6. naturalium ca. 6. libro p̄. Ex p̄dictis p̄
 euidēt q̄ ois cognitio sensitiva interior orit̄
 a sensu exteriori. Sed circa predicta est vn̄
 dubium. nam A. 6. de somno & vigilia vult q̄
 p̄m sensuuz qd̄ vocat sensum cōmunem est
 situs in corde. eodē ē libro ostēditur q̄ omnes
 sensus radicantur in cordis. p̄bat eis ibi q̄ mo-
 tus & sensus in aiali h̄nt p̄ncipiū a corde. & tñ
 organa omnium sensuuz assignata s̄ mō eē i cer-
 rebro. Licet de h̄ sint multe op̄iones tñ p̄nt
 cōcordari. Idcirco dicendū q̄ omnes sensuuz s̄
 a corde radicalr & ozigialr vt dicit A. 6. tñ for-
 malr & q̄si subiectie s̄ i ozgāis situatis iuxta ce-
 rebz mō p̄p̄ditō. sicut ē t̄pe A. 6. cōcedit de vi-
 su audita odoratu. de sensu & sensato li p̄ ca. 2.
 lz d̄ tactu & gustu asserat habere organum circa
 cor. De cognitioē intellectiva p̄t q̄ orit̄ a
 sensu sine sit hita per inuentiōem sine p̄ doctri-
 nam de hita per inentionem p̄ de hita ē per
 doctrinā p̄ idē. lz aliq̄ dicunt p̄nt. nā ad discē-
 non p̄t cognoscere nisi cognoscat ad qd̄ istū
 ta sunt signa q̄ p̄p̄dit docēs. & p̄ app̄hēdit p̄ ali-
 que sc̄sus v̄n̄ si ceus a natiuitate doceret ab ali-
 quo de coloribus n̄q̄ haberet de eis hita sc̄-
 tificā. sed tantum habitu fidei v̄ credulitatis.
 ga posset credere docenti q̄ color ē tale ens v̄
 forte non haberet nisi conceptum nominis vel
 habitum vocalem. & ideo dicit A. 6. p̄ poste. q̄ de
 ficiente sensu deficit sc̄ia q̄ b̄tur de sc̄sibilibus
 illius sensus q̄ impossibile est acciper. ois ergo
 scientia oritur a sensu. nā si p̄ sc̄sibilia sunt sensu

*Primo
 in p̄curfu
 nervoz*

3

Primus.

bilia. p. si at non sunt sensibilia. puta substantie
imateriales & intentiones non sensate & b. i. tunc
et talia concipiuntur ab intellectu primo actu i
lectus non sine apprehensione sensibilia ex qb
cognoscuntur vel p discursum. vt forte substan
tia. vt qz multiplicat speciem suaz cu specieb
sensibilia. vt intentiones non scate & substan
tia fz alias opinionem. qz nullo actu intellectus co
gnoscit aliquid a nobis nisi pcesserit cognitio
sensitiva i sensu. Quantuz ad secundam principale
notiam qz omnis cognitio intellectiva vt est pn
cipioz vt est conclusio. & utroq; modo dicitur
ga vt est notitia icoplexa puta de terminis princ
ipi vt coelosis l' e notitia pplexa de coeplexioe. f.
buis vt illi. Dis dicitur rideo ad questio
ne & sit ista p' q' ad hndam notiam icoplexam
de principis que e de terminis simplicib' nec e
cognitio sensitiva. seu experimentalis. p ex predi
ctis. na pexite e cognitioe pticulari sensitiva ge
neratur p' cognitioes posteriores in sensu coi
g fantasia dicitur. & sic ulterius & quia illud qd
existit i virtute fatistica. vt ibi existit e ipropoz
tionatum ad motuendū intellectū possibilem fz
quod d. i. o attribuitur sibi aliqua forma ab itel
lectu agente abstrahēte qd d' sit illa forma vir
tute cui pōt movere intellectum possibile. & sic
intelligit terminos icoplexos. 2. p' sit ista ad
hndam de principis notiam pplexam n' est nec
similiter cognitio sensitiva seu experimentalis hū
tū e utilis & coadiuvans vt coeplexioni principij
cuius assentiatur. p' ps conclusiois declarā sic
nam ipe intellectus coeceptus mō p'pōito ter
minis simplicibus pōt virtute propria ipsos co
ponere vt diuidere. ita q' pceptus tales coeplexi
si sint principioz p'ioz cognoscuntur eē veri la
mine naturali intellectus. quia prima cognosci
mus in quatuor terminos cognoscimus. p post.
& iō cognitio sensitiva vt experimentalis n' est silr
nec p tali pplexa cognitioe de principis hūda
2. ps declaratur sic. ga tales coeceptus coeplexi
pnt cognosci qz veri sunt ex frequenti cognitio
ne sensitiva. e memorativa. & experimentalis quate
nas per cas cognoscimus terminos talis princi
pi in suis singularibus in re eē coiuictos. sicut
sensus frequenter videt hanc totalitatez. & hanc
maioritatem coiuigi. & ex hoc intellectus citi
assentit huic principio oē totam e mai' sua pte
sic ergo ps ex predictis qualr cognitio expime
talis valet ad cognoscendū illud qd est principia
artis & scie de quo hētur 2. post. qz & propter
cognitioe simpliciu que cognitioe sensitiva ap
prehēditur & pp cognitionem veritatis i cōpo
sitione mō p'pōito. Notanduz tamē ad ma
iorem declarationem veritatis duaz conclusio
nam dcaz. q' q' ad cognitionem terminoz de
principis non est cognitio experimentalis seu fre
quens acceptio sensibilia nec. sed aliqua ap
pōitio sensibilia est ita nec q' sine illa ipossi

bile est ab intellectum concipi vt apphēdi qd e
terminus principij. vel ipsum cōpositum. qd ita
verum est de conclusione sicut de principio vt
dicitur. qz i at ad cognitionē coeplexionis prin
cipij inuat cognitio expimentalis vt citius assen
tiatur p affirmatio si per sensuz cognoscatur cō
iunctio extremoz in singularibus. & negatio si
in sensu sit disiancto. sed n' e silr nec nec ipa nec
aliqua sensitiva. fz enim nunq; per aliquem sen
sum videatur cōiunctio vel sepatio in re sed tā
tum ex sensibus apprehēditur terminū & intel
lectus cōponat vt diuidat. ipe p'p'ia vt tute assen
tiet imo vbi sensus percipit. cōiunctioes singu
lariū terminoz in re. ad huc certius adheret pn
cipio p lumē naturale intellectus qz propter ali
quā apprehēsiōe sensus. si enim in apprehēsiō
ne sensus eēt error ad huc intellectus circa il
lud pn' nō erraret qz ad veritatem cōpōis. &
iudicaret etiā sensū errare circa hoc. non obsā
te q' a sensu errante acciperet notiam simpliciū
& illa cōponeret ex sua v'ute Tertia p' sit ista
ad habēdā notiam in cōplexā de conclusione
n' est notitia terminoz nec est cognitio sensitiva
seu experimentalis. Ista declaratur sicut prima
& eius probatio ps ex pcedentibus. qz nihil est
in intellectu qn' pus fuerit in sensu aliq'. qz vel
per se vt color. vt per partes suas vt mont aure
ns. vel in suo remisso vt albedo intensa. vel in
suo simili vt an' xps vel in suo effectū vt itelligē
tia. vt aliquo alio mō. Quarta conclusio sit ista
ad hndam de cōclusionē notiaz cōplexam. in
nat cognitio sensitiva & experimentalis nō tū est
nec simpliciter. hoc sic ps. naz cognitio expime
talis inuat ex frequenti memoria genita. q. f. cō
clusio ista vera est. qz per sensum vt cōiunctio
cōclusionis in terminis singularibus. vltterius cū
intellectus assentit cōclusioni quia vera est ex
frequenti cognitione sensibilia. & cognoscit illud
cui assētit n' eē p' senotuz nec eē p' pn'. cogno
scit illd esse verū & hoc qz non qz hz causam. &
sic incitatur ad inquirendū ppter quid illius
veri. v' experti de cōclusionē quia est. videtur
se habere circa illā sicut admirantes ad huc cas
eius. quod cognoscunt ga verū est & ex hoc inci
piunt phāri & cāz ingere ps in l'ra. sed est ofa in
ter admirationem & experimentum qz admira
tio minus est qz cognitio expimentalis. ga admi
ratione pōt eē ex v'ico actu sentiendi. & expime
tus n'. Ex predictis ps veritas questionis ga
ex experimentis generatur ars siue quo ad pri
cipia siue quo ad conclusiones. qz cognitio ex
perimentalis seu notitia sensitiva qz sum ad no
tiam cōplexam non est totalis cā nec nec silr
veruz tamen est utilis & coadiuvans modo pdi
cto est tū nec silr qz sum ad notiam incōplexā
sic ad qdēm. Ad argumēta ad primū cas d' f
q' ex multis non pnt cōcladi oia d' vno modo
q' fz Ap. 8. thopicoz inducēt i multis singula

ribus o3 vte cōcedere vel inferre instātia aliogn
 pter nit rñdēs expertus at h3 notitiam de mul-
 tis 2 in nullo infertur instātia. q̄ pōt accipere q̄
 sic est de oibus. Sed q̄ q̄ms concludatur re-
 spondenti dialectice secundū artem nunc distun-
 ctam. tamen scia non generatur per hoc. nam lz
 ita sit in multis non tñ necē est ita eē in omnib⁹
 licet nesciat quis inferre instātia 2 q̄ diu nō
 est necesse ita eē in oib⁹ non est firma adhesio
 q̄ sit ita in omnibus. Alr q̄ dicendū q̄ ar-
 gumētum bñ pbat q̄ cognitio experimētalis q̄n
 tñcāq; frequens non infert necō ita eē in oibus
 sed tantum probabiliter. 2 ex hoc sequitur q̄ n̄
 est sufficiens cā ad causandum artes. v̄l sciētā
 sed tantū coadiuuans 2 occōnalis qd cōcessus
 est in corpore questionis. Ad h3 cum dicitur
 q̄ ex cognitione q2 nō infertur cognitio propē
 quid. dicendū vt p̄ins q̄ ex experimēto non
 sequitur ppter quid notū scīfificā. sed ex exp̄i-
 mento cognoscēti q2 est datur occasio inquirē
 dī cāz. 2 sic inuestigandi p̄opter qd. 2 per p̄ns
 q̄ ita sit in omnibus naz exp̄ius per singularia
 arguit per simile q̄ sicut ē de vno singulari ita
 est de pluribus 2 sicut est de multis ita 2 de oib⁹
 ex multis enim singularibus cū hac p̄opōe na-
 tura agit v̄niformiter vt iplarib⁹ nisi ipe diatur
 sequitur v̄niversalis 2 si non sit cā ipe diens seg-
 tur sit q̄ sic sit in omnibus. Ad 3^m dicendū
 q̄ li ex pōt ibi nominare causas efficiētē non
 p̄ncipalem sed instrumentalem. nec talem q̄lis
 est notū p̄ncipioz respectu cōclūsiōis. sed mi-
 nozem q2 occasionalem mō p̄pōito. efficiens
 autem p̄ncipale in cō acquisitione sciētie taz
 hic q̄ cōclūsiōnū ex p̄ncipijs. est iste intel-
 lectus virtute luminis naturalis. p̄opō v̄o alle-
 gara de efficiēte q̄ v̄l est perfectus effectū vel
 non minus perfectum vera est de cā p̄ncipali
 2 totali h3 cōmē. xi. metba. Ad 4^m nego aīis.
 q2 scia non inest nobis a natura. Ad p̄banōē
 platonis dico q̄ plato docuit p̄ncē in illa inter-
 rogatione. sicut 2 omnes alij docentes nihil eiz
 pōt docens facere quo ad assensum p̄bendam
 cōplexis: nisi debito ordine p̄ponere p̄ncipia
 nota discipulo. 2 alia sequentia ex illis in illo or-
 dine quo sequantur 2 ipe discipulus p̄p̄ia vir-
 tute intellectus accēdit illis sic ordiate p̄pōit
 ga sillogisimus perfectus nullus indiget. ex p̄i-
 mo p̄ioz. Ad quintū de pluribus experimē-
 tis rē. dictum est in corpore qōis quō cognitio
 sensitua sufficit ad notitiam p̄ncipij si v̄tra in-
 tellectus abstrahat 2 cōponat. Ad notitiam autē
 cōclūsiōis plus valent multe memorie. et pla-
 ra experimēta vt facientes cognoscere quia.
 2 inquirere p̄opter qd cā at vt dicitur q̄ mul-
 ta accētia eiusdē speciei non possunt eē simul in
 eodem dico q̄ non est verum v̄niversaliter nec
 in proposito. Ad h3. dicitur in 5° quomodo in-
 telligendus sit. Ad v̄ltimū augusti. dicendū

q̄ non omnia sensibilia sunt cōtinue mutabilia
 nec in fieri vt dicitur in 4° huius q̄ cracitum.
 Sed ad auctoritatē Aug. saluāda pōt dici q̄
 sincera veritas nō cognoscatur a sensu. ita q̄ se-
 sua cognoscat immutabilitates veritatis nec obie-
 ctum inquantum sic immobile nisi p̄ns 2 dum est
 p̄ns non at sēp ē p̄ns pōto etiam q̄ semper. cō-
 tinuaretur visionē ea circa obiectū aliqd qd sit
 .a. sicut in p̄ instanti non percipio nisi qno mō
 .a. per sensum ga p̄ tūc nō percipio nisi qno mō
 .a. le h3 vt tunc q2 non percipio ip̄s nisi vt ē tūc
 p̄ns illa ē in tota v̄siōe q̄tūcōq; continua nūq;
 percipiam immutabilitatem. a. sed p̄ oi nunc pd-
 piam qdē se h3 p̄o tunc. non sic est de intellectu
 q2 possū intelligere rem h3 q̄ ip̄a immutabilis est
 2 ipam rei immutabilitatem. Alr dicitur q̄ a sensu
 bus non ē expectanda sincera veritas taz a cā
 p̄ncipali efficiētia tñ a cognitione sensitua taz
 ab occasione acquirat sincera veritas 2 immu-
 bilis q2 ois nostra cognitio incipit a sensu lz ab
 eo non h3 vt totalem causalitātē. Alr dicitur
 q̄ angusti. loquitur de quada3 cognitione sapio-
 ri in diuinis vel regulis eternis in quibus solus
 videtur perfecte verū 2 ad istam non attingit
 cognitio sensitua.

Questio

Veritur vtrum verus sit

q̄ expertus non
 hñs artē certis operetur artifice in
 experto. vt q̄ n̄ q2 sicut prudentia ē
 hitus cognitius circa agibilia. ita ars circa facti-
 bilia. ex 6° etbi. lz nullus certū agit circa agibi-
 lia q̄ prudens. q̄ nec circa factibilia q̄ artifer.
 p̄re. agens per cognitioez q̄to certus co-
 gnoscit. tanto certius operat. sed artifer certū
 cognoscit q̄ expertus ex lra q2 cognoscit causā
 2 pp̄ quid expertus tantū q2. ergo rē. p̄ac
 qui p̄fectus scit qd itatem alicuius perfectus
 scit illud sed artifer perfectus scit qd est sanū
 q̄ expertus. ergo perfectus scit sanare probō
 minoris q2 quiditas sanationis est v̄le 2 per se
 ē recipit obiectū v̄le. v̄nner sale at magis scitur
 ab artifice q̄ ab experto. g. Contra h3. i. lra
 Respondeo. planū est q̄ expertus certus opu-
 tur artifice i experto. cuius rō est q̄ ponit philoso-
 phus quia cognitio experimētalis est per se sin-
 gularis circa qd per se est operatio. cognitio at
 artis ē v̄lis p̄imo 2 per se. q2 si est singularis b
 est ex p̄nti 2 per accēs. quia q̄ expertus perfecti-
 us cognoscit operabile q̄ artifer iō perfectus
 operatur. hoc est q̄ ait h3. hic i littera. sigit
 sine experimēto ga rōez hēat. 2 v̄le qd cogno-
 scat i b̄ at singulare ignorat: multoties qdem in-
 enratione peccabit. Ad argumenta ad p̄^m di-
 cēdū q̄ in aliq̄ ē similitudo. f. q̄ sicut prudentia
 est habitus cognitius circa agibilia. ita ars cir-
 ca factibilia sed est dissimilitudo in alio q2 p̄n-
 dentia n̄ generatur in nobis nisi ex actib⁹ n̄is

ideo nullus est prudens qn fuerit expertus ars
 at non generatur solum per experientia. sed etiam
 per doctrinam sine experientia p3. et id pot alig
 habere artem q n e expertus. quare minus cer
 te cognoscit operabile p se q expertus. et id cer
 tins operabitur q expertus. Contra hoc dicit
 Ar. q ars generat ex experientia. no q pot gene
 rari per doctrinam sine experientia. Rno. dictu
 philosophi no est vir vep sic enim est vep q ex
 experimento generatur ars. sed non ois ars.
 Ar. pot dici q experimentu dupliciter pot sumi.
 vno per cognitionem experimentali adhibito ope
 exteriori a n adhibito ope exteriori ex exercita
 tio. ois ars generatur ex experimento. p. no
 os non sic de prudentia quia os exercere actus
 prudentie si homo debeat ee prudens. sic ante
 loquitur in proposito. Ad secunda de agente
 per cognitionem dicenda q argumentus pcedet
 si artifex certius cognosceret singulare circa q
 est opatio p se q expertus. qd falsum e. ga artifex
 certius cognoscit vlc expert aut certius singu
 lare circa qd e opo per se. Contra qz tuc videt
 sequi q ar. ifex non cognoscit pticulare qd est
 multos. vlti sic. tunc argumentum pcedit. qz
 tunc cognoscit particulare pp qd sicut univer
 sale. qd non facit expertus. et per consequens cer
 tius cognoscit opabile. et tuc illud qd p3ius.
 Rno qd sit de cognitione particularis: vtz
 per se possit intelligi et cognosci. forte dicit q
 huius. tñ concedatur pro nunc. tuc ad formam
 nois dñ qd q artifex ex hoc solo est artifex pfe
 ctus qz h3 bitu perfectus in vli que hñe potest
 non applicando ad pticulare convenit eiz scire
 in vli ignorando in particulari z p3ioz possibi
 le e igitur artificem ee pfectu et tñ n p se cogno
 scere particulare circa qd e opo. Expertu aut e
 ipossibile ee perfecte expertu nisi perfecte cogno
 scat singulare qz cognitio experientialis per se est
 ipsius singularis. artifex q ex eo q artifex non
 os qz ita cognoscat operabile sicut expertus tñ
 ex hoc non sequitur qn possibile sit artificē ita
 per se et perfecte cognoscere singulare sicut exp
 tum si applicet cognitionem vlc qz h3 ad ipm
 singulare. Est q intelligendū dictum Ar. de his
 binibus pñse consideratis in respectu ad illa qz
 sunt pncipia cognoscendi ex se non autē de his
 que pñt cognosci p applicationem horu bituum
 ad alia. Ar. dñ q in singulari circa q est ope
 ratio per se sunt multa p3eter naturā comunem
 q multam diversificant actionem nā ar. os agē
 circa hunc infirmū in hoc loco. et hoc tēpore: qz
 circa illam infirmū eadem infirmitate in spē la
 borante in alio loco et in alio tēpore. Ita at an
 nexa cognoscit expertus ex multa frequentati
 one et cognitione singulariuz et qstū ad se et qstū
 ad annexa que n os cognoscere artificem vt ar
 tifex e qz h3 in singulari possit cognoscere per
 se ppter qd si applicet non tñ cognoscat anexa

per habitum artis. id expertus certius operat
 Ar. dicitur qd sit de cognitione artis et ex
 perienti q expertus est frequenter agere h3
 bitu in po motiva q exequitur operationem l
 forte in membro quo agit aliud ab bitu po ex
 perimentatiue interioris sensitivae vt citared
 h3 quēdā bitum in manu qualē n h3 artifex in
 expertus et qz iste bitus multum facit ad expe
 dite agendū: id expertus habens talē habitu
 expeditius et certius operatur. Ad 3m cum
 dñ qui pfectus scit et. dicendum qz maior est
 vera de scire speculativo. et mi. sicut sed q non
 pot sumi nisi p scire practico. qz illi li scire pstru
 ituz cū infinitivo sanare. qd ex comani modo
 loquendū significat operationem id rō n valet
 qz p practica non sequitur ex pmissis specu
 lativis. Sed contra qz artifex in qstū talis ni
 bil cognoscit speculatiue cū ars sit bitus practi
 cus. q mi est vera de cognitione practica ma. at
 de viraq. ga quēdāqz cognitione siue practica
 siue speculatiua perfectius cognoscitur qd est
 aiquid: ead perfectius cognoscitur illud ergo
 p e vna d cognitioe practica. P3eterea. sciē
 tia practica cum sit bitus intellectus e circa ob
 iectum vlc qd e obiectū intellectus q magis est
 circa obiectum vlc qz circa particulare et tunc se
 quitur ppo q pfectioze sciaz practica h3 q
 per se cognoscit vlc e i artifex. et p pñs pfecti
 operatur. Rno ap p dico q scire practica
 e duplex. f. scire operari et scire ordinatiuz ad
 operari. p pñe e practica et stricto. z m do min
 p3oprie et cōiter dñ practica. p scire e experti
 qui immediate opaf. z m e artificis cui e ordinare
 po epequēte opatiōez. et id artifex mediate et
 remote operatur hic do mediate ois ergo arti
 fex scit practice non p. s3 z scire at z pot dici
 speculatiū respectu p3imi cū aliqñ recedat a
 p3opriissime scire practico. et sic accedit ad spe
 culatiū. qñ enim sunt duo extrēa opposita qñ
 aliqd recedit ab vno. vt accedere ad aliud. sic
 ergo intelligenda e solū data qz conclusio ra
 tionis e p3p3i p3actica minz at est practica s3
 nō p3p3ie. et id e speculatiua respectu conclusiois.
 p at practica non legtur ex ambab pmissis spe
 culatiuis. Ad 2m dicendū q scire practicum
 p est p se circa singulare et nūqz acquiritur nisi
 ex experientia. vñ est eiusdem po cui est cognitio
 experientialis pnta cogitatiue fo3ā. s3 scire practi
 cum z pot ee circa vlc. et e in intellectu existēte
 cognitionē ad vlc opabile circa qd non e opa
 tio actualis.

Questio
Veritnr vtz oēs act et ge
 nerationes sint
 circa singulaf. et vtz q n qz si sic. q ac
 tus intellect e circa singulare pñs est
 fal. qz añs falsitas pñtis p3 ga act intelligēdi
 n e circa singulare sed circa vlc p se. nā ex z de
 b 3

aia singulari dñi scitit vñe dñi intelligit p bō pñe
 ga acti intelligēdi ē p pzi acti aris r scie g aliq
 acti. pze si sic g singulare ē p se s b̄z mor et
 generatiōis. r talis passiōis. pñis ē sal^m g r ams
 pñis p̄z. sed q pñis sit sal^m p bō. ga tñc tales pas
 siones cū p se ifint singulas n poterūt dñfari de
 subo i aliq scia cū singulare n sit p se subz alic
 art l scie. nā singulana reliqñda sē ab arte fm
 poz. pze. si sic g ex numerali distinctiōe obie
 ctōz seqtur numeralis distinctiō po. pñis ē sal^m.
 ga eodē visu videm^r b̄ albū r illud. p̄ pñe sic
 ex vnitae p se obiecti l diuersitate ē vnitae vñ
 diuersitas acti. ita ex vnitae vñ diuersitate acti
 ē vnitae vñ diuersitas po. g si. singulare ē p se
 obiectus actus sequitur q alius acti circa singu
 lare b̄ r illud. r p pñis alia po. sicut ergo ē alius
 r alius actus quo vñ hoc albū r illud. sic alia
 r alia po. pze arguitur logice sic. for. per
 se sanatur. for. per se est bō. g bō p se sanat. s̄
 bō non ē p se singulari g non oēs actus sūt p se
 circa singulana. pze si sic aut circa hoc sin
 gulare tātū. aut circa singulare abstractum ab
 hoc r ab illo. si p^m ergo ita circa b̄ q non circa
 illud qre po. vñina. ita erit circa b̄ albū q n
 circa illud. qd ē absurdū. si z^m deī. g circa vñe
 ga abstractū ab hoc r ab illo est vñe. Contr
 ap. hic in lra. Rñō duplex est acti vñ opō.
 vna trāsfiens in exteriorē materiā. sicut edifica
 re. alia est manens in agente. sicut intelligere et
 velle. de q dicendū ē amplius alias. Dis pze
 missis dicendū ē q p pō ap. vera est de actib
 transcantibus. r hoc s̄z q existunt e x̄ i reb̄ et
 hñt esse existentie. nō s̄z q cōsiderātur ab intel
 lectu r hñt eē cognitum ita q dno dicuntur in
 glosando p pōz pñi. p^m dictum est q p pōz
 pñi ē intelligēda de actu transcante i materiā
 e x̄. z^m dictum ē q p pō n est intelligēda de actu
 immanente. p^m dictum p b̄a sic. nullū singulari
 existit in subo vñ sed singulari. sed actus i ransi
 ens e x̄ ē p se singularis r existit in aliquo sicut i
 sbo enz sit accidens. g illud i quo existit est ne
 cessario aliqō singularē r nō vñe. sed illud ē ob
 iectum vel s b̄z circa quod. g. Sed cōtra. ga
 omnis actio ē in agēte vñ in subo. sed obiectum
 actus non est agens. g actus non ē in eo qre rō
 nihil concludit. Rñō duplex est actio. actio
 respectus r actio acta. p^m vñ est in agēte. que
 non dicit aliud q respectum quēdā agentis ad
 passum vñ trāsnotātiōis ad trāsnotatū. z^m actio
 est ipse motus vñ forma que terminant motum
 r produc tur per motum. r ista est in passo sicut
 r motus in mobili. ex scio pñi. de z^m loquimur
 non de p^m quare tenet rō. Dixi at vñ existit
 in reb̄ e x̄ r non s̄z q cōsiderantur ab intel
 lectu. qz actus vñis r cōsideratus. ab intellectu
 respicit obiectū vñe. vñ inferius dicitur qz qz
 sit actus ille. z^m dictum probatur per oppositū
 nam actus immanens existit i agente sicut in subo

r nō i obiecto sicut intellectio lapidis est subie
 ctive in intellectu non in lapide r iō talis actus
 est singularis qz existit in subiecto singulari sic
 p̄z de intelligere s̄z obiectum circa qd est sit per
 se vñe. Ad argumenta. ad p̄zimum p̄z qz pro
 cedit de actu immanente de quo intelligitur p pō
 Ad z^m dicendū q quod dicit moueri ex̄ns i
 natura est in aliquo particulari tñ ab hoc moue
 ri r ab illo pōt abstrahi vñs cōmune moueri r
 potest eē passio per se p̄zimo demōstrabilis de
 aliquo subiecto cōi in aliqua scia cuiusmodi est
 subiectum naturalis philosophie probatio h^m
 qz qd inest multis vñnoce r non vñi per alte
 os qz p̄zimo inest vñi cōi illis per cuius naturā
 inest illis multis omnis enim actus vñ vniuersa
 lis r in consideratione intellectus ex̄ns. est cir
 ca obiectum vniuersale r non singulare vñ p̄di
 xi. Ad z^m nego consequentias ad probationem
 dico q non ex quacūqz vnitae vel diuersitate
 obiecti vel actus sequitur vnitae vel diuersitas
 potentie. sed ex vnitae vel diuersitate secundū
 genus. Confirmatur a simili. nam sicut poten
 tia receptina materie respectu formaz est eadē
 respectu omnium formarum eiusdem generis
 pñis. sic r potentia cognitiua respectu obiecto
 rum. Confirmatur z^m per ap. z^m post. dicentē
 q sensus est vniuersalis vñ hominis non callie
 hoīs scire vñ singularis. Cōtra hāc rñōez ar
 guit. nā sequit tria icōnēctia. p^m qz si sic. g ali
 quid s̄z rōez vñs eēt p se obiectū sc̄ns p bō pñe
 ga obiectū s̄z vnitatem gñis est per se vñe. falsi
 tas consequētis p b̄a. qz tñc nō distinguerētur
 sc̄ns r intellectus penes obiecta s̄z rōez forma
 les qz vñra qz pō cēt circa obiectū vñe. z^m ga
 si sic vñtas pcederet oēs actū intellectus. qd ē s̄
 cōmē. g vult q intellectus facit vñtate i reb̄. p bō
 pñe qz qd ē p̄z p̄oze ē p^m posteriore s̄z actus sē
 sus pcedit actum intellectus obiectū ā: sc̄ns
 pcedit actum sensus. g r pcedit actū intellectus
 si g obiectū sensus s̄z vnitae gñis vñ tñ dicitō:
 cum ista vnitae sit vnitae vñis seqtur q vñtas
 pcedit actū intellectus. Tertū qz si sic. g po
 cognitine p̄ta sc̄ns e aliqō p se obiectū s̄z aliqō
 rōez s̄z qz ipōssibile ē illa po^m illud per se obie
 ctum cognoscere cōsequens ē euidenter falsum
 probatio consequētie ga sensus nihil cogno
 scit nisi sentiendo. sentire ē sc̄ns singularis per
 se vñ concedit ē rñō ex z^m post. Respondeo
 sicut probabitur in septimo oportet dare p̄e
 ter vnitatem vniuersalis in actu aliqō vnitatem
 realem minorem vnitae numerali que est p̄z
 oz ex natura rei vnitae vniuersalis. a qua mo
 uetur intellectus ad cōmūdam aliquod com
 mune abstractum ab hoc singulari r illo eiusdē
 speciei. magis qz diuersarum. aliter vniuersale
 esset pura fictio r probatur etiam vnica ratio
 ne p nūc. quia circūscripto oī intellectu hec al
 bedo magis conuenit cum hac albedine quam

Primus.

cum aliquo alterius sp̄i vel generis. ista conne-
 nentia cum sit de primo modo relationis sū-
 datur sup̄ vnam. ergo ista vnitatis ē realis. quia
 relatio realis nō potest fundari supra ens rōis
 tantum. sed hec vnitatis nō ē numeralis. p̄ q̄ erit
 aliqua minor. Unde dicēdo q̄ illud vnum rea-
 le p̄cedēs actum intellectus ē vnum in multis
 quātam ē de se. sed ē vnum p̄ter multa. v̄l d̄ ml-
 tis per intellectum abstrahētē et p̄dicatē illō
 de multis et tūc ē actus vniuersale. et nō p̄tius. q̄
 ambe cōditiones requirūt ad vniuersale. p̄t-
 mo posse. Dicēdam ergo ad iconueniētia ad-
 ducta q̄ vnitatis obiecti sensus quā dixi vni-
 tatis generis nō ē aliqua vnitatis vniuersalis i ac-
 tu de qua concludit. sed ē aliquid vnam vni-
 tatis p̄ter que est vnitatis realis. minor. t̄m vnitatis
 numerali. Sed cōtra. illud vnum ē aptū na-
 tam p̄dicari de pluribus. ergo ē actus vniuers-
 sale. P̄t̄. illud vnum vel ē vniuersale vel ē
 singulare. quia nō ē dare medium. nō ē vniuers-
 sale p̄ te ergo singulare. et tunc redit argumen-
 tum. q̄ respectu diuersorum singularium sunt
 vel erunt diuersę potētie. Rēspōdeo. ad p̄-
 mam dico q̄ illud vnum reale ē aptum natū p̄-
 dicari de pluribus aptitudinē remota. sed sit
 aptum aptitudinē p̄p̄inqua p̄ intellectum. p̄tia
 aptitudo non sufficit ad vniuersale actū. sed se-
 cūda ē necessaria cum p̄tina. et ideo illud vnum
 reale nō est vniuersale actū. Ad scōs dico s̄
 Aut. 5. metha. q̄ equitas t̄m ē equitas nec
 ē vna nec plures. nec est vniuersale nec p̄ticular-
 re. sed abstrahit a quacūq̄ tali conditione et
 ideo ē mediū in vniuersale et p̄ticularē p̄ abne-
 gationem vtriusq̄. Notandum tamē q̄ Aut.
 non negat vnitatem simpliciter de quiditate cum
 ait q̄ non ē vna nec plures. sed negat vnitatem
 numeralē et multitudinē sibi oppositā. ad quā
 quiditas ē de se indifferēs et de se ad neutrum de
 terminat nec ad vniuersale nec ad singulare.
 et sic in se consideratū suę vtriusq̄ illoꝝ est
 obiectum sensus. habet tamē semp̄ vnitatis sibi
 competētē. nam omne vnum ē vnam vnitatis sibi
 p̄p̄tio. hoc ē vnitatis maior vnitatis numerali
 et p̄t vnitatis v̄lis in actu vt p̄dictū. Ad 4^m
 p̄ncipale quod ē argumētū logicū respondet q̄
 accepit duas singulares ex quibus nihil sequitur
 sicut ex duabus indefinitis. At dicitur q̄ ar-
 gumētū est i. 3. figura. vbi semp̄ ē conclusio p̄ticularis.
 cū igitur concluditur q̄ homo per se sa-
 nat̄. si homo hēt supponē p̄ticulari et sic ni-
 hil contra p̄positum immo magis p̄. Contra
 si homo eodem modo supponit i cōclusionē q̄ p̄-
 dicatur in minor. sed ibi p̄dicatur vt vniuersale
 cum d̄ fortis per se ē homo q̄ similiter in cō-
 clusione. Rēdeo nego maiorē. nā alit̄ ex
 vniuersalibus non possēt concludi p̄ticularē. i
 tertia figura. quod ē falsum. p̄ in primo et in se-
 cundo mō. nō ē oportet q̄ eodē modo suppo-

nat in cōclusionē quo p̄dicatur in p̄missa.
 At dicitur q̄ l̄ ex necessarijs nūq̄ seq̄ nū-
 si necessariū. sicut ex veris nō nisi verum: t̄m ex
 p̄ se p̄t sequi nō per se. Rō p̄tmi ē. q̄z aīō nō
 p̄t eē necessariū nec v̄z nisi ē tale sit p̄t̄. a
 loquū posset eē v̄z sine illo. p̄t̄misse at se hēt
 vt aīō conclusio vt p̄t̄. Ratio secūdi est.
 quia aīō ē sepabile a consequēte q̄tū ad cālita-
 tem q̄z aīō p̄t eē cā p̄t̄. nō econuerso. ista at
 cālitas ē i p̄p̄ositionibus veris p̄ se. q̄z subiectū
 p̄t habē cām in se q̄re p̄dicatū sibi insit. nō autē
 econuerso. et iō p̄p̄o per se nō conuertitur i p̄se
 ex primo posse. alias vniuersalis affirmatiua p̄se
 eēt simplr conuertibilis. q̄z p̄p̄o p̄se equipollet
 vniuersali. in argumētō. q̄ ē fallacia accūs. ga
 nō valet si duo conueniāt in vna cā. ergo vnus
 ē cā alterius: sic in p̄posito. ista ergo conclusio
 seq̄tur que ē per accidens q̄ homo sanatur.
 Ad vltimū dico q̄ hic actus ē circa hoc sin-
 gulare. et actus singularis in cōmuni ē circa sin-
 gulare in cōmuni. et actus scōm naturam circa
 obiectum scōm naturam. et actus vniuersal cir-
 ca obiectum vniuersale. et p̄ tanto ē verum illō
 secūdi posse. sensus ē vniuersalis sentire singula-
 re. quia quilibet vnus actus sentiendi est circa
 vnum singulare tantum. multi autem circa mul-
 ta et cōs illi actus sunt ab eadem potētia. ex q̄
 concluditur q̄ nullum vnum singulare ē p̄m̄z
 obiectum potētie. sed aliquid vnum in multis
 quod ē quoddam vniuersale modo exposito.
 licet autem quodlibet sentire sit tantus circa sin-
 gulare non tamen vt circa p̄t̄ obiectū. sed est
 circa illud vnum reale quod ē in signari de
 quo amplius in septimo et in questione sequēte.
 Questio. viij.

Heritur vtrum obiectus

quid sub rōe singularitatis ita q̄ sin-
 gularitas sit formalis rō obiectiā se-
 sas. vt q̄ sic. nā dicit p̄t̄ p̄ metha. q̄ cognitō def
 singulariū sūt maxie p̄p̄e sensib. P̄t̄. et de
 aīa singulare dū sentit vniuersale dū itelligit̄.
 Cōfirmat. q̄z alit̄ idē fm eādē rōem erit obm
 sensus et itellus. nā si singularitas nō ē rō obiec-
 tina sensus: erit ipa natura subiecta singularitati
 s̄ natura talē obiectū itellus quō q̄ ponēt d̄ra
 sensus et itellus cū diuersay potētiaz diuersa sint
 obiecta nō vidēt̄. P̄t̄. cū ē actus eius ē
 potētia. fm Al. p̄t̄o de sōno et vigilia iuxta p̄n
 cipiū. sed sentire ē ipi singularis vt singulare ē
 q̄z ipse sensus. p̄tatio minoris. fm p̄m̄ secun-
 do posse. sentire est singulare. Sed contra
 Aristo. secūdo posse. sensus ē vniuersalis vt ho-
 minis sentire vero singulare. P̄t̄erea sicut
 se habet potētia receptiua materie respectu
 formaram. Sic potētia cognitiua sensitina
 respectu obiectozum. sed potētia receptiua

materie eadem respectu omnium formarum eiusdem generis phisi. quia inter omnes formas tales e transmutatio. ex nono metha. transmutatio autem non e nisi inter formas que hnt idem susceptibile et idem genus phisi. quod idem est ergo idemtas pot' sentitine iudicabitur respectu unitatis obiecti secundum genus. Pre. singularitas vt sic est eiusdem rationis in colore et in sono et. ergo singularitas non est formalis ratio obiectina. pbato hinc. quia p formalem rationem obiectinam distinguuntur potentie vel ostenduntur esse distincte ergo si sic eadem potentia e respectu soni et coloris. quod e manifeste falsum. Preterea. vel hec singularitas est formalis ratio subiectina. vel abstracta ab hac et ab illa. non primo modo. quia tunc aliquod singulare non sentiretur. si modo illa singularitas e communis et vniuersalis. Respondeo et dic q singulare sub ratione singularitatis non e obiectum p se ipsius sensus sed obiectum per se ipse sensus e aliquod reale vnum prius unitate vniuersalis et minus vnum q vnum numero vt predictum iam. Ubi notandum q in singulari est duo considerare scilicet ipsam singularitatem que potest vocari beccitas et naturam subiecta singularitati que de se e indifferens ad esse hoc. et vt sic indifferens pcedit ipsam singularitatem: et in illo suo pot' q pcedit habet illam indifferenciam et unitatem realem minorem unitate numerali. cum ergo scitur singulare ipsa natura subiecta singularitati est formalis ratio obiectina. licet totum singulare sciatut vt quod. Si querat quomodo se habeat ipsa singularitas vel beccitas ad obiectum cum non sit ratio formalis obiecti

Dico q se habet ad modum quo causa sine qua non. Sic intelligendo q ipsa pprietas individualis non est ratio agendi sed bene est conditio agentis. ipsa enim natura e ratio mouendi et agendi in sensu. sed non sine singularitate obiectum. ergo sensus e ipsa natura indifferens non tamen sentitur sine singularitate. vt p in simili q color non videtur nisi sub unitate licet quantitas non sit formalis ratio ipsius obiecti est tamen ratio sine qua non. Ad argumenta ad primum dicendum q p tanto cognitione singularium dicuntur pprie sensibus quia ratio singularitatis e requisita ad actum sensus. non vt ratio formalis obiecti: sed vt cause sine qua non. Ad illud scdo de anima per idem. Ad confirmationem de distinctione sensus et intellectus p obiecta. dico q si scdm vnam opinionem vniuersale in actu e per se obiectum intellect' possibile: et cansaretur ab intellectu agente. tunc non sequeretur inconueniens. quia natura que obiectum sensus non e actu vniuersale. Si vero dicatur secundum aliam opinionem q intellect' agens non causat vniuersale. sed intellect' possibile considerans istam quiditatem illimitata

causat in ea vniuersale. ita q in vniuersale actu non e per se obiectum intellectus sed consequitur etiam actum primarium intellectus possibile. ita q gradus fm se sicut e obiectum sensus vt pcessum e. ita et intellectus si sic dicat. tunc argumentum habere apparetiam. si potentie distinguatur p obiecta. Tunc respondeo q potentia quedam sunt disparte. quedam sub ordinate. Si disparte tunc dico q e hnt obiecta disparta exempli potentie sentitine particularis: ideo vnus sensus puta visus non pot' obiectum alterius puta auditus si sunt subordinate vel sunt eiusdem generis: puta si ambe sunt cognitue. vel alterius generis. puta si vna est cognitua altera appetitua. si sunt subordinate eiusdem generis habent e obiecta distincta sub ordinate secundum communis et minus comune et tamen potentia superior potest in o in q potest in inferior. Exemplum sensus communis et sensus particularis. quia sensus communis est potentia superior et habet obiectum communis vnde potest in omne illud. in q potest visus. et adhuc in plus potest secundo de anima. Si de potentia subordinate alterius generis. nam si potentia cognitua e communis q appetitua. habebit obiectum commune. si sint equalis ambitus vt in quocunq potest vna potest et reliqua: tunc habet idem obiectum ambe et sub eadem ratione qdum e ex parte obiecti sicut habent se vt credo intellectus et voluntas de quo alias. Ad ppositum intellectus et sensus sunt potentie subordinate et eiusdem generis quia ambe cognitue distinguuntur. q penes obiectum commune et minus commune. vnde i quocunq potest sensus potest et intellectus. sed non conuertitur. eadem ergo natura indifferens et non actualis vniuersalis poterit cognosci ab vtraque et nihil mali sequitur. Ad illud de somno et vigilia. cuius e actus eius e potentia. dicitur vno modo q verus e subiectine. non obiectine. ita q cuius subiectine e potentia eius obiectine est actus. ex hoc enim probat Aristo. ibi q sicut actus sentiendi est compositi. ita et potentia et si animata. tum. Potest etiam dici in proposito q eiusdem e actus et potentia etiam obiectine. ita q sicut potentia sensitina habet pro obiecto illam naturam sic indifferenciam: sic et actus quod probatur. tum. quia aliter non esset idem obiectum potentie et actus. tum. quia alias potentia sensitina haberet aliquid per se obiectum scdm aliquam rationem secundum quam impossibile e illa potentia cognoscere actu obiectum illud. quod e absurdum. et tunc sensus cognoscat obiectum secundum naturam commune et non fm singularitatem pbatur sic. qz ois potentia cognitua cognoscat obiectum sub illa unitate que distinguit ipm ab o alio. quod si e vnum ista unitate. sed sensus puta visus actu videt obiectum non distinguit ipm ab omni alio quod non est vnum unitate numerali et singulari. ergo non cognoscat ipsum sub unitate numerali vel

singulari. q̄ sub aliqua alia. illa ē unitas nature realis minor unitate numerali. pbatio minoris quia licet radius in medio continue monetur z z sit alius z alius numero. visus tamen non disti- guit sed indicat ipsam quasi unum continue p manentem. Similiter si per divinam potentiam fierent duo corpora simul in eodez loco scilicet q̄ritatis z coloris nūq̄ sensus distingueret in- ter illa sed indicaret unum corpus numero se sentire. hec ē vna ratio ad pbandum illam uni- tatem inter illas ponendas. 7° metha. Sicut ergo negandū ē de potentia sensitiva q̄ sit p se z p̄rio circa singulare. ita negandū ē de actu. Cum dicitur 2° post. sentire ē singulare z q̄cūq̄z familia adducitur eadē hnt vitatē q̄tenus sin- gularitas ē rō sine q̄ nō.

Questio

.viii.

Veritur vtrum ad meth.

inquatum tal p se ptineat cognoscere oēs quidita- tes rerum in partem ari. z videt q̄

fic. nam fm p̄m 6° butus iuxta p̄ncipium. nulla alia scia facit cōsideratōem de ipo qd̄ quid ē. q̄ ista h̄z cognoscere oēs quiditates. p̄na pbatur qz q̄ditas rerū sūt noīe. si q̄ i nulla alia scia se- ḡtur q̄ in ista. Preterea cognitio t̄m in uni- versali ē ip̄fecta eo q̄ cōfusa z indistincta. q̄ si me- tha. non cognoscit q̄ditates rez in p̄ticulari s̄z t̄m in vniuersali. eēt ip̄fecte sc̄is z alii p̄fecte. qd̄ ē p̄tra p̄m hic in p̄logo. Pre^a. a s̄ti. sicut se habet in potētis ordinatis. sic ē in h̄ibus. s̄z sic ē i potētis ordinatis q̄ potētia superior po- test oēm rōem app̄hēdere q̄nā p̄t inferior. er- go habitus sup̄ior cognoscet oia que cognoscū- tur in h̄ibus inferioribus. sed h̄itus inferiores cognoscūt i particulari. q̄ z superius meth. ē ha- bitus sup̄remus. q̄ zc. Cōtra si sic. q̄ oēs alie sup̄fluerent. quod ē absurdūz dicere. Respō- deo. dicit q̄ sic. sed sūt duo modi dicēdi. vnus modus ē q̄ ad metha. ptinet cognoscere quam- libet quiditatē fm q̄ q̄ditas ē z fm q̄ hec q̄di- tas n̄ tamē sc̄m oēm rōnem cuiuscūq̄z accidētis huic quiditati. sed hoc ptinet ad alias sc̄ias

Pro isto mō arguitur primo sic. q̄ditas hec ē p̄rior cognitione diffinitōe z tpe. motu z quā- titate: z quocūq̄z alio accidente. ex. 7° huius. er- go p̄t considerari absq̄z illis accidētibus quia p̄ius in suo p̄ozi nō dependet a suo posteriori. nec q̄stum ad esse nec q̄stum ad cognosci. aliter iam nō eēt p̄us. sed q̄ditas vt sic non cōsidere- tur in sc̄ia naturali. quia illa nō abstrahit a mo- tu. nec in mathematica. quia illa nō abstrahit q̄- to. q̄ reliq̄tur q̄ in metha. Pre^a. si hec q̄ditas p̄ticularis nō cōsideratur a meth. q̄ ab aliq̄ alio cōsequēs ē falsum. pbatio qz illa sc̄ia quecūq̄z sic erit subalterna metha. quia cum metha. cōs̄- deret quiditatem i cōmuni si illa cōsideret in p̄- ticulari habet subiectum sub subiecto quod est

diffinitio sc̄ie subalterne. Preterea si n̄. q̄ su- perius z inferius p se ad eadē sc̄iam non ptine- bāt. p̄is ē falsum. quia eiusdem sc̄ie ē conside- rate numeram z binariūz. triangulum z p̄ochelē zc. p̄sequētia patet. qz hec q̄ditas ē inferior ad q̄- ditatem in cōmuni. Preterea p̄ima cognitō de re pertinet ad metha. quia ē primus sc̄iens: sed p̄ima cognitione de re cognoscitur sua q̄- ditas. q̄ zc. minor pbatur. qz illud quod ē d re omnino inoscibile cognoscitur de re p̄ria cor- gnitione. huiusmodi ē q̄ditas p̄ria que habet per diffinitōem. fm illud. 7° metha. capitulo vlti- mo. querere. n. quare hō ē hō nihil ē querere.

Unde ibi ostendit Ar. q̄ quid ē rei hēt rōem cau- se z p̄ncipij idē monstrabilis. nec pot est de eo formari questio p̄pter quid. Alius modus di- cendi tenēs eadē cōclusionem ē. q̄ quiditas hec z particularis ē p̄rior accidētibus. z accidē- tia per se respectu illius quiditatis sunt p̄iora accidētibus per accidēs. licet q̄ditas sc̄m q̄ h̄ p̄ticularis z etiā q̄stum ad p̄se accidētia ptineat ad metha. t̄m inq̄stum mobile vel huiusmodi q̄ sūt accidētia per accidēs. i. vt formaliter intelle- eta sub aliquo acciden- e p̄ accēs. ptinet ad aliā sc̄iam. quia sic ē posterior sc̄ipsa intellecta sine illis accidētibus que sūt accidētia p̄ accidens

Ambo isti modi cōueniūt in hoc q̄ alie sc̄ie nō considerāt quiditatem nec hanc quiditatē in se. sed tātam accidētia sibi. sed differunt quia p̄mus modus dicit q̄ metha. considerat quidi- tatem z hanc quiditatem tantum vt quiditas ē Secundus modus dicit q̄ metha. considerat quiditatem z hanc quiditatem non tantum vt quiditas est. sed etiā quātum ad per se accidē- tia. Sed contra illud in quo conueniunt ar- guitur. quia si sic. ergo omnes alie sc̄ientie consi- derant de ente per accidēs. consequēs est falsum z contra Aristo. 6° metha. ergo z antecēdēs p̄na ē euidēs. quia quiditas cum accēte per accidēs constituit ens per accidēs. sc̄m p̄m. 5° meth. capitulo de ente z vno. Lancant ergo illi qui di- cunt q̄ de corpore mobili inq̄stum mobile ē sc̄ie- tia naturalis. z q̄ mobilitas sit formalis ratio subiectina ne habeant concedere q̄ natural sc̄i- entia sit de ente per accidēs de quo alias sc̄ili- cet in p̄ima questione libri p̄hisi. p̄olixius re- colo me dixisse. Confirmatur ratio. quia necesse est p̄ecognoscere de subiecto quid est. ex. primo posteriorum. sedens per accidēs nō habet. quid. quia omne habens quid vel est genus. vel in genere. Sed ens per accidēs non est in genē. immo distinguitur contra om- nia genera sexto methaphisi. Contra il- lud in quo secundus modus distinguitur a primo. arguitur sic. quia si sic. ergo omnes alie sc̄ie erūt sc̄ie meth. subalterne p̄is ē fal^m: vt ēt ip̄i dicūt. q̄ z aīo: pbatō p̄is: qz tunc nulla passio remanet consideranda in alijs sc̄ientijs. quia

sola metha. considerat pprias & pmas passioes
 alia autem accidentia p accidens & per consequens
 nulla alia demōstrat pma passionem nec. sed p
 supponit demōstrari in alia. sed p dicitur vbi de
 mostrat pzia passio ē pncipiū i inferiori scia vbi
 demōstrat posterioz passio vel aliqd aliud. sed
 hec ē cōditio scie subalternans & subalternate
 ergo oēs alie scie sunt subalternate scie metha.
 Aliter ḡ dicendum q ad metha. in q̄tum tal nō
 pntet cōsiderare omnes quiditates i particulari
 sed in vniuersali tantū et sub ratōe entis. & hoc
 probat rō facta. q̄ aliter alie omnes supfluerēt
 vnde et 22. multum temperate dicit sicut decet
 et vt cōuenit. q̄ sapientis non est scire oia quo/
 em q̄m sed vt cōtingit. i. in cōmuni & in vniuer/
 sali nec ratōnes alterius opionis cogunt Ad p
 mū dico q̄ quolibz quiditas nō est pziōz omni
 accidēte sed solum q̄ditas substantie. nō autem
 q̄ditas q̄ritatis. vel qualitatis. q̄ si sic est pziō
 seipso. Cōtra adhuc stat argumētum. quia q̄/
 ditas ignis ē pziōz omni motu & q̄ritate ḡ vt sic
 nō cōsiderat a naturali nec a mathe. ḡ a metha.
 & habetur ppositū. Respondeo mobilitas nō
 est formalis ratio subiectiua subiecti naturalis
 vt alias dixi. cuius vna ē ratio p nunc. qz subm
 sub rōe subiecti pzius ē naturaliter passione. er/
 go i suo pziōz passio nō est formalis ratio cogno/
 scēdi ipm. ex quo posterius ē. mobilitas autem
 ē passio in scia naturali. Dicendum ḡ q̄ q̄di/
 tas ignis cum illo quod appropziat ipm ḡ qd
 sit illud vt pziōz subm motus p̄sideratur in
 scia naturali. ergo tal quiditas vt quiditas cō/
 siderabitur a phō naturali illud vero quod ap/
 priat ipm vt sic subiectum motus non ē motus
 q̄ p̄us naturaliter habet rōnem illam q̄ sit sub/
 iectum motus. Ad 2^m cum insertur q̄ illa est
 subalternata metha. dico q̄ pōt reduci contra/
 eos. nam scōm eos illa alia habet subiectoz sub/
 iecto: & vltra adderet differentiam accidenta/
 lem ad subiectum metha. nam quiditas scōm te/
 q̄tum ad accidentia per accidens p̄siderat ab
 alia scia. hec ē autē vna de cōditionibus scie
 tie subalterne q̄ addat differentiam accidenta/
 lem. Ad formā p̄cedit ad iustificati. Ad ca/
 ius enidētiā notāduz. q̄ vna cōditio scie sub/
 alterne ē q̄ suū subiectum sit sub subo scie sub/
 alternantis. alia q̄ sciat quia. vbi supior scit pp/
 qd. & a supiozi accipit sua pncipiā ad p̄bādum
 cōclusiones. Alia q̄ subm addat d̄am accidēta
 lem. sicut sonus additur nūero & visuale linee.
 Ad ppositum 13 naturalis & mathe. habeant
 subz sub subiecto methaphi. qz illa considerat
 q̄ditatē i cōmuni. iste q̄ditatem in particulari. i.
 i speciali. nō tñ addūt d̄am accidēta sed essen/
 tialem: puta hanc quiditatem super quiditates
 Ad tertium dicitur q̄ ad eandē scientiam
 pertinet considerare superius & inferius. genus
 & species secundū ratōem superioris. sicut patz

in exemplo quod adducitur quia arithmetico
 considerat de numero & binario secundum ra/
 tionem numeri. & sic metha. secundum rationes
 entis in cōmuni considerat de omni ente. tamen
 de superiori & inferiori potest esse alia & alia sci/
 entia secundum aliam & aliam rationem. pziā
 vnde si binarius haberet aliquas passiones p/
 prias demonstrabiles de ipso non per rationes
 numeri. eius consideratio pertinet ad alia sci/
 entiam ab arithmetica. Sic dicendum in propo/
 sito. Ad vltimum dicitur q̄ pziā cognitiō
 de re vel ē vniuersalis vel ē particularis. pziā
 vniuersali cognoscitur illud quod pziōz inest
 sibi in vniuersali. sicut ens ē huiusmodi pziā
 vero particulari cognoscitur pziōz. qd sibi inest
 in particulari. s. sua pziā quiditas. metha. autem
 nō ē pziā scia particularis de homine in particu/
 ri. sed pziā vniuersalis de ipso in q̄tum ens v/
 substantia. Ad p̄mū pncipale de 62 metha.
 dico q̄ solum intēdit q̄ nulla alia scia conside/
 rat quid in cōmuni nisi meth. Ad secundum
 quādo dicitur q̄ cognitiō in vniuersali ē impe/
 ctioz rē. dicitur vno modo q̄ licet pfectius sit
 cognitiō scientie in particulari vt particularē dū/
 cit vniuersale: q̄ in vniuersali tñ. tamen vbi pti/
 culare non concludit in vniuersale. vniuersale
 non ē imperfectius. Aliter dicitur q̄ licet aliq̄
 modo cognitiō particularis sit pfectioz in se sū/
 pta p̄scite. tamen cognitiō vniuersalis de p̄o
 cognoscibili ē certioz scōm p̄portionem. q̄ co/
 gnitiō particularis de suo cognoscibili. qz plus
 dat cognoscē vniuersale q̄tū cognoscibile ē q̄
 particularē. Ad 3^m de similitudine potētis ordina/
 tis. dico q̄ nō ē sile de potētis & habiū. quia
 ex quo supioz potētia hz maiorē vnitatem & v̄z
 & si spēs plurimū hēt. pōt illa plura cognoscere
 sed hitus non ē rō cognoscēdi nisi rep̄itādo
 rem. hitus autem vniuersalis non ē represen/
 tatiōis illozū particularium. p̄batio qz contin/
 gē scire in vniuersali ignozando in particulari
 hitus ergo vniuersali non cognoscuntur q̄ sūt
 hitus inferioris. potentia aut supioz & hz v̄tatē
 maiorē: & pōt recipē alias spēs.

Questio

Ueritur

utrum magis vni/
 uersalia sint dif/
 ficilioza ad cognoscendum & vide/
 tur q̄ non. nam innata est nobis via
 procedē ex notiozibus nobis ex p̄mo phis.
 & itēdi ibi. vt p̄z per litteram q̄ vniuersalioza
 sint nobis magis nota & singularia minus nota
 Confirmatur quia confusa & iudeterminata
 sūt nobis magis nota vt dicitur ibidem. Itē
 totum est magis notum q̄ partes sed vniuersa/
 lia sunt magis confusa & iudeterminata q̄ singu/
 laria vniuersale est etiam totum. ergo vniuersa/
 lia sunt nob magis nota. Preterea. illa citius
 occurrunt intellectui quozum singularia

Primus.

occurrunt citius sensum. sed singularia magis
vniuersalis citius sentiuntur. ergo vniuersalia p
us intelliguntur. probatio minoris. quia pueri
primo omnes homines appellant patres et oēs
feminas matres etc. patz etiam in experimento
Auric. quia si aliquid videatur a remotis prius
cognoscitur q̄ sit corpus q̄ animal et prius ani
mal q̄ homo et homo q̄ sores. Preterea. se/
cundum Auicem. primo met. ha. capitulo. 5. com
munissima ut ē ens et res prima imp̄sione imp̄/
muntur in anima. ergo primo cognoscuntur

Preterea q̄ minus vniuersalia magis cog/
noscuntur et sint magis nota nature. arguitur sic
vniuersaliter q̄ magis notum quod ē magis p/
fectum et magis ens. quia sicut res se habent ad
entitatem. ita et ad cognoscibilitatem. sed minus
vniuersale ē perfectius ens q̄ magis vniuersa/
le quod addit supra magis vniuersale aliquam
perfectionem. ergo ē magis notum. Circa Ar.
textu. Respondeo. primo p̄mittam vnam
distinctionem. sc̄do ostendam multiplicē eōdem.

Quantum ad primum dico q̄ q̄tum p nunc
sufficit duplex ē vniuersale scilicet in causando
et in predicando. vniuersale autem in causando
attenditur penes ambitum et extensionem virtu
tis ut illud dicatur vniuersale isto modo cui
virtus ad plures effectus se extendit. sicut cau
sa prima q̄ tamen in se ē singularis ut opponit
vniuersali in predicando cum non predicetur
de pluribus singularibus. vniuersale autem in
predicando est illud quod diffinitur p̄o post.
q̄ est vna in multis et de multis quod scilicet
captum natum de pluribus predicari. Quā/
tum ad secundum si queratur de vniuersali p̄
causalitatem sit ista prima conclusio magis vni
uersale sc̄dm causalitatem ē nobis minus notū
q̄ minus vniuersale. hanc ostendo sic. q̄to ali/
quid ē minus sensibile tanto ē minus notū no
bis. sed magis vniuersale sc̄dm causalitatem ē
minus sensibile. q̄ rē maior patz de intelligētis
separata a materia que quia min⁹ sensibilia mi
nus nota sunt nobis. probatio minoris qz vni
uersaliora in causando sūt p̄fectiora. sed p̄fecti
ora sunt minus sensibilia. Notandum tamen
q̄ ista conclusio nō ē intelligenda de p̄ncipijs
complexis. naz cause vel p̄ncipia cōplexa q̄to
vniuersaliora etiam in causando tantū sunt no
tiora. Unde et prima p̄ncipia simpliciter sunt sicut
locus ianne ex sc̄do met. ha. Si autem quera
tur de vniuersali sc̄dm p̄dicationem aut magis
vniuersale comparatur ad singulare simpliciter
aut ad minus vniuersale sicut genus comparatur
ad sp̄m. si primo modo distinguēdū ē de cog
nitione: qz cognitio p̄t sumi dupl̄r vno modo
ut ē eōdem ad sensitivam et intellectivam que dici
tur cognitio in genē. alio modo sumitur de mi
nate p̄ cognitionem vel sensitivam seorsum vel in/
intellectivam seorsum. si q̄ cōpetur vniuersale ma

gis ad singulare simpliciter penes cognitōem eōdem
in genē. Sit ista sc̄da conclusio singulare simpliciter
ē nobis notius q̄ vniuersale. hanc ostendo sic. Illud
ē notius nobis simpliciter q̄ ē notius in cognitōe
p̄ria in nobis. sed singulare simpliciter ē huiusmodi.
q̄ rē. probatio minoris cognitio p̄ria in nobis est
sensitiva singulare. at notius ē nobis cognitōne
sensitiva q̄ vniuersale p̄. Si aut magis vniuer
sale nō cōpetur ad p̄ticulare vel singulare sim
pliciter q̄tum ad cognitōem in genē sed q̄tum
ad hanc vel illam seorsum. Si q̄tum ad sensitivā
sit ista tertia conclusio singulare ē nobis notius
q̄ vniuersale. hanc ostendo sic. illud est notius co
gnitione sensitiva q̄ sensitur per se q̄ q̄ senti
tur p̄ acc̄s s; singulare p̄ se sentitur. vniuersale
at p̄ acc̄s qz inq̄atū ē in singulari patet. ergo
singulare ē notius q̄ vniuersale cognitione sen
sitiva. Si autem magis vniuersale cōpetat ad
singulare q̄tum ad cognitōem intellectivā vel sin
gulare nō ē intelligibile p̄ se sed p̄ accidens s̄m
vni opinionem vel p̄t per se intelligi s̄m alias
opinionem. Si prima opinio teneatur sit ista
conclusio 4^a vniuersale ē prius notum q̄ singu
lare. hanc ostendo sic. omē per acc̄s ē posterius eo
q̄ ē per se 2° p̄b̄si. ca. de forma. sed sc̄dm p̄mā
opinionē vniuersale p̄ se intelligitur singulari at
per accidens. q̄. Si autē sc̄da opinio teneat.
sit ista quinta conclusio. singulare ē notius quā
vniuersale. hanc declaro sic. conclusio non co
gnoscitur nisi per p̄ncipia q̄ sunt magis nota
s̄m Ar. primo post. p̄ncipia at s̄m eam sumant
p̄ inductionem inductio at ē ex singularibus. q̄
totus ista p̄cessus incipit a cognitione singula
riam. et per consequens ista sunt nota p̄. Si
autē cōpetur magis vniuersale ad minus vni
uersale ut q̄ vtrumq̄ ē simpliciter vniuersale
p̄t eē dupl̄r quia aut abo cōpant ad intellm
aut singularia eoz cōpantur ad inuicē. Si 2°
mō sit ista 6^a conclusio. singulare magis vniuersa
lis ē nobis notū q̄ singulare min⁹ vniuersal. h
apparet. tū. qz illud ē cōfusius id p̄s notum. tūz
a signo qz pueri p̄s vocant omnes homines pa
tres. tū. qz a remotis prius videt aliquid eē anial
q̄ hō rē. ut sapius dicebatur. Si at vtrumq̄
vniuersale cōpetur ad inuicē. h contingit dupli
citer qz vlt̄m sup̄ius p̄sideratur ut ē quid in/
distinctū plura continens confuse. vel ē quod/
dam distinctum diffiniens. Si primo mō sit
ista 7^a conclusio magis vniuersale ē prius nob
notum. hanc p̄bat p̄rie quattuor rationes p̄s
facte in opponendo. Contra. quia p̄p̄nqui
simpliciter tali ē magis tale 3° thop. sed singula
re est nobis simpliciter magis notum ex secun
da conclusione et minus vniuersale est p̄p̄nqui
quus singulari quam magis vniuersale patz.
ergo est magis notum. Respondeo regula
ista de tercio thop. est sic intelligenda si sit
p̄p̄nquus illi in eo quod tale. singulare

autem e nobis magis notum qz sensibile. illud
 qd e ppinquius singulari vt sensibile e nobis
 notius. sed in hoc magis vniuersale e ppingus
 qz minus vniuersale non qz vniuersale vt sic sit
 sensibile sed vt existit in suppositis: quia singu-
 lare magis vniuersale e nobis notius qz singula-
 re minus. vniuersale vt dictum e. Si secun-
 do modo sit ista octava conclusio. diffinitum e
 nobis magis notum cognitione tamen in distin-
 cta. quia prius cognoscitur diffinitum in distin-
 cte qz diffiniens. hanc ostedo sic. composita sut
 nobis magis nota qz simplicia ex primo. pbisi.
 quod intelligenduz est cognitione in distincta
 ibi enim dicitur quod totus quod est compositum
 est noticius quam ptes sed minus vniuer-
 sale componit ex magis vniuersali ergo e nobis
 magis notum cognitioe idistincta. Contra. 6° topi-
 corum dicitur qz diffinitu e minus notum qz dif-
 finientia. sed diffinientia sunt magis vniuersalia
 quam diffinita ergo etc. Confirmatur quia dif-
 finitio est simpliciter priora ex 6° thopicorum
 sed p te talia sunt minus nota nobis. qz priora
 sunt nobis minus nota. quod videt ab arduis.

Respondeo qz diffinientia inqz tam diffinien-
 tia sunt nobis magis nota z priora qz diffinita
 z hoc quantum ad distinctam cognitionem dif-
 finiti qualis e cognitio diffinita de tali loqui-
 tur Ar. 6° thopicorum. Ad argumenta ad p-
 ma quartuor patet ex precedentibus. nam argu-
 unt de cognitione confusa magis vniuersalis co-
 parati ad minus vniuersale z faciunt p. 7° con-
 clusione. Ad vltimum per qd pbatur qz mi-
 nus vniuersale e magis notum nobis. dicendu
 qz verum e de cognitione confusa z indistincta.

Ad illud in oppositum dico qz Ar. hic in lra
 loquitur de magis vniuersalibus fm calitatem z
 tale vniuersale e minus z difficiliter nobis notum
 vt patet ex prima conclusione. Ex hoc ps inten-
 tio huius textus de quibus hic in pre ista inten-
 dit Ar. quia de primis causis z principiis in co-
 plexis cuiusmodi sunt substantie separe.

Questio

Veritur vtrus metha. sit scientia pra-

ctica vel speculativa. z videtur qz pra-

ctica. nam omnis scientia que ordia-
 tur ad bonum moris e vere practica. metha. est
 huiusmodi. quia e vt boni sciamus. ordinat enim
 immediate ad felicitatem que e summum bonu no-
 strum. ergo e vere practica. Preterea ordia-
 te e actus scie practice. sed metha ordinat alias
 vt patet hic in littera precedenti capitulo. sapi-
 entis e ordinate ex sexta conditione sapientis. qz
 metha. e practica. Preterea sicut se bz theo-
 logia ad pficiendum nos inesse super naturali
 sic metha. ad pficiendum nos in ee naturali. sed
 illa ponitur practica qz pficit nos p amores ca-
 ritatis que e esse supnaturale ergo metha. e pra-

ctica que nos pficit in ee naturali. Preterea ea
 metha. e comunis ad practica z speculativa ga
 vniuersalis respectu oium. qz nec e speculativa
 nec practica. Contra Ar. hic in lra. Respō-
 deo i ista questione suppono vnum qd ab oib⁹
 generatim conceditur. s. qz habitus seu scia practi-
 ca aliquo modo extenditur ad praxim sicut z ip-
 se intellectus iuxta illud tertij de aia intellectus ex-
 tensione sit practicus hoc supponendo sic pce-
 dam. Prio declarabo qd sit praxis ad qua dicitur
 extendi scia practica z a qua dicitur practica. 2°
 qualiter cognitio seu scia practica extendit ad
 praxim. 3° dicitur ad questioem. Quantum ad
 pmo pono talem roem praxis ad qua dicitur exte-
 di scia practica e actus alterius potentie qz intel-
 lectus. naturaliter posterior intellectioe. nam elici
 coformit intellectui recto. ad hoc qz sit rectus ac-
 tus. quattuor ponit i descriptione. pria conditio e
 qz e actus alterius potentie qz intellectus. hoc ps
 qz stado prescise i actibus itellus no e extensio
 itellus quia extendere e extra se tedere sic aut i
 itellus no extra se tedit. actus enim itellus vt est
 eius no respicit actum alterius po. Si dicas
 vnum acta itellus extendi ad alium quem diri-
 git sicut actum cognitiois logice dirigit in acti-
 bus discernendi z argumetandi qui etiam sunt
 actus itellus. Dico qz no ppter hoc. secundus
 actus e praxis. vt modo loquimur de praxi. a qz s.
 dicitur scia practica. nec per consequens primus
 erit cognitio practica. Ex his concludo cor-
 relarium qz logica vel rethorica non e scia pra-
 ctica. Sed contra istud correlarium arguit
 Aureolus per sex roes qz logica sit scia practi-
 ca primo sic. omnis habitus actiuus e practicus
 sed tam logica qz rethorica sunt habitus actiuus
 qz practici. maior videt va. sed minor pbatur
 mo de rethorica. quia prio ethicorum vocat ea
 pphas qzdam virtute vbi comen. eustachius di-
 cit qz e quedam virtus z quedam potentia. z o
 logica pbatur. quia rethorica e assecutiva dia-
 lectice. si ergo rethorica e habitus actiuus mal-
 to plus logica z dyalectica. Preterea. secudo
 sic. habitus qui non caret respectu prioritatis z
 formitatis actiuitatis z directiuitatis. non e sim-
 pliciter speculativus quia iste videt conditioes hi-
 tus practici. sed logica e huiusmodi. qz non e spe-
 culativa minor ps de prioritate qz incouentio
 e simul querere sciam z modum sciendi. i. logi-
 cam z ideo logica pcedit noticiam oium aliaru
 scienciarum. de confirmate z alijs ps. qz omnes
 alie vtunt z regulant per logicas. Preterea
 3° sic. habitus cuius finis prius non est actus
 pps e habitus practicus logica e huiusmodi
 qz 2° minor ps. quia ordinatur ad alias sciencas
 Pre. 4° habitus qui extenditur ad actus al-
 terius habitus e practicus. sed logica est huius-
 qz 2° maior pbatur quia intellectus excursionem
 sit practicus. Preterea quinto habitus qui

Primus.

dimidatur in docentem et etentem est practicus
exemplum de medicina. logica est huiusmodi.
§ 2°. Præ. nullas hitus speculatiu^o facit obie-
ctum suu^o. sed logica facit § 2° maior probatur
ex differentia que est inter habitus speculatiuos
et actios positos 6° metha. minor probatur. ga
logica facit ofoes conceptus expressiuas et sil
logismos et h^o que sunt subiectum in logica.
Ex his omnibus infert regulas tales. omnis
ille hitus est practicus qui nõ solum habet pro
finem actus quem elicit. sed etiam actum quem
dirigit in quacuq^{ue} potentiam. Sed iste ratio
nes que omnes ex vna radice procedunt nihil
cludit. sicut patebit rñdõdo et reducõdo cas.
Ad primã redneo eã sic. omnis hitus actiu^o
est practicus. hic est maior. sed omnis hitus itel-
lectualis est actiu^o. ergo ois talis est practicus. qd
est fal^o euidenter. qz tunc nulla scia est speculati-
ua minor probatur sicut tna. qz omnis talis ha-
bitus est facultas et quedã vtus scdm 2° p. sexto
et hicoz. qui sapientiam et scientiam enumerat
inter virtutes intellectuales. Ad formam dico
qz maior est vera si sit habitus directiu^o i praxi
et tunc minor falsa. qz nec logica nec rethorica
dirigunt i praxim. sed solum in actum intellect-
u^o et speculationis qd idẽ est. Confirmatur. qz vi-
detur fallacia consequentis est virtus § practica
sunt enim virtutes multe speculatiue vt dictum
est. Ad secũdã dicẽdũ qz maior vera est. si il-
le habitus sit directiu^o in operatione qd est praxis
et alterius generis a speculatione. et sic minor est
falsa. qz logica non est h^o. non enis dirigit nisi
in actũ rñõs. que nõ est vã praxis de qua loquimur
Ad tertiu^o p idẽ qz maior est vã si habeat pro
fine actus alterius generis a speculatione et sic mi-
nor est falsa. Ad dicitur qz minor est falsa sim-
pliciter ga qz qd sit de logica vtente tamẽ logi-
ca docens vt sic videtur habere actũ propriu^o
p fine. Ad 4° per idẽ quia si logica extẽdãt
ad actum alterius habitus non tamen ad actũ
q est praxis: de quo nũc loquimur. et sic rñõ non
valet. Ad 5° reduciãtãr assumpta maiori ad-
do minore. s. metha. diuiditur in docentẽ et vtẽ-
tem. § est practica conclusio est euidenter falsa
§ maior qz minore. conceditur ab ipso proba-
tur et qz ois alie scie vtuntur metha spãr qd est
ad principia cõia q sunt dignitates quas accipi-
unt omnes scie a metha. s. p. h. 3° h. 3° capi-
tulo. Ad sextũ mi. est falsa. ga qz qd sit de lo-
gica vtente tamẽ logica docens p̄supponit ob-
iectam suã puta dicibile i cõplexum. in libro p̄-
dicamentoz et sic de alijs. Aliter data maio-
re et minore procedit ab insufficienti qz illud nõ
sufficit ad scientiam practica nisi sit directina
vere praxis nã in hoc at sciam esse practica.
vt dicitur qd de logica non p̄t dici. Ad illã
regularã q̄ infert dico q est falsa. tã. qz insuffi-
cienter docet cognoscere praxim p̄t. quia si

quelibet talis extensio sufficeret ad habitũ pra-
cticum principium in speculatiuis est practicus
cum extendatur ad habitum conclusionum qd
absurdus. stat ergo prima conditio qz praxis
sit actus alterius potentie q̄ intellectus vt qd
idem est alterius generis a speculatione. et per cõ-
sequens nec logica nec rethorica est scia practica
vadant ergo istas rationes vias suas qz contra
propositum non faciunt. et conditio est qz et na-
turaliter posteriori intellectu hoc patet nam
actus non habentes ordinẽ ad intellectum et i
sunt actus vegetatiui. vel etiam naturaliter p̄ce-
dentes intellectu. vt act^o sensitui nõ dicunt
praxes nec ad eos extenditur practica cognitõ
vt sunt prioroz intellectu. Similiter act^o po-
tentie appetitiue sensitue quatenus p̄cedit actũ
intellectus non est praxis nec respectu ipsozum
actum est cognitio practica nisi pro quarto et
aliquo modo moderatiua istozum actus et isti
actus sequũtur intellectu moderatiua vt
per ipsã sunt moderati. Ex duabus condi-
tionibus supradictis sequitur correlarium qz
praxis ad quam extenditur habitus practicus
non est nisi actus voluntatis elicitus vt impera-
tus nam nullus alius actus a voluntate est poste-
rior essentialiter intellectu. quia q̄cũq^{ue} alius
actus datur aliquis eiusdem rationis cum isto
posset eẽ p̄t sicut patet discurrendo per actus
omnium potentiarum. Sed cõtra ga aliqua
intellectio est actus impatus a voluntate. ergo
erit praxis quod cõtra primã conditõnem. as-
cedes patet. quia voluntas imperat etiam intel-
lectui. Rñõ. argum^o peccat per fallaciam p̄n-
tis. hoc eni verũ est qz omnis praxis est actus
voluntatis elicitus vel impatus. sed nõ cõuertit^o
licet ergo aliqua intellectu sit impata a volunta-
te: ex hoc non sequitur quod sit praxis. 3° con-
ditio est qz praxis est actus aptus natus p̄for-
miter elici intellectu recto. hoc p̄pter. Tum
ex 6° ethicorum vbi dicitur q electio recta ne-
cessario requirit rñõem rectã. et si hoc est vã.
de electione q est actus elicitus voluntatis pari-
ratione de actu imperato. Tũ ex dicto An-
gust. quinto de trinitate ca^o primo. q intellect^o
intelligit sibi et alijs. sicut ergo p̄t iudicare de
acta suo ita de actibus aliaz potentiarum que
sunt posteriores et per consequens si recte iudi-
cet ois ipsum actum qui est praxis conformiter
elici si debeat eẽ rectus. Ex duabus condi-
tionibus vltimis ipsius praxis sequitur qz actus
imperatus a voluntate non est primo praxis. sed
quasi per accidens qd p̄t ex hoc qz nõ est p̄mo
posterior intellectu nec p̄ natus elici p̄formi-
ter rationi recte ois ergo alium actũ eẽ p̄ praxis
iste non est nisi actus elicitus voluntatis qui est
volitio qz per volitionem h̄z dictas cõditões
actu imperatus. et ipsa non per aliud. Et hec est
ratio eius qd est eẽ primo. ex primo. posteriori

capitulo de vniuersali. Tunc vltra quando aliquid est primo tale cōiunctus cum aliq̄ poste-
riori adhuc eēt tale si posset ab illo separari. ḡ
si actus voluntatis posset separari ab actu alte-
rius potētie erit praxis et ab illo sepatus sepa-
tur at circa quodēsiq̄ obiectū circa qd̄ potest
ēē actus voluntatis et non actus alterius poten-
tie inferioris. cuiusmodi sunt omnia imateria
ḡ circa omne tale solus actus elicitus volunta-
tis ē praxis. Quarta conditio est talis. q̄ praxis
est actus q̄ pōt recte et nō recte elici. et hoc signi-
ficatur cū dicitur ad hoc q̄ sit rectus. nam si nō
posset recte et non recte elici frustra poneretur
respectu eius scia practica directiua. non enim
indigeret directiua. Quantū ad secundū pn-
cipale dico. q̄ ista extensio scientie practice ad
praxis vt regule ad regulatū consistit in duplici
respectu. v̄l relatione aptitudinali. s. cōformita-
tis et prioritatis naturalis de prioritate patet p̄
illud sexto ethico. q̄ electio recta requirit rati-
onem rectam non autem necessario eam requi-
ret nisi eēt prior. De cōformitate habetur
etiam ibidem q̄. veritas cōsiderationis practi-
ce est cōfesse se habens appetitū recto. Dixi
aptitudinali: q̄ neutra relatio requiritur actu-
alis. q̄ eam praxis actualiter sequantur cōsi-
derationem cui sit cōformis. B oino accidit cō-
siderationi. nam si ab actuali extensione dicere-
tur practica nulla scia esset necō practica sed
eadē quandoq̄ practica quandoq̄ speculatiua
qd̄ est impossibile sufficit ḡ duplex extensio apti-
tudinalis. Ex his cōcludo correlatiue. q̄ nul-
la scientia ē vere practica nisi sit directiua alicui-
us vere praxis modo p̄posito. Quantum
ad tertium dico q̄ metha. ē scientia speculatiua
non practica probatur. tam. ex auctoritate Ḃp̄.
hic in littera et sexto metha. Probatur etiam
p̄ rationem. Omnis scientia practica est directi-
ua alicuius vere praxis s̄ duplicem respectum
predictum. sed metha. non est huiusmodi. ḡ rē.
maior patet ex p̄cedentibus. minor probatur
q̄ cognitio entis inq̄stum ens: non est nata diri-
gere in aliq̄ vere praxim. patet discurrendo p̄
actus omnium potentiariū q̄ p̄t esse praxim s̄
descriptionem positam in primo articulo q̄ōis
Ad argumenta ad primum Ḃp̄. felicitas cō-
sistit in speculatione dei que non est praxis vt
patet ex p̄ articulo. et iō l̄s metha. ordietur ad
felicitate. ex hoc non est censenda practica. q̄
ex hoc non extenditur ad praxim. Si dicas
q̄ etiam methaphisica ordinetur ad amorem
vltimi finis. Dico q̄ si ordinat ad aliquem
amorem q̄ sit actus elicitus voluntatis maxime
s̄ philosophum qui respectu vltimi finis nō po-
tuit aliq̄s praxis. sed ille amor ē quedā dilectio
naturalis. v̄l amor naturali qui semper necesse
est rectus et per consequens non est praxis.

quare methaphisica. que ad tales amores ordinat
non propter hoc erit practica. Ad secundū
concedo q̄ ordinare in rōe directiui vel regu-
latiui est scientie practice. sed sic minor est falsa
cum dicit q̄ metha. ordinat et sapientis est ordi-
nare. dico q̄ verum est in ratione finis. et sic in-
telligit Ḃp̄. et hoc non sufficit ad practicas scien-
tiam. scientia enim practica non solum ordinetur
in ratione finis sed etiam in ratione efficientis.

Aliter dicitur q̄ si dirigit etiam effectiue nō
tamen in praxi. quia actus aliarū scientiarū in q̄
bus dirigit non sūt alterius generis a speculati-
one. ḡ nec praxis. Ad tertium q̄ ē a simili. di-
co q̄ non currit quattuor pedib̄. quia licet sit
simile in hoc q̄ sicut theologia supernaturalis
perficit nos in esse supernaturali: ita metha. in esse
naturali. tamen est dissimile q̄ theologia diuina
perficit nos in amore. caritatis q̄ est actus elicitus
voluntatis. et per consequens v̄a praxis. metha
at̄ perficit nos in actu amoris naturalis q̄ non
est praxis cum sit necessario actus rectus et non
potest recte et non recte elici q̄ re relinquitur q̄
illa sit practica ista vero non. Ad quartum
dicendum q̄ licet metha. sit cōmunis omni scie-
ratione subiecti. qd̄ est ens eōe omni enti. tamen
modis considerandi non est cōmunis sed p̄o-
p̄rius. s. speculatiuus nec in modo cōsiderandi
abstrahit ab v̄traq̄ sed solum quantum ad su-
biectum.

Questio

xii

Veritur vtrum speculati-
ua scientia sit no-

bilioz practica videtur q̄ non. nam
cuius finis nobilioz illa scia est nobi-
lioz sed finis practice ē bonum eē finis specula-
tiue verum scire p̄m̄ autem nobilitas est fo. patet
ḡ practica ē nobilioz speculatiua. p̄re. scie-
tia ordinatiua alterius est nobilioz ordinata.
s̄ scientia cuius que est practica ordinat specu-
latiuam. vt dicitur primo ethico. ḡ rē. Con-
tra Ḃp̄. hic. ista. sed expressas. et 6. et xi. metha.

Respondeo s̄ viam p̄si. omni practica ē ali-
qua speculatiua nobilioz. et ideo speculatiua est
simpliciter nobilioz practica. probatio huius.
q̄ practica ē gratia vsus. speculatiua at̄ nratia
speculandi veri. sed secundū ē nobilitas primo
probatio. illud ē nobilitas per quod conuenimus
cum nobilissimo. sed per intellectionem verita-
tis cōuenimus cum substantijs separatis que se
entia nobilissima nō enim faciunt sicut nos. nec
agant aliqua cōmunia nobisc̄. ḡ et speculatiua
est nobilioz. hoc autem intelligo nisi practica ex-
cedat speculatiuam in nobilitate obiecti. quod
dico propter veram theologiam tenendo q̄ sit
practica. Contra theologia supernaturalis ē
nobilioz metha. et tamē illa est vere practica vt
suppono tanq̄ v̄p̄. Respondeo v̄p̄. Quid
ergo dicit ad Ḃp̄. dicitur q̄ metha. ē nobilioz

na ad motum. Respondet ad istas duas rationes qd possibile est homini scire scientiam maxime scibile quod ad primam rationem et speculati altissimas causas. quod ad secundam non tamen in hac vita. sicut omnes desiderant in hac vita beatitudinem sicut Augustinus. de trinitate ad quod non possumus pertingere in hac vita. Contra felicitas de qua loquitur Augustinus decimo ethico. haberi potest in hac vita dicit enim sic. quare erit virtus felicitas speculatio quedam. opus autem erit et exteriori prosperitate non enim per se sufficiens ad naturam ad speculandum. sed oportet corpus sanum esse et cibum et reliquum famulatum existere. et sic. sed certum est quod illa non habentur nisi in hac vita.

Confirmatur. quia non est certum tunc ex intentione philosophi quod ponat aliam vitam esse. quod in diversis locis ut in 2° de anima. et xij. huius videtur loqui dubitativum. sed certum est sicut ipsum felicitatem esse sine hominis. et per consequens possibile attingi sicut debet poni in aliquo statu quod certum sit illud certitudinaliter posuisse. Primum contra responsionem in se arguitur sic potest inproporzionalis alii cui obiecto non potest per aliquem habitum aduenientem sibi cognoscere per se illud obiectum sicut si potest intellectiva anime coniuncta corpori sit inproporzionalis quiditati substantie separare. per nullum habitum quem reciperet cum eadem remanebit separata poterit fieri proporzionalis intellectus separatus non cognoscet istas substantias sepates sicut nec coniunctus. probatio oritur quia omnis habitus receptibilis in aliquo potest vel respicit per obiecto proporzio obiectum istius potest. puta si sufficiat ad elicendum omnem actum illius potentie in ratione proximi principij formalis eliciti. et respicit per obiecto proporzio aliquod particulare contentum sub obiecto potentie sicut patet de diversis habitibus potentie intellective exempli gratia primi habitus metaphisicus forsan exempli gratia primi habitus geometricus vel arithmeticus namque habitus respiciens per obiecto aliquid inproporzionale potest poterit recipi in tali potest. Primum terea si intellectus sepatus cognosceret aliquod obiectum per se quod modo non potest cognoscere puta quod ditatem talium substantiarum ergo non esset eadem potest tunc et modo quia eiusdem potest est idem obiectum ex 2° de anima. Primum 3° ad principale sic. philosophus 2° huius arguit sic. si fines essent infiniti nullus esset agens per intellectum. nam illa non valet nisi agens per intellectum intenderet non solum finem proximum sed omnes fines essentialiter ordinatos nullum autem agens per intellectum intendit agere per finem quem non cognoscit. sicut agens per intellectum cognoscit non solum finem proximum. sed etiam omnes essentialiter ordinatos in ultimum si ergo non possit illud ultimum cognoscere non est agens per intellectum. quod philosophus negaret. Primum 4° sic. in 2° huius arguit philosophus sic. si cause essent infinite nihil contingeret cognosci. illa consequentia non valet nisi ad cognitionem cuiuslibet oporteat cognoscere omnes causas. si ergo non contingit intelligere primam causam que est maxima causa cuiuslibet effectus nullam effectum contingit intelligere. Primum 5° sic. veritas rei autem est conformitas rei ad propriam mensuram. aut non est sine illa conformitate. sicut si contingat intelligere veritatem alicuius rei naturalis possibile erit intelligere conformitatem illius rei ad propriam mensuram. illa mensura est proprie idea in mente divina. sed conformitatem ad ideam non contingit intelligere non intellecta idea cum respectu non intelligitur sine termino. sicut si est aliquid veritas a nobis intelligibilis. per rationem et ideam.

Respondetur ad omnes istas quinque rationes quod non concludant nisi quod cognoscimus de substantijs sepatis quod sunt. et in quantum sunt cause omnium istorum inferiorum. non autem propter quod cum effectus deficiens non sufficit ad causandum notitiam de quid est cause. Aliter respondetur quod cognoscimus de illis substantijs quod non sunt quod sunt aliquid istorum inferiorum per hoc enim cognoscimus ipsas esse causas excedentes respectu horum. non autem cognoscimus quid sunt et hoc concludunt decem rationes et non plus. Sed contra per contra utraque solutionem simul nam secundum philosophum 4° huius ratio que facit nomen est definitio. definitio autem exprimit quod rei. sicut ubique intelligimus rationem que significat nomen. ibi possumus intelligere quid est res sed ubique imponimus nomen ad significandum ibi possumus intelligere rationem que significat nomen. nullus enim significat per vocem quod non intellegit. substantijs autem abstractis vel sepatis imponimus nomina proporzio significantia ipsarum quod per se de nullo sunt et illa que de deo affirmat nisi de illa substantia sepata cuius nomen ipsum. sicut possumus intelligere quid sunt. 2° contra primam rationem spaliter arguitur sic nam secundum philosophum 2° posteriorum capitulo. illo item autem speculandum ubi tractat de cognitione si est et quod est. vult expressere quod quando cognoscitur si est per se tunc cognoscitur quod est. quando autem cognoscitur si est per accidens nec cognoscimus si est nec quid est. cum ergo de substantijs sepatis cognoscimus si est secundum se non tamen per accidens. quia hoc non est cognoscere si est sed quod de ipsis possumus cognoscere quid est maxime de deo ubi idem est si est et quid est. Primum. impossibile est cognoscere copiam aliquid quod nisi cognitio terminis vel extremis quia secundum philosophum primo per accidens capitulo de verbo esse significat quandam compositionem quam sine compositione non est intelligere. sed est inmediate inest quiditati illarum substantiarum sicut si cognoscimus substantias esse. et per rationem esse quiditati earum et sequitur de necessitate quod cognoscimus quid dicitur earum. Tertio contra rationem arguitur spaliter sic. quia in omni prepositione necessaria

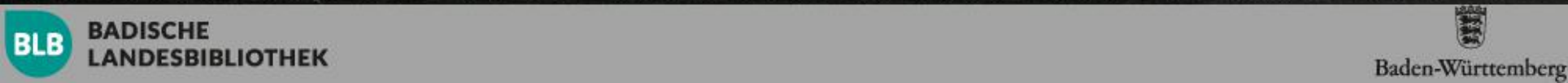
Secundus.

est aliqua propo affirmatiua prior. si cogno- scatur de substantia sepata quid non est. os co- gnoscere quid est. anis pater ex 2o periamenial capitulo vltimo. vbi dicit philosophus q illa p- sitio bonum no est malum est vera. quia bec af- firmatiua prior est vera bonum est bonum. 2 4o huius dicit philosophus. notioz itaqz e dicto qz opposita negatio. stant ergo dicte ratios imp- bantes dictam opinionem. Quamtm ad 3m est dicendum ad questionem q substantie sep- ate possant intelligi secudu qditates proprias ab intellectu viatozis secundum modoz qui di- cetur conclusio ista p3 tum ex improbatione di- cte opinionis. tum ex nono hui. capitulo vltio vbi dicit q ignorantia de illis non est in nobis sicut cecitas. sed talis est in non habentibus itel- lectum. tum q2 si effectus dicit in cognitionem e2 ergo magis in cognitione e2 q2 magis depen- det ab illa. magis enim dicit in cognitione effi- cientis qz materie q2 deus possz facere illu sine materia. non at posset facere sine efficiente. ma- gis etiam dicit in cognitione efficietis remoti q2 minus pot fieri sine illo. Ad videndu at quomodo iste substantie a nobis cognoscatur notandu est q sex sunt gradus cognitionis sen- sitiuie quibus correspondet alij sex gradus co- gnitionis intellectiue. p. cognitio est intuitiua q respicit obiectum vt priuatiu. 2. est abstractiua que. f. e per speciem non intuitiua sed potest ee in absentia obiecti. 3. e per accidens correspodens prime cognitioni. f. per priuationes per se cognoscibilis puta cognitio obiecti presentis oppositi obiecto primo modo. 4. est cognitio p accidens. f. per priuatione cognoscibilis per se secundo modo. puta cognitio alicuius obiecti oppositi obiecto secunde cognitionis. qd in ei? abentia cognoscitur per speciem tamen genita ab opposito. 5. est cognitio per copositione spe- deram dinerforuz sensibillium. 6. e cognitio alt- cuius per accidens puta alicuius cui accidit obie- ctum per se. ex. p. primi visus videt colores. ex- plam secundi. fantasia imaginatur colozem vi- lus exemplum tertij. visus videt tenebram. ex- plam quarti. fantasia imaginatur tenebra. ex- plam quinti. fantasia imaginatur montem an- ream. exemplum sexti. homo videtur p figura z colozem zc alia que sibi accidunt. Simili- etiam correspondenter dicuntur sex gradus co- gnitionis intellectiue prima cognitio est intuiti- ua que dicitur notitia visionis q est de obiecto presenti vt presens e in sua existetia. 2. cognitio e abstractiua que e obrenti presentis in sua spe- cie genita ab obiecto qd potest esse absens in sua existetia. tertia est cognitio obiecti opposi- ti obiecto primi modi. quarta e in cognitio ob- iecti oppositi obiecto secudi modi. quinta e co- gnitio alicuius ex ceptibz aggregatis. Sexta est per accidens cum aliquid cognoscitur p spe-

ciem illius qd sibi accidit. Exemplum primi co- gnitio beatorum in patria. z illa cognitio visio- nis est nobis forte impossibilis pro statu isto de quo alias. exemplum secundi. cu intelligo rosa absentem. exemplum tertij. cum intelligo aliqd oppositu contrarie vel forte priuatiue obiecto intuitiue viso. vt cum intelligo non visum obie- ctum intuitiue. exemplum quarti cum intelligit oppositum contrarie vel priuatiue obiecto ab- str. actiue cognito. puta cum intelligo non rosam abstractiue. exemplum quinti. cu itelligo aliqd esse ens infinitum necessarium sempiternu. ex- plum sexti. substantia intelligitur per speciem accidentis fz vnaz. opinionone. Ad prop. dico qz quiditas substantiarum separatum non intel- ligitur nec primo. nec 2o. nec tertio. nec quarto sed quinto modo. f. in concepta aggregato z ali- qualiter sexto modo. f. per effectus suos. substā- te enim separate cognoscuntur per hoc qz mul- ta apprehensa simul concipiuntur q omnia nūqz alibi inueniuntur q nulli alij conueniunt. z iste est conceptus aggregatus. puta de deo qz e ens infinitum necessarium z primum zc. que omnia nulli conueniunt simul accepta nisi deo. z sic de alijs intelligentijs z sic patet ad questionem. Ad argumenta ad primum fundamentu cu dicitur qz nihil intelligimus nisi abstractendo a fantasmatibus aut intelligit qz nihil intelligim? nisi cuius cognitionem accipimus a fantasmati- bus. aut intelligit qz nihil intelligimus nisi cui? species fm se prius sunt in fantasia. pzo mo det maior. sed minor e falsa. si enim de substantijs separatis possumus intelligere quid sit. sicut p3 ex precedentibus. Si intelligitur secudo mo sic illa maior est falsa. qz tunc nihil eet per se in- telligibile nisi per se sensibile. qa nihil aliud fa- cit propriam speciem in fantasia. qd est falsum z contra omnes. nam anima multas rez qdita- ti? intelligit q non faciunt propriam specie i san- tasia. vt in corporea. Item anima seipsa cogno- scit. vnde anima diffinitur secudo de anima. co- gnoscit etiam suas potentias z suos actus z in- tentiones secundas. z multa alia quoz nullum facit propriam speciem in fantasia. patet etiam quomodo omnia intelligimus per abstractio- nem a fantasmatibus quia nec in tertiam nec i quartam nec in quintam nec in sextam cognti- onem veniret intellectus nisi preceset prima vt secunda. tamen multa non cognoscit primo mo- do nec secundo modo. z ita non abstracta. fz co- gnoscit ea p abstracta qz cognoscit ea alijs mo- dis sequentibus. Ad illud de lesione organi dico qz causa ibi non e equalitas obiectozum vtriusqz potetie. sed causa e ordo naturalis po- tentiaru pro statu isto. quia intellectus nihil po- test intelligere nisi fantasia prius fantasietur circa illud. Ad illud de idolo formato bene veru est qz inde icipit cognitio. sed ultra intellectus

Can. v. p. 6

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including a large signature and several lines of text.

pgreditur ad nō habentia idola respuēs idola

Ad illud qd̄ adducitur de inadequatōe cf/fectus. dico qd̄ non plus cōcludit nisi qd̄ effect⁹ substantie separte non ducunt in cognitiōe pfe ctam sue causē. sed hoc non obstante possūt du cere in cognitiōe aliqua iperfectaz. Ad illō quod additur de ipropozitione finiti ad infini tum. dico qd̄ licet finiti ad infinitum nō sit aliq̄ ppozitio cōmēsuratiōis: potest tamen. eē ppozitio cognoscentis ad cognitum. que ppozitio magis requirit dissimilitudinē q̄ similitudinē. ut dicitur. Ad 2^m fundamentum optio nis dicendū. qd̄ illa ppozitio. f. quiditas materi alis ē per se obiectum intellectus. ē falsa. si intel ligitur obiectum p^m b^m car^m rōe omnia alia intel ligitur. qm̄a ostensum ē multa alia p se 7 secun dum suam quiditatem intelligi a nobis quozū nullū est substantia materialis. Ad ppozitio nem de ppozitione obiecti ad potentias. dico qd̄ illa ppozitio ē mouētis ad mobile q̄ magis requirit dissimilitudinē q̄ similitudinē. qd̄ pbat̄. ga aliter intellectus angelicus q̄ non ē intellectus in corpore nec in materia. fm̄ eos nō possēt intelligere quiditatem substantie materi alis que est in materia. Item intellectus nos ter nō possēt intelligere quiditatem rose ipsam non existente cum talis quiditas non sit tūc ma terialis. Item secundam Aⁿic. primo meba. ens 7 res prima impressione impūmūt̄ in oia que tamen nō sunt quiditates materiales. 7 sic de multis alijs possēt dari instantia. Dicendū ergo qd̄ inter obiectum 7 potentiam non requi ritur ppozitio inesse nec in modo essendi nec in natura vel essentia quia tūc oculus corrupti bilis quomodo videret solem icorruptibilem 7 quare stella vel luna non cognoscat solem. reg ritur ergo ppozitio dissimilitudinis que est inter motuum 7 mobile. si autē corpus potest mouere intellectum ergo multo magis in cor poreum cuiusmodi sunt substantie separte.

Ad p^mum p^mincipale de illa similitudinē ad vespertilionem patet qd̄ dicendū sit secundū ex p^mitionē cōmentatoris positam in opponendo quia illud exemplum Aⁿ. non demonstrat res abstractas intelligere eē impossibile nobis sic i spicere solem ē impossibile vespertioni quia si ita eēt natura ociose egisset quia fecisset illud quod de se naturaliter est intelligibile nō eē ab aliquo intellectu intelligibile. Sed con tra rationem cōmentatoris dicitur satis proba bilit̄ qd̄ in suo argumento est fallā p^mis. non enim sequitur si natura fecisset intelligentias nō intelligibiles a nobis ergo nec ab aliquo ē etiā alius defectus in argumento qz frustra dicit̄ qd̄ ad finem ordinatur ad quem nō potest p^m gere. sicut habetur 2° p^mbificoz. ca^o de casa 7 soz tuna. sed substantie separte secundum suaz in telligibilitatem non ordinantur ad intellectio

nem nostram vt ad finem q̄ non sunt frustra in telligibiles licet non possint itelligi a nobis. exē plam. sol enim nō est frustra licet nō possit videri a vespertione. Ideo dicitur aliter qd̄ similitudo illa itelligitur de potentia recipiendi p p^miaz speciem obiecti genitam ab obiecto per q̄ sit secunda notitia que dicitur abstractiua. 7 tūc ē impossibile vtrius sed in vespertione est impos sibilitas simpliciter. in nobis autem non simpli citer. sed secundum istum statum in quo tantū recipimus species a sensibilibus. Aliter dicit̄ qd̄ similitudo intelligenda est de quinto gradu notitie intellectus q̄tum ad difficultatem. non quantum ad impossibilitatem secundum cōmē.

Ad secundam cum dicitur qd̄ plus distat in telligibile increatū 7c. dicendum qd̄ verum est in esse nō tamen in cognoscibilitate nec in ppozitione obiecti. Ad 3^m dicitur vno modo qd̄ maior est falsa de illa potentia actiua que tan tum est vni^o. passiuā at est contrarior nisi loq̄ mur de potentia actiua p^mia. Aliter pōt di ci concessa maiore qd̄ intellectus in actu possi bilis non dicitur amplius passiuus 7 vt factus in actu circa effectus substantiarum immateria liam quos apprehendit per sensus querit vlt erius earum cognitionum modo p^mexp^miro

Ad quartū cum dicitur qd̄ homo possēt na turaliter attingere beatitudinem. nego conse quentiam. cuius rō est. quia beatitudo consistit in notitia intuitiua earum qualis nō habetur a nobis p^mo statu isto vt dictum est supra. Con tra eiusdem potentie circa idem obiectum est eadem actio specie. ergo cognitio nostra p^mo nunc non differt specie ab illa visione 7 tunc om nes essemus beati licet illi qui sunt in patria clari^o q̄ alius videt deam. antecedens patet. ga siue actio specificē ab obiecto siue a p^mo. si vtrūq̄ ē idē 7 actō ē eadē spē. Rō illa cogni tio differt spē a nostra p^muatiōe ad p^mationes dicendū qd̄ vtrūq̄ ē q̄n potentia ē eadem 7 obiectū idē 7 secundū eundē modū agunt quando autē nō 7 adiuuices se habent. alr secundū eadē modū agunt possēt actio specificē variari. exemplum. aq̄ idē obiectū ifrigidat p hancetaz q̄t acōel alr spē. ignis ē 7 aburit lig^m ppe pōitū 7 nō fimo tū. sed tū calefacit. Itē ista variatio pōt eē p^m mediū. exēplū. alr videt visus p aq̄ 7 alr p ac rē ē sol vt alr i mē q̄ i meridie p^m me^m vapo rosū. Itē ista variatio pōt eē p^m lūm nā alr vt obz aliqd̄ i lūie cādele 7 alr i lūmie solis. Itē etiā variatio pōt eē p^m rōez cognoscedi. nā alr vt aliqd̄ p spēs p^maz rectā alr p reflexā vt p^m ob iecto viso i speculo reflectere. Ad p^mpositū il la visio q̄ ē in via 7 ista q̄ est in patria hnt diuer sa lūia representatiua obiecti que ad inuicē spe cie distinguūt̄.

Quæstio

Secundus.

Utrum sit ponere statim i
omni genē carum:
z videtur qd nō. quia mot^o nunq̄ ice
pit maxime circularis. ex. 8° phisico

rum. z si hoc: q̄ nec generatio vnq̄ incepit. ex 2°
de generatione. z per p̄is fuerunt infinite gene
rationes. sed quelibet generatio h̄z p̄pam cām
efficientem p̄ximū finem z malum in his que ge
nerantur p̄ ppagationem. q̄ oēs cāe fuerūt infi
nite. Preterea iter p̄ximū efficiens z quodli
bet efficiens: z sic de alijs causis materiali. for
mali z finali ē distantia infinita. ergo possunt ac
cipi media infinita. aūs p̄z sp̄cialiter de primo effi
ciente quod ē infinitum z alio efficiēte finito. sed
iter finitū z infinitum est infinita distantia. ergo
ē. probatōe cōsequētie. quāto aliqua magis di
stant t̄aro iter illa possūt esse plura media ergo
si distant in infinitum infinita possunt eē media i
ter illa. Contra philosophas hic in l̄tera.

Respondeo in ista questione primo aliquę
distinctiones premittentur secūdo cōclusiones
aliquę ad ducētur. Quātum ad p̄ximū sit ista
prima distinctio. q̄ causarum quedam sūt per se
quedam per accidēs. uoco causam per se. que
secūdam p̄pam naturam causat z nō secūduz
aliquid sibi accidēs. Sed causam per accidēt
uoco que nō secūdam naturam p̄pam sed se
cūdam aliquid sibi per accidēs causat. exemplū
p̄mi. hēdificator hēdificat. z homo hōiem gene
rat. exemplum secūdi. musicū hēdificat. z al
bum generat. Secūda distinctio sit ista. q̄ cau
sarum quedam sūt essentialiter ordiate z quedā
accidentaliter. Exemplum p̄mi homo z sol sūt cau
se essentialiter ordiate hōis generati. exemplū secūdi
pater z annus sūt cause filij. Differt autem ista
distinctio cārū a p̄zia. nam aliud ē loqui de cau
sis per se z per accidēs. z aliud ē loqui de cau
sis essentialiter ordiatis z accidentaliter ordiatis.
nam i p̄zio ē tātum comparatio vnus ad vnus
s. cause ad causatum. In secūdo ē comparatio
duarum vel plurium causarum iter se iquātum
ab eis ē causatum. Notādum autēz q̄ cause
essentialiter ordiate differūt a causis accidentaliter
ordiatis tripliciter. p̄zia differentia ē. quia i cau
sis essentialiter ordiatis secūda inq̄tum causat d
pēdet a p̄zia licet non iesse vnde causa secūda
non agit nisi in virtute p̄zie. sed i accidentaliter oz
diatis secūda nō depēdet a p̄zia inq̄tum causa
licet depēdeat i esse suo. vel i aliquo alio. patz d
filio qui potest generare patre mortuo. Se
cūda differentia ē q̄ i causis essentialiter ordiatis
ē causalitas alterius ordinis z alterius ratiōis
qz superior semper ē p̄fectior. sed i accidentaliter
ordiatis nō ē sic. ista differentia segtur ex p̄zia.
nam nulla causa dependet essentialiter i causādo
a causa eiusdem ratiōis. qz i causatōe alicuius
sufficit vnus vnus rōis. ex ista differentia sequi
tur manifeste q̄ cause essentialiter ordiate sunt

alterius ordinis z sp̄ci. cause autem accidentaliter
ordiate eiusdē sp̄ci. Tertia differentia ē q̄ om
nes cause essentialiter ordiate simul necessario cō
currunt z reguntur ad causādum alioquin ali
qua per se causalitas deesset effectui. sed in acci
dentaliter ordiatis nō necessario regitur sil
tas oium in causando. z hec tertia differentia ex
prima z secūda sequitur si bene attendatur.

Quantum ad secūdam ordiam tres conclusi
ones. p̄ma cōclusio sit ista. In causis centialiter
ordiatis ē impossibilis simpliciter infinitas hāc
probo sic causa vt causa habet ratiōem p̄rimi
si ergo cause sint infinite nō est dare p̄ximam. z p̄
cōsequens nec vltimam. z sic omnes erant me
die. tota ergo vniuersitas cāozum essentialiter
ordinatorum est causata. vel ergo ab aliqua sui
ordinis z vniuersitatis. Vel ab aliqua causa
que non est aliquid sui ordinis z vniuersitatis.
non primo modo. quia tunc illa esset causa sui
cum tota illa vniuersitas ponatur causata. ergo
est secundo modo. nam tota vniuersitas depē
dentiam depēdet non ab aliquo illius vniuersi
tatis. illa ergo causa a qua depēdet erit p̄zia et
essentialiter ordiata. z sic habeo p̄positum.

Preterea si in causis essentialiter ordiatis est p̄
cessus i infinitū. q̄ dabit i infinitū i actū. p̄zia ē sal
qd nullus pōt. p̄zia p̄z ex 3° d̄ra supradicta. ga
oēs cāe essentialiter ordiate sūt sil z cōcurrūt ad ef
fectū. Pre. p̄ ē qd ē p̄pitiū p̄ ex. 5° meth.
ca. de p̄zi. q̄ vbi nullum ē p̄m ibi nihil ē centialiter
p̄. si q̄ cāe essentialiter ordiate cēt infinite nulla cēt
p̄z z centialiter ordiata qd ē d̄re oppositū i actū
cto. Pre. i essentialiter ordiatis semp superior
ē p̄fectior i causādo. ex scda d̄ra supradicta. q̄ si
i infinitum ē superior i infinitum ē p̄fectior. z p̄ cō
sequēs infinite p̄fectōis i causādo. q̄ nō causans d
tute alterius. qz quodlibet causans v̄tute alte
rius ē depēdens ab alio z ip̄fecte causans. illa
q̄ que ē infinite p̄fectionis est simplr p̄zia. z habe
tur p̄positum. Secda cōclusio sit ista. In cau
sis accidentaliter ordiatis ē impossibilis infinitas nisi
ponatur status i essentialiter ordiatis. hanc oñdo
sic. quia accidentaliter infinitas: si ponitur hoc
erit non simul. sed successiue tantum vt alteruz
post alterum. tunc sic. omnis infinitas successi
ua habet causam perpetuam ipsam que cau
sa in infinitum durat. illa causa perpetua non
potest esse aliquid illius successionis. quia. om
nia successiua sunt eiusdem ratiōis. ergo est
aliquid p̄zins essentialiter. z alterius ordinis
a quo dependet quamlibet causa illius succes
sionis. Et tunc illa causa erit p̄zia z essentia
liter ordinata z habetur p̄positum. Et. aior
probat. quia nulla difformitas perpet natur
nisi in virtute alicuius permanentis quod nihil
est illius difformitatis vel illius successionis.

Tertia conclusio sit. ista q̄ si negetur in cau
sis essentialis ordio: adhuc infinitas in causa est

1. p̄m. l̄m. o

1. p̄m. o

1. p̄m. o

3m

Superius dicitur quod...

Superius dicitur quod...

Superius dicitur quod...

simpliciter impossibilis. hanc ostendo sic. certum est quod in entibus aliquid est effectum. quod a se vel ab alio vel a nullo. non a se. quia secundum Augustinum. primo de trinitate. nihil est quod se ipsum generat vel sit nec erit a nullo quia a nullo nihil est effectivum. quod ab alio illud aliud erit prima causa et per consequens illa erit status. Si dicatur quod illa agit in virtute alterius potius. contra quia erit essentialiter ordinata quod negabatur. sic ergo patet ad questionem quod infinitas in causis essentialiter ordinatis est impossibilis simpliciter. Ad argumenta ad primam concedo quod posita generatione infinita quod causa sunt infinite. sed iste sunt accidentaliter ordinatae. ut per dictum est. Sed est dubium de causa materiali. ut materiam sint infinite. Respondeo posito quod materiae essent plures forsitan non essent inconuenientes ipsas esse infinitas successivum sicut conceditur de alijs causis accidentaliter ordinatis. tenendo tamen cum philosopho quod tamen una est materia omnium formarum ut patet per philosophum. et primo de generatione et corruptione. dico tunc quod non sunt infinite sed manet una materia numero in generato et corrupto. quia generatio unius est corruptio alterius et converso. Contra hoc dicitur quod generans generat aliud per materiam. Respondeo quod intelligit quod alia est materia in genere et genito. tamen cum hoc potest stare quod sit eadem successivum in generato et corrupto et hoc in infinitum. Ad secundam dicendum quod duplex est distantia. quedam dimensiva et quedam perfectiva. Si loquamur de distantia perfectiva sic procedo. animus quod iter primum effectivum et quodlibet aliud est infinita distantia. sed tunc nego primum. sicut patet de contrariis que maxime distant tali distantia et tamen aliqua sunt contraria non habentia mediam. Ad probationem primum patet quod procedit de distantia dimensiva de qua animus est negandum. sicut patet de se quia iter deum et creaturam non est distantia dimensivam sed perfectivam.

Questio

Primum

in infinitum possit cognosci a nobis. et videtur quod sic. nam deus est infinitus. sed deum possumus cognoscere sic probatur est superius. quod infinitum cognoscitur a nobis. Confirmatur. quia cognitio rei est per omnes causas. sed per philosophum in 2o. quod per primam causam. sed prima causa est infinita. quod infinitum cognoscitur a nobis. Preterea. aliud enim diffinitio et passio assignatur a nobis et ei non imponimus intelligitur a nobis. sed infinitum est huiusmodi sic patet per philosophum in 3o. per philosophum in 4o. de infinito. quod est. Preterea. omnes species quorum rationes generum sunt intelligibiles a nobis. quia diffinitivum. sed species numeri et figure sunt infinite. quia ultra omnem speciem datam potest accipi alia et sic in infinitum. quod potest cognosci. Si dicas quod ille non sunt vere species quia non existunt. Contra species role est vere species licet rosa non existat. Preterea. Aristoteles 4o. per philosophum in 4o. de vacuo arguit sic. si duo corpora possunt esse simul. ergo et infinita. ergo a similibus. si dicitur species possunt esse simul intellectus.

ut clarum est quod sic. quod et infinite et quolibet est principium cognoscendi. ergo infinita possunt cognosci a nobis. Contra secundum huiusmodi. si cause formales essent infinite nihil contingeret scire. idem dicitur primo per philosophum. contra Anaxagoram ponentes principia infinita. quia tunc nihil esset cognoscibile. ratio per philosophum non valet si infinitum possit cognosci. In ista questione primo premitam unam opinionem. et dicam aliter ad questionem. Quantum ad primam dicitur quod infinitum non potest intelligi a nobis secundum intentionem per philosophum in 1ra. per quam opinione arguitur sic obiectum proprium intellectus nostri est quidditas rei materialis. ergo nichil est a nobis cognoscibile nisi sub ratione quidditatis rei materialis. sed infinitum non est aliquid materialis. nec contentum sub quidditate materiali. ergo non est a nobis cognoscibile. Preterea. si infinitum posset intelligi a nobis vel hoc esset unica intellectio vel pluribus. sed neutro modo est a nobis cognoscibile: ut ostendatur ergo 2o. maior patet a sufficienti divisione. minor probatur. quia non una. quia tunc cognosceret per speciem unam generatam ab obiecto. tunc sic. omne agens agit secundum quod est ens. ergo quod causat unam speciem est unum in actu. omne autem tale habet unam formam. infinitam autem non habet formam. quia forme est terminare. infinitum autem non terminatur. Secundo probatur quod infinitum non posset pluribus intellectibus cognosci. quia si sic tunc essent in intellectu plures species simul. sed plures species intelligibiles sunt plures forme eiusdem rationis et per rationes sunt impossibiles in eodem ex 5o. huiusmodi non est possibile simul percipere intellectus. quod est. Preterea. obiectum et potentia proportionantur. sed inter finitum et infinitum non est proportio. quod intellectus noster cum sit finitus in esse et per rationes in operando non poterit intelligere infinitum. His premissis respondetur secundum istam opinionem ad rationes in oppositum. Ad primam de deo dicitur quod utique deus est infinitus et potest cognosci a nobis non tamen sub ratione infiniti. quod probatur. quia deus non cognoscitur nisi per effectum. nullus autem effectus adequatur ei. et per consequens non potest ducere cognitionem eius secundum quod infinitus. Ad confirmationem per idem. quia licet prima causa sit infinita non tamen cognoscitur a nobis secundum quod infinita. Ad aliud dicitur quod multis imponimus nomina que tamen non sunt intelligibilia. exemplum significamus enim nichil: et tamen nihil non est intelligibile. Quod est de quod infinitum diffinitivum. et de quod diffinitio est duplex. quedam est diffinitio quod rei. quedam vero quod nominis. prima bene arguit diffinitivum esse cognoscibile. sed secunda non. quia potest esse tantum entis que non entis. et tamen non ens non est intelligibile. talis enim diffinitio infiniti est posita 3o. per philosophum. Aliud cum dicitur de speciebus numeri et figure respondetur quod sole ille species que in suis singularibus possunt per sensus apprehendi sunt a nobis cognosci.

Secundus.

abiles. tales autē sunt finite. Ad ultimum cū
arguitur a simili. dicitur q̄ nō ē simile hic & ibi.
q̄ locus ē terminus corporis & habet rōem for-
mā terminans ipm corpus. corpus at loca-
tum ē sic materia. forme enim ē terminare. & ma-
teria terminari. spēs vero itelligibiles hnt respe-
ctu intellectus modum forme informantis & p-
scientis. intellectus vero modum materie & p-
fecibilis nūc at si vna forma pōt terminare & in
formare duo. pari ratione infinita. quia termina-
tio & informatio ē a pte eius. ideo sequitur q̄ si
vna locus pōt terminare & recipere duo corpa
pari ratione infinita. & ppter hoc illud aīa ē im-
possibile. sed si materia pōt pfi a duobus for-
mis non oppositis nō ppter hoc segtar q̄ ab i-
finitis. quia hoc argueret ipsius materie infini-
tam capacitatem. licet ergo intellectus possit for-
mari duabus spēbus simul nō ppter hoc sequi-
tar q̄ ab infinitis. Aliter dicit q̄ p̄ia p̄bi ē
intelligenda quando ē tanta repugnantia respe-
ctu paucorum quāta ē respectu plurium sic ē in
pposito p̄bi. quia est tanta repugnantia ex par-
te loci q̄ si in eodē loco sint duo corpora quā-
ta si sint plura. ideo sequitur q̄ si duo corpora
possint eē simul. ergo infinita non autem sic ē d-
spēbus: quia non ē tanta repugnantia esse simul
duas species in intellectu sicut plures vel infini-
tas. Contra istas solutiones arguitur. & primo
contra primam. cum dicitur q̄ deus non potest
cognosci a nobis scōm q̄ infinitas. Contra
quia nos intelligimus deum vt creatorem. sed
vt est creator est infinitus. quia potentia creati-
ua ē infinita. ergo intelligimus eum vt infinitus
p̄feca deus intelligitur a nobis vt ē finis
ultimus. sed vt sic ē infinitus. ergo itelligimus
eum vt infinitum. p̄batio maioris. quia vt in h
secundo dicitur. oē agens per intellectū cogno-
scit ultimum finem vt ultimus ē. arguitur enim
ibi sic. Si fines eēt infini. q̄ nullū agēs per intel-
lectū ē. q̄ oē tale cognoscit finem ultimum pp
quem agit. p̄batio minoris. quia oī bono finito
cōtingit intelligē aliud magis bonum. si q̄ deus
fm q̄ ultimus finis non sit bonum infinitum. q̄
possimus itelligere maius bonum deo f3 q̄ vt
ultimus finis. q̄ aliquid aliud p̄ter deum erit vlti-
mior finis. qd ē hereticum & absurdū. P̄e-
oīs cognitio complexa p̄supponit cognitionem
terminor. sed infinitam attribuius deo & remo-
nemas a creatura. dicēdo q̄ deus ē infinitus et
creatura nō. q̄ cognoscimus ipm infinitum scōm
q̄ ē alterā extremū illius cōplexiōis. & vt sic al-
tribuitur deo & remouetur a creatura. Cōtra
secundam cū d̄ ad argumentum q̄ nihil signifi-
ficatur & tamē nō ē intelligibile. Arguitur q̄
voces sunt signa rez mediātibus cōceptibus. q̄
nihil significatur quin p̄us p̄conciptur & p̄in-
telligitur. aīa p̄ p̄tio p̄armentias. voces sunt si-
gna passionū q̄ sūt in aīa & idem dicitur q̄ sicut

voces sunt signa passionum: sic passiones sunt
signa rerum. Confirmatur. quia quarto huius
dicitur q̄ si nihil intelligitur nihil significatur

P̄terea impossibile ē intelligere discretam
extremor nisi ipsa extrema intelligātur. sed nos
intelligimus discretam inter ens & nihil. q̄ co-
gnoscimus ens & nihil. Confirmatur q̄ p̄a-
tiones & negationes sūt intelligibiles cū de ipis
formetur aīque ppōes. & t̄i p̄inationes & ne-
gationes sunt formāl̄ nihil. Cōtra tertiam
soluōez de spēbus numeri videtur q̄ possum
itelligere numeros infinitos. q̄ per spēm vniū
vniūtas pōt intelligi alias vniūtas. sicut vlt Au-
gusti. q̄ p spēm vniū solis possumus itelligē
quor volamus soles. per spēm q̄ vniū vniūtas
possunt intelligi numeri infiniti p replicationez
vniūtas. non dico sic & successiue sed hoc suffic.

Contra solutōem quartā. licet enim similitudo
non valeat omnino tamen non videtur eē aliq̄
repugnantia ex parte intellectus quin possint in
finite spēs eē intellectu in actu primo. sicut ceterū
pōt terminare infinitas lineas. pōt enim itellus
vt videtur scire infinita in habitu. si eēt qui imp-
meret infinitas spēs in ipso. verum ē tamen q̄ i-
tellectus non potest naturabiter infinitas spēs
acquirere. cuius ratio ē. quia oportet q̄ aceret
illas spēs ex actibus suis & per consequens q̄ p-
cederent actus infiniti. quod ē impossibile. t̄n q̄
intellectus habeat infinitas spēs per infusōē
non videt inconueniēs. sicut forte habuit aīa
cristi de quo alias. quia magis ē alterius nego-
tij. Nec rōes facte p opinione cogunt. Et id ad
p̄mam cum dicitur q̄ p̄p̄m obiectum intellec-
tus nostri ē quiditas rei materialis dico q̄ fal-
ē sicut oīsum ē supra. questione de cognitione
substantiarum separatarum. pōt tamen p nūc oī
di vniū rōne sic. nullus habitus potētie potest
aliquid habere p obiecto cōmunis obiecto illi
potētie. q̄ nūq̄ habitus excedit potētiā cui-
us ē. s3 habitus metha. habet p obiecto ens in-
q̄tū ens vt ipse met concedū qui ē alterius o-
pinionis. ens autem inq̄tū ens est cōmunius
quiditate materiali. ergo quiditas materialis n̄
ē obiectum adequatum intellectus. Ad secū-
dū respondeo q̄ infinitū potest itelligi vniū
intellectione. Ad p̄bationem cum dicit q̄
haberet cognosci p vniū spēm p̄cedo. q̄ pōt co-
gnosci p vniū spēm nō t̄i genitā ab eo. sicut p̄o-
batio p̄cedit. vel dato q̄ gigneret vnam spēs n̄
segtar ex hoc q̄ infinitum eēt terminatam. quia
forma terminat illud in quo ē. illa autem spēs
genita ab infinito non eēt infinito sed in ipso in-
tellectu finito cognoscente. Contra illud etiā
quod dicitur q̄ nihil intelligitur a nobis vni-
ca intellectuōne nisi per vnam speciem. arguitur
sic. omne quod potest esse vnum extremum vni-
us compositionis apud intellectam potest itel-
telligi vniū intellectione simplici. sed possi-

bile ē aliqua duo quorum due species sunt in intellectu eē unum extremum unius compositio nis apud intellectum. ergo rē. maior pbatur qa intellectus tantum illud apprehēdit simplici ap prehensione primo quod cōponit cum alio. p batio minoris. qa mōs aureus non intelligitur vna spē cum nichil unum tale sit in re extra qd vnam spēm facit in sensu. et per rōis nec in intel lectu. et tamen cōstat quod mons aureus est ex tremus unius cōpōis. vt si dicatur quod mons aureus est figmentum vel aliquid tale. Pre multa possumus simul scire. ergo simul intelli gere. rōis p. qnia cuiuslibet sciti in actu ē spēs in intellectu in actu. oīs pbatur. qz si considero vna conclusionem p spēm in actu r cognosco p possibile alias duas conclusiones in habitu si non habeo species illarum duarum in actu. o3 q me ingreere spēs illaz cōclusionū. s3 pono per possibile quod singulare non sit extra in re qz possit facere spēs in sensu. et per rōis nec in intel lectu. vel tunc nūq3 intelligam illam cōclusionē vel habeo illam spēm in actu sicut de prima cō clusione. nec ex virtute fantastica potest abstrahi spēs illius cōclusionis. qnia ibi non possunt esse simul due spēs sicut in intellectu. nec ē icō ueniens plura accētia r plures spēs eiusdem rō nis r generis scdm esse intentionale eē in eodē subiecto simul: sicut duo lūia sunt in eadē pte mediū de quo dicitur amplius quinto huius.

Ad tertiu de pportione obiecti ad potentia dicendam sicut pns. r potest sic argui contra eū r quero de q pportione loqueris. qz vel de p portione numerali. vel de pportione pfectionis vel de pportione finiti ad finitum. pzo modo n potest. qnia eadē po nsero pōt i plura obiecta numero. scdo mō nō. vt intelligitur pportio pfectionis qd aliquociens sumptā redit aliud vltus enim infinites sumptus non reddet solē quia est alterius rōnis. 3o modo non qa ppor tio potētie r obiecti ē pportio motus r moti. r tamen si aliquid mouetur a finito pōt ēt mo ueri ab infinito. sicut celum potest moueri a deo quod nunc mouetur ab angelo. Ad formam iam supius dictam fuit q illa pportio cum sit moti ad mobile magis requirit dissimilitudi nem q3 dissimilitudinem. Opinio q pdicta n cogit qrtum ad rationes nec valet qrtum ad re sponiones. Quantum ad secundam pncipa le pmittam quasdam distinctiones. 2o oīdam aliquas conclusiones. Quātum ad pnam sit ista pima distinctio q infinitum pōt tripliciter accipi. s. negatiue: ptiatiue: r contrarie. pzo mō dicitur infinitum quod non ē aptum natum fi niri sed repugnat sibi. eo modo quo dicitur. 3o pbi. q pinctus ē infinitus. sicut vox ē inuisibi lis. Infinitum ptiatiue dī qd pnat finem vlt fini tatem in apto nato finiri. r hoc sonat vocabulū In finitum pōt ē quod negat finitatem pōnen

do eius oppositum. r isto. mō loqitur alr r boeti us super pdicamta. ca. de qualitate: vbi dicit sic pbus. qualitati inest habē prium sicut iusticia p riatu iusticie. iniustus enī prie dicitur eo qz hēt habitum prium ex actibus generatum. sic ifini tum prie negat finitatem cum pōne p. pta in finitum extēsum sine terminis. r sic loqitur pbs pzo pbi. contra p menidem r mltissim. Ino infinitum contrarie dicitur pōt dupliciter intel ligi. vno modo qz fit actu existens sine terminis. alio modo qz fit in potentia. quod diffinit pbus tertio pbi. s. infinitum ē cuius qrtitatem accipiē tibuf semper ē aliquid extra accipere. ita qz qrti cumq3 accipiatur semper ē aliquid extra si tamē cēt ptiatiue vel negatiue nō semper eēt aliquid ex tra accipere. q infinitū duobus modis vltimis. s. p natiue r contrarie semper ē i qrtitate mot vel stū tis. qrtitas at oīs dicta pzie vel methaphozice ē magnitudo vel multitudo dicta pzie vel me thaphozice. q oīs infinitas talis ē in magnitudi ne vel multitudi pzie vel methaphozica.

Secda distinctio sit ista q infinitum pōt du pliciter accipi. vno modo p ratōe ifinitatis i se. alio modo p substrato rōi ifinitatis. r p eo qd sub ē tali rōi. aliud ē. n. querere de ratione ifini tatis in se. r aliud de eo quod sub ē tali rationi ifinitatis sicut aliud ē querere de ente. per acci dens r illud ē querere de eo quod subest vlt sub ente p accidēs. pbus enim sexto huius pzo bat qdam de ente p accidēs. ex quo sequitur qz de ente p accēs pōt eē scia. r nō ibi pbat qz de ente p accēs nō pōt eē scia. pimum intelligitur de ratione entis in se. scdm de illo cui inest sic in pposito dicitur de infinito. De secdo deca rabo. 8. conclusiones. pima cōclusio sit ista. In finitum contrarie in magnitudine vigois vlt p fectionis a nobis ē intelligibile. hanc ostēdo sic deus ē ifinitus creature i magnitudine pfecti onis. sed deus ē a nobis intelligibilis. ergo rē. maior pater. qnia deus ē ifinitus r non negati ue nec ptiatiue. ergo contrarie. minor ē oīsa superius. Secunda conclusio sit ista. Infini tum contrarie in multitudi nō potest cogno sci a nobis simul tanq3 unum obiectum hāc oī do sic. intellectus qui includit contradiationes ē impossibilis. sed intellectus intelligens ifinitū contrarie in multitudi est huiusmodi. ergo rē maior est evidens. sed minor ex precedentibus tum quia non est dare ifinitum in re in actu. tum quia ifinita multitudi sunt intelligibi lia ifinitis actibus quod repugnat intellectui nostro. Tertia conclusio sit ista. Infinitum contrarie in multitudi nō potest intelligi a nobis successiue. pura intelligendo vnam post aliud. hanc ostēdo sic. Si ifinitum in multitudi potest intelligi successiue. ergo cō tingit ifinituz pertransire. consequens ē euidē ter falsum. ergo r antecēdēs. probatio pae qz si

Handwritten notes:
 In finitum pōt ē
 qd pnat finem vlt
 finitatem in apto nato
 finiri. r hoc sonat
 vocabulū

Tertius.

contingeret intelligi infinitum in multitudine
successive. oportere totam istam multitudinem
pertransire. Notandum autem est quod ista con-
clusio videtur ire ad mentem philosophi et certam est quod
actibus intellectus actu infinitis siue simul siue
successive. quod veritas non sufficit ad tot actiones habi-
das simul siue successive. et hoc modo loquitur philo-
sophus naturaliter ac intelligi infinita per se ipsa non
quidem naturaliter acq[ui]sitas sed a deo impressas
forte non est impossibile. de quo alias. Quar-
ta conclusio fit ista. infinitum contrarie in magnitu-
dine quantitatis modalis non potest intelligi a no-
bis hanc omnino scilicet intellectus qui includit contra-
dictionem est impossibile. scilicet intelligere infinitum
in tali magnitudine includit contradictionem
propter quod non est dare tale infinitum in re. ergo etc.
Quinta conclusio fit ista. infinitum privative
in magnitudine motus non potest intelligi a nobis
ista probatur sicut procedens. quia non est dare ali-
quam talem magnitudinem. que sit apta nata
fieri. et non sit actu finita. et ideo intellectus intelli-
gens tale infinitum repugnat rei. Sexta con-
clusio fit ista. infinitum privative in multitu-
dine non potest intelligi a nobis hoc patet sicut
patet. quia nulla est multitudo que sit apta nata
finiri. et non actu finita. quare intellectus intelligens
multitudinem finitam repugnat rei. Aduerten-
dum quod omnes predictae conclusiones accipiunt infi-
nitum per se substrata et quod subicitur rationi infinita-
tis. Si autem queratur de infinito accepto per rationem
infinitatis in se. fit ista septima conclusio. scilicet infi-
nitum isto modo potest intelligi a nobis. quam sic omni-
do impossibile est aliquid intelligere in eo vel non in eo
se alteri nisi ipsum prius apprehendant ab intellectu sim-
plici. sed infinitum omni modo dictum possumus co-
gnoscere alicui in eo vel non in eo. si necessario ipsum
infinitum ut sic prius est apprehensum ab intellectu.
Ex omnibus predictis concludo correlativum quod infi-
nitum acceptum per se substrata sic est impossibile in-
telligi vel non intelligi. sicut est possibile esse vel non
esse ex parte rei. unde infinitum perfectio sicut est deus
est intelligibile a nobis. Infinitum autem in magnitu-
dine motus vel in multitudine secundum actum non. Item
infinitum in essentiali ordinatis vel in actu vel in
potentia seu privative secundum rationem non potest intelligi a
nobis. cuius ratio est quia repugnat rei. infinitum autem
siue in multitudine siue in magnitudine siue in
basibus accidentaliter ordinatis si in potentia acci-
piatur potest intelligi a nobis et hoc potentia ac-
ceptum: ut sic semper intellectus conformetur rei.
Octava conclusio fit ista. Infinitum negativum
potest intelligi a nobis hoc patet. quia perfectio vel unitas
potest intelligi a nobis. sed ipsa sunt infinita negativum
in infinita negativum prius a nobis cognosci. Ex predictis
patet quod sit dictum ad questionem. Ad argu-
menta. ad primum et ad confirmationem patet quod ve-
rum conclusio fit. quia arguunt de infinito in ma-
gnitudine perfectio. quod est deus unde Damascenus

quarto sententiarum quod hoc solum possumus scire
de deo quod est infinitus et incomprehensibilis. Ad
aliud cum arguitur quod infinitum potest distinguere et pas-
siones de eo demonstrari. dicitur quod probatur de
in finito accepto si per se substrata sed per rationem infi-
ti in se. Ad aliud de infinitate spirituum numeri
et figure. dico quod omnes sunt intelligibiles a nobis non
simul sed successive tamen non contingit pertransire

Ad ultimum cum arguitur quod si duo corpora
et dicitur quod infinite species possunt esse simul in
intellectu actu primo. non naturaliter. sed si a deo
infundatur sicut superius tactum est. et tamen non sequitur
quod intellectus in actu secundo possit intelligere
infinita. Ad antecedentes philosophi in oppositum di-
co quod intelligit quod infinitas in multitudine que
intelligitur per diversas species non potest intelligi
a nobis. est quod intellectus haberet infinitas spe-
cies apud se. quia non posset elicere simul infini-
tos actus et operationes. nec posset intelligere unum
post aliud. quod non posset ea pertransire.

Explicit secundus liber

Questio

prima.

Arca tertius

libri metha. Queritur utrum
in immobilibus sit causa efficiens
et finalis. et videtur quod sic.
nam medium demonstratio-
nis reducitur ad genus cause

efficientis. scilicet scilicet mathe. que sunt de immobilibus vere
re demonstrantur. si in immobilibus est vere innere
rationem efficientis. maior est nota ex secundo philo-
sophico. ubi philosophus principia demonstrationis enumerat
inter causas efficientes rationem medij. Item primo po-
steriorum dicit quod principia demonstrationis sunt cause
conclusionis. medij autem non est causa formalis. quia
non intrat conclusionem. nec est causa formalis nec
finalis. relinquatur. si quod sit causa efficiens. Pre-
terea immobilia sunt entia. si habent rationem finis autem
patet. sed patet probatur. quod quod habet rationem entis habet rationem
boni. cum bonum et ens conuertantur. finis autem
et bonum sunt idem. ut dicitur hic. Contra
Aristo. hic in littera. Respondeo ad questi-
onem. primo premitam aliquas distinctiones.
secundo dicam ad questionem. Quantum ad
primum fit ista prima distinctio quod immobilia sunt
in duplici genere. quedam sunt immobilia mo-
uentia ut deus et intelligentie. quedam autem movent
nec moventur ut materia. Secunda distinctio fit
ista. quod duplex est efficiens quoddam dicitur esse sine mo-
tu quoddam dans esse cum motu. exemplum
primum. deus qui non agit interveniente motu.
exemplum secundum omne agens philosophicum.

Tercia distinctio sit ista. quod duplex est finis quodam qui attingitur mediante motu. quodam qui attingitur sine motu. primus finis considerat secundo efficiēti. secundus finis prius. Quarta distinctio sit ista. quod motus reperitur in aliquo tripliciter. scilicet vel effectiue. vel subiectiue. vel terminatiue. exemplum primi. deus et intelligentie exemplum secundi. celum et quodlibet mobile exemplum tertii. albedo et quilibet forma motu terminans. Quinta distinctio sit ista. quod finis reperitur in aliquo dupliciter. uno modo quod ipse est finis. alio modo quod terminatur ad finem. exemplum primi. deus qui est finis omnium. exemplum secundi. creatura omnia que ad deum vel ad finem ordinatur. Quarta tam a secunda videndum est prius de efficiēte. 2° de fine. de primo si sit finis de immobilibus primo modo que. scilicet sit immobilia mouētia. sic dico duo primum est quod deus est efficiens immobile sine motu. secundum dictum est. omne efficiens immobile aliud a prius causa est efficiens per motum. Si autem sit sermo de immobilibus secundo modo. que. scilicet. nec mouentur nec mouentur ut sunt mathe. sic dico quod nullo modo reperitur in eis realiter loquendo ratio efficientis. nec cum motu nec sine motu. nam mathe. ut talia non habent esse aliquod reale. De secundo primum est de fine si sit sermo de immobilibus primo modo que. scilicet sunt mouētia sic dico duo. primum est quod loquendo de fine primo modo qui est ipse quod est finis. sic finis reperitur in prima causa que est omnium finis. 2° dictum est quod loquendo de fine secundo modo. prout finis reperitur in aliquo quod ipse ordinatur ad finem. sic dico quod finis reperitur in omni creatura sicut mobili sive immobili. Si autem sit sermo de immobilibus secundo modo. sic potest dici quod in eis non est finis aliquid modo realiter loquendo. vel posset dici quod in eis est finis secundo modo ut finis reperitur in aliquo secundo modo ipsam ad finem ordinatur. nam mathe. eodem modo quo sunt aliquid circa primam causam ordinantur ad ipsam ad quam omnia entia ut ad finem naturaliter ordinantur. Sed hic est vniuersum dubium. vtrum immobilibus possit motus reperiri. Dicendum est quod de motu subiectiue aliter est secundum viam philosophi. aliter secundum viam theologi. nam secundum philosophum nec deus nec intelligentie possunt esse subiectus motus sed sunt simpliciter immobiles. Sed secundum viam theologorum omnes intelligentie preter primam prout moueri et localiter. quod moueri de loco ad locum non repugnat angelo. De immobilibus autem mathe. patet quod in eis nullo modo est motus subiectiue realiter loquendo. Si autem loquamur de motu terminatiue simpliciter negandum est motus immobilibus esse. de deo quidem patet. quia est omnino interminabilis de intelligentiis etiam patet. quia licet sint producibiles in esse non tamen per motum. quia deus a quo producuntur sunt non producit aliquid per motum. De mathe. autem patet. quia non producit in eis per motum. Si autem loquamur de motu effectiue. sic dico tamen deo quod intelligentiis est reperire

motum quod omnes mouentur vel moueri possunt. de mathe. autem patet. quod nec mouentur nec moueri possunt realiter loquendo sic patet ad questionem. Ad primum in oppositum dicendum est quod licet mediū respectu conclusionis dicatur habere rationes efficiētiis non tamen est habere realiter loquendo et per motum. sicut loquitur hic philosophus. Contra. quod discursus demonstratio vult esse quodam motus. Respondetur. quod non est motus realiter. quia sit per intellectum. Ad 2° dicendum est quod non est bonum habere rationes finis nisi illud ad quod omnia alia ordinantur mathe. aut licet aliquo modo possint dici esse ad finem extrinsecum. tamen in eis non est finis ad quem aliquid ordinatur ita quod vnum sit finis alterius per se loquendo.

Questio

.ij.

Terium genus predicatur de forma per se. et videtur quod sic. nam homo per se est rationalis. ergo rationale per se est homo ergo rationale per se est animal. contra. prima ratio producebatur. quod propter necessarium inuenitur in necessarium ex primo modo. ergo per se in per se. secunda ratio producebatur. quod homo per se est animal si ergo rationale per se est homo sequitur quod per se est animal. Preterea homo per se est animal homo per se est rationalis. ergo rationale per se est animal. ista illatio producebatur. quia sicut ex premissis necessarium sequitur conclusio necessaria. ita ex per se per se. Preterea. 2° dicitur de quod quod aliquid de alio predicatur per se primo modo vniuersum predicatur de alio et in abstracto. ergo iste sit vere. humanitas est rationalitas. et humanitas est animalitas quia iste sunt per se in primo modo. homo est rationalis. homo est animal. ergo sequitur quod rationalitas est animalitas. et tunc concretum predicabitur de concreto per se primo modo dicendo quod rationale est animal. Preterea. si genus per accidens predicatur de differentiis. ergo per accidens predicatur de specie. quibus est falsum. ergo et animal. probatio. quia quando animal quid predicatur de aliquo per accidens predicatur per accidens de quocumque in quo illud formaliter includitur. differentia autem formaliter includitur in specie ergo si genus predicatur per accidens de differentia ergo predicatur et de specie per accidens. Contra. quia si sic ergo vniuersum animal erunt multa animalia. quibus est falsum ergo et animal probatio. quia animal et rationale includuntur in conceptu speciei puta hominis aut ergo idem animal importatur per genus et deum. aut aliud et aliud. Si primum ergo erit negatio in definitionem hominis. Sic habetur propositum quod homo erit duo animalia. Respondetur quod genus non predicatur per se de differentia quod patet per Augustinum. quinto metha. dicens quod licet genus et differentia predicentur de toto. de specie. non tamen significant totum per se. sed genus significat materiale. forma autem formale vtrumque aut significat partem speciei per modum totius. et sicut materiale est extra formale sic conceptus generis est extra conceptum differentie.

Tertius.

Ad arg^o ad p^m negada e p^{na}. s; e fallacia p^{na} tis. perfectas. n. significat cam pdicati ee in sub iecto. superius autem non habet causam quare inferius sibi insit. sed magis eodeterlo i subiecto q pot ee ca inherere pdicati. licet in pdicato no sit ca q subm sibi insit. Ad pbatoem dico q si valet similitudo de ppositione p se r necessita ria. ro huus e. quia ans no pot ee verum vel ne cessarum nisi et p^{na} sit vey vel necessarii. alio/ quin posset esse veram sine illo. ppd ergo con/ nersa no potest esse vera seu necessaria q se hct vt ans: nisi ppd couertens que se habet vt p^{na} sit vera seu necessaria. vcruntamen ans potest habere cam quare pdicatum vel p^{na} sibi in sit. licet non econverso. vt dictum est. alioqn vni/ uersalis affirmatiua couerteretur simpliciter qa p se presupponit de omni. ppd q p se n necessa/ rio auertit i p se. Ad 2^m p idc. qz lz expmis/ sis necessarijs q se hnt vt ans i sillogismo si pot seq conclusio. nisi necessaria q se hz vt p^{na}. alioqn pmissio pnt ee vere sine conclusioe. tñ ex pmissis p se pot sequi conclusio per accns licz necessaria

Contra. primo poste. dicitur q si p accns g^o non necessarium. Respondeo illud est veru de accntibus copatis ad subm. pdicatio. n. p ac/ cidens generis de differentia no est aliquis mo dus p accns qui opponitur ad nec^m de quo p accns habetur primo posteri. quando .i. pdi/ catur accns d accntc. vel accns de subiecto. vel subiectum de accidente. et de tali verum est q si per accidens ergo non nec^m. differentia aut n est pprie accidens generis nisi accipiedo accidens alicuius quod est extra cceptus q dicitur et formalem. et ideo talis pdicatio p accns potest simul stare cum necessario. Ad tertiu dicendū q pmissio sunt false. s. humanitas e aialitas r si/ milit hūanitas e rōnalitas. Ad pbatoem est sciendū q duplex e pcretio r duplex abstractio. ma pcretio e ad subiectū. puta quando aliquid d noiat aliud q e extra suam essentiam. alia e ad suppositum. puta quādo aliqd significat aliqd p modum denominantis aliqd pprie nature. exemplum pmi. album qd denominat subiectū exemplum secūdi vt hec albedo e albedo. Sitr e duplex abstractio corrdens vna a subiecto. r alia a supposito proprio. ex^m pmi. cum albe do abstractitur ab hoie. exemplum scōdi. cum albe do abstractitur ab hac albedie r homo ab hoc homine. Ad formam q rōis dico q dictum pbi 7° huus verū e de concretis r abstractis 2° modo. sed no primo modo. vñ si hec e vera. h homo e hō. s. vā hec humanitas e hūanitas: no tñ sic se hz in concretis r abstractis p modo. no eni valet si hō e alb^o q hūanitas e albedo. rō h^o e i pdicatione per se p mō e pdicatio rōe q dita tis. qñ aut pdicatum e intra q dicitatem subie/ ctis. qñ aut pdicatum e intra q dicitatem subie/ ctis. sed si sit concretum ad subiectum subm e ex/

tra nec pdicatum e idem subiecto. Ad pposi tum dico q rōnale inconcreto ideo pdicatur d hoie quia rōe suppositi significat per modum totius. in abstracto at aufertur iste modus r si/ gnificat p modum ptis. pars at non pdicatur d toto. quare iste ambe sunt false. humanitas est aialitas humanitas e rōnalitas. Ad 4^m nego p^{na} ad pbationē dicendum q ista maior est vera si illud dat intelligere r facit vnum p acci/ dens cū alio. dfa autem cum genē no facit vñ p accidens sed vñ per se. Aliter dicit r est idc q si genus pdicat de dfa p accidens. pprie non e pdicatio per accidens. qz non e i aliq isto rum triū modoz q ponit ut primo posteri. sed e p accidens largo modo. eo q pdicatum e ex/ tra rōem subiecti r sic per accidens diuiditur p se primo vel secundo modo.

Questio. .iij.

Trum idc nūc vel istas sit in toto tpe. Et e vna opio satis cois que orit ex h. 3°. r et ex 4° pbi. ca. 2 de tpe. q e idc scdm substantiā i toto tpe. lz sit aliud r aliud hz ee. qd onr sic. suba ipias nūc corrdet substatie ip sius mobilis. variatio at ipius nūc fm ee corrdet spōdet variationi mot^o. vñ hz defluxū mot^o va riatur nūc hz ee. lz maneat idc fm substantiā pp idēptatē mobilis i toto motu. S; p istā opi monē inqstū eba vidēt sonare arguit p duas rōes pbi 4° pbi. p sic. illa dicitur sit q sit i eodē nūc idiuisibili. si q idc e nūc i toto tpe. q illa q fuerūt i .M. anno r q sūt hodie erūt sil. qd e fal^m enidē. Rndetur q oia pnt ee i eodē nūc re alr. sicut vñ mobile realr p suū motū hz ee i oi bus ptib^o spaci. n tñ oia sūt in eodē nūc hz rō nem sic nec e idc mobile fm rōem vt hz ee in di uersis pub^o spaci. Cōtra vniormitas filtrat accipieda e corrdēter idēptatē ipias nūc. vt q sūt i eodē nūc realr sint sil realr: r q sunt i co/ dem nūc fm rōem sint sil fm rōnem. si q in toto tpe e idem nūc realr r alre hz rōes legē q illa q fuerūt i .M. anno r q sūt hodie erūt simul re alitē r secundum veritatem. licet non sint siml secundum rationem. quod nullis sane mentis dicere. Pzterea. secūdo cuiuslibet conti/ nai sunt duo termini distincti. sed tempus qd dam cōtinuum cuius termini sunt ipsa nūc. q ip sa nūc sunt distincta. ista rō declaratur. qz ipsam nūc scdm substantiā e aliquod indiuisibile de ge nere qstutatis. tunc quero cuius continui sit ter/ minus vt cuius discreti sit ps. qz oē idiuisibile qd e p se de genē qstutatis vel est terminus con tinui: vel pars discreti si ponitur pars discreti. ergo tempus ponitur discretum quod philoso/ phas non concederet pprie loquendo. Si po nitur terminus continui oportet q si aliud

et aliud fin q terminat aliam et aliam parte con
tini. quod e ppositum. Rndetur q vnum
et idem nre scdm rem pot terminare aliquod te
pus ex vtraq pte sicut vnum et idem mobile p
suum motu terminat aliquod spaciu ex vtraq
pte. qz prius existens in principio alicuius spacij
fit postea p motum in fine illius spacij. Con
tra. quia illa esse accidit illi nre eidem scdm sub
stantia et fin rem. qz p te illud nre manet idem
sub diuersis esse. et p consequens illa ee accidit
sibi. g nanc tps non p se sed p accidens e imi
nus temporis. quod e falsum. nam oē indiuisi
bile de gene qstatis p se terminat qstitem vl
e pars discreti. qre sequitur q tale ide nanc n sit
indiuisibile p se de gene qstatis. Pre illa ee
quero cuius generis sunt. si sint indiuisibilia de
gene qstatis. g sufficiunt ad terminadam ppū
continuum absq illo. nre fin subam. quod nul
lus dicet. Si at sint alterius generis pnta qua
litatis. g qualitas p se e ratio terminandi conti
nnum in gene qstatis. quod e falsum. videtur
g rationes pbi stare nec ipse eas aliquando sol
uit. Pre. ad principale. si idem nre scdm sub
stantiam fluere p totum tempus. g totus ei flu
rus componetur ex indiuisibilibus. et p nre tps
cum fin eos nre fluens causet tempus. nre est
manifeste falsum. g r nre. pbatio nre. quia nre
indiuisibile non possit fluere nisi secundum ee
diuersa que necessario sunt indiuisibilia. pbat
antem plus sexto pbi. qz indiuisibile non pot
moueri. quia tunc motus eius componet ex indi
uisibilibus qz plus ptrafit minus vel egle quas
main. g tempus eet compositum ex indiuisibi
libus. quod e contra pbi. Pre. ois motatio
bz aliqua mensuram. si g idem nre scdm substa
ntiam mutatur scdm diuersa ee. os ipius ad coz
ee querere aliquam mensuram. illa vel erit tempus
vel erit nre. et sic in infinitum. Dicendum g alr
q nre e aliud et aliud fin substantiam in toto te
pore. sicut e alius et alius punctus in tota linea.
sed ad saluandum pbi qui pza facie videt di
cere oppo e notandū q non e intentio pbi q
idem nanc maneat in toto tempore. sed qdcaq
vnum nre de pluribus. consideratū scdm se. est
idem et hoc e dicere ee idem bz substantia consi
deratam autem in ordine ad tempus pteritum
et futurum nō. sed cū sit terminus pteriti et p
futuri dicit distingui fin ee. qz alia e ratio finis
et principij. vt sic. vnum g nre bz ideptate scdm
substantiam. i. a se et fin se et bz diuisionem scdm
ee respectu pmi tps. et non e tanta ideptitas
instantis in toto tempore cum sint infinita instā
tia qsta est ideptitas vnus instantis. g in toto
tempore necesse e esse aliud et aliud nre scdm
substantiam. Et ad hoc valet declaratio pbi
quam isti addunt p se demobili quod manet
idem: quodlibet enim mobile absolute pcedit
mutationem quia hoc modo nō e tempus men

stra eius nec aliquid pertinens ad tempus. sed
forte vt sic enim est mensura eius. de quo alias.
sed mobile vt e sub vna mutatione e idem scdm
substantiam. i. scdm ee illius mutationis conside
rate in se vel fin se. e autem aliud scdm esse. i. vt
sub illa mutatione terminat pteritum et incitat
futurū. et scdm hoc dicitur alibi et alibi ee nō q
dem acta sed n eodem vbi medio iter extrema
in quātam illud terminat motum scdm pzi vbi
et incohat motum fin posterius vbi. dicitur aut
alibi et alibi ee quatinus mutari e aliqd vtriusq
extremi.

Explicit liber tertius.

Questio

Prima.

Intra quar
tum librum methaph.

Queritur. Utrius vni
uocae pdicatur de oibus
entibus. videtur q non.
per philosophum. Si quis
inquit oia entia vocat eg

uocae vni cupabit. Lōfirmatur. qz nihil vni
predicatur vniuocae de omnibus ppter inuitate
entium in natura. Lōtra pbi hic in littera. d.
q ens multipliciter dicitur nō tū equiuocae. et
go vniuocae. si vniuocum et eguocum sāt immo
diata. Respondeo. In ista questione primo
recitabo vnam opinionem. scdm dicam alr ad
questionem. Quantum ad pnam sciendum e
q e vna opinio antiqua qua ee sequitur. aliq
moderni tenetes premnegatiuam. p qua argu
tur multipliciter. pzo auctoritatib. nā. 4. huius
dicit plus q ens dicitur de entibus sicut sanus
de sanis. et q methaph. e vna scia nō qz oia illa
de quibus e dicat fin vni s ad vni. i. nō vni
ee s analogice. g submethaph. qd e ens si e vni
uocū sed analogum. Pre. 7. huius dicit q qli
tates et. accitā sāt entia sicut logici dicūt non
ens ee ens et nō scibile ee scibile. et sic vas dī sa
lybz et corpne. s in oib istis nō e equiuocatio
eius quod dī de pluribus p3 g et. Pre. pri
mo pbi. dicit plus q pni pcedēdi ptra per
menidē et Adelissum e qm ens dī multipliciter
Arguitur et p ratōes et primo sic. si cas e vni
uocum ad oia entia. g ens e genus. nre e falluz
et contra pbi tertio methaph. g r nre. pbatio nre
qz tunc ens dicitur inquit de pluribus differē
tibz spē. quod e ppiūm generi. Conforma
tur rō. qz si ens e huiusmodi. g pdicatur de enti
bus scdm rōem alicuius vniuersalis. non differē
rentie. qz si pdicatur in quāle. nec ppiū. nec oc
dētis. qz hoc sunt extra ecēntiam eius de quo dī
cūtur. nō sic ens. nec et pdicāt vt spēs vt patz g

Quartus.

relinquitur q̄ predicatur vt gen^o. Pre^o si ens est vniocum ad decem genera ergo descendit in illa per aliquas differentias. sint. a. r. b. aut ḡ a. r. b. includunt ens aut non. si sic ergo in conceptu cuiuslibet generis generalissimi includere tur bis ens. r. per consequens negatio. Si non ergo. a. r. b. non sunt entia. r. tunc non ens erit d̄ intellectū entis. nam. a. r. b. includunt in conceptibus decem generum. Pre^o illa que sūt totaliter. r. immediate sub extremis contradictionis nihil est cōe vniocum. sed deus r. creatura. substantia r. accidens sunt huiusmodi. nam sunt s̄ illis extremis contradictionis. dependere r. nō dependere causatum r. non causatum. eē ab alio r. non eē ab alio. pater ergo q̄ nihil est eius cōe vniocum. probatur maior. quia omnia p̄cept^o cōmunitis est neuter respectu illorum quib^o est cōmunitis sed nullas conceptus respectu cōtra dictiozior^o ē neuter. sed est necessario alter illoz alioquin contradictoria haberent medium.

Preterea. que sunt primo diuersa i nullo cōueniunt. sed deus ē primo diuersus a creatura r. vnum predicamentū ab alio ḡ. nec deus r. creatura nec decem genera conueniunt in aliquo. nec per consequens in aliquo cōceptu comuni vnioco. maior est euidens sed prima pars minoris de deo r. creatura. pbatur. quia alioquin deus haberet quo conueniret r. quo differret a creatura. r. ita non eēt simpliciter simplex. r. p̄ de decem generibus. probatur. quia aliter non eēt negatiua imediata q̄ negatur vnum gen^o generalissimum ab alio. consequens est fal^o. r. s̄ philosophum primo posse. pbō consequentie. quia tūc extrema illius negatiue eēt in aliquo toto puta i ente. q̄ non potest eē i proposito imediata negatiua. sicut dicitur p̄io posse. vbi supra. ista ergo negatiua quantitas non est. suba non eēt imediata. Pre^o. vbi tantū ē vnitas at tributionis non pōt eē vnitas vniocatiōis. sed omnia entia attribuitur ad substantiam in rōe entis. vt dicitur in hoc quarto. Item creature ad deum in ratione entis ōz ponere vnitate at tributionis. ḡ ens non est vniocum predictio.

Quantum ad 2^m ē ista opinio. q̄ teneo tāq̄ veram q̄ ens ē vniocum deo r. creature. substantie r. accidenti. r. generaliter omnibus entibus d̄ quibus predicatur. Ad cūius euidentiā p̄mo premittam vnā distinctionem. 2° ostendā triplicem conclusionem. De primo sciendum est q̄ vniocatio ē triplex. quedam est vniocatio p̄sica. quedam logica. r. quedam metha. vniocatio p̄sica est vnitas nature ex natura rei circūscriptio oī opere. intellectus. d̄ illa vniocatio loquitur philosophus. 7° p̄sici. q̄ dicit q̄ in sp̄e specialissima ē p̄prie cōpatio r. nō in genere. q̄tenus species dicit vnā naturam r. vniocum. non autem genus. sed latent equiuocatiōes in generibus. genus enim dicitur equi-

uocum equiuocatiōe opposita vniocatiōi p̄sice eo q̄ non correspondet sibi vnā natura v̄l p̄pofitā eē. sed plures s̄ q̄ dicit comen. r. themi stius super primum de anima. vniocatio illa solum est in specie specialissima q̄ vere dicit vnā materiam vnitate reali minore tñ q̄ sit vnitas numeralis sicut declarabitur in. 7. Vniocatio logica est vnitas alicuius realitatis vel intentionis prime sub vnā intentione logica concepte. verbi gr̄a. sub intentione generis v̄l differe ntie v̄l alicuius alterius secūde intentionis.

Logicus enim considerat huiusmodi intentiones secundas adiectas primis. Ex quo cōcludo correlarie primo q̄ aliq̄ transcendens ē p̄prie vniocū vniocatiōe logica. qz licet nulla secunda intentio in genere puta genus r. differentia cōpetit alicui transcendenti r. existēti eē genis sicut patet aliqua tamē cōpetit sibi. puta intentio vniuersalitatis q̄ ē logica r. 2° inten tio. 2° concludo q̄ aliquid eē vniocum vniocatiōe logica r. equiuocum equiuocatiōe p̄sica non repugnat. p̄z enī ex predictis q̄ genus est equiuocum equiuocatiōe p̄sica. r. tamē est vniocum vniocatiōe logica. Vniocatio methaphisica ē vnitas alicuius prime intentionis abstrahibilis per intellectum a pluribus ex natura rei circūscripta quacūq̄ intentione. r. v̄l logica. r. hoc modo transcendētib^o non repugnat vniocatiō. vt dicitur. ex quo concludit correlarie q̄ aliquid est vniocum metha. q̄ non est vniocū p̄prie p̄sice loquendo.

De secundo sit ista p̄ma 2°. Ens cōmuniter sumptum non est vniocum omnibus entibus vniocatiōe p̄sica. hanc ostēdo sic. cōceptū entis cōir sumpti non respondet vnā natura in re eē. ergo conceptus entis non est vniocū vniocatiōe p̄sica. antecedens est euidens. quia conceptū entis in cōi subsunt oīa entia de quib^o certum est q̄ non dicant aliq̄ vnā naturam. p̄ia ē p̄z ex precedentibus. 2° conclusio sit ista. ens cōmuniter sumptum est v̄e vniocū omnibus entibus vniocatiōe logica. hanc ostēdo sic. illud q̄ dicit aliq̄ vnā realitatem v̄l primā intentionē conceptam sub aliqua intentione logica ē vniocū vniocatiōe logica. sed ens cōmuniter sumptum ē huiusmodi. ḡ r̄. maior p̄z ex diffinitione vniocatiōis logice posite supra minor etiam est euidens. qz licet ens cōmuniter sumptum non concipiatur sub intentione generis v̄l differentie vel alicui^o alius 2° intentionis in genere p̄cipi tñ v̄l pōt cōcipi s̄ itētiōe vniuersalis q̄ vnitas ē intētiōis v̄l logica. Tertia conclusio sit ista. ens cōmuniter sumptū ē vere vniocū oīb^o entibus vniocatiōe metha. sic intelligendo q̄ ens dicit aliq̄ vnum conceptam realem abstrahibilem. ab omnibus absentibus participantibus ens quiditate. s̄ quem conceptus ens ē predicabile de omni ente vniocū r. realit

d

Handwritten notes in the left margin, including a large bracket and some illegible text.

et in quid. hanc ostendo sic. omnis intellectus certus de uno conceptu et dubius de duobus in quibus ille certus quiditativus includitur: habet conceptum illum de quo est certus alius a conceptibus de quibus est dubius et univocum illis. sed intellectus hominis potest esse certus de aliquo quod sit ens dubitando utrum sit deus vel creatura. substantia vel accidens. et sic de alijs in quibus conceptus entis quiditativus includitur sicut patet. ergo conceptus entis est alius a conceptibus dubijs et univocis eius ita quod ex se est neutrum et includitur in utroque istorum. maior probatur. quia impossibile est eundem conceptum eidem intellectui similis esse certum et dubium. ergo vel est alius et habetur propositum vel nullus. et tunc non est certitudo de aliquo conceptu. est ergo alius et si quiditativus includitur in illis sequitur quod non tantum est alius sed etiam univocus. minor declaratur. per de deo et creatura quia quilibet philosophus antiquus fuit certus illud quod ponebat primum principium esse ens. puta unum qui posuit ignem principium alius aquas quilibet enim erat certus ignem vel aquam esse ens. erat tamen dubius utrum esset ens creatum vel increatum. primum vel non primum non enim erat certum quod esset ens primum quia tunc fuisset certus de falso. falsum autem non contingit scire nec erat certum quod esset non primum quia tunc non posuisset oppositum. 2° probatur de substantia et accidente. Nam philosophi diversi diversimode operati sunt de lumine quorum unum ponit quod sit accidens. alius quod sit corpus et substantia. et ille quidem qui ponit quod est substantia certus est ens. sed non est certus quod sit substantia quia tunc esset certus de falso. nec quia non est substantia quia oppositam ponit. Respondetur quod quilibet talis philosophus habuit duos conceptus in intellectu suo propinquos qui propter propinquitatem analogie videtur esse unum conceptum et per istam propinquitatem quod videtur unum conceptum videtur esse certus de uno habet de illis duobus dubie conceptus. Contra. quia ex ista evasione videtur destrui omnis via probandi unitatem univocam alicuius conceptus. Si enim dicitur hominem habere unum conceptum commune ad sortem et platonem. negabitur tibi et dicitur tibi quod sunt duo conceptus. sed videtur unum per magnam propinquitatem et similitudinem.

Confirmatur ratio principalis. quia omnis conceptus predicabilis de pluribus sed unum nomen et unam rationem est unum unitate univocationis. Nec enim est descriptio univoci in antepredicamentis. sed conceptus entis est huiusmodi. nam predicatur in quid includitur quiditativus in entibus inferioribus quod dicitur et per se per se predicatur sed nomen et definitionem ergo conceptus entis est univocus. Preterea prima dignitas seu primum principium non est multiplex. sed nec ens et per se univocum. ens patet. quia primum principium non est designandum cum sit notissimum et firmissimum ex quibus omnibus probatur quia primum principium constituitur

ex ente. quare si primum principium non est multiplex. ergo nec ens ex quo constituitur. Preterea. probatur specialiter quod sit univocum ad substantiam et accidens sic. si ens non est univocum sube et accidens ergo intellectus noster non potest habere conceptum quiditativum de substantia et accidens evidenter falsum. sed etiam. probatur quia quod substantia non immutat immediate intellectum nostrum ad intellectionem sui cum non intelligatur pro statu isto nisi per speciem accidens sensibilis. sed nullus conceptus quiditativus sube potest habere per immutationem accidens sensibilis nisi possit abstrahi a conceptu accidentis et ille necessario sic abstractus est univocus. alias non esset abstrahibilis talis ante conceptum maxime vel esse conceptum entis. nam nullus alius esset quiditativus. ma. p. 3. quia quod quod primum et immediate immutat intellectum illius abstrahi potest naturaliter ab intellectu cognosci quoniam non immutatur sicut apparet in 2° de anima quod visus est perceptus tenebre quoniam lux non est primum nec visus immutatur. ergo si intellectum immutatur a substantia immediate ad actum circa ipsum sequeretur quod quoniam substantia non esset primum possit eius absentia naturaliter cognosci. et ita possit naturaliter cognosci in hostia consecrata non esset substantia panis. quod est evidenter falsum. nullus ergo conceptus quiditativus debet de substantia naturaliter immediate a substantia causis sed tantum causatis et abstractus per ab accidens. et talis non est nisi conceptus entis. Preterea signum distributionis distribuit terminus equivoce pro suis significatis. quia terminus equivoce non habet unum conceptum quod sit divisibilis in plures. sed signum distributionis additum enti ipsi ens distribuit primum in inferioribus sequitur eis de ens ergo substantia. sed accidens. sed ens non est equivoce. Preterea unum primum est unum primum obiectum. sed primum obiectum intellectus. est ens ut commune omnibus sed ens sic commune est aliud unum. et per se univocum. ma. p. 3. quia primum movet ab obiecto sed foris obiectum. nisi deat unam formam non movebit. et ideo dicitur quod huiusmodi intellectus qui non intelligit unum nihil intelligit. probatur mihi. quia illud est primum obiectum intellectus sub cuius ratione omnia intelliguntur. sicut per de obiecto visus. sed nec ratio substantie nec accidentis sed sola ratio entis reperitur in omnibus intelligibilibus ergo ens est primum obiectum intellectus nisi. Pro ista conclusione faciunt omnes rationes adducte per 2° et 3° conclusionibus per questionis istius scripti posite in primo. et ideo rationes sufficientes licet multi possent adduci. Ad argumenta alterius operati ad illud. quarti metha. de sano et dico quod philosophus 4° metha. concedit ordinem realem inter species eiusdem generis. nam ibi vult quod in quibus genere est unum primum quod est mensura omnium aliorum. mensurata autem habet ordinem essentialem ad mensuras. et tamen non obstante tali attributo ideo nullus negat conceptum generis esse unum conceptum dicitur in quid de pluribus differens specie. Si enim genus non haberet unum conceptum alium a conceptibus specierum nullus conceptus diceretur

Quartus.

in quid de pluribus sed quilibet de seipso. et sic
idem predicaretur de eodem et non genus de
specie. Confirmatur. qz pbus. 7. phi. vt iam alle
gatum est. d. q. in generibus latent equiuocati
ones pp qd non pot est ppatō s3 genus non tam
est ibi equiuocatō in genere q̄tam ad logicum
s3 q̄tum ralem ad phis. qz n̄ est ibi vnitas nature
omnes q̄ antozitates q̄ eēt de illa materia siue
in metha. siue in phi. posset exponi pp diuersita
tem realem illoz in quibus est attributio. cuz q̄
diuersitate stat vnitas conceptus abstrahibilibis
ab eis sicut p3 de gener. concedo q̄ q̄ accis h3
attributionem eētialē ad substantiā et p cōse
quens q̄ ens ē analogus ad ea. et tñ ab hoc et ab
illo pot abstrahi vnus conceptus cōis vniuo
nā analogia realis et vniuoctō metha. realiter
non repugnat in eodē cōceptu. Ad illud qd
adducitur de. 7. metha. d. q. ar. de simili non
concludit. p tanto q̄ est verū q̄ accis sunt en
tia sicut logici dicant non ens eēt ens et quaten
inter substantiam et accis ē analog. s3 perfectus
et imperfectus. cum qua tñ stat vera vniuoctō.
vt dictū. ē. vñ ibidem. d. Ar. q. talia non dicun
tur equiuoce s3 ad vnum. Ad aliud de p phi. 3
permi. et me. dicendū q̄ philosophus loquitur de
multitudine suppositoꝝ. q̄ nō repugnat vni
uocationi. vt est dictū in exponēdo litteram. p̄n
cipium enim s3 eos ē accipe q̄ ens multipliciter
dicitur non equiuoce sed multipliciter. i. de ml
tis ad inquirendū de quo intelligant. sicut si di
ceretur oia eēt vnum animal: contra eos eēt di
stinguendū de animal. et querere de quo anima
li intelligitur. i. quereretur vtram omnia essent
vnus homo vel vnus asinus. Ad primas ra
tionem nego p̄nas q̄ ens eēt genus. ad probari
onem dicendū q̄ procedit ab insufficienti. nam
aliqd̄ deficit eni rōe cui nō pot eēt genus. s. q̄
ens de aliquibus cōis differentis predicatur
de illis. s. que samūtur ab alia re q̄ sit res a qua
sumitur genus. tales enī. differentie sicut ē for
te rōale includūt ens quiditate. sed hoc est s
naturam generis predicati. s. q̄ditate de disse
rentia. Ad cōfirmationem de illis q̄nq̄ vlib
positis a por. dicendum q̄ por. ordinat librum
suū ad predicamenta Ar. sicut ipsemet promit
tit in phemio. loquitur ergo de illis vlib̄ que
aliquo modo inueniantur in linea predicamē
li sed preter illa ē aliquod vte qd est transcen
dens qd non pertinet ad aliqd̄ pdicamētū. ergo
ens ē vte transcendens pdicatu i quid. nec tamē
est genus nec spēs. nec propriū et. Ad aliud
concedo q̄ ens descendit in. x. genera. per aliq̄
p̄he q̄ ppe non sūt differentie. cū at queritur aut
includūt ens aut non. dico. q̄ n̄ includunt ens
formaliter sicut nec passionē entis nec vltimē
differentie vt iferius oñdā. et tñ n̄ sunt nihil. cū
ergo arguitur q̄ nō sūt entia dō q̄ n̄ sunt entia
formaliter. sunt tñ entia realiter et eētialē q̄ at

illud qd nō ē ens formaliter dū sit ens realiter
fit de intellectu entis nullū ens inconueniēs sic
rationale qd non est animal formaliter. ē tamen
de intellectu hominis q̄ est vere aīal. Ad ali
ud de extremis pdictionis et. ant intelligit q̄ il
la sūt sub extremis pdictionis totaliter h̄ ē q̄ il
la p̄cise sūt extrema pdictionis. et tunc mi. est flā.
qz dens v̄ luba n̄ ē p̄cise h̄ qd est eēt nō ab illo
accipiēdo p̄portōat. qm̄ i. nec dicit et d̄ chime
ra sicut nec creatura ē p̄cise illa ne. n̄ necesse eēt
ga h̄ ēt puenit chimerē. sed tā de q̄ creatura tā
lba q̄ accis ē aliqd̄ cui p̄cise alterū extre. pdi
ctionis. Si ergo sic accipias ma. q̄ gbnscūq̄ cō
ueniunt extrema pdictionis ip̄a non vniuoctō
i aliq̄ cōi. illa ma. ē flā nā oia vident p se aliqd̄
cōe sunt talia q̄ de ip̄is dicitur extre. pdictionis
et tñ vniuoctō in ipo cōi dīso. Similiter in p
posito de. et creatura. lba et accis possūt recipere
pdicationē pdictionis. et tñ h̄nt aliquod abstra
tum cōe illis extre. pdictionis rōe cui p̄nt h̄re
aliquod cōe. Ad aliud dictum fuit in p̄ ratione
p̄ncipali huius scripti de deo et creatura s3 sint p̄
diuersa in realitate qz in natura realitate pueni
unt nō tñ sunt primo diuersa in conceptu reali
quō at possit eēt conuenientia in conceptu reali
et n̄ i realitate dictum fuit ibi. Qd ar. d̄ q̄ ne
gatiua in qua negatur vniū genus generalissimū
ab alio nō eēt imediata. ne p̄nam. Ad pbatio
nem cum dicitur q̄ extre. eēt in aliquo toto.
dico q̄ non sunt in aliquo toto qd possit esse
medium in aliqua s3 silogistica remouēdo vni
ab alio cum de vtroq̄ affirmatiue ipsū ens p̄
dicatur p3 h̄ cuilibet scienti artem silogizandi
Ad vltimū de attributione. dico q̄ attribu
tio sola n̄ pot vnitate vniuoctōis. ga vnitas
attributionis minor ē vnitate vniuoctōis mi
nor at vnitas n̄ arguit maiorē. tñ minor potest
stare cū maiori. sic que sūt vniū genere sūt vnus
spēs. licet vnitas generis sit minor vnitate speciei.
s̄l̄r i p̄posito dico q̄ licet vnitas attributionis
nō arguat vnitatem vniuoctōis. tñ cum vnita
te attributionis stat vnitas vniuoctōis s3 vna
non sit alia formaliter. Ex. spēs eiusdē generis
h̄nt eētialē ordinem et attributionem ad p̄
i illo gener. ex. x. metha. et tñ cū h̄ stat vnitas vni
uocationis p̄ceptus ipsius generis respectu spēs
Str i p̄posito i rōe entis i q̄ ē vnitas attribu
tiōis ipsa attributa habēt vnitate vniuoctōis
Ad arg. in op. de por. d̄ v. q̄ ip̄e allegat
aliū dicendo sigs et. ita q̄ n̄ v̄ log s3 itētiōem
ppriā. Aliē dicit q̄ v̄p ē accipiēdo egno
h̄ accipit apud phisicū reales. sic ēt ḡns realit̄
d̄ eēt equiuocū et d̄ tali equiuocatiōe loquitur por.
Cōtra ip̄e fuit logic. et ita logice v̄ locutum
fuisse. R̄no. q̄ multa dicūt i logica n̄ logice
sicut in 2. metha. d̄ q̄ i omni moto ē materia et
tñ h̄ p̄siderare maḡ p̄tiet ad phis. q̄ ad meth.
Questio ij d z

Terminatio negatio hēat distinctā formalitatem ab affirmatiōe cui opponitur. et videtur quod non nā quod non habent distinctas intelligibilitatē non habent distinctā formalitatem s; negatio ē h' i g' rē pbatio minoris quā nō ens nō est obiectum intellectus et per consequens non pōt distincte intelligi. ens enī est obiectus ade quātū intellectus. illud g' quod subterfugit rōez ens subterfugit rōez obiecti intellectus. sed negatio non est ens ergo nō pōt intelligi distincte.

Confirmatur quod pūatio cognoscitur p' habitus. et negationē p' affirmatiōē s; doctrinā p' h' vñ affirmatiō intelligitur i negatiōe. p' d'c. inl' affirmatiōē et negatiōē non ē dare mediū cuius sint p' d'ictoria. s; si negatio posset distincte concipi o; pcedere si hēat distinctam formalitatem. tunc affirmatiōi et negatiōi eēt ali quod cōmune et mediū. s. posse concipi. p' d'c. omnis formalitas ē aliqd positivū. quā actus intellectus cū sit positivus non vñ posse terminari ad obiectum quod nō ē positivū. sed negatio non est aliqd positivū. g' nō h; p'p'riam formalitatem

Contra illa dicuntur distinctas formalitates ex natura rei quoz alterum manet i aliquo altero nō manēte. s; illa negatio manet i homine ex natura rei hō non est asinus cuius opposita affirmatiō. s. homo ē asinus non manet in homine sicut p' d'c. ergo illa affirmatiō et negatio opposita distinctas habent formalitates ex natura rei.

R' nō p' p' mittam aliq' necessaria. fo dicam ad q' sionē. Quantum ad p' miaz p' p' mittā rōez formalitatis q' describo sic. Formalitas est ratio obiectalis i re apprehēsa ab intellectu ex natura rei q' non o; semper mouere intellectum dūmō actū intellectus possit terminat. q' dico p' o tanto quā licet aliqd possit terminare actum intellectus nō tñ sēp pōt intellectum ad sui intellectiōem mouere. Sicut cōmuniter d' c' q' relationes non mouēt intellectū rōe depēdētie et q' nō sunt aliquid absolutū. et tamē termināt actū ei'. Sicut p' p' rietates idiuinduales ex eo q' nō habent rōez q' d' ideo non mouēt intellectū et tamen terminant actū ei' similiter negationes terminant s; non moueāt intellectum quaten' nō sunt entia ita q' tria reguntur ad hoc q' aliqd moueat intellectum. p' mū q' sit ens. secundum q' sit absolutū. tertiū q' hēat rōez quid eētētie p' p' mū remouēt negationes. p' s; relationes p' p' mū ois p' p' rietas p' p' rietas vñ p' p' rietas p' p' rietas i d'nis et p' p' rietates idiuinduales. q' omnia licet actum intellectus terminēt nō tñ mouēt intellectū. Ex ista descriptione p' cludo correlative q' q' cūq' p' nōt distincte p' cipi p' intellectū hēret distinctas formalitates ex natura rei. s; p' vltimū positum i descriptione. s. q' aliqd possit terminare actū intellectus q' nō pōt mouere intellectū ista nā visus vñ moueri a relatiōe q' d'icis nō posse

mouere intellectū nā ex alio et alio ordine obiectoz sit alia et alia visio q' non eēt nisi ille ordo moueret visū ordo aut ē relatio. s; g' relatio pōt mouē visum parī rōe et intellectū. p' d'c. vñius pōt et act' vñ rōis ē vna rō obiectalis et vñius rōis. sed oēs act' intellectus sūt vñius pōt et sūt actus vñ rōis in rōe talis actus. ergo eozū est vna rō in obo. sed hec non pōt eēt rō terminatiua distincta a motina quā sic eēt alie et alie rōes obiectales. g' ille rōes non sūt sic distincte q' oē oēs terminas intellectum moueat eēt intellectus.

p' d'c. si rō terminandi sufficit ad oīm intellectus g' vbi aliqd terminabit actū intellectus ex natura rei illud eēt obiectū reale intellectus. s; se cunde intētiōes terminant actum intellectus et nō nullas diceret q' sūt obiectū reale intellectus. R' nō ad p' mū q' ordo ille non mouet visum s; extrema illi' ordinis q' habent rōez abso luti s; ille ordo sit quedā rō p' nexa et sine qua nō vñ ordo ille cū non sit oēs p' p' rium nec cōe. sensus iō nō solū nō mouet sensum. s; nec eēt terminat vñ cognitio ei' p' rinet ad altiorē pōt q' d'icis sit illa sine sensus cōis sine intellectus. vñ dato q' ille ordo aliquo p' riciatur a sensu. dico q' ex hoc non legitur q' mouet sensum. s; sufficit q' terminet actū ei'. Ad z' m' dico q' rō obiecti nō ē p' cise mouere. s; accidit sicut p' i pōt nutritina et augmētatiua et i alijs potētijs mere actus habent enī obiectū nō motiū pōt sed terminatiuum tantū act' pōt. cum g' i omni obiecto sit rō terminatiua legitur q' obiectum et obiectus habet rationē terminandi nō mouēdi cui alludēt nomen est obiecti nam obiectum videtur significare illud q' obicitur pōt et circa q' terminat act' alicuius. Ad aliud de secūdis intētiōib' dico q' secunde intētiōes non termināt ex natura rei. nā ipse fabricantur per actus intellectus negociantis ideo non frustra posui q' formalitas sit rō reperta in re ex natura rei. Secūda q' p' mittō est hoc q' distinctio formalis sine. per formalitates ipoztat non idētitatem ali quoz quoz vñius excludit aliud a suo cōceptu formalis in primo modo dicendum per se. et oē illud dicitur distigui ab alio formalr q' nō est idem sibi in primo modo dicēdi per se. Tertū q' d' p' mittō est h' q' negatio cōparat ad duas affirmatiōes quaz vna includit et p' s' p' p' ruit ali am vō destruit et excludit vbi gratia. hō non ē asinus respicit affirmatiuam istā hō est asinus et ista homo est homo p' miam destruit sicut patet secūda supponit et includit virtualiter in suo sbo. nam p' o tāto ista ē vera hō non ē asinus p' quanto hō est homo. negatio autem distiguit et plurificatur s; distinctionem et plurificationem affirmatiōis q' destruit. et sic ē vna vñius. secūda p' mū p' p' rietas. q' vni affirmatiōi vna neg' opponitur. non at sic s; affirmatiōē q' includit q' nō immo vñius affirmatiōis talis sint

Quartus.

plures negationes. vñ illius hō ē homo sūt ille
 negatōe hō non ē asinus. hō nō ē lapis. z sic de
 alijs quibuscūq; in quibus negatur aliquid vñ
 de homine. Quantum ad secū dū rñō ad que
 stionē s; duas conclusionē. Prima cōclusio est
 ista negatio non h; distinctā formalitatem ab af
 firmatione quam includit z supponit. hanc oñdo
 sic qd non hēt distinctas acceptibilitatē ex natu
 ra rei a acceptibilitate alterius n; h; distinctā for
 malitātē a formalitate illius. sed negatio est h; i
 respectu affirmationis q; includit. z supponit. q̄
 z. maior p; ex precedentib; probō minoris ni
 hil ē distincte acceptibile ab eo qd includit i rōe
 sua intrinseca. sed negatio includit in sua rōe af
 firmationem quam supponit. nam d; rōe nega
 tionis ē nō tñ tantū pdicatur negatum s; et sub
 iectus ē vñualiter ipa affirmatiōi supposita.
 Confirmatur. q; ipossibile ē intelligē negati
 ōi hāc. hō nō ē asin; nisi intelligatur hō q; sub
 icitur in illa ppōe negatiua. intelligendo at ho
 mines intelligitur virtualiter q; hō ē hō. quare
 negatio illa non pōt intelligi sine illa affirmati
 ua q; supponit. Secūda p; sit ista negatio h; i
 distinctā formalitatem ab affirmatione quas de
 struit z excludit. hāc oñdo sic. illa quoz vñū di
 cit perfectionē simp; z aliud ipfectionē ex na
 tura rei habent distinctas acceptibilitates z for
 malitates. sed in deo nō ē asinus dicit perfecti
 onē simpliciter z sua affirmatio q; excludit di
 cit ipfectionē ex natura rei. f. deum ē asinum
 z h; ex natura rei. sicut p; negatio z affirmatio
 habēt distinctas formalitates. Sicut pōt pōi
 exemplam i creaturis. nā ista negatiua homo nō
 ē asinus dicit perfectionē i homine affirmatiua
 ē asinus dicit ipfectionē. f. homo ē asinus.
 P; illud qd non ē idē alteri in p; mō dicen
 di per se distinguatur ab eo formaliter. z p; rñō
 h; distinctā formalitatem. s; negatio ē h; i respe
 ctu affirmationis q; excludit. ergo z. maior p;
 ex precedentib; minor ē p; q; nulla negatio in
 clauditur in conceptu affirmatiōis. nec ē sibi idē
 in primo mō. Ad argumenta. Ad p; dico
 q; minor ē falsa. ad probationē dico q; ens est
 obiectū adeq; tam intellectum s; totū ambitum
 analogie sue quam h; secundū ordīnē entium
 ad primū ens z hec est int; enio phi in hoc 4° vbi
 ponit subiectū metha. ens vt ens. z ostendit hoc
 debere intelligi s; analogiam entū ad primū
 ens. inter q; enumerat negationes z puationes q;
 dicuntur entia s; aliq; reductionē ad primū ens
 Ex quo p; q; scia metha. extendit se non tantū
 ad entia positua sed et ad negatiua z pnatina.
 ga ens q; ē eius subiectū extendit se ad vtraq;
 q; si inferius philosophus distinguit ens a non
 ente. vbi loq; de primo principio. quia iposs
 bile ē idem ēē z nō ēē intelligendū ē qd loqm̄
 de ente vt determinatur ad ens positua. sic eiz
 ens z non ens se excludūt. Ad cōformationē

dicendū q; si philosophus dicit negationes co
 gnosci per affirmationē z puationē. per babi
 tum hoc ē verū p; quāto per species habitus co
 gnoscitur puationē. z per spēs affirmationis co
 gnoscitur negatio. nihilominus tamē nō legitur
 quin possint distincte cognosci. de negatiōe vñ
 posse dici specialiter q; ipsa cognoscitur per af
 firmationē quam includit. z ab illa non cognos
 citur seorsus. Ad aliud dico q; inf; dūctio
 ria realiter non ē mediū reale. sed est eis aliqua
 ratio cōis z intentio rōis. q; dici pōt de vtroq; f.
 posse concipi ex parte obiecti. nec hoc ē incōue
 niens cuz necesse sit concedere pdictoria posse
 intelligi quocūq; modo ponat. Ad aliud di
 citur vñomō q; non o; si actus intellectus sit po
 sitiu; q; illud qd terminat sit positua. Cōtra.
 ga actus specificat ab obiectis. Respōdeo. s;
 actus arguatur distingui ex obiectis tamen non
 specificantur q; nihil specificatur formalr per
 illud qd ē sibi extrinsecum. vt dicam q; specifi
 cantur ex obiectis motus solum. Aliter di
 citur q; formalitas attenditur pēs ipsū concipi
 abstracte sumptum. z illud est quid positua s;
 ipsum abstractum hūc qd ē concipi sit positua
 vt negatiua. ita q; in re q; concipitur vel ē
 positua vt negatiua. s; hoc qd dico pōt pēs
 qd attenditur formalitas abstrahit ab vtroq;
 sicut ens cōsideratū a metaphisico est ens po
 sitiu; z tñ ē commune saltem cōmunitate ano
 logie enti posituo z negatiuo. ga vt hētur hic
 in littera metaphisicus considerat negatiōes
 z puationes. qd non ēēt verū nisi cōuincerent
 sub ente qd ē subiectū metaphisice. alias obie
 ctum nō ēēt adequatū scientie. ex quo cōcludo
 correlarie q; ga obiectū habitus nūq; excedit
 obiectum pō; idcirco obiectum intellectus ex
 tendit se ad ens positua z negatiua. quare ne
 gationes z puationes poterūt vñq; distictē cō
 cipi ab intellectu cum nō subterfugiant obie
 ctum ei; concedo q; omnis formalitas ē aliqd
 positua. z tñ negatio ē intelligibilis. n; intellecta
 affirmatione. ga cū ex natura rei ab ea distigua
 tur iō cogitur intellect; ad eam distincte concipi
 endū. Ex omnibus dictis patet q; subiectū
 metaphisice. z obiectum intellectus z formalis
 tas sunt equalis ambitus z extendentia se ad
 oē ens tā positū q; negatiua.

Questio iij
Verum vnus z ens significēt
 eandem naturā. Et
 vñ q; non ga si sic. q; ista erit. vera tā
 tum vñū est ens. cōsequens ē fal; q;
 z antecedēs. falsitas consequentis p; ex prim.
 phisico; vbi iprobatur permen. q; posuit tantū
 vñū ēē. probō consequētie. qñ aliquid pdicaf
 de aliquo conuertibiliter pdicatur de eo cuz di
 ctione exclusiua sicut si homo z risibile conuer
 tuntur verum ē q; homo tantū ē risibile. P; re
 d 3

Liber.

Disidens non significat eandē naturā cū diuiso
sed vñū diuidit ens. ergo non significant eandē
naturam cū ente. pbatur maior. quia da opposi
tam tūc vñū diuidens ex quo opponitur cōdi
tudenti non participaret diuisum. Si enim rati
onale diceret eandē naturam cū animali: irra
onale nō perciperet aial. Sit in ppositio. cūz
vñū z multa diuidant ens. si vñū significaret eā
dem naturā quam ens. ergo multitudo eēt nō
ens. z sic vnum et multa nō eēt differētie entis.

Præterea vñū ē determinati generis. ens at
nō ē determinati generis ḡ nō significat eandē
naturāz. pbatio maioris. qz cuius species oēs
sunt determinati generis ipsū ē determinati ge
neris. sed oēs species vñū. i. simile z dissimile
equale z inæquale sūt determinati generis. qz
de genere relationis. Contra philosophas in
litera q dicit qz ens hō z vñū hō idē significant
qđ pbatur dupliciter tum qz nō separantur in
generatione z corruptione. tum qz ens z vñū
predicatur eandē naturā z essentiam cū iustit
per se z non per accidens. ḡ significant eandē na
turam. In ista qđe sic pcedā. pzo quedā opi
nio pmittetur. secūdo ei iprobatio apponet
tertio ad questionē alr dicei. Quantū ad p^m
sciendū ē qz vna ē opinio Auicenne cuius p^o est
qz ens z vnum significant aliā naturā. In sua at
pōe dicit tria dicta pimum dictū ē qz ens z vñū
predicantur de oib^o entibus. s3 qz non sunt idē
s3 naturā licet sint idem subo. sicut passio z sub
iectus qz sunt idē subo. tertium dictū ē qz vñū est
determinati generis. i. de genere q̄tatis z per
consequēs nō pvertitur cum ente. Pzimum di
ctum supponit tāqz vñū. secūda dictam probat
tripliçiter. tū qz si vnum z ens significant ean
dem naturā. ḡ multitudo ē non ens pñā proba
tur sicut pzius in opponēdo. tūz fo. qz dicendo
ens. vnum eēt negatio qz ē falsum. consequen
tia p3 qz tunc idē bis diceretur. tum tertio qz
qđ significat idē alicui pdicatur de eo in quid
sed vñū nō pdicatur in quid de ente sed tūm
denominatiue ḡ zēz^m dic: um pbatur sic. Dis
vñitas ē de genere q̄tatis. ḡ vñū nō ē conuerti
bile cum ente nec dicit eandē naturam cum eo
anis probatur. quia omis vñitas qz cū alia consti
tuit namez ē de genere q̄tatis sicut z ipse nu
merus constitutus. nā si cōstitūtū ē i genere q̄ti
tatis sequitur qz constitutentia sunt i genere q̄ti
tatis. s3 quæcūqz vñitas ē huiusmōi. ergo zē. cō
sequentia p3 qz ens ē transcendēs qz nihil qđ ē
determinati in genere ē conuertibile cum ente.

Quantum ad secūda sciendū ē qz cōtra Auic.
arguit suis emulus cōmentator cōmēto 3°. Si
vñū non dicit eandē naturāz cū ente s3 aliquid
additum accipio istā qz hō ē vñū. vñū qđqz aut
est vnum sui vñitate. tunc sic. aut hō ē vñū p se
aut per accidens. si per se habetur ppositum
qz hō qz ē qđā ens ē vñū nō per aliqd additūz

Si homo ē vñū per accidens ergo per aliqd
additum z tūc queram de illo addito. qz vel ē
vnum per se vel per aliud si per se pari rōe stādū
est ad pzius. si p aliud querā de illo alio sicut
pzius z sic vel erit processus in infinitū vel stabi
tur in aliquo qđ ē vñū per se z non per aliqd
additum. Sed qz qđ sit de conclusione ista rō
tamen nō cōcludit sed peccat dupliciter. pzius
per falsam figuram dictionis mutando quo in
quod sicut hic homo est albus per se vel per ac
cidens si per accidens ergo p aliud. z tunc qz
de illo alio vtrum sit album per se vel per acci
dēs si p accēs ḡ p aliud z tūc qz de illo alio z sic
pcedēdo vt pzius quare sequitur qz homo sit
albus per se. Iste modus arguendi non valet.
qz concludit euidenter falsum mutat enis quo
in quod. nam albedo ē pzius. quo homo
est albus. non tamen h3 rōem qđ. quia albedo
non est alba pzius loquēdo. ideo dato qz hō
sit albus per aliud quia per albedinem non tñ
debet vltius queri vtrūz albedo sit alba per
se vel per accidens nisi mutetur quo in quod.
Similiter in pposito. ipsū vñū dato qđ sit ali
ud ab ente non pōt qri vtrum sit vñū per se vel
per aliud. sed mutatur quo in qđ. nāz ipsū vñū
sic habet rationē quo ens ē vnum qz nō potest
habere rōem qđ vñitas eni nō ē vna pzius lo
quēdo. Secundo peccat rō p equiuocationem
nā sicut per se dī dupliciter. i. pziomō z fo. ita
etiam per accēs dī duplr. vnomodo vt oppōi
tur per se pziomō aliomō vt opponitur per se
secūdo mō ens ergo denominatum ab vno est
vnum per accidens vt opponit pziomō per se.
non tamē vt opponitur secūdomō. nam vnum
cū sit passio entis predicatur de ente per se secū
domō si ergo vltra iheras si per accidens ergo
p aliud. Respondeo qz p aliud dī duplici
vnomō p aliud ab vtroqz extremo alio^o p aliud
ab altero exmo tāta ens ḡ ē vñū p aliud nō p^o
sed z^o sicut hō ē risibili nō p aliud ab ipso ho
mine. se per aliud a risibili qz per formam pro
pziā qz aliud ē a risibili z non aliud ab ipso ho
mine ita dī i pposito. Dimissa ḡ ipugnatiōe
cōmētoris. Aliter arguo p Auic. z p p^o p^o di
ctum. cum enim dicit qz ens z vnum pdicantur
de omnibus quero an pdicatur d oib^o vñūz
mter aut disformit. n vñūz mter qz vñū sēper
pdicatur denominatiue cū sit passio ens at pdica
tur qditatiue licet forsan aliqui possit denomi
natiue predicari. Si dicas quod pdicatur disfor
mter sic itelligēdo qz ens predicatur qditatiue
d oib^o. vñū vō de oibus denoiatiue. Contra p^m
istatur z arguit qz ens nō pdicatur qditatiue de v
tims differētijs qđ pbatiue duplr p sic. Sint
due differētie. a. z. b. tūc vel. a. z. b. includunt ip
sam ens quiditatiue. vel non. si non habetur p
positum. quia ens non predicatur de eis in qđ
Si vero includ at ipsam ens cam nō sint oino

Quartus.

idē inter se. habent quo conueniunt & quo differant. ergo. a. & b. non erūt primo diuersa nec vltime differentie. sed differentes. q̄ differunt a lijs differentijs sine ille alie. c. & d. tunc arguitur de istis sicut de prioribus quia vel includit ens quiditatis vlt nō. & sic procedēdo vel erit ire ī infinitam in differentijs vel stabitur ad aliquas omnino non includēs ens quiditatis. quod est ppositum quia sole ille erunt vltime. Preterea secundo pbatur idē a simili: sicut ē icōpositiōe reali ita ē in compositione intellectus. quia sic ens componitur ex actu & potentia in re ita conceptus compositus per se vnus componitur ex conceptu potenciali & actuali seu determinabili & determinate. Sicut ergo resolutio ētis cōpositi stat vltimo ad simplr simplicia. s. ad actū vltimum & potentiam vltimā que sūt primo diuersa ita q̄ nihil vnius includit aliquid alteri? alioquin nec h̄ esset primo actus nec illud esset pzo potentia. nam quod includit aliquid potēntialitatis nec ē primo actus nec e conuerso. Sicut etiam ī conceptibus q̄ omnis conceptus cōpositus p se vnus resoluitur in cōceptus determinabilem & determinatē. ita q̄ illa resolutio stat ad conceptus simpliciter simplices. s. ad cōceptum determinabilem tantum qui nihil dēterminans includit & ad conceptu determinatē tantum. qui nihil determinabile includit conceptus ille determinabilis ē conceptus entis. pceptus at determinans ē cōceptus vltime differentie. isti ergo pceptus erūt pzo diuersi ita q̄ vn̄ nihil includit alterius. & sic ens non poterit p̄dicari in quid de vltimis differentijs. Si autem loquitur Auic. de p̄dicatione a parte entis siue sit quiditatis siue denominata forte verum dicit. Contra secūdo dictum arguitur sic. q̄ cōceptus sunt idem realiter dicunt eadem naturā sed ens & vnum subiectum & passio. sūt idem realiter ergo rē. pbatio minoris illa quozus sep̄atio includit contradictionem sicut idem realiter. sed ens & vnum subiectum & passio sunt huiusmodi quia eozum sep̄atio includit cōtradictionem ergo rē. maior patet. quia sicut ex sep̄atiōe aliquozum arguitur distinctio realis alioquin contingeret idem simul eē & non esse quod est oppositum p̄zimi p̄zicipij ita e contrario ex iposibili sep̄atione aliquozum sine contradictione probatur eozum idēntitas realis. probatur minor ex quarto huius de vno & ente quod se secuntur in generatione & corruptione. Probatur et generaliter de oi passione. nam si p̄passio esset sep̄abilis a subiecto tunc inesseret bi p̄tingeret. & per consequens cū scia sit de necessarijs syllogismus concludens passionem d subiecto nō esset sciētificus quod est manifeste falsum. Contra tertius dictum arguitur multipliciter primo sic. Si vnitas esset de genē q̄ntitatis ergo q̄ntitas erit posterior omnibus alijs

p̄dicamentis: consequens ē falsum. tum q̄ q̄ntitas ponitur p̄zior omnibus p̄dicamentis accidētibus. tum quia immediatus inest substantie q̄ aliquod aliud p̄dicamentum. consequentia pbatur quia quicquid ē p̄zior p̄ziori ē p̄zior posteriori. sed vnus cum sit passio omnium p̄dicamentozum & passio sit naturaliter posterior q̄cunq; subiecto. sequitur q̄ omnia alia sint p̄ziora ipso vno. vnum autem ponitur p̄zior q̄ntitate cū sit p̄zicipium in genere q̄ntitatis. quare sequit q̄ alia p̄dicamenta sunt p̄ziora q̄ntitate. Preterea substantia p̄zior ē omni accidente ex septimo huius. sed p̄zior in suo p̄ziori ē cognoscibile siue posteriori. ergo substantia ī suo p̄ziori ē intelligibilis sine q̄ntitate: intelligitur vt vna quia indiuisa a se & diuisa a quocunq; alio. tal ergo vnitas ē sine q̄ntitate. Preterea nullam transcendēs ē determinati generis sed vnum ē transcendens quia conuertitur cum transcendēte. s. cum ente. ergo vnum non erit alicuius determinati generis. Preterea nihil vnius p̄dicamenti ē passio alterius extra illud p̄dicamentum. sed vnitas ē passio ois entis. ergo non ē alicuius determinati p̄dicamenti. maior patet quia passio ē idem realiter cum subiecto. p̄dicamenta autem sunt realiter distincta & impermixta. ergo rē. Quantam ad tertium p̄zicipiale sic procedam p̄zior p̄mittam aliquas distinctiones. secūdo ostendam aliquas p̄clusiones De primo sit hec prima distinctio q̄ vn̄ dupliciter dicitur quoddam ē enim vn̄ quod est p̄zicipium numeri. & quoddam quod conuertitur cum ente primam vn̄ ē in genē q̄ntitatis secūdo vnum ē transcendēs & passio entis. et quia quodlibet vnum est p̄zicipium alicuius numeri. id sit ita & distinctio. q̄ n̄ gēns ē duplex vn̄ de genē q̄ntitatis. alī transcendēs. p̄m̄ n̄ gēns catur ex diuisione p̄tinui. scd̄s numer̄ catur ex diuisione seu distinctiōe eēntiay. p̄m̄ p̄m̄ n̄ gēns ē vn̄ d̄ genē q̄ntitatis. p̄m̄ scd̄i ē transcendēs q̄ p̄uertit cū ente. & id p̄m̄ n̄ gēns ē q̄ntitatū. scd̄s est quiditatū. Tertia distinctio sit ista q̄ vn̄ qd̄ p̄uertit cū ente pōt accipi dupl̄r vno mō cōiter large & simplr: & sic ē passio vna ētis p̄uertibil cū ente simplr. Alio mō pōt accipi stricte de terminatē & fm̄ quid. & h̄ mō opponit̄ multitudine. & ē passio ētis n̄ vnita. s. distincta & ē passio p̄uertibil cū ente n̄ simplr. s. cū distinctiōe. De secūdo sit ista p̄p̄ ens & vn̄ n̄ dicit̄ eāde; naturā p̄uertibil̄ si vn̄ accipiat̄ p̄p̄e stricte & s. qd̄ Si at accipiat̄ vn̄ cōit̄ & simplr sic vn̄ & ens dicit̄ eāde; naturā cōuertibil̄. p̄ p̄ cōclusionis pbat̄ sic. q̄ si ens & vn̄ sic acceptū dicerēt eāde; naturā cōuertibil̄. de quocunq; p̄dicaret̄ vnum & aliter. s. ens p̄dicat̄ de multitudine. & vn̄. qd̄ ē falsum de vno sic accepto. scd̄a p̄ cōclusionis sic p̄. q̄ de quocunq; p̄dicatur ens de illo p̄dicatur vn̄ large & cōiter simplr. & h̄ modo mul

titudo est unum sicut ens. secunda conclusio fit ista
 ens. et unum non dicitur eandem naturam quod dicitur
 et formaliter. hanc ostendo sic. tunc primo quia est
 negatio dicendo ens unum. sicut quando dicimus
 homo animal vel econtra. tunc secundo quod predicatur
 de se in abstracto. et sic ista est vera entita-
 tas est unitas. quod est falsum consequentia patet quod
 sunt idem quod dicitur videntur de se in abstracto per
 dicari ad invicem. ut forte verum est dicere humanitas
 est animalitas. non curio de exemplo. exempla enim
 ponimus. et primo primo. tunc tertio quod ens
 et unum non predicatur de se invicem in quid ergo nec
 dicitur eandem naturam quod dicitur et formaliter
 consequentia patet. sed antecedens probatur. quia
 cum unum sit passio entis predicatur de ente per
 se in secundo modo: ens autem de uno per se nullo modo
 sed per accidens predicatur. quod secundum philosophum primo
 posteriorum predicaciones per se non convertuntur
 tunc quarto quod illud quod non continetur in aliquo
 illorum que dividit ens sufficienter et includit ipsius
 quod dicitur non includit ens quod dicitur. sed unum
 et alie passiones entis sunt huiusmodi. sed unum
 et alie passiones entis non includunt ens quod dicitur
 tunc maior patet. sed minor probatur. quia ens
 sufficienter videtur dividi tamquam in illa que inclu-
 dunt ipsum quod dicitur. in ens creatum: et in decem
 genera et in partes essentielles decem generum. sed
 unum et passiones entis non est aliquod decem ge-
 nerum. ut patet nec est ens ex se creatum. quia
 convenit entibus creatis. nec est spiritus in aliquo ge-
 nere vel principio essentiali alicuius generis. quod
 ostendit tale includit limitationem nullam autem tran-
 scedens de se est limitatum alioquin repugnaret
 enti infinito nec posset de ipso dici formaliter. quod
 est falsum. quia omnia transcendunt dicitur perfectiones
 simpliciter et conveniunt deo in summo. tunc quinto.
 quia si unum includit ens quod dicitur vel inclu-
 dit ipsum precise vel addit aliquid aliud non primo
 modo. quia tunc illud ens est passio sui ipsius. si
 secundo modo illud aliud quod addit sit a er-
 go. a. includit ens vel non: si includit sed unum inclu-
 dit ens bis: et sic esset processus in infinitum vel ubi-
 que staret illud erit ultimum quod erit de ratione
 unius: si non includit ens vocetur. a. tunc sic. unum
 ratione entis non est passio quia idem non est passio sui
 sed illud aliud inclusum quod est a se passio entis per
 et est tale quod non includit ens quod dicitur patet
 sed ex predictis quod ens et unum non significant
 eandem naturam formaliter et quod dicitur. Sic est de
 alijs passionibus entis. Tertia conclusio fit ista. ens
 et unum dicitur eandem naturam realiter. licet distinguantur
 formaliter: ut ostensum est in precedenti conclusione. ista con-
 clusio patet per philosophum in prima. tunc quod non separatur a se ad
 generationem et corruptionem. tunc quod sunt idem rea-
 liter in tertio de quo predicatur per se non per acci-
 dens. sed iter se sunt idem realiter. Quarta conclusio
 fit ista. unum quod est passio entis dicitur formaliter
 aliquid positivum. Ad cuius evidentiam sci-

dum quod quidem doctor tenet oppositum. dicit quod
 unum ut distinctum formaliter ab ente non dicitur
 formaliter aliquid positivum. sed dicitur formaliter
 duplicem negationem. prima negatio est sui ipsius
 seu a se ipso in infinito. et hec negatio fundatur su-
 per idem tatem eiusdem ad se. scilicet ipsum est ipse se
 cum da negatio est divisio a quocumque alio quod non
 est ipsum: et hec negatio potest dici non idemptitas al-
 teri. ita quod prima negatio est negatio diversitatis.
 et secunda idem tatis. Pro ista conclusione
 sua arguitur primo sic. illud positivum quod
 dicitur formaliter ipsum unum secundum te ut distin-
 guitur ab ente vel est unum vel non unum non est
 dicendum quod non unum. sed unum tunc sic vel est unum
 potest se ipso vel aliquo alio. si aliquo alio. de illo
 queratur. et sic in infinito. si se ipso ergo sua uni-
 tas non addit aliquid supra se ipsum. sed similiter di-
 cat de se. scilicet quod se ipso positum est unum et per
 sequens unum ut formaliter distinguitur ab ente
 non dicit aliquid positivum. Preterea ens
 ut secundum suam rationem formaliter distinguitur ab uno
 vel est unum et ostendit quod est unum alioquin fin-
 suas rationes formales non distingueretur ab alio
 tunc ut patet si illa unitas dicit aliquid positivum
 quero de illo et sic in infinito. vel statim est in hoc
 quod ens positivum se ipso est unum. sed unitas non addit
 supra ens aliquid positivum. Preterea quocumque
 i creaturis formaliter distinguitur et quodlibet est
 positivum distinguitur realiter. sed si unum et ens forma-
 liter distinguitur et quodlibet est positivum. disti-
 guitur et realiter. sed hoc est falsum ergo illud ex
 quo sequitur. maior patet quia cum neutrum isto-
 rum positivum sit in infinito ita sine non includit per idem
 tatem realitatem alterius. et confirmatur. quia aliter
 homo non est unum secundum substantiam ut dicitur hic
 littera. Sed contra hanc opinionem arguitur. et per
 contra conclusionem in secundo reduco rationes
 in contrarium. contra conclusionem sic nulla ne-
 gatio est idem realiter alicui per se positum. sed unum
 per se est idem realiter ipsi enti. ergo unum non est
 negatio formaliter. maior probatur. quod aliter
 idem et est realiter positivum et realiter negativum quod
 videtur implicare contradictionem. secundo re-
 duco rationes contra ens primo sic secundum
 te unum supra ens addit duplicem negationem
 accipio eam. tunc sic vel illa unitas siue duplex
 negatio est una seipsa vel alio. si se ipsa pari ratione
 standum erit in primo scilicet quod ens sit unum si
 ue duplici negatione. et sic aliquid est formaliter
 unum sine unitate quod videtur absurdum. si
 est unum aliquo alio queram de illo et sic vel per
 cedetur in infinitum vel stabit in aliquo alio
 quod est unum se ipso. sine illa duplici negatione
 quod est manifeste falsum. Preterea illa ratio spec-
 cat per fallaciam figure dictionis modo quo
 in quod. unde respondeo ad formam et dico quod
 unum addit supra ens aliquid positivum. quia
 do de illud est est unum se ipso vel aliquo alio. dico

Quartus.

q̄ vnum cum sit principium quo non debet dici
pprie vnum. quia sic haberet rōem quod. sicut
albedo non ē alba. licet illud sit quo a liquid ē
album. quando ergo dicit q̄ eodem modo erit
de ente. non valet ille modus arguendi mutan-
do quo in quod dicam enim q̄ illud positum
quod dicit vnum formaliter non ē vnum for-
maliter nec formaliter non vnum. sed ē illud quo
ens ē vnum. secundam rationem redco sic. quia
queram de illo negatio sicut p̄s r̄ concludet
contra te. Ad formam respondeo q̄ ens vt
distinctum formaliter ab vno non ē vnum for-
maliter nec non vnum. sed abstrahit ab vtroq̄
si tamen non vnum accipiatur positive vel ne-
gative non p̄tiae solum vel negative. nam vtrq̄ ens
vt sic formaliter acceptam ē non vnum sicut cō-
ceptus entis dicitur esse finitus vel infinitus
formaliter positive. sed est nec finitus nec infinitus.
Aliter potest dici q̄ ens si accipiatur vt disti-
nguitur ab vno r̄ queratur vtrum sit vnum vel
non vnum. p̄t dici q̄ li vt vel accipitur redupli-
cative. vt specificatiue. si primo mō sic li ens vt
distinguitur ab vno nec ē vnum vel non vnum
contrarie vt dictum ē. si specificatiue sic ens vt
distinguitur dicitur ē vnum r̄ ē sensus q̄ ens
q̄ distinguitur formaliter ab vno ē vere vnum
sed ex hoc nihil h̄s: tertiam rōem r̄duco sic.
scdm te ens r̄ illa duplex negatio differant for-
maliter. q̄ r̄ realiter quod ē contra te. consequē-
tia pbatur scdm te. quia cum neutrum sit infini-
tum intensiue nō includit p̄dicamentum reali-
tatem alterius nec refert dicere vtrum sint am-
bo positua vel non. sed hoc accidit dūmodo
neutrum extremorū sit infinitum intensiue quia
pre illa ē cā p̄ca q̄ quocūq̄ d̄nt formaliter dif-
ferūt r̄ realiter. Ad formam detur maior si
intelligatur realiter. i. ex natura rei. nō tamē sic
realiter distinguitur sicut res r̄ res: tunc cōcedo
argumētum r̄ sic esset in p̄posito. Aliter pos-
set dici q̄ ratio non ē ad p̄positum. q̄ arguit
de his que sunt in creaturis. ens autem r̄ vnum
cum sint transcendentia abstrahunt a creatio r̄
in creato. r̄ reperit in vtroq̄. Dimissa ḡ hac
opinionē. pbatur quarta conclusio p̄posita p̄-
mo sic. quia vnum dicit p̄fectionē simpliciter. sed ne-
gatio nō dicit p̄fectionem simpliciter de se for-
maliter. ergo ipm vnum nō ē pura negatio. ma-
ior p̄ quia in quolibet melius ē ipm q̄ non ipm
r̄ hec ē descriptio p̄fectōis simpliciter quā p̄t
anscl monologion. 3° r̄ pp hoc summa vnitatis at-
tribuitur p̄rio enti cui nulla cōpetit imperfectō
minor p̄. q̄ p̄tatio h̄z rōem mali vt sic r̄ simili-
ter negatio. Præterea nūq̄ in p̄tationibus a
liqua redncitur ad p̄mum tale. q̄ non ē dare
summas malū. sed sicut oīa bona redncitur ad
summam bonum ita oīa vna ad p̄mum vnum. ergo
vnum nō h̄z formaliter rōem p̄tatis. Præterea
nulla p̄tatio suscipit magis r̄ minus. sed vnum

suscipit magis r̄ minus. q̄ simplex ē magis vnum
q̄ compositum. ergo vnum non dicit solam p̄ta-
tionem. Præterea negatio non habet rōem
mensuram. sed oportet mensuram eē aliquid posi-
tuum. vnum autem habet rōem mensuram in q̄
libet genere ex decimo huius. ḡ r̄. Præterea
ipossibile ē aliquid posituum cōpositiōni intri-
sece ex p̄tationibus. sed numerus ē aliquid po-
situum cōponitur extrinsece ex vnitatibus. er-
go vnitates nō sunt formaliter p̄tationes. Sed
doctor qui est alterius opinionis respondit ad
illas rōes dicendo. q̄ vnum r̄ per consequens
nūerus duo dicit. s. aliquid posituum q̄ ē ipm
ens: vel plures entitates: r̄ dicit aliqd negatiuū
. s. ipsam vnitatem vel plures vnitates q̄rum queli-
bet dicit formaliter duplicem negationem. ita q̄
vnum licet dicat formaliter negationem tamē di-
cit fundamentum posituum. s. ipm ens cui ē idē
realiter. Dicitur ergo q̄ vnum ē p̄fectio forma-
liter. non simpliciter. sed rōne fundamenti q̄taz ad
p̄tiaz rōem r̄ dicit q̄ plura redncitur ad sū-
mū vnum non formaliter sed rōne fundamenti q̄taz
ad secundam rōem. r̄ quod vnum suscipit magis r̄
minus nō formaliter sed rōne fundamenti q̄tū
ad tertiam rōem. r̄ q̄ vnum h̄z rōem mēsure
non formaliter sed rōne fundamenti q̄tū ad quar-
tam rōem r̄ q̄ numerus q̄tum ad illud q̄ dicit
posituum cōponitur ex vnitatibus rōne funda-
menti. in q̄tam vero dicit aliquid negatiuū cō-
ponitur ex vnitatibus vt dicant formaliter ali-
quid negatiuum quātum ad quādam rōem. S̄z
contra istam responsionem licet videatur appa-
rens. arguit. nam vnum ē vera passio entis. vt rōe
fundamēti vel rōne alicuius additi supra ens. n̄
p̄rio modo q̄ idē foret passio sūmer. si secūdo
modo vel illud additū ē posituum: r̄ sic ē p̄po-
situum vel ē negatiuum. r̄ tunc contra. tum quia
nulla negatio vel p̄tatio ē idem realiter cā po-
positio q̄ vt supra argutum ē idem esset realiter
negatiuum r̄ posituum sed passio q̄ ē vnum est
idem realiter cum subiecto quod ē ens. tum q̄ ne-
gatio ē realiter r̄ formaliter nihil. si ergo vnum
ē negatio sequitur q̄ nihil r̄ nō ens ē realiter pas-
sio entis r̄ sic q̄ idem ē realiter ens. r̄ realiter n̄
ens r̄ nihil que videtur absurda stat ergo p̄clu-
sio q̄ vnum addit aliquid formaliter posituum su-
pra ens. Ad rationes Auicenne in oppositaz
ad primā nego p̄tiam cuius falsitas p̄z ex tertia
distinctōe. r̄ p̄tia p̄clusionē. nam cognocat d̄ vno
sumpto simpliciter vel scdm quid. Ad secundā ne-
go consequētiā. ad p̄tationem dicēdum q̄ n̄
repetitur oīo idem bis. quia cum idēitate reali
stat diuersitas formalis vel distinctio formalis
ex natura rei. que tollit negationem. r̄ idē dicen-
do ens vnum ē negatio. Ad t̄tia negat maior
dūmodo sit inter illa distinctio formalis r̄ ex na-
tura rei pp quā distinctōem passio non predica-
tur i qd de subiecto. r̄ similiter dico in p̄posito

Ad quartum nego antecedens ad probationem dicendum quod duplex est numerus. sicut patet ex se- cunda divisione unitatis. quod est principium numeri can- sati. ex divisione partium unius de genere unitatis sed de tali uno non loquimur nunc. sed de uno quod est principium numeri ceteri ex divisione entium si in- feras quod unitas est de genere unitatis est fallacia- rias. Ad argumenta principalia. cum inferatur. quod unum est ens. concedo accipiendo unum proportiona- bilis cum ente. scilicet si contra communiter. si particulariter particulariter. nam cum unum sit passio entis uni- formiter accipitur sicut ipsum ens cum dicitur quod hoc inferatur contra premissam primo philosophorum. dicen- das quod permixti. possunt omnia entia unum significa- tum et particulare simpliciter et secundum rem contra quod bene valet in probatione philosophi. sed ego non pono sic. Ad se- cundum dicendum quod unum dividens ipsum ens est unum sumptus secundum quid et determinate. et de hoc arguitur ratio. de quo concessum est in prima conclusione quod non dicit eandem naturam convertibile. cum ens. sed hoc non obstat unum sumptum simpliciter. quod est passio entis dicit eandem naturam parti- bilem cum ente. Ad tertium dicendum quod unum non est determinati generis cum sit transcendens. ad proba- tionem dicendum quod minor est falsa. quia licet idem sit et equale dicatur relationes et videatur esse de genere relationis tamen possunt accipi transcendenter quatenus omne ens omni enti comparatum vel est idem vel diversum. vel simile vel dissimile. equa- le vel inaequale. et sic patet ad questionem.

Questio

Trum istud principium. Im- possibile est idem simul esse et non esse sit firmissimum et notissimum. et arguitur quod triplici via. tum quia est falsum. tum quia est aliud eo notius tum per prin- cipium dubitare de eo et per consequens errare. Ex prima via arguitur sic aliqua opposita possunt ei- dem inesse. ergo et contradictoria. consequentia patet quia contradictio includitur in qualibet spe op- positionis cum sit prima opposita. ex quarto huius. an- tecedens probatur dupliciter primo de contrariis que possunt eidem inesse. quia cuiusque inest genus inest aliqua species eius. sed scutum cuius una me- dietas est alba et alia medietas est nigra est coloratum ergo denotatur ab aliqua specie coloris. quia autem ratione denotatur ab albedine pari ratione a nigre- dine. quod simul erit album et nigrum que sunt con- traria. secundo probatur idem antecedens de rela- tivis oppositis. quia idem est duplum et dimidium sequitur enim si aliquid est duplum ad hoc ergo est duplum. quia oppositum consequens non fiat cum antecedente. Sic legitur si est dimidium ad hoc quod est dimidium. quod est duplum et dimidium. Ex secunda via arguitur sic. propositio affirmativa est no- tiori negativa quia notior est affirmatio quam op- posita nec ut dicitur in hoc quarto infra. sed istud principium est propositio negativa. et patet. ergo aliquid est

notius isto principio. Preterea in sillogismo ex oppositis conclusio debet esse notior premissis in falsitate. sed in premissis accipiatur opposita con- tradictorie in conclusione autem negatur idem a se. exemplum homo est animal homo non est animal. animal non est animal. quod aliquid in falsitate est notius quam op- positum primo principio. et per consequens aliquid notius est in veritate primo principio. scilicet oppositum illius falsi notioris. Ex tertia via arguitur sic om- nis nostra cognitio incipit a sensu. sed circa omnes cognitionem sensitivam contingit errare. quod circa intellectivam. sed illud principium cognoscit cog- nitione intellectiva patet quod est. Preterea contingit scire in universali et ignorare in particulari. et per- primo. ita quod contingit opinari in particulari oppositum universali. sed illud particulare est contradictorium uni- versali scilicet: ut omnem malam esse sterilem et hanc non quod corrigi contradictoria opinari. Contra philosophum hic in littera. Responso dicendum est cum philosophus hoc principium principium est firmissimum ex eo quod conve- niunt sibi conditiones principii firmissimum. tum. quia circa ipsum non contingit errare nec dubitare. tum quod non est conditionale. tum quod necesse est venire in mentem habenti terminos ipsius. iste autem sunt tres condi- tiones principii firmissimum. Prima conditio probatur. scilicet quod non contingit circa ipsum dubitare. quod si sic tunc posset opinari contra inesse eidem. ut quod idem sit calidum et frigidum. sic enim arguitur contra in- textu. Sed contra istam rationem arguitur et videtur quod petat. nam omnis ratio ad impossi- bile cuius conclusio non est in falsitate notior quam premissa interimenda peccat et sic est in proposito. quia consequens non est magis inconueniens quam antecedens. nam si aliquis opinatur contradic- toria esse simul. multo magis contraria. Respon- detur dupliciter. primo quod consequens est magis im- possibile secundum sensum. nam philosophus dicit in fine bu- tus quarti. quod nullus sensus dicit idem simul esse et non esse. Aliter respondetur quod philosophus hic non arguit contra negantes primum principium. sed ad recipientes ipsam probando quod sit firmissimum notius est autem in falsitate quod contrarie opiniones de con- trariis sunt sic in anima quam per primum principium intelligitur est notius: notius est enim mihi secundum intellectum quod con- trarie opiniones non possunt simul esse in anima mea quam quod istud principium sit firmissimum hoc non oportet fugere ad aliquod notius secundum sensum. unde notandum quod philosophus et commentator non ducunt ad hoc inconueniens quod aliquo opi- netur contrarie opposita. sed quod contrarie opiniones sint in anima eius sicut opiniones contradictorio- rum in commentator magis videatur ire ad ipsa opposita. Secunda conditio probatur ex hoc quod omnes philosophi ducunt ad istam rationem non est conditionale. Tertia probatur ex hoc quod prima dignitatem quare non potest acquiri per aliud. quod statim cognoscatur no- tior terminis: sicut dicitur est in exponendo litteram. Ad argumenta in oppositum. ad

Quartus.

primum de prima via neganda a se. cum dicitur quod aliquid quod opposita sunt eidem in se. Ad primam probationem de huius dicendum quod illa prima non in se scuto simpliciter. sed secundum quid. cum enim dicitur quod cuiuslibet inest genus et aliqua species dico quod verum est quod inest aliqua eius species vel simpliciter vel per modum sic est in opposito. quia scuto inest albedo et nigredo secundum aliam et aliam partem. isto modo etiam. si secundum quid in se eidem contradictoria non est impossibile. sicut dicitur inferius in hoc eodem quarto. sic. non in se secundum idem. Ad secundam probationem de rebus dicitur quod idem non est secundum idem. nam monachus dicitur magnus et pauper. et idem dupliciter et dimidiatus non est idem sed ad diversa. inferre ergo idem esse simpliciter magnus et parvulus dupliciter et dimidiatus est ignorantia eleuchi. consequentia tamen ille que sunt in predicamentis. scilicet si aliquid dupliciter ad hoc. ergo dupliciter et sunt bone. per hunc enim probatur primus magnus et pauper non est prima. quod dicitur de eodem. non tamen simpliciter sed secundum quid. quod in comparatione ad diversa. Ad primus de secundam via dico quod illud principium est reale et formaliter affirmativum quibus secundum vocem sit negativum. sicut et ista propositio non impossibile est hominem currere. unde valet ista possibile est homines currere. sequitur et illud principium. impossibile est idem simul esse et non esse. idem valet quod ista. necesse est idem non simul esse et non esse que est affirmativa de modo. et tali negativa non est necessarium aliquam affirmativam esse notionem. Ad aliud de eadem via dicendum quod philosophus in libro primorum docet multos sillogismos ex hypothese per quos non contingit aliquid probare docet enim sillogizare ex falsis secundum quem modum nunquam aliquid probatur. similiter de sillo circulari. secundum quem nihil contingit probatur. pro eo ipso quod est circularis nihil probatur similiter dicitur in opposito de filiis ex oppositis. Alii dicitur quod notius est impossibile est aliquid simul esse et non esse quam negatio eiusdem de se que concluditur in sillo ex oppositis unde si foras aliquis negaret quod idem sit ipse tamen nunquam concederet quod idem sit ipse et non ipse unde notius est in falsitate quod idem sit ipse et non ipse quam quod idem non sit ipsum prima responsio est melior. Ad aliud de tertia via dicendum quod omnis deceptio que potest fieri extra per sensum non falsificaret primam principium. nunquam enim aliquis sensus indicat quod hoc sensibile sit et non sit in eodem instanti. vel dato quod sensus erraret circa ipsum tamen per intellectum tamen per potentiam nobiliorem corrigeretur error sensus. Ad ultimam dicendam quod verum est quod contingit scire in universali ignorando in particulari. cuius causa est. quia non tractatur minorum. cum maiorum. unde secundum philosophum primo posteriorum maior potest sciri prius tempore quam minorum vel conclusio quando. scilicet bonorum non applicatur cum maiorum si tamen applicetur eodem tempore scitur et mi-

nor et maior et conclusio. Ad formas cum dicitur quod contingit ignorare in particulari et scire in universali. dico quod verum est propter hoc quod nescitur illud particulare contineri sub illo universali sed propter hoc non sciuntur. contradictoria non enim opinor contradictionem nisi opinetur hanc malam esse contentam sub mala. et si non facio ut supponitur. quod si opinaretur hanc malam contineri sub mala impossibile est ignorare hanc malam esse sterilem. nam applicata maiorum cum minorum statim scitur ut dicitur est.

Questio

Primum hoc principium impossibile est

idei simul esse et non esse simpliciter sit primus et videtur quod non. quia est resolvable in alia principia priora scilicet in terminos proprios qui sunt principia complexa unumquodque enim resolvitur in ea ex quibus componitur. Contra philosophus dicitur littera qui dicit ipsam esse primam omnium dignitatem. Respondeo primo premissis quedam vtilia. secundo dicam ad questionem. Quantum ad primus si istud primus dicitur quod quedam propositiones sunt affirmativae et quedam negativae propositio affirmativa vocantur idem. idem dicitur et notans idemitates predicati ad subiectum siue sit idemitas accidentalis sine essentialis exempli gratia primus homo est albus. exempli gratia secundus homo est animal. propositio negativa vocatur diversificativa. idem dicitur vel notans diversitates predicati ad subiectum. exempli gratia homo non est asinus. Secundus dicitur sit istud quod in propositio nibus istis sine sint affirmativae siue negativae est ordo in primitate. nam quedam est primo prima. et quedam secundo prima quedam tertio prima et sic per ordinem. scilicet quod plus vel minus accedunt vel recedunt ad propositiones primo primas. exempli gratia in affirmativis. homo est homo est primo prima. homo est animal ratio nalis est secundo prima homo est animal est tertia prima. homo est risibilis est in quarto gradu. homo est albus est in quinto gradu. et per se. quod iste habet ordinem in primitate. si consideretur idemitas extrinsecus. si est dare ordinem in negativis. nam prior est ista homo non est equus. quam ista homo non est binibilis. Tertium dicitur est quod idem in comparatione ad diversa esse prius et posterius non est inconueniens. sicut per in linea predicamentali nam genus subalternus est prius respectu speciei specialissime. et posterius genere generalissimo. Si in propositio 2° propositio prima est prior respectu propositio 3° prima et posterius propositio sit de qua est prima. Quarta ad 2° dico quod istud primus impossibile est. et non est primus simpliciter. idem primo primus. hoc probatur sic quia illud principium cuius termini non sunt primo primi nec ultimo ultimi non est simpliciter primo primus. sed hoc principium est huiusmodi. ergo et cetera. maior patet. quia ista duo sunt de ratione principij simpliciter primi. quod sit primo primus in essendo. et ultimo ultimi in resoluendo minor

phatur & primo de termino subiecto quod est idem. conceptus enim ille non est primo primus cum sit resolutibilis in duos alios conceptus. quorum unus est absolutus aliter respectu. conceptus autem si mixtus includens absolutum et respectuum non est eque prius sicut conceptus inclusi in quos resolutur iste autem conceptus idem ens est huiusmodi quia si idem dicitur conceptum respectum li. ens dicitur conceptum absolutum vel saltem neutrum et indifferenter ad absolutum et respectum. probatur et minor de termino predicato qui est esse et non esse. ille autem conceptus est aggregatus ex affirmatio et negatio ergo est resolutibilis. ergo non est primo primus nec ultimo ultimus. Preterea nulla propositio modalis est primo prima. quia est resolutibilis in aliam de inesse. sed istud principium impossibile est esse. est propositio modalis. non est primo prima. Si ergo queratur quod est primum complexum simpliciter. et primo primus dico quod istud ens est ens. istud enim principium habet terminos primo primos. et ultimo ultimos et propositio non sunt resolutibiles in aliquos propositos. imo omnia resolutio conceptuum stat ad conceptum entis ut ad simpliciter primum iter conceptus gradationis. Ad argumentum in oppositam dicitur quod philosophus vocat istud principium primum non quod sit simpliciter primum. sed quia est primum respectu istorum. de quolibet affirmatio vel negatio. omne totum esse. et si ab equalibus esse. respectu istorum hoc est primum. et dicitur dignitas dignitatum. sicut enim totum et pars. equale et inaequale non intelliguntur nisi intellecto ente. ita nec hoc principium omne totum esse. de quolibet esse. et sic de alijs non intelliguntur nisi intellecto principio cuius intellectus dependet ex intellecto entis ex quo componitur.

Quaestio.

.vi.

Trum inter contradictoria sit dare medium. et videtur quod sic. nam esse et non esse sunt contradictoria. sed iter esse et non esse est medium ipsa generatione. ut dicitur secundo huiusmodi. Preterea. quanto magis extrema distant tanto sunt plura media inter ipsa. si infinite distant infinita erunt media inter ipsa. sed contradictoria distant infinitum. ergo esse et non esse. probatio minoris. quia omni finito contingit intelligere maiorem distantiam quam que est iter contradictoria quia quatenus daretur illa caderet sub contradictione. Preterea. circa iter omnia relatiua medium est relatio. sed contradictoria ad invicem referuntur. nam opponuntur. et oppositio est quedam relatio. ergo iter contradictoria est media relatio. Preterea. iter contradictoria est medium per abnegationem utriusque extremi. nam sententia cuius medietas est alba et medietas nigra. nec est album nec non album. Preterea. si iter contradictoria non est medium. ergo de quolibet est vera affirmatio vel negatio propositio videtur falsum. nam ambe iste videtur falsae. omnis homo est albus et omnis homo non est albus. ergo antecedens est falsum ex quo sequitur. Con-

tra philosophus hic in littera. Responsio in ista quaestione premitam duplicem distinctionem. Secundo dicam ad quaestionem. Quantum ad primum sit ista propositio distinctio quod medium iter aliqua potest esse duplex. scilicet vel secundum formam vel secundum subiectum. Exemplum primum in philosophia mediatis. croceum enim est quaedam media forma iter album et nigrum. Exemplum secundum in partibus oppositis. lapis enim non est videns nec cecus. Secunda distinctio sit ista quod medium potest esse alio modo accipi dupliciter. ut habet in textu habet capituli. scilicet positivae et negativae exemplum primum. rubeo est medium iter album et nigrum. et hoc medium est eiusdem generis cum extremis. exemplum secundum medium secundum quod accipitur per negationem utriusque extremi. ut quod nec est egrum nec sanum. secundum medicos enim ponitur aliqua forma siue dispositio est medio iter egritudine et sanitate que dicitur neutralitas. Tertia distinctio sit ista. quod aliquo modo accipitur medium dupliciter. quia quoddam est medium interpositum quoddam suppositum. exemplum primum clavis coniungens duos postes. et viscus seu gluten. exemplum secundum dicitur ista modo mediat iter formam substantialem et materiam. forma enim substantialis regit et praesupponit materiam quantum et dispositam. non quod quantitas mediet in forma et materia quasi quidam clavis et viscus cum forma substantialis attingit in mediate materiam. sed solum dicitur medium per quantum perigitur et praesupponitur ad introductionem formae in materiam. Quantum ad secundum dico istam conclusionem. quod inter contradictoria non est medium quod modo dicitur sumptum. hoc philosophus sic quando dicitur aliquid est alicui per se eius oppositum nullo modo inesse potest nec per se nec per accidens. patet inducendo sed carcere mediet inest contradictoria per se. secundum illud philosophus primo posteriorum contradictio est oppositio cuius non est dare medium secundum se. ergo contradictio nullo modo habet medium. Sed contra distinctioem illam primi posteriorum arguitur. quia non videtur propria. nam convenit contra riuo immediatis que non habent medium secundum se saltem secundum formam. Responsio dicendum est quod distinctio data est multiplex. eo quod negatio potest cadere super li secundum se vel per se ut sit negatio perfectae vel potest esse e converso ut li per se cadit super negationem. ut sit perfectas negationis primo modo non accipitur in illa distinctio. sed secundo modo et est sensus quod perfectas affirmatur et cadit super negationem. ut sic contradictio sit oppositio cuius per se non est medium ex quo non sequitur quod nullo modo habet medium ex quo carere medio per se inest sibi. sed primo modo putat perfectas negatur et est negatio perfectas. sic carere medio potest convenire philosophus immediatis et etiam partitum oppositis. quatenus carent medio secundum formam tamen hoc non obstantia habent medium per accidens. scilicet secundum subiectum nam carere medio non inest eis per se. ut li per se cadit super li non habet medium. et est perfectas negatio

Quartus.

nis. & ideo non repugnat eis habere mediū salte
per accidens mō p̄posito. Ad primum i op
positum cum dicitur q̄ eē & non eē sunt p̄dicto
ria. dicēdū q̄ eē potest dupliciter accipi. vno
eē simpliciter alio q̄ qd & similiter non eē p̄t
accipi dupl̄r vno simpliciter alio q̄ qd modo
inter eē simpliciter & n̄ eē p̄t b̄n̄ ē mediū eē q̄
qd. vt generatio. & dico eē simpliciter eē p̄fectō
& eē q̄ qd eē in fieri vel sic eē accipitur vno p̄
eē generaliter p̄to vt includit eē simpliciter & se
cundū quid. & non eē p̄ non eē simpliciter & isto
mō sunt contradictoria nec ē mediū inter ip
sa secundo q̄ mō non sunt p̄dictoria. sed h̄nt
mediū. s. ipsū fieri seu eē imperfectum. nam inē
non ens simpliciter & ens in actu & p̄fectō eē ē
mediū ens siue eē imperfectum. & B̄ secundo mō
loquit̄ p̄s secundo methaphisice. vñ dicit sic. q̄
sicut sepe ē mediū inter eē & nō eē. s. generatio
ita existens & non existens. i. entis & nō entis
si mediū qd sit & p̄ per exempla sua que p̄t
ibi. s. q̄ ex adifcente sit sciēs & ex puero vir. isto
ergo modo non p̄dicunt eē & non eē. Sed p̄
ois per se mutatio mediat inter per se terminos
sed termini generationis sunt contradictoria. s.
eē & non eē. q̄ inter eē & nō eē sunt p̄dictoria & e
ē mediū. p̄obō minoris. nam generatio ē a nō
subiecto i subiectū & corruptio ecōtra. vt dicit̄
q̄nto p̄obōz ibidem etia; d̄r q̄ generatio & cor
ruptio sunt p̄dictoria. Confirmatur. q̄ hic i
in texta vt apparuit p̄ ante philosophis p̄o
bans q̄ non sit mediū inter contradictoria. s.
inter ens & non ens. arguit sic. ga si sic ergo ē ali
qua mutatio media inter generationē & corru
ptionem. sed illa consequētia nulla cēt nisi ter
mini generationis contradicerēt. Respondeo.
q̄ termini generatiōis n̄ sit p̄dictoria. sed se ha
bet sicut h̄nt & p̄uatiō. & isti sūt termini p̄i
non solū in generatiōe sed etiā in quacūq; alia
mutatione. Ad illud qd dicit̄ de quinto phi
sico; dicēdū q̄ philosophus accipit p̄ nō sub
iectum p̄uatiōe forme. p̄ subiectū habitum
vel formā. Ad illud quod additur q̄ gene
ratio & corruptio sunt p̄dictoria. per contradi
ctoria intelligitur p̄uatiue opposita nam p̄i
uatiue opposita sunt sicut p̄dictoria circa sub
iectum aptum natū qd ē subiectum mutationis
Ad confirmationē de quarto hui; dicēdū
q̄ argumentū ē a minori. s. q̄ si ē mediū inter
contradictoria multo magis inter quecūq; alia
opposita & ita inter p̄uatiōe & formā. & ideo
ē mutatio aliqua media inter illa que terminat̄
ad formam que est generatio & illa que termi
natur ad p̄uatiōe que ē corruptio. Sed p̄
istaz responsionē arguitur. primo q̄ videt̄ con
cedere p̄opositum. nam secundū te p̄uatiō &
forma sunt termini generationis sed p̄uatiō &
forma sunt contradictoria circa susceptibile ē
p̄ te si ergo inter p̄uatiōe & formā sit mediū

sequitur q̄ inter contradictoria sit mediū.

P̄terea contraria imediata sunt contradi
ctoria circa subiectum pari rōe sic p̄uatiue
opposita. ergo sicut inter p̄uatiōe & formam
est generatio & corruptio p̄ te. ita possit eē inē
contraria imediata. Respondeo ad primum
q̄ termini generationis possunt comparari vel
ad subiectum vel ad ipsam generationem.
Si primo modo sic habent rationē est contra
dictionis nec habent mediū isto modo nā sub
iectum vel necessario ē sub forma vel sub p̄i
uatiōe. Si secundo modo sic non habent rati
onem contradictionis. & ideo habent generati
onem mediā sicut dictam ē. Ad secundum
dicendum q̄ de ratione p̄uatiōis sūt duo
s. q̄ alteram necessario inquit. & q̄ alteram nihil
ponat. contraria autem imediata circa subie
ctum aptum natum habent vnā conditionē. s.
q̄ alterum necō inest. sed deficit secunda cōdi
tio quia veritas est aliquid positum. & illa duo
requiruntur ad generatiōe & corruptionem.
vtraq; autem conditio ē in p̄uatiue oppositis
patet q̄ non ē simile de his & contrariis imedi
atis. Ad secundū principale dicendum. q̄ di
stantia est duplex quedā dimensua & illa ē p̄o
prie distantia que est de genere q̄statis. & q̄da;
est distantia perfectina seu perfectionis & ista ē
transumptiue dicta & transfertur ad alia vt ad
ad opposita. cum ergo dicitur q̄ quinto magis
distant extrema tanto sunt plura media dicēdū
q̄ illa maior est vera de distantia dimensua. &
tunc minor ē falsa. ga contradictoria non sic di
stant. maior autem est falsa de distantia perfecti
ua & transumptiue dicta. qd patet q̄ contraria
imediata maxime distant isto modo. & tamen
nullum habent mediū. contradictoria q̄ h̄nt
distantiam p̄uatiuam p̄o quanto vno contra
dictorio; ē p̄uatiō alterius. non autē habent
distantiam dimensuam de qua procedit ratio
Ad illud qd additur in minori q̄ contradi
ctoria distant in infinitum. dicendum q̄ ibi nō
requiritur distantia infinita q̄ p̄ditur ga q̄stū
cūq; aliqua parum distant p̄t eē contradictio
inter ipsa. quia de quolibet ē verum alterus p̄i
ctoriozum. quantūcūq; ergo distat modicum
aliquid ab vno contradictorio. de eo p̄dicat̄
aliud contradictorium. cum ergo dicitur distā
tia p̄dictiois ē infinita. glosāda ē p̄pō infinita. i. in
determinata ga quecūq; minima distantia suffi
cit & maxima eē i infinitum p̄t eē. vnde contra
dictio minimam distantiam ponit & p̄mittit ma
ximam primam dicit positue. secundam vero
permissiue vnde non sequitur q̄ ibi sit infinita
distantia positua potest tamē ibi esse gratia ma
terie alicuius. puta si alterum extremum sit infi
nitam positue vt deus & non deus vnde sicut
dictum est contradictio minimam distantiaz re
quirit & maximam permittit ita q̄ indifferentē

quantum est de se saluatur in quacumque. Ad 3^m cum dicitur quod inter omnia relativa est medium relatio. dicendum quod verum est de intentionibus. sic enim est media relatio. et hoc, omnia opposita sunt in genere relationis quatenus oppositio que est genus eorum est in genere relationis. et sic contra-dictoria secundum istam intentionem habent utique me-diam relationem ipsam. loquendo tamen de re-bus abstractis intentioni non est verum quod refe-rantur. nec per consequens quod habeant mediam relationem. nam homo et non homo non referuntur ad in-ticem. Ad quartum de illo scuto dicitur uno quod non est inconueniens illud scutum esse album et non album quia hoc non est secundum idem. nam unum contradictorium inest pro una parte. et al-terum pro altera. idem neutrum inest similiter. sed utrumque est quid. Contra. quia tunc medium ista est inter con-tradictoria sicut est inter contraria immediata.

Responsio. in contrariis immediatis datur sub-iectum medium cui neutrum inest neque similiter neque secundum quid. lapis enim neque est sanus neque est eger neque cecus neque videns. sed inter contra-dictoria non potest dari aliquid medium vel subiectum cui neutrum inest vel similiter vel secundum quod quia de quocumque dicitur alterum contradictorium est sim-pliciter vel secundum quod ut in proposito de scuto In contrariis autem immediatis et etiam in partibus est dare aliquid subiectum. n. cui neutrum inest nec similiter nec secundum quid ut patet in exemplo predicto de lapide.

Aliter respondetur quod cum queritur utrum tale scutum sit album vel non album neutrum est dan-dum. quia nihil denominatur ab accidente nisi si-militer inest ut scutum illud non est album similiter neque est nigrum similiter. Contra si hoc scu-tum non est similiter album nec similiter nigrum et sic de alijs. sed non est coloratum. consequens est euidenter falsum. sed et antecedens consequentia probatur. quia quicquid denominatur a genere deno-minatur ab aliqua eius specie. ex 2° topicorum.

Responsio. consequentia non valet ad proba-tionem dicendam. quod ad destructionem cuiuslibet inferioris non sequitur destructio superioris in predicatone denominativa nisi destruat quodlibet inferius non solum in se sed etiam in com-missione eius alio opposito. ut dicendo sic. non est album neque nigrum neque album et nigrum simul sed nec coloratum. sic exponitur illa considera-tio. sed in proposito non est sic. quia licet quodli-bet inferius destruat in se non tamen in com-missione ad aliud oppositum. tale enim scutum est album et nigrum simul et neutrum eorum. et potest exponi aliter sic. denominatum a genere oportet denominari a specie aliqua. utrumque est aliqua illarum denominationum de quibus est sermo ibi. sic quod est album vel habet albedinem. vel huic inest albedo. primus modus non est verus in propo-sito ut scutum illud dicatur album vel nigrum sed duo alij modi sunt veri in proposito. nam ve-

rum est dicere quod illud scutum habet albedinem et sibi inest albedo similiter est de nigredine. Aliter dicitur quod hec est simpliciter vera quod scutum non est coloratum quia nullo colore non est album vel nigrum sicut duo habentes vineam neuter habet vineam. sicut dicitur sexto topicorum. Ad ultimum principale dicitur quod contradictio non est in terminis incomplexis. et ideo neutrum predicatur de quolibet in talibus.

Contra quia quanto huius dicitur quod alterum contradictorium dicitur de quolibet. sed propositio complexa de nullo predicatur. sed contradictio habet accipi tres terminos incomplexos. Primum homo et non homo sunt opposita non contrarie. tum quia alteram nihil dicit positue tum quia in substantia non est proprie contrarie-tas. ut dicitur in predicamentis. nec opposita prout ut quia non homo dicitur de eo quod non est natum esse homo. patet de lapide prout autem non sic nec opposita relative patet ergo relinquatur quod con-tradictorie opponatur. Aliter dicitur quod con-tradictorium semper alterum dicitur de uno quoque in incomplexis dicitur terminus de quo dicitur non accipiatur distributive. ratio huius est. quia uni supposito potest inesse unum et alij alterum. ut neutra istarum est vera. omnis homo est albus. omnis homo est non albus. Sciendum etiam quod contra-dictoria non est necesse predicari de quolibet eorum reduplicacione. unde utraque istarum est falsa. homo inquantum homo est albus. homo inquantum homo est non albus quia tunc de necessitate vel omnis homo est albus. vel nullus homo est albus.

Explicit liber quartus.

Questio

Prima

Intra Quin-

tum libri queritur. Ut quod eiusdem effectus sint plures per se esse. videlicet quod si una sufficit alia superfluit. sed qui libet per se causa videlicet sufficit

in suo genere sine aliqua. sed contra patet hic in litera. Ratione. In ista questione premissa aliquas distinctiones fore ostendat aliquas conclusiones.

Quantum ad primum sit ista propositio distinctio quod carum quodam sunt eiusdem ordinis quedam sunt alterius ordinis ille dicuntur esse eiusdem ordinis quod sunt eodem genere eque per se eiusdem speciei. sed dicuntur alterius ordinis quod eodem genere sunt essentialiter ordinate habet prius et posterius. et sunt alterius speciei Exemplum primum. duo homines quod per trahentes namque exemplum secundum. homo et sol in generatione hominis

Secunda distinctio sit ista quod carum eiusdem ordi-nis quodam sunt totales. quodam partiales. dicitur autem causa totalis que in illo genere esse non indiget ad suam cau-salitate aliam causa eiusdem ordinis secundum cum

Quintus.

caute sed sola per se sufficit. Sed dicitur causa partialis que in illo genere ce non sufficit ad eandem effectum. s3 indiget alia causa eiusde ordi nis secum ca causante exemplum pmi ignis ge ncrans ignem. exemplum si duo homines tra hentes nauem quozum alter de se no sufficeret ad tractionem. Tertia distinctio sit ista. q ca ram quedam sunt eiusdes generis z quedaz al terius generis exemplum pmi ocs ce efficiens z formales z huiusmodi. exemplum secundi si accipiantur ce diuerse vna materialis altera efficiens zc. Quantum ad secundam sit ista p q eiusde effectus possunt ee ples ce alterius z alterius generis z totales. hec pz per pnam in lra ga es z forma statue z factio ipsius sit ce sta tue. quarum quelibz in suo ordine ce ca totalis huius statue hoc etiam habetur expresse 3o b 2a questione vbi dicit philosophus q contingit eide incc ocs modos cap vt domus vñ quidez motus. i. ca efficiens e ars z edificator cui vo ca. i. ca finalis e operatio. i. vno pnta habitatio z materiali. ca materialis sunt terra lapis z ligna sps. i. for est ratio. i. proportio siue copo domo

Secunda p sit ista. pro eiusde effectus possunt ee plures ce eiusde generis z totales si sint alte rius ordinis. s3 pz per exemplum. ga de sol z ho pducunt homine. quoz quodlibet ce ca totalis z sufficiens in suo ordine z quodlibet e de ge nere ce efficiens. Tertia p sit hec. qd eiusde effectus possunt ee plures ce eiusde generis z eius dem ordinis. si sint cae partiales. hoc pz per exem plum. Sic enim plures trahens nauem sunt ca tractus nauis. Item p z mater sut isto ce plis

Quarta p sit ista. impossibile e plures causas ee eiusde generis z eiusdem ordiis z totalis eius dem effectus hanc pzo bo sic. ga si sic. g effectus non depedet eentialiter ab aliq haz caru. conse quens est falsum g z ans. pbo consequentie Sint. a. z. b. totales ce ipsi. c. pz q. c. non depen det ab. a. ga pot ee sine. a. na sufficienter bz ee p b. q. ponit talis ca eius. z per idem pot heri q non depedet eentialiter ab ipso. b. qz bz ee suffi cient p ips. aliqd ponit totalr ca eius g ipsuz. c. n dependet nec ab. a. nec a. b. eentialr. Sed hec ro nihil valet 3a secundam conclusionem. ga ce al teri ordinis z totales no superflunt qten roe ordinis eentialis ocs simul regrani z sunt alte rius rois qd non est in proposito. Ad argum tum in oppositum pz q seips soluit. arguit enim de causis totalibz eiusdes generis z ordinis ali ter n oclaudit. Ad illad i oppo pz ex dictis.

Quaestio Trum finis sit principium. arguitur q no ga de roe pncipij ee p m vt pz in ca pcedē tised d roe finis e ee vltm. vt hctur i ca de perfecto. g finis no e principium. ga pzi mi z vltimum opponuntur. Contra pbs hic

in littera i fine capituli pcedētis. Juxta hoc qro ho. vtruz finis sit ca. Et vt q non. ga l ece ca s3 q ens. aut secudu q n ens non secudo. qz no ens nulli e ca finis at ponitur ca enti nec p. ga finis non est ca nisi secudu qd mouet effi cientem ad agendu. sed qn finis e non mouet efficiens. sed cessat ab actione. qz habitibus psc tib cessat motus p de generatione. Contra philosophus hic i lra iuxta b qritur 3o vtram si nis sit ca efficientis. vt q non. ga si sic sequeret tria i puenientia. p m q ide respectu eiusdes erit ca z catu. z per pns prius z posterius naturalie qd pz ex b ga et ips efficiet e ca finis sic ecd vt d h i textu z m iuenies e. q ide eet ca sui z pns seipo. qd pz sic. ga qcd e ca ee e ca catu. z qcd e prius priori e prius posteriori. si ergo finis est ca efficientis z efficiens e ca finis. seqt q finis e ca finis. s3r potest argui de pzi sicut pz. 3m i co ueniens e q i demostatione eet circulus qd pz sic. na demostatio pp qd e per caz. g euz effici ens sit ca finis poterit demostare finem. g etia si finis sit ca efficientis g per finem poterit dmō strari efficiens. z si erit circulus. Contra pbus hic in lra. Juxta b queritur 4o. vtram finis sit maxime ca z vt q non. na finis e ca extrinseca g no e maxime ca pna pz. ga materia z forma se canse extrinsece intrinseca at vt magis pferre ad ee rei q extrinsecum. g materia z for erit ma gis ce g finis. Pre si finis eet max ca tunc nobilissima caa haberet illa caz pns e fal. ga imobilia sunt nobilissima caa z tñ no hnt cam finalem. vt dicit pbs 3o huius. vbi assignat cam ex hoc q finis e alicuius actionis. actio at est in motu. sed imobilia no habent motum. Pre si finis eet max ca tunc maxime certa cognitio eet per finem. consequens e fal. na maxime co gnoscim quid ipsum e per formam. nam philo sophus vbiqz circuloqz qd per formam. Co tra comentator ca de pzin z fine dicit expresse hoc. Respondeo circa istas questiones sic p cedē p distinctiones aliq pmet ee. z ad questio nes dicitur. Quantum ad p m sit ista pzi ma disti ctio q finis e duplex vt hctur 2o de aia. f. finis gratia cuius z finis quo. dñ at finis gratia cuius ipsi obz qd per operationem attingitur vt deul qui attingitur a beatis per actam intellect z vo luntatis. sed finis quo dicitur ipsa operatio qua obiectu attingitur puta si ipsa volitio seu itelle ctio. Secunda distinctio sit ista. q finis gratia cuius aliquando per operatione incc pducitur aliquando non sed presnponit exempli pmi de forma naturali q per motum vl generatioez pducitur vñ quinto huius ca de natura dicit q finis generationis e for z ille finis e obz qd attingitur actione sine oratione transeante per qua pducitur incc. ex m secundū. de z ille finis est obz qd attingitur opatione seu actioe ima nte. puta per actum intellect z voluntatis. hoc

et secundo modo. se habet obiectum sensus ad sensus

Tertia distinctio fit ista que ponitur ab Avicenna. quanto magis. capitulo quinto. quod res dicitur esse causa dupliciter. nam res dicitur aliquid causa in sua causalitate. aliquid in suo esse primo. causa finalis precedit omnes alias in causalitate quia monet agentem et agens ex appetitu finis movetur ad agendum. ut attingat finem efficiens aut habet rationem causi respectu finis non quantum ad suum esse primo. sed quantum ad causalitatem. secundo autem modo ipse finis est causatus. sicut forma carni dicitur quantum ad suum esse primo. Quantum ad secundum dico ad omnes quatuor questionibus. et teneo partem affirmativam que probatur primo auctoritatibus nam Avicenna. ubi supra. capitulo eodem circa fines. dicit quod si de unaqueque causa est scia. de causa finali esset nobilior. et ipsa esset sapientia et nobilior aliis partibus illius scie. unde secundum eum causa finalis esset causa causa. Item commentator in fine capituli de principio. dicit quod illud primum. scilicet finale intendit ad sciendum in hac scia et illud est causa finalis. omnes autem cause non sunt principia nisi propter illud. Item Avicenna. 2. philosophorum dicit quod sicut est principium in speculativis omnibus sic finis in agibilibus. unde omnes causalitates reducuntur ad causalitatem finis ut ad primum. nam extrinseca prius causant. quia eis extrinseca causant. id est intrinseca causant et non e converso. extrinseca autem prius causant finis. quia enim ille monet efficientem rationem amat. id est agens agit et non e converso. Si vero queratur que causa istarum. scilicet materice et forme sit prior. dicendum quod causalitas forme quod enim propinquius est primo. sed causalitas forme est habet quantum ad propinquum efficienti et fini. est ergo iste ordo quod primo causalitas ex natura rei est finis. 2. est efficientis. 3. est forme. 4. materice.

Arguitur etiam ratio ad propositum sic. quod per se agens agit propter finem. quod finem habet rationem principii. sic intelligendo quod finis a causa causatur. ut predictum est nam primo venit in mentem agentis sub ratione boni appetibilis. nam est bonum et optimum aliorum ut dicitur in ista agens autem motum a fine producit formam qua producta communicatur materie et ut sequitur quod materia sustentet formam ex quibus primo quod in toto isto processu finis habet rationem principii. antecedens ratio probatur sic. quia omne agens in cuius actione potest accidere error agit propter finem. sed omne agens per se est huiusmodi. ergo omne agens per se agit propter finem et dico agens per se ad removendum causam et fortunam cum omne agens per se sine agat naturaliter siue a proposito agit propter finem ut probatur 2. philosophorum perbatio maioris. nam 2. philosophorum probatio maioris. nam 2. philosophorum dicitur illa actio frustra esse que non consequitur finem intentam si ergo nullus finis sit intentus nullum agens ageret frustra nec erraret quod omne agens quod potest errare agit propter finem. tale autem est agens naturale quod potest errare et hoc etiam est verum de agente per intellectum.

Sed est dubium cum finis productus ab efficiente habeat nobilitatem esse existens extra in re quam existens in esse intellectu tantum. nam primum est esse reale. 2. intentionale. videtur quod magis sit causa primo. quam secundum nam nobilior est esse cause in quantum causa quam cause in quantum causatum

Dicendum quod esse nobilior potest intelligi. scilicet ut simpliciter vel secundum quid primum esse rei factibilis nobilior est in mente artificis quam in se sicut lapis nobilior habet esse in mente dei. simpliciter quam in propria natura. similiter archa in mente artificis. nam primum esse est imateriale et incorporeale ratione eius in quo est secundum esse est materiale et corporeale. sicut primo. Si vero loquamur de esse secundum quid. sic lapis vel archa habet nobilior esse in se et in sua natura quam in mente cuiuscunque artificis quia ut in se habet realitatem et veritas esse lapidis vel arche quam in mente dei vel artificis Ad propositum finis ut habet esse in intellectu et in mente agentis habet nobilior esse simpliciter quam in re et ut in se. non tamen esse secundum quid. ut arguit ratio 3. ergo primum esse habet rationem cause. et sic nobilior esse simpliciter respondet finis ut est causa finis ut est causatum et productum. Ex predictis colligitur pars affirmativa cuiuslibet illarum questionum licet mixtum sit posita quod admodum veritas illarum. Ad argumenta ad primum patet ex predictis. nam finis est primum secundum quod est in mente artificis et ultimum secundum quod est in re extra. primo est primum principium. 2. non sed magis est principium. Ad 2. pro secunda questione dico quod finis est causa secundum quod est ens presentatum in mente sine intentione agentis. sic enim movet agens sub ratione diligibilis.

Ad illud primum de generatione dico quod philosophus loquitur de termino motus quando est realiter presens et productus iam per motum. tunc enim cessat motus non tamen ut est presens in intentione. finis autem ut est causa habet esse in mente. et non in re extra. Ad tertiam partem questionis nego ad consequentiam ad quod libet illorum trium inconvenientium que inferuntur enim inferatur primo quod idem respectu eiusdem est causa et causatum prius et posterius. dicendum quod ille quatuor cause sunt eque primo in suo genere. et tamen una potest esse prior alia sicut in a generalissima sunt prima genera simpliciter et tamen unum predicamentum est prius. alio unde prioritas in causis est equivoce sicut causalitas. tunc ad formam dico quod non est inconvenientis idem esse prius et posterius causa et causatum prioritate et posterioritate et causalitate diversimode dicta. In eodem tamen genere causalitatis et prioritatis est impossibile unde efficiens est causa finis et per consequens. primum in ratione cause efficientis. finis autem est causa efficientis. et per consequens prior in ratione finis et desiderabilis. Cum vero inferatur secundo quod idem esset

Quintus.

causa sui ipsius. dicendum qd est dicitur qd qd d e
causa cause re. z in illa proposito accipiunt tres
cause sed tamen variat ca prima respectu me
z me respectu ultime quare comittitur fallā ac
cidentis prima enim ca accipitur in genere cae
efficientis. cum dicitur qd qd d est causa cause
sed secundo sumitur in genere cause finalis est
causa cāti vnde in talibus sic variatus non e p
positio vera. Si vero vna causa sit prima respe
ctu secunde in genere eē efficientis z illa z^a re
spectu tertie in eodem genere cause tunc e pro
positio vera. Ad illud de prioritate dicendum
per idem cum enim dicitur qd idem esset prius
seipso non valet. ga mutatur prioritas sicut pri
us cas infertur tertio qd eē circulus in demon
stratione nego consequentiam. ad probationes
dicendum qd non est circulus in demonstratione
nisi quando est vtrubiq; idem genus demōstra
tionis qd non e in proposito nam sicut causa est
equiuoca sic z demonstrationes. oportet g ad
circulum demonstrationis qd idem genus ppf
qd si in vtraq; demonstratione. nam aliter non
erit circulus. Alr pōt dici ad argumentus qd
finis non e causa finalis efficientis sed effectus
vnde cum dicitur qd agens agit propter finem
non est intelligendum propter finem suum sed
propter finem sui effectus z tunc pz qd tunc ni
hil mali sequitur ex predictis. Sed contra
philosophus hic in littera dicit qd efficiens z fi
nis sunt sibi inuicem cause. Respondeo vtz
est in causando vel secundum causalitatem non se
cūdam id quod sunt. quia enim efficiens amat
finem ideo efficit effectum illud tamen qd est fi
nis non e causa eius qd est efficiens. nec etiā effi
ciens e semper causa ipsius finis salte respectu
finis gratia cuius qz ille presupponitur nec pro
ducitur ab efficiente. Ad primum 4° questio
nis cum dicitur qd cause intrinsece sunt magis eē
dicendum qd falsū e ga illa que est prima causa
litas omnium est verior. talis est causalitas finis
nam omnes alie causalitates dependent a fine
vt preostensum est. vnde verum est qd effectus
est a causis intrinsecis immediatis. z proximis
tamen non magis simpliciter. Ad secundum
concedo qd nobilissima causata habent finales
causam cum autem adducitur philosophus. 3°
huius. dicendum qd illa auctoritas non multus
cogit ga ibi in tertio procedit modo disputati
uo vt ibi declaratum fuit in scripto z determina
tum qualiter i immobilibus inneniatur ratio fi
nis z efficientis z cum probatur qd omnis finis
est finis alicuius actionis dicendum qd duplex
est actio scilicet imanes z transiens licet ergo ne
gerat ab immobilibus ratio finis quā attingitur
actione transiente qd proprie habet ratione mo
tus sicut loquitur philosophus. non tamen ne
gatur finis qui attingitur actione imanente.
Ad tertium cum infertur qd maxime certa co

gnitio esset per finem dicitur vno. qd verum est
vnde omnes cause possunt per finem demon
strari. ideo potissima demonstratio z certissima
est per finem quia sicut principium in speculati
onibus ita finis in agilibus ergo sicut prima
sunt certissima. sic z finis cum g dicitur qd max
cognoscimus per formam ipsum qd qd est. dico
qd falsum cā nam qd quid est rei z definitio pōt
accipi ab omni causa. Aliter dicitur qd cogni
tio rei pōt accipi dupliciter. s. simpliciter z fm
proportionem. vt dictum fuit in secundo z in p
dico g qd aliqua certius cognoscantur secundū
proportionem cognoscentis. z tamen non sunt
notioza simpliciter. sicut materialia sunt notio
ra nobis secundū proportionem qd imaterialia.
z tamen imaterialia sunt notioza simpliciter.

Similiter in proposito cog^o per finem e sim
pliciter notioza. tamen cognitio de illa re secun
dam proportionem suam est notioza per formā
ga forma est proximior cā qd finis vñ primo po
steriorum dicitur qd cog^o per causam propinq
est propter quid. sed per remotam ga. Ex oi
bus predictis patet vnam corr^m. s. qd finis e cā
causarum qd tum ad causare. z vt h3 eē in mēte
sed efficiens qd tum ad eē reale extra.

Questio

iiij

Verum

causa particularis z i
actu similis sit z non
sit cum effectus particulari z videf
q non qz si sic. g in prin^o motus ces
sat motus consequens e eadēter falsum. ergo
z antecedens. probatio consequentie. habitib^o
presentibus cessat. motus primo de generatio
ne accipiatur ergo aliquod efficiens per motus
certus est qd in primo motus est efficiens in actu
g z effectus erit in actu. sed existente effectus in
actu cessat motus. ergo cessat in princ^o. Pre
terea mouens naturaliter prius est motus. z si ad
inducem referantur nihil nisi vñ vt d^r 4° huius. g
mouens pōt eē sine moto sicut prius sine poste
riori. ergo causa in actu sine effectus in actu.

Preterea scitum in actu e cā scie i actu. sed
scitum in actu pōt eē sine scia. ergo causa i actu
sine effectus in actu. probatio minoris ga referū
tur 3° modo relatiuoz vbi non est essentialis oz
do nec multa dependentia quia scia depēdet a
scito vel scibili z. non necessario. Pre^a deus
e semper cā in actu si ergo cā in actu z effectus i
actu sūt sunt. sequitur qd effectus dei semper su
isset in actu z sic mundus ab eter^o est qd e he
ticum. qd autem deus sit sepe causa in actu patz
quia si prius fuisset causa in po^a z postea in actu
z per consequens mutaretur. Contra phs h
z 2° phisicorus. Juxta h queritur 2°. vtrū cā
in po^a sit simul cum effectus in po^a vt qd sic. nas
relatina simul sunt z non sunt. s3 causa i poten
tia z effectus in potentia referantur z^o relatiu
rum vt calefactum z calefactibile i quo modo

est mutua dependentia essentialis sicut in prio
 r per hoc distinguitur a tertio mo. ergo ca i po
 r effectus in po similis sunt r non sunt. Con
 tra pbs hic in lra. Respondeo. circa istas du
 as questiones p qdam opinionem pertractabo
 secundo aliter respodebo. Quantum ad p^m
 est vna opinio q videtur egidij super secundo
 phisicorum. q causa efficiens per motum habz
 duplicem effectum. vnam immediatum. s. ipsam
 fieri. aliam mediatu. s. factum esse. Ex hoc dicit
 ad questionem duo primum dictum e q ista p
 positio e vera de causa in actu r de effectu ime
 diato. s. ipso fieri hoc pbatur. ga quando causa
 e in actu tunc mouet. r quando mouet ipsam si
 eri tunc e immobilis r ideo sil sunt causa mouens
 r ipsam fieri siue moueri. Secundum dictum e
 q ista propositio non est vera de ca in actu. r ef
 fectu mediato. quod probatur sic. ga si sic oia
 eueniret de necessitate. supposito illo q oia ha
 berent causas per se. consequens e falsum. vt pz
 sexto huius consequentia probatur sic. Sit ali
 quid faciendum tertia die r vocetur. a. si. a. siet
 ab aliqua per se ca sit illa ca. b. si. b. habeat alias
 causam sit. c. r sic rednecdo ad aliquid. qd nuc
 est sit. d. qd est causa ipsius. c. tunc sic si. d. e ca
 in actu r est necessaria r ipsum. c. est necessario i
 actu ex ypotesi. r si. c. g. b. r si. b. g. a. ergo aia ne
 cessario euenirent. Sic enim arguit philosoph⁹
 sexto huius capitulo 3°. vnde iste dne propositi
 ones non sunt simul vere. s. q cuiuslibet fiendi
 sit dare aliq per se causam. r q posita causa in
 actu necessarium sit ponere effectum in actu na
 ex his duabus propositionibus segtur 2° iposi
 bilis modo predicto. s. q omnia erant de neces
 sitate. non propter primam propositionem ga
 concessa illa tamq vera adhuc conclusio segre
 tur propter secundam. ergo secunda e iposibi
 lis. De secunda questione dicit ab istis q causa
 in po no oz q sit simul cum effectu. ro e ga ca i
 po e prior effectu qz pot esse sine eo Sed 3°
 ista opinionem arguitur red acendo rces p^m
 contra eos de fieri qd ponit effectum immedia
 tum nam posita prima propositioe qz pcedit
 r hanc qz ipsi dicunt q posita ca in actu necessa
 rio sit ipsum fieri in actu. arguo vt prius. ga. d.
 existente in actu necesse est. c. fieri. r. c. b. r ex. b. a
 fieri. g oia futura fierent de necessitate. Pre
 terea 3° ipz dictum in se vt opponitur non videt
 veru. s. q ca particularis r effectus immediatus
 sint simul. ga ponam q sit multe cause agetes
 non per motuz si causa existente in actu necesse
 est immediatum effectum esse in actu. g oia produ
 cibilia a talibus causis de necessitate euenirent
 quod fal^m e. ga possant illa coringenter causas
 sicut cae agentes per motum. r magis etiam vt
 patet de mobilitate per voluntatem. Ad for^m
 ratiois dicendū q ibi e fallacia fz qd r simplicif
 cōcedo enim q quando causa i actu cat neces

sario segtur q effectus est in actu. Si autem in
 feramus g neco e effectus. non valet. ga causa e
 in actu contingenter. vñ pna non valet effectus
 necessario necessitate consequente e in actu si
 ca sit in actu. ergo effectus necessario e nisi po
 nere e q eēt ca neco in actu. nunq enis ex neces
 sitate conditionalis segtur necessitas consequē
 tis. nisi antecedens sit necessarium sed no eua i
 proposito si sit ca i actu contingenter. Con
 tra illud ad qd dicunt qdam ad secūda questu
 onem de ca i po r effectu i po vñ enis qd simul
 sint r non sint. ga referuntur fo mo relatiouuz
 q mutuo depēdēt. Quantuz ad fz dico terua
 p^m e q illa differentia inter cas in actu r i po
 respectu effectuz pportionaliter acceptozuz
 n e accipienda qtu ad ipsas relationes cae ad
 effectum. ga sic simul e ca i po r effectus i po
 sicut ca in actu r effectus in actu na oia hoc re
 feruntur vno gener relatiouuz. s. fo mo. Sed vi
 tas huius dicti accipienda e i fundamentis relati
 onū vt sit sensus r relatio cause in actu r effect⁹
 in actu non possūt fundari nisi in ente in actu r
 iō sicut relationes simul sunt r non sunt ita r fū
 damenta eoz. sed relationes cae in po r effectus
 in po n reguntur fundamenta in actu. r iō non oz
 fundamenta eozum simul eē lz relationes simul
 sint. nam si relatio eē in po fundaretur in ente i
 actu sicut iste edificator e. no oz relationes ef
 fectus in po sibi correspondentes fundari in
 aliquo ente in actu non eiz oz similis existere be
 dicatoroz r edificabile. qz edificabile potest
 fundari i ente i po. 2^m dictum e q illa diffe
 rentia no e intelligēda de fundamentis relati
 onū iqtū fundamenta sūt. ga sicut vterqz relati
 ones similis sunt ita r fundamenta sil sunt. i. i actu
 sunt inqtū fundamenta. hoc e actu sunt sub illis
 relationib⁹. Sed est intelligēda de fundamen
 tis cōpatis ad existentia ga i ca r effectū in actu
 si vnum fundamētū existit in actu r aliud nō sic d
 ca r effectus in po. 3^m dictū e q illa dfa non
 e intelligēda de fundamentis absolute acceptis
 sed sub relationibus n eiz segtur q si vnu fun
 damentū existat. s. cae in actu q fundamentuz ef
 fectus in actu existat ga fūdamētū absolute exi
 sere pot in actu sine relatione. s. si fundamen
 tum cō in actu e sub relatione in actu fundamē
 tum relationis effectus existit sine relatione in
 actu. Est ergo i sūma differentia sic accipien
 da hic idēz. no g dē inter relationes. ga sic vtri
 que necessario simul sunt nec iter fundamenta
 relationum inquantam fundamenta. qz etiā illa
 vtriqz necessario simul sūt cū sine illis vt sic non
 sint relationes. nec inter ea que sunt fūdamēta
 secūda se considerata. ga sic neutrobqz necessa
 rio sunt sil in actu nec neco sil in po. Sed i
 telligitur differentia de fundamentis actu exi
 stentiā n absolute sit ad existentia sub relatiōi

Quintus.

hinc ut sit sensus qd si est a cā in actu illa relatio est in actu ergo necesse ē aliquid existere i quo fundatur relatio eē in actu & effectus in actu. Sed si ē cā in po^o sicut hedicatoz non oportet aliquod ens in actu eē in quo fundetur illa relatio in po^o sed sufficit habere aliquod fūda mentam ens in po^o. Ad argumenta. ad priuz dicendum qd consequentia non tenet. Ad pba tionē dico qd eod quo agens per motuz ē i actu effectus ē in actu. i. mō pexpósito. Sed dum motus ē ipsum agens non est cā in actu ipfī^o facti esse vsqz ad vltimuz instans. accipiēdo ta men effectum respec u cuius ē mouens i actu il le effectus ē in actu. i. ipsum fieri. quia dum mo uer non est cā in actu nisi ipfius fieri. sed in vlti mo instanti ē causa in actu facti eē. & tunc causa & effectus sunt sil' in actu. vnde si cā ē in actu in fieri sil' erit effectus in fieri. si est actu in facto eē erit sil' effectus in facto eē. quando ergo dicit qd habitibus. p. c. motus dicendum qd presente habitu siue effectus in facto eē cesset motus non alit. zē. sic at ē tantum presens in fine motus.

Ad secundum de quarto huius. dicendum qd mouens ē simul natura cum effectu accipiēdo ista ut sunt sub relationibus modo predicto. tamen res subiecta mouenti ē prioz rei qua fū datur relatio effectus. philosophus autem loq tur de fundamentis non de relationibus. vnde ibidem dicitur qd sensibilia possunt eē non exi stentibus sensibus. qz sensibilia & sensus dicuntur relatiē^o. dictū ē at qd dfa illa intelligenda est non de fundamentis absolute. sed ut sunt sū relationibus. Ad tertium dicendum qd scitū in actu & scia in actu sil' sunt & nō sunt. cum dicitur qd referuntur tertio modo. dico qd sil' est nisi accipiēdo sciam in actu & scibile non scitū vnde sciam qd scibile secundum se & essentia liter refertur ad sciaz in po^o. & scientia in po^o. & scibile sil' sunt & non sil' sunt. nec accidit sibi qd sciaz in po^o. accidit tamē lapidi. sicut accidit iohāi qd sit pater non tñ accidit patri qd sit pater vnde sicut scia i po^o essentialitē dependet a scibili ita eod uerso & scientia in actu dependet a scito in actu & eod uerso. qñ ergo dicitur qd accidit scibili qd sciat est intelligendum de re subiecta. i. lapide vel ligno. probatio hu^o. qd scibile nō ē scibile nisi quia ei^o potest eē scientia nam si eēt scibile & eius non eēt scia i po^o. eēt scibile & non scibile qd in rōe scibilis ut scibile ē includitur scia i po^o sicut sunt per se correlatum. de hoc amplius i ca^o de ad aliquid. Ad quartum de deo gene ratur antecedēs. qd deus semp fuit non tamen semper fuit cā in actu. qñ dicitur qd eēt mutat^o dico qd nō valet. qd agens voluntarium c^o i est de us voluntate antiq nō mutata pōt cāre qñ sibi placet sine mutatione sui. ex^o. sicut si ego vellē mō sedere cras sine mutatione voluntatis mee possem sedere cras. Similiter de deo qd qd

fecit vel facturus est sciuit & voluit se facturum voluntate antiqua & ab eterno & iō facit qd facit sine mutatione sui. facta solum mutatione ex parte effectus. hoc at determinare quomō se habeat magis pertinet ad negotium theologi cum. sed hoc pro nunc sufficiat. quia effect^o no uis pōt esse a cā nō mutata. Ad argumentū pro secunda questione p3 qd dicitū sit ex his qd dicta sūt in corpore qōis.

Quæstio

iiij

Trum

necessaria hēant causam sui. esse. videt^o qd nō p. Anic. primo metaphisice capitulo sexto. cuius rō ē ista oē hīs causam amota vel circūscripta cā pōt nō esse qd sequitur qd nullus effectus sit necessarius qd posse non eē repugnat necō. Preterea causa efficiens est principium vnde motus. sed imobilis nō ē motus. ergo imobilia que sunt necessaria non habent causam efficientem. & per consequens nec aliquā aliā causam. Confirmat. ga 3° huius dicitur qd imobilibus nō est efficiēs n3 finis. Contra secundo huius dicitur qd necessarium & sempiternoz sunt eē idem dicit^o hic in lfa. Respondeo in ista questione primo quasdam distinctiones premitam & declarabo 2° quoddā dubium tangas & remouebo. tertio dicam ad questionē. Quantum ad p^o sit ista prima distinctio qd necessaria sunt in duplici genere. quedā sunt complexa. quedā in complexa. Ex^o primi. ppositio necessaria siue sit principium siue cōdex^o si deus & intelligentie secundū viam philosophozq posuerunt ea necessaria eē Secunda distinctio sit ista. qd necessitas est duplex quedam ē necessitas simpliciter. quedam secundū qd. prima dicitur necessitas consequē tis. puta quando tam antecedens qd consequē sit in se necessaria. exemplum si homo ē aīal necō est sensibilis secūda vocatur necessitas cō sequentie. puta quando consequens quando nō ē necessarium nisi posito antecedente. sic tamen qd tam antecedens qd consequens sunt in se cō tingentia. ex^o si homo currit hō monetar. Ter tia distinctio sit ista qd ad hoc qd effectus sit necessarius o3 cā esse necessariam in essendo & in causando qd altero istoz deficiente pōt effectus non eē. ex^o sit. a. causa. b. f. a. non est necessarium in causando. nec. b. ei^o effectus erit necessarius non causante. a. nō erit. b. sil' si. a. non ē necessarium in eēdo. nec ipsum. b. ga non est existente. a. non erit. b. vtrūqz istozum ē complexis principia enim in se sunt necessarie & necessario cānt conclusiones qd rō eē necessario causantis est qd destructo effectu illa destruat. sic est de principijs respectu conclusionis quia ad falsitatem conclusionis arguit falsitas pmissarum. Quantum ad p3 ē vnū dubiū. vtrum in reb^o sit aligs effectus necessarius. Respondeo & dico

Quintus.

quod e causa idividuationis e ca distinctio. s3 materia no e ca distinctio. qz actus e g distinctio. ex septio h materia at n e actus. g z e pze materia e de eentia spci. vt pbat septimo z octavo hui. sed qd e ca spci no e ca idividuationis. qz tuc spcs e de idividua. g n e ca idividuationis. Confirmatur qz pto e extra naturam illius qd pbitur s3 materia e de roe spci. g spcs seu natura specificca no pot per materiam sibi ad hanc idividuationem seu heccitate. nec auctoritas hic posita cogit. na equocatur o materia. Ad cuius evidetiam e sciendū q materia e forma opponitur relative ex scdo pbōz quot at modis dicitur vna correlative tot modis dī z reliquū. ex p thopichoz. forma aut qm spectat ad ppositam duplr accipit. s. vlt p forma pns vel p forma totius q e ipsa quiditas. Sicut materia correlative dicitur duplr quia qdam e materia que opponit forme pns. z hec e materia que e pncipiū eentiale rei cōstituens rem cū forma z vnam ens p se. qdā e materia que opponitur forme totius z ipi g dicitur z p pns e extra roem g dicitur formale z hec e materia q e dī seu pōtas individualis. que e ca ppa heccitatis z idividuationis que dicitur test heccitas. Cum g dicit pbs q illa sūt idē nūero quoz materia e vna. loqtur de materia non pzo modo dicta. sed scdo mō que ppe et congrue vocat materia qtenus constituit rem in e vltimo subicibili z materiali. non at in esse formali. quia vt dictum e non pnter formale ad formale g dicitur rei z ista expō consonat lre phi. subdit. n. q illa sunt vnum spc quozum ratio est vna. ratio quides sumitur p g dicitur que dicitur forma totius respectu esse idividuales

Questio

.vi.

Quem secūda dīvisio vniū q dicit loyca q tangit littera sit pueniens. videtur q n ga vlt e eadē cū pzia l n. nō eadē qz eēt insufficientes cū pzia hēat quinqz mēbra. z illa qe tuoz tñ. nec e alia. qz dno mēbra illius dīvisio nis coincidunt cum duab' alterius dīvisio nis. s. vniū genē z vniū spē. pze. illa dīvisio vni' vel e dīvisio vni' vniūoci vel equoci. non e dīo vniūoci. qz tūc multū quod sibi opponitur nō diceretur tot mōis quot ipm vniū. cuius oppositum pz. z inuitur in littera. pna pbat. qz qn a liquid vniūoci dicitur multis mōis. nō opoz ter suū oppositū tot mōis z equalibus dicit. pz de rōali z irrōali que nō diuidit i e qta. quia d plur' b' dicitur irrōale qz rōale. nec e dīvisio eg uoci. tum qz ois ppo in qua ponētur vnam vlt multa eēt distinguēda. tum quia ad vnum mēbrum non posset seg aliud. cuius opp' dicit i littera. s. q in vniū mēbrū dīvisiois puenit oib' mēbris. nā in eodem ca dicitur q vniū eē e pncipiū numeri esse. ergo vnum esse est pncipiū numeri. ex quo patet q vniū numero qd e vnum mēbrū illius dīvisiois e commūne omnibus mēbris. pte rea contra partes dīvisiois arguitur. nam dicitur vnum nūero eē cuius materia est vna numero. quod si sic nullum imateriale esset vnam numero. consequens e falsum. quia sicut vntas pzo infer vntatem posteriozem vt dicitur in littera. ita per oppositū de multitudine quia multitudine posterioz fert pzozem. s3 in imaterialib' e multitudine specificca. g z multitudine nūeralis z p consequens vniū numero. pze sequere q pna eēt vniū nūero qz eoz mēbra e vna nūero. ex pmo de generatione. Contra pbs hic in littera. Respondeo in ista questione duo dico p mūz dicitur e q illa secūda dīvisio e scdm intentiones loyca z sūdamēta itentionalia. pzia autē dīo e scd3 sūdamēta realia. z iō modi scde dīvisiois sūdatur sup modis pze. eo mō quo intentiones sūdatur in rebus. z iō pzia dīvisio dicit realis. z scda loyca. Secūda dīctum p. inet ad sufficiētia secūde dīvisiois declarandam q sic haberi pōt. quia intellectus itelligens aliqd sub ratione vniū aut itelligit illud sub rōe incoicibilis. aut sub rōe coicibilis. z p dīcabilis de pluribus. si pmo modo sic e pmas modus. s. vnum numero. Si secūdo aut e coicibilis pluribus differētibz nūero. z tūc e vntas speciei. aut pluribus differētibz spē. z tūc est vntas generis vltra at illam vntatem vlt similem quod dico ppter coitatem entis qd non e ppe species nec genus non e inuenire aliqz conceptus vnum p dīcabilē de pluribus p dīcatione g dicitur. tamen cōpando vnum pceptū coissimum alijs coissimis. si similitur se habeāt respectu sūozum inferiori p dīcādo in quid de eis inuenitur vntas pporzionis sue analogie z sic dīvisio e sufficiens. Sed contra pnam dīctum istatur sic. qz si secūda dīo datur fm itentides seu fundamenta intentionalia tot essent vntates quot fundamenta z econuerso. sed hoc est falsum. qz plura sunt fundamenta intentionalia qz illa qe tuoz scilicet gen' differentia p pium z accidēs pze. si sic ergo ille vntates erunt nihil. qd videtur falsū. pbatio consequentie. qz oē min' ens ente itentionis est oio non ens sed passio sū data in ente rationis est min' ens ipō ente rōnis quia omnis passio est mīozis entitatis qz sit subiectum. ergo ille vntates fundate super fundamenta intentionalia erant non ens z nihil. Contra secūda dīctam arguit qz repugnat p dīcto. nā duo mēbra nō sunt accepta fm fundamenta intentionalia vnum est qm ad p mūm modum fm quod dicitur. vniū m numero cuius materie est vna. sed materia non est in considerati one intellectus sed est ens reale. Secūda mēbrum est qm ad quartū modū quia aliqua

cipium numeri esse. ergo vnum esse est pncipiū numeri. ex quo patet q vniū numero qd e vnum mēbrū illius dīvisiois e commūne omnibus mēbris. pte rea contra partes dīvisiois arguitur. nam dicitur vnum nūero eē cuius materia est vna numero. quod si sic nullum imateriale esset vnam numero. consequens e falsum. quia sicut vntas pzo infer vntatem posteriozem vt dicitur in littera. ita per oppositū de multitudine quia multitudine posterioz fert pzozem. s3 in imaterialib' e multitudine specificca. g z multitudine nūeralis z p consequens vniū numero. pze sequere q pna eēt vniū nūero qz eoz mēbra e vna nūero. ex pmo de generatione. Contra pbs hic in littera. Respondeo in ista questione duo dico p mūz dicitur e q illa secūda dīvisio e scdm intentiones loyca z sūdamēta itentionalia. pzia autē dīo e scd3 sūdamēta realia. z iō modi scde dīvisiois sūdatur sup modis pze. eo mō quo intentiones sūdatur in rebus. z iō pzia dīvisio dicit realis. z scda loyca. Secūda dīctum p. inet ad sufficiētia secūde dīvisiois declarandam q sic haberi pōt. quia intellectus itelligens aliqd sub ratione vniū aut itelligit illud sub rōe incoicibilis. aut sub rōe coicibilis. z p dīcabilis de pluribus. si pmo modo sic e pmas modus. s. vnum numero. Si secūdo aut e coicibilis pluribus differētibz nūero. z tūc e vntas speciei. aut pluribus differētibz spē. z tūc est vntas generis vltra at illam vntatem vlt similem quod dico ppter coitatem entis qd non e ppe species nec genus non e inuenire aliqz conceptus vnum p dīcabilē de pluribus p dīcatione g dicitur. tamen cōpando vnum pceptū coissimum alijs coissimis. si similitur se habeāt respectu sūozum inferiori p dīcādo in quid de eis inuenitur vntas pporzionis sue analogie z sic dīvisio e sufficiens. Sed contra pnam dīctum istatur sic. qz si secūda dīo datur fm itentides seu fundamenta intentionalia tot essent vntates quot fundamenta z econuerso. sed hoc est falsum. qz plura sunt fundamenta intentionalia qz illa qe tuoz scilicet gen' differentia p pium z accidēs pze. si sic ergo ille vntates erunt nihil. qd videtur falsū. pbatio consequentie. qz oē min' ens ente itentionis est oio non ens sed passio sū data in ente rationis est min' ens ipō ente rōnis quia omnis passio est mīozis entitatis qz sit subiectum. ergo ille vntates fundate super fundamenta intentionalia erant non ens z nihil. Contra secūda dīctam arguit qz repugnat p dīcto. nā duo mēbra nō sunt accepta fm fundamenta intentionalia vnum est qm ad p mūm modum fm quod dicitur. vniū m numero cuius materie est vna. sed materia non est in considerati one intellectus sed est ens reale. Secūda mēbrum est qm ad quartū modū quia aliqua

est proportio non existente intellectu. nam tunc sicut se haberet octo ad quattuor sic sex ad tria. ergo unitas proportionis non datur ab intellectu. sed ille instans non cogit. Ad primum dicitur unum quod illa divisio unius datur secundum quod unitas intentionalis fundatur in quocumque consideratione ut quid. sed predicata in quid non sunt nisi quattuor enumerata. illa autem alie de quibus istatur predicatur in quale. Aliter dicitur quod illa divisio assignatur secundum quod unitas cuiuslibet intelligitur in se non ut patatur ad alia. et secundum diversas gradus unitatis. per primum excluditur primum et accidentis: quia in se consideretur reducitur ad unum specie vel genere. quia omne primum ut sic est idem genere vel specie. sicut est de accidentibus. Per secundum excluditur unitas definitionis et dicitur quod videtur secundum diversas gradus comparatur ad illa de quibus dicitur: prima tamen responsio melior videtur. Ad secundam instantiam dicitur quod sicut est dare gradus in entibus realibus ita in entibus rationis. et ideo maior est falsa. nam si illa res est minus ens ante rationem sit non ens. nam si illa res aliquo modo non tamen sequitur quod res fundata sit nihil. Ad aliud primum dicitur exponitur membrum primum de quo istatur sic. quod dicitur unum numero non predicatur de pluribus et hec est unitas singularis. et sic fundamentum eius est singulare quod est fundamentum intentionale. probatio huius quia universale et singulare referuntur ad invicem. sed esse est intentionale. et singulare quia sicut sit natura. res autem prae intentionis et eodem non sunt sit. Confirmatur ista expositio per illud quod dicitur tertio huius questionis. licet unum numero dicatur. aut singulare nihil dicitur. Ad aliud de proportionem dicitur quod dupliciter accipitur proportio. uno modo secundum fundamenta realia sicut in numeris. alio modo secundum fundamenta intentionalia sicut predicari et subiecti: prima potest esse sine intellectu: et de illa arguitur ratio. Secunda non potest esse sine intellectu. cum predicari et subiecti pertineant ad actum intellectus. et de illa loquitur philosophus. quia predicata habent hanc proportionem in predictando in quid de presentis sub se. Ad primum principalem dicitur quod divisio est alia a prima nec coincidunt quia nec secunda dicitur nec prima dividit unum secundum rationem unius. sed secundum rationem divisionis. sed secundum fundamenta super que potest unitas fundari. et tunc hec divisio dicitur a prima secundum fundamenta diversa. quia prima fundamenta sunt realia. secunda autem sunt intentionalia. Contra. nam res prae intentionis non fundatur in rebus eodem intentionis. sed unitas que est in genere quantitatis. puta unum prae unitate est unitas prae intentionis et sic de aliis unitatibus. et talis unitas non potest fundari super fundamentum intentionale. ut videtur dicitur responsio supponens ut videtur rationem unius ut unum est esse reale et prae intentionis. fundamenta autem posse esse nunc realia nunc intentionalia. Aliter dicitur quod unitas divisa primo est real. sed secundo divisa est rationis. et sicut se habent fundamenta earum

correspondentes: tunc per quod dicitur membrum. a. unum genere et unum specie non coincidunt nec conveniunt hic et ibi. Ad cuius evidentiam notandum quod sicut iam dictum est in primo libro. et in septimo. amplius dicitur. omnis unitas causata ab intellectu habet unitatem in re a qua originatur. sicut ignis generat ignem sibi similem in specie. nullo est intellectu existente. et patet illa generatio procedit unum. et ex illa unitate in re movetur intellectus ad invenendum unitatem intentionalem que in illa unitate reali fundatur. et hec unitas realis est in primo membrum prae divisionis. unitas autem rationis que fundatur in tali unitate est in secunda divisione. Ad secundam potest dici quod unam hic divisionem egoce dicitur ab uno prae divisione. tamen istud unum se et illud in se non sunt equivoce dicta quo ad suos modos licet unitas hic in suis modis et ibi in suis differant secundam magis et minus. cum ergo arguitur quod multum non sic dicitur. dico quod falsum est quia sicut unum dicitur secundam magis et minus de aliquibus sic et suum oppositum quod est multum dicitur tot modis. non tamen oportet omnia dicitur in tot inferiora sicut aliud oppositum sicut tu arguis de rationali et irrationali quando dicitur per thopicorum. quod quot modis dicitur unum oppositum et non est intelligendum de multitudine supposito sed significato. cum ergo dicebatur quod tunc propter quod ponitur unum est multiplex et distinguitur. concedo accipiendo unum quod est eodem utique divisioni. non autem ut accipitur seorsus in hac divisione vel illa. Ad aliud principale dicitur uno modo a commentatore quod est differentia iterum numero et unum quod est principium numerorum quia unum numero est in materia. et ideo tale unum non est in rebus immaterialibus. sed unum quod est principium numerorum non est in materia. et ideo tale unum est in immaterialibus. Sed contra hoc quod dicitur quod unum quod est principium numerorum non est in materia. quia illud dicitur vel equipollet vel negative vel particulari negative. si primo modo est nullam unum principium numerorum erit in materia quod est falsum. probatio quia aliquis numerus est in materia qui scilicet causatur ex divisione continui. et aliquid principium numeri est in materia. quia quodlibet divisum est unum numero. si autem nullum unum principium numeri est in materia. et nullus numerus esset in materia. Sed equipollet particulari negative. ita quod loquatur de uno quod pertinet cum ente quod ponit esse aliud ab uno quod est principium numeri. Contra quod illud unum non tamen est in rebus immaterialibus. sed est in materialibus quia probatur esse unum numero esse in materialibus. et in omnibus potest esse principium numerorum. Primum arguit de primo membrum. quia ante dicitur quam potest esse aut habet intelligi quod est unum numero est in materia. sed est falsum. nam in immaterialibus est aliqua unitas maior unitate speciei. sed nulla alia est maior quam unitas numeralis. ergo unum

Quintus.

nūero ē in rebū imaterialibus. maior patz. ga
altquis angelus ē ita vn^o quod n̄ pdicatur de
pluribus puta gabriel. q̄ ē magis vnū q̄ vnus
sp̄. Aliter exponit qdam expositoz q̄ vnitas
nūeralis catur ex vna materia scdm qd̄ substat
diuisionibus terminatis. 7 ideo negat i materi
alibus pluritatē idiuuozum sub vna sp̄. Si
militer p hoc respondet ad aliud de p̄ris quia
p̄ria non habent vna materiam talem simul.
Sed cōtra p̄mum arguit. qz non soluit qz in i
materialibus ēt secū dū cum ē vnū nūero. et
tū ibi non ē talis materia q̄ substat talibus diuī
sionibus terminatis. Contra 2^m. quia si simul
tas habenti vnam materiam regitur illa erit si
multas tēporis. 7 tunc abstracta a tempoze non
poterunt habē illam vnitatem. sed hoc p̄ris est
falsum. qz mathematica sunt abstracta a tpe. et
tū in mathematicis sūt multa nūero eiusdē sp̄i
vt dictum fuit p̄io 7 secundo huius. Aliter
dicatur q̄ vnitas numeralis non diffinitur per
hoc q̄ dicatur q̄ est illa cuius materia est vna
nūero. quod pbatur qz ens secūde intentionis
qualis ē ista vnitas vt dicitur ē nō diffinit p̄ ens
p̄ime intētionis cuiusmodi ē materia. et accep
ta p̄ differentia indiuiduali que ē p̄p̄ia cā vni
tatis numeralis 7 indiuiduationis. nec ē circū
locutio p̄ conuertibilia accipiendo materiam q̄ ē
altera pars composita 7 cōtūalis. nam multa sūt
vnum nūero que carent tali materia puta im
materialia. sed accipiēdo sic materiam erit qd̄
exemplificatio p̄ exemplum magis manifestus. qz
manifestoz ē nobis vnitas materialium q̄ ima
terialium. nō tū excluditur quin vnitas numera
lis sit etiam in imaterialibus. Sed tū in x̄ mē
tem p̄bi p̄as dictam accipiendo materiaz p̄ illa
heceitate seu differētia indiuiduali. dicendūz q̄
lz illa notificatio nō sit p̄p̄ie diffinitio. ē tamen
descriptio quedam seu circūlocutio etiā p̄ con
uertibilia. nā oē vna nūero hz tales materiam
7 ecōuerso. Ad illud ēt de p̄ris dicendū ē q̄
lz habeant eādēz materiam successiue accipiēdo
materiam p̄ subiecto motus vel mutationis. non
tamē habeant eādēz heceitates seu differētia
indiuidualem. nec p̄ p̄ris erunt vnū nūero vt
p̄s ex p̄dictis

Questio.

vii.

Veritur

Veritur vtrum ens distin
guatur in deces
pdicamenta s̄z diuersos mōs pdicā
di. vt q̄ sic. nam ens n̄ pōt p̄bi ad ali
quod d̄terminatū p̄ d̄ras sicut gen^o p̄bi ad sp̄s
nā vt arguit 3° h̄. ille d̄re eēt n̄ ens 7 nihil euz
nulla differētia p̄cipat suū gen^o vt illud cuius
ē d̄ra diuisiua seu p̄tina. si q̄ ens n̄ p̄bitur ad di
uersa genera p̄ d̄ras. relinq̄t q̄ p̄bi s̄m diuer
sum modū pdicādi q̄ p̄seḡt diuersū modū esse
di. Cōfirmat p̄ p̄būm i l̄ra q̄ dicit q̄ quotiēs
diuidit ens toties eē significat 7 p̄pter h̄ca in q̄

diuiditur p̄ ens dicitur pdicāta. qz distinguant
s̄m diuersum mōm pdicādi. Cōtra qz modū
pdicādi seq̄t modū eēndi. q̄ distinctio p̄ mōs p̄
dicādi n̄ ē p̄ria de q̄ q̄rit qd̄. R̄ideo. Dic est
v̄a opinio tenens p̄tē affirmatiuā p̄p̄ rōes posi
tas i pede. dicit. n. q̄ pdicatum pōt se habē tri
pliciter ad subiectū. vno mō vt ē idē qd̄ ē sub
iectum vt dicēdo sortes ē aīal. 7 hoc pdicatum
significat subam. 2° vt pdicatum sumat ab eo qd̄
ē in subo quod qd̄ vt in eē ei absolute vt p̄ris
materia 7 sic ē q̄stas. vt vt p̄ris forma: 7 sic ē q̄
litas vel inest ei nō absolute sed i respectu ad a
liud. 7 sic ē relatio. tertio mō. vt pdicatum sumat
ab eo q̄ ē extra subm. qd̄ ē dupl^r. vno mō vt sit
extra subiectum oīno qd̄ qd̄ si nō sit mensura
subiecti pdicādi p̄ modum hitus. vt sortes ē cal
ciatus. si at sit mensura eius extriseca vel ē tēp^o
vel ē locns. expte tēporis ē quādo ex pte loci ē
ipm vbi: non p̄siderādo ordīnē p̄rim i loco. q̄
p̄siderato erit pdicamentum sitas. Alio mō
do vt illud a quo sumit pdicatio s̄z aliquid sit
i subiecto de quo pdicatur. 7 si quidē s̄m p̄nci
pium sic ē agē. nam p̄ncipium actionis in sub
iecto ē agere. si autem scōz terminus sic pdicabi
tur vt pati. nā passio terminatur i subiectum pa
tiens. 7 hoc mō assignat pdicamentozum distincti
ones. Sed contra illam opinionē arguit. nā p̄ri
mi modi pdicandi simpl^r non sunt nisi duo. s̄. in
quid 7 in quale. nec sunt nisi quattuoz p̄redica
ta ex p̄mo thopicorum. nec sunt nisi quinqz
vniuersalia secundum porphirium. ergo penes
modum pdicandi non possunt distingui p̄re
dicamenta ponendo q̄ sint deces. P̄terea
si sic cum esse quod significat pdicationem a
licuius de aliquo secundum te significant toti
ens quotiens sunt pdicata essentialiter. seq̄
tur q̄ in omni pdicatione est negatio. quia
compositio tenet se ex parte pdicati. 7 sic bis
diceretur scilicet ipsum pdicatum q̄ signifi
cat esse aliquod. 7 ipsum esse compositionis q̄
est ex parte pdicati. P̄terea esse signifi
cat quādam compositionem quam sine extre
mis non est intelligere ex p̄mo peryarmenias
sed illa compositio causatur ab intellectu ergo
7 illud esse. 7 per consequens esse significat ali
quid secunde intentionis. sed ens secunde in
tentionis non diuersificatur p̄pter distinctio
nem rerum p̄ime intentionis nec ecōuerso er
go pdicamenta que sunt p̄ime intentionis
non distinguuntur secundum distinctionem ta
lis esse vel modi pdicandi qui est res secun
de intentionis. p̄batio assumpti. quia genus
quod est secunda intentio secundum eandem
rationem dicitur de substantia 7 de qualitate
que sunt res p̄ime intentionis. ergo secun
da intentio non variatur ad variationem rerū
p̄ime intentionis. Similiter al quod scdm se ē
res p̄ime intentionis non variatur ad variati

onem generis vel sp̄i que sibi attribuitur ab intellectu pnt ponitur gen^o subalternum. qz est genus respectu inferiorū 2 sp̄s. superiorum. 2 sic p̄z qz res p̄t̄e it̄tionis nō variātur ppter variationē rez sc̄de it̄tionis. R̄sp̄detur qz modus p̄dicandi ē duplex. quidā int̄tional. 2 qui dam q se tenet ex pte rei. dicitur ergo q non qui libet modus it̄tionalis p̄dicandi distinguit p̄dicamēta sed illi soli qui sunt modi ipsarū rerū p̄dicamentorū qz alium modū p̄dicandi habent q̄t̄itas 2 qualitas ex natura rei. puta qz q̄t̄itas p̄dicatur per modū isom̄t̄is. 2 q̄t̄itas p modū m̄s̄r̄atis. t̄n at arguis de mō it̄tionali. puta de ipso eē sine p̄p̄de p̄p̄is q̄ ē secūda intentio.

Contra si diuersus modus p̄dicandi ex natura rei ponit distinctionē p̄dicamentorū. q̄ i quo libet genē vno erūt duo genera generalissima. p̄batio consequētie. qz alius modus p̄dicandi s̄m istum modum ē abstracti. alius concreti. qd p̄z. qz modi int̄tionalis p̄dicandi quos excludit non cānt falsitatem i p̄positione. sed isti modi abstracti 2 concreti faciūt falsitātē in p̄positione dicēdo. album ē albedo illa at ē vera. albedo ē albedo. q̄ isti modi duo sūt ex parte rei.

P̄terea diuersus modus p̄dicandi real ē in diuersis generalissimis accidētum 2 tamen n̄ p̄petit sibi nisi i cōpar̄de ad substantiam. qz cōpando eas ad p̄p̄as sp̄s 2 ad p̄p̄ia inferiora vni formē modū h̄nt p̄dicandi. i. in quid. Si q̄ p̄dicamenta distinguntur penes modos p̄dicandi illa que diuersimode p̄dicantur d̄ substantia erūt p̄dicamēta diuersa. sed huius modi sunt accidētia in concreto. qz accidēs in abstracto nō p̄dicatur de substantia. q̄ ipm quale erit p̄dicamentus 2 non qualitas. quod ē falsum. 2 contra Anicē. 3° p̄b̄sice sue ca^o secūdo vbi probat qz si aliqd h̄z rōem generis in q̄tum p̄dicatur in quid. ergo quod verius p̄dicatur in quid verius ē gen̄ns. sed talia sunt abstracta. P̄terea si diuersi modi p̄dicandi distinguerent genera aut illa distinctio sola sufficit aut cum hoc requiritur diuersitas eorum que p̄dicantur. si prima sufficit. 2 tum. qz p̄dicamenta non erunt diuersa entia realiter. 2 per se: tum quia negatiua in qua negabitur vnum p̄dicamentum de alio non erit prima negatiua consequēs ē falsum. 2 contra p̄b̄z p̄rio posteriorū ca^o figuratum at. p̄batio consequētie. veritas negatiue ē ex diuersitate extrōrum sicut veritas affirmatiue ex idēmitate. vbi ergo maior diuersitas ibi verior negatō. sed diuersitas que ē in re ē maior q̄ diuersitas in mō p̄dicandi solum. sed ista homo non ē asinus est diuersitas in re. ergo ipsa erit verior p̄rio 2 immediatior q̄ ista substantia non est quantitas: vbi secundum te est tantum diuersitas in modo p̄dicandi. Si detur aliqd membrum scilicet qz cum diuersitate in modo p̄dicandi requirit diuersitas rerum que p̄dicantur. sequitur qz disti-

ctio p̄dicamentorū scdm diuersos modos p̄dicandi non erit prima. quod ē contra p̄b̄m: etiam contra eos p̄batio huius. quia res que p̄dicatur ē p̄rio q̄ modus p̄dicandi. q̄ aliquid distinguit ipsa genera p̄ns q̄ modus p̄dicandi Ex p̄dictis colligitur qz ocl̄ vie diuisione ad ostēdendum sufficientiā p̄dicamentorū vidēt dupliciter peccare. tum p̄mo quia ostēdūt oppositum p̄positi. i. qz diuisio entis in decem genera non sit prima. Si enim p̄ns fiat diuisio in ens p se 2 in ens non p se 2 vltra vnum membrū subditur vel ambo erunt multe diuisiones subordinatē. 2 sic ens non immediate diuiditur in decem genera. tum secundo. quia non p̄bant diuisionem illaz sic debere fieri 2 non aliter oportet enim p̄bare qz diuisum sic diuidit 2 qz diuisio sic constituat generalissima 2 ē qz p̄ se sic diuiditur 2 non aliter. Dicendum qz tenendo diuisionem eē sufficientem ipsa diu. c̄tis in decem generalissima ē prima. nec ē alia trimēbris vel bimēbris p̄z ea. ita qz ens delectdit in decem genera non per diuersos modos p̄dicandi. sed p̄ modos essendi distinctos ex natura rei. quozum quilibet habet rōnem contracti respectu entis 2 constitutum respectu alicuius p̄dicamēti. uaz sicut ens prima sui diuisione simpliciter descendit per finitum 2 infinitum i eis creatū 2 i creatum tāq̄ p̄ modos intrinsecos. sic ens finitum 2 creatum c̄tis ē diuisio in decem genera contrahitur 2 descendit prima 2 imediata diuisione in. x. genera p̄ p̄rios mōs essendi sint. a. z. b. Ad rationes p̄ncipales. ad p̄mā videndum qz licet non p̄batur p̄ differētiā p̄p̄ie sumptas p̄bitur t̄n per aliquos modos eēdi qz largo mō lz ipso p̄nt dici qdā d̄fe. cū iseri qd eēt non ens. p̄cedo formāl̄ loquēdo. qz semp̄tractitum ē extra rationem formalem contrahibilis. si vltra inferas ergo erunt uibil. nego p̄ sequētiā. qz erunt ens realiter lz non formāl̄ter. ē enim dare mediū iter ens formāl̄ 2 nihil. i. quod ē ens realit̄ sed n̄ formāl̄ nec nihil. sic cut ē fuit declaratum quarto huius de passio nibus entis 2 de vltimis differētijs. Ad aliud de p̄b̄o dicendum qz esse ē equiuocum. i. ad eē prime int̄tionis 2 secunde intentionis. esse aut qz p̄dicatur ē esse prime intentionis. dicendo homo ē. i. homo ē existens. esse autem quod est secūde intentionis. i. qz ē eē vniens. seu eē p̄positionis nō p̄dicatur. cū q̄ dicit p̄b̄ns qz quotiens diuidit ens totiens eē significat. dicendum qz illud eē nō ē eē p̄positionis qd ē cōp̄. sed esse p̄t̄e it̄tionis dictū denoiatiue ab ente. 2 illud esse significat idem vnicuiqz cathegorie nā ens nō diuiditur i decem genera q̄ sunt. x. p̄dicamēta entium sicut vox in significatione cuius ens n̄ sit equiuocum ad decem genera. vt oñs fuit quarto huius.

Questio

.ix.

Quintus.

Trum possibile sit duo acci-
dentia differentia tñ
numero eē in eodem subiecto. videt
q̄ sic. nam multe spēs eiusdē speciei
sunt in eadem pte mediij z in eodem oculo. sed
ille sunt quedaz accidētia. q̄ rē. Contra p̄bus
hic in littera. Respondet ut appareat quali-
ter propō quam p̄bus hic in littera ponit sit in-
telligenda declarabo quinqz cōclusiones. P̄-
ma conclusio sit ista. nō includit dictionē duo
accidentia intentionalia differentia solo nūero
eē in eodem. hanc ostendo per rationem postā
in pede sic. q̄ quia in eadem pte mediij z cetera
que differunt solo numero. ergo duo accidētia
intentionalia differentia solo numero esse in eo-
dem non includit contradictionem consequen-
tia est enidēs. quia huiusmodi species sunt etiā
intentionalia secundum cōmanem modum lo-
quendi. antecedēs probat. quia si ponatur multa
alba in medio oculis extēns in quocunqz pun-
cto mediij poterit videre ipsa ergo potest habe-
re species eorum. z distictē videt ea. q̄ habet di-
stinctas species. Similiter in virtute ymagina-
tia sunt due species v̄ eiusdē speciei rōnis. q̄
probat̄ p̄ eandem rōnem. Respondet. q̄
non in eadem pte mediij sunt species huius albi
z illius. z similiter de oculo q̄ sunt in diversa p-
te oculi. Contra ponatur hic vnum albus tā-
tum. f. oum. species illius erit in toto medio il-
laminato q̄ram durat virtas eius. ponatur et
aliud album. tunc species eius erit in eadem p-
te mediij cum sp̄ alterius albi. aut sequitur q̄ il-
lud aliud non videbitur ab oculo disposito. cū
scdm te non possit gignere speciem suā quod ē
contra sensum manifeste. aut q̄ erunt in eadem
pte. Sed dices q̄ gignēt speciem suam cor-
rumpit speciem alterius albi. Contra qz po-
no q̄ sit debilius alio. aut ergo erit simul spēs
eius cum specie alterius aut corrūpet vt dicitur:
sed non potest corrumpere cum sit debilius ex
ypothesi. z sic patet q̄ ille plures species erunt
in eadem pte mediij. Sic p̄bat̄ q̄ sunt i ea-
dē pte oculi v̄ fantasie. nā si nō organuz visus l̄
fan. cū sit satis punm q̄titate cito eēt occupatus
spēs ut puta duabus vel tribus. z tunc nō posset
sentire de nouo aliquo obiectū nouiter rep̄se-
tatum. cū spēs ei nō possit recipi in organo vi-
sus v̄ fan. h̄ illud p̄ns ē manifeste p̄ sensum. q̄
falsū ē illud ex quo seq̄tur. Alr r̄ndet q̄ due
spēs p̄ cōpatem ad obiecta quoz sūt effectus
sunt due. rēe v̄o mediij i quo sūt subiectie sunt
vna. Cōtra dupl̄. tñ. qz tal spēs sit vna ē itē
fioz q̄ altera seorsam. z p̄ p̄ns illa talis vna spēs
in medio v̄ i oculo nō ducet i albedie remissā
que multiplicauit vna spēm. z eadē rēe nec in al-
tera qz illa spēs p̄pōta ex vtraqz ē i p̄portiona-
lis v̄ triqz. representabit ergo aliquā intensiōzē z p̄
fectiōzē vtraqz illaz z sic ille albedies nullo mō

videbit̄ ab oculo. tam quā ex quo illa spēs
cōposita ē vna nūero. non representabit duas al-
bedines distictē. sed aliquod vnu intensiōzē vt
p̄ntis. Cōfirmat. quia distincta actio ē disti-
cti entis. si ergo species representet duo distincta
obiecta sequitur q̄ erunt distincte z non. vna
Sec̄da conclusio sit ista. non ē impossibile duo acci-
dentia realia respectu differentia solo numero
eē in eodē. hanc ostendo sic. iste vn̄ pater habz
multos filios. ergo in eodem sunt multe relatio-
nes reales puta plures paternitates que sūt eius-
dem sp̄ci. p̄batio consequētie pater dicit̄ quia
genuit ex q̄nto huius ca. de adalig d. q̄ si multus
acubus genuit multis paternitatibz ē pater.

Respondet q̄ si sunt multe paternitates
simul s̄ pater eadē paternitate referi ad multos
filios vn̄ pater n̄ ē pater qz genuit hūc filium si
gnatum s̄ qz genuit filium i cōi. Sic fundamē-
tum paternitatis n̄ ē iste actus signatus. sed ac-
tus in cōmuni. z sic ē vna paternitas p̄ se. q̄ au-
tem sunt plures filij hoc accidit. Cōtra quia
paternitas in isto patre ad hunc filium signatū
dicit̄ maiorem vnitatē q̄ sit vnitatis sp̄ci. aliogn
n̄ eēt maior vnitatis paternitatis cū se ipsa q̄ cus
aliqua alia. puta cū paternitate p̄lonis. q̄ eni-
dēter apparet falsum. sed maior vnitatis vnitatis
sp̄ci n̄ ē nisi vnitatis particularis. h̄ec paternitas. q̄
in isto patre ad hūc filium ē h̄ec paternitas. sed p̄
hūc non referi ad plures filios. p̄batio huius
quia destructo hoc filio destrui h̄ec paternitas
si p̄ eadē ad aliū filium referat̄ illo alio filio exi-
stēte existit h̄ec paternitas. nā relatōes mutuo.
sūt sūt z n̄ sūt. h̄ec paternitas sūt erit z n̄ erit
q̄ ē dictione manifeste. P̄terea respōsio sup-
ponit falsum q̄ act̄ generadi sit fundamētū pa-
ternitatis. qz i eo quod n̄ ē nō pōt aliquid fāda-
ri. sed illo actu trāscūte paternitas manet. ergo
zē. de h̄ ē dicit̄ infra ca. de ad alig d. Tertia
conclusio sit ista. n̄ ē impossibile duo accidētia realia
absoluta n̄ educta de potētia materie differentia
solo nūero esse in eodē. hanc ostendo sic. nā fin
philosophū in p̄hemio ex multis memoriis sit
z generatur vnam expimētuz. sed ille multe me-
morie sunt cognitiones eiusdem sp̄ci. qz de sin-
gularibus eiusdem speciei scdm ipsam i littera
z sunt accidentia realia z absoluta sicut patz. er-
go non est impossibile talia accidentia solo nu-
mero differentia esse in eodem. Nec posset
dici q̄ ille plures cognitiones sint indiueris p-
tibus organi vel potētie dato enim per impos-
sibile q̄ species obiectozum singularium eēt
in alia z in alia parte organi tamen cognitio est
in sola potētia cognoscentis dato q̄ per for-
mas que habet esse in parte cognoscat. P̄-
terea memoria est ex diuersis speciebus simul
in memoria sensitua. sed ille plures memorie
sunt plura accidentia realia z absoluta patz etiā
q̄ sint eiusdem speciei. quia supponitur. sint

de singularibus eiusdem speciei. ergo et probatio maioris. si nunc memorior vel ymaginor de illo albo prius viso habeo speciem et cognitionem eius in memoria. statim etiam imaginor de alio albo viso. ergo habeo speciem et cognitionem illius. sed cum hac specie in cognitione manet propter speciem vel cognitionem albi prioris alioquin non possem iterum imaginari de priori albo nisi iterum videretur illud et sic acquirerem speciem illius. cuius oppositum exprimitur quotidie. ergo oportet quod maneat simul. **Quarta conclusio** sit ista. non est impossibile duo accidentia realia et absoluta educta de potentia materie si non per motum educantur differentia solo numero esse in eodem. hanc ostendo sic. duo lumina distincta sunt in eadem parte medij. sed duo lumina distincta sunt accidentia realia absoluta educta de potentia materie non per motum sicut patet quia in instanti medium illuminatur ab utroque. et plura talia accidentia non est impossibile esse in eodem simul. probatur maior ponantur due candelae. una hic et alia ibi. ponantur etiam corpus medium densius sicut lumen utriusque candelae incedet in cessu directo usque ad locum ubi fuerit corpus densum. et ita erunt duo lumina in eadem parte. nam umbra est partio luminis. ergo ammoto obstaculo lumen utriusque candelae erit ubi umbra praesent. quia habitus et privatio circa idem sunt. **Respondetur** quod duo lumina per comparationes ad subiectum scilicet ad medium sunt unum lumen. et duo per comparationem ad candelas a quibus sunt effectivae. **Contra** quia si illa lumina essent unam subiecto et duo per comparationem et processum a candelis. sequitur quod isti duo radij essent geometrici et non visuales. nam secundum rationem linee essent ibi duo radij. sed non secundum aliquam qualitatem naturalem super additam lineae visuale. et tunc conclusiones perspective de interfectione radioz et confimiles que dependent ex diversitate radioz essent tantummodo vere secundum geometricas considerationem non secundum perspectivam. quia perspective considerat ut est in materia sensibili. **Quinta conclusio** sit ista impossibile est duo accidentia realia absoluta educta de potentia materie per motum naturalem differentia solo numero esse in eodem. hanc ostendo sic. quia motus non est nisi in mobili disposito sine dispositione opposita formae inducende ut contraria vel media. nam omnis motus est inter contraria vel media. ex quinto philosophorum. sed si agens inveniatur immobili formam eiusdem speciei formae suae non inveniatur ipsi sub dispositione opposita. ergo non movet ipsum simpliciter inducens aliam formam. sed angerebit praesistentem immobili. **Praeterea** est quasi idem argumentum. quatenus forma non

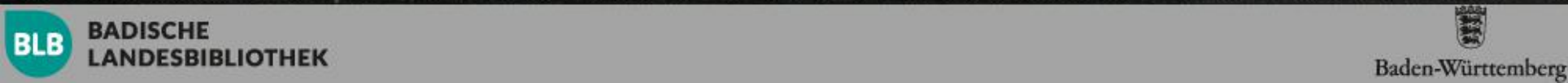
est indicibilis nisi post aliam formam impossibilem tunc corruptam ipsa tantum posset esse unita in uno susceptivo. sed omnis forma indicibilis per motum vel mutationem necessario terminans motum. ad ipsam necessario ad sui inductionem perigit in susceptivo formam impossibilem tunc corruptam. ergo quatenus talis forma est unita in unico susceptivo. probatio maioris quia illa forma inducta manet non inducentur alia postquam illa est inducta si sit eiusdem speciei quia illam secundam non prederet alia impossibile. id est. in inductione prae quolibet impossibile. est expulsa. **Ita** nec due tales neque filae sit inducetur. quia vel hoc est ab eodem agente vel ad diversum. non ab eodem. quia si efficiens est unum et materia una effectus erit unus. ut habetur quarto huius. nec a diversis quia si illa sint appropinquata diversis partibus mobilis puta unum ignis ad caput aliis ad pedes agant in diversas partes prioris et inducent unam formam. quod probatur quod inferioris quam aliter solus inducet quando non simul agunt. Si si ponantur in eodem situ respectu eiusdem partis passim inducerent unam formam intensiores sicut prius probatio minoris. quia omnis motus naturalis est inter terminos impossibiles. ita quod ad adiectum termini ad quem corrumpitur forma priora. quae fuit terminus a quo. ita quod nullum agens naturale movet vel mutat mutatione terminante motus aliquod nisi huius formae suae formae impossibilem et ideo non potest plures eiusdem speciei simul esse per motum nec per mutationem per se terminantes motum. **Contra** principale quod duo priora potest esse simul in eodem subiecto et esse remissa. et duo accidentia eiusdem speciei et educta per motum. ante est evidens. sed consequentia per a minori. quia minus repugnant duo accidentia eiusdem speciei quam duo priora etiam remissa. **Respondetur** nego consequentiam ad probationem non valet. nam repugnans non est causa in proposito impossibilitatis duorum accidentia eiusdem speciei. sed est causa per motum inductum ut praesentiam est. ideo agens inducens secundam formam inducit primam. et sit unica intensior. sed priora manent simul in esse remissa distincta ex eo quod ex duabus formis prioris non apta nata fieri intensior una. manent autem simul ex eo quod unum contrarius agens non habet plenam dominium supra aliud et ideo remittunt se invicem et non totaliter se corrumpunt. **Ad arguendum** in oppositum dico quod intentio philosophi est secundum hanc conclusionem quintam. nam per motum non possunt induci formae due eiusdem speciei. unde omnes formae habentes differentiam in subiecto eodem si inducantur per motum necessario differant specie. tamen de alijs non inductis per motum non intendit philosophus. nec est necessarium modo dicto in quatuor conclusionibus primis. **Arguendum** ad aliam partem concludit per priora conclusionem sicut per. sic ergo per ad questionem.

Quaestio.

x.

Trum hec sit ratio cōis z p/rie assignata de p/ri. f. p/rius ē qd ē p/ri. p/rius videtur qd nō. nā in tēpore ē dare p/rius z post/terius cū tēpus sit nūerūs motus sūm p/rius z post/terius. ex quarto p/rius. sed i tēpore nullū ē p/rius sūm p/rius. g. zc. **C**ōfirmat qz in generatōib' p/rius pagatōem vni generas ē p/rius alio dato qd gene/ratio fuerit sine p/rius. qz p/rius nō dicitur qd ē p/rius p/rius. qz nā t3. qz ibi nullum ē p/rius p/rius p/rius. qz ad. anqz cēt p/rius generans qz pater z pater qz filius. **P**re. si p/rius ē quod ē p/rius p/rius. g. p/rius nō ē p/rius p/rius. qz sequens videtur falsū. nā p/batur. qz si p/rius ē p/rius. h. erit respectu alicuius p/rius. g. p/rius erit p/rius p/rius. z sic in istum qd ē iposib/le. **P**re. dicitur hic. i. f. qd aliquid dicitur p/rius. quia remotius a p/rius nūc. vt in p/rius. z tunc vt nūc p/rius nūc vt p/rius. vt dicitur in littera. g. non omne p/rius ē p/rius p/rius. sed ali/quando p/rius. **C**ōtra p/rius hic in littera. **R**espondeo z dico qd illa rō seu diffinitio cōis p/rius ē bene assignata z p/rius. tā ē aduertē dum qd aliter conuenit p/rius cōis ordi/natis. aliter accidentaliter ordinatis. nā in cōis/rationaliter ordinatis ē vera dependētia p/rius ad p/rius simpliciter. vnde in cōis cōis ordi/natis nihil cāt sine p/rius simpliciter nō sic ē in acci/dentaliter ordinatis. quia accidit huic reuolu/tionē celi. qz alia p/rius. nam potuit fuisse etiā p/rius si p/rius non fuisse. **I**n cōis ergo ordi/natis dicitur p/rius in respectu alicuius p/rius simpliciter. sed in accidentaliter ordi/natis p/rius ad aliquod p/rius non simpliciter sed h3 quid. vt respectu illius quod ponitur eē p/rius z hoc accidit p/rius quod p/rius. vt p/rius ē p/rius z p/rius in comparatōe ad aliquod p/rius. vel simpliciter vel secūdam quid. z sic intelligē do conueniens ē diffinitio sine ratio p/rius. **A**d p/rius in oppositum pōt dicit qd partes tē/poris sunt accidentaliter ordi/nate. accidit enim dicit p/rius qd besterna p/rius. vt dicitur ē. iō in tempore non ē p/rius simpliciter sed secūduz quid. ita qd p/rius in tempore z similiter p/rius sunt ex assignatōe nostra. z non simpliciter da/to qd tempus esset eternum vt probat rō. **C**ōtra. quia si sic. ergo tempus non ē in genere qd titatis. consequens est falsum z contra p/rius in p/rius. consequentia tenz quia tunc tē/pus non esset reale ens. cum p/rius z p/rius in tempore dependeat ab anima z ab assignatōe nostra. **P**reterea sequētur tunc qd vel p/rius motus esset sine tempore vel qd ille motus de/penderet ab anima quozum vtrumqz ē falsum p/rius quidem qz tempus ē p/rius motus ex quarto p/rius. scdm etiam quia ē ens re/ale z extra aiām. **R**espondeo quedam sunt entia pure realia. vt sunt entia nature quedam

pure rōis vt scde itentōis. quedā p/rius sic z p/rius sic. vt vltā que icludat aliqd rei z aliqd rōis. tā le ē tēpus. nā tēpus material' ē ens reale. cum sic idē qd mot' material' ē ens reale. formal' tū z vt h3 rōem numeri sūm p/rius z post/terius. ex quar/to p/rius. h3 eē ab aiā. Si g accipitur tēpus mate/rial' sic vtiqz ē i genē qd tū sitat' sicut z mot' scd3 vō qd dicit cōpōem ex materiali z formal' nō est i genē cam sit quoddā ens cōpōitū p accidens ex re z itentōe. Sic g ē itelligēdū. qd i tempo/re ē aliqd p/rius. nō tū sine aiā. nō quod simplr p/rius sed respectu alicuius p/rius z post/terius. puta ista dies icipit a mane. z p/rius hora dicit' p/rius ma/ne z alia hora ē scdā z sic deinceps cōpōdo vna p/rius tēporis ad aliā. **C**ontra si i tēpore h3 se nō ē p/rius h3 i aliqua pte eius respectu alteri' p/rius tūc tēpus nō h3 scdm se p/rius z post/terius. h3 solū re/spectu aliquaz p/rius. h3 hoc ē icōueniēs. qz dif/finitio cōuenit p se totū p/rius at p accidens. h3 diffinitio tēporis ē qd tēpus ē nūerūs motus h3 p/rius z post/terius. **P**re. tēpus ē p/rius. g. nō ē ibi aliqd nūc i actu de se qd ē p/rius respectu cui' dicitur alie p/rius post/terius. h3 solū i potētia qd tūc ē ex pte tēporis. p/rius. qz si sic esset de se discōtinuum. **R**espondeo ad p/rius qd si li h3 se accipiat p toto tpe vey ē qd p/rius h3 p/rius z post/terius. h3 ex h3 nō legi qd tēpori insit p/rius et post/terius. qz h3 p/rius h3 p/rius z post/terius ex assigna/tione nostra. **A**d aliud bñ p/rius dicit qd i tempo/re nō sit aliqd nūc i actu qd tūc ē de se z sine con/sideratione nostra. Sic enim ē idem qd motus z per consequens cōtinuum tū i p/rius tēporis sic h3 rōem numeri. z per consequens discōtinui. z discreti. z hoc modo ē ibi dare aliquod tunc in actu fin nostra p/rius tēporis z sic p/rius z post/terius modo p/rius. **A**d p/rius nō plus cō/cludit nisi qd non eēt ibi p/rius simpliciter. eēt ta/men sūm quid z in respectu. nā tres generatēs ac/cidentaliter ordi/nate hnt quartū p/rius respectu cui' dicitur iter se p/rius z post/terius. **A**d aliud vnomodo conceditur consequens. s. qd p/rius cipiū nō ē p/rius sed ē p/rius absolute. diffini/tio autem dicta datur de p/rius non de p/rius. **A**d dē qd illa rō descriptio seu diffinitio po/nitur de illis que sunt post p/rius z non p/rius de p/rius. **A**d vltimum dicendum qd h3 nunc p/rius non est p/rius respectu cui' di/catur p/rius z post/terius in p/rius nisi median/te aliquo nunc p/rius. quia ē aliquod nunc p/rius respectu cuius illa in p/rius dicitur p/rius vel post/terius. vt quod est p/rius us illi dicitur p/rius. z quod est remotius dica/tur post/terius non est ergo simpliciter p/rius et post/terius in p/rius respectu p/rius nisi vt respicit nunc p/rius z sic intelligēda est litte/ra p/rius.

Erum ppria rō q̄tatis fm
 q̄ ē generalissimū sit
 diuisibilitas. videtur q̄ non. qz si sic
 ergo ptes post diuisionē differunt inf
 se. consequēs ē falsum. qz q̄ro qualr. aut. n. diffe
 rent formalr. aut per accidēs nō p accidēs. qz
 diuisio ē diuisibilitas p accidēs. idē enī ē p̄nci^m
 diuisio ē distinctio p̄nciū diuersarum non
 formalr qz distinctio formalr ē specificā. q̄ par
 tes diuise different specificē. qd ē falsum i q̄ntm
 sunt ptes quantitatiue. Preterea. p̄p̄a rō ge
 neris equaliter ē in oibus sp̄cib⁹. sicut gen⁹ eq̄lr
 p̄dicatur de oibus: sed diuisibilitas nō ē huius
 modi in pposito. q̄ rē. p̄batio minoris quia q̄ti
 tas continua ē diuisibilis i po^a. discreta autē di
 uisa in actu. nam si ē actu senarius duo ternarij
 sunt actu ptes. r̄ consequēs ipse senarius ē di
 uisus actu. vñ ēt infra in ca⁹ de colobō dicitur
 q̄ numerus h̄z partes aliquo modo diuisibiles
 sicut quinaris binarius r̄ ternarij ex quo p̄z.
 vt videtur q̄ numerus non sit tñ ex vnitatib⁹
 r̄ idē idē q̄ p̄us hoc idē habetur septimo en
 clidīs p̄positione quinta. vbi dicitur q̄ ois nūe
 rus minor ē pars maioris. Preterea cuius ē
 potentia eius ē actus libro de somno r̄ vigilia.
 si ergo diuisibilitas ē p̄p̄ia rō q̄tatis cōuenit
 omni q̄tati. q̄ ergo actu diuidi p̄ueni oī quā
 titati falsum ē. quia diuidi in actu repugnat con
 tinuo. nam quod diuiditur non ē in actu cōti^m
 quod diuiditur. Preterea si sic. q̄ indiuisibi
 litas conuenit oī quāto. consequēs ē falsum. qz
 ē dare minimum generatū in q̄tatis natura
 libris. s. minimū carnē r̄ mimum os. ex p̄zō p̄bisi
 cor. q̄ anō ē falsum ex quo sequitur p̄zē. si
 sic q̄ cūctōz inesset diuisibilitas illud ēt per se
 sp̄s q̄tatis. consequēs ē falsum q̄ r̄ anō. p̄na
 p̄z. sed falsitas consequētis apparet. tum qz lo
 cus non nūreatur hic iter sp̄s q̄tatis. tum qz
 tempus r̄ motus sunt quedam diuisibilia. r̄ ta
 men ponuntur hic inter species q̄tatis p̄ acci
 dens. In ista questione primo vna opp̄tio
 recitabitur. r̄ ad questionem aliter dicitur.
 Quantum ad p̄mā ē vna opp̄tio q̄ diuisi
 bilitas non ē p̄p̄ia ratio quantitatis sed magis
 ratio mensure. nam sicut qualitas ē dispō substā
 tie ita q̄tatis ē mensura substantie. p̄zō ista
 opp̄tio arguitur. quia dicitur in p̄dicamentis
 q̄ oratio ē q̄tatis. mensurat enim sillabas. q̄ mē
 surare ē p̄p̄ia ratio q̄tatis. Preterea. p̄ba
 tur q̄ sit magis p̄p̄ia ratio q̄ diuisibilitas. naz il
 lud ex cuius distinctione assignatur distinctio i
 sp̄cibus q̄tatis ē magis p̄p̄ia rō q̄tatis. s. rō
 mensure ē huiusmodi r̄ non diuisibilitas q̄ rē. p̄
 batio minoris qz sapientia r̄ locus sunt disticte
 species q̄tatis q̄tenus distinguantur in ratione
 mensure. quia locus ē mensura extrinseca sup̄fi
 cies intrinseca. non tamen distinguantur in rōne
 diuisibilitatis sicut p̄z. Contra istā opp̄tionē

arguitur. nam rō generis eq̄ primo inest oibus
 sp̄cibus. nam genus eq̄liter de oibus dicitur sed
 rō mensure non inest eq̄liter cōtinuis et discre
 tis sed discretis magis cōtinuis aut non nisi in
 q̄tatis p̄cipant rōem rōi discreti vel numeri si
 cut dicitur in decimo huius capitulo secūdo. q̄
 ratio mensure nō est p̄p̄ia rō generis q̄tatis
 Preterea si sit qd maxime habebit rationes
 mensure per se maxime erit quātitas. s. vnitās
 maxime habet rōem mensure. ex decimo huius
 capitulo eodem. ergo vnitās per se maxime erit
 sp̄s q̄tatis. quod est euidenter falsum. qz nō
 est in genere nisi per reductōem Preterea rō
 mensura cōuenit omni generalissimo. qz in oī
 genere est vnum primum qd est mensura omniū
 illius generis. ex decimo huius. ergo nō ē p̄zō
 p̄p̄ia rō q̄tatis. Dices duplex est mensura q̄
 dam mensura mensurans per replicem q̄ aliquo
 tiens ducta reddit suum totū. quedam est men
 sura fm p̄secōem et cognitōem. quo modo albe
 do mensurat colores et illud qd dicit i cogniti
 onem alterius d̄r mensurare illud. prima men
 sura est p̄p̄ia q̄tatis. secunda vero nō. sed cō
 petit aliis generibus. Contra qz ad huc stat p̄
 ma ratio qz mensura per replicatōem nō eq̄lr
 cōuenit cōtinuis et discretis. nam in discretis ē
 similiter minimū reddens p̄ replicatōem totū
 non sic in cōtinuis. vt h̄ctur decimo huius. quia
 nihil est ibi minimū nisi p̄ctū. qd nūq̄ reddit
 totum per replicatōem. ergo rō mensure n̄ erit
 rō p̄p̄ia q̄tatis. cum nō cōueniat eq̄liter oī
 bus sp̄cibus. Nec rōes p̄zōp̄ia opp̄tioe co
 gūt. solum enim p̄bant rōem mensure cōpetere
 quātitati. non tamen q̄ sit p̄zōp̄ia rō d̄cā eq̄lr
 de oibus sp̄cibus. Quantum ad secūdam de
 claro tres cōclusiōes. prima sit ista. diuisibilitas i
 ptes eiusdem rōis non est eētialis ratio q̄tatis.
 hanc ostendo sic. nullus respectus formalr
 est eētialis rō alicuius absoluti. sed diuisibi
 litas est formalr respectus. qz dicit q̄dam ap
 titudinē ad dionem. ergo nō erit eētialis
 rō quantitatis quod est ens absolutum maior
 p̄z. ex quarto huius. vbi philosophus ponētes
 omnia apparentia vera dicit ad hoc in cōueni
 ens q̄ omnia tūc essent formalr ad aliquid
 Preterea. potentia et actus sunt eiusdem ge
 neris r̄ eiusdem essentie quia vidēt oē ens. sed
 actus didi non est eētialis quantitati. qz omnis q̄
 titas esset actu diuisa. ergo nec potentia ad di
 uidi est de eius eētia. ēt autem diuisibile dicit
 potentiam ad diuidi. Contra hanc cōclusiō
 nem instatur. nam illa rō fm quā est distinctio spe
 cifica videtur eētialis generi. sed diuisibilitas
 est huiusmodi. vt patet in ista vbi. fm diuersū mo
 dum diuisibilitatis puta secundum vnam distiō
 em vel fm duas r̄ cetera. ponit p̄bās diuersas
 sp̄s q̄tatis. Preterea in p̄dicamentis d̄r q̄
 q̄tatis cōtinua est cū ptes copalāt ad vnu

Quintus.

terminas communes. discreta vero cuius partes non copulantur. q̄ de rōe vtriusq̄ est habere partes sed omne habentes partes est diuisibile q̄ rē.

Respondeo ad primum diuisio generis ali quando sit per differentias proprie dictas. ali quando per passiones circuloquentes differē tias essentielles que sunt ignote nobis. ex^m p̄mi animal diuiditur per rōale et irrōnale. ex^m icōi ens diuiditur. per potentiam et actum. numerus per par et impar que non sunt differentie sed ma gis passiones. sic est in proposito nam diuisibi litas est passio quantitatis. et sic secundum diuer sam modum diuisibilitatis distinguit philoso phus diuersas species quantitatis. Ad 2^m be ne concludit q̄ cōtiale est quantitati habere par tes non tam en diuisibilitas que sequitur ha bere partes ut quedā conclusio sit ista lis rōe quantitatis. Secunda conclusio sit ista q̄ diuisibilitas in partes eiusdem rationis est p̄ p̄tia passio quantitatis. hāc ostendo sic. illud quod inest alicui per se primo. et secundū. q̄ ipsum vi detur eē propria eius passio. sed diuisibilitas inest quantitati isto modo q̄ rē. minor p̄ ga diuisi bile eē inest oī quantitati. ipsum quidē quantitati inest per se primo. sed speciebus per se non p̄. cuiusq̄ et inest diuisibilitas in partes eiusdem rōis hoc ē p̄ quantitatem. vñ si substantia corporea habeat p̄ p̄tias partes eiusdē rōis lz habeat eas de se exte rias et diuisibiles in pot̄tamen actu extensas et di uisibiles habet per quantitatem. Ex hoc conclu do corollarie q̄ ista propositio q̄litas est diuisi bilis ē per se secundo modo. sicut ille color est visibilis vñ sicut visibilitas est respectus q̄daz in colore per cōpationē ad visum. sic diuisibili tas ē respectu in q̄litate. et dicitur habitudine ad diuisionem. vnde notificatio philosophi de q̄litate posita in principio huius capituli ē notifica tio per propria et p̄ p̄tia passiones eius et nō ē proprie diffinitio. Tertia 2° sit ista diuisibi litas in partes eiusdem rationis ē prima passio quantitatis. Ad cuius euidentiam ē sciendum q̄ q̄litas a philosopho assignatur quattuor pas siones. p̄^a ē diuisibilitas in partes eiusdē rōis. et esse finitum vel infinitum et hec supponit primas nam qd̄ ē finitum presupponit aliquid qd̄ debz finiri. et illud necessario preintelligitur diuisibi le tertia ē equale et inequale que consequitur et p̄supponit secundam. s. finitum et infinitum. sicut p̄. q̄ta est mensura que etiaz presupponit terti am. nam omnis mensura preintelligitur equalis vñ ineq̄lis mensurato. qz enim ē equale vñ incq̄ le iō mensurat et non eōuerso. Unde ex his p̄s ordo istarum passionū q̄litas ga diuisibili tas ē prima passio simpliciter. prime due cōpe rant quantitati in se. sed alie due in respectu ad aliud p̄s de se de p̄tia passione habetur hic i lra et tertio philosopho ca^o de infinito. de 2ª habetur primo philosopho vbi dicitur q̄ finitum et infini

tum solutio quantitati congruū. de tertia habe tur in predicamentis vbi d̄ q̄ proprium ē q̄ti tati secūda eam equale vel inequale eē. de q̄ta habetur plane decimo huius ca^o 2°. sic ergo ad questionem. Ad primum i oppositū d̄ q̄ par tes q̄litas diuise differunt per accidens quia .s. per partes substantie in quibus sunt. Con tra q̄a queritur de partibus substantie vel disie rant per se vel per accidens. si per se et formaliter q̄ specificē. q̄ falsum ē. si per accidens ergo per aliud. et sic i infinitum. ga illud aliud nō pōt esse quantitas. ga sic eēt circulus. Preterea rō stat. ga si partes diuise differunt per accidens q̄ totum fuit diuisibile per accidens ut arguebaz.

Dicendū ergo aliter q̄ partes q̄litas diui se differunt seipsis formaliter per prima indiui duatua de genere q̄litas q̄ illa p̄s ē bec et s̄tr illa ē bec per suū primum individuans. et tamē nō sequitur q̄ differant specificē. nam non omnis differentia formalis ē specifica nisi eēt per diffe rentias specificas et essentielles. Ad secundaz dicendū q̄ minor ē falsa. ad probationem dicē dum q̄ q̄litas discreta non ē diuisa actu sicut nec continua sed soluz in potētia. nec actu duo ternarij sunt partes senarij s̄ soluz in potentia. alias ex distinctis specie et actu distinctis sp̄e fie ret vnum spe^o. quod ē falsum. nam eadem ratio ne binarius et ternarius eēt partes gnarij. dico ergo q̄ partes numeri sunt vnitates. cum q̄. ad ducitur euclides et philoso. in fra capitulo de colobon. sunt sic glosandi q̄ numerus minor est pars maioris. i. vnitatis in numero minori sūt partes materiales in numero maiori. et sic par tes numeri dicantur diuisibiles pro quāto pōt accipi pars maior et minor in numero. puta que habet duas vnitates. et que habet tres vnitates

Ad tertium cum dicitur q̄ cuius ē potentia eius est actus. dicendū q̄ duplex est potentia quedam abiciens actum quedā simul stans cū actu. ex^m p̄mi. corruptibile ē potentia ad cor ruptionem et tamen nunq̄ illa potentia simul est cum actu. ga adueniente actu subiectum ē icor rupto esse. et non in potentia ad corrupendū ex^m secūdi. homo ē risibilis. nam si actu. ridet nihilominus est aptus ad ridendū ga illa apti tudo que ē risibilitas ē propria passio hominis et passio nunq̄ derelinquit subiectum. Ad p̄ positum con. inuū ē diuisibile in p̄ p̄mo mō. q̄ actu diuiditur iam non est continuum. cuius q̄ est po^o eius est actus successive quidem primo modo aut secundo mō. Ad q̄ta d̄ cōmuniter q̄ quantum dupliciter pōt intelligi. quia vñ in quantum mathematicum vel in q̄tum natu rale p̄^o ē diuisibile in infinitum nec est dare mini mū. 2° est dare minimū q̄tens forma natura lis requirit subiectum determinatum q̄ si vlti rius diuidatur non pōt ibi referri forma na turalis. sed corrupetur incontinēs. B^o loq̄tur

pho p phoz. h at logtar de qtu vt qtu e. Ad
 quicuz of q loc^o si e i gene qtuatis p se. tu ga
 no e diuisibil^o p se. sed p accens. s. ad diuisionem
 supficiet. na loc^o material^o e ipa supficiet. tu qz
 e ens p accens copositu ex supficie z quodda re
 spectu imobilitatis. Sic. n. diffinit qto phozu
 q locus pntis vltimu imobile p^m. Cotra i
 pdicamns ponit i spe qtuatis. R. n. deo. q. il
 la q pho dicit i pdicamns n sut oio va. nec loge
 fm itentione ppa sed famose fm optone aliozu

De motu vo z de tpe of a quoda q sut qtu
 z diuisibilia p accidens qz mot^o e formalk qtu
 p magnitudinē. z tepus p motu. vt vt dice pho
 bic in lfa. tuc sic sut qtu p aliud q p accidens.
 Cotra qz illud q bz ptes eiusde rois distanc
 tas realr a pibus alteri^o bz pnam diuisibilita
 tes alia adiuisibilitate alteri^o. s. mot^o z temp^o et
 magnitudo sut h^o i mē se. g. zc. pbatio miozis. tu
 qz ptes tepozis z mot^o sut ptes q n pnt ee siml
 ca sint de gene successiuoz. ptes at magnitudi
 nis i of inflati sut sunt. enz magnitudo sit de ge
 nere pmanentiū. tu qz ptes tepozis z mot^o sunt p
 no z posteri^o. s. ptes magnitudis sut oes sil. g. di
 uisibilitas h^o z illa no erit eade. Pre^o hic in
 lfa of q ppa po^o qtuatis e magi z min^o. tuc sic
 qd bz pnam magi z min^o aliud a maiozi z mio
 ri z alterius. habet pnam diuisibilitate z distic
 tam a diuisibilitate alterius. s. mot^o e h^o i respe
 ctu magnitudis. g. zc. pbatio miozis qz magni
 tudine exsiste tata pot mot^o ee maioz si trasit
 mobile tardu z minor si trasit mobile veloc.

Pre^o pntinu e en^o ptes copulaf ad aliquoz
 terminu eodem tuc sic. en^o ptes copulaf ad aliū
 terminu eoz bz alia pntinuatē s. ad aliud indi
 uisibile copulat ptes mot^o s. ad mutatu ee. ptes
 at magnitudinis ad pntiu. g. alta est cotinuitas
 h^o z illius. Pre^o arguit sic s roem eozu cum
 dicur sunt qtu p aliud. g. p accidens. p s ams sic
 qz si sut qtu p aliud aut illud aliud e ipm mo
 bile. vt termin^o mot^o vel spaciū si e ipm mobile
 vt dicitur plae in lfa. nec e termin^o mot^o qz tuc
 alteratio no eet cotinua cu forma q e terminas
 alteratiois si sit qtu vel diuisibilis nisi p accidēt
 ex. p^o pbist. nec e spaciū qz vt of. s. pbist. super
 spaciū discotinuū pot ee motus pntiu. sicut pz
 ex motu factu sup cordas cithare pulsare. De
 cūdo s pnam q n valet arguo. n. sic musca est
 musca p aliud qz e suba ab alio effectie. g. mus
 ca e p accidēs i gene substātie. pns e enicenter
 falsam. Dicendū g qz musca sit ab alio effe
 ctine suba e tū form. ar suba fm se. Sitr e in p
 posito motus e effectiue quātus a magnitudie
 z formaliter de se. concedo g pp tres rōnes su
 pradictas q motus e formaliter qtu no qtu
 tate magnitudinis z q motus z tempus sut for
 maliter qtu a seipsis. Sed s eoz psequētia
 non valeat oportet tamen saluare antecedens
 ppter philosopham qui hic dicit q motus et

tempus sunt quanta per aliud. et ad illud q ar
 guitur contra antecedēs dicendum qd de rōne
 cotinui sunt duo. vnum est didi in sem per diu
 sibilis aliud est q habeat vnitates ex hoc qd p
 tes copulantur ad terminū cōmunem. quo ad
 primum pot concedi quod motus cōsequeref
 magnitudinem ita quod motus diuiditur ad
 dios magnitudinis. et tempus ad diuisionem
 motus. et sic intelligit phas. sed quo ad vnitatē
 non os quia no requiritur tāta vnitās i magni
 tudine sicut in motu. quia motus potest esse cō
 tinuus et vnus s magnitudo sit discontinua vt
 arguebatur. quia ergo motus non est diuisibilis
 de se sed per aliud ideo ponitur quantitas per
 accidens.

Questio.

xij

Pro q motus habet aliquam
 quantitatē et diuisibili
 tatem formaliter a quantitate magni
 tudis restat dubium copan^o tepus
 ad motu. Utrum tempus sit idem cu motu
 realiter. sic qd qtuat q motus est qtu forma
 lit^o sit ipm tempus. Dicendum q tempus e idem
 materialiter qd motus distinctus tamen forma
 liter. z per consequēs qtuat q motus est qtu
 formaliter est ipz materialiter no tamen forma
 liter Contra nā cuius ptes copulantur ad ali
 um terminū bz formaliter aliam cotinuitatem et
 qtuatē s. ad alium terminū copulat ptes
 tepozis et ptes motus. qa ptes tps ad nūc ptes
 autem motus ad mutatu esse. Preterea. qd
 bz ppriam magis et min^o aliū a maiozi z mino
 ri alterius det distinctam cotinuitatem et qtu
 tem ab alia. sed tempus est huiusmōi respectu
 motus. qa in miozi tpe est maioz motus si. mo
 bile sit veloc et in maiozi miozi si sit tardum
 mobile. Preterea relativa realia differant re
 aliter. sed tps et motus sunt huiusmōi. ergo zc.
 pbato minoris. qa mensura et mensurati refer
 tur realiter. sed tps est mensura mot^o ergo qtu
 tas motus non est tempus realiter. Preterea
 omnis motus est de se formaliter successiuus. s.
 non ois motus bz in se tps s. solū primus mot^o
 ergo successio cuiuslibz motus non est tps.

Uidetur ergo ppter istas rōes q quantitas
 qua motus est qtuat est alia non solum a magni
 tudine sed et a tempore. ita q tres sunt species
 qtuatis pmanētis. scilicet corpus superficiet. z
 linea. et due successiue. scilicet motus z tempus
 sed. i. rationes non cogant. Ad cuius euidē
 tiam pntio tres distinctiōes. prima est q di
 plex e motus. s. comunis et primus. s. motus pri
 mi mobilis. alius est motus spāl et secundarius
 puta omnes alia primo. Secunda distinctiō
 fit ista. quod tempus est duplex. scilicet comune
 et spāl. de primo tractatur. 4° phozū capitulo
 de tempore. vbi dicit quod idem est tempus
 omnium in celo et in terra et in mare et illud

Quintus.

respondet motui primo p mensura fo pot intel
ligi quod ibidem dicitur qd tempus e numer
motus. licet hoc sit comune vtriusq tempori. z ta
le temp^o spale e propzia mensura motus inferio
ris. ita q^o quot sunt motus particulares tot sunt
tempora huiusmodi spalia. Tertia distinctio
sit ista q^o duplex e mensura. quedam intrinseca
quedam extrinseca. ex^m prim. quia dura^o rei z
ultima superficies corporis. ex^m secund. loc^o

Tunc ad primam. dico q^o minor e falsa z ideo
dicendum q^o sicut tempus e idem realiter cum
motu ita z nunc cum mutato e. tamen cum illa
idemitate reali stat aliqua distinctio ex natu
ra rei. vel saltem secundum ratione propter q^o
diuersa nomina for iuntur. Ad 2^m dico q^o mi
nor est falsa. si motus z tempus vniuersimiliter ac
cipiantur. s. motus primus z tempus comunc. mo
tus inferior z tempus spale ratio tamen accipi
tur tepus comune. z motum aliquem inferior e
sic enim verum e q^o s^z velocitatem z tarditate
mobilis. in maiori tempore erit minor motus. z
in minori maior. z sic non plus concludit nisi q^o
tempus comune qd e passio primi motus distin
guatur realiter a motu inferiori. quod concedo
tamen hoc non obstante quodlibet. tempus est
idem realiter cum proprio motu cuius est pas
sio propzia z mensura. Ad 3^m ad d^o q^o mensu
ra z mensura referatur realr. dico q^o veru est
de mensura extrinseca z sic comparando tempus
coe ad motus inferiores quoq^o e mensura extri
seca differt etas ab eis realiter tamen si temp^o
coe comparetur ad motum primu cuius e men
sura intrinseca non differt ab eo realiter nec sic
referatur realr ad ipsum. Sicut e de tempore in
speciali si copatur ad motu inferior e cui^o e tri
seca mensura. Ad 4^m dicendu q^o licet no ois
motus habeat in se tempus coe sed solus prim^o
motus nihilominus qz licet motus hz suu tep^o
proprium qd e propzia z extrinseca mensura.

Ex his patet ad quintu argumetu q^o motus z
tempus non possit q^oitates per se. quaten^o ha
bent diuisibilitates per aliud qa motus per ma
gnitudinem z tepus per motum mo p^oposito.

Questio

Trum

plus conuenienter assi
gnet z sufficiet tres
modos relatioz z videtur q^o no na
isti tres modi fundatur super diuer
sa generalissima ergo non sunt relationes vni
generis. s^z in diuersis generalissimis sunt qd vi
detur absurdum. prob^o p^one qz relatio e ide cuz
fundameto v^o aliud si idem habetur p^opositu
qa sicut fundameta snt in diuersis p^odicamen
tis ita relationes. si relationes sunt aliud fun
dameto tamen cum accipiuntur speciem z di
stinctionem a fundameto tanta erit distinctio
in relationibus q^ota e in fundameto distingu
tibus. sed fundameta distinguunt genere ergo

z relationes. Pre^o aliqua sunt per se relatiua
q non continentur sub aliquo istoz modoz. ergo
isti modi sufficienter sunt assignati consequentia
e euidentis. s^z propter antecesses. quia multa snt
relatiua secudu gen^o. sicut medicina refertur qa
scia z sunt relatiua perse. quia q^o d e de intelle
ctu generis est de intellectu speci. Si ergo gen^o
depedet ad aliquod sequitur q^o similiter z spe
cies. huiusmodi at relatiua sed genus non p^otin
tur sub aliquo istoz trium modoz. Contra phi
losophus hic in lra. R^oideo q^o isti tres modi
snt bene z sufficienter assignati. vbi sciend^o est
q^o q^ois relationes habeat distinctiones specifi
cas secundu proprias differetias. sicut z alia tri
ga latent nos z sunt ignote nobis accipimus di
stinctiones ear per fundameta per que circuloz
mur earum differentias specificas. que forte pp
earum modicam entiam latent nos ita q^o ex fun
dameto innotescit nobis distinctio earum re
lationum sine effectine siue materialiter ita q^o il
la distinctio sit extrinseca. Ad primum i op
positum nego ad p^osequenti ad probationem.
dicendum q^o relatio no e ide cu fundameto re
aliter. s^z sit verum de quibusda de q^o alias cum
ergo arguitur q^o tanta e distinctio in relatiu
bus q^ota in fundameto dico q^o falsum est ex
eo q^o fundameta. sunt distinguetia extrinseca
in quibus non e verum q^o equalis sit distinctio i
distincto sicut in distinguente. ex^m aia z vermis
distinguntur inter se non tamen sicut sol produ
cens vermen effectiue. z deus creans animam.
Similiter et nec e necessariam loquendo de di
stinguentib^o i extrinsecis. nam due species speci
alissime distinguuntur non tamen se totis. qa co
ueniunt in genere. z tamen differentie specificie di
stinguntur se totis. Similiter in p^oposito fnda
menta possunt distingui genere. relationes tami
erunt eiusdes generis. v^o sicut vniuersalitas po
test fundari in re cuiuslibet generis. ita non re
pugnat qn super duo distincta generalissima pos
sit fundari relatio eiusdem generis imo eiusdes
speciei. Ad secudu dicendu q^o a^ois e fal^m ad p
batione dico q^o relatiua secudu gen^o s^z no con
tineantur directe sub istis modis. tamen reducun
tur ad aliquem istoz. At dicitur q^o e quasi ide
q^o philosoph^o loquitur de relatiuis per se p. illa
vero que referuntur ratione generis n referunt
p sed sola p se ips at gen^o qd refertur p se p con
tinetur sub aliq istoz triu modoz sicut p^o de
scia que refertur. s^o v^o ad ipsuz gen^o coe quod
sic referi reducuntur ipsa relatiua secudu gen^o
z sic possunt pertinere ad eundem modu s^z non
eque p. q^otr at tertius modus distinguatur a p z
secudo. z secudus a p. dicitur infra.

Questio

Trum

primus modus rela
tionum fuerit b^o asi
gnatus. videtur q^o non. nam ides n
f z

refertur per se ad diuersa ga alias idem dicitur bis. vt dicitur infra. scilicet idem continens refertur ad multa contenta p3. g. 2c. Preterea oia relatiua sunt opposita vt p3 in predicamentis 2 similiter in hoc eodem s. sed continens 2 cõte-
 tm: non sũ: opposita. ergo 2c. probatio miozif qz in predicamentis ca. de quantitate dicit q paruu 2 magnum respectu diuersoz non oppo-
 nuntur. Similiter duplum 2 dimidiũ ga idem e duplum ad hoc. 2 dimidium ad aliud. Pre-
 terea idemptitas e relatio rationis. g. nõ e vera relatio añs p3 qz secundũ philosophus ca. d. ea-
 dem idẽptitas e vna quando intellectus vti vno vt duobus. g. e relatio ratiois nec per cõse-
 quens e in eodẽ genere cũ relatione reali.
 Preterea. idem simile 2 equale fundatur super vnum 2 super partes vnius. vt dicitur hic in lit-
 tera. sed in omni genere e vnum. ergo idem simi-
 le 2 egle e in omni genere. male ergo dicitur q
 vmba determinate e idem 2 sic de alijs. Co-
 tra philosophũ hic in lra. Respondeo ad qdẽz
 2 dico q p3imo modus bñ e assignatus. vbi
 notandũ e q sicut sunt dictũ relationes p3imi
 modũ fundantur super rem de genere q̃titatis
 2 p3incipaliter super numerũ 2 inde fundantur
 super continua inq̃tam habet aliq̃liter ratioẽz
 numeri inter se. Ad p3m argumentũ possz ne-
 gari ma. ga idẽ pot referri de diuersa per se lz n̄
 p se p. vt dicitur in lra. cõcessa tamẽ illa maiori
 dicendũ e ad minorem. q. cõtinens pot accipi
 dupliciter. s. materialiter vel subiectiue. alio mō
 formaliter 2 sub rōe formali continetur p̄ idẽz
 continens pot referri ad diuersa contenta. sicut
 idẽz p̄ subiectiue ad multos filios. tamẽ conti-
 nentia formaliter dicunt multipliciter quotiens
 multipl̄ d̄ aliud extremum 2 sic idem cõtinẽs
 formaliter nõ refertur per se p nisi ad vnum cõ-
 tentũ. Ad 2m d̄ q relatiua cõsiderantur du-
 pliciter vno vt cõparata ad se inuicẽ alio mō vt
 idem comparatur ad diuersa p̄ mō sunt opposita
 2 non nã idẽ e generas 2 genitum vt p̄ habẽs
 filium 2 patrem p̄ non refertur ad seipsum p̄ez
 lz ad patrem eius 2 i p̄ 2 filius sunt opposita
 vt. s. ad se inuicẽ referunt 2 non alr. sic in ppo-
 sito de duplo 2 dimidio. p̄s at in predicamen-
 tis v. lt probare q magnum 2 paruum non sũt
 contraria absolute sed solum in respectu aliogn
 opposita eẽt vera de eodẽ. p q̃nto idẽ mōs
 e magno respectu huius 2 paruo respectu illi.
 Ad 3m pot dici q sicut vna e multiplex. s. vnu
 numero specie genere 2 p3opozitione. sicut 2 idẽ-
 ptitas lz ergo idemptitas numeralis sit relatio
 rōis eo q relatiuũ eẽ e ad aliud se habere. idẽz
 autem numero nõ pot ad aliud eẽ nisi ad aliud
 rōe q̃tum intellectus vtitur vno simpliciter vt
 duob. tñ idẽptitas genere sp̄e 2 p3opozitiõe est
 relatio realis. 2 vere e in genere relationis p3o
 quanto h3 conditiones relationis realis. Ad

4m dicendum q sicut ens dicitur multipliciter
 ita q vnu. concedo ergo q vnum inuenitur in
 oi genere sic ens. cuz ergo dicitur q relatio idẽ
 putans non erit p3ecale in genere substantie. 2 sic
 de alijs duob. dico q suba pot sũmi dupl̄ v.
 vt e res determinati generis. alio p3o eẽtia
 rei q e cõis oi generi. Dicitur quantitas pot sũmi
 dupl̄. vt p vt be res determinati generis q pot
 dici q̃titas mō vt p3o quantitate perfectiõis
 2 gradus eẽtialiter rei. 2 sic conuenit oi generi
 sicut q̃titas pot sũmi vt e res determinati gene-
 ris. l. p q̃litate eẽtiali. eo q differentia specifica
 d̄ q̃titas. accipiendo g illa p3m. p vt dicitur res
 determinati generis sic idẽptitas fundatur sup
 vnum in substantia 2 non super vnu in alijs ge-
 neribus. Similiter intelligendum e de egle
 te 2 similitudine. Sed accipiendo 2m vt qz idẽ-
 ptitas pot fundari super vnu in suba cuiuslibz
 generis 2 similiter equalitas 2 similitudo. hoc
 enim mō oẽ ens oi eẽti cõparatũ e idẽ vt dicitur
 sum. sicut vt diuisibile. equale vt ineq̃le.

Questio

xv

Terum

secũdus modus rela-
 tionis sit bene assigna-
 tus. videtur q non. nã relatiuũ non
 est fundamentum relationis. sed po-
 actiua 2 passiue referunt. g. relatio non fundat
 super po actiua 2 passiua p̄batur ma. ga cũ
 relatiuũ sit relatiuũ rationale eẽ 2 p3ocessus in
 infinitum in relationibus si relatio sup relatiua
 fundatur. m. p3. ga po actiua refertur ad passiv-
 ua. Pre idẽ pot referri p se ad diuersa. sed
 si p3 po actiua aliquid dicatur relative hoc
 erit ad dictũ p3 po passiua. cũ g po actiua p
 se referatur ad agere segtur q idẽ per se dicit
 ad dno. s. ad ipsũ agere 2 ad po passiua. Co-
 tra p̄s hic in lra. Respondeo q modus est
 bñ assignatus. Ad p̄m i oppo dico q ma. e
 dubia. ga relatio vt posse fundari sup aliã re-
 lationẽ. 2 per consequens super relatiuũ. sicut p
 p3ozionalitas super p3opozitiõe. nec tamẽ eẽt
 tũc p3ocessus in infinitum. ga erit deuenire ad
 aliã primã relationẽ. cuius fundamẽtũ n̄ erit
 alia relatio nec p consequens relatiuũ. Aliẽ
 pot dici data maiori q po actiua 2 passiva du-
 pliciter possunt accipi vno circũscripta relati-
 one potentialitatis alio. includẽdo ipaz. p nõ
 sũt actu relatiua. 2 vt sic fundantur relationes
 si mōi. 2 sũt relatiua actu. 2 tãc n̄ fũdãt sed sũc
 qd po ex fũdamẽto 2 relatiõe. Ad 2m d̄ q
 sicut sunt dictũ iã idẽ fferri ad plura per se p3io
 ipossibile e. sed per se non p n̄ e cõueniẽs. Dic-
 e i p3posito ga po actiua refertur p se ad po
 passiua tãtũ. lz ad ipsũ agere p se lz non p3imo.

Questio

xvj

Terum

tertius modus sit be-
 ne assignat videt q
 non. nã ambo relatiua sunt eiusdem

Quintus.

generis aliogn relatō effēt dno generalissima. sed relatiua dicta 3° non sunt in eodē genere ergo nihil refertur secundū istam modū. mi. p batur ex. x. huius ca. 9. vbi dicit q inter relatiua nō ē me^m. qz non sūt in eodē genere. z pōitur ex^m de scia z scibili q sūt relatiua 3° sicut p5. P^{re} oē qd h3 cē in genere relationis. ppziū illius cē ad aliud. siue sit concretū denominatiuus siue sit for^s. sed cē scibile non ē ad aliud se habere. qz non dependet ad sciam. q scibile nō est in genere relationis. Contra pbs hic in lfa

Respondēdo dicēdo q modus ē bene assignatus. Ad p^m i oppo^m dicēdū q mi. ē falsū ad probatiōē dicēdū q pbs in. x. huius loquitur de genere pbi. qle ē idē inter opposita q habent ad inuicē trāsmutatiōē vbi pzius aliquid mutatur ad mediū q ad extrē^m z iō talia opposita habent mediū relatiua at nō sūt alia opposita q ad inuicē habēt trāsmutatiōē. z iō carēt mediū nec sūt in eodē genere pbi. sed b nō obstantē sūt in eodē genere logico de quo nūc ē sermo. Ad p^z dicēdū ad mō. q scibile z scia possunt accipi dupliciter. s. vni forzmiter vt ambo in actu. v^t ambo i po^o possunt z^o accipi difforzmiter puta vni in actu alterū in po^o. p^z habent mutuā depēdētiā sicut relatiua alio mōz z sic ē scibile ē ad aliud se habē z eōuerso. naz scibile vt scibile ē secūdū se z cēntiā refertur ad sciaz in po^o. nec accidit scibili q sciatur i potentia. nā scibile nō ē scibile nisi qz ei^o pōr esse scia. qz si cēt scibile z eius nō ē scia in potentia cēt scibile z non scibile. z iō in rōe eius includit scia in po^o sicut sūz per se corzē^m. vt nō solum dependeat a scibili. sed ē eōuerso. Sicut est de scia in actu z scibili in actu. z^o at mō accipiēdo ipsum non h3 mutuā depēdētiā. naz scibile in p^o non dependet a scia in actu qz potest ēē scibile in po^o cui nō erit scia in actu. Contra. quomō g ille modus distinguitur ab aliis duobus supradictis. nam philosophus p hoc distinguit istuz modū ab illis qz illis ē mutua depēdētiā. in isto at nō. Respondēdo q i illo 3° mō ē sicut alijs motua depēdētiā. sed nō ē mutua depēdētiā realis. sed in vno extremo ē realis z in alio rōis. scia ēz realiter refertur ad scibile scibile at ad sciam h3 rōez. ē igitur dīa qz in pzi mō duobus ē oio mutua depēdētiā realis itentio nō. z pp hoc dicitur q relatio inter deum et creaturam ē in tertio modo. quatenus creatura ad deum reali^{ter} refertur. de^o at ad creaturam non nisi secundum rationem.

Questio

xvii

Terum

tertius modus distinguitur a duobus primis. arguitur primo q nō. z specialiter a pzo modo. naz mensura z mēsuratum referuntur tertio mō referuntur etiā pzo modo. ergo tertius non distinguitur a primo. p

batio minoris. qz continens ē mensura cōtēti z duplam mensuratur dimidio que sunt relatiua pziū modi ergo zc. P^{re} q non distinguit a secūdo arguitur sic. nam sensus z scibile ponuntur relatiua tertij mōi. sed sensus z scibile referuntur h3 po^o actiuam z passiuam. qz se hnt sicut motus z motus. ex. 4° huius. vbi dicit q scibile ē motuū sensus. z motus ē pzius motus. ergo sensus z scibile referuntur z^o z p cōsequens tertius nō distinguitur a secūdo.

Confirmatur qz sensus ē i po^o passiuā. z^o de anima. ergo fundat relationē si modi sensus etiā ponitur relatiua tertij modi. g zc. P^{re}. scia ē per se in genere qualitatis. ergo non refertur ad scibile. vt dicitur hic in lfa. pna p5 qz qualitas cum sit absolutum non dependet secūdū se ad aliud. Cōtra philosophus hic in lfa. Respondēdo hic ē vnus. modus dicēdi q sūt tractatus supra exponēdo lfa. q ille tert^o mod^o sic distinguitur a pziū. nam mēsurā est duplex quedā quantitatiua z illa pertinet ad pziū modū quedā perfectionis z illa pertinet ad 3° modū. alius non differret a p sic intelligendū q in p^o relatiua se habēt sicut excedens z excessum. ita q excessum aliquotiens sumptū reddat ipsā correlatiuā q ē excedēs. additur et q mēsurā perfectionis que pertinet ad 3° modū sū datur super cēntiā omnem quatenus omnis essentia ē sensibilis z scibilis potens actiue mēsurare sensum v^t sciam. sed mēsurari passiuē fundatur super ipsum habitum scientificum q ē de genere qualitatis. Contra pziū dicitur arguitur sicut qz nō oē contentum mensurant continens qzitatiue. aīz p5 de quibusdam numeris. nam quinar^o non mēsurat quaternario licet cōtineat ipsum ergo excedens z excessum non se hnt p^o vt dicebatur. P^{re}. tēp^o mensurat motum mensura quantitatiua pertinet ad pziū modum z tamen tempus nō excedit motum nec aliquotiens sumptū reddat ipsā si motus sit infinitus secundum viā philosophi

Contra illud q additur appropziando istū modū obiecto z habitui cognitiuo. arg. ii. naz in omni genere est aliquid pziū q est mēsurā omnium in illo genere. ex. x. huius. ergo circū scripto oī alio habitu de genere qualitatis est aliquod in genere substantie qd mēsurat cēntiā omnium illius generis. similiter ē in alijs generibus. Dicēdus ergo aliter q tertius mod^o distinguitur sic a primo qz relatiōes pziū mōi fundantur pziū supzā rem de genere quantitatis relationes vero secūdi mōi fundantur supzā rem de genere actionis z passionis z super p^o agēdi z patiēdi. q possūt cē in multis generibus z non solū in genere sbe nam omnes forzme pnt cē actiue pterqz qzitas z forma relatiua relatiōes at tertij mōi fundantur i omni. re cuius cuiqz generis et super ydcam in mente diuina

quanto est mensura et perfectio ydeati. pnt etiam fundari super res diversorum generu p quanto omnis res cuiuscunq generis intelligibilis et scibilis. et pot mensurare habitum cognitivum q est de genere qualitatis. p ergo ex dictis q modo tertius modus distinguitur a duob primis. na non distinguitur ab eis per mutua dependenti am vel non mutua. vt dictum est. sed per fundamenta. quia primus modus fundatur p se super rem de genere actitatis. secundus autem super de genere actionis et passionis vel super pncipia agendi vel patiendi q sunt po activa vel passiva tertius vero super rem cuiuscunq generis p qto in omni genere est dare vna primum qd est mensura omnium alioru pot etia fundari super res diversoz generuz modo pexpósito. Sed est vna dubium qualiter scientia mensuretur a scibili. vbi sciendū q scia est duplex. qdam speculativa quedaz patica. patica est duplex. vt dictum fuit in p libro. et etiam habetur 3o de aia. cao de monente. qda ordinata ipsius operari et h est patica vltis. quedam est operativa imediate et bec est patica particularis pura scia artificialis loquendo de scia patica et speculativa p ipsuz scibile mensurat sciam pto qto talis scia causat a rebus. fz loquendo de scia operativa ibi ipfū scibile bz rōez mensurabilis et ipsa scia rōez mensure ex eo q artificialia causantur a scia patica ca q est ars vt dictum fuit 3o huius. et supra in eodem quinto cao de causa hoc modo se habent oia naturalia ad scientiam dei sicut artificialia ad sciam nostram qa scia dei est ca rerum sicut mensura. Ad primum in oppo p ex dictis q mensura et mensurat um aliter se hnt i p. quas in tertio. Ad secundum dicendū q sensus est eguocus ad ipsam po naturalē scitua. et ad ipsa actū sentienti. sensus p fundat relationē secundū mōi. et sic pcedit rō ad op. et sua confirmatio sic enī est potentia passiva sensus at. et fundat relationē tertij mōi. sicut intelligendū est de intellectu et sic sensus mensurat a sensibili et intellectus ab intelligibili. Ad aliud concedo q scia est in genere qualitatis et non per se in genere relationis qa diversoz generum et non est nihilominus in scia que est hinc est proximum fundamentū relationis tertij modi et sic est in genere relationis de nominatiue sicut quaternarius q est de genere quantitatis fundat dupliciter. que est in genere relationis.

Questio

xviii

Trum idem refertur ad duo vel ad plura p se videtur q sic. na idē pntes dī ad multa contenta sicut vn namer pntet multos. Sicut vna po activa refertur per se ad ips agere. et ad po passiva. sicut idē pnt dicitur per se ad plures filios. Pre. ad quod dependet vel refertur genus ad idē dependet et refer

tur species q spēs refertur ad suū propriū correlative ad relatiū generis et ad vtrunq per se. ex^m duplum q est species multiplicis refertur ad suū submultiplex qd est correlative multiplicis et ad dimidium qd est propriū correlative.

Pre^m spēs per se refertur ad genus secundū pōpbiū. sed spēs per se refertur ad indiuidua q idem per se refertur ad plura. pbatio minorū spēs p indiuidua diffinitur cum dī q spēs est qd predicatur de plib^m discretibus numero. i. de indiuiduis. qro vel indiuidua ponuntur in diffinitione spēs sicut genus. vt sicut subiectum vel sicut correlative n vt gen^m vt subz p q sicut correlative. Contra. qa tūc idē bis diceret. quod pbs bz per inconnenti bic i lra. Respondeo in ista qstione primo premitam vna distictōez fo oūdā triplicē conclusionē. Quātū ad p^m sciendū q aliqd puenire alicui puenit dupl^r. v^m p se p. alio mō per se non p. illud cōpetit alicui p se p quod ppetit ei per suā spēs et p^m rōem specifi cam. Sed illud cōpetit alicui p se n p quod cōpetit sibi per cās in se nō tū p^m rōez specifi ca. et hinc est q illud q ict per se et p mē adequa te et fz q ips n at quod inest per se n p. ex^m pmi bte tres inest sic triangulo. ex^m si. hte tres inest sic yfoebeli. Quātū ad 2^m fit ista p. 2. ipossibile est idē ferri ad plura per se pzo. hāc ostēdo sic. quia si sic. ergo vna relatio est essentialiter splures consequens est falsuz. qz aīa probatio pōne quia nō est eadem habitudo perse primo ad plura sed relatio est habitudo secundū se. ista qz relatio est referendi vni ad plura per se pzo. est necessario plures centialiter. Dices q essent plures relationes. ita q referi ad plura distinctis et propriis relationibus. et ad quod libet per se primo. Contra. quia vnam relationem est vna relatione relatiuum. sicut vnus albus est vnica albedie albus. ergo si penes plures tales relationes iam non erit idem relatiuum nisi materialiter et subiective. Pre^m ad principale quia si sic tunc idem haberet plures diffinitio nes p^m p^m consequens est falsum. ergo et aīa p batio consequentis qz etiam per vtrum qz correlative eq primo diffiniretur nam secundū pōpbiū i relatis oī in vtrorūq rōibus vtrūqz vti falsitas pntis est euidēs et pbat qz tūc posset cognosci p vna diffinitōez et n p aliā. Pre^m si sic. vel idē relatiuum est plura relatiua. vt idē fil erit et n erit. pns est euidēter fals^m qz ad vtrūqz p^m p^m p^m ad. b. et destruetur. b. ad. a. quia ergo correlative simul sunt et non sunt vel dabis q ipsum. c. est quo relatiua vel q destruetur. a. similis est et non est. nam destrueretur dīstrcto. a. et manebit manente. b. Secunda conclusio fit ista non est impossibile idem referri ad plura per se non primo. hoc apparet per duo vtra

Sextus.

argumenta posita i pede. nam ad dimidiam
 refertur duplum per se primo vt ad proprium
 correlatiuum. sed ad correlatiuum sui generis. s.
 ad submultiplex referit p se no primo. sicut spes
 refertur pzo ad gen^o vt ad pimum. correlatiuum
 sed ad idiuidua p se no pzo. sic g intelligenda e
 ista conclusio. q idem potest referri ad diuersa
 no pzo. qz pmo z p se ad correlatiuum p pzius
 z p se no p ad correlatiuum sui generis. vel ad a
 aliud. 3° conclusio fit ista. qm refertur idem ad
 duo ad vnu p se p ad aliud p se no pzo. post o
 illo ad quod refertur p se. pzo necessarium po
 nitur correlatiuum p se no pzo. no tam e neces
 sarium e conuerso. sed pot e p se correlatiuum si
 ne pzo correlatiuum. hanc ondo sic. qz si n ergo
 vnam extremum correlatiuum simul e z no est
 consequens e falsum. ergo z antecedens. pbat o
 consequentie. correlatiua snt simul z non sunt.
 refertur ergo. a. ad. b. per se primo puta dupli
 ad dimidiam z ad. c. p se n pta ad submultiplex
 tunc existente. b. i. dimidio necessario est. a. i. du
 plum cuius est per se primo correlatiuum sed o
 structo. c. i. submultiplici quod e per se correla
 tiuum dupli: z non primum destruitur. a idest
 duplum. si ergo b. i. dimidiam posset ee no exis
 te. c. i. multiplici siml esset z non esset ipm. a. i. du
 plum. quia esset ad esse dimidij z destrueretur
 per se ad destructionem per se correlatiui qd e
 multiplex. z ideo non potest ee. b. destructo. c.
 verumtamen quia ipm. c. i. submultiplex quod
 e per se correlatiuum ponit tantum ee generis
 z non ponit necessario aliquid posterius ipo ge
 nere. io ipm. c. i. submultiplex quod e p se corze
 latiuuz potest esse non existente. b. i. dimidio qd
 est primum correlatiuum. Ad pimum in oppo
 situz de continente z contento z de potentia ac
 tiua in comparatione ad passiuam z agere o pa
 tre dicto ad plures filios. patet ex his que dic
 ta sunt superius. naz continens licet sit id e ma
 terialiter z subiecte ad plura contenta ad que
 refertur per se primo: est tamen plura continen
 tia formaliter. nam propriuz z distinctis relatio
 nibus continentie refertur ad quodlibet illoz.
 Similiter dicendam est de patre dicto ad plu
 res filios de potentia autem actiua dictum est
 q refertur ad potentiam passiuam per se pzo.
 sed ad agere per se non primo z hoc non e icon
 ueniens vt patet ex secunda conclusione. Ad
 aliud per idem. nam vt ps ex pdictis. spes refer
 tur per se primo ad suum pimum correlatiuum.
 vt duplum ad dimidiam sed refertur ad corze
 latiuuz sui generis per se non primo scilicet ad
 multiplex. Ad tertium dicendam p idem q
 species refertur p se primo ad agens. sed ad in
 diuidua per se no pzo. Ad aliud i oppo^o de
 pbi. d. eedn q si itelluz p se que pzo dicitur
 ad itelligentem z ad itelligibile idem bis dicer
 retur. vel dato q referatur ad vtrumqz non

tam eque primo vel non relatione eiusdes ge
 neris. nam respectus quo accidens dependet. a. i.
 subiectum e respectus extrinsec^o adueniens vt
 dicitur i septimo huius. nec e respectus de ge
 nere relationis fm se.

Explicit liber quintus.

Questio

Prima.

De circa librum

sexto. vtrū scia practica for
 tiatur suam ee practica ex or
 dine ad fine que e praxis t
 ex obiecto. videtur q ex si
 ne. na 3° de aia dicitur q in
 intellectus extensione fit practicus z differt a spe
 culatio sine. Pre. b. d^r q prax ca e minus
 nobilis q speculatio quia e gra vsus. h autem
 argumeta no valent nisi vsus eet p se amil praxi
 ci bitus. Pre. 2° huius dicitur q huius spe
 culat. ue e vitas. practice vo opus. Contra h
 hic i littera qui distinguit sciam practica ta ac
 tinam qz faciuam a speculatio penes obiectuz
 vel subiectum. Rūdeo in ista qoe p aliq sup
 ponetur. 2° ad qoem dicit. Quatu ad p^o os
 h psupponē aliq q i p sunt onsa i plogo hui^o et
 et in. 5° p^o e q sit praxis. 2° e q duplex e finis
 .f. sinisgra. cui^o. z finis q de quo dictum i gto
 libro. Dicit 3° q extēho q scia practica extēdi
 tur ad praxim stat i duplio relatōe. vt respectu
 aptitudinali. s. i respectu pozitatis natural^o z in
 respectu conformitatis 4° os psupponē q scia cā
 tur ab obiecto z a potētia mediate acti vt a du
 abas cāis pialibus integratibus vnam totalem
 cām effectiuam. Quātam ad 2° e opinio que
 dicit q illud a q scia diuidit practica e finis qui
 e ipsa praxis. p q opione arguit p anctozitates
 positas i pede. Pre. p idem sic. scia ū of pra
 tica ex obiecto. g ex sine. pna e enidens. pbat o
 aūtis dupli. p quia intellectus extensione snt pra
 ticus tertio de aia. quod non e verum nisi o eo
 dem intellectus pns speculatio z postea exten
 so ad opus. ergo circa idem obiectum pot esse
 consideratio speculatio z practica z per conse
 quens non erit practica ex obiecto. Secūdo
 sic. quia medicina diuiditur in practica z spe
 culat nam. z tamen ipsa e de aliquo eodē subie
 cto sic vel sic accepta. s. de sanitate vel corpore
 sanabili. Alius doctoz p eadem opinione ar
 guit sic. ratio qui dicitur rei accipit p se causa
 eius ex quibus hēt ee p se z essentialiter. sed si
 nis per se noticie practice e p se causa eius. ergo
 ratio quiditotina noticie practice accipitur a p
 se sine eius qui est opus seu praxis ex secundo
 huius. Preterea noticia practica est illa que
 conformiter se habet appetitu recto. ex sexto

ethicorum. \bar{g} rō noticie p̄tice accipitur ex appeti-
tu recto. sicut ex regula. appetitus rectus ē ap-
petitus finis vt intenti z amati. Contra istam
opinionē arguit sic si scia dicitur p̄tica pp̄ ex
tētionē ad finem. q̄ro aut pp̄ ex tētionē actualē
vel aptitudinalem. n̄ pp̄ actualē. tum q̄ tūc ca-
dem scia aliq̄n eēt p̄tica aliq̄n nō. cū aliq̄n
do extēdat aliquādo nō. tū q̄z faber nō inten-
dens opari v̄l nō opans actu nō habēt cogniti-
onem p̄ticam. q̄d ē falsum. \bar{g} erit p̄tica pp̄
extētionē aptitudinalem. tunc sic. nūq̄ aptitudo
conuenit vn̄ nature z repugnat alteri nisi pp̄
aliquod absolutū i tali natura intrinsecū. q̄z enī
h̄ natura ē talis. id̄ conuenit sibi talis aptitudo. \bar{g}
p̄supponitur i ipsa scia aliq̄ cō. intr̄ seca pp̄ quā
conuenit sibi aptitudo tal. ista at̄ cōditio sciētie ē
ab aliqua cā eius p̄oze. cause at̄ p̄ozes ei⁹ sunt
intellectus z obiectū \bar{g} . p̄ticū eē conuenit sciē ab
obiecto z ab intellectu nō \bar{g} a fine. Cōtra q̄a
finis ē causa p̄tia. s̄m̄ Aulic. 6. metha. \bar{g} a fine po-
test scia eē talis nature vt ei conueniat talis ap-
titudo. Respondeo finis nō ē cā nisi iōtūm
amatus z desideratus mouet efficiēs ad agēdū
aptitudo at̄ dicta conuenit sciē sine finis sit ama-
tus siue nō. nam pōt eē intellecta dicta scia qua
literatūq̄ volūtas se dēat. et si volūtas p̄ impossibi-
le n̄ eēt cōinnetta intellectui. ex^m. scia scribēdi ad
huc ē p̄tica siue volūtas amet op⁹ siue n̄. talis
 \bar{g} aptitudo n̄ conuenit sciē a fine tāq̄ a finali cā.
q̄z nihil ē ab aliq̄ cā illa cā n̄ cante. Dico q̄
finis ē aptus amari aīōz aptitudo ista insit sciē
p̄tice. ita q̄ illa p̄ticitabilitas ē a fine n̄ vt a
matus sed vt amabilis. Cōtra effectus nō h̄z a
causa aliq̄ iōtū ipsa ē apta nata cāre nisi actu
cūset. sed finis vt amabilis tū ē in aptitudine
cāndi. \bar{g} nō cāt aliquid nisi vt actu amatus mo-
uet efficiēs ad agēdū. P̄e ad p̄cipale sic
si finis facit sciētiā eē p̄ticā vel h̄ ē vt elicit⁹
ē z habitus in re extra. vel vt ē cognitūs z confi-
deratus. vel vt ē itentus nō vt elicit⁹ z habitus
iaz i re extra. q̄z sic ē posterior scia z effectus ei⁹
aliquo mō effectus at̄ nō distinguit nec specifi-
cat iūā cām. si vt cognitūs z cōsiderat⁹. habēt
ppositūm: q̄z sic rōem obiecti. S̄z at̄ vt itētus
h̄ iā ip̄obatu ē. q̄z naturalr̄ aīōz finis intēdat
iam scia ē talis. i. p̄tica. nec rōnes h̄⁹ opinio-
nis cogunt. Ad auctoritatē tertij de aīa dicē-
dum q̄ loqtur de fine vt cognitio. nā intell̄a
rōcinās pp̄ aliq̄ rōcinatur pp̄ finē cognitum a
quo sumitur p̄nc^m demōstrationis p̄tice. sic
at̄ finis h̄z rōem obiecti. Ad aliud d̄ p̄ meth.
dicendū q̄ p̄tica natio est \bar{g} a vsus vt p̄ se fi-
nis. h̄z tū aliq̄ aptitudinē ad vsus. s̄m̄ q̄ vsus
ē per se obiectum eius v̄l aliquid v̄naliter iclu-
dens vsus. quale non pōt esse aliquid ens nisi
ens ad finem. omne aut̄ tale obiectum ē ignobi-
lius obiecto speculabili. z iō talis ordo ad p̄tici
arguit ignobilitatem p̄tice respectu speculati-

ne. Ad aliud de 2° metha. dicēdū q̄ specula-
tiua z p̄tica h̄nt diuersos fines loquendo ē
de per se sine intra genis cognitōnistamē illi fi-
nes non p̄zio z istingūt ipsas. sed p̄oz distinctio
sciārum est ab obiectis. Ad p̄imum rōnē ne-
go aīō. cum p̄batur q̄ intellectus extēsiōe sit
p̄ticus dico q̄ intellectus speculatiuus z p̄-
ticus non sunt circa idem obiectum. nec intel-
tus speculatiuus quacūq̄ extēsiōe sit p̄ti-
cus. At̄. autem pōt tres gradus intellectus q̄
p̄m⁹ est considerare tantum speculabilia. scd̄us
est considerare agibilia in v̄niversali non dictā
do p̄sequi vel fugere. tertius est iam p̄seq̄
vel fugere vel dictare p̄secutionem vel fuga
in particulari. intellectus ergo existens in secun-
do gradu in quo est imperfecte p̄ticus exten-
dit se ad tertium z sit perfecte p̄ticus. dicēdo
se velle p̄sequi vel fugere. ita q̄ illa extēsiō
est intellectus imperfecte p̄tici ad considera-
tionem perfecte p̄ticam. puta ab apprehensio-
ne terribiliā addi tamen completum de eis p̄-
cipiendo fugam vel p̄secutionem. dato q̄ eri-
am intellectus speculatiuus fiat p̄ticus non ē
ad p̄positam quia speculatiuum z p̄ticum
sunt differentie accidentales intellectus. s̄z sunt
essēntiales sciētie i communi. sicut dicitur in se-
quenti questione. z ideo sciētia speculatiua n̄
extēditur. nec sit p̄tica ita q̄ impossibile est
circa idem obiectum esse sciētiā p̄ticā et
speculatiuā. Ad aliam p̄bationem de me-
dicina dicendū q̄ quando accipitur aliquid
medium inter dno extrema quanto plus rece-
dit ad vno extremo tanto plus accedit ad aliud
extremum. tunc sciētia pure speculatiue z sci-
entia pure p̄tica que immediate nata est esse
conformis p̄tici eliciēde que est p̄tica par-
ticularis. sunt quedam extrema inter que est me-
dia sciētia p̄tica v̄niversalis que scilicet non
est nata esse immediate conformis p̄tici elici-
ēde z ideo potest dici aliquo modo speculati-
na respectu sciētie p̄tice particularis que
immediate dirigit in p̄tici eliciendum ita in
p̄posito potest distingui medicina in theozī-
cam seu speculatiuā que scilicet est de v̄niver-
salibus causis z curis et in p̄ticā que est de
particularibus p̄p̄inquoibus p̄tici. tamen
secundum v̄ritatem illa v̄niversalis que respe-
ctiue dicitur speculatiua est p̄tica simpliciter
quia virtualiter includit particulārem z est di-
rectina p̄tici licet mediate. Ad p̄imam ra-
tionem alterius doctoris rednat̄ contra cū
nam assumpta maiori addam mino. sed finis
per se noticie speculatiue est scire. ergo ratio
quiditatiue noticie speculatiue accipitur a per
se sine qui est scire z non ab obiecto. quod nul-
lus sane mentis diceret z ipse tenet op^m. Ad
formam dico q̄ finis quo non est causa fina-
lis. sed finis gratia cuius quoddam est ipm ob-

Sextus.

etiam e ca finalis. r ipe e qui causat notitia prac-
ticam: non autem finis quo nisi quatenus habz
roem obiecti r vt e cognitas. Ad aliud non
valet. non enim e intelligendum sicut videi ac
cipere argumetu q scia practica se habet ad ap-
petitam rectam coformiter passive. sed se habz
coformiter active. nam hz roem directam r re-
golatim. ideo non valet. Sed igitur alia o-
pinio qua teneo. f. q scia practica sit practica ex
obiecto. qd pbatur auctoritate phi sexto ethico
nam. vbi distinguit rocinatiu a scientifico penes
obiectum necessarium et ptinges. Preterea
tertio de aia assignat phas obiectum practicum
bonu no qd cumq; sed agibile r cotinges. ergo
scia est p se practica ex obiecto. n ergo ex praxi
vt ex fine. Pre arguitur roe sic. illud a quo
scia practica hz duplrem respectu. f. pozitatis
naturalis r conformitatis e illud a quo e scia
practica. obiectu e huiusmodi. g. r. c. ma. e enides
nam ee practicum stat i dupli respectu vt ostē
sum fuit in pmo huius. m. p3 p de conformitate
nisi pfa hē ab obiecto quia obiectum vel e re-
ctudo praxi. vel aliquid vna r includēs ip-
sam rectitudinem. id enis ipi scie practice e pra-
xis conformabilis vt sit recta quia scia practi-
ca est talis obiecti. Secdo declarat minor de re-
spectu pozitatis. hunc enim respectum hz sciam
practica no solum ex ratione potētiarum ordia-
taram naturalif quatenus intellectus e por vo-
luntate r praxi e actus voluntatis elicitus vel
impatus. sed hz ex obiecto. eo q non semp illa
scia r intellectio por e practica. nisi sit determina-
tina rectitudinis ipsius praxi formaliter vt q
tualiter. r hoc hē ex obiecto. Cōfirmatur qz
a quo res habet esse effectiue ab illo hē tale
esse opiam. sed scia hz ee effectiue ab obiecto.
g. ab obiecto hē ee q sit practica vel speculati-
ua. non dico formaliter sed effectiue. pra enim
diuisio sciarum e ex obiectis sic ad questionem
Ad auctoritates i op^m responsum e responden-
do ad argumēta prae opinionis.

Questio

Trum practicum r specula-
tium sint drne eenti-
ales scie in coi. videtur q no. quia af-
firmatio r negatio non sunt differē-
tie eentiales alicuius positivi. sed practica r spe-
culatiuum hnt se sicut affirmatio r negatio. nā
practicum dicit extensionē ad praxim hz specula-
tium negat illā. g. r. c. Contra phs hic in lra.
vbi dicit sciam pra dione p practica r specula-
tium. hz pra dimisio videt ee p dnas eentiales
Respondeo. pzo pmittā vnā distinctionem
scdo oīdam duplicem pclusionem. Quātum
ad pnum dico q practicum r speculatiuum du-
pliciter pnt accipi. vno modo vt practica accipi-
atur p ee aptitudinali directio seu p illo di-
plici respectu aoritudinali. de quo dictum e su-

pra r speculatiuum accipiatur p negatione illi-
us duplicis respectus seu extensibilitatis ad pra-
xim. Alio mō pōt accipi practicum sine praxi-
bilitas p roe qdā sine roe intrinseca ipsi notitie
q qdē e sibi rō fundandi talem respectu r apti-
tudine. speculatiuum at vel speculabilitas pro
illa rōne intrinseca p qua repugnat tali notitie
aptitudo seu respectus aptitudinalis pāctus. i
possibile eni e aliqua aptitudine puenire vni na-
ture r repugnare alteri nisi alicui^o cōditiois i-
trinsece. Quātū ad 2^m sit illa pra pclusio.
speculatiuum r practica. pzo modo n sūt differē-
tie eentiales scie in cōmuni. hāc oīdo sic. nullus
respectus formalr vel negatio respectus e diffe-
rentia eentialis alicuius absoluta. sed scia e qd-
dam ens absolutū qz qūitas. practica aut p^o mō
dicit formaliter respectu speculatiuum vo nega-
tionē eius. g. practicum r speculatiuum pmo modo
n sūt differētiales scie i coi. Si qras quid er-
go erūt. dicēdum q sūt quedam passiones dis-
iuncte scie in cōmuni. eo q dicimus par r ipar
esse passiones disiunctas numeri. Sicut eni nūe-
rus e par vel ipar sic scia e practica vel speculati-
ua. 2° pclusio sit ista. practicum r speculatiuum
2° dicit sunt differētie eentiales scie in coi. hāc
pnydeo sic. illa q faciunt differētie eentiales spēs
pctas sub genē sūt differētie eentiales eius. f. s
speculatiuum r practica 2° dicit sūt h^o respectu
scie i coi. g. r. c. minor p3 qz ex q practica r specula-
tina sunt due spēs contente sub scia in cōmuni.
vt sub genere os dare differentias eentiales q-
bus distinguūtur. illas voco pditiones seu rōes
intrinsecas ear p quas vni puenit duplex respe-
ctus pāctus: r alteri repugnat. Ad argumen-
tum in oppositum dicēdū q practica r specula-
tium p^o dicit se hnt sicut affirmatio r negatio
r h^o mō n sunt differētie eentiales. r tūc ad argu-
mentum pceditur. r facit p pra pclusionem. Si at
practicum r speculatiuum sumā 2° mō vtrūq;
e aliquid positivū r sic ad arg^m nihil facit qa
accipit mi. falsam.

Questio

Trum trūbzis dno specula-
tue scie que e i phi. si.
mathe. r diuinā. sic connētes. videt
q non tā. quia diminuta r insufficiēf
rū. qz supflua p p^a via arguit sic. loyca e sciētia
speculatiua r trū n pūctē sub aliq istaz. p3 q ista
dio sit diminuta. pna e enides. aīis pbat. qz loy-
ca n e circa factibilia nec circa agibilia. r p pna
n e practica. g. speculatiua. Pre. ens eqū dūi-
ditur i decē genera. ex quinto huius. ergo cum
vnum diuidens scilicet qstas facit sciam spe-
culatiuam puta mathematica eadē rōe et quod
libet aliorum. r sic erunt plures quam tres.
Preterea substantia corporea facit scientiam
spālē. g. r incorporea. ergo erunt plures q tres
aīis patet quia de substantia corporea e sciētia

sp̄ialis. f. p̄bi. z naturalis. in qua p̄siderāt̄ p̄fe
 passiones eius: p̄batio p̄fic. qz suba icorpozea
 hz p̄p̄tates z passiones alias a passionib̄ c̄tis
 sicut z corpozea. hz ē p̄fectiores passiones q̄
 tenuis ē ens p̄fectius. q̄ si de suba corpozea est
 sc̄ia sp̄ialis p̄ter metha. multo magis de subst̄a
 in corpozea. Ex sc̄da via arguit̄ sic. meth. p̄si
 derat̄ quiditates oīum entiam q̄ z oīum passio
 nes. z per p̄ns nulla ē alia sc̄ia ab illa quia super
 flueret p̄na ē euidēs: p̄batio aītis p̄z p̄ p̄h̄m
 hic in littera in p̄ncipio sexti. nulla inquit alia
 sc̄ia rōem facit de quod quid ē subiectu sed p̄e
 supponit quod quid ē sui subiecti v̄l. f. ex sc̄tu
 vel accipit aliunde. P̄re de q̄titate nō tātū
 tractat mathe. sed ēt metha. z natural. vt p̄z ex
 sc̄do p̄bisi. q̄ mathema. nō distinguitur ab eis et
 p̄ p̄ns sup̄fluit. Contra Ap. hic in l̄ra z Auic.
 p̄ metha. fac. Respondeo in ista q̄ōne p̄zimo i
 gram de sc̄iarum distinctōe. 2° de Ap. intensio
 ne. 3° de q̄ōis solutione. Quātū ad p̄mum est
 vna opinio q̄ cum sc̄ia sit bitus cōclusionis ex
 p̄ posterioz tot erūt sc̄ie distincte specificē quot
 sunt cōclusiones demōstrabile: p̄ qua opinioe
 arguitur sic. bitus inotescūt p̄ actus. s̄z respectu
 diuersaz cōclusionū sunt diuersi actus sciendi
 distincti specificē. q̄ bitus sūt diuersi sp̄. minoz
 p̄bat: qz act^o sciēdi circa diuersas cōclusiones
 sunt distincti plusq̄ nūero. q̄ specificē. p̄na. patet
 qz d̄sa maior q̄ d̄sa numeralis ē specifica. p̄ba
 tio aītis. qz si non q̄ tales actus circa diuersas
 cōclusiones nō plus distinguit̄ q̄ actus sciendi
 circa eandē cōclusionē frequēter elicit^o. nā oīs
 differētia numeralis ē equal. Sed p̄ qz si sit q̄
 ipsa geometria vel q̄cūq̄ alia sc̄ia nō ē vna nisi
 vnitatē aggregatōis ex multis sciētis. p̄ns ē fal
 sum. z p̄ Ap. p̄ z 2° posterioz. p̄na p̄z. qz geome
 tria cōtinet multas cōclusiones specificē diffe
 rentes. Cōfirmatur. qz si sic sc̄ia mathe. z na
 turalis possent dici vna sc̄ia aggregatōe. sed h̄
 ē icōueniēs. f. q̄ tantā vnitatē hēant inter se sc̄ie
 que ponūt simplr diuersē q̄tā hz vna earum i
 se. Alia ē opinio q̄ dicit q̄ sc̄ia ē vna specificē
 q̄ ē circa subiectū vniū ad q̄ oīa attribuūt̄ ha
 bēs vnam rōem formale p̄siderādi oīa que p̄si
 derat. z tñ sc̄ia ē vna nūero i vna aīa ex multis
 actibus itelligendi generato eo mō quo in vno
 appetitū ē vna t̄pantia ex multis actib^o genera
 ta. differūt tñ hic z ibi. qz forma recipiens maḡ
 z minus aliqñ inducitur vno actu vel pluribus
 cōformibus. vt t̄pantia. aliqñ inducitur pluribus
 difformibus vt sc̄ie in quaz generatione talem
 p̄cessum ponunt. f. fm ordinē acgrendi sc̄iam.
 ipa enim generatur p̄ ex actibus cognoscendi. p̄
 mus p̄ncipiū vnius sc̄ie. z tunc hētar totū esse
 illius bitus scientifici s̄z in gradu infimo. z tunc
 ille bitus dicitur esse intellectus illius p̄ncipij.
 vterius cognoscendo alia p̄ncipia augetur il
 le bitus z dicitur intellectus plurimū p̄ncipioz

vterius ex p̄ncipijs deducendo cōclusiones
 amplius augetur z dicit̄ ē sc̄ia istarum conclu
 sionū semp tñ idem bitus manens nō h̄ns diffe
 rentiam nisi tñ rōis. Hoc p̄bat sic. qz p̄nci
 p̄fectus cognoscitur quando ex ipso cōclusio
 deducitur quod non ēt nisi habitus p̄ncipij i
 tenderetur. ergo non generatur alius sed ange
 tur p̄ p̄ns. Sed contra hanc opinionē argui
 tur. nam sc̄dm ipsos actus naturaliter sunt ge
 neratiui habitus. per hoc quod naturalr relin
 quunt suam similitudinem in passio. sc̄d agctū
 differentū specificē fm p̄pas passiones sunt rea
 les similitudines specificē distincte. q̄ actus disti
 cti specie cuiusmōdi sunt intellectiones diuersoz
 p̄ncipiozū z diuersarum cōclusionū nō ge
 nerabunt eundem habitum specie. Cōfirma
 tur. quia vbi est eadem causa ē idem effectus. s̄z
 actus differentes morales vt temperantie z in
 sticie generant diuersos habitus specie ex eo q̄
 sc̄dm p̄pas rationes specificas imp̄rimunt potē
 tie similitudines naturales differentes specificē.
 q̄ similiter erit in p̄posito. videtur enim extra
 rationem q̄ quidam habitus generatur ex ac
 tibus vniormibus. z quidam ex difformibus
 poterit enim dici eadem ratione q̄ non sit nisi
 vna virtus moralis que generatur ex quocūq̄
 actu z deinde augetur non tantum per actus si
 miles. s̄z ēt p̄ difformiozes. P̄re. Ap. 6° et̄bi.
 distinguit̄ intellectum a sc̄ia sicut bitum aliū sp̄
 s̄z sint eiusdem generis p̄p̄ngozis q̄ sit alteroz
 eozum cum opinione z prudentia. Cōfirmat̄
 ista rō. qz v̄z inquātū euidens est aptū natum
 caulare intellectum bitam cognitiuum sui. s̄z sim
 pliciter alia est ratio euidētie in p̄ncipio et
 in cōclusionē. quia in principio p̄pter se z ex
 terminis in cōclusionē at p̄ aliud z p̄ disc̄m
 q̄ alius erit habitus in intellectu qui est cōclu
 sionis ab illo qui est p̄ncipij. nec ratio opposita
 cogit. Cum enī dicit̄ q̄ p̄ncipiū magis cognosci
 tur q̄ cōclusio que ex ipso deducitur. hoc si
 verum est non concludit quin sit alius habitus
 cōclusionis. nam s̄z sit alius habitus tamen p̄
 cipij it̄ dicitur p̄ p̄ncipij in se. Alia
 ē opinio it̄ istas medias quam teneo. dicitur
 enim q̄ cum habitus intellectus sit quedaz q̄
 litas generata ex frequentī consideratione vt
 ex vnica p̄fecta inclinās intellectum ad p̄similes
 respectu cōplexi speculādi: pōt poni duplex ha
 bitus. vnius p̄p̄ns qui formaliter inclināt ad
 speculatiōem eius tāquā naturalis similitudo
 ex eius consideratione derelicta. alius commu
 nis qui virtualiter inclināt ad speculatiōes al
 terius in quo tale complexum alterum virtuali
 ter cōtinetur. p̄mo modo pōt concedi p̄na opi
 nio q̄ tot sint sc̄ie quot sūt sc̄ibilia isto modo
 hoc modo p̄bat ratio ad ducta p̄ ista opinioe
 sc̄do autē modo potest esse vnus bit^o respectu
 cōplexoz multozum. cū enim cōclusiones sint in

sibi primo inherentes. non tamen nobis scibiles
via sensus. sed sic sunt note de ipsa sole passio-
entis. unde verum est quod illa substantia est sub
scie spe possibilis intellectui potenti cognosce
re ipsam sub propria ratione. sed non nobis. Re-
stat quod substantia corporea cui absolute pside-
rate inest primo quantitas continua: secundo quan-
titas discreta. et mediante quantitate omnia que conse-
quitur quantitate: ut sunt relationes fundate su-
per quantitatem et et qualitates quatuor speciei. et ille passi-
ones sunt de ipsa cognoscibiles ex principijs cog-
nitis via sensus. quod ipsa potest esse et est subiectum scie
speculative possibilis nobis et aliter a meth.
et hec notatur mathematica. quod quantitas dicatur esse
de quantitate vel de quantitate. id est quod mathematica non
multum compat quantitatem ad substantiam cor-
poris. sed posteriores passiones ad quantitates
que est propria passio. et quia ipsa nota est inesse subiec-
to. ideo quasi supponit ut formalis ratio subiecti.
tamen secundum veritatem primam subiectum virtute continens
omnia est substantia corporea et sic per se contra pars an-
tecedentis. Ulterius eadem substantia corpo-
rea non facta ad inferiora sed alto considerata
in quantum. scilicet hanc formam que est principium determi-
nate operationis et motus et quietis habet multas
passiones sic sibi inherentes. et scibiles secundum vias
sensus. quod quo ad istas passiones est alia tertia spe-
culativa. que dicitur philosophi. seu naturalis et sic per
tertia pars antea. Preter istas tres non potest in-
veniri aliqua alia scia speculative que non conti-
neatur sub istis vel sub aliqua istarum. puta si sit
de aliqua substantia inferiori vel in aliqua istarum
includatur puta si sit de aliquo accidente
quod tantum sunt ille tres dividentes sciam specu-
lativam penes tria subiecta hanc conditiones
superius expressas. et sic patet totum antea. et sic ad quod
tionem. Ad primum opus per ex secundo articu-
lo quod loyca licet sit speculative non tamen est rea-
lis. et idem nihil ad propositum de ea. Ad secundum dic-
tum quod supponit falsum. scilicet quod quantitas sit subiectum
mathe. sicut dictum est in tertio articulo. Ad
tertium dictum est in tertio articulo quia licet de sub-
stantia incorporea sit possibilis aliqua scia spe-
culativa non tamen est nobis cognoscibilis naturaliter
via sensus et ideo nihil facit ad propositum. Ad
quartam dictum fuit in primo libro et est in uno
notabili exponendo litteram. antea enim est falsum
nam metha. non considerat omnem quantitates nisi
tantum in universalis et modo preposito. Ad
ultimum dicendum quod licet metha. mathe. et philosophi.
tractant de quantitate. differenter tamen. quia
metha. in quantum est pars entis et habet rationem
entis. philosophi. autem ut potest esse subiectum motus
mathe. vero sub ratione propria quantitatis.

Questio.

iii.

Trum de ente per accidens per
modo possit esse scie
tia. videtur quod sic. nam de quocumque
potest esse demonstratio. potest esse scien-
tia: quod demonstratio est syllogismus faciens sciam
per se posse. sed de ente per accidens primo modo
monstrat hic aliquid. sicut per se. Preter
rea scia subalternata est de ente per accidens. pri-
mo modo. quod de tali ente per accidens potest esse scia.
consequentia est evidens. et antea probatur. tum in
duendo in perfectia: musica: et astrologia. nam de
linea visuali multa procedit prospectiva que per so-
lam rationem linee non insunt. alioquin pro-
spectiva esset pure geometria. Sicut ostendit multa que
per solam rationem visualitatis non insunt aliter
esset pure naturalis. quod quid est subiecti eius in-
cludit ambo que quidem non constituunt nisi unum
per accidens. tamen quia quilibet talis scia subal-
ternatur duabus. quod utriusque conclusiones con-
tinentur in ea per principijs. quod non est nisi sub-
iectum includeret subiecta ambarum. Contra
philosophus hic in littera. In ista questione primo pre-
mittam aliquas distinctiones. secundo ostendam ali-
quas conclusiones. Quatum ad primum sit illa
modo ut li per accidens per accidens in enti-
tatem rei per se accepta. Alio modo dicitur ut
li per accidens per accidens in entitate rei si
in se sed in comparatione ad aliquam causam per se
intentionem enanti modo predicto in exponendo
litteram. Secunda distinctio sit ista. quod esse scia de a-
liquo dicitur dupliciter. scilicet proprie et stricte: et large si-
ne communiter proprie quidem de illo dicitur esse
scia. de quo aliquid sciam. sicut est subiectum de quo
scitur passio. large autem et contrarium dicitur esse scien-
tia de illo quod scitur. ut de conclusione seu de
passione scia de subiecto. tunc enim magis pro-
prie diceretur scia eius quod de ipso. Tertia di-
stinctio sit ista. quod scia potest distingui vel secundum uni-
tatem speciei specialissime: vel generis inter me-
dij et principium vel etiam generis remoti. sicut di-
ctum fuit in questione precedenti. Quatum ad
tertium propria conclusio sit ista. de ente per accidens pri-
mo modo accipiendo de quo proprie non potest esse
scia per se una unitate speciei. hanc conclusionem
ostendo sic. unius scibilis isto modo est una per se
sed talis entis per accidens non potest esse una ca-
per se. et probatio mihi. quia cum totum illud non
sit aliquod unum ens: non poterit esse per se ali-
cuius unius passionis. et idem de tali nihil demon-
stratur nisi per alteram conceptum quem includit
et ideo illi conceptui per se inest tale demonstratum
non autem toti composito nisi per accidens ergo
scia una spe que est conclusionis demonstrate non
est per se nisi de altero conceptu in tali ente con-
plexo. Secunda conclusio sit ista. de ente per ac-
cidens primo modo accipiendo de quo non pro-
prie sed communiter non potest esse scia una unitate

nō sit per se effectus respectu alicuius alterius
 vñ alioz concurrentium. Ad primum in op^m
 responsum fuit in precedenti questione dilua/
 guendo de ente per accidens. s3 qd pōt accipi l'
 per conceptu quem importat hoc qd ē ens per
 accidens t p se substrata de qua ille concept^o
 denominatus predicatur. secundo modo non
 ē scia de ente per accidens in quantum per acci/
 dens. sed pōt ēē p^o de ente per accidens. ergo fo
 mō qd ē ens causuale z fo. tū. si aliqua hic
 demonstratur ab ap. per. rationē causalis sciet
 d illo cōceptu importato. Ad 2^m dico qd m. est
 falsa. ad probationē dicendū qd tale ens pro/
 ueniat a cā naturali tñ qz euenit p̄ter eius in/
 tentionē ideo talis causa nō ē determinata nec
 vt in plurib^o respectu tal' effect^o. s3 sit determinata
 vt frequēt respectu effectus p̄p̄tū itēdit
 Ad 3^m dicendū qd ma. ē vera de cā p̄xi. m. vō d
 causa remota. id argumentū nō cōcludit ga qz
 uocat. S3 contra. ga ma. ē vera de cā remota
 qd p̄bo sic. nāz si p^o cā necō cat mediate. a. ne
 cessario mouet ip̄s. a. z. a. necessario motū necō
 mouet. b. z sic vsqz ad p̄ximā cāz cum posterio
 oz nūqz moueat nisi mota. a. p̄xi. Si ergo so
 la p^o cā concedatur mouens necō. sequit qd cō
 necō mouebunt. z sic stabit argumentū. At
 g dicendū qd ma. ē falsa ad probationē dico qd
 causa voluntaria sine sui mutatione pōt alr se
 habere ad effectum per solam mutationē alteri
 us a quo effectus depēdet ita qd soluz ex parte
 effectus sit mutatio. agēs autē volūtariū per vo/
 luntatem antiqz ē cā effectus noui ex^m. si volo
 nunc me sedere cras. tal' voluntas existēte vni
 formi. sedebō cras. ita qd ē effectus nou^a volū
 tate antiqz n̄ mutata sic dō ē d p̄ ente. qd ip̄s volū
 tate antiqz z eterna. vult qz d vult. ita qd ab ei^o
 voluntate imutabili eueniunt effectus noui qd
 die ap. ad op^m intellexit s3 p^o cōclusionē.

Questio

Verum ens verum debeat se/
 parari a consideratio
 ne metba. videtur qd n̄. nam metba. ē
 scia z cōmunissima. g maxime videt
 eē circa p^o obiectam scibile z intelligibile. sed
 p^o obiectū scibile z intelligibile vñ ēē vep. g zē.
 m. p3 ga non vñ aligd posse poni nisi vep qd cō
 ueniat oibus intelligibilibus si sit distinctū ob/
 iectū contra oba aliarū potentiariū. Confirma
 tur. qz secundo huius dī qd vocari pbi. verita/
 tie sciaz recte se h3. z loquit ibi de metba. ergo
 ipsa erit de vero. P̄e^o vñ quodqz sicut se
 habet ad veritatem ex 2° huius ergo verum cō
 uertitur cum ente. sed metba. ē de ente. g z d vō
 P̄e^o. si verum excluditur a consideratione
 metba. hoc non ē vt videtur nisi ga dicit aligd
 diminutum. sed hoc ē falsum. nāz que diminuūt
 de perfectione entis non attribuūt p̄ enti. vt
 p3 de cāto z finito z h^o i sed verum attribuūt

deo in sūmo. vñ dicitur 2° b^o qz p̄xi. sc̄piternoz
 necesse est semper eē vcrissima ergo verum non
 debet excludi a consideratione. Contra p̄ba
 hic in lfa. In ista qdē p̄ tractabo opinōem
 vñ. 2° respondebo aut ad questionē. Quātū
 ad p^o ē vna opinio que ponit duo. p^o ē qd verū
 ē p^o obiectū intellectus. qd p̄bat sic. obiectū
 potentie p̄p̄tiam determinatur ad potentiaz
 cuius ē obiectum. sed verū ē h^o i respectu intel
 lectus. ergo verū ē obim p^o intellectus ma. p̄z
 ga obiectus appetitus vt bonū determinat ens
 ad appetitum. g a simili vñ i alijs potentijs. puta
 de intellectu qd obiectam intellectus determinat
 ens ad intellectus. minor declaratur ga sup ens
 non videtur aliud determinans ipsuz ad intel
 lectum n. si verum quia ens vt ens de se ē indis/
 rens ad sensibile z intelligibile. 2^m dictum est
 qd ens vep nō ē de cōsideratione metba. qd d
 batur vno dicto sic. nulluz distrabens z dimina
 tum ē de consideratione metba. cum metba. sit
 maxima scientia. sed ens verum est huiusmodi.
 g zē. p̄bo minoris. ga cā intellectus tendat in
 obz inq̄tuz in intellectu ē. sequitur qd verū ens sit
 obiectum intellectus dicit i dōz entis i intellectu
 z iō rōz entis diminuti z distracti. nam eē ab in
 tellectum diminuit ab ente z abstrahit. Contra
 p^o dictū arguitur sic p^o obz p^o s3 sūaz ratiōz
 formalem ē prius simplr ipa p^o vñ saltem actū
 p^o. sed verum cum secūdū te dicat rationē entis
 in intellectu non ē naturaliter prius ipō actu. nā
 non contingit cognoscere seu intelligē rōz entis
 in intellectu vt cogniti. nisi intelligendo actū in
 telligendi per quem sic ē in intellectu g ens verū
 secundum te non ē p̄ximam obiectum intellectu
 P̄e^o. illud non est p^o obiectum intellectus
 qd non intelligitur actu directo sed reflexo tan
 tum. sed veruz secūdū te ē h^o i. g zē. maior p3. ga
 actus directus p̄cedit naturaliter actū reflexū
 . cum ergo in quolibet actu inueniatur format
 iō obiecti. impossibile ē illud qd cognoscitur tā
 tum actu reflexo eē p̄ximū obiectus potētie. mi
 p3. ga secūdū te verum intelligitur sicut ratio
 intelligibilis que h3 intelligi plusqz obiectū pa
 ta lapis fuerit intellectus reflectendo supra rati
 ones obiecti. P̄e^o ē dicitur contra s3 ipossi
 bile ē obiectū habitus excedere obiectum po
 cuius ē habitus. sed obiectus metba. ē ens ergo
 ens ratio entis sit p̄xiōz rōe veri ipossibile est qd
 verum sit p̄xiōz m obiectum intellectus aliōgn
 aligd eēt subiectū metba. qd nō h3 rōz intelli
 gibilis inq̄tū tale. P̄e^o. illud qd secūdū p
 p̄xiā rōz pōt intelligi non inq̄tuz includit aliud
 ita ē per se intelligibile sicut illud aliud. z p̄xiōz
 eque erit p̄ximū obiectū intellectus. s3 bonū
 inq̄tū distinguitur contra verum z vt non inclu
 dit eius rōz. ita ē per se intelligibile secūdū suā
 p̄p̄xiā rōz. sic e conuerso verū inq̄tū verum
 non includit bonum. g bonum eaz erit p^o obz

Sextus.

intellectus sicut verum. qd est 3 te 23 veritatem
ga tunc vni^o po^o e^oni duo oba p^oima. p^obatio mi.
tam. qz intellectus d^oas boni inq^otu bonu^o z veri
inq^otum veru^o cognoscit eq^o p^ofecte ex vtraq^o par
te ergo etiam cognoscit extrema. cum hec disse
rentia non conueniat bono nisi secundu^o prop^ori
am r^oez z vt d^oct a vero. tum. qz si non intellige
retur bonum nec aliquid aliud nisi vt include
ret verum. sequitur q^o nec bonu^o nec quiditas
reintelligeret nisi per accidens. cum per
accidens includit verum. Et ita intelligitur
per accidens z non simpliciter. sicut coruscus
non cognoscitur simpliciter si cognoscitur iq^o
tum veniens. Propter istas r^oes concedendu^o
est q^o p^oima obiectu^o intellectus non pot^o ee ali
qd nisi formaliter v^o f^oalte realiter z essentialiter
includatur in quocunq^o per se intelligibili. sicut
obiecti visus non e^o nisi qd e^ontialiter includit^o
in quolibet per se visibili. puta lux v^o color. cu^o
aut^o vnu^o quodq^o ens sit per se intelligibile. z ni
hil possit inq^oq^o ente sic includi nisi ens. legatur
q^o p^oma obiectum intellectus est ens vnde Auic. p^o
metba. capitulo quinto. dicit q^o ens p^o ipressio/
ne iprimitur in anima. oes aut^o r^oel transcende
res que sunt passionis entis puta verum. bonu^o
z c. sunt posteriozes p^o obiecto. z quilibz earu^o est
eque p^o se intelligibilis nec vna hz magis ratio/
nem obiecti intellectus qua^o alia. Improbato
tio secundu^o dicti p^o ex iprobatione p^omi. ga ex eo
sequitur ga supponit illud. Nec r^o p^o p^oio
dicto cogit. nam sicut fuit dictu^o in p^o libro poten
tiaru^o aie qued^o sunt disperate. z taliz sunt ob
iecta simpl^o diuersa. qued^o s^ont subordiate que
admodu^o se habent omnes po^o s^ont respectu
intellectus z talia s^ont similit^o obiecta subordi
nata. vt sicut po^o e^o sub po^o ita obiectu^o sub obie
cto. obiectu^o ergo intellectus e^o comunissimum z
abstractissimu^o z ista abstractio z coitas e^o deter/
minatio talis obi. nec oportet q^o determinet per
aliquid posterius ente. Supponit eti^o r^o vt cre
do vnu^o falsum. s. q^o bonu^o determinet obiectum
appetitus qz sicut ens sub r^oe entis e^o p^oma obie/
ctum intellectus. ita z voluntatis de q^o alias.
Quantu^o ad p^o p^o p^omittit aliquas distinctio
nes. z add^o aliquas conclusiones: De primo
sit ista p^o distinctio q^o veritas e^o duplex. quedam
e^o in rebus qued^o i intellectu. z distinctio sit ista
q^o veritas in reb^o s^omitur dupl^o. v^o absolute s^o
z. alio^o pe r^ocopatione ad intelligent^o z cognos
cent^o. p^o sumitur tripliciter. vno mo^o vt dicit ab
solute coformitate producti ad producens. ali^o
determinate vt dicit conformitate producti ad
producens secundu^o imitatione. s. vt supra istam
imitatione addit adfectione. prim^o modus istoz
triu^o licet videatur ee cois secundo z 3° cu^o si nom^o
ponatur ad significandu^o quodcuq^o istoz triu^o
ecadu^o prop^oriam r^oez eet equiuocu^o. Secundu^o
smodu^o inuenitur in creatura que imitatur ex^o

plar diuina v^o creatu^o qz illi a quo producitur
cui assimilatur aliq^o modo. Tertius inuenitur in
filio dei in q^o e^o veritali q^o e^o s^oima similitudo ad
primu^o producens secundu^o August. hec e^o confor/
mitas cu^o adfectione. Secundo at mo^o prin
cipali. s. vt e^o veritas in rebus per co^oparationem
ad intellectus d^o res vera tripliciter. v^o inq^otas
e^o de se manifesta sui cuiusq^o intellectui pot^oti
manifestatione cognoscere. alio^o ga e^o assimilati/
ua intellect^o sibi assimilabilis. puta mediante actu
v^o aliqua specie. qualis non e^o nisi intellectus cre
atus. ali^o ga facta manifestatione v^o assimilatio
ne: res e^o intellectu sicut cognitum in cognoscete
Et est sciendu^o q^o iste fo ternarius distinguit^o
a primo. ga habitudo ad producentem z ad in
telligent^o: alia z alia e^o. s. quandoq^o idem sit itel
ligens z producens. possunt enim separi naz si
per impossibiles deus eet producens alicuius cois
mili z equalis secundu^o imaginatione z non eet
intelligens. eet primus modus tripartitus sine
secundo similiter co^ouerso. si eet alius deus intel
ligens creaturas z non producens. quomodo
eti^o distinguatur partes vtriusq^o ternarij inter
se p^o intuenti. Tertia distinctio sit ista q^o veri
tas intellectu e^o duplex secundu^o eius duplicem
operatione. quaruz vtraq^o natu^o e^o intellectu^o co
formari obiecto vt mensuratus mensure ex q^o
to huius ca^o. de ad aliquid. vna veritas dicitur
icoplexa. alia coplexa e^o autem inter istas veritas
tes. d^ora. vna. ga veritati icoplexe no^o opponitur
falsitas. s. ignorantia tantum. z sic intelligitur
illud tertij de anima q^o intellectus circa qd qd
e^o semper e^o verus. sicut sensus circa p^oma obiectu^o
z intelligendu^o e^o p^ose circa coceptum simplicite
simplicem. ga circa conceptu^o no^o simpliciter sim
plicem s^o no^o possit ee formaliter falsus. tam^o po
test esse virtualiter falsus. apprehendo aliquid
sub determinatione sibi non conueniente vnde
gnto huius ca^o de falso d^o q^o e^o aliqua. r^o in se
falsa no^o s^ont de aliquo falsa. z tam^o ista r^o in se
falsa e^o intelligibilis simplici apprehensione. licet
ipsa non exprimat aliqd qd nisi forte qd nomi
nis secunde at veritati. s. complexe opponitur igno
rantia p^oma iue z falsitas contrarie. q^o s. vnu^o e^o
q^o in re non s^ont vnita. z distinctio est in mo
essendi. veritatis in hac operatione z illa. licet
enim in vtraq^o operatione intellectu^o sit proprie
veritas. p^o tam^o non e^o ibi obiectine sed formali
ter. z at e^o ibi formaliter z obiectine. neutra eiz
est in intellectu obiectine nisi reflectente se sup
actum suuz co^oparando illum ad obiectum. que
reflexio. s. in cognoscendo q^o actus talis e^o simi
lis vel dissimilis obiecto. no^o e^o nisi in co^oparatio
ne z diuisione. Ad cuius maior^o euidentiuz
e^o notandu^o q^o veritas e^o icoplexa e^o huius con
formitatis z similitudinis actus simplicis ad ob
iectum simplex intelligibile. veritas at coplexa
ad obiectum coplexum. veritas p^oia subiectine

z formalis ē in actu simpliciter. z^o dō i actu plexo que ē cōp ositio z diuisio. neutra at ē in intellectu obiectiue nisi in intellectu se reflectēte super actū suū z compante ipsū ad obiectum. vtrum sit sibi similis z conforzmis vel non. et tunc cognoscit ista conforzmitate z similitudinem que ē formaliter ipsa veritas. hec autem reflexio z cōparatio non ē sine cōpositione z diuisiōe qre sequitur q in sola operatione cōplexa ē veritas obiectane. Dubium tamen ē vtrum hec veritas z illā sit relatio realis vlt rōis. De veritate icōplexa dicendū q cū sit de tertio modo relatiōis q sit realis ex parte operationis. qz opatio ista essentialiter depēdet ex obiecto vt mensurata ad mensuram. sed ē rōis ex parte obiecti. quia obiectum vt sic hz ē diminutum nā esse cognitum distrahit ab ente. tuz. ga obiectū ē mensura quare non depēdet eēntialiter ab operatione mensurata. De veritate cōplexa dicendum ē eodē. si ipsa sit illa conforzmitas operationis ad obiectum vt predictus ē. si autē vt g dā dicant veritas cōplexa sit cōforzmitas inter partes obiecti puta inter predicatum ē subiectū tunc vtrūqz erit relatio rōis. quia extrema vt sic sunt entia rationis super quozū habitudinē fundatur ista cōforzmitas q ē veritas formaliter. Si autē detur vtrūqz opinio. respōdēdū est sicut p3 ex p dicitis. De secūdo p dicitis sit ista p^o veritas i intellectu p3 opera rationē cōplexā nō ē de consideratione metha. rō h^o ē. ga talis veritas vel ē relatio realis vlt solū rōis p3 duas opiniones. si ē realis pertinet ad considerationē libri de anima. vbi agitur de potētia aie. ex natura enim actus intellectus cognoscitur quō est sūdamētū materialis relationis. Si ē relatio rōis secūda aliam opinionē. tunc pertinet ad cōsiderationē logici. cuius ē considerare verū z falsum. possibile. z impossibile. z omnes alios modos cōpōis similiter dicendū ē de veritate incōplexa intellectus. z^o p^o sit ista. veritas in reb^o p^o sumpta. i. per cōparationē ad producentē. pertinet ad cōsiderationē metha. hāc ostēdo sic illud reale verum quod non contrahit ens inqētū nec ad motū. pertinet ad cōsiderationē metha. sed veram reale dictam isto modo ē h^o. q z c. p bō minoris ga vt patet ex p dicitis tale verum inuenitur in diuinis vbi nec ē motus nec qstias. Tertia p^o sit ista. verū reale sūptum per cōparationē ad cognoscentē primo mō illoz triū. pertinet ad cōsiderationē metha. probatio hui^o. nā tale verū p uertitur cū ente q p tinet ad metha. sicut z ens cū quo conuertitur. a nō p3. ga oē ens qstū ē d se ē manifestū sū enicūqz intellectui potēti cognoscere ipsū. Quarta conclusio sit ista. verum reale sūptum per cōparationē ad cognoscentē z^o z^o istozū triū nō pertinet ad cōsiderationē metha. rō pzo secūdo mō ē. ga tale verum non conuertitur cū ente p3 nam contra-

bitur ad actum determinatum vt p3 q nō pertinet ad metha. q dēterminat de ente. Rō p tertio mō ē ga tale ens ē verū diminutum z cōtractum ad ens logicum vñ omnes secūde itentiones de tali ente predicantur. z iō pzo vt sic excluditur a metha. conuertitur tamē cū ente aliter. quia logicus considerat omnia aliter. vt metha. i. mōis considerationis ē alius. i. per g d reale z per intētionē. z^o sicut ē ē conuertibūitas entis simpliciter z diminutū. ga neutz alteruz excedit i cōtate. nā g d ē simpliciter ens pōt ē ens diminutū. q tē. oē ens pōt ē cognitum aut intellectum. Ad argumētū i oppositum i. p^o supponit falsū in minori vt p3 ex p^o articulo pōt tñ respōderi ad oia siml qd nulluz ē contra dicta. arguitur enī d vero reali modo p pposito. dictū at p bī p cāse excludit a cōsideratione metha. verū i intellectu cōplexo. qd ē i cōpōe z diuisiōe. sicut expresse p3 in ista eius. Contra. a quo non excluditur cōsideratione cāe nec effectus. sed illa veritas intellectū ē effectus entitatis realis. iuxta illud in p dicitis in eo quod res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa. Respondeo. nā est vera de cū totali. non sic est i pōto. nam veritas triplex excludit oia a metha p bī. dependet ab intellectu. ita q res ex se nō est sufficiens cā alicuius istarum. i. ad illam requiritur vt pbat auctoritas allegata. ita q li in eo non dicit cām pscalam veritatis in intellectu. sed requiritur in selectas cōponens p dicitum cum subiecto.

Explicit sextus liber.

Questio Prima

Intra septi

mam librū qritur Utz inherē^o sit d eēntia accēns. vt q n. nā eēntia pafisionis p cognoscitur de mōstratōi cū sit me^m i de mōstratōe vt d r^o posse. sed inherē^o eius nō p cognoscitur sed pcludit i demōstratōe. ergo inherē^o nō ē de essentia pefsiōnis. Preterea. si sic. ergo dicendo accidens inherens puta albedo inherēs esset nugatio. cōsequēs est falsum q z a nō. pbatō p nē. ga addē aliquid ei de cuius eēntia est. ē nugatio. Contra. ga. si non. q inherē^o alia d rōis ab accēte vt eēt substantia vt accēns. nō substantia p3. nec accēns vt videtur ga tunc inhereret. et sic eius eēt alia qua inherētia differens. z sic in infinituz. Cōfirmatur. ga secūda boe^m accēns eē ē inesse. In ista questione p pmitram aliqōs distiūctōes z ostendā aliqōs conclusiōes. Quātū ad p^o sit ista prima distiūctio q cū hoc nomen accēns

Septimus.

sit nomen concretum. pot dupliciter sumi sicut
 quodlibet nomen concretum vno modo pro p
 se significato nominis q e conceptus q accidens
 naturalis ipoztat q e ipsa accidentalitas siue ipsa
 accidentia. qd videtur sinono cum hoc qd di
 citur inherencia alio pot sumi p illo substrato
 qd denominant hoc cōcretū accidens. qd e ali
 quod ens. q. predicamentoz siue sit absolutus si
 ue respectiuū. puta quantitas vt qualitas l' rela
 tio zc. 2° distinctio sit ista. q. inherencia e du
 plex. s. actualis z aptitudinalis. actualis est ipsa
 vno accidentis existētis in ipso subiecto existe
 te vt qdā actus z perfectio. ens potenciali perfe
 ctibili. In herencia autē aptitudinalis e ipsa de
 pendentia siue eētialis ordo accidētis secūdu
 sibi q ditate ad subz secūda suā q ditate. dnt at
 h inherencia z illa nā q e actualis circūscribit a
 demōstratione demōstratio enim abstrahit ab
 existē z consequentibus rē iōtū existit aliqñ nō
 eēt necessarioz. z at inherencia. s. aptitudinalis
 q e passionis ad subiectum demōstratur ex quo
 p q illa secūda e alia a prima. nam ista prima e
 eētialis l' conditio proprie existentie. vñ prima nō
 semper inest accidenti. z vero semper inest siue
 subiecto existente siue non existēte. Tertia di
 stinctio sit ista. q. aliud e aliquid eē de eētia ali
 cuius. puta .a. z esse eētialiter vt realiter idem
 ipsi. a primū quod infert secundū sed non eō
 uerso. q. de eētia precise e illud qd includit
 in conceptu quiditatio. a. z iō ponit in rōe ei
 q ditate non vt additūz sicut animal e de esse
 tiā hominis pōr ante aliqd eē idēz realiter z es
 sentialiter alicui licet sit eētis conceptam for
 malem z q ditiuū. puta vnitās z veritas zc. q
 sunt passiones entis hec enim sunt eēt conceptū
 formale entis. z tñ non dicunt aliā rem ab ente.
 vt probatum fuit quarto h^o. prima e idēptitas
 formalis. z e idēptitas realis z essentialis.
 Quātū ad z^m sit ista p^o. nentra inherencia
 e de essentia accidētis z^o sumpti. s. accipiēdo ac
 cidens p eo qd hoc nōie denominatur. z hoc
 siue sit accēs absolutū siue respectiuū. hanc ostē
 do p quantū ad p^m partē specialiter sic. nullus
 respectus e de eētia absoluti. sed in vtraqz ibe
 rentia e formaliter respectu. q zc ma. p. q. aliē
 omnia eēt formaliter ad aliqd. qd tāqz icon
 neniens concludit philosophas 4° huius cōtra
 opposites de veritate apparentium. Pre
 qstū ad secūda partē arguitur sic. quia fundamē
 tum respectus e aliqd pter respectū. q. nihil fū
 dat seipsū. vñ secūdu August. li. de. tri. oē quod
 relatiue dicitur e aliquid pter relationē. ergo
 inherencia non e de essentia accidētis. z^o sumpti
 in quo fundatur Pre. q. si sic. ergo qstitas q
 litas z relō. z sic de alijs. nō erunt generalissima
 cōsequē e fallum ergo z antecedens. probatio
 pōe. q. inherencia vt eē eiusdē rōis in qstitate
 qualitate z alijs accidentibus ergo si est de esse

vtriusqz potest ab vtroqz abstrahi conceptus cō
 manis dicitur in quid de eis. inferior qdem cō
 ceptus entis z superior eis oīs talis e cōceptus
 gentris. z ita quantitas z qualitas zc. non erunt
 generalissima. q. haberent aliqd supra se veni
 ens genus. p^o rō probatur pro accēs absoluto
 one alie p vtroqz. 2° sit ista. inherencia. z
 .s. aptitudinalis e idē realiter l' eētialiter acci
 denti z^o sumpti siue sit absolutū siue respecti
 uūz. hanc ostendo. sic. q. nulla aptitudo nat ural
 lis alicuius distinguit realiter ab illo ente cuius
 e aptitudo. sed inherencia aptitudinalis e que
 daz aptitudo naturalis talis accidētis. q zc.
 Pre^o passiones entis dicte de inferioribus nō
 dicunt aliud realiter ab ente in eis. sed ec in se
 ens z esse inherens sunt quedā passiones entis
 dicte de inferioribus. s. de substantia z accidente
 q nec eē in se ens dicit aliud a substantia nec eē
 inherens aliud ab accidente. pbat minor quia
 eē inherens pro eodē accipio sicut esse prius z
 posterius. prius autem z posterius diuidunt ens
 vt passiones. Tertia p^o sit ista inherencia actu
 alison e idē realiter accidenti z^o modo sum
 pto. qd e absolutū. nec per pōs e de eētia eius
 hāc ostēdo sic impossibile e. q. idē realiter mane
 at z corumpatur. alias eēt z nō eēt simul quod
 est oppositum. p prius. sed manente z existente
 accēs absoluto non manet inherencia actualis
 q zc. minor p. in sacramento eucharistie. vbi
 accēs sepata erunt sine inherencia actuali. alias
 si illa maneret. maneret substantia panis. qd est
 falsū. Sed contra istā tertiam conclusionem
 specialiter instatur multipl. p sic. illud quo acci
 dens e formaliter ens e sibi realiter idē. s. accēs
 est formaliter ens p inherenciam ad sōz. q talis
 inherencia e sibi idē realiter z eētialiter. probō
 mi. q. dicit in l' a dicitur q. accidētia sūt entia in
 eo q sunt taliter entis. q. formalis ratō entitatis
 in accēs e inherere reali entis. i. sube. Confir
 matur. q. quarto huius dicitur q. ens dicitur d
 suba z accēs. sicut sanū de sanitate in animal z
 in vrina. sed nihil formaliter dicit sanum d vri
 na nisi habitu dinem habeat ad animal sanum.
 ergo nec ens dictum de accēs dicit aliqd nisi
 habitu dinē habeat ad subam. ergo accidens nō
 erit ens formaliter nisi per inherenciam ad sub
 stantiam. Pre^o. si inherencia nō e de essentia
 accēs e aliud z inheret ipsi accidenti q. accēs
 dicitur inherens formaliter. querit q d illa ibe
 rentia secūda qua p inherencia inheret accē
 ti. aut ipa e eadē ipsi accidenti. vt prime inherē
 tie aut e aliud. Si est eadē pari rōe standū fuit
 in primo. si est aliud erit processus in infinitum
 Pre^o. respectus accidētis ad subiectum nō
 est minus idē accidenti q respect^o creature ad
 deum est idem creature. sed ille est idem creatu
 re pro vt nunc suppono. ergo respectus accide
 tiē ad substantiam q est inherencia e idem reali

non bene signata?

accidenti. maior p3. q2 creatura non diffinitur per ipsa eentiam diuinam additam in sua diffinitione ga tunc nihil haberet diffinitione in suo genere cum deus sit extra genus. accidens tamen propter sui respectus ad subiectum neco diffinitur per subiectum. vt dicitur infra in hoc eode septimo. ergo ille respectus accidentis ad substantia non minus e idē sibi q̄ respectu creature ad deum. P2e. si ille respectus accidentis ad sb̄z eēt aliud ab accidente. ergo erit posterior accite p̄ns e fal. g. 2 ams consequent a p3. quia respectus e posterior fundamento. falsitas consequentis probatur. tum. ga accie nō regit sb̄z nisi propter ipsū respectum quē h3 ad ipsū. sed si ille respectus e posterior. pōt accie manere illo respectu circūscripto. 2 p̄ns pōt non dependē ad subiectū. quod est falsum. tum. q2 si accidens e prius illo respectu ḡ pōt cōplete concipi sine illo respectu. 2 per consequens cōplete diffiniri si cut prius sine posteriori. sed non requiritur subiectū nisi propter respectum quē h3 ad ipsū. ḡ pōt diffiniri sine subiecto. qd e p̄ra philosophū in hoc septimo. P2e. si inherencia e aliud et posterior accidente saltem videt esse propria eius passio q2 nihil videtur imediatius inherere accidenti q̄ bitndo ad subiectū sed subiectum per se eē sine propria passione includit contradictionē ḡ impossibile e accidens eē sine propria inherencia 2 per consequens nō drit realiter. p̄batio mino. ga alioqn nulla conclusio eēt simpliciter scibilis. quia quecūq; conclusio pbat passiōe de subiecto. si at p̄ pa° possit separari a sb̄iecto nulla talis conclusio eēt simpliciter necessaria sed contingens. nec per consequens scibilis. Respondeo tenēdo dictas conclusiones dicendo q. neutra inherencia qua accidens inheret subiecto e de eentia accidentis puta albedinis. 2 licet inherencia aptitudinalis sit idē reale accidenti. tamē inherencia actualis distinguitur reatr. Ad p̄m data maio. dico q. minor e falsa cum pbatur per 22. hic in littera dico q. probatio peccat ex equocatione huius vocaboli in eo q. non enī sēper in eo q. e nota cāe formalis illius quod p̄cedit. nam vt dicitur qnto huius. ca. de f3 q. v̄l in eo q. quotiens dicitur cā totiens dicitur in eo q. vel f3 q. ipsum. ḡ in eo q. pōt eē nota cuiuscūq; cāe illius quod p̄cedit. 2 ideo cum substantia vt p̄dicium est exponendo litteram sit aliqua cā accidentis h3 non de essentia eius. ideo accidens e ens in eo q. e taliter entis. .i. tal eē 2 in tali ordine causandī. nec tamen illa habitudo ad quācūq; causam e formale v̄l eentiale in causato. ga tunc nullum causatum. esset formaliter absolutū. Ad confirmationē d̄ 4. huius dicendū q. sicut iam dictum fuit ibides q. illd simile non currit super quattuor pedes. dictum enim e q. i exemplis e considerare simile 2 dissimile. nam qd in oibus e simile idem vtiq;

e 2 non ex. vt ait Damascenus e ergo simile i. p. posito. quia sicut e ordo eentialis vrine ad aial in eo q. lanum. ita e habitudo eentialis iter subiectū 2 accidens in habendo entitatem. sed e dissimile quia ille ordo eentialis ad subiectum nō e de eentia accidentis. sicut rō signi e essentialē sanū vt dicitur de vrina in vrina enim non e aliqua forma absoluta a qua dicatur sana in accidente at e aliquid absolutum pp quod forma liter dicitur ens. licet super illud absolutum fūdetur ordo ad aliud. f. subiectū. Ad aliud cōcedo q. in inherencia inheret accidenti puta albedini aliogn albedo non eēt formaliter inherens 2 cū queris de illa secūda inherencia dico q. illa e realiter eadē p̄. 2 ita e ibi status. quia illa relatio est eadē fundamento sine qua fundamentum eē includit contradictionē. huiusmodi est illa inherencia inherencie q2 contradictio e inherencie albedinis ad superficiem eē in actu vel aptitudine 2 non inherere actu v̄l aptitudie. sed propter rationē oppositam nulla inherencia forme absolute est sibi eadem quia nō e simpliciter repugnantia formam absolutam simpliciter eē 2 tamē nō inesse. Ad aliud nego ma. 2 cum pbatur per relationē creature ad deum. dico q. non e simile. cum arguitur de diffinitione. dicendum q. idempitas respectus ad fundamentum vel nō idēptitas nec dependentia eentialis 2 nō essentialis nō e ratio q. terminus talis respectus vel dependentie cadat in diffinitione fundamenti dependentis. ga tunc deus magis poneretur i diffinitione cuiuscūq; creature q̄ substantia in diffinitione accidentis. sed causa e quia nulla forma potest hēre conceptū perfectum getationis 2 ḡditatiū nisi cointelligatur illud cuius est forma. diffinitio autē exprimit conceptū perfectus diffiniti 2 iō q̄rūcūq; essentialia forme exprimentur sine illo cuius est 2 quiditas eius in dīca retur. non tñ eēt conceptus perfectus quietans intellectum. iō nec diffinitio. sed creatū qd e in se quoddam cōpositum subsistens si concipiatur in se intellectus gescit ibi nō regres aliud cointelligere. Ad aliud concedo q. ille respectus est posterior accidente. 2 cum dicis primo q. tunc accidens non necessario regit terminus respectus. nego consequentiam bene enim potest aliquid dependere a termino respectus 2 tñ si dependere a respectu si respectus sit posterior eo 2 cū dicitur q. non requirit terminum nisi propter istum respectum. dico q. verum est propter istū respectum vt consequentem necessario naturā fundamenti sed non tamē vt requisitū ad naturam fundamenti tāq. prius ipso quod ant e sic est propter aliud non oportet q. in eodē ordine requiratur in quo terminus respectus. Cū dicis secundo q. possit cōcipi sine illo respectu 2 e icendam q. accie possit vtiq; intelligi q̄stū ad quodlibet qd per se primo includitur in cō

accētia sunt ſſepabilia. ſi autē ſit ibi materia illa
 nō pcedit tpe. ſubſtātia. m cōpōitam cū ſubſtan
 tia celi ſit ingenerabilis & eterna ſz p̄m̄ et per
 p̄m̄ nō pcedit accētia. Alia eſt opio q̄ dicit
 q̄ ſubſtātia duplici cōſiderat. v̄m̄ iſtūm bec
 et ſic nō pcedit necō accētia. pe. alio mō iſtūm
 ſbā cōr. & ſic ē p̄m̄ accētia tepoze. p̄batur ſic.
 nā illud qd̄ cōuenit ſp̄ciei non repugnat gene
 ri nec alicui inferiori rōe generis. nā ſi hēre alas
 conuenit aut nō repugnat aīali habere alas. nec
 alicui inquantū aīal. ſz aliqua ſubſtātia p̄ce
 dit tpe. oē accētia. ſ. p̄m̄a cauſa ergo ſubſtātie in
 q̄tūm ſubā non repugnat p̄cedere oē accētia
 tepoze & duratione. & per conſequens non repu
 gnat alicui ſubſtātie inq̄tū ſubſtātia ē. Cō
 tra iſtā opionē ſunt rōes p̄bātes cōmēta. ex
 poſitione non eō ad mentem p̄bī. p̄z. tuz. quia nō
 ſequitur. deus qui eſt ſimpliciter p̄m̄ p̄cedit
 ergo ſubā que ē poſterior p̄cedit. mō v̄m̄ pec
 care ſed conſequens tū. qz deus non ē in al q̄o
 genere vt videtur rō opionis ſupponere i mi.
 Tres ſaltem deus non pcedit tpe tēp̄ v̄m̄ ſuperi
 arguebatur. Alia ē opio q̄ dicit q̄ p̄poſiti
 tio p̄bī ē vera per ſe & falſa per accētia & conſi
 miles p̄poſitiones iueniūt a p̄bō frequēter
 v̄m̄ in 6 p̄bī. ſupponit p̄bō q̄ immobili ſit accētia
 motū velociore & tardiore in infinitū. & tamē in
 octauo dicit q̄ aliquis motus ita velocē q̄ nul
 lus ſit velociore ſicut motū. p̄m̄. illa enī p̄poſi
 tio vera ē per ſe. ſ. ratione motus in ſe accētia. en
 do motuentia p̄poſitionabilia motū. ē tamen
 falſa per accētia. vt. ſ. contrahitur ad tales mo
 tum vel talem. ſic in p̄poſito ſbē inq̄tūm ē de
 ſe nō repugnat p̄cedere oē accētia tpe ex q̄ nō
 dependet ab aliquo accētia. nā conceptus cō
 pletus & quiditatus p̄t de ſubſtātia hēri cir
 cūſcriptio omni accētia. ſp̄gnat tamē alicui
 ſbē. ſed hoc accētia & iō p̄batio philoſophie ē
 vera per ſe & falſa p̄ accētia. Cōtra qz ſi ſic ergo
 p̄cluſio demōſtrationis non ē per ſe neceſſaria. p̄m̄
 ē falſa ex p̄poſite. qz demōſtratio ē neceſſarioz
 & eoz tū que ſunt per ſe. p̄bō p̄m̄. qz neceſſariū
 ē q̄ nō contingit aliter ſe habere. ex. 5. metha. ca.
 de neceſſo. ſed per ſe ſbō p̄t eē ſine paſſione q̄re
 contingit aliter ſe habere q̄ p̄ paſſio iſtū ſubie
 cto. Conſtituitur. qz quō vnde ſit illa accē
 dentalitas. nō ex parte paſſionis. quia ſemper in
 ē ſbō. nec ex parte ſubieci quia ipſus ē cā neceſ
 ſaria paſſiois quomō ergo ē falſa per accētia illa
 p̄poſ. Quantū ad ſz dico tria p̄m̄ ē q̄ quā
 do ſubſtātia oē p̄m̄ tepoze non accipitur hic
 tēpus vt diſſinitur. 4° p̄bī. nā ſozimitas tpe. eſt
 ipſius ſbē inq̄tū ſubſtātia ē. ſed tempus non eſt
 meſura niſi motus & ḡ etis & eoz qui ſunt i mo
 tu & quiete ſubſtātia ar ſecundū ſe nō ē aliq̄d
 tale. ſz abſtrahit a motu & ḡere ergo rē. 2^m di
 ctum ē q̄ non accētia hic tempus p̄o q̄conqz
 duratione vt meſura extrinſeca ſucceſſina alia

ab entia rei. nā de illa eſſet queſtio qz tunc ſubā
 poſſet illa p̄cedere cum ſit et accētia. & ſic p̄
 cederet illam durationē. & tunc queratur de illa
 duratione. & ſic in infinitū. Tertū dictū ē
 q̄ p̄m̄ tepoze hic diuidit ſicut p̄z i ſra qd̄
 p̄t ſepati eē ſine alto & aliud non ſine ip̄o & iſto
 mō ſubſtātia ē p̄m̄ oī accētia. vno^o & aliomō
 non. Unde ſciendū ē q̄ ē p̄m̄ tepoze vt di
 ctū eſt. ē poſſe habere ſine alio exiſtentiā actu
 alem & p̄m̄ q̄tū ē de ſe. ita. ſ. q̄ ſibi nō repugnat
 eo q̄ in nullo depēdet ab eo. & tale p̄m̄ ſatis
 p̄t dici p̄m̄ natura. nihil enim ē p̄m̄ natura
 qd̄ nō ſit cū illo mō p̄m̄ tpe. q̄ autem aliquid
 poſſit p̄cedere aliud illo modo poſſit eē du
 pliciter vno^o quia non depēdet ab illo. alio qz
 non ē cauſa neceſſaria illius qd̄ p̄batur p̄ op̄
 poſitū. qz ſi non poſſit ab illo ſeparari hoc eſt
 vel qz depēdet ab illo. qz ē neceſſaria cauſa il
 lius. Ad p̄poſitū dico q̄ ſbā p̄parata ad ac
 cidētia ſepabilia ē p̄m̄ tepor vtroqz modo
 cōpata aut ad accētia ſepabile puta ad p̄m̄
 am paſſionē ē p̄m̄ vno mō. qz. ſ. non depēdet
 ſed non alio modo quia ſcilicet eſt cauſa imo
 habet cauſam neceſſariam reſpectu paſſiois iō
 non eſt p̄m̄ iſto modo p̄m̄ ergo modo eſt
 ſeparabilis modo p̄poſito. & vt ſic non repu
 gnat ſubſtātie exiſtere ſine quocūqz accētia
 Ad p̄m̄ principare patet ex dictis nam
 equiuocat de tempore licet enim nihil ſit p̄m̄
 motu eterno accipiendo tempus p̄m̄ modo.
 tamē tali motu p̄t eē ſbā p̄m̄ tpe puta ſubſtan
 tia mobilis qz non dependet ab eo q̄m̄ ſozſā
 nō poſſit ſepari iſtūm cā neceſſo. Ad 2^m dici
 tur q̄ tpe cōſiderat duplici vno mō vt ē pa
 p̄m̄ mobilis. alio^o vt ē meſura. p̄m̄ mō p̄ce
 det tpe a. p̄ mobilē ſed nō ſecū. o mō. Cōtra
 qz oē qd̄ p̄cedit tpe ab alio nō ē tūc q̄ p̄cedit
 ſi ergo tempus vt pa^o p̄cedit tpe et nō vt ē me
 ſura. ſeq̄ q̄ illud tempus reali ſit erit et non
 erit. qz tempus vt paſſio nō eſt q̄ p̄cedit. & tpe
 vt meſura ē qz nō p̄cedit. ſed tpe pa^o & temp
 meſura ſunt i dem reali. ergo idē reali eſt & nō
 eſt ſil. Alſ ergo dicēdū ſicut p̄m̄ q̄ nō ac
 cipit hic tēpus p̄prie vt eſt numerus motus. ſub
 ſtātia ergo p̄cedit tempus p̄prie dictum
 tpe. in p̄prie & oē. q̄tenus nō dependet a tpe.

Quæſtio
 iij
Quæſtum ſubſtātia ſit p̄m̄ oīz
 accētia diſſinitio.
 ita qz ſbā cadit i diſſinitōe cuiuſcūqz
 alterius videtur q̄ nō. nā diſſinitio p̄
 p̄m̄ & ſufficiēſ conſtituitur ex genere p̄p̄m̄ &
 differentia ſed omne accētia hz genus p̄p̄m̄
 & p̄p̄m̄ differentia ergo diſſinitio p̄p̄m̄
 & ſufficiens p̄t haberi d̄ accētia ſine ſubā ma
 p̄z ex octauo metha. vbi dicitur q̄ in diſſinitōe
 eſt quid & quale. ſ. conceptus generis qui ē qui
 ditatus & conceptus differentie q̄ ē quiſicati

Quoniam substantia sit primum omnium entium cognitio videtur quod non. nam omnis cognitio oritur a sensu. sed accidens sunt sensibilia. non substantia. quod accidens prius cognoscitur quam substantia. **P**ropter hoc de anima dicitur quod accidentia magis quam substantiam conferunt ad cognoscendum quod quod est. quod accidens prius cognoscitur ipsi quod quod est substantia. **C**ontra philosophia septimo methaphisica. **I**n ista questione permittitur una distinctio. scilicet omnia duplicem conclusionem. **Q**uantum ad primum sit ista distinctio quodammodo est primitas generatiois. quodammodo primitas perfectionis. que autem sunt priora generatioe sunt imperfectiora. et e converso quod sunt priora perfectione sunt posteriora generatioe: ut patet ex 9. methaphisica.

Quoniam ad secundum sit ista prima conclusio. substantia non est primum omnium entium cognitioe primitate generationis. hanc ostendunt due rationes. scilicet ad oppositum patet. **1.** conclusio sit ista. substantia est primum omnium entium cognitioe primitate perfectionis hanc ostendo. nam cognitio ipsius quod quod est perfectissima: ut dicitur in eodem septimo. quod quod est maxime habet quod quod est perfectius cognoscibile. scilicet substantia perfectissime habet quod quod est. ergo est cognoscibile perfectissimum. maior patet. quod est in his que non habent simpliciter quod quod est et sunt accidentia: imperfectissima est eorum cognitio. quam cognoscitur quod ipse. eo modo quod habet quod quod est. et hec est ratio philosophia in ista. **2.** ad argumentum in oppositum dicitur quod arguit de prioritate generationis ut dicitur est. **C**ontra quod accidentia sunt priora cognitione et prioritate perfectionis. nam cognoscibile non cognoscitur nisi quia eius species est cognoscens. sed in intellectu est species accidentis non substantie. quod accidens perfectius cognoscitur. maior patet sed secunda pars. affirmativa probatur. quia intellectus agens est abstractivus illorum que sunt in fantasia. sed species accidentis sunt in reute fantastica. quod est. **2.** pars negativa probatur quia nihil est in intellectu quod prius sit in sensu. ex parte post. si quod species substantie esset in intellectu prius esset in sensu. et sic posset species cognoscibile substantia a sensu. quod est falsum quia omnia sensibilia sunt accidentia puta quod quod est. **R**esponderetur negando maiorem. eo quod substantie species est in sensu in soluta cum specie accidentis. non tamen facit sensum nec est primum sententiandi. sed apprehensa species accidentis a sensu. status superior puta intellectus suffodienda sub specie accidentis a specie substantie. cognoscit substantiam per propriam speciem eo modo quo estimati in agno per speciem imitatie quam suffodit per speciem apprehensam per sensum: cognoscit inimiciz lupi. licet speciem inimicie non comprehendat per sensum. **C**ontra. quia illud quod presens immutat intellectus eius absentia potest cognosci quando non immuta sicut visus cognoscit tenebram quando non immutatur a lumine. ex secundo de anima si ergo intellectus potest cognoscere naturaliter presentiam substantie panis. ita et absentiam in sacramento altaris posset cognoscere. quod est evidenter falsum

Aliter dicitur quod in intellectu non est nisi species quod immediate datur ab accidente et mediate a substantia et ideo prior repitatur accens secundo substantia. **C**ontra nulla species potest distincte representare illud quod est perfectius eo cuius est species. sed substantia est perfectior quam accens est cognitioe. ut hic dicitur. quod species accidentis non potest distincte representare substantiam. maior patet quia alias similitudo alicuius albi remissi represententur album intensum. et tunc quandoque videretur album remissum. quod est manifeste falsum. **C**onfirmatur. quia cum aliquando accidens sit per se: ut in sacramento. quomodo species accidentis representat bit secundario substantiam cum ibi sint sola accidentia. **Aliter** dicitur quod substantia cognoscitur per discursum ab accidentibus arguendo substantiam. **C**ontra quia cum omnis cognitio discursiva sit imperfecta. sequitur quod substantia imperfectius cognoscitur quam accidens quod est contra philosophiam hic. **Aliter** dicitur quod substantia est perfectius cognoscibile simpliciter. tamen aliquid aliud et ostendit perfectius cognosci a nobis secundum proportionem cognoscibilitatis sue. nec illa repugnat. exemplum species alicuius albi remissi perfectius mihi representat ipsum album cuius est species. quam species solus representat oculo quod le ipsum solem et magis video album secundum proportionem visibilitatis sue quam aqua solus secundum proportionem visibilitatis sue. **3.** simpliciter solus sit perfectius visibile quam tale album. **Ad** formam cui dicitur quod illud perfectius cognoscitur cuius species est in intellectu dico quod verum est secundum proportionem sue cognoscibilitatis et tamen habet obstante se de se est perfectius cognoscibile in se. et est in nobis si possemus ad illa perungere sed non possumus in ista vita. propter hoc philosophia est sic intellegendum quod substantie est perfectius cognoscibile primitate perfectionis simpliciter et in se sed non nobis: ut sic dicitur philosophia intelligatur methaphisica. et non a iustice quod distinctio patebit in istis in hoc eodem septimo.

Questio. **Q**uoniam forma sit prior materia et composito et magis ens utroque. videtur quod non sit prior composito. nam omne per accidens est posterius eo quod est per se. ex secundo philosophia eorum capitulo de causa et fortuna. sed forma est per accidens respectu compositi. ergo et cetera. prior batio minor. quia fieri et generari est per se via ad esse. ergo illud quod sit per se. est per se et quod sit accidens est per accidens sed compositum sit per se: forma autem per accidens ut habetur in eodem septimo. ergo et cetera. **P**roterea quod non sit magis ens quam compositum. nam illud dicitur perfectius ens alio quod includit totum illud et aliquid ultra. sed compositum est huiusmodi respectu forme. nam proter entitatem forme includit etiam aliam entitatem scilicet entitatem materie. **P**roterea. quod non sit magis ens quam materia. nam quod pluribus sub-

Septimus.

stat e magis substantia ut dicitur i pdicamentis r p
psequel magis ens. **P**re. q n sit por q mate
ria. na postorius eentia nō pōt ee sine pzioti s3
ecouerfo. si g forma e por q materia v q mate
ria nō possit ee sine for. s3 ecō vfo. qd e absurdū
Cōtra pbs i lfa. **I**n ista qdē declarabo tres
pclusiōes. p. 2. sit ista. for. e por materia r ma
gis ens. hāc oīdo. oīs act. e por po. simplr r p
ozitate pfectōis. ex. 9. metha. s3 for. e actus r p
fectio materiē. materia at e pfectibilis vt po. g
for. e por materia r magis ens. **C**z. 2. sit ista.
for. e pziot cōposito. hāc oīdo sic. materia est
por cōpōito sicut pnci. pziopiatō. s3 for. e por
materia. ex pziā pclusiōe. g for. e por cōposito.
nā g qd e pas pōze e pus postorioze hāc rōnez
tāgit **A**p. i lfa. **C**ōfirmatur. qz pnci. e pus pnci
cipiatō s3 nō tū. materia s3 et for. e pnci. cōposi
ti. g rē. **C**ōclusio sit ista: for. nō e magis es cō
posito h p3 p sedam rōem i pede. nā illud v p
fectius ens alio qd icludit illud r plus. s3 sic est
positū respē for. qz icludit formā r materiā
g e magis ens r pfectius rē. **C**ōtra. qz act. est
pfectio simplr. at nō attribueret p enti. g cui ve
rius iest rō actus illud v simplr pfectius. s3 for
ma e p r eentia actus. cōpōitus at nō nisi p for
mā e i actu. g forma e pfectior simplr ipō cōpo
sito. **R**ūdeo cui iest vus rō act. illud pfecti
us r simplr rē. dico q verū e ceteris parib. sed
i pposito nō sūt cetera paria: nā ipm cōpositum
icludit ipam formā r p consequēs qd quid ptec
tionis e in forma. r adhuc aliquid aliud addit
ad pfectionē eius. **S**ed quid ab **A**p. q dīc q
forma e por r magis ens q cōpositum. **R**ūdo
q li pns r magis itelligitur nō fm pfectōem s3 p3
pncipalitates r indepēntiā. qz entitas pncipij
pncipaliozis quod e forma e indepēdens respe
ctu pziopiatō quod e cōpositum. r respectu pnci
cipij minus pncipalis quod e ipsa materia. pzi
opiatōem dependet a pziopio potissime pzi
opialiozi r non econuerso. **A**d p2. in oppo
sitam dicendum q forma in cōposito h3 da
plex eē. s. eē. pziim r esse cōicatum sibi a cōpo
sito. per illud esse pziim quod e ens per se est
pziot cōposito. illud tamen eē pziim nō est
esse existentie quo cōpositum e per se ens. ga
tali esse forma ipsa est per accidens. sicut pars p
esse totius. sed est esse pziim forme tam qui
ditatiōem q essentie r secundum illud eē pzece
dit cōpositum naturaliter cum ergo dicitur
q forma est ens r sit per accidens: verum e de
entitate que est per se cōpositi: r de tali eē p
cedit pziobatio. quia ad tale esse per se genera
tio terminatur. tamen nihilominus forma e ens
per se secundum esse pziim. **A**d secundum
dicendam q concludit p3. concludit r ideo
concedatur. **A**d tertium dicendum q per se
ratio substantie non est substare in potentia re
ceptiua sicut substat materia. sed ratio p se sub

stantie e per se existere sepabilis ab alijs non de
pendens. sed illud non conuenit materie nisi p
iozmam. **A**d p3. in pdicamentis dicendum
q pziā substantia nō of maxie substantia. ex hoc
solum q substat alijs sed quia existit in se non
dependens r ita ppositio itelligitur respē sub
stantia r secūday r accitiam. r nō respectu for.
p quam pziā substantia substat. **A**d 4.
forte dici possit q non soluz materia potest exi
stere sine forma. sed forma sine materia per po
tentiam diuinam. sed nihil hoc ad minorem.
Alter ergo dicendum q duplex e ordo pzi
ozitatis nature. vnus. s. cum causalitate. alius si
ne calitate. s3 ergo vbi est ordo pziozitatis natu
re cum calitate postorius nō possit ee sine pzioti
potest tamen esse sine causalitate. sic e in pposi
to. quia forma pziot e materia sic q tū non e ca
eius. r ideo materia esse potest sine forma. **V**bi
et e causalitas postorius pōt esse sine pzioti dū
tamen calitatez illius pziotis possit supplē alia
causa pziot. **E**xemplaz accidens potest esse sine
subiecto non obstante q subiectum sit pzi. na
turaliter r causa accitio. quia calitas subiecti
pōt suppleri a cā pziā. sicut p3 de facto in sacra
mento altaris.

Questio

Vtrum materia sit ens. v. q
non nam. 2. metha.
dicitur vna nec est qd nec quale nec
qstam nec aliquid alioz quib. ens d
terminatur. ergo non ens. **P**roterea 5. pbsi.
ad pbandum q generatio non est motus argui
tur sic. quod mouetur e. quod generatur nō est
g generatio non e motus. quero quomō itelligi
tur in. mi. quod generatur non e nō potest dici
q itelligatur p termino. quia sic etiā terminus
motus non est. nec potest dici q in minoz. li qd
generatur accipitur p termino r in maiori li
quod mouetur p subiecto. quia. tunc argnere
tur in quattuor terminis. ergo cum dicitur qd
generatur non e accipitur p subiecto sed subie
ctum generationis est materia. ergo materia nō
e ens. **C**ōtra. materia e pncipiam p se ex pzi
cipio pbsi. r cā per se ex sedo metha. g est aliqō
ens. p3 quia quod non est non pōt ee pzi
cipiam p se nec per se causa. **R**espondeo. et
dico duo pziim dictum e q materia e ens p
batio huius. illud quod māet idem sub vtroqz
termino mutationis est ens r non nihil sed ma
teria est huiusmodi ergo rē. pziobatio mi. quia
scōm cōmentato. transmutatio faci: scire mate
riam. oē eniz agens naturale regit passū in qd
agat sicut ergo i transmutatione accit ali transmu
tans transmutat aliquid manens idem ab vno
termino ad aliam terminum. nam sicut albedo
non fit nigredo sed aliquid commune quod
pzius fuit album sit postea nigrum: sic in
transmutatione substantiali. **P**uta in gene

ratione generans transmutat aliquid a forma in forma: et illud est materia: et hec est ratio philosophi in primo de generatione. Sed dices illud quod generationi subiecti non est materia nec aliquid congenerato et corrupto. sed est ipsum corruptibile. quod non manet in fine generationis. Confirmatur ista responsio. quia in generatione simpliciter totum transmutatur in totum. id est de generatione. si nihil manet congenerato et corrupto. Contra quod prius naturaliter corruptibile non est ante generationem fiat. si nihil corruptibile manet in primo instanti in quo generans generat. nihil sibi presupponitur in quo agit. si generat de nihilo. et per prius generatio erit creatio quod est falsum. Dices quod producit de nihilo vel non aliquid potest esse dupliciter uno subiective. alio iniciative. agens naturale producit de non aliquo subiective. sed non iniciative. quia producit ex termino a quo deus autem utroque modo producit ex nihilo: et talis productio est creatio: non sicut proposito cum illa productio naturalis sit de aliquo saltem iniciative sed non subiective. Contra agens habens in sua virtute actum totum effectum non minus illud producit sed non apponatur aliud per cuius presentiam magis debilitatur ut eius est fortificatur. sed per actum in se ipsum magis debilitatur ut actum agentis est fortificatur. quia agens naturale agendo reparatur. si per te ignis generans habens in sua virtute actum totum effectum cuius nihil eius supponat. sequitur quod ignis generans ignem ex aqua non minus producit ipsum sine aqua quam cum aqua et per prius talis productio erit de nihilo tam subiective quam iniciative et per prius erit creatio. Confirmatur. quia agens naturale potest in aliquo totum effectum necesse aliquid ipsum faciet non impeditur ex. 9. metha. ca. 4. sed per amorem in se sine corruptione potest amoveri impeditur actionem. quia ex actione in se ipsum impeditur in sua actione. si non posito ipso corruptione in quod agit necesse producit totum effectum illum ex nihilo utroque modo. si creabit. Nec cogit illud quod adducit de philosopho quod totum mutatur in totum. illa enim probatio dicitur. si totum accipiatur est enim sensus quod totum constitutum puta aer mutatur in totum aliud puta in aquam. non autem est vera si totum accipiatur sine. quia est sensus quod quibus per mutatur in quibus per. quod est falsum quia manet materia composita.

Ad enim evidentiā est notandum. quod ille dictiones dicuntur catheque significant rem vel dispositionem rei que subiecti vel predicatur in enuntiatione. ubi gratia habet albus currit habet. n. significat rem que subijtur et albus deo dispositionem subiecti. si currit significat rem que predicatur dictiones autem sine cathe. dicuntur que non significant rem nec dispositionem rei sed determinat ipsam rem puta hominem accipi distributive per suis partibus subiectis. Ad propter totum acceptum catheque significat ipsam rem constitutam ex partibus. et sic cum in generatione simpliciter fiat materia in forma substantiali a qua principaliter est esse rei non totum de se transire in totum. quia totum esse aeris in totum esse aque vel conuersio. totum autem acceptum sine cathe. d.

terminat ipsam rem accipi per quibus sui parte. et sic accipiendo esse sensus quod res secundum quilibet sui partes transiret in quilibet parte alteri totum et ille sensus est falsus ut patet ex predictis. Præter ad principale materia est fundamentum et receptaculum omnium formarum naturalium. unde philosophus 2. de generatione vocat eam parva seos. id est receptaculum formarum: materia est per se esse per rei: ut dicitur infra in 1. materia est etiam per se subiectum generationis. unde dicitur per de generatione aut quod materia propria quibus ibi vocat yic est maxime subiectum generationis et corruptionis. materia est etiam per se terminus creationis. secundum Augustinum. confessionum est esse ingenerabilis et incorruptibilis. per philosophum. et est per se causa principium ut predictum est. sed certum est quod omnia predicta non possunt competere non enti. si materia non est non ens sed vere est ens. 2. dictum est quod materia est ens in potentia ad cuius evidentiā est notandum quod sicut dictum fuit in 4. in 5. huius ens in potentia dicitur dupliciter unum modo ut subiectum potest in quo est potest alio modo sicut terminus potentie ad quem est potest ex primo. superfluous dealbada. ex secundo albedo generata prima potentia dicitur subiectiva. secunda dicitur obiectiva. nec sunt eedem ille due potentie. possunt enim se separari: quod non est creabile potentia angelus est in potentia obiectiva non subiectiva. quibus tamen sunt in eodem. quia eadem potentia ut est in subiecto dicitur subiectiva. et illa eadem ut est illius ad quod est dicitur obiectiva. et sic rosa non est comparata ad subiectam est in potentia subiectiva. comparata ad agens dicitur esse in potentia obiectiva. Ad propter materia dicitur ens in potentia non obiectiva sicut albedo ante fit. tunc quia esset simpliciter non ens. tunc quia talis potentia obiectiva numeratur secundum numerum actuum. materia autem est una respectu omnium formarum: tunc quia ens in potest obiectiva non est subiectum transmutatis sed terminus materia autem ponitur subiectiva. sed materia ponitur ens in potest subiectiva eo quod superficies est in potest ad albedinē: ita quod materia est ens receptivum actus substantialis per actus accidentales secundario. materia ergo licet sit ens actu entitativo quia est aliquid distinctum extra causam suam. tamen distinguitur contra actum distinguentem formalem et specificum. et ita describitur per ens in potentia. quia maxime est receptiva actus. est. si ens in potentia subiectiva et magis quam subiectum accidentis quia minimus habens actualitas a magis comparativum actualiter ut patet de se. Ad primum in oppositum dicitur uno modo quod philosophus loquitur secundum opinionem aliorum quod patet ex duobus. primo ex epilogo. Ex his habet speculativum secundo quia statim arguit ad oppositum. sed impossibile est. Aliiter dicitur quod loquitur de dividentibus ens per se. unde segitur nec aliquid horum quod ens determinatur. Sic etiam forma non est nec quid nec quale. quia nec materia nec forma sunt per se in genere sed per reductionem

Septimus.

Ad 2^m concedo qd in argumto Ag. vniiformit
negat ee a subiecto generatiōis z affirmatur de
subiecto motus. z loqr de ee formali z specifico
z pfecto. nā subiectū mot^o est aliqd ens in esse
pfecto z formali. materia vero non. sed ex B n̄
sequitur qd sit nihil sed ē aliqd ens distinctū ex
tra sūā cām. Contra. qz motus ē actus entis
in po^o. ex 3° p̄bisi. q̄ nō videtur qd subiectū mo-
tus sit ens i actū. R̄sō. de rōe sibi motus vt
sic non ē qd sit actū sed po^o. tñ ē quedā condi-
tō nccō p̄comitans: sicut eniz ee q̄tū est p̄ditio cō-
comitans sentiētē: sic entitas actualis est cōdi-
tio mobilis. z h̄ sufficit p̄bō ad distinguendum
generatiōem a motu. vñ dico qd subiecto mo-
tus vt sic accidit qd sit ens i actū pfecto. licet B
sit quoddā nccō p̄comitans.

Questio

Trum qd quid ē sit idem cū
eo cuius est qd quid ē
videt qd nō. nam 3° de aia dicitur qd
aliud ē magnitudo z magnitudinis

esse: z caro z carnis ee. s3 p magnitudinis ee in-
telligitur qd quid ē magnitudinis s̄tr de carne
zē. P̄re. p̄bōs in B^o ca^o de pubus diffiniti-
onis dicit. qd in cōceptis cū materia nō ē idem
qd quid ē cum eo cuius ē s3 oia naturalia p̄cipiū
tar cū materia. ex p̄bisi. z 6° b^o. In talibus nō
ē idē qd qd ē cū eo cui^o ē. P̄re. si sic qd qd
ē ē generabile z corruptibile sic illud cui^o ē. n̄
ē falsū. q̄ z aīō. p̄na p̄. qz si idē sunt segtur qd sit
generat^o z corrupat^o. falsitas p̄tis p̄. ex ca^o se-
quēti: vbi d̄ qd nec spēs generat^o nec qd quid ē.
Cōtra p̄bōs h̄ i. 7°. R̄spōdeo i ista qōne
sic p̄cedā. p̄ vñā op̄i. p̄tractabo 2° alr ad que-
stionē r̄i deo. Quātū ad p̄m^o ē vna op̄i. c^o p̄m^o
dictū ē qd ip̄m qd qd ē est illud qd colligit^o ex p̄-
dicat^o qd vt dictū fuit. s̄. i ca^o illo z p̄ dicem^o.
2° dēm ē cū illa p̄dicata i qd sint formale ra-
lia p̄ rōem. segt qd qd ē est sit suba p̄ rōem dictā
fm se illa. s̄. q̄ h̄nt inte^o cōpletā p̄ aliquā ofam p̄
p̄i generis. Tertiū dēz est z segtur ex p̄cedē
ti qd talia simp̄r loquēdo n̄ s̄nt nisi substātie. nā
accētia. s3 h̄eant differētiam p̄hij generis: tamen
semp̄ dependēt ad subiectū. iō segtur qd solum
substātie h̄nt qd qd ē z nō accētia cum icludant
subiectū. Ex his dictis cōcludūt tres p̄clusio-
nes. p^o ē qd qd est ē idēz cū subo eo c^o est i substā-
tis. qd p̄ p̄m. z ex his dictis. nā qd qd est nō
ē nisi eoz q̄ h̄nt p̄dicata in qd. z talia vt dicant
substātie spēs. 2° p̄ ē qd i dictis p̄ accidēs qd
qd est non est idēz cū eo cui^o est qd p̄bat^o per
ar^o p̄bī. qz si sic qd qd est hoīs albi esset idēz cū
hoīe. quia hō alb^o nō subijc̄t nisi rōe alterius p̄
tis que est substātia Tertiā cōclusio ē. qd parti-
cularia n̄ h̄nt qd qd ē idē sibi qd sic p̄. qz singu-
laria n̄ h̄nt p̄dicata i quid nisi p̄dicata sp̄i. z iō
nō h̄nt qd qd ē p̄p̄iā s3 solū h̄nt qd sp̄i. qz tñ i
cludunt aliqd in se quod ē extra rōem sp̄i. iō n̄

sunt idem cū qd qd ē sp̄i. nec h̄nt aliqd qd qd ē
Cōtra istā op̄i. z p̄ illa dicta arguit sic. quia
nihil ē formale ens nisi suū qd qd ē sibi in sic. er-
go qd quid ē esset ex p̄dicatis in quid collectū
fm rōem: nihil ēē formale ens nisi p̄ p̄dicatō
nem intellectu q̄ facit p̄dicata i qd: quod est in-
cōueniens: qz tūc nullū ēē ens reale s3 rōis so-
lum. ma. p̄. i. 5° ca^o. vbi dicit qd cui nō est bono
esse non est bonum. z similiter cui non inest ens
formaliter non est ens. P̄re. hic in littera di-
citur qd singulū. n. nō aliud videt a sui met suba
z qd quid erat esse dicitur singula substantia. si
q̄ qd quid esset substantia scdm rōem vt ipi di-
cunt singulam esset ens rōis z nullum ens reale
P̄re. v̄itas in intellectu cōponentis oritur z
causatur a re extra. qd si aliqua sunt composi-
ta in re sicut sibi concipiuntur ita qd naturalr p̄oz
est idemitas in re q̄ in intellectu. Si q̄ hō z qd
quid est hoīs fm rōem sunt idem: segtur qd hō
aīōz cōsideretur ab intellectu sit idēz qd dicitur sue
p̄ter rōnem intellectu. Unde videtur dicen-
dum qd qd quid ē ē idē qd res nec dependet a
p̄dicatis i qd nec ab intellectu s3 ē idem sine oī in-
tellectu. Ad auctoritatem p̄bī que adducit
dicendam qd ibi loquitur logice vt ipse met di-
cit. vnde cum accipitur p̄zo le illam litteram. in
q̄ igitur non inerit rōne ipsum dicente ip̄m. hic
ratio eniz qd quid erat singulis. accipitur ibi qd
quid erat esse genitine z non nominatiue ad d
notādum qd accipitur qd quid erat esse logice.
vt ē quoddam collectam ex p̄dicatis i quid
z per se primo modo z hec est ratio eius. P̄ri-
ma cōclusio eozū z secunda concedantur qz
sunt p̄bī licet ratio eozū p̄ secunda cōclusio
ne peccet scdm accēs vt dictum fuit in sumēdo
littera. Sed p̄tra tertiam cōclusionem argui-
tur sic. nā qd quid ē idem cuius eo cuius ē ē ac sub-
stantis etiam fm te. sed p̄ria substantia est ma-
xime substantia z maxime ens. q̄ p̄ria substā-
tia que est singularis maxime habet qd quid. ē
ep̄ p̄is ē idēz suo qd quid est. P̄terea illō
qd singulare addit ad sp̄icē quicquid sit aut
facit vnum p̄ se cum natura sp̄i aut non. si non
tunc cū illud additum sit de essentia p̄ime sub-
stantie segtur qd p̄ria substantia ē ens p̄ accēs
z p̄ consequens non generabitur neqz corrupēf
per se quod est falsum. vt p̄ ex primo huius in-
plogo quia omnes generationes per se s̄nt cir-
ca singularia. Si vero facit vnum per se ergo
totam illud est idem sibi vere z potest habere
pp̄riam qd quid est licet icludat aliud a natu-
ra sp̄icē. Quantum ad secundum p̄rio p̄mit-
tam aliquas distinctiones. scdo ostendam aliq̄s
cōclusiones. de primo sit ista p̄ima distinctio.
idem q̄nqz p̄cipit confuse. q̄nqz distincte p̄imo
modo significatur p̄ nomē. 2° significatur per
diffidētem z sic p̄rio modo dicit illud cui^o ē qd
qd est. 2° dicit qd. vnde qd qd est z illud cui^o ē

nihil dicit nisi in diverso modo concipiendi idē
 Secunda distinctio sit ista. Sicut forma pot
 sumi dupl. ita materia nā materia et for^a op
 ponit ut relatiue. ex se dō p hīsi. et quot mōis dī
 vni oppositor tot mōis et reliquā. ex p tbo. for
 ma at sumit dupl. s. vel p forma pūis vlp for^a
 totius. ex^m pmi. aia hoīs. ex^m. scōi g ditas hoīs
 q ē hūanitas. Sicut materia dī vno mō q corze
 spōdet forme pūis. et sic materia ē pō eētial cō
 positi qz pōtuit cū forma vni ens p se de genē
 substantie. Alio mō dicit materia q corzinet
 forme totius p hēs g ditate ad eē h. et h ē ppetal
 indiuidualis. q cū ipsa g ditate specifica pōtuit
 ipm indiuiduū spēi vni ens p se. de qua materia
 dictū fuit qūto hū^o ca^o de vno. Tertia di
 stinctio ē q eoz q sunt qdam sūt entia p se que
 dam p accēs. ex^m pmi. x. genera. et oēs spēs oīz
 generum et oīa indiuidua que sūt p se in genere
 que. s. nō icludūt res diuersoz gener. ex^m secun
 dū oīa aggregata ex reb^o diuersoz p dīcamētōz
 sine diuersis noībuz vt homo albus sine vno
 noīe vt albū. noīetur. nā albū cū sit. poretū ac
 cidētis icludūt diuersas res. s. substantiā et accēs
 Quarta distinctio sit ista quedā hūt q qd ē p
 et p se. vt hō et quelibz spēs cōposita vniuersalis
 nā spēs dicitur habē q qd ē p^o et p se. ex h q g
 ditas p nihil aliud aduenit eis. s. alijs. s. indiui
 dūis p ipas puenit. h. n. ē habē aliqd p ex p po
 sterioz quedā at hūt q qd ē. p se sed n pzi. vt h
 hō singularis abstrahēs ab existētia et tpe et tale
 indiuiduū ē p se i genē. qz nō icludūt res diuer
 soz gener. tale at indiuiduū hz q qd ē p se quia
 nihil icludūt tollēs vnitatē p se entis tū qz g dī
 tatem hz p aliud. s. p spēm quā picipat. iō n pzi
 mo hz q qd ē. qdā tū hūt q qd ē. nec pzi nec
 p se s. p accidēs. vt hō exīs et ens i tpe. nā ta
 le indiuiduū icludūt aliquod accidēs extra
 rōem g dītatis. puta exītia et eē in tpe. et alias cō
 ditōes materiales que tollūt p se vnitatē entis
 vltērius si hō albus hēat aliqd q quid ē habz
 ipm magis p accēs qz hic: hic hō exīs. nam ho
 mo albus ē magis ens p accidēs. qz hic hō exi
 stens. quia icludūt existētia et si accipiatur. si
 hic hō albus exīs. adhuc addit aliud accidēs
 puta albedinē. si ē hō albus accipiatur vt ab
 strahit ab exītia adhuc ē magis ens p accēs qz
 hic homo exīs. qz albedo ē pprie et vere accēs
 existētia at nō ē pprie accēs eētie nisi p vt acci
 dens alicui dicitur large qcquid formāl non ē
 idem illi. ergo hō albus magis hz q qd ē p acci
 dens qz hic homo exīs. De secūdo sit h pzia
 pclusio i dictis p se ē idem q qd ē cum eo cuius
 ē. hec pbatur ex argūttis pbi. tum qz singulaz
 non videtur aliud qz sui met substantiā. sed qd
 qd ē est substantiā cuiuscūqz extendendo substā
 tiam ad oē genus entium et sumitur p essentia
 cūsi sibi rei. tum. qz alr nulla res eēt scibil. tū.
 qz nulla res eēt formāl. ens. vñ scire pfecte. rē

ē scire suam q quid ē. nec aliquid ē ens forma
 liter nisi quia sibi inest q quid a vt p3 i textu
 pze. s. b. q quid ē ipus. a. tunc sic vel. b. i
 cludit p se idē quod. a. vel icludit plus vt mi
 nus qz. a. si idem: p se habetur ppo^m. si minus
 ergo non est proprium q quid est nam disti
 ctio est terminus rei. terminus antez ē intra quē
 icluditur tota res et nihil est extra. ex quito ca
 pitulo de termino. Si icludit plus abiciatur
 ipsum additum ad ipso. b. et tunc quod remanz
 est ipsam q quid ē ipus. a. nihil icludens pl^o
 qz. a. et sic habetur in pzo p^m. Secunda p dī
 ctio sit ista. in dictis per accidēs non est idē q
 quid ē cum eo cuius ē. hanc ostendo sic. q non
 habet quod quid ē non ē idem cum eo. sed ens
 per accidēs non habet quod quid ē propter
 duplex significare vt dictum fuit g zē. Ad p
 mum in oppo^m dicendū qz carnis ē accipitur
 pro quiditate et caro pro carne habente mate
 riam indiuidualem. quod est particulare. vult
 ergo philosophus q ipsum q quidem carnis
 in specie non ē idem per se et primo indiuiduo.
 sicut nec indiuiduū habet per se et primo q qd
 ē. tamen sibi idem per se non pzi sicut etiam
 habet q quid ē non primo. ex quarta distincti
 one. Similiter dicendum ē de magnitudine et
 magnitudinis ē h enim vey ē regulariter et vni
 uersalr q eo mō q res hz q quid ē hz ipm idē
 sibi: si p se p se pzi: si p se non pzi: per se nō
 pzi: si fm quid et p accidēs: secundum quid
 et per accidēs. secundum: singulum enim non
 videtur aliud a sui met substantiā. et q qd erat
 esse dicitur singuli substantiā. fm p hīc i lra
 Aliter dicitur qd quid ē spēi non ē idem cū
 singulari quia singulare aliqd addit supra spe
 ciem. s. materiam indiuidualem. tamen singula
 re ē idem cum suo pzi q quid ē. Ad secū
 dum dicendum qz p hīs accipit materiam que
 ē pprietas indiuidualis qn dicit q in composi
 tis cum materia non est idem q quid est cū eo
 cuius ē: et sic pcedo q i talib^o n sit idem p se p^o
 mō p pposito: et tūc minor rōis nō sumitur sub
 maiozi. s. egnotat de materia vt p3. et sic nihil
 mali segtur. Ad 3^m pcedo p hīs: si illud cuius
 ē generabile et corruptibile. qz qn for. genera
 tur p se generatur suū q quid est. tū q quid ē
 hoīs vt hō est species: non generatur p se. sicut
 nec species: et hec est intentio pbi vt in sequenti
 ca^o vbi dicit ptra platonē q nō generatur do
 mus esse fm q huius s. i particulari.

Questio.

. viij.

Trum generata per pōtrefa
 ctionem sine sperma
 te et generata per pzoagationē cū
 spermate distinguantur specie in na
 tura videtur q sic. nam alterius materie est alte
 ra forma. alioquin non esset forma pzoia hu
 ius materie. et tunc quodlibet ex quolibet ge

Septimus.

neraretur. sed altera est materia sic generatori
 ga ppagata generatur ex spmate putrefacta
 aut no. sed aliquo corpe putrefacto ergo hnt al
 teri formas. 7 per pns specificie distinguntur
 Preterea generata a natura et a casu no snt
 eiusdem spci. alias homo vt videt possit gene
 rari ex spmate asini. 7 ex infinitis materiis. sed
 ppagata snt generata a natura. putrefca a casu
 vt of hic i 7. ergo 7 e. Lotra pbs 7. meiba.
 q dicit q eadem sunt q sunt ex spermate 7 sine
 spermate. Respondeo vna e opi. Auic. vt
 sibi imponit comc. 8. pbsi. cometo 46 q oia q
 generantur ex semie eadem spc pnt per putre
 factioez snt seie generari. q opinio coir no tenet
 ga tnc aialia per sca puta homo equus et huus
 modi. possent p putrefconem generari sine pro
 pagatone qd e absurdum 7 de boie est cotra fide
 Alia e opinio in extremo q est com. in 8. pbsi.
 cometo 46. q eadem fm spcs no generat ex sp
 mate. et snt spmate. c. p. est ga vnus nature vn
 debet esse modus coicandi. q g hnt diuersos
 modos coicandi snt alterius nature. et per pns
 alterius spci. sed ppagata 7 putrefca sunt hui
 modi. ergo 7 cetera maior e ipc pbat per roes
 postas in pede. Sed cotra illam opi. arguit
 per. August. 3. de tri. ca. 2. dicentē op. cui
 ro est ibidem ga generati per putrefactonem p
 pagat alia iterum ppagata et tunc snt vnioce
 generas et generati a se. g ppagata 7 generata
 per putrefactonem snt vnioce 7 eiusdem spci
 aia ps in apibus 7 i muribus et huismoi. 7 cui
 dete pater de plantis. ga plante equoce genera
 te. i. non de semie postea pnciat semē vnioce
 ex quo generantur alie plae eiusdem speciei
 Pre. ipc comc. videt ut sibi alibi cotradice
 re. nam 2. de celo et mudo comento 14. conce
 dit q in accidibus no e semp generatio ab vni
 uoco. et ponit exemplū de calor naz calor gene
 ratur equoce ex motu 7 cocurlu radioruz. gene
 ratur et vnioce a calore in substantiis. Di
 cit et 2. celi 7 mundi. comento. xi. q ex ignis
 a lapide non est de ca. trāslatiois sed de ca. alte
 ratiois. hoc est no generatur p trāslatōnem sed p
 alteratōnem. generatur et ignis per motū loca
 len. vt ipc dicit secundo meiba. cometo. 36. 7 ps
 primo meiba. de generatōnem impff. onū igni
 tarum sed oia pdca generata equoce snt eiusde
 spci cum generatis vnioce. g 7 cetera. pbatō
 assumpti ga hnt easdem opat ones 7 circa eadē
 obiecta. ab eiusde. n. et cōseruatur. et ab eiusde
 cozrūpitur eodēqz motus hnt siue qsum ad
 sursum siue qsum ad deorsam siue qsum ad
 motum pg. eff. uum. 7 eadem hnt organa mot
 pgressi. i. ex vnitate aut motus concludit pbs
 primo de celo et mundo vnitatem nature. et idē
 comen. comento quarto dicit quod motus
 vnus no pzonent nisi ex vnitate nature. Lō
 firmatur. ga vt dicitur primo de anima mebra

leonis non differit a membris cerui nisi qz aia
 differt ab aia. 7 aliqua sic 7 sic generata habent
 membra eiusdem spci ps de maribus 7 apibus
 7 huiusmodi. ergo habet aiam eiusdem spci. 7 p
 cosequens eadem naturā 7 generaliter quecūqz
 pnt concludere vnitatem specificam siue samp
 tum ex actibus siue opationibus. concludit p
 po. de vnitate specifica sic 7 sic generatorum
 Pre. sibi dicit magr suus 4. p. hic in 7. 7
 paruz is. ins. vbi vult q sicut aliqua snt ab ar
 te 7 a casu quādo. f. pncipium e i materia siue ar
 te quod eēt pncipium motus factionis si idē fie
 ret ab arte. ita vult q quedā naturalia snt a na
 tura 7 casu. quedā non. ibidem vult comen. q
 illa possunt generari sine semine 7 p. conseques
 fm ipsum equiuoce in quozum materia potest i
 duci virtute celesti aliqua virtus simul virtuti i
 ppagatis. Ad eius rōnem dicēdum q assumit
 maiorem falsam scilicet eiusdem nature non po
 test nisi vnus modus coicandi. Ad pbatōnem
 eius dicitur statū. Est ergo tertia opinio quā
 teneo q ppagata 7 putrefacta sunt eiusde spci
 ppter rationes contra cometa. adductas. nec te
 neo cum Auic. q omnia anialia possunt vtroqz
 modo generari. nihil enim vnioce generabile
 e generabile equiuoce nisi sit ita imperfectū q
 tam causa vnioce q equiuoca sufficiant ad ei
 generatōnem 7 iō ipfecta entia vt snt plae 7 qdā
 alia pnt vtroqz mō generari. f. vnioce 7 equo
 pfecta at non. Ad pnam in oppo. cum dicit
 q alterius materie e altera forma. dicēdū q vt
 ps. 5. huius ca. d. ca. q materia e ex qua fit aliqd
 cū ist. 7 addit cū sit ad dnam oppoi ex q trans
 mutato 7 cozrupto sit res n. tū inexistit rei facē
 Si ergo intelligas q forma eiusdem rōis e mate
 rie eiusde rōis loquēdo. ppa d materia q e icxi
 flens rei. cōcedo s. si accipis materiā p opposito
 ex q cozrupto generat oppo. i. sic nego ignis. n.
 eiusdem spci generatur siue ex acre cozrupto si
 ue ex aq cozrupta seu ex qcūqz alio cozrupto. in
 ppagatis at 7 putrefactis e materia eiusdem ra
 tionis p. s. si sedo mō. Ad aliud nego maiore
 qz sicut patz ex textu pbi eadē pnt fieri vtroqz
 mō. f. a natura 7 a casu

Questio ix
Trum tantum cōpositum ex
 materia 7 forma gene
 retur per se primo vt p q non. nam
 illud non inest alicui p. qd tantūz inē
 sibi secūdū vnā partem. ex qnto 7 sexto huius
 s. generatio iest secūdum vnā partem tantum
 .f. rōe forme nihil enim cōposito realiter bz
 esse post non esse nisi forma ergo cōpositum
 non generatur per se primo. Pre. q no tantū
 cōpositum. arguitur sic. forma p se generatur
 ergo non tantum. cōpositū pna ps. pbo antece
 dentis. tū pzo ga mutatio n. denominatur nisi. a.
 per se termino. alioquin denominaretur a re cui

libet generis eius possit esse ad re cuiuslibet generis per accidens. sed generatio naturalis de nominatur a forma. nam forma e natura ex se. cado pbi. r ibidem dicitur q generatio est naturalis quia est via in naturam. sed non i naturam que e materia quia materia pexistit nec in compositam quia compositum no e natura sed habens naturam vt ibidem dicitur. g dicit naturalis quia e in naturam que e forma. ergo forma e per se terminus eius. Tunc scdo. qd de nouo habet esse post non ee. illud per se generatur. sed forma sola e huiusmodi. quia tota materia p supponitur. r in composito nihil e nisi materia r forma. ergo forma per se generatur.

Preterea materia per se generatur. no ergo tantum compositum. cōsequētia e euidentis. pba tio aūtis. tuz pzo q2. 8°. huius capitulo pzo pba vocat materiaz generabile r corruptibile i istis inferiorib. tñ scdo q2 3° pbi. post dataz diffinitionem motus exemplificat de generatione et corruptione dicens q generatio e actus generabilis in quantum generabile: r corruptibile actus corruptibilis in quantum corruptibile. illud autem cuius e actus: e ipa materia. g materia e generabilis r corruptibilis. In oppositū e pbus in littera. In ista questione pzo pmitā aliquas distinctiones. scdo oñdam aliquas conclusiones. Quātum ad p̄mum sit ista p̄ia distinctio q cum generatio sit quedam mutatio p̄t comparari ad duo. scilicet ad subiectum i quo e r quod trāsmutatur: r ad terminum ad quē e r qui pduccitur. Scda distinctio sit ista. q terminare aliquid potest ee duplīciter. sicut r agere. scilicet vel i ratione quo vel in ratione quod. Exemplum de agere. homo intelligit vt quod. sed intellectus hoīs vt quo. exemplum de terminare. filius defminat dependentiam p̄ris vt quod. sed filiatio vt quo. Similiter in p̄posito. terminus generationis p̄t intelligi vel de termino formali quo vel de termino quod. dicitur autem terminus quod ipm cōpositum. sed dicitur terminus quo illud quo compositū e formaliter: sine substantialiter siue accidentaliter. iste terminus e for̄. scilicet terminus formalis quo. Tertia distinctio sit ista. q hoc quod d̄ p̄mo accipitur ab Ap. duplīciter. vno mō accipit p̄ vt distinguitur cōtra p̄tem: vt sic illud dicatur alicui esse p̄mo: qd si bi non inest secūdum p̄tem sed fm rotum. h mō loquitur Ap. 5° p̄bi. ca. p̄mo vbi distinguit moueri in per se p̄mo r scdm p̄tem r p̄ accidens p̄z ibi. Item. 6° p̄bi. eodem modo accipit p̄mo. vbi dicit q si aliquid mouetur p̄mo in aliquo tēpore. mouet in qualibet pte temporis illius. q si non: non mouetur p̄mo in illo tpe. Alio modo accipitur p̄mo vt dicit causalitatem p̄re sciam. Exemplum triangulus licet tres p̄mo. quia habet in se causam p̄sciam r adequatam passionis talis. hoc modo loquitur Ap. de p̄. in p̄

post capitulo de vniuersali. vbi diffinit vniuersale. q e per se p̄mo r de omni r secūdum q ipius p̄m p̄ dicatur quantitatiuum r sit. a. fm p̄mo dicitur quiditatiui. r sit. b. Dicit at bec duo p̄mo tripliciter. p̄ma d̄a e quia inesse aliquid alicui solus p̄ p̄tem repugnat. a. r non repugnat. b. Exemplū habē tres angulas iest triangulo: r risibile homini p̄ partem. quia p̄ suam formā sine d̄am specificam. r tamen p̄mo inest triangulo non p̄mitate. a. sed p̄mitate. b. ratio huius est quia ps in exemplo dato non hēt rōnem quod sed quo. aliter non conueniret p̄mo toti p̄mitate. b. Scda d̄a e que sequitur ex p̄ma. quia quod inest alicui p̄mo. a. remouet ab eo si r̄mo uet ab aliquo quod e aliquid eius. exemplum homo non sanat p̄mo. a. si manus eius non sanat. ratio huius ps exp̄dictis. sed quod inest alicui p̄mo. b. non remouet ab eo si r̄moneat ab alio. non solum quod non e aliquid eius sed et quod est aliquid eius. exemplum risibile inest homini p̄mo. b. tamen risibile non r̄mouet ab hoīe si remouetur ab. a. sino qui non est aliquid ei. vel si remouetur a pede hominis qui est aliquid eius. Similiter habē tres angulos non remouetur a triangulo si remouet a circulo qui non est aliquid ei. vel ab hoc angulo: qui est aliquid eius vel ab illo. Tertia d̄a e que sequitur ex p̄a. c. q̄ quicquid inest alicui p̄mo. a. comparatur sic passio homogenea ad subiectum hōgeneū. quia respectu talis p̄dicati sic inexistis p̄tes sunt vniuers rōnis. Exemplum si homo mouetur p̄mo. a. motus e quedam passio homogenea. r homo similiter e subiectum homogeneū vt sic. quia vniiformiter totam homo r p̄tes hoīs mouentur. sed qd inest alicui p̄mo. b. non os sic ee. imo subiectum: r passio vidētur etherogenea. habē namq̄ tres angulos non vniiformiter inest triangulo r p̄tibus imo nullo modo inest p̄ibus p̄ se p̄mo. s̄ omnino p̄ accidens. Quātū ad scdm sit ista p̄ma conclusio materia generatur r corrupit subiectiue. hāc p̄bo sic. omnis forma alicui formaliter inexistens p̄ necessitatem denoiat ip̄s cui inexistit. impossibile enim est albedinem inesse alicui formaliter nisi illud formaliter sit album s̄ generatio formaliter inest materie quia materia e subiectum generationis. g necessario generatio denominat materiam. r p̄ p̄ns materia generatur subiectiue. Pre. omnis mutatio e actus in potentia vt subiecti ex 3° p̄bi. sed generatio e quedam mutatio. g generatio est actus in potentia vt subiecti: subiectum autē generationis e materia. g generatio e actus materie. r p̄ consequens materia generatur vt subiectum. Pre. generatio est de non subiecto in subiectum ex 5° p̄bi. tunc sic. quicquid mutat a non subiecto in subiectū generatur. sed materia mutatur de non subiecto ad subiectum. p̄ta a non igne ad ignem. g materia generatur

Septimus.

Similiter pot argui de corruptione q̄ ē mutatio a subiecto in non subiectum nam materia sic mutatur. et per consequens corrumpitur ut subiectum. Pre. Ar. 5.º p̄bisi. probans q̄ generatio n̄ sit motus arguitur quod generatur n̄ ē qd̄ mutatur ē. ergo generatio nō est motus. q̄ro p̄ro quo accipitur in maiori li qd̄ generatur. nō p̄ro termino q̄z minor eēt falsa. nam in hoc non distinguitur generatio a motu. q̄z sicut terminus generationis non ē. sic nec terminus motus. ergo accipitur p̄ro subiecto. sed subiectū generationis ē materia ergo materia generatur. et cōclusio sit ista q̄ materia nec generatur nec corrumpitur terminative. hanc p̄robo sic. oē qd̄ naturaliter generatur et corrumpitur ut terminus habet materiam partem sui q̄z. maior p̄z hic in l̄ra et ex p̄ p̄bisi. nam materia ē ex qua fit res cuius insit p̄bitur ēt rōe quia omne quod generatur aut corrumpitur ut terminus ē possibile esse. vel non ēē de potentia intrinseca ut p̄z ex 2.º de generatione. ergo qd̄ per se generatur aut corrumpitur h̄z per se principius q̄ pot eēt et non esse. et illud ē materia ut dictū ē supra et dicitur infra i hoc eodē septimo. m. principalis p̄z. q̄z aliter esset processus infinitus in materijs. Preterea omne generabile et corruptibile ut terminus est i potentia alicuius subiecti. sed materia non ē h̄i quia p̄m potentiale in nullius ē potentia q̄z iōz non eēt p̄m potentiale. sed materia est primū principium potentiale et primam subiectum ex p̄ p̄bisi. et p̄ de generatione. Cōfirmat. q̄z illud qd̄ stat supponitur in oī actioni naturali et illud ad qd̄ rōe omnis generationis et corruptionis impossibile est generari vel corrumpi. sed materia ē h̄i nam ipsa supponitur in oī actione naturali. ex p̄ p̄bisi. et ad ipsam resolvitur oīs corruptio et generatio. ex p̄ de generatione q̄ impossibile ē ipsam generari vel corrumpi. 3.º sit ista forma nullo modo ē terminus generationis per se primo hanc p̄robo sic omne quod per se generatur ut terminus. generatur ex materia que ē pars sui ut probatum est in prima conclusione sed forma non habet materiam partem sui. aliq̄n eēt p̄cessus in infinitum in formis et i materijs. ergo forma non ē per se primo terminus generationis.

Quarta conclusio sit ista. forma ē terminus formalis quo generationis. probatio huius. illud quo formaliter ē et existit terminus generationis per se p̄ ē terminus formalis quo generationis. ex p̄ articulo. sed forma ē huiusmodi. p̄z. de se. ergo rē. Quinta conclusio sit ista compositum ex materia et forma non generatur per se p̄ primitate. a. hanc ostendo sic nam illud nō inest alicui p̄. a qd̄ inest tantum secundū partem. ut p̄z ex primo articulo. sed generatio inest composito rōe forme tantum. nihil enī compositi simpl̄ h̄z esse post non esse nisi forma sola ergo compositus non generatur per se primo. a. Sexta 2.º sit

ista. cōpo^m ex materia et forma generatur primo primitate. b. hanc ostendo sic. illud inest alicui per se primo. b. qd̄ inest sibi per cas̄ p̄cificam q̄ ē aliquid eius. ut p̄z ex primo articulo sed generari inest composito per formam q̄ ē quo. sicut risibile inest homini per formam propriam que est quo et aliquid eius. Pre. omne illud qd̄ fit ex materia q̄ ē pars sui. generatur per se primo sed compositum ē huiusmodi ergo. rē. ma. p̄ro batur eēt illud quod per se fit ē possibile eēt et n̄ eēt potētia intrinseca. ergo h̄z principium intrinsecus quo potest non eēt et esse illud ē materia. m. p̄z q̄z ex hoc compositum ē compositum q̄z habet partem potētiāle et actualem pars autē potētiālis ē materia. sic ergo patet quid dicendū sit.

Ad primam dicendū q̄ procedit de primitate. a et sic concessum ē in 5.º conclusione q̄ compositum nō generatur per se primo. Ad 2.º nec aīa. ad probationem primā dō q̄ generatio dicitur naturalis primo q̄a est via in ens naturale qd̄ ē compositum. secundario vero quia ē via i formā q̄ ē natura. quando ergo dicit q̄ generatio dicitur naturalis quia ē via in naturam que ē forma li quia non dicit causam immediatam s̄z remotas. Ad secundā probationem dicendū q̄ maior ē vera de esse composito ex potētiāli et actu ali. tunc ad m. dico q̄ totum compositum habet eēt potest non esse eēt autē forme non accipitur p̄ generationē inestū forma sed inestū compositi. et ideo per accidens. ut p̄z in l̄ra hic. Ad 3.º p̄ncipale nego aīa si itelligas q̄ materia per se generetur ut terminus ad probationem p̄z q̄ ostēdant materiam generari ut subiectū et hoc concessum est in prima conclusione. non tamen sic querit questio. nec Ar. hic in l̄ra.

Questio

Trum p̄bisi concludat cōtra Platonē scilicet q̄ si ydee vel forme sepeate sunt cāe generantes q̄ genitum non erit hoc

aliquid. nam forma i composito ē principium generandi compositum qd̄ est hoc aliquid. q̄ si per se eēt idē ageret. q̄a p̄z a simili. nam calor calefaceret similiter sepeatus sicut coniunctus. Preterea nullū agens particulare agit nisi mediātibus qualitātibus actiuis et passivis. q̄ nullū tale agens inducit formam substantialem. et per q̄is inducitur ab aliq̄ for̄ separata. q̄a probatur q̄a nullus agens inducit aliqd̄ perfectū et nobilius q̄ sit forma per q̄ agit. omnis at for̄ substantialis ē nobilior q̄cūq̄ q̄litate actiua et passiva.

Pre. oīa q̄ generatur generat ab vnioco ut p̄z. hic in l̄ra. s̄z i p̄tefactis nō ē generat vnioco uocam nisi sit aliquod vnioco sepeatum. q̄z.

Pre. q̄a Ar. nō valz. nam aīa intellectiva non est a generante sed a creatore q̄ est pura forma separata. et tū genitū est hoc aliquid. nō q̄ valet q̄a. cōmē. et Ar. Contra p̄bisi hic in l̄ra.

b

Respondetur hic a com. ad magistro suo qd
 rō valz. qd pbat tripliciter p sic. agēs imateriale
 nō depēdet a materia in agendo. sed ydea sepa
 ta si ponitur ē pura forma. ergo agēs imateriale
 nō dependet a materia in agendo. tunc sic
 qd producat sibi simile. vñ non si sic. habet ppo
 situs. ga sicut ydea nō ē hoc aliqd sic nec gene
 ratam est hoc aliqd. Si non. hoc hz ēē propter
 defectum ex parte materie. ga idē scp facit idēz
 2° de generatione. sed materia circūscribitur a
 tali agente. si ergo generans ē forma tantum. qd
 7 genitum 7 nō erit hoc aliqd sicut nec generans
 pte. si genitum ē hoc aliqd qd generat per
 transmutationē materie. ergo generans erit cō/
 positum 7 nō for^m. pbd pte qz p p h for^m nō pōt
 trāsmutare materias. si qd generans nō ē hoc ali
 quid 7 compo^m. qd nec genitū. Dicitur ad hoc
 qd ydea i generatione nō hz rōz disponētis sed
 introducentis formam. ita qd in generatione o3
 dare duplex agēs cōpositum disponēs materi
 am 7 ad aliud inducens formam qd est pura for
 ma. nā sola forma pōt inducere formas. Hic
 respōsiōne excludit comē. dubitat. tū. ga scq. et
 qd genitū ēē duo in actu. ex quo respectu ipsius
 ponuntur duo agentia. vñ. i. disponēs materiā
 aliud inducens formam. tam. qz vnus effectus
 f3 qd vn^m generat a duob^{us} agentib^{us} 7 hec est 3^a
 rō comē. qd pcedit ex vnitāte cōpositi excludēdo
 p dicitā respōsiōne. sed iste rōca non concludunt
 p^a non cōcludit. ga assumit sal^m i maiori. f.
 qd agēs qd nō ē i materia nō depēdet i agēdo a
 materia ga o3 agēs citra p^m regit materiā qd agit
 7 tū ē aliqd agēs imateriale pter p^m. 2^a ē rō
 assumit p ppositiōes falsā. f. qd imateriale nō pōt
 trāsmutare materiā. tū p qd si sic. p^a cā nō possz trans
 mutare materiā. psequēs ē fal^m. ga qd pōt cā
 2ª effectiua pōt 7 p^a. pñā p3 qz p^a cā. ē maxime i
 materialis 7 nullam imateriale ē ita sepatū sicut
 p^a causatū. fo. ga ipossibile ē aliqd trāsmutare
 aliud per medium nisi trāsmutat medium sic
 com. in fine istius comēti. o. qd for^a separata pōt
 trāsmutare materiā mediāte corpe celesti. qd pōt
 trāsmutare illud corp^m mediū alias procederet
 i infinitū 7 illud corp^m mediū ē materiale vt nūc
 suppono. tū. 3^a ga ex dōis p p rōis d dicit sibi. dicit
 eis qd cor^a celestia i illis qd generātur p putrefa
 ctione dāt eis aliqd loco semis. sed cor^a celestia
 sūt for^a ita qd nō ē ibi materia receptiua for^a substā
 tial. f3 ip3 i de sba orbis. qd sola for^a pōt trāsmu
 tare materiā. tū 4^a qz trāsmutās trāsmutat i qd tū
 ē i actu. ex 9° h^o. 7 i qd tū tale accidit sibi hēre p n
 cipiū potētiāle qd accidit trāsmutātū hēre materi
 am 7 cōpo^m. 3^a rō assumpta ex ipgnatiōe
 rōsiōnis nō valet. vñ p p rōis arguitur sic. ma
 teria ē a deo. qz ingenerabilis 7 incorruptibilis
 for^a at a generāte p ticulari. qd cōpo^m seu materia
 7 forma erunt duo in actu. nō valet qd sint duo
 in actu qz tota materia ē in po^a 7 actus seu for^a

adueniēs facit vñ i actu. Cōtra 2^m arguit sic
 i cāis eēntialr ordinātis o3 oēs sūt pcurrere ad
 affectū. vt oñsū fuit fo huius. sed aliq vn^m esse
 ctus ē ab agēte p ticulari. qd idē erit effectus ab
 oibus cāis vniuersalibus eēntialr ordinatis. et
 verius ē qd ab illo p ticulari. nō ergo est incōve
 niēs aliq vn^m effectū actu ēē a duobus agentib^{us}.
 imo hoc est necessārius. sed forte dicit et
 plato qd agēs disponēs naturā 7 agēs includēs
 formā sint agentia eēntialr ordinata. Dican
 dum ali. er qd ad qd em qd p hūs pbat ideas nō
 ēē necessārias ad generatōem nō qd sint possi
 biles. f3 qz nō sūt necessārie 7 hoc sufficit pbd.
 qd aut nō sint necessārie pbat ga nūq pōt dā
 sunt plura vbi vnū sufficit. ex p p h sic. cōtra
 Anaxa. sed generatō vniuoca pōt saluari sic
 ideis. qd non o3 ideas ponere ppter generatōes
 nō tū pbat p hūs qd ideas nō sint. 7 h sonat lra.
 .di. n. 7 si sint idee preter sigularia nichil vales
 eēt ad generatōem. vñ nō vult eas simplr nō
 esse sed qd ppter generatōem vniuoca nō est
 necesse eas ponere. Ad p^m in op^m posset ne
 gari pñā. f. qd si forma in cōposito ex prin^m gene
 randi cōpo^m. qd similr si p se eēt. nō legitur qd si
 est p se sepatā qd possit esse principiz qñ ei est
 in cōposito est tantū prin^m quo 7 nō est prin^m
 qd. forma ei sic ē prin^m quo qd nō qd. Alr
 posset dici ppter pbatōem qd adducitur de car
 loze sepatō. f. qd nō ē impossibile formā sepatā
 ēē prin^m genē. adī cōpo^m. tū nō est nec^m 7 hoc
 pbat rō. et hoc sufficit pbd cōtra platonem vt
 dictum est: Ad 2^m l3 nullū p ticularē agēs
 agat nisi mediātibus qd itatib^{us} actis et passis
 nō tū ē intelligēdū qd qd itates actie sint imedia
 tum prin^m agēdi formāz substātiālē nulla ei qd
 litas attingit terminū generatōis substātiāl. sed
 solum alteratiōis 7 dispoem materie pcedētes
 fore inductiōem. et p tāt o agēs generās dicit
 agēs mediātibus qd itatibus talibz. Ad 3^m
 dūm est in sentētiādo lram. qd oia aliq l r sunt
 ex vniuoco. ga agēs vñ hz formā quā p dicit
 formalr. 7 tūc est generatō simplicit vniuoca. f.
 hz eam tantū virtualr. 7 tūc est vniuoca f3 qd 7
 sic vniuocatio generatōis pōt saluari ēē in pu
 trefactis sine pōe idearū. Ad 4^m pcedo ar^m
 ga nō pbat aliud nisi qd genitū et hoc aliqd pōt
 esse a pura forā pñā tū p h. est bona mō p ppo
 sito. ga sufficit pbd qd si genitū ex hoc aliqd et
 cōpositū nō o3 generāte ēē formam sepatā. sed
 sufficit ipsam generans ēē cōpositū.

Questio

xi

Prum in materia rerum na
 turalium sit aliq pō
 for^a generande coagens ad ppositi
 generatōem 7 aliqd qd sit trāsmu
 tabile i for^m. vñ qd sic. naz com. 8° metha. o. qd
 ex actu 7 po^a nō fit vñm nisi p agēs extr. hō
 ad actum. qd nō largit ei multitudinem sed per

Septimus.

fectiones. dicitur et in eodem octavo. quod illud quod est in actu non est aliud ab eo quod est in potentia. sed illud quod fuit in potentia est in actu non sunt duo diversa. sed si nihil forme peristeret in materia agens extrabens vel educens potentiam ad actum non tantum largiretur perfectione sed multitudinem.

Item illud quod erit in potentia illud quod est in actu essent aliud dno diversa cuius oppositum aut com.

Contra philosophus hic in libro de anima. quod sicut domus fit tantum ab extrinseco sic tantum utique et ignis. sed respectu ignis nullum ponitur actum intra passum sed solum sicut ipsa materia. ergo nihil aliud peristerit.

Respondetur circa istam questionem quidam dicunt quod sic et quod non. pars affirmativa pertractabitur. 2° pars negativa declarabitur. Quamquam ad primum dicitur quod in materia aliquid tale peristerit. quod probatur duplici via. prima sumitur ex parte vitandae creationis in generatione naturali. 2^a ex parte salvandae naturalitatis. Ad hoc eim quod forma non fiat de nihilo nec creatur ponitur aliquid in materia peristerens ex quo fiat forma.

Ad hoc et ut generatio sit naturalis et non violenta ponitur illud esse actum coagis extrinseco. agere.

Ex prima via arguitur sic. si nihil perigerit in materia quod in forma naturalis. transmutetur ergo productio forme naturalis non erit generatio sed creatio. 2° pars est falsa. 2^a pars probatur. quia creatio est de nihilo factio. sequitur et eadem ratione quod quia forma naturalis corrumpitur quod annihilatur quod non res incipit in idem creditur et resoluitur ergo agens naturale possit creare et annihilare quod falsum est. Ex 2^a via arguitur sic. si nihil in materia perigerit. sed generatio forme naturalis non erit naturalis. 2° pars est falsa ergo et 2^a pars. 2^a pars arguitur. tam primo. quia hic in libro de anima dicitur quod a natura sunt in quod formae materiae et aliquid per forme quod sic monet materiam sicut monetur ab extrinseco aucto-ritas est expressa. tum 2°. quod omnis generatio natura- lis habet primum intrinsecum actum naturale. quod natura est principium motus et getis et in quo est. ex 2° philosophus. et per hoc dicitur naturalia ab artificialibus. ut ibidem dicitur. sed illud primum non est forma inducenda. quod non dicitur nec materia. quod est non est agere. sed aliquid quod transmutabile in forma. tum. quod violentum est cuius principium est ab extrinseco non conferente vim passio. ex 3° et ibi. si ergo nihil est in materia coagis generationis forme. nullam vim confert passum. sequitur ergo quod generatio ista esse violenta non naturalis. tale autem peractum dicunt quod est in materia a create non a generate. et e coeuz materiae ex qua postea fit forma naturalis. et illud quod dicitur vocat inchoationem forme. quod dicitur partem forme generate. quod dicitur forma imperfecta. quod dicitur rationem seiale. quod dicitur potentia materiae sed ponentes illud coagere extrinseco agere. quod dicitur vocat illud parum potentiale. Unde hoc opinio tenens partem affirmati- nam habet quatuor modos dicendi primum modum dicendi est. quod in materia est una forma generalis coeata

ipsi materie. quod est ratio seminalis respectu generis primi et viterius alioz sequentium usque ad totam speciem specialissime. unde dicitur primo philosophus. dicitur quod materia primo recipit formas universales et sic deinceps. Sed 2°. quod forma generis prioris vel est pars forme posterioris vel non. puta quod forma ista sit pars forme corporis et sic deinceps. si non est pars. sed si cuaderet creatione. quia forma corporis erit non de alio sicut. si sic. sed forma prior eadem numero realiter est pars forme. contrariatur sibi mutuo per generationem succedentium. quod videtur impossibile. 2^a pars quod ista forma prior manet per te et est una in una materia. Preterea per generationes naturales vel aliquid non produ- citur. vel nihil. si aliquid. sed non cuades creationem. quia illud quod dicitur modicum fiet de non aliquo. Si nihil ergo erit nulla generatio. sed erit quod libet in quolibet. omnis enim productio nova habet terminum novum. Secundus modus dicendi est quod ponit respectu cuiuslibet forme per inchoationem et tunc tot quot sunt forme educibiles de potentia materie et illas inchoationes dicitur esse a create et ea vocantur partes forme vel forme incompleta quod perficitur a genera- te. Contra. quod ex parte procedente et parte sequente fiat unum. quod vel sicut ex potentia et actu vel sicut ex parte homogeneis et aliis rationibus. tunc quod forma est actus. tum 2°. quod forma perfecta ex illis partibus composita non est simplex. nec 2°. quia vel per adueniens immediate educeret de potentia materie. et mediate prima. id est de potentia prime. si primum. si ustra ponit propter vitandam creationem. quia sine illa eque immediate educeret. si 2°. contra primo quia impossibile est duas partes forme eiusdem rationis sic se habere quod una sit terminus et alia subiectum transmutatis. tum 2°. quia quod forma actus eam respicit quod libet in quo latuit ratio obiecti primi. ergo forma generata eque poterit in partem peristerentem sicut in partem subsequente ex quo ponitur eiusdem rationis. imo plus cum per peristerit ipse actus sequente ergo prima pars non erit in generabilis nec coeua. Preterea illud inchoationem intrinsecum et actum vel est efficiens per se actum ad generationem vel non si sic. 2°. tunc per quod nihil imperfectus est sufficiens actum respectu perfectioris. tunc. quod sepe ageret cum sit agens naturale hinc semper passum appropinquatum. sed forme sit educeret ipse vel sicut illa cuius potentia actus vel inchoatio est fortior. quod est evidenter falsum. Si non. ergo agens extrinsecum prima agit quod intrinsecum aliter intrinsecum semper egisse sed imperfecte. in illo quod prior ex quo intrinsecum non agit. erit actio violenta per te. non quod emides innaturalitate generatibus Tertius modus dicendi ponit cuiuslibet forme propriam inchoationem sicut et secundus. sed illas dicit esse totam formam ita quod tota forma per est in materia non tamen unum materiae nec in formans eam. sed post per generans sit unio forme cum materia ut eas actu in forme met. Contra. tunc per quia ponit actus sine subiecto

Handwritten notes and initials in the right margin, including a large 'P' and some smaller scribbles.

b z

ga formam accidentalem non informatem materiam. tum 2°. ga ponit formam materialem separatam et non informatem materiam tum 3°. ga ponit materiam sine forma informantem. quia omnia sunt in possibilibus per naturam. *Præ* nulla actio realis naturalis per se terminatur ad relationem. quia aliquid non est motus. ex quinto philosophi. sed unio est relatio est actio naturalis agentis que utique est realis non terminatur ad illam unionem forme cum materia ut tu dicis. Quartus modus dicendi ponit quod tota forma persistit et unita materie. sed post secom est incompletum accipiens completum est per generationem. ita quod totum compositum persistit sub alio modo essendi. scilicet sub esse incompleto. Contra. quia omnia actio realis habet terminum realem. sed generatio est actus realis ergo etc. Iste terminus per te est modus essendi perfectus et novus. tunc sic. vel ille modus essendi est actus. et tunc generatio erit alteratio. vel erit substantia et tunc vel erit materia vel forma vel compositum. quod dicitur des. sequitur quod non totum compositum persistit. sed ipsa vel aliquid eius non producit. Confirmatur sic quia omnia productio substantialis nova habet terminum substantialem novum. sed generatio simpliciter est habitus. etc. et tunc idem quod prius ga tunc totum compositum non persistit. *Præ* sequitur quod materia simul informat omnes formas contrarias et generat specifice distinctas. quod est absurdum secundum philosophiam. tunc enim rediret opinio Anaxagoræ quod quilibet esset in quolibet. Quintus modus dicendi ponit in materia naturam potentialem. que post in materia distincta in a materia. transmutabilis in formam per actionem agentis naturalis. et ista est potentia materie de qua educitur forme corporales. Contra. quia potentia vel accipitur per potentiam obiectivam vel substantivam. si substantivam. tunc non est aliquid aliud a materia. Si accipitur per potentiam obiectivam ista nihil ponit. sic enim est in potentia anticristus et albedo futura nondum ens. si potentialem esset nihil. si ergo ipsum est transmutabile in formam sic fiet de nihilo et sic non vitabis creationem. *Præ*. alio parum potentiale si est aliquid ex nihilo. est creator vel creatura: non creator. per se creatura. contra. quia omnis creatura habet respectum realem et actuale ad creatorem. cuiuslibet respectus realis actualis est fundamentum reale actuale ga non minoris entitatis est fundamentum respectu fundatus est potentialem potentiale est aliquid ens actuale reale. *Præ*. illud parum potentiale vel erit potentialem vel est pars forme generande vel non ut prius. Contra alios modos ponendi argutum est. ita quod vel non creatio vitabiliter vel per generationem naturales nihil non producat. quarum utriusque ipsi repugnant impossibile. Quantum ad secundum principalem est opinio negativa que dicit quod utique in materia ponenda est ratio seminalis. non tamen coena materie vel

transmutabilis in formam. ita quod aliquid forme perigatur in materia de quo fiet forma: Ad cuius evidentiam suppono quid sit ratio seminalis et in quibus sit ex his que dicta sunt in sententia do circa potentiam huius locutionis. Et ulterius prius declarabitur de semine. quod semine sit. et ad quid sit semine. et tertio ad quid sit ratio seminalis.

Quo ad primum pono talem rationem de semine. Semen est quoddam corpus imperfectum productum a generante cuius forma non est intenta a natura per se sed propter alterum vel ex ipso generetur aliquid quod sit generanti. Ad cuius evidentiam est sciendum quod in natura est duplex processus. unus ascensus et generatio. ubi gratia. procedendo a forma seminis usque ad formam sanguinis. et ultra ad formam embryonis. et ultra ad formam perfectam in specie puta asini vel hominis. et iste processus est ab imperfecto ad perfectum. Alius est descensus et resolutiones. ubi gratia. resolvendo animal in cadaver. et cadaver in elementa. usque ad materiam primam. et iste processus est a perfecto ad imperfectum illud autem a quo incipit natura in processu est semen et per ipsum non sinit sed procedit ultra usque ad formam ultimam perfectam. e converso et in hoc processu. ex quibus per quod semine est quoddam corpus imperfectum ductum a generante ut sit via ascendendi ad formam ulteriores et perfectam. Quam ad hoc dico quod semen non ponitur vel sit principium actionis generationis omnia attingens terminum formalem generationis quod est ipsa forma. sed per hoc duplex per se. quod non autem est potentia productum sibi. age eis presupponit esse. sed semen in instanti generationis non est. quia generatio huius est corruptio alterius etc. Dices quod est potentia dicitur. Contra. ga semine est aliquid de primo convertibile in illud quod debet generari. sed omne tale habet rationem passivam magis quam activam. *Præ*. etc. sic. nullum imperfectum est potentia efficiens producendi perfectum. sed semen est quod imperfectum est generanda maior per ga omne principium productivum vel sit principium vel e converso quod dicitur. et eque perfectum vel perfectum termino productum et nullo modo imperfectum. Dices quod semine agit in virtute decidentis et non in virtute propria et sic potest producere formas et formam geniti. Contra in virtute non ens eo quo non est. nihil agit. sed decidentis cum non sit in rerum natura: puta per mortuum. vel etiam si sit tamen quia non est principium corpori in quod debet semine agere id est non ens huius rationem non entis ubi. ergo in virtute illius nihil agit. Si ergo agit in semine. vel agit virtute propria vel alicuius sibi actu aliter coexistentis. Confirmatur. ga in causis ordinatis accidentaliter non omnes sibi concurrunt omnes ad effectum vel ostensum est huius. sed decidens et ipsum semine sunt accidentaliter ordinata. etc. semine ergo non agit in virtute decidentis. Sed occurrit dubium a quo illa forma producitur si non a semine nec a parte. Ratio in generatio mediante semine et maxime per propagationem vel sunt aialia omnes currere ad virtutem divinam. et dico quod immediate

Præ ad aliquid semine etc.

Septimus.

a deo producitur probatio. ga nō a semine ut
pbatur. nec a pte qz eo mortuo pōt filius gene
rari. nec a forma vel virtute celi. qz ipsa ē ipse
etioz qz for^a aiati. nam f3 Augu. xi. de tri. ca^o de
cimoseptimo. oē vincts ē prestantus n̄ vinente
pponitur enim vinentia non vinctibus. nec p
ducitur ab intelligentia vel ab angelo. tum ga
secūduz cōueniētia nō pōt inducere v̄l edu
cere for^a de po^a materie. tum ga agūt median
te motu celi. si. ergo celū n̄ pōt. nec angelus me
diante motu celi pōt. relinquitur q̄ p̄ deus. rē.

Contra. ergo omnes iste for^a naturales crean
tur. Rñō ad illud si de^a p̄ns nō v̄t aliquod
ipossibile. v̄l at̄ negetur consequentia. falsitas
h^o p̄ns patebit infra. De generatio autē ime
diatē r sine semine puta cū ignis generat ignē
nō o3 sic dicere. de his enim nō concludūt ratio
nes facte sicut p3. semen. ergo nō ponitur ut sit
p̄m^a actiū respectu termi formalis generatio
nis. sed magis p̄m^a passiuū r materia/e.

Sed nūqd semen agit ad alterationē putā l
pcedēte terminū generationis. Dicēdū q̄ n̄
agit ut sufficiens actiuū. nā virtus actiua agen
tis vniformis n̄ pōt cāre effectuz difformē i pas
so vniformi. sed virt^a seminis ē vniformis vt p3
r materia s̄l̄. q̄ virtus seminis n̄ pōt efficere tā
tā difformitatē q̄tā apparet in organoz aiatiū
nec per p̄ns pōt alterare ad tantā difformitatez
ma. p3. ga difformitas in effectū v̄l accidit ex dif
formitate agentis v̄l passi. Quid ergo dico q̄
virtus q̄ facit tātā difformitatē organoz in coz
pore animalis o3 q̄ sit agens difforme. r illud ē
actio difformis influentis siue calozis celestis. q̄
q̄tā ad hoc consona ē virtuti diuine nec puto i
cōueniens si ad istā actionē difformē aliq^o con
carrat semē vt concā. Quātū ad 3^m dico q̄
rō seminalis nō ponitur vt sit p̄m^a p̄duct^a for
me substantialis sicut nec semē. r ppter eadē ra
tōes. Itē. sicut semē nec ē sufficiens alterans
siue influentia celi. vt oñsū ē. sic nec rō seminalis
q̄ aliq^a forma siue virtus actiua seminis. Sunt
tū r semē r rō seminalis nō sufficienter sed aliq^a
liter concausatina r coactiua non ad formā sub
stantialē sed ad alterationē p̄mā. Ex p̄dictis
oibz concluditur q̄ nihil ē existit i materia vt
incobatio forme v̄l actiū for^a q̄ in ipsā formā
naturaliter generatā naturaliter transmūtatur
r sic ad questionē. Ad argumēta alterius opi
nionis ad p̄mū de creatiōe nego p̄nam. r ad
p̄bationē cū d̄f q̄ creatiō ē de nihilo factio.

Rñō q̄ li de nihilo pōt dicere h̄bitudinem
termini l̄ subiecti. Si dicit h̄bitudinē termini
sic non distinguitur creatiō a generatione natu
rali. v̄traq; enī ē productio de nihilo. si dicat ha
bitudinē subiecti sic ē tantū creatiō. r nō gene
ratio naturalis. creatiō enim ē productio de ni
hilo. r nullo presupposito. ita q̄ excludit causa
litaē cuiuscūq; cāe tā materialis q̄ formalis q̄

etiā efficientis creati concansantis ipsi creati
lz ali quando pcurrat vt. posteri^o. vt puta si res
creata suscipiatur in aliquo suscepibili. opo^m
hū^o semper accidit in actione naturali. ga ibi p̄
exigitur s̄bz r materia cōcāns q̄ ē i po^a naturali
ad formā habens inclinationē ad eam tāq; ca
rens r apta nata naturaliter suscipere eas. v̄n si
per ipossibile for^a naturalis p̄duceretur a natu
ra non concurrente materia nec transmūtata p
naturam. talis productio ē creatiō. Unde
notandū q̄ creatiō ē productio inter ens r n̄
similiter generatio vero est inter ens r p̄uatio
nem q̄ p̄uatio r si nihil sit formale. tamē p̄sup
ponit aptitudinem r inclinationem naturalem i
s̄bz aliq^a cōcāntē nū sic creatiō. Ex hoc cessat
instantia de ḡra r aīa intellectiua ga ad istozam
p̄ductionem non e concurren aliq^a causa concans
ipsi p̄ducenti. cū iye fo^a non educantur de po^a
materie. v̄n r deus possz eas p̄ducere sine sus
ceptiōe. r tunc p3 q̄ nihil sibi coageret. nūc etiā
p̄uio ex natura rei p̄ducitur a deo nulla alia
causa cōcāntē. r in fo signo nature vniantur. q̄
libet suo susceptiōe. f. gratia anime r aīa intelle
ctiua cozpori. p3 q̄ agens naturale nō cret. r
eadem rōe nō anihilat. esto q̄ nō p̄ducat for
mā non p̄supposito aliquo i materia q̄ in for
mā naturaliter transmūtatur. Ad 2^m cū infer
tur. ergo generatio forme naturalis non est na
turalis. nego p̄nam. Ad cuius euidentia p̄suppo
nendā ē q̄ naturalitas generationis r modus
naturalis accipiēda ē ex parte passi ad for^a na
turaliter inclinatā r nō ex parte p̄ncipiū actiū
inexistens ipsi mobili vt. pbatū fuit p̄oces tres
quinto h̄m^o ca^o de natura. h̄ p̄supposito respon
detur ad p̄bationē p̄ns. Ad p̄mā dico sic
dixi in sententiādo q̄ p̄ns hic in littera loquitur d̄
pte forme non formaliter sed virtualiter eo q̄
dicit calozē ēē p̄e sanitatis. r h̄ rō seminalis pōt
dici ps for^a generande lz sit formaliter nihil il
lius for^a. Ad 2^m p̄bationē cū dicitur q̄ ois
generatio naturalis h̄z p̄ncipiū actiū dicitur
q̄ fal^a ē. Tu dicit q̄ natura ē p̄m^a mot^a eius
in quo ē. dico q̄ ē p̄m^a passiuū n̄ actiuū. r per
hoc naturalia differant ab artificialibus. qz in
naturalibus p̄m^a passiuū h̄z determinatam i
clinationē ad formā. in artificialibus nō. sed ibi
vel inductio for^a ē i inclinationē materie vt pa
tet in edificijs r erectionibus. nam i inclinati
onē grauiū ē q̄ ponatur sursum v̄l salcē materia
ē i po^a neutra ad formas artificiales. Contra
ga natura dicitur magis de forma q̄ d materia
ex 2° p̄nsi. Rñō dicitur. nā vt p̄ncipiū passiuū
dicit de materia r de for^a. nā p for^a p q̄ res
ē talis per eandē ē receptina passiois p̄ntis for
mam. ex^m p eandē for^a quia hō ē hō ē recepti
uus risibilitatis. r qua graue ē graue l̄ leue ē le
ue cōpetit sibi talis v̄l talis motus. Ad tertiā
p̄bationē q̄ violentū. rē. dicendum q̄ li non

Septimus.

ria. alia de simul toto declarabo quinq; conclusio-
nes. Prima conclusio sit ista. materia si dicta q̄
ē p̄ potētia accepta absolute & vniuersali pri-
net ad q̄ditatē specificam. hāc oīdo sic. *Ar. 8°.*
h^o ca^o sc̄do recitat opīonē diffinientū res ma-
teriales. quozū q̄dem diffiniebāt p̄ materia so-
lam quidā p̄ actū q̄dā vtrūq; & illi vltimi dif-
finiebāt p̄fecte: vñ ibi cōmendat arabitan q̄ cō-
plexas ē in diffinitione materia & forma. Pre-
terea ibidem ca^o 3° dicit q̄ oī terminū cē oīa-
tionem lōgā & i diffinitōe cē h̄ q̄dē vt materia.
illud v̄o vt for^o. Itē in h̄ septimō iherius di-
cit q̄ p̄bola aīal quā cōfāenit socrates minus
dicē nō bene se h̄z. sup̄flum. n. ē auferre mate-
riam a q̄ditatibus rez quartū quedā sunt h̄. i. i.
forma i materia h̄ ē dicit alibi frequēter i hoc
septimō & in octauo. Pre^o arguitur p̄ rōes p̄
sc̄. cēntia & quiditas cuiuscūq; substantiē ē rō in-
trinseca sufficiens eēndi rei cuius ē circūscripta
quacūq; alia re reali differente. sed p̄ te so: ma-
gnis ē tota cēntia & q̄ditas ignis. ergo ignis est
ignis sine materia: & per oīs materia ē sup̄flua
in natura. quod ē absurdum. ma. ps. quia albe-
do est ratio superficiēi essendi albam. ergo mul-
to magis igneitas essendi ignem. Preterea.
cuius essentia est in causata & ipsū est in cātus
p̄dicatam includit in subiecto. quia cum esse
tia rei & ipsa res sint idem reali perfecta idēti-
tate: si vnum ē in causatam & reliquū. ergo ad-
dito vtrōq; illud cuius est essentia incausata
causis intrinsecis ipsum ē incausatum a causis i-
trinsecis seu si quiditas rerum materialium nō
includit materiam nec erit causata materialiter
ergo nec res materialis erit causata materialiter
ergo frustra ponitur materia i rebus materiali-
bus: nec materia erit causa: q̄ non pōt cē causa
nisi intrinseca. quod est absurdum euidē. er.

Pre^o. omne ens completum in genere nulli
alteri vnitur ad faciendum vniū p̄ se. sed si vn-
tur facit vnum p̄ accidens: cum eo vel vniū ag-
gretatōe: vt aceruus: sed si quiditas ignis ē ipsa
forma ignis sine materia: forma ignis est ens cō-
p̄ctum in genere. ergo cuiuscūq; vnitur facit vniū
per accidens. sed materie vnitur ergo hic ignis
cum materia non est vnum per se sed per accēs
vel aggregatione vt aceruus quod fallum est.
ma. p̄ncipaliter p̄batur quia que faciunt vnum
p̄ se non sunt complete in genere sed p̄ reductio-
nem vt sunt p̄ncipia & partes rei minor ps. ga
ignis est complete in genere ergo & forma ignis
si sit tota quiditas ignis. Preterea q̄ non in-
cludit aliquam quiditatem in genere nec aliq̄
quiditas in genere includit ipsam: nec est i ge-
nere per se nec per reductiōem. sed per te ma-
teria est huiusmodi. vt oīdam. q̄ materiam non
ē per se in genere nec per reductiōem. ergo erit
nihil. quia nullum ē ens extra genus nisi deus.
materia non est deus ergo nichil. maior patet.

q̄ quicquid ē i genere p̄ se quiditas vel inclu-
dens quiditatē. vt ignis. & quicquid ē i genere
p̄ reductiōem includitur i quiditate alic^o h̄ntis
quiditatem minor ē euidēs q̄ si materia nō pri-
net ad quiditatem nec ē includit quiditatē nec
includitur vt dicit. Pre^o. quicūq; aliq̄ rō cōis
p̄uenit pluribus. conuenit eis p̄ aliquod cōe cui
conuenit primo illa ratō: vt patz ex primo post.
& secundo de aīa. sed facere p̄ se vnum cōuenit
huic for^o & huic materie & illi ergo rē illud cōe
ē ipsa materia & forma cōmuniter accepte que
prio faciunt p̄ se vnum quod nō ēt ipsa mate-
ria p̄tineret ad quiditatem rei cōir accepte.

Pre^o. quicquid ponit in diffinitione habe ma-
terialis p̄tinet ad q̄ditatē eius. q̄ si s̄ba nō habz
diffinitōem p̄ aditātia. sed materia ponitur i
diffinitōe substantiē materialis. ex sexto hui^o ḡ rē.

2° conclusio sit ista materia dicta p̄ indiuidua
tionem p̄tinet ad q̄ditatē sit totius q̄d ē in indi-
uiduum substantiē distinctū & vniuersale: hanc
ostendo sic: singularium sunt caule singulares
ex gnto h^o. ca^o de causa: materia at & forma s̄nt
caule intrinsece rei. q̄ indiuidui erunt cāe indiui-
due. materia q̄ indiuidua erit cā intrinseca & q̄-
ditatiua indiuidū & substantiē sic accepte. 3° p̄-
clusio sit ista materia dicta p̄ exītiā p̄tinet ad
quiditatē sit totius exītiis p̄bō huius p̄tē esse
talia cōpositi exītiis sunt exītiis: non enim ē in-
telligibile q̄ ex nō exītiis componitur intrin-
sece aliq̄ exītiis. sed materia ē p̄m^o cēntiale rei.
q̄ cōpositi exītiis erit materia exītiis. Quarta
conclusio sit ista. materia accepta p̄ pte integra
li remota p̄tinet ad quiditatem rei nō p̄ pte & di-
recte sed per reductiōem. q̄ non p̄ pte & directe
oīdo sic. illud q̄ non intrat diffinitōem rei non p̄-
tinet p̄ pte & directe ad quiditatem eius. nā dif-
finitio ē res includens quicquid ē de quiditate
rei. sed materia accepta p̄ parte integrali remo-
ta non intrat diffinitionem rei. quia semicircul^o
non ē de diffinitione circuli: vt dī hic in lra. er-
go rē. Sed q̄ p̄tinet ad q̄ditatem rei p̄ reductio-
tionem oīdo sic. nam q̄ quid p̄ncipiat p̄ncipiū
p̄ncipiat & p̄ncipiū. saltem per reductiōem
quia q̄ quid ē causa cause ē cā causati. sed mate-
ria sic accepta est p̄ncipiū p̄ncipiij immedia-
ti. i. materie proxime & immediate. nam circul^o
quantum ad suū cē materiale. p̄ximū p̄poni-
tur ex semicircularis sicut paries ex lapidibus: ḡ
rē. Quinta conclusio sit ista materia dicta per
accidens p̄tinet ad quiditatem rei nō p̄tinet ad
quiditatem rei. hanc oīdo sic. quod pōt p̄fecte
ē & p̄fecte intelligi in sua q̄ditate sine alio: nō
dependet ab eo nec includit illud in sua quidi-
tate. sed s̄nta cōposita ex litteris. cerreis potest
p̄fecte esse & intelligi i sua quiditate sine cera
vel litteris cerreis ergo cera vel littere cerree nō
p̄tinet ad q̄ditatē sille nisi dicas sille cerree ma-
ps. & minor ē. quia hec s̄nta ba. potest esse et in-

telligi perfecte sine a. z. b. cereis. qz. b. z. a. pnt ee
 cupree vel ferree. vel sine oi tali materia posset
 pferri hec silia ba. Aduertendum tñ qz mate-
 ria pcta quocūq; mō n̄ ē de rōe qd̄itatis specifi-
 ce: nā natura specifica abstrahit a q̄cūq; p̄ctōe
 accepta fm̄ quattuor p̄clusiones vltimas: z iō
 solā materia accepta mō abstracta z in vniuersa-
 li ē de eētia sp̄ci vi p̄ia cōclusio p̄cedit. Ad au-
 ctōitates p̄bi in oppo^m. ad p̄mā cū d̄r qz oēs
 ptes diffinitioes sūt forme. dicendū qz nō sunt
 forme sibi inimicem cōpare sed respectu diffini-
 ti qz de ipso formafr p̄dicantur. Ad scōdam d̄
 scōdo de aia cum dicitur qz for^z ē qz quid erat ef-
 se. dicendū qz h̄ dicitur appropate ex eo qz for-
 ma ē p̄ncipalior cā z cōpletina diffinitionis z qz
 ditatis rei nō qn materia ē p̄currat. Ad ter-
 tiam qz aia ē substantia aiati dicendū qz p̄. acci-
 piat ibi substantiā z qz quid erat ē p̄ notiozi pte
 diffinitionis z non p̄ tota diffinitōe. qz p̄ ipm̄
 met glōfante se statim infra. si quod aut altera z
 non ē aia aial z sic hoc quidem dicēdū. hoc at
 nō dicēdū sicut qz nō vult qz aia sit aial sic non ē
 diffinitio aial. sed p̄ncipalior p̄. ideo sic ait dicē-
 dum: sic at non ita qz vno mō dicit diffi^o alio n̄
 Quæstio. xliij.

Truu singulare sit p̄se a no-
 bis intelligibile. vide-
 tur qz non per p̄sum hic in littera qz
 dicit qz abeantibus a sensu nō ē palā
 an sint aut non sint. Item scōdo de aia dicitur
 qz sensus ē singularium intellectus vniuersalium
 Ex his sic arguitur: sicut se h̄z sensus ad suū ob-
 iectum sic se h̄z intellectus ad suū. qz p̄mutatis
 sicut sensus ad intellectū sic obiectū sensus ad
 obiectum intellectus: sed sensus nō ē intellectus
 qz nec obiectum sensus qd̄ ē singulare ē obiectū
 intellectus. Cōfirmat. qz diuersa potētia n̄
 sunt diuersa obiecta qz singulare qz obiectum
 sensus n̄ erit obiectum intellectus. P̄re^o. qz qd̄ ē
 ē obiectū intellectus. ex tertio de aia. sed singulare n̄
 h̄z p̄pe qz quid ē. qz ē. p̄batio minoris: tñ qz ali-
 as singulare eēt diffinibile z de ipso eēt p̄pe scia
 quoz vtrūq; ē p̄būm in h̄ septio. tñ qz infinite
 possent eēt scie. cum infinitas nō repugnat singu-
 laribus. tum qz h̄ns notitiā p̄fectā de sp̄e sp̄e^m ha-
 beret ip̄fectā z in p̄o^o de quolibz singulari: sicut
 h̄ns p̄fectā notitiā de genē h̄z ip̄fecte. z i p̄o^o no-
 titiam de specie q̄libet ip̄ius. s̄ h̄ns ē falsū: nā
 agens p̄ cognitiones n̄ p̄t p̄fectissime se dirigē
 i agēdo nisi p̄fectissime cognoscat agibile q̄tūz
 sibi possibile est. sed artifex p̄ artē de deo tñ
 vniuersalē p̄fectissime se dirigit in faciendo h̄c
 domum p̄ncipalē ita p̄fecte sicut si eandē p̄tūz
 aut vidisset aut nouisset. qz domus facta nō ē op-
 ta p̄fectius cognosci ab artifice q̄ in vniuersali.

P̄re^o ad p̄ncipale. si singulare per se intelligit
 qz vniuersale n̄ p̄ se intelligitur. p̄ns ē fal^m. qz z aīo
 p̄bō p̄ns. qz si vniuersale z singulare p̄ se itelli-

gatur. aut qz vniuersale intelligitur p̄ eandē sp̄em p̄
 quā singulare aut p̄ alia n̄ p̄ eandē. tum qz idem
 rep̄taret aliquid sub rōe distincti z indistincti
 tum qz si sic. i. p̄ eandē. aut vna sp̄es q̄ ē ip̄i^o vni-
 uersalis eēt oium singulariū. aut q̄cūq; ē aliquid
 singularis p̄p̄ia ē ip̄ius vniuersalis nō p̄ quia
 nulla sp̄es vnica ē rō cognoscendi plura vt plu-
 ra. nō scōdo mō qz tunc quot eēt intellectiones
 singularium tot eēt vniuersaliū. tñ qz abo salu-
 cet vniuersale z p̄ncipale sp̄ intelligētur simul.
 nisi intellectus vteretur sp̄e nūc ad h̄ nūc ad illū
 z illū vltimū d̄p̄teret qz p̄cederet cognitio h̄^o
 z illius. tam qz illa eandē sp̄es aut esset ip̄ius
 vniuersalis p̄tūz z sic nō posset rēp̄sentare sin-
 gularia quia esset indistincta z confusa. l̄ z ip̄i^o
 singularis p̄tūz z ex consequenti vniuersalē et
 tunc quot eēt species singularium tot eēt spe-
 cies vniuersalium: sic species multiplicarentur
 in infinitum si debeant omnia singularia cogno-
 sci. Si vero detur alia pars qz per aliam species
 cognoscitur hoc non videtur. tūz qz vtrūq; spe-
 cies esset eque abstracta cum ab eodem fantas-
 mate gignatur z vniuersalē eēt intellectus agē-
 tis q̄re ergo vna erit magis vniuersalis z alia p̄-
 ticularis non videtur: tum quia si p̄tūz gignat
 sp̄es intelligibilis singularis ex fantasmate. aut
 ergo gignatur alia vniuersalis ex eodem vel eū-
 am de illa specie. z tunc tot erunt species vniuers-
 sales quot particulares: sic eiusdem vniuersa-
 lis essent infinite species. aut non necessario
 gigneretur species vniuersalis scd tantū volū-
 tate. sed hoc est irrationale. omnino. cum gigni-
 tio speciei sit naturalis. aut species z vniuersalē
 redit in idem cum p̄tūz z auget eam z sic cog-
 nitio vniuersalis poterit in infinitum intendi. et
 etiāz sequeretur qz quanto plura singularia vi-
 deo tantum cognoscam perfectius ip̄ius vniuers-
 sale. quozum vt vtrūq; est manifeste falsum. Lon-
 tra intellectus complexus p̄supponit in com-
 plexum sed intellectus componit vniuersale cū
 singulari dicēdo fortes est homo. z cognoscat
 compositionem esse veram vel falsam. ergo co-
 gnoscit vtrūq; extremum in complexum ali-
 as componeret ignorans. Respondeo. Ista
 questio est metha. quantum querit de intellecti-
 one simpliciter singularium. z est etiam anima
 slica idē pertinet ad libzū de anima quate-
 nus querit de intellectu singularium respectu
 ta intellectus nostri. p̄tūz ergo questio pertrac-
 tabitur vt methaphisice secundo vt aīastica

Quantum ad p̄mā p̄tūz p̄tūz tres
 distinctiones: secundo ostendā tres cōclusiōes
 De primo sit ista p̄tūz distinctio. singulare
 est triplex: quoddam abstrahens ab existentia
 non enim singulare determinatur quantum
 est de se ad existentiam sicut nec vniuersale.
 z tale particulare ē per se ingenerē nihil inclu-
 dens p̄tūz naturam speciei z p̄p̄rietatem in

Septimus.

in diuinalē ē p quā ē hoc: quēz at coordinatō
p dīcamēti abstrahit ab exn. 2° sumit inq̄ntm
ē exnō singlāre z nō icludēs aliq̄ accnō: tale
singulare pōt dici sī totum: vt dicitū fuit supra
exnō at nō ē de rōe alicuius nec inq̄ntm quid
nec inq̄ntm p̄cipat qd: qz exnō ē oīo extra q/
ditatē formālē saltem in creaturis. 3° sumit sin
gulare inq̄ntū icludēs n̄ solum exnō s; alia ac
cidentia circūstantia vt q̄ntitatem q̄ntitātē locum
tpe z h̄i. z sic est ens aggregatū z vnum p acci
dens. Secūda distinctio est q̄ itellus est du
plex: quedam q̄ d̄r q̄ditatīna seu abstractīna et
hec abstrahit ab entia respiciēs solum q̄ditatē
eius vt q̄ditas ē. alia ē intellectio que d̄r intui
tīna z vīso z hec respicit p se obiectum p̄ns i sua
exnō. ita q̄ ē exnō vt exnō est. Tercia disti
ctio sit ista obiectum itellus quoddā ē p̄ itellus
quoddā nō p̄tio. d̄r obiectum p̄tio itellctm
quod adēquat actū intelligendi. nō p̄tio antez
intellectū dicitur quod nō adēquat ex^m in sili
q̄ videtur q̄ntm pipedale ipm totūz adēquat
visionem. s; at ps eius p se videat non tñ adē
quat visionē. Sitr at ē de intellectu cum intelli
gitur spēs: p̄nta hō ipa spēs tota intelligitur et
adēquat intellectiōnem z ē p̄tio itellctm. sed
p̄tes spēs. puta genus z d̄ra s; vtrūq; p se intelli
gitur nō p̄. qz neutrum adēquat per se intellecti
ōnem talē. De scdo sit ista prima conclusio.
Singulare quolibz mō sumptum ē p se itelligi
bile q̄ntm ē ex natura sua. hāc oīdo sic. singla
re ē vere ens. q̄ vere p se itelligibile: p̄na p̄z qz
intelligibilitas absolute segtur entitatem cū enf
sit obiectum intellectus vt p̄batum fuit sexto h^o
p̄batio aīntis singulare icludēt totam entitatem
quiditatem supiozum z icludēt vltra hoc p
p̄tatem in diuinalē z existentiā vel aliq̄
accidens quozum neutra diuinit: sed addit ad
entitatem. q̄ ad intelligibilitatem. q̄ zc. P̄re^o
p̄batur de singulari p̄tio modo specialr. nā ta
le singulare n̄ icludēt aliā vltra vniuersa
le nisi gradum vltimē actualitatis z vnitatis q̄
ē ipsa differentia in diuinalis. sed a tali singula
ri non excluditur intelligibilitas rōne alicuius
inclusi in vniuersali supiozi. quia tunc in vni
uersale non esset per se itelligibile. nec ratione
alicuius additi. quia tunc angelus particularis
non esset itelligibilis. nam si repugnaret singu
lari vt singulare ē posse itelligi angelus. ange
lus non posset seipsum itelligere. nec dens se
ipsum cum sit singularissim. 2° conclusio sit
ista. Singulare quolibet modo sumptū ē p̄mūz
intelligibile q̄ntm ē de se. hoc apparet ex signi
ficato noīs. quod ē p̄tio. quod d̄r q̄. n. aliud sin
gulari itelligitur nō icludēt singulare. In com
plete q̄ntm ad quicquid intelligibilitatis ē in
eo qz n̄ icludēt illam q̄ntm seu differentia indi
uinalē qua singulare ē singulare sed ipm sin
gulare icludēt p̄plete q̄ntm ē itelligibilitatis i q̄

enq; supiozi. cum icludēt in suo conceptu oīa
supioza z non econnerfo. singulare q̄ nō ē natū
intelligi vt ps iclusa in p̄mo intellectu. s; tñ
vt p̄mū quo alia supioza p se icludūt. 3°
p̄clasio sit ista. Singulare p̄tio ē itelligibile p se
respectu itellectionis abstractiue tñ z singulare
2° z 3° mō ē p̄mū itelligibile itellectione itai
tina tñ. hec p̄clasio h̄z duas p̄tes vt ps ex scda
d̄stinctōe. nā intellectio abstracta abstrahit ab
exnō obiecti. intuitiua at ē exnō obiecti vt ē
exnō. q̄ singulare p̄tio mō qd abstrahit ab exnō
tia ē obiectum itellectionis abstractiue solum: et
singulare. scdo mō z tertio mō qz icludēt exnō
ē obiectum cognitionis intuitiue solum: p̄na est
euidens de se ex significato terminozum. Quā
tum ad 2° oīdam tres cōclusiones. p̄tia cōclu
sio sit ista. Singulare quocūq; modo sumptum
ē p se itelligibile a nobis p statu ipo saltem it el
lectōe abstracta. hāc oīdo sic. nam cognoscens
p se differentiam extremorum p se cognoscit 1°
exrema differentie. nam cas differentia sit per se
q̄dam relatio nō pōt cognosci non cognis ex
tremis. sed intellectus noster p se cognoscit dif
ferentiā inter singulare z vniuersale. q̄ p se cog
noscit vtrūq; extremum. Sic enim arguit 2°.
2° de aīa de sēu cōl. P̄re^o intellectus discar
rit a singulari ad vniuersale z econnerfo. q̄ cog
noscit vtrūq; extremum discursus: p̄na patz
qz aliter discurreret ignozas. p̄bō p̄ne. qz sic p
sillogismū cognoscim^o p̄clasionem ita p̄ iunctō
nem p̄mū ex p̄ post. s; nulla p̄o arguit discar
do iductiue nisi itellus. q̄ notiores sūt sibi p̄mū
se q̄ p̄clasiones. q̄ p se itelligit singularia a q̄
arguit discurredo. P̄re^o intellectus n̄ pōt no
mina rebus q̄s ignozat. s; itellus iponit z attri
buit noīa singularibus q̄b^o ēc attribuit scdas in
tentiones. puta singulare in diuinalē z h̄i de his
facit ēc p̄pōes z opinionones q̄ oīa p̄tinent ad in
tellectū. q̄ itellus noster n̄ ignozat singulare.
P̄re^o itera incognita non possumus diligere. fm
August. s; magis z plus diligimus singulare q̄
vniuersale. q̄ p̄ceptū de dilectōe magis est sin
gularis q̄ vniuersalis. vnde p̄mo iob. qui nō
diligat fratrem suum quē videt. deam que non
videt quomō poterit diligere q̄ itelligimus
singulare. Confirmatur. quia nisi intellectus
per se itelligeret singulare voluntas non pos
set per se velle actum singularem. nec per conse
quens posset peccare. consequens est fallum cō
sequentiā p̄z qz volūtas n̄ pōt p se velle nisi qd
ē p se actū ab intellectu cognitū. P̄re^o. q̄ qd
p̄fectionis ē in potentia inferiozi. f. sensitīua est
in potentia supiozi que est intellectus: sed per
fectionis est in sensitīua cognoscere singulare
per se. ergo multo. magis in intellectu. P̄re
terea. species per se representat illud a quo ḡg
nitur sed quelibet species itelligibilis ḡgnit a
singulari. p̄z qz n̄ ab intellectu agente quia tunc

Liber.

est eius spēs et p̄m̄ intelligēdi ip̄m̄ intellectum
agētem. q̄ p̄ se rep̄at ip̄m̄ singulare. Prete-
rea nullus ē distincta mēoria nisi cuius p̄cessit
distincta app̄hēnsio. sed intellectus h̄z distinctā me-
moriam actuū suorū q̄ nō sunt sensibiles. et q̄ in-
q̄stionē singulares p̄z. q̄ h̄z distinctā notitiā eorū
q̄m̄ infant. Secūda conclusio sit ista. intellectus no-
ster p̄ stata isto non p̄ se intelligit singulare sub
pp̄ria rōne singularitatis nec sensus sentiet. h̄
p̄batur sic. ois p̄o cognoscens aliq̄ obiectus
sub pp̄ria rōne p̄t illud cognoscē et ab alijs disti-
guere oī alio circumscrip̄to ip̄so solo manēte. s̄z
nec intellectus n̄r nec sensus est h̄m̄ respectu sin-
gularis. q̄ nec intellectus n̄r nec sensus intelligit singu-
lare sub rōne singularitatis. maior ē euidens
sed p̄ria p̄a p̄batur. q̄z ois p̄o cognoscens suū
obiectum fm̄ aliquā vnitatē p̄t illud distingue-
re ab oī alio quod n̄ ē vnum tali vnitatē. sed in-
telligit nos̄ter nō p̄t h̄ respectu singularis. p̄bō
h̄ q̄z distinctissima cognitio singularis videt̄
ēē alicuius intētiōis quā intellectus distincte coḡt
cit sit illa. a. sed poita illa sola amota d̄ra et t̄p̄is
et loci et amoto alio et alio q̄du intentionis et sic
de alijs accitibus illi intētiōi nō videtur q̄ in-
telligit sciat distinguere si oī datur sibi a qua
cumq̄ alia re eiusdē intētiōis et eiusdē speciei.
q̄ intellectus nō cognoscit et singulare fm̄ rōnem seu
vnitatem singularitatis. Et p̄a minoris p̄z per
idem si hec albedo ponitur in eodē loco cū hac
albedine. manet q̄dem hec h̄ et illa illa. q̄z hec nō
ē hec. nec distinguitur ab illa. p̄t ē alio loco nū
quā t̄m̄ sensus discernit duas esse nūeros h̄ac al-
bedines si sint eque intense. s̄z non distingue-
ret intellectus iter dno singularia circumscrip̄ta
distinctione accitibus q̄ ē p̄ locum magnitudinē
et figuram et h̄. puta si cēt simul t̄p̄z et haberēt
eam dem figurā et magnitudinē et eandē colorē.
talia. n. tā intellectus q̄ sensus indicaret eē vna
p̄z et q̄z sensus non discernit diuersitatē radiorū
solarium s̄z ponātur cōir continue variari. Rō
h̄ minoris p̄ncipal assignatur. q̄z p̄o cognitua
in nobis cognoscit rem nō fm̄ suā absolutā cog-
noscibilitatem inq̄stionē. s̄z in se ē manifesta. s̄z so-
m̄ inq̄stionē ē motua p̄o. q̄z potē cognitua p̄isto
stata monēt ab obiectis sed natura singularis n̄
monēt fm̄ q̄dā singularitatis. tū q̄z ille gradus
nō ē p̄m̄ actionis sed limitatiōis p̄ncipiorum
actionis. tam q̄z idē est p̄ncipal agēdi et assimilā-
di q̄dus at singularitatis non ē p̄m̄ assimilādi
s̄z magis p̄m̄ distinguēdi. nullo at mō ē p̄ncipal
assimilādi. Si arguas q̄z oratiōes sūt p̄m̄
mo singularium. Rō sic dictū fuit i p̄b.
q̄ si intell̄r de p̄ncipal q̄z illud ē natura nō tam
sine singularitate. ita q̄ singularitas p̄corrat sic
cā sine q̄ nō. eo mō q̄ color nō videt̄ nisi i q̄tita-
te. q̄ intellectus et sensus cognoscunt singulare scdm̄
vnitatē nature. q̄ vnitatis ē minor vnitatis nume-
rali. p̄m̄ tamen vnitatis vniuersalis et p̄batur

fuit supra. nō t̄m̄ sine singularitate. Tertia cō-
clusio sit ista. intellectus nos̄ter p̄stat a isto intel-
ligit singulare p̄ lineam reflexam reflectēdo ad
fantasmata nā s̄z Ap. 32 de aia. intellectus intelligit
singulare p̄ lineam reflexam. comen. vero h̄c p̄
lineam spalem. et ipse sic exponit. q̄ intellectuōne
singularitatis q̄ditas abstrahitur a quiditate do-
nec restat quiditas a qua nō possit abstrahi vl-
terius. Contra q̄z t̄m̄ ēē linea recta et nō spal
nec reflexa. At̄ q̄ exponitur q̄ sicut natura i
agendo non per se intendit vniuersale: q̄z tunc
corpe generato q̄d ē vniuersalius q̄ aial bō. nō
p̄cedere vltra ad generatōem aial vl̄ boīs. nec
intendit p̄rio indiuiduum signatum: q̄z tunc ge-
nerato vno tali p̄nta for. cessaret actio nā ē q̄d
ē falsum. sed intendit p̄ inducere nam in aliquo
supposito. et hoc ē indiuiduum vagum. S̄z in
pp̄posito spēs in fantasia ad quam se conuertit i
tellectus primo rep̄at indiuiduum vagum. in
quod primo fer̄ cognitio itell̄s. q̄z p̄z. q̄z q̄z
intelligit singulare ignorādo i q̄ sp̄c sit. et h̄ p̄rio
figno i ipsa fantasia ē p̄sum subiectū cum acci-
dentibus vel multo accitibus se mutuo p̄bentia.
2o rep̄at naturā absolute. s̄z q̄ intellectus abstra-
hit vniuersale et fertur i natura p̄se se non confi-
derando eius singularitatem. tertio reflecten-
do considerationem nature ad circūstantias
signatas et scilicet intelligit singulare idē nā
tura que in ē h̄ componit subiectū cum acci-
dentibus p̄p̄rijs determinantibus talē natu-
ram. et p̄ tales circūstantias p̄nta quia est hic et
nūc et cum tali figura et cum tali colore et huius-
modi. ita q̄ illius reflexionis terminus a quo
terminus ad quem est quid confusum et in
medio est distinctum. natura ergo intelligitur d̄er
minata istis. et est ibi conceptus non simpliciter
simplex. et ens nec etiam conceptus simpliciter
quiditatis ut homo sed tantum conceptus
per accidens. et ille est determinatio conceptus
ad quem devenimus in vita ista. nam ad nullū
conceptum singularis devenimus in vita ista
cui contradictorie repugnat inesse alteri: con-
ceptus autem singularis secundum rationem
singularitatis repugnat contradictorie inesse
alteri: sed illam non habemus. ille ergo concep-
tus per accidens est quo magis distincte possu-
mus intelligere singulare. Ad argumenta in
oppositum ad Aristotelem in littera patet q̄d
loquitur de singulari et existens est. et de tali ve-
rum est q̄ non est scientia p̄p̄rie dicta alias
scientia si cetera non scientia. quia mutato obic-
to mutaretur et habitus idē manens.
Ad aliud de secundo de anima et ad ceteras
auctoritates consimiles. dicendum quod sen-
sus est singularium cum p̄ cōfusione. quia
non est vniuersalium. intellectus autem est
vniuersalis. Ad rationem de mutata p̄p̄rio
ne. dicendum quod ille modus arguendi non

Septimus.

valet I termino se hñtibz fm supius z iferius. exē
plam arguitur sic. Dicit se hñt hō ad nō homi-
nem: sic aīa ad nō aīal. qđ pmutatim sicut hō ad
aīal. sic non hō ad nō aīal. sed oīs hō ē aīal. er/
go oīs nō hō ē nō aīal. qđ ē falsum. qz aīnus est
nō hō n̄ tñ nō ē non aīal. iō ē fallacia pñtis argu-
endo a destructōe aītis ab destructōe pñtis. nā
nō hō n̄ plus se hñt qđ nō aīal. Sīlī i pposito
qz obiectū intellectus ē cōius qđ obiectū sc̄sus
colate vniuersalitatē z p̄dicationis. qz obiecta
sunt subordinata sicut z pō. iō n̄ pōt inferri qđ
sic se hñt obiectum ad obiectū sicut pō. inter
se. sicut nec z in aliis subordinatis scđm sub et
supz nā obiectum p̄tinetur sub obiecto. Ad
confirmatiōē dicendū sicut fuit dictum i p̄tio
bñtis: i. 5. ca. de vno. qđ potentiarum dispa-
ram sūt oīa oīo obiecta dispa. vt p̄z de sono z
colore respectu. s. visus z auditus. sed potentis
subordinatis oīs qđ sicut potentie sūt: subordina-
te ita z obiecta. ita qđ obiectum pō. inferioris ē
et obiectum pō. superioris. sic se hñt sensus z in-
tellectus. Ad 2. m̄ p̄ncipale dicēdum qđ singla-
re nō hñt qđ quid est p̄p̄m distinctum a qđ quid
ē sp̄ci. qz nō hñt qđ quid ē p se p̄tio lz nō hñt p̄o
hñt tñ per se vt dictam ē. rō qđ nō plus pbat nisi
qđ singulare non intelligitur a nob̄ sub rōe. p̄p̄ia
singularitatis qz n̄ hñt aliud quid a quid speciei
illud at qđ addit vltra sp̄m magis pertinet ad
h̄ccitate n̄ qđ qđ dicitatem. z sic cōcedo qđ singula-
re nō ē diffinibile nec sc̄ibile alia diffinitione vt
sc̄ia qđ sp̄ci. z sic nō sequitur infinitas eē sc̄ias sin-
gularium infinitoz qz vna ē oīam cōiō. Cum
et arguit de noīa ip̄fecta z in potētia dicendam
qđ artifex p̄ intelligit domum in supposito vago
z ex p̄nti z p̄ acc̄is intelligit domū. h̄cc quia nata-
ram domus p se intellectam sequitur singularitas
in eē. z ideo facit domum: singularem per acc̄is
qz p̄ acc̄is facit quod non per se cog noscit. co-
gnito enim vniuersali p̄ acc̄is singulari: rel-
igitur. Ad 3. m̄ nego p̄ntiam: ad p̄bationem
d̄r qđ per eandem sp̄m cognoscitur vniuersale
z p̄ncipale. a. r̄ tñ p̄sideratum. qz vt dictū ē illa
sp̄s sine sit ip̄sa intellectui siue in fantasia
fm duas opiones p̄ rep̄ntat naturā i aliquo sup-
posito vago z. naturā absolute. 3. singulare si/
gnatū qđ ē ip̄a natura circūstantia acc̄tibz
z tñc non habeo. p̄ icōnuenienti qđ eadē sp̄s sic
z sic accepta aliqd sub rōe distincti z indistincti
z rep̄nt. sicut etiam eadem sp̄s ē vniuersalis ē
oīum singularium. ita qđ ē eadē sp̄s z rō cogno-
scēdi plura fm aliā z aliā rōnem. vel posset dari
alia pō qđ qđ sp̄s ē alicuius singularis sit et
vniuersalis. nec sequitur tot eē ite' lectiones vni-
uersalium quot singularium. nā oīs sp̄s singu-
larium n̄ rep̄ntant nisi vnum vniuersale. Qđ
qđ additur qđ abo vniuersale. s. z p̄ncipale simul
sp̄ intelligitur. dicē qđ non oīs sed p̄ imp̄iā volū-
tatis itel. us pōt vti sp̄c nūc ad hoc nunc ad illō

qz intelligimus cum volumus. ex 3. de aīa. z cā
dicit qđ illum vsum p̄cedit cognitio h̄ z illius.
dico qđ p̄cedit ordīne p̄dicto qz illa sp̄s p̄mo
rep̄ntat nam i supposito vago. z. naturā absolu-
te. ter. singulare signatam. Cū addit qđ illa
sp̄s ē ip̄ius vniuersalis p̄tio z. p̄z p̄ idem quid
sit dicēdū. nā p̄tio ē ip̄ius idē dicit vago. nec ex
h̄ sequitur qđ quot sunt sp̄s singulariū tot sūt vni-
uersalia: qz oīa singularia non rep̄ntant nisi vñ
vniuersale: nec oīs sp̄s multiplicari in infinitis
nisi forsan successiue si oīa singularia debēt co-
gnosci z quōlibet intelligatur. p̄p̄a sp̄. z. illa ea-
dem sp̄s rep̄ntat illam naturam vniuersalē ab-
solute. z ex p̄nti z p̄ acc̄is ip̄m sing. are signa-
tū mō p̄p̄posito. Alī d̄r ad h̄cc tertiā rōnem
qđ vt p̄bare qđ p̄ nullā itellectōem quā mō ha-
bemus abstrahendo sit possibile dare nō odam
qđ vniuersale per se intelligitur z singulare per se
z facit. p̄ secūda cōclutione scđi articuli p̄ncipal.
Questio .v.

Trum conceptus generis sit

alins a conceptu sp̄ci.
videtur qđ non. nam hic in ista d̄r qđ
genus nihil ē p̄ter eas que sunt gene-
ris sp̄s. p̄terea si sic ergo genus non p̄re-
dicaret de specie. consequens est falsum. qđ anī
p̄batio p̄ntē ga tunc gen. esset p̄s speciei. s. p̄s
n̄ p̄dicatur formalr de toto. qđ nec ḡis de specie
Contra si non. aut conceptus generis est idē
conceptui vniū differentie vel speciei tantum.
aut conceptui cuiuslibet differentie z speciei
Si p̄mo modo. ergo genus non p̄dicatur nisi d̄
vna sp̄e tantum quod ē falsum. si scđo modo. qđ
tot essent conceptus generis quot d̄farum vel
si tantum est vnus conceptus generis illi vñ cō-
ceptui erunt oīo idem conceptus differentiarū
ergo inter se erunt idem. quozum vtrumqz ē fal-
sum. ergo nec conceptus generis est aliū a cō-
ceptu differentie z per consequens speciei.
Respondeo in ista questione p̄mo pertracta
bo vna p̄m̄ionem. scđo alī dicā ad questionē
Quātū ad p̄m̄ ē vna op̄io. qđ d̄r p̄tē negatiuā
p̄bat rōes pōitas i pede qđis. n. odus ponēdi
ē iste. gen. z d̄r n̄ si sinoīa. d̄rnt. n. p̄ntes mōs
p̄cipiēdi eadē p̄ceptum. qđ sūt rōes d̄f̄minabit
z d̄f̄minat̄is: ita qđ rō generis ē rō d̄f̄minabit
rō d̄rē vel sp̄ci ē rō d̄f̄minat̄is. Sed cōtra
quia si sic qđ in diffinitione est negatio. conseqūs
ē falsum ergo z antecedens. p̄ntē p̄z. nā fm te idē
p̄ceptus d̄r p̄ genus z d̄fam. ergo idem bis dice-
retur. Respōdetur qđ excusatur nugatio p̄p̄
diuersos modos concipiēdi. Contra. quia
tunc est nugatio quādo p̄f̄ctis diffinitionibus
p̄ noīas idem bis dicitur: vt ait p̄b̄ hic i litte-
ra parum post. sed pōitis n̄ n̄ tribus generis et
differentie idem p̄ceptus bis r̄f̄ non cōst̄tē d̄-
fero modo concipiēdi. ergo erit nugatio.

Confirmatur qz per phm hic in ista parum post hic e nugatio bipes pedes habet. tamen e alia rō concipiendi. g̃ diuersa rō concipiendi non excusat nugatēdem. Pre^o. isti modi concipiendi aut sunt eēntialr intra conceptum generis r̃ differētie. aut non sed sunt accidentales proprietates sub qbus concipiūtur. si scō modo nō vitatur nugatio ex quo ille rōnes sunt extra cōceptum que ponit vnum. Si pzo^o. aut ergo vtraq; rō e eēntial intra conceptum sp̃i. aut nō. si non: g̃ diffinitio eēntialiter icludit quod non ptinet ad sp̃m eēntialr si sic. g̃ conceptus generis r̃ differentie sūt simplr alij qz per alias rōnes quas eēntialiter icludunt que sunt de per se conceptu sp̃i. Pre^o diffinitio dicitur esse pzo. i. adequate eadem cum diffinitio. sed conceptus iteratis nō e pzo idem. g̃ alter conceptus generis vel dfe supfluit in diffinitione. ga alter sufficeret. illa g̃ responsio non e bōa r̃ stat rō contra op̃ionem. Quātum ad 2^m pzo ostēdam duas conclusiones. 2° duo dubia excludam. De pzo sit ista prima conclusio. cōceptus generis e in se vnus h̃c ostēdo sic. omnis intellectus h̃ns in se certitudinem de aliquo. r̃ dubitans de oibus determinatibus illud h̃z de illo de quo e certus conceptum vnum alium ab alijs de quibus dubitat. alioquin esset cert^o de nihilo. qz de nullo conceptu. sed intellectus potest esse certus de inherētia cōceptus generis alicui dubitando de quocūq; conceptu sp̃i. vt si per p̃tatem conuertibilem cam genere demonstraret ipsum genus de aliquo demonstratōne quia p̃nta si per mouere demonstraret de aliquo qz sit animal. de quo nascitur aliqua species generis sed dubitat. g̃ intellectus habet h̃ illo genere aliquem vnum conceptum aliu a cōceptibus sp̃i de qbus dubitat. Pre^o differentia sunt diuersa aliquid idem entia. ex quinto h^o r̃ ex. x. ita qz magis v^m sunt differentia in illo in quo conueniūt quas sunt in illo in q̃ differant. alioquin non eēt differentia sed pmo diuersa. g̃ illud in quo sunt idēz e in se magis vnū q̃ illa in quibus differūt. sed sp̃s generis p̃p̃e d̃rnt d̃r̃io r̃ sunt idem genere. g̃ genus e magis vnum q̃ differentie qbus differūt. quod nō eēt nisi generis eēt vnus conceptus. nam si plures. ita essent illi diuersi sicut conceptus differentiarum quo ad hoc quod sp̃s nihil vnum essent. Pre^o. genus p̃p̃e r̃ in quid p̃dicatur de sp̃e. g̃ scōm aliquem conceptum nō eundem sp̃i. ga tunc eēt p̃dicatio eiusdem de se. g̃ scōm aliu cōceptum a conceptu sp̃i. r̃ simlr e de quacūq; sp̃i. sed ille alius a quacūq; sp̃e e vnus i se alijs tot essent genera quot sp̃s. qd est absurdūz. Confirmatur vltimo. quia alias nomen generis non esset vniuocum nisi significaret vnū cōceptum. Si queras quō conceptus generis e vnus. Respondeo qz genus duplr concipitur

vno modo per se pzo vt obiectum adequans intellectum. alio modo per se non pzo. quando. f. concipitur in aliquo concepto adequate i tellectionem in quo genus includitur. puta in specie vel in individuo. pzo modo conceptus generis e vnus numero. sicut intellectio e vna numero. r̃ generaliter ita vnica intellectione numero intelligitur magis vniuersale sicut min^o vniuersale. scō modo conceptus generis distinguitur in diuersis scōm ita qz licet in se sit vnus numero non tamen ibi concipitur. sed e tot numero in quor icludatur. ita r̃ conceptus generis nat^o est eē vnus numero quando concipitur per se pzo r̃ indifferētia ad omnes alios. r̃ e distinctus numero vt in clausis in alijs r̃ concipitur per se non pzo r̃ scōm hoc e verum illud quod dicit^o. x. huius qz genus scōm se e diuersam in diuersis speciebus. Secunda cōclusio sit ista. conceptus generis e alius a conceptu differentie. h̃ statum p̃z quia differentia non p̃cipiat gen^o nec e conuerso. sed sunt oio alterius rōis. vnde conceptus generis e ita alius a conceptu differentie qz e pmo diuersus in nullo conueniens cum eo. vt patebit in sequenti questione. r̃ ex hoc sequitur qz e alius a conceptu speciei sicut p̃tate a totali. nam sp̃s essentialiter r̃ formaliter icludit cōceptum generis r̃ differentie. si g̃ e alius a conceptu differentie sequitur qz e alius a conceptu speciei non totalr sed partialr. De secūdo vnū dubium ex p̃missis. f. quid determinat concipitur p̃ genus r̃ qd per differentia. Respondeo p̃ differentiam concipitur vltim^o act^o quo species e illud quod eēz per genus concipitur potēiale respectu illius actus vltimi. h̃ de claro sic. nā scōm phm capitulo p̃cedēti. Sic ratio. i. diffinitio se habet ad rem. sic p̃tes diffinitionis ad partes rei. r̃ e octauo huius dicit^o. qz terminū. i. diffinitionem oē orationes logā. r̃ exp̃mere quid r̃ quale. in sp̃e autem que p̃p̃e diffinitur non sunt nisi due p̃tes eēntiales. f. act^o vltimus quo species e illud quod e r̃ potentiale respectu illius actus vltimi. ergo differentia vltima specifica a qua e vnitas rei r̃ diffinitōis includit p̃tate de suo per se intellectū actum vltimum in re qui e cā vnitatis rei completius generis autem p̃ximum p̃tate includit p̃ se p̃ximum potentiale respectu illius actus. Scōm du^m occurrit quid istis conceptibus generis r̃ differentie correspondet in re. Respondeo qdā qz in re sufficit differentia intentionis que quides differentia nullam differentiam nec p̃p̃ōne actū ponit in re: sed tantum potentiale: sic intelligēgo qz ipsa res e nata facere diuersos cōceptus in intellectu. ita qz ista differentia actū e solū in intellectu concipiente: nec vt dicunt sufficit ad hoc differentia rationis que est quando res nō est nata facere nisi vnum cōceptum qui tamen concipitur sub diuersis modis considerādi. vñ

Septimus.

secundū istā opinionē dīa rōis non sufficit ad differentia generis. & differentie vt argutū est i p articulo contra primā opinionem. Sed p qz nec ista differentia intentionis sufficit nam concipiendo genus aut concipitur aliquid rei in specie aut nihil. Sicut de dīa. Si nihil. ergo isti cōceptus videntur fictici non reales nec p consequens dicuntur de specie. Si aliquid. aut idem aliquid aut aliud. Si idē. tunc erit idē cōceptus generis & dīe quod ē falsū. Si aliud hādeo pzo p qz in re ē aliq differentia prior differentia conceptus. Dices qz aliquid rei concipitur & idē nec sequitur qz idem conceptus qz eadem res nata ē facere diversos conceptus. Contra vna res nata ē facere vnum conceptū adequatū. qz alias n vni eēt cognoscibile nec vnicō actū cognoscibile. s; illum conceptū sibi adequatū formando vt imutare intē qz nā tūz est ipsū imutare. ergo nō formabit nisi vni conceptum. Pre ad pncipale oīs dīa pōz naturaliter oī actū rōis ē dīa ex natura rei. sed obiecta naturaliter precedūt actus & distinctio obiectoz distinctionē actus maxie qn bec illa cāt vt hic ponitur. q differentia intētionis q ē inconceptibus concludit dīam pzozē in obiectis q ē realis vt saltē aliq ex natura rei. Aliter. q dicendū q ne habeamus concedere conceptus. s; dīa dīa generis & dīe esse ficticios. o; q illi corzpondeant aliqua in re aliter diversa vel distincta aliquo modo ex natura rei. sic qz circūscripta oī operatione intellectus agentis vel possibilis & oī actū intellectū p supposito vel cōcomitante est in re differentia sed talis dīa h; gradus secundū qz genus & differentia pnt sumi ab alia & alia re. puta si sint diuerse forme in aliqua spē sicut in homie. ita qz ab vna sumatur genus & ab alia dīa. l pnt sūi ab alia & alia realitate. puta si sit spēs simplex vt albedo. p dicitur differentia realis. & dicit differentia formalis utraq; tamē est ex natura rei. Ad primū in oppo iā dictam ē supra i sententiando qz actozitas alegata ē truncata vñ additur aut si est ē quidē vt materia. & bec 2ª pars distinctionis ē vera & predictum ē. Ad 2^m nego cōsequentia. ad probationē cōcedo qz conceptus generis ē partialis. pō at licet non predicatur de toto p modū partis. tñ significata denominatiue predicat. genus at licet sit pō speciei tamē denominatiue predicatur & sic significat totū vt pte p modū totū vt ait Anic. s; meth. in abstracto at vltima abstractione n predicatur vñ ista ē falsa. homo ē aialitas. vt humanitas ē aialitas. Contra qz p dicitio denominatiua excludit p dicationē in quid. sed genus predicat de spē in qd ergo zē. Rñō duplex ē denominatio vna ē subiecti ab accidēte. alia totius a pte essentiali p ipedit p dicationem in qd & secūda non excludit ipsā & tal

ē de nominatione spēi a genere. genus at ē pars essentialis speciei.

Questio

.xvi.

Trum differentia diuisiva generis inferioris includit formaliter dīa. & superiorē. vt qz sic. nā qd predicatur de alio per se p mō includitur formaliter in illo sed differentia superior est huiusmodi respectu inferioris qz minor probatur hic in lra. vbi dicit qz in diuisione generis o; procedere per differentias p se & tunc secūda diuidit pzozē p se. nā fissio pedum ē pedalitas. qd at p dicit de alio in abstracto predicatur per se p. Preterea. si nō ergo differentie specifce eēt primā predicata pō ē falsū ergo & antecedens. pō cōsequentie qz tunc non haberent genus aliquod distinctū de eis per se qz genus superius non predicat de eis. nec differentia superior p te. illa at sunt prima predicata & per consequens generalissima d quibus nō predicantur predicata priora p se & tunc sequitur qz ppositio negatiua negans differentiam vnam ab alia para rationale non ē irrationale ē immediata. Pre. qz si nō differentia inferior nō diuersificat ipsum gen p se pō est falsum. qz aial hoc ipsū qd ē diuersū per differentias diuersas. vt dicitur decimo h^o pō pō. qz in genere diuisio si sit iter mediū non est nisi genus superius & differentia p sicut uti na eius. sed genus superius nō includitur i differentia superioribus. p. nec dīa cōstitutia puta sensibile constituens aial non distinguitur per differentias vteriozes qz ipsa non includitur i illis te. ergo. genus inter mediū se h; ad ipsas differentias inferiores sic pō ad actū s; potentiale non distinguitur s; s; cōtū per actū q ē ex rōem eius & cōuerso. qz zē. Contra qz si sic. qz in dīa erit pcessus i infinitū pō ē falsū. qz aīō pō cōsequentie. qz si dīe inferiores includerēt superiorē ergo eēt dītes nam. differentia sunt diuersa aliqō idē entia. i aliquo ergo conuenirent. s; in differentia superiorē & different differentis & tunc querā de illis vtrum includat differentia superiorē tñ qre l pcedit in infinitū l stabitur ad aliquas differentias q in nullo conueniunt nec includunt aliquod cōe. Pre si sic qz dīa inferior erit spēs pō ē falsū qz tūc eēt plura genera qz. x. cū tal dīa nō sit spēs alicuius illoz genēz. pō pō oē qd h; p dicitū d eo i qd & differentia dēz i qle ē spēs. qz cōpō ex genere & differentia. sed tal differentia inferior h; superiorē dicit de eo in qd h; te & alia q dīe ab opposita dīa q dīe d ea i. qle qz ē spēs. Rñō hic ē vna opinio q dicit qz differentia superior includit i inferiorē. qd pbat p textū pbi. tā qz hic dicit qz vltima differentia sen final ē s; rei qd nō eēt nisi includeret alias pcedētes at nō eēt substantia re. tum qz hic dicitur qz

.i.

in diffinitōe n̄ oꝝ ponē alias differētiās sꝫ solum
 mō vltimā. qꝫ si alie apponā cū p̄ erit nugatiō
 vt dicēdo aial bipes h̄ns pedes trāspōndō dif
 finitōes. nā dicto bipede sup̄flnū ē ponē h̄ns pe
 des. tū qꝫ h̄ dicit qꝫ i suba n̄ ē ordo. sꝫ si iserioꝝ
 disse rētia n̄ iclndit sup̄ioꝝ erit ordo. qꝫ vna p̄
 oꝝ alia onsterioꝝ. Cōtra istā op̄inione arg. f̄ dū
 cēdo rōes. p̄ p̄mā. qñ dicit qꝫ vltia differētia
 ē suba rei. sꝫ qꝫ diffi. indicat subam totā rei. sed
 de suba diffiniri n̄ solū sūt oꝝ differētie sꝫ etiā
 gen. sꝫ gen. vlt ē de p̄ se intellectu differētie vltie
 l gen. sup̄fluit i diffinitōe. qꝫ vtrūqꝫ ē fallū. sꝫ il
 lud ex q̄ seḡ. f. q. final d̄ra sit tota suba rei.
 p̄re. oꝝ diffinitio hꝫ p̄ oꝝ: sꝫ sic tota diffi. tot
 tā rē exp̄mit. sic p̄ p̄tē. sꝫ differētia final ē p̄s dif
 finitōis. sꝫ exp̄mit p̄tē rei. n̄ totā subam rei. Cō
 firmat. qꝫ eodē mō tractat h̄ p̄s de diffinitōe:
 2 i. 8. h̄. vbi dicit qꝫ idiffinitōe duo ponit rē
 spectu quoz vñ ē vt materia aliud vt forma.
 Ad formā dico qꝫ sic dēm ē exponēdo litte
 ram: qꝫ p̄ h̄ns n̄ itelligit qꝫ differētia sit tota s̄ba
 rei. nisi p̄pletie. q̄ten. ab illa d̄ra est tota s̄ba rei
 p̄pletie. 2. rō reduc̄. f. q. ad scia sua seḡ nu
 gatio 2 n̄ nobis nā ois diffinitio l̄ d̄at p̄ gen. p̄m
 2 differētiās intermedias vsqꝫ ad vltimā. l̄ p̄ gen.
 p̄xi. 2 differētiā vltimā specificā. Si p̄m seḡ
 p̄te nugatio. qꝫ tūc differētia intermedia ponet i
 diffinitōe. 2 differētia vltia iclndit oꝝ intermedias
 vt tu dicit. sꝫ differētia interme. dicit bis semel i
 se 2 semel i vltia differētia. si 2. seḡ idē. nā ge
 nus p̄xi. iclndit differētiā suā p̄stutūā 2 vlt
 timā iclndit eā s̄tr: vt tu dicit sꝫ bis dicit puta
 dicēdo aial rōale. qꝫ sensibile iclnditur i animal
 qd̄ p̄stutū: iclnditur et i rōali s̄m te. sꝫ bis di
 cetur. Dices qꝫ diffinitio n̄ sic d̄at sꝫ p̄ gen. p̄m 2
 differētiā vltimā. Cōtra: tū qꝫ ē s̄ p̄m hic in
 littera: qꝫ ois diffi. vlt dabit p̄ gen. p̄xi. 2 vlti
 mā differētiā l̄ p̄ gen. cū alijs intermedijs. nā
 qꝫ h̄ vlt bocti. exp̄sse libꝫ dionū: vbi dicit qꝫ p̄
 i diffinitōe accipiēda ē gen. cū differētia. 2 vidē
 dū ē de diffinitōe si sit p̄uertibil cū sp̄c diffinici
 da 2 si min. fuerit accipiēda ē alia differētia et
 gen. cū differētia p̄oꝝ erit loco generis. 2 sic q̄
 vsqꝫ reddat sp̄c diffinici d̄ā s̄ n̄ iclū p̄m gen. po
 nendū ē cū vltia differētia: sꝫ et cū oib. intermedij
 Ad formā dicēdū sic dēm ē exponēdo litte
 rā: qꝫ n̄ ē intentio p̄bi qñ sine nugatiōe posset dari
 diffinitio p̄ gen. 2 differētiās multas. sꝫ qꝫ vltia
 differētia ē p̄pletia 2 p̄fectia substātie rei. qꝫ si n̄
 seḡ nugatio vt dēm est i exponēdo litteras.
 3. rō reduc̄. p̄bādo qꝫ i suba ē ordo. nā
 ois suba diffinibil p̄p̄it ex qd̄ 2 q̄li. ex. 8. h̄. et
 for. ē p̄oꝝ maia 2 magis ens: vt dēm ē sup̄za. et
 act. est p̄oꝝ p̄oꝝ tpe 2 p̄fectōe. ex. 9. h̄. sꝫ i diffi
 nitōe vna est p̄oꝝ vt mate. alius act. vt for. sꝫ
 ibi ē ordo. 2 p̄ ois i suba diffinibil ē o: do. Ad
 formā itā dēm ē i exponēdo litterā. f. q. p̄ h̄ itel
 ligit qꝫ alijs 2 alijs ordo n̄ fac̄ nec tollit nuga

tiones. qñ sp̄ seḡtur nugatio negādo h̄ qꝫ ab vlt
 tia differētia sit vnitas 2 suba rei p̄pletie. A
 liter s̄ dō ad qd̄em qꝫ d̄ra iserioꝝ n̄ iclndit for
 malr sup̄ioꝝ p̄p̄ rōes tactas: tū qꝫ est p̄fectus
 i isinitū i differētijs. tū qꝫ differētia cēt vna
 sp̄c qꝫ sp̄ nuga. cēt idiffinitōe. Ad argūta
 i op̄m. ad p̄m dico qꝫ minor ē falsa ad p̄bāoem
 dico qꝫ auctoritas. Ap. itelligenda est n̄ p̄dicati
 ue sꝫ d̄siue. n. n. vlt p̄ h̄ nisi qꝫ differētia sup̄e
 rior d̄dai p̄ differētiās iserioꝝ p̄ se. qꝫ is
 fio pedis solū d̄dit h̄ns pedes 2 n̄ pedaltas p̄
 dicitur de fissione pedis p̄ se p̄. Ad 2. nego
 p̄nam ad p̄bōem dō qꝫ habē p̄dicatū i qd̄ p̄ne
 nit duplr iozmalr 2 directe. vt solū denoiatiue
 2 indirectie. d̄ra it n̄ hꝫ p̄dicatū i qd̄ formāl. ga
 differētie n̄ h̄nt cōe p̄dicatū de eis i qd̄ p̄ se. p̄ in
 tellige s̄ differētia q̄ solū ē differētia. nā ois
 talis ē se tota diuersa. sꝫ tū differētia hꝫ p̄dica
 tas i qd̄ n̄ formāl sꝫ denoiatiue. s̄ ip̄m gen. q̄re
 nus saltez indirecte est i genē. 2 p̄ h̄ nulla dif erē
 tia est generalissim. qꝫ ec i genē q̄cūqꝫ mō r. p̄
 gnat generalissimo. Ad 3. nego p̄nam. ad p̄
 bāoem dō qꝫ gen. sine iseri. sine sup̄ius se hꝫ
 vt potentiale et distiguitur p̄ differētiās sicut
 materia p̄ formā. nec reputo icdūeniens immo
 nec qꝫ potentiale vidatur p̄ actualē 2 qꝫ est cē
 rdem eius. 2 sic sit dictum ad qd̄em

Quæstio

Truu vniersale sit aliqd i reb. videt qꝫ sic. nā
 oē qꝫ est tale p̄ p̄cipatōem reduc̄
 ad aliqd tale p̄ cētia. aliogn tale p̄
 p̄cipatōem erit p̄m tale p̄ cētia. sꝫ singulare ē
 tale p̄ p̄cipatōem. vt hic bō p̄ p̄cipatōes hois
 aliogn hō n̄ p̄dicaretur de singularib. sꝫ hō vni
 uersal ē hō p̄ cētia 2 p̄ ois ē i reb. p̄re. s̄ba
 ē p̄m ens vt dēm sūt sup̄za: 2 ens reale. qꝫ itel
 lectas noster n̄ cat nisi accūs sꝫ 2 substātia est
 substātia. 2 ponitur vniersal. sꝫ vniersale ē ali
 quod ens reale. Cōtra p̄ h̄s hic i littera. tū
 qꝫ substātia vniersalē ē p̄p̄a sibi 2 non inest
 alteri. tū qꝫ substātia n̄ dicitur de sub̄iecto vni
 uersale at sic. tū qꝫ alias logica q̄ est de vniuer
 sali cēt scia realis qd̄ ē falsum. Rādeo in ista
 qd̄ne p̄ q̄sdā opi. p̄tractabo 2 ad questionē alr
 r̄idebo. Quātū ad p̄m ē vna opinio platōis
 s̄m qꝫ Ap. iponit sibi q̄ ponit ideas p̄p̄ triplicem
 rōem tū p̄pter estitate formālē rep. vt videtur
 p̄bare p̄zia rō de p̄cipatōe posita in pede. tū
 p̄p̄ sciaz q̄ ē tū de necessarijs singularia at sūt
 corruptibilia. tū p̄p̄ generatōes. nā s̄m platōe
 gener. as p̄ticulare n̄ sufficit. Sed ista opinio
 si ponat idea cē q̄sdā subst. itia sepatam a motu
 2 ab accūsib. p̄ accūs nihil h̄ns in se nisi naturā
 specificā p̄fectam q̄stam p̄t ec p̄fectam 2 passio
 nes forte p̄ se sp̄c aliogn in ip̄a nihil sciretur
 si in q̄ sic p̄oat n̄ p̄t bñ ip̄o vari. qꝫ n̄ videtur
 repugnare absolute rōi entitatis tale singularē

Septimus.

sic nā habēs nec absolute hoc improbat. Ap. sed quatenus ponitur incorruptibile et eiusdem rationis cū corruptibilibus ut arguitur Ap. contra hoc i sine huius. ex hoc q̄ corruptibile et incorruptibile dnt plus q̄ genere s̄ i. 7 ut dicitur fuit supra arguatur non impossibilitat sed nē necessitas. quia enim nihil non manifestam ponendū ē a philosophantibus nisi necessitate. ideo Ap. arguitur contra ideas ostēdēs q̄ non sunt necessarie pp̄ illa p̄opter que ponuntur. qd̄ eis non ponuntur entitatē nec ponuntur scias probatum ē supra ca. 4. Utrum autē idē ē. qd̄ autē nō pbatur generatiōes pbatur. c. sequenti. horuz at que sūt et ita similiter nō sūt ponēde ydee Si autē ulterius ponat plato v: sibi iponitur q̄ dicta ydea ē formaliter vniuersale ita q̄ p̄ idē p̄tatem predicatur de isto corruptibili p̄dicatione dicente s̄ ē hoc. nati v̄ includere contra dictionē. s. q̄ idē numero sit quiditas multoz dier for. et sit eX ipa ga aliter nō ēt incorruptibile. s̄ creō p̄imū modū illa opinio nō v̄ impossibilis s̄ nō sit necessaria. s̄ 2. 2. ē impossibilis Alia ē opio loquēdo de vniuersali secūda intētionē Ap. que ponit q̄ vniuersale ē in re. p̄ qua triplar rguū p̄ sic v̄ ē apta nati dici de pluribus. s̄ res ē apta nata dici de plurib. s̄ v̄ ē res pbatio minoris. qz si non. tunc talis aptitudo repugnaret rei nec posset sibi cōferri ab intellectu qz tunc intellectus possz dare. Similif hāc aptitudinē qd̄ ē factū. Pre. 2. sic v̄ p̄dicatur de re. s. de singulari p̄dicatione dicte hoc ē hoc. ut for. est homo. sed impossibile est aliqd̄ p̄dicari de re nisi sit in re q̄ vniuersale est aliqd̄ in re. Pre. 3. q̄ quidē sūptus ē vere res ga ē p̄ncipiū et cā. vt habetur infra ca. 5. sequenti s̄ ipsū q̄ qd̄ ē absolute sūptus est v̄ ē v̄ vere res p̄dō minoris qd̄ qd̄ ē absolute sūptus exprimitur p̄ diffinitōes. s̄ diffi. non ē nisi v̄lis. vt dictū fuit supra s̄ 2. Modus ponēdi talis ē q̄ in re ē gradus limitatiōis q̄ singularare ē hoc q̄ ē ipse. p̄prietas seu d̄ d̄ iudua lis ē etiā ipa. nā per ipsū gradū limitata. et illa nō solū est intelligibilis sine illo gradu idiuindua li. s̄ etiā. nā est p̄ior in re tali gradu et sic p̄ior nō repugnat sibi eē in alio qz vt sic nō ē ad huc limitata ad hoc singularare. et natura vt sic p̄ior ē v̄lis s̄ istā opionē arguitur tripliciter p̄. sic. v̄ ē v̄num obiectū intellectus numero et vna intellectione. numero itelligitur. vt dictus fuit supra ita q̄ intellectus attribuendo ipsam diuersis singularib. attribuit idē obz numero plurico cōceptū. vt p̄dictū diuersis substatij dicendo s̄ ē hoc. s̄ impossibile v̄ aliqd̄ in re sit idē intelligibile numero et sic attribuatur diuersis q̄ v̄le nihil ē in re. Pre. 2. cūctiq̄ in sabie ctam s̄ rōe q̄ s̄z emz inest et passio si ergo hō inest forū. sub ea rōe qua hō est vere vniuersale. vt tu dicit. ergo forū erit vere vniuersale

qd̄ est falsū. Pre. 3. si sic sequitur q̄ sensus habet p̄o per se obiecto v̄le quod ē falsum. p̄ batio consequentie. qz nā nō mouet sensus in quantū hoc. licet nō nisi hoc vt dictum fuit de intellectione singularis. v̄ etiā q̄ intellectus agēs omnino superfluat. si oē v̄le iam ē in actu in re ex se. Contra modū ponēdi arguitur duplicif tus quia sequit q̄ tot sint v̄lia quot singularia quia quēctiq̄ natura in quocūq̄ idiuinduo hēt illā rationē vniuersalis que assignatur. s̄ illam in differentiam ad plura. tum qz in predicatio ne vniuersalis de singulari idem predicaretur de se ipso Alia ē opinio in extemo. q̄ vniuersale tantū ē in intellectu pro qua arguitur per cōmentatorem q̄ intellectus ē q̄ facit vniuersalitatē in rebus sed intellectus agens non ē potentia factiua s̄ actiua. s̄ nihil cāt extra intellectū. Preterea vniuersale est vnum in multis et de multis ex primo posteriorum ergo includit essentialiter comparationē ad supposita vt predicabile ad subicibile s̄ talis cōparatiō non ē in re. s̄ tantū in intellectu cōparate. s̄ 2. s̄ 3. cōtra istā opionē arguitur naz obiectū naturalis precedit actū sed vniuersale ē obiectū intellectus. s̄ vniuersale naturaliter precedit intellectiones quando intelligitur s̄ nō in actu in intellectu nisi per intellectionē s̄ vniuersale nō est in intellectu tantum. Pre. subiectū scie iqd̄ tum subiectū precedit intellectū tantum. Pre. subiectum scie iqd̄ tum s̄z precedit intellectum probatio minoris qz subiectum scie vt sic ē p̄ tale comparādo ad passionē et si p̄ tale. s̄ d. oia et sic pōt eē scia de eo. Quantū ad 2. p̄mo premitam aliquas distinctiones fo inferā aliquid quas conclusiones. De p̄ sit ista p̄ distinctio duplex ē intentio. s. p̄ et secūda. dico p̄imam intentionē. ipsū rem positam in esse intellectu et cognitio d̄ prima qz res dicitur intentio non quocūq̄ modo res sed vt intellecta et cognita voco intentionem secūda quādā relationem seu cōpationem intellectus. qn̄ intellectus cōparat vna primam intentionē ad alterā seu vnam in tellectam alteri. eX intellectus intelligens hominē et intelligens al cōparat vnum ad aliud s̄z rōes p̄dicabilis et subicibilis. q̄ cōparatio ex p̄tē aialis d̄ gen. et ex parte hominis et d̄ spēs. et sic s̄z diuersas opatiōes. format diuersas intentiones secūdas puta generis speciei et indiuindui ē h̄. lita q̄ omnis va intentio ē formalr relatō ratiois. va distinctio sit ista q̄ cui vniuersale sit quoddā concretz pōt accipi dupliciter v̄. p̄ per se significato qd̄ est vniuersalitas. et va intentio q̄ ē quedā relatio rationis. ip̄dicabili ad illud de quo ē predicabile et hunc respectuz rationis significat hoc nomen vniuersale in concreto et vniuersalitas in abstracto. Alio modo sumitur vniuersale pro illo quod denominat ab illa intentione vniuersalitas que est aliqua

Libe.

res prime intentionis nam secunde intentiones ap-
plicatur primis. et hoc secundo modo potest ad huc
accipi dupliciter uno modo pro illo quod est quasi sibi
remotum. denominatum ab illa et intentione
et sic natura absolute sumpta dicitur uniuersa
le quatenus non desit hoc et ideo non repugnat
sibi ex se dici de multis. et natura sic accepta est
indeterminata priuatiue siue negative. Alio
modo potest sumi pro ipso subiecto propinquo: quod est
ipsa natura inde terminata contrarie. ut. scilicet. con-
tra indeterminationi accidentali. quasi habitus
contrario et hoc modo non est esse nisi natura sit actu
indeterminata. ita quod si unum intelligibile nume-
ro dicibile est ob supposito. et illud est proleptice esse
3° distinctio sit ista esse in intellectu contingit du-
pliciter uno subiectiue ut species et habitus se
in alia alio obiectiue sicut non loquuntur. et hoc modo
potest esse dupliciter. uno habitualiter siue in actu
pro quantum. scilicet. est ibi per se manente in intellectu ut in
mediate motum ad intellectionem. alio actualiter
siue in actu pro quantum. scilicet. acta mouet et intelligit
secundum modum infertur pro modo. et non e converso. sicut
p3. De hoc sit ista prima conclusio quod uniuersale
sumptum pro. scilicet. intentione nihil est in rebus sed in in-
tellectu tantum hanc probabo sic. purum ens ratio-
nis nihil est esse in rebus sed uniuersale sic acceptum
est huiusmodi. ut p3 ex dictis ergo etc. Pro prima
conclusionem potest intelligi opinio prius recitata. nam
ista operatio que est intentio secunda non est nisi sub-
iectiue in intellectu comparante. et sic concludunt
rationes ibi posite pro opinione tamen sicut p3
hec opinio in complete loquitur de vltimo sicut pce-
dunt rationes etc. et conclusio sit ista uniuersale
sumptus secundo modo. scilicet. pro subiecto remoto. in-
tentionis est aliquid vere in rebus hanc probabo sic
illud quod circumscribitur ob actu intellectus est esse.
est aliquid in rebus esse sic acceptus est huiusmodi
nam circumscribitur ob actu in intellectus natura lapi-
dis etc. ex se non est hec. sed indeterminata negati-
ue est tale esse est aliquid in rebus. Et ista conclusio
ne potest intelligi secunda opinio recitata prius. et
sic concludunt rationes ibi posite: tamen hec opi-
nio in complete loquitur de vltimo. quod licet natura sit su-
pra sit indeterminata priuatiue ut negative et
contradictorie non tamen contrarie. quod regit ad con-
plemcta vltimo sic. procedunt rationes pro opinionem
Sed in ista conclusionem oritur dubium. ut p3 na-
tura sic sumpta indeterminata et in differens que
non est de se hec habeat aliquid unitate reale mi-
nozem unitate numerale. ex quod ponitur non est h
R. non quod sic pro quod tertia conclusio sit ista. esse
supra secundo modo est unum aliquid unitate reali mi-
nozi tamen unitate numerale hanc ostendo sic. unum
pro est unum obiectum sed potentia sensitiva puta visus
est una pro quod h3 unum obiectum cum unum numero
quod tamen non possit videre nisi unum colorem
numero nec unum per intellectum quod prece-
dit actum intellectus sicut est sensus ergo est unum

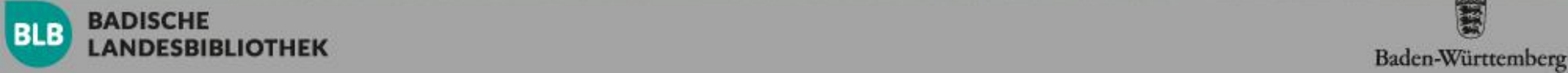
aliqua alia unitate reali. quod sicut obiectum sen-
sus in se obiectum precedit intellectum. ita etiam
secundum suam unitate reale precedit omnem actum in-
tellectus dices quod obiectum pro modo et adequatum sensus
est aliquid esse abstractum pro intellectum ad obiectum
aliqua particularibus obiectis: ita non habet uni-
tatem nisi continentia illa plura obiecta parti-
cularia ita quod obiectum sensus respectu unius actus
vltimum precedit intellectum et tunc est quod singulare
tamen obiectum primus sensus adequatum est aliquid
uniuersale abstractum ab obiectis particularibus per
intellectum etc. p3. quod unius actionis sensus
est unum obiectum secundum aliquid aliam unitate reale. ut
etiam tu concedis. sed non secundum unitatem nu-
meralem. quod h3 alia unitate reale. quod non est numera-
lis. probatio minoris: quod pro modo cognoscere obiectum
h3 aliquid unitate. distinguit ipsum ab obiecto alio quod non
est hac unitate unius predicatum includitur in se
seu sensus non cognoscit obiectum in quantum est distin-
ctum a quolibet quod non est unum illa unitate nume-
rali. ergo sensus non cognoscit obiectum secundum unitate
numeralem. ergo secundum aliquid. probatio assum-
pti. quod nullus sensus discernit hunc radium so-
lio differre uniuersaliter ab alio radio sed con-
tinne variantur in medio quatenus accidentia non
migrat simpliciter si per pro modo diuina ponitur duo
corpora equalia est omnia similia in albedine: tunc
vltimum non distingueret illa duo alba. sed iudica-
ret esse unum album in sensus ergo non cogno-
scit obiectum secundum unitate numeralem. quod
secundum aliam unitate reale. ita quod est uni-
us actus sensus non est unum obiectum h3 unitate
numerale. Pro ad principale in omni genere est
unum pro modo est mensura omnium quod sunt illius generis
ex. x. huius et illa unitas est realis alioquin non esset
mensura nisi secundum considerationem rationis: et
est non esset aliqua entia posteriora que depe-
derent a mensura nisi esset etc. et tunc est intellectus
possit attribueret alteri rationem mensuram. sed illud ta-
le non est unum numero. tamen quod nullum singulare
aliquid generis est mensura omnium illorum que sunt in illo
genere quod in individuis eiusdem speciei non est hoc
prius et hoc posterius ex tertio huius tamen quod
sua species albedinis possit dari duo individua
eque alba. et tunc unum non esset mensura alterius
3° illud prius quod est mensura est unum aliquid unitate
reale quod non est vltimum. Proterea in de se est eque sit
datur super unum ex s^o h^o ca^o de ad aliquid: tunc
sic nullo intellectu exire est similitudo realis h
albi ad illud albi secundum albedinem. ergo aliquid
realis unitas est proximum fundamentum huius re-
lationis. quod talis relatio non fundat super ens ra-
tionis formaliter non est autem unitas vltimum p3 quod h
album et illud album non sunt idem numero. quod ni-
hil unum est idem. simile est sibi ipsi ergo est aliqua
alia. Proterea circumscribitur obiectum intellectus hic
ignis generat hunc ignem similem sibi in forma
quod generans generat sibi simile pro formam ut

Septimus.

dictus est hoc. 7. 2 illa generatio est univoca. sed generatio univoca requirit unitatem forme i generante 2. generato illa unitas non est vltis. sed aliquid alia. 2 est realis. qz circumscripto o intellectui ut dictum est. Preter si ois unitas realis est numeralis ergo omnis diversitas realis est numeralis. pns est salm. 2 2 ans. pbatio sequentia qz vnu 2 multa. id est 2 diversu sunt opposita ex p buius. 2 totiens dicitur vnu oppositoru quotiens 2 reliquu. ex p thopicor. 2 sic fit tati est unitas numeralis tantum est diversitas numeralis. Itē oē diversum est in se vnu. qz vnu dicitur qd est ab vno diversu sicut g est vnu sic 2 diversu g si vnu numeraliter 2 diversu numeraliter. 2 non plus falsitas pntis. probatur tñ qz ois diversitas numeralis inquantu numeralis est ead. 2 tunc tantu differret forte a Platone qd a Brunello. tum qz sequitur ex hoc q tunc non possit abstrahere a forte 2 a platone aliqd comone magis qz a forte 2 a brunello 2 tñ quod libet vlt esset pure significati. pro ista conclusione sunt etiam alie rationes. sed iste nunc sufficiant. Quarta conclusio. sit ista vlt 3° sumptum qd est indeterminatū contrarie non est intellectu actualiter de necessitate pro illa conclusione faciunt rationes contra tertia opinionē. tñ. f. quia oim naturam pcedit actū. tum qz subiectū scie inqstū subiectū pcedit intellectum 2 habitum. Quinta 2° sit ista vlt 3° sumptū ead in intellectu habitualiter de necessitate p illa conclusio. e faciunt rationes contra 2° opinionem specialiter p. f. qz univocale est vnu intelligibile numero. Sexta 2° sit ista vlt 3° sumptū ead illud qd est in rebus pbō hui. tñ qz relatio addita nature qz est in intellectu habitualiter h3 fūdari in re qz illud qd est in re h3 ista relatione. g illud qd est vlt in re. tñ qz aliter ead scia sit de vlt scie do aliqd de vltibus nihil scirem de rebus. f3 tñ de pceptibus nris 2 tunc opinio nostra non imutaretur a vero in salm propter imutationē iexistētia rei. vñ dici pot qz univocale est in re sic accipiēdo qz ead natura qz est in existētia determinata per gradū singularitatis est indeterminata negativē 2 in intellectu obiective vt h3 hāc relationē ad intellectum vt ad cognoscētē est indeterminata pte in determinatione sibi addita per intellectū 2 tunc est cōpletum vlt. sic ad questionē. Ad p^o i oppo^o p3 qz eguocatur de vlt vñ cōcedo totū argumētū. pcludit enim de ipa natura qz h3 id qd est vlt est in reb. Ad 2° per idē nā lbe secūda est substantia 2 est in re est secundum id qd est in re. Ad alia i oppo^o p3 qz argumētū pbi procedūt contra opinionē Platonis 2 concedo qz vlt non est in rebus eo mō qz ponebat plato. Ad illō de logic dō qz logic nō considerat tres se nisi q. en fūdat has itēdones qz logic p se pferat 2 de h^o nō dī artifex realis f3 itēdōnis

Trum

distictio formalis pti
um organicay aialio
fit pp plures formas substantiales re
aliter aut specificè distinctas vt qz nō
nā si sic. ergo manus mortua non est man^o eq/
noce pns est falsū vt p3 supra hīc in 7° 2 in 4° in e
thaurop. g. 2 ans pbō cōsequētie qz qd qz dis/
ferunt. realiter vno corrupto nō est nec^o reliquū
corrupti. f3 hoc posito for^o totū 2 for^o partis
realiter sunt distincte g. corrupta for^o cōi pnta
aia l quecūqz alia pot remanere ppria for^o ma
nus 2 sic eadē qz pns. Contra. actio quolibz no
tificat for^o qz for^o dat eē 2 agē g diversē acti/
ones 2 specificè distincte arguūt formas speci/
fice distinctas. f3 partes aialio organicay habent
operationes specificè distinctas g 2 formas spe/
cifice distinctas. Rñō. f3 ista qstio. possit habē
magnū tractatū qtenus qrit de multitudine et
pluralitate formay. de q materia recolo me p/
lixius dixisse in qdā questione ordinaria. tñ
qstū ad pns sufficit sic pcedā. p. pntia vna opi
nionē. secundo dicā aliter ad questionē. Quā
tam ad p^o est vna opinio tenēs partē negatiuā
modus ponēdi est iste. qz in huius aut i quocūqz
alio viuo esto qz est aliq for^o mixti pcces aiam
illa est vna realiter sed species virtualiter con
tinēs multas pfectiones secundū quas consti
tuit diversā organa que sūt pzi^o i perfecta di
versay operationū. vterius est si det qz aia con
tinet talem formam mixti nō o3 ponere pter
vna for^o. f. aiaz que sit diversarum opationū
2 perfectionū virtualiter cōtēntia. Arguūt
at p ista opinione multipliciter. p qz pluralitas
nō cōponēda sine necessitate. sed in proposito nul
la est necessitas ponēdi tales formas plures cuz
vna. perfecta for^o possit qz qd ille plures qrit est
virtualiter cōtēntia. Preter maior appar et
distictio in corporibus organicis i qstū aialia
sunt qz inqstū mixta sunt. p3 de videre audire
2 h^o. sed pponitur illam diversitatē nō ponun
tur tales piales for^o integrātes vna aiam sen
ficiuā. g nō oportet ponere hāc diversitatem in
for^o mixti. Preter diversā spē nō pntuatur. f3
aial non est vnum cōtinuus g non pstat ex par
tibus specificè distinctis maior pbatur. qz quel
bet illay formay perficeret materiam qz esset
rō pntuandi nō videt posse dici. Confirma
tur qz ex duobus distinctis numero nō fit vnus
numero vt p3 g multo minus ex duobus speci
fice distinctis que magis differūt. Preterea
diuiso verme vtray pars vivit. sicut patet vel
ergo est aia huius spē. in vtray parte vel alteri
us speciei. si primum ergo in toto erat prius
vna for^o spē. 2 habet ppositum. Si 2° g vñ
vermis diuisus erit multa aialia secundum spē
qd non vñ. Preter. sicut aliquid est ens sic est
vnum 2 pfectius ens pfectius est vnum. se aial
est pfectius ens qz ignis. g pfectius est vnum

Liber.

quod non videtur si aial tot formas habet et ignis nisi una
Præ. quibus for^m substantialis cum sua mate-
ria constituit supposita de genere substantie generalis
una est plura supposita si tot habet formas sub-
stantiales specificè distinctas. sic enim arguitur per
ponentes elementa manere in mixto secundum
suas formas perfectas vel imperfectas quia tunc
mixtus est plura supposita. Præterea ex ob-
obus entibus in actu non fit una ut dicitur et sa-
pientia. si plures forme sunt plura in actu non for-
essentialiter est actus. aial autem est aliquod unum. quod non
potest constare ex pluribus partibus habentibus
plures formas. Quamvis ad secundum est alia
opinio tenens premissam affirmatiuam quod reputo veram
per quia sic arguitur per aliquod aial potest separari ab aiali
sine generatione. sed non manet in actu post sepa-
rationem per formam totius hoc est evidens. ergo
per formam propriam quam habeat partem maiorem per
sensum ut si os extrahatur a corpore aialis non
potest dici quod nona for^m generatur. quia ita subito sicut
potest esse illa abscisio si fit in instanti non potest ab agere
te naturali nona forma introduci sine alterati-
one precedente. Dices quod for^m didit sic in aialibus
annulosis. Contra quod os non venit separatim
ergo non habet for^m animati nec potest esse. Dices
quod habet partem for^m mixti que non est aial. Contra
quod diuerse mixtiones sunt in diuersis partibus quod non
videntur esse ab eadem for^m mixti sed ab alia et
alia saltim partiali. Præterea una for^m mixti
non videtur posse informare materiam dispositam con-
trariis et repugnantibus mixtionibus. sed in cor-
pore aialis sunt tales mixtiones ex parte de aial. et per
quod cerebrum est frigidum et cor est calidum. Præ. se-
cundum viam 22. libro de aialibus. cor aialis
habet et tunc generatur quod alie partes aialis et sic est
assignare multas mutationes completas una autem
allam in generatione aialis terminatas ad plu-
res formas. quod est. Si dicas quod non generatur nisi
una for^m mixti. sequitur quod generatio animalis est
vna motus prolixissimus. et quod multe mutatio-
nes contra se habentes ad unam for^m terminen-
tur. quod videtur esse falsum et specialiter habet quia plu-
rimam mutationum numero plures sunt for^m ter-
minantes. Est autem una deus a quod for^m aial habet uni-
tatem. est ne sicut aceruus. Ratio quod habet unita-
tem est a for^m mixti vel a for^m animati quod est vltima et spe-
cifica. si magis videtur a for^m mixti per unitatem cada-
ueris seruanda corrupta anima vel separata.
Sed si quia vnitas perfectionis est vnitas perfectibile
presupposita. ita quod vnitas perfectibilis presuppo-
nitur unitati perfectibilis nec est ab. sed tamen uni-
tatem non potest dare imperfectibili precedentem for^m
mixti quia illa videtur acera cumulus gradus. Con-
firmatur quod sequendo viam istam non potest proba-
ri quod totum vniuersum non est vna materia cõis et for^m
quod quicquid disperat. Ratio ad partem quod presense
materiales precedentem for^m mixti non habet tantam
unitatem quam habent postea a for^m dico igitur quod

sufficit vnitas ordinis in illis partibus. et quod materia
cum illa forma plures ordinem ad formam illam cõis
aliquam illimitatam ut actus ad eam respectu cuius
natura eorum seorsum est potest ad eam. Ad forma-
tionem vero quod non est sine opo enim arguitur for^m. vbi
igitur videtur ultra proprias operationes correspondere
dentes partibus habet proprias formas: aliquid cõis sic
aial et sensat. ibi nec arguitur aliquid for^m cõis
actus cõis oēs formas. in toto autem vniuerso habet
non apparat. quod est opo ignis per ignire aut quod opa-
tio cõis ignis et aque et sic de aliis non videtur.
Dico ergo ad questionem quod in quibus vnitas per for^m
aiali est alia for^m cõis corporis et mixti et per has
quod sunt cõis totum aiali vel vnitas sunt alie partiales
specificè distincte. totum quod organa distincta. nec
rões alterius opinionis cogunt. Ad partem dico
quod ponere istas plures formas est necessitas vlti-
ma de dictione. quod est maxima necessitas. non aliter
per sepe sine generatione ut per rõem procedit similitudo
est et non est. cum esse non possit sine for^m propria.
Ad partem cum dicitur de maiore distinctione apparere
in organo istum aiala sunt et cõis. non est sine habet et ibi
non ibi non apparet necitas vitæ. dictionis sic habet
quod est necessitas ponendi plures formas tales. Ad
partem cum dicitur quod diuisa specie non continuatur habet autem manifeste fal-
sitas est. nona man^m arida continuatur corpori vno aial. et ra-
m^m sic^m rão vno in arbore cum tunc mortuum et viuum
specie distinguatur. et cum dicitur quod aial est vnitas continuatur. dico
quod non est vnitas nisi solida habet lineam reflexam. quod eius
non est necessario vnitas motus potest non moueri man^m per
de quod est. habet est me^m iter vnitas continuatur et vltima et cum
quod quod for^m est rão continuatur. dico quod for^m cõis quod est
alia ab illa. Ad confirmationem cum dicitur quod ex duobus
numero rão. nego vnitas. quod quod aliquid sunt magis vnitas
vnitate idcirco tanto minus nata sunt vnitas ad cõis
nitentem vnitas per se. ex^m alba et nigra magis sunt idcirco
quod materia et for^m quod sunt oio alterius rão et tunc ex^m ma-
et for^m sit vnitas per se non autem ex^m albo et nigro habet sunt idcirco
genere proprio. Ad partem quod procedit de vnitate diuiso.
dico quod partes ille diuise habent aiam eundem specie habet si
for^m habet organa distincta habent formas distinctas
per illam cõis. quod gradus non sunt for^m aiali nec per vnitas vnitas
m^m est plura aialis. Ad partem dico quod proprio est ve-
ritas vnitas habet non idcirco duplex est. vnitas est perfecti-
onis et indiuisibilitatis et cum dicitur quod aial non est perfecti-
vnitas quod ignis si tot habet formas. dico quod falsum est
quod maior vnitas non specie est magis simplex. Ad partem
quod procedit de suppositis. dico quod in eodem esse supposita
plura et in potest ut sunt partes in composito et habet alia
et alia parte materie non est inconueniens sic est in proprio
sed habet ar^m procedit in illa opinione de mixtione. quod cum
libet pars mixti sit mixta in quibus parte mixti est
quattuor supposita et quattuor forme quarum
vna ad aliam non ordinaretur ut perfectibilis
per eam. Ad vltimum cum dicitur quod ex duobus
entibus in actu non fit vere vnitas dico quod ve-
rum est quando sunt in actibus vltimatis et non
carent perfectioni actualitate. sed non est dic in

pōt deus supplē sine cā scōa. nō sic de intrinsecā
 cā cāe intrinsecā iclādūt ipfectionē. s. eē pte cāti. iō
 ad expōem maioris illius dico qd nō ē vcz si sit
 posterī eēntialr z intrinsecā pōtnt ū ab absoluto
 pōzi. **3^m** conclusio sic ista. entitas pōtnt disticta
 a pōtnt ē forma totius qd ē gūitas. **Ad** cuius
 eūidētiā declarabo qnōz p ordinc. p^m dēm ē
 qd forma totius nō ē alia a forma ptis. pnta in
 hoīe ab aīa qd sit supueniens illi z aliquid ipius
 totius z dicat eē forma totius eo qd pfectus cō
 stituit ppo^m qd forma ptis. p bō h^o. qd tūc i hoīe
 eēt aliq forma pstituens hoīem qd eēt pfectoz qd
 aīa itellectus qd ē absurdum dicē. **2^m** dicitur
 ē qd forma totius nō ē aliqd mediū vnico mate
 riam forme ad pstitūcōdū p se vnū cū materia. p
 batio qz qro de illo quō facit p se vnū cum ma
 teria z forma ptis. qz nō ē dare mediū. s. etiā ip
 sa ex se vnitur z stādum fuit i p. vel ē pcessus in
 ifinitum. **3^m** dicitur ē qd forma totius nō ē aliq
 forma vltra formā ptis qd pfectus materiam
 z formā. p bō h^o. qz oē qd pfectus ab aliq vna
 forma hz rōem vni^o pfectibilē. s. materia z for
 ma nō sūt h^o. i. g. rē. Tum p qz sunt alterius rōis
 tūz^o qz vnū ē ppe pfectibile: z aliud ē actus
 pfectus. z bec ē rō qd faciunt vnū pfe. ex. s. b^o
 qd materia z forma nō pfectus aliq vna for^o cōf.
4^m dēm ē qd forma totius ē ipa tota natura
 sine gūitas pstitūcō totam entitatē. ita qd nō est
 forma isozmās: s. forma qd suppositū ē ens gūi
 tatiue. nō sic intelligēdo. qd forma totius sit cau
 sa ipius totius qd cāns totū cū materia z forma
 ptis s. ē ipm totū pscāte z absolute pscideratum.
 eo qd loq^r Aūc. s. metha. qd egnitas ē tūc egnit
 tas. **5^m** dicitur ē qd forma totius ē alia reali a
 forma ptis. s. apparet ex his dicitis z ex pzia cō
 clusione. qz totū dicit aliā entitatē s. illa entitas
 ē for^o totius g. rē. **6^m** ista arguit Aureolus
 qro ingt quō imagiariis istā entitatē. aut enī sic.
 qd ipa fundet sup materiā z formā ptis. aut sic.
 qd soluz sup materiā. ita qd materia sit eius p^m
 subiectum z for^o pnc^m formale. nō pzio mō.
 qz tūc forma i pōtnto entificaret z gūitaret. nō
 at entificaret. qd videt falsū. nec scōo mō quia
 effectus formalis nō differt a for^o sed forma illa
 fm te eēt effect^o formalis. g. nō differt a forma puf
 cuius ē effect^o. **7^m** ista rō peccat multipl. tū
 p qz qrit fundamētū illius cuius nō ē fundamētū
 ppe. tam scōo qd ego dico qd fundamētū ei^o nō
 ē materia z forma nec atez illog. s. eius funda
 mētū p^m z p^m z p^m ē ipm suppositum vlt cō
 positus qd pbatū ē eē aliud a p^m: oī. n. entī
 tati formali corzūdet adequatē aliquod qd si
 cut corzūdet humanitati s. quod dico hō. non
 corpus vlt aīa. z hō dato totus pcessus rōis erit
 nullus. tum s. qz dato qd eius fundamētū esset
 materia z forma pncipiz formale ad buc nihil
 pbat assumit enī falsam qd dicit effectū forma
 lem nō differre a forma. cīa n. effectus. reale di

stinguitur a sua cā. nihil. n. cāt se. vnde volo qd ef
 fectus formalis nō sepatur a forma ga impossi
 le ē aliqd eē formair album sine albedine. s. nō
 sequitur g. nō distinguitur. z sic ad questionē.

Ad primam in op^m dico qd pmen. ibidē nō di
 stinguitur inter illud quod ē p se. z qd necessario
 concurrat. sic at se det vnio ptium z eē totius qd
 necessario concurrant. nō tū oī qd sint idem
Ad 2^m de diffinitione dicit vno^o qd diffinitio
 dicit totā gūitatem diffiniri. nō compōnsiue s. z
 explanatiue z implicatiue qd tūc explicat pncipia
 intrinseca eēntialia diffinitū. **Aliter** dicitur qd
 diffinitio ē quodda totū hōis ptes sicut z diffi
 nitum. Sicut g. ptes diffinitionis se hnt ad par
 tes diffinitū: sic totum ad totum. sicut supra dic
 tum ē in hoc. **7^m** z sic tota diffinitio ē aliud a suis
 partibus sicut totum diffinitum ē aliud a suis
 partibus. tota g. diffinitio indicat totā eēntiam diffi
 nitū. nō obstat qd diffinitum sit aliud a suis par
 tibus. **Ad** 3^m dicitur qd pcedit ex falsa ima
 ginatione. non enim forma vnif materie mediā
 te entitate totius vt dictum fuit in scōo dicto
 3^m conclusiouis. nam illa entitas sequitur vnionē
 carum sicut effectus cām. nec illud quod addit
 ē pzie dictum quia tūc vita vniretur viuo me
 diante. nā vita nō ē forma que vnif. sed magis
 ē sequens vnionem aīe cum corpore. qz vnire
 vnionibus ē esse fm p^m in scōo de aīa. **Ad**
 quartū nego p^m: ad p^m bat ionem dicitur qd
 nō oīs vnitas addita facit alium numez. sed tā
 tum vnitas partialis z materialis. qual non est
 vnitas totius. z ideo non ponit in nūez cū alijs

Explicit septimus liber.

Questio

Prima

Q

De octa

unz libzū qritur vtrum in
 motu alteratōis oīz manē
 idē subm simplr sub vtro
 qz terminoz videtur qd sic
 p p^m h. c. in littera. z ha
 betur idē p dō generatiōe

vbi distinguit generatio simplr ad altatōne p b
 qd i altatōe maet idē lfm simplr sub vtroqz ter
 mino nō sic i generatōe s. totū trāsmutat in totū
Lōtra. nā si ex aq genē ignis pcedit alteratō
 i materia tāqz dispō ad formā ignis sic calefac
 tio. illa alteratio durat vsqz ad istā qd itrodncit
 g dū vltim^o for^o ignis. illa autē calefactio cū sit
 motatio finita oīz qd terminet. g. i terminabilē i istā
 ti qd itrodncit for^o ignis: i alio istāi citra. si def
 pzin^o hōo ppo^m. qz tūc ē ignis z non aq que
 fuit subiectum alterationis in termino a quo.
 Si detur secundum cū inter quos dū istātia sit
 tpe mediam sequit qd in isto tpe interme^o cum

ctioz recipit calitatem a pfectiozi: nec et tota ca-
litas e i ca pfectiozi sed aliqd addit ca pfectioz
in tr q effectus pot esse pfectioz a ca pfectiozi
cum ipsecta z n pot ee a sola pfectiozi. hac opte-
tenco pp roes cōtra pma factas Ad argm in
oppositū factūz dicendū ad minozē q mēstrua
n solum sū: materia sic q i e'o nulla sit ins vis
actiua. Ad pbm expōitur q mater n e cau-
sa agens pncipal: ipa. n. mīstrat materiā pl quia
corpna pl plus formaf de materia mīstrata a
matre q de materia mīstrata a patre: pp hoc
appropate mēstrua dicitur materia pl afr ne-
gatur phis i pposito qz Galie. q fuit magis ex-
ptus in talib' dicit opm z ita exptis magis cre-
dendum ē.

Questio

Trum in oi generatōe z cor-
ruptiōe simplr fiat re-
solutō vsqz ad materiā pma videf q
nō. qz vel in eodē istāi eēt i materia
forma corrupti z for' generati v' in alio z i alio
Si i eodē g simul erit s'rie fo. me i materia. qd
ē absurdum. si i alio z in alio cū iter qubet duo i
stantia sit tps median eēt aliqd tps i q materia
pzia eēt sine oi forma z cū ipsa de se sit indiffe-
rens ad oēs formas n magis generaret ex eo
vna for' q' alia. z p'ns natura frustra egisset
ad disponēdam materiā i toto tpe pcedenti
Sed s'riū videtur velle phis hic in littera.
Rūdeo q in oi generatōe z corruptiōe simplr
oz fieri resolutionē vsqz ad pma materia z b sta-
tū v' n stati: stati qd ē in hūit' v' vna formaz
sed n stati i hūitibus plures formas i hoie n. in
q n dubito eē plures formas sepata vltia for'
specificā z corruptio hoie. puta i moze: remanz
materia sub for' i cōpleta corpore q n ē aliq
spē spe' s' ē natural' i p'nuo fluxusqz ad ma-
teriā pma aqz de illa materia aliqd specificē
dūctūz generat. q corruptiōe ppleta p'oz die
nature: i'roducitur ab agēte naturali forma ali-
qua specificā: puta for' vermis vel plā e. Sed
z generatio vnus ē corruptio alterius. s'z hō in
mozte corruptipit. g statim aliqd generatur.
quare fm te nō oz fieri resolutionē vsqz ad ma-
teriam pma. Rūo. qz hō in mozte n corruptipit
corruptiōe vltiata. s' qz ad oē illud qd ē aliqd
eius. qz adhuc remanet forma aliqua q fuit de
eētia hoie: pfecta at vltimata corruptione ne-
cessario aliqd generatur qz materia natural'
n existit sine for': z sic corruptio vnus ē gene-
ratio alterius z eōnerfo. sed i hūit' vna solā
formā n oz tm expectare. s'z corruptio aer stati
generat ignis si ignis debeat ex aere generari
Ad aliud qd obijcit dicēdū q pcedit ex fal-
sa imaginatōe n. n. ē itelligēdū q i eodē istāi
vel alio z alio sint i materia for' corrupti z for-
ma generari. s'z i eodē istāi vna desinit eē z alia
icipit pzio eē. nec ex hoc segtur q in eodem istā

ti sint in materia forme s'rie. s'z qz i vno instanti
vna icipit z alla desinit. z ideo nō ē dare instans
vel tps i q sit materia sine forma. nec p'ns nar-
tura frustra agit qz in illo instāi materia ē ita di-
sposita ad vnam iormā q nō ad aliam. nec est
dare materiam nadā

Questio

Trum suba corpis sempiter-
ni puta celi sit vere cō-
posita ex materia z forma videf q
sic. nam in oi eo quod monetur oz
imaginari materiā ex z' b' mot' ei docuit mate-
riā s'z celū vt p' monet. ergo celū h'z materiam
Pre'. corp' celeste ē aiatū. g cōpōitū ex ma-
teria z forma. a'ns p' p' pbm z' de celo z mūdo
z cōme. ibidē. z. xii. meib. ex itentōe. s'it' A'uc. 9.
meiba. sue exp'sse dicit q celū ē aiatū. p'na p'z z'
de aia. qz aia ē act' corpis phis. zc. Cōtra b' c
d' i textu q nec ois rei ē materia. sed qz ē gene-
ratio z trāsmutā' ad iunctē. q' cūqz. n. sine trāsmu-
tari sūt cū ē hōz materia. tūc sic. illa q n sunt
trāsmutabilia ad iunctē n hnt materiā. s'z corpa
celestia sūt h' p' s' zc. In illa qōe pp argū
scā duo sūt vidēda. p' v'z corp' celeste sit vere
p'pōitūz ex materia z for'. z' v'z sit aiatū. Ad
v'z qz istoz pot' d'pl'r i'nderi. s' fm v'z A'z. z s'z
v'z i' beologoz. Si fm v'z A'z. sic dico duas cō-
clutiones. p' p'clusio sit ista i celo n ē p'pō ex ma-
teria z for'. h'c o'ido sic. ois po' passiuā mate-
ē i po' d'ictōis ex v' h'. s'z nec celum nec aliqd
in celo est in potentia contradictōis. ergo i celo
non est materia probatio minozis nullum semp-
piternū est in po' cōtradictōis qz quodcūqz
sempiternū est necessariū ex v' huius. sed celūz
ē sempiternum fm pbm in pluribus locis e. go
celum non est in potentia contradictionis nec
aliquid. quod sit in ipso. Confirmatur ratio
ga si materia sit in celo ergo celūz est naturalit'
corruptibile. consequens est falsum et contra
pbm primo celi et mundi. p'na p'p'oz qz ma-
terie est annexa p'natō que sp' imaginatur ad
maleficium. primo phis. materia ē est qua res
pot est esse et non esse. ex 7' huius ca' 7' Rū
detur v'nomodo q in celo est materia non tū ē
corruptibile. quia non habet contrariū agens
qd possit ipsam corrumpere et ideo remanet in
corruptibile. qz omne qd corrūpitur a suo con-
trario corrūpitur. Contra dubitatur. tūz ga
illa solutio non enacnat quin celum sit corrup-
tibile quantum est de se. quia habet in se p'nci-
corruptionis. s' materia qua res pot eē z n ē
sicut ignis esto q nō corrumpatur quod phis
negaret. tūz quia fm pbm omni potētie passi-
ue respondet in natura aliqua potentia actiua
si igitur celum est corruptibile de se vt habes
concedere ponendo ibi materiam. opoztet i na-
tura dare aliquod agens qd possit ipm corrū-
pere. Aliter respondetur q in celo est mate-

Octauus

ria nō tñ eiusdem rōis cum materia istoz in se
rioz. 2 iō illa materia nō ē i po^o dictionis nec
potest q̄tum est de se transfari ab vna for^o
in aliā. Contra. qz si sic ḡerant due materie
p̄ime alterius 2 alteri^o rōis. q̄ns ē sal^m ḡ 2 aīis
poz bō falsitatis p̄ntis. tum qz non sūt duo si
nes p̄imi nec duo efficientes p̄imi alteri^o ra
tionis. ḡ similiter nec due materie alterius rōis
tum qz du^m ē vñ sit illa alteritas in hac mate
ria 2 in illa cū sola for^o distinguit 2 sepet. ex 7°
huius. tum qz concessa hac alteritate saltē illa
materia in celo ē i potentia ad hanc formaz q̄
habet 2 ad p̄inationē huius forme. 2 ita de se
erit ipō^o contradictionis. sed materia non est
de se rō corruptibilitatis in q̄tū ē i po^o ad aliā
for^o ab ea quā hz. s. in quantū ē in po^o ad p̄ia
riem for^o quā hz. s. celū ē corruptibile. Ali
ter n̄ detur qz in celo ē materia 2 eiusdē rōis n̄
tñ ē i po^o dictionis qz forma ei^o complet 2 la
tiat ipsum suū appetitū 2 ideo ista sibi sufficit.
Contra qz nulla for^o cōplet appetitū sue
materie respectu alterius for^o nisi qz dat actū
oppo^o p̄iuationi istius forme. sed forma celi
non dat actū oppo^o p̄iuationi forme ignis p̄
at̄ celum eēt formaliter ignis. ḡ for^o celū nō cō
plet appetitū sue materie respectu forme ignis
maior p̄ qz si materia in celo ē eiusdē rationis
capax forme ignis 2 cuiuslibet alteri^o. P̄re
nulla for^o cōplet appetitū sue materie nisi for
maliter vel saltem virtualiter contineat in se oēs
formas quibus sua materia ē p̄iuata. s. forma
celi non ē huiusmodi. ḡ 2c. probatio minoris.
qz nō formaliter p̄ qz etiā non virtualiter p̄
de anima intellectiua nullū enim ip̄fectū cō
tinet virtualiter perfectius se. aīa autē intel
lectiua ē forma perfectissima oīuz. Secūda cō
clusio sit ista. corpus celeste secūda viam philo
sophi nō ē animatū hoc apparet ex p̄ima con
clusionē qz si sic necessario hz materiam cū aīa
sit actus corporis 2c. P̄terea vñ eēt aīatū
formaliter aīa intellectiua tātū vñ cū hoc aīa
aīalia. puta sensitina. q̄quid deo segtar qz hz
materiaz cū aīa sit actus corporis vt dictū est
2 per oīs corruptibile vt deducit p̄ima con
clusio. P̄terea. vel. celū eēt tantum aīa. s.
intellectiua qz philosophi nō ponent ibi aīa
nisi intellectiua. vñ p̄ter animā que eēt de eēt
tia celi erit aliqd aliud per se p̄fectibile per ani
mā. non pōt dari. p^o qz cū celū sicut p̄ sit for
maliter q̄tū segtar qz solus intellect^o erit q̄tū
q̄d n̄ ē itelligibile nec pōt dari. qz tunc celū
eēt i potentia passiva 2 i potētia dictionis. ḡ
non erit sempiternū 2 necessariū. Sed p̄ h̄
2° d celo 2 mūdo dicit celū eēt aīatū. R̄no. si
2y. sine cōmē. ponat celū aīatū formalr aīa q̄
sit per se de eētia celi stātim recedit a p̄ima cō
clusionē 2 dicit sibi ip̄i. exponitur tñ vbi sciē
dū qz aīa hz duplex officiū respectu corporis

.i. iformandi 2 mouendi. nam 2 ē forma corpo
ris 2 ē motrix corporis vbiqz; ergo philoso
phus vocat animam celi exponentiā c̄ f3 con
ditōnes q̄ anima ē motrix 2 nō formā 2 illa aīa
ē intelligentia p̄pria cōiuncta huic orbi in
rōe mouentis 2 non in ratione informantis.

Et qz hec sit intentio p̄bi vñ posse p̄bari ex
8° p̄bi. vbi dicit p̄bi qz p^o mobile diuiditur
in duo quoz vnū per se mouetur 2 aliud ē p
se mouens imobile oīno 2 per se 2 p̄ accūs illō
quod mouetur ē celum. s. impūs imobile c̄ in
telligentia. sed si itelligentia eēt forma celi tūc
mouetur saltē p̄ accūs. s. ad motum celi.

Secūda at̄ viam theologoz: dico duas cō
clusiones. p̄ia 2° sit ista. corpus celeste ē vere
cōpositum ex materia 2 forma. nam f3 eos illō
chaos q̄d ab eis ponit at̄ tisse vsqz ad celum
ēp̄reū erat materia omniū corruptibilū cōiē
toz sub celo ēp̄reo 2 ista materia q̄tum est de
se ē eiusdem rationis i omnibus. vñ illud ḡ.
p̄i in p̄ncipio. creant deus celum 2 terram
2c. celum illud fuit celum ēp̄reū p̄ lenam an
gelis 2 terrā. i. materiā iforma oīuz d terra vsqz
ad celum ēp̄reū. ita qz de ista terra deus fecit p
lucē. 2 sic de alijs f3 opa sex dierū. Sed tūc
ē orbium quo celum sit incorruptibile si ha
bet materiā eiusdem rōis. R̄no. qz celū sūt
loquendo. ē corruptibile cū habeat materiam
q̄ pōt eē 2 n̄ eēt vñ theologi hēt discordare a
p̄bi i p̄p̄e illa qz celū ē nec^o 2 incorruptibile. qz
q̄tū ē ex natura sua ē simplr corruptibile. qz
sibi ict p̄ ad actū dicit. tñ ē incorruptibile fm
qd qz corp^o celeste n̄ hz dicit agēs. 2 ita nō pōt
corrupti a dicit agēs tū qz for^o celū ē alteri^o ra
tionis a formis elem^o op. 2 iō celū n̄ ē capax q̄li
tātū dicit 2 iō n̄ ē alterabile nec corruptibile
p̄ naturā tū qz for^o q̄ n̄ pōt p̄duci a natura nō
pōt corrupti a natura. sed for^o celū ē h̄. ḡ. n. p
fectissima iter oēs formas corpales excludēdo
corp^o hūanū c̄ aīa n̄ pōt cāri a natura. sic ḡ for
ma celi a solo deo creat. sic a solo deo pōt cor
rūpi. vñ 4° de tri ca. x. dicit qz celū d se ē cor
ruptibile tñ volūtate dei ē incorruptibile qz de
disposuit illud n̄ corrupti. s. p̄petuo p̄uari. 2 iō
tñ sube volūtate dīne. vñ sili mō elem̄ta q̄tuz
ad se tota p̄nt dicit incorruptibilia tū qz n̄ hnt
dicit agēs corrupēs totā for^o elem̄ta tū qz de
us disposuit elem̄ta p̄petuo p̄uari. s. sint cor
ruptibilia f3 p̄tes suas 2 ēt totali q̄tū ē de se
2° ē ista corp^o celeste n̄ ē cōpō^o ex corpe
2 aīa qz ita sic aīatū. h p̄ p̄ dam. ca. xii. vbi dicit
exp̄sse. qz corp^o cele^o sit iaiata. Sicut Iero. sup
illō 3° sic. audite celū 2 aurib^o p̄cipe fra 2c. dicit
ibi i gl. qz p̄pheta n̄ alogē iaiata. s. celū 2 frā f3
bitatores celi 2 terre. Ad p^o i op^o dō qz p̄ h̄
sic nō q̄ posuit for^o nisi q̄ arguit opatio ita n̄
posuit materiam nisi quam potest arguere mo
tus in celo at̄ secūdam ipsam non ē motus ad

formā sed tñ ad vbi. ergo in celo non ē mate-
ria nisi que ē in potentia ad vbi: 2 vñ quo: vt di-
citur. 12. huius. 2 cōmen. de substantia orbis sed
tal' potentia nō ē materia que ē altera ps. com-
posita: talis enim materia ē idem quod ē subm
susceptibile motus: 2 ideo talis materia ē in pu-
ra forma si pura forma puta angelus sit per se
mobilis. sed non loquitur hic de tali materia:
Ad scdm nego añs ad pbationem dicendū qd
phās 2 cōmen. 2 Auic. vel sunt negandi contra
dicētes sibi vel sunt exponēdi modo p̄dicto in
corpore questionis.

Questio

Trum accēs sit compositus
ex partibus eēntialitē
distinctis. videtur qd sic. nam omne
generabile 2 corruptibile ē cōposi-
tam ex materia 2 forma. sed accidentia sūt cor-
ruptibilia ḡ 2ē. maior p̄ ex septimo huius: vbi
dicitur qd materia est qua res potest eē 2 nō eē
se. P̄e. si accidens ē forma simplex. ḡ ē p̄fe-
ctus qd substantia. consequens ē falsum ergo et
añs pbatio consequentie. quis simplicitas ē sim-
pliciter p̄fectionis in eētibus. vnde deo summe
attribuitur. ergo quod est simplicius ē p̄fectius
si ḡ accidens ē omnino simplex erit p̄fectius sim-
pliciter qd substantia composita ex materia 2 for-
ma. Confirmatur quia causa 2 cātum didunt
ens sicut perfectam 2 imperfectam. ita qd causatū
tenet ibi rationem imperfecti quatenus est depē-
dens. qd ḡ magis cātum ē imperfectius. Sed
posita qd accidens sit pura forma substantia cō-
posita erit magis causata qd. i. intrinsece 2 extri-
sece. accidens autem tantum extrinsece. ḡ sub-
stantia composita erit imperfectior. Contra
phās hic in littera vult qd accidentia non habēt
materiam ex qua sed in qua. Itē auctor sex
p̄ncipiorum dicit qd forma est simplici essentia
consistens. Respondeo in ista questione sic
p̄cedam. p̄ vnam opi. pertractabo scdo ad que-
stionem aliter respondebo. Quantum ad p̄m
ē vna opinio que dicit qd accidens ē realiter cō-
positum ex duobus p̄o ista opinio arguitur. nā
simpliciter simplex a quocunq; distinguitur vi-
detur esse p̄mo diuersam 2 non differens vt
p̄ de materia respectu forme: sed accidentia nō
sunt huiusmodi. ḡ 2ē. maior p̄ ex significato vo-
cabulis quia alias eēt differens non p̄mo diuer-
sum: minor patz de duabus speciebus acciden-
tis: nam albedo 2 nigredo realiter differūt per
differentias p̄prias 2 realiter conueniunt in ge-
nere. i. in colore ḡ sunt differentes 2 non p̄mo
diuerse. P̄e. omne diffinibile ē vere compo-
situm: sed accidens est vere diffinibile. ḡ 2ē. ma-
ior p̄ in hoc octauo supius vbi concludit phās
contra platonem qd idee si sint forme simplices
non sunt diffinibiles. qd opoztz diffinitōem esse
ozatōem longam: 2 hoc eē vt materiaz illud vt

ro vt formam. minor p̄ ex septimo huius: vbi
osidit qd accidentia sunt diffinibilia. nec obstat
qd diffinatur ex additione quia hoc non est pp
simplicitatem. sed p̄pter dependentiam ad sub-
stantiam. P̄e. septimo huius dicitur qd cōpo-
situm p̄ se generatur: 2 hoc est verum de oi gene-
ratōe. ḡ 2 in genere qualitatis. sed illud compo-
situm non est tantus ex accidente 2 subiecto. cū
illud sit ens per accidens 2 per consequens nō
erit per se terminus alicuius motus: qd ois mo-
tus p̄ se terminatur ad rem alicuius generis per
quam ē in eodem genē ens autem p̄ accidens nō
est p̄ se in genē. ḡ os qd accidens sit aliquid com-
positum intrinsece p̄ se generetur. P̄e. x. huius
ca. x. vult phās qd forme que habent admittē
transmutationem cuiusmodi sunt contraria: et
media sunt eiusdem generis p̄fici. 2 qd non est
transmutatō inter formas alterius generis p̄fi-
fici. 2 dicantur forme eiusdem generis p̄fici qd
habent idem susceptiūm p̄nam: ex septimo
huius tale ḡ susceptiūm habent media 2 cōtra-
ria inter se idem: 2 non idem cum aliis alterius
contrarietatis: puta colores habent idem susce-
ptiūm inter se: sed non idem cum sapoz/
bus Sed quocunq; subiectum siue poten-
tiale alterius generis a genere qualitatis sum-
tar sicut illa ē idem colorum. ita etiam ē idem
colorum 2 sapozum: vt patz de substantia 2 qua-
titate quia vtraq; subest eidem colori 2 sapoz/
ḡ eīz susceptiūm penes quod di. inguuntur
genera p̄fica ē aliquod intrinsecum ipsius ef-
fentis ipsorum accidentium. 2 habetur p̄positū
Sed contra istam opi. arguitur tripliciter. p̄o
sic si accidēs ē compositus essential ter accipio
gratia ex albedinem cuius p̄ncipia sunt. a. 2. b
ita qd. a. sit p̄ncipiūm potentiale. b. actuale itē
sic cum albedo in formet subiectum aut tantum
.a. in format illud subiectum aut tantum. b. aut
vtrunq; p̄mo aut neutrum. si neutrum. ḡ nihil
in format subiectum. si. b. tantus vel. a. ḡ albedo
non in format se tota: 2 tunc. p̄pria passio pu-
ta in format non in erit p̄mo sub. ecto suo sed
tantum p̄ partem sui: nec vtrunq; p̄mo. pbatō
p̄mo de. a. quod ponitur p̄ncipiūm materiale
quia si sic tunc materia substantie cum sit p̄fec-
tioz qd. a. poterit aliquid in format 2 sic p̄cedit
tur in infinitam. p̄o scdo de. b. quia actus ade-
quatus materie p̄prie non potest dum ipsum i-
format aliud in format aliter non eēt. adequa-
tus. sed. b. in format. a. cuius capacitas adequa-
tur actualitati. b. aliter non fieret. vnum ex eis.
ḡ actualitas. b. non extendit se ad substantias
P̄terea scdo sic. inter illa p̄t esse motus qd
habent idem propriam susceptiūm circūscrip-
to quocunq; alio susceptiūm accidentali. sed due
forme duarum specierum contrariarum scdm
te habent idem susceptiūm 2 p̄ se quia eiusdem
generis vt tu dicit. ḡ circūscripto subiecto qd

Octauus.

est susceptiua aliud & accidentale eis poterit eē
motus iter contrarias species & per cōsequens
ex albedine fit nigredo. sicut ex aere fit aqua.
quod est contra philosophum in multis locis. quod
vult subiectum ita eē necessarium in transmuta-
tione substantiali. & quod ex albedine non fit ni-
gredo. sed ex albo. fit nigrus ex p̄ phis. Pre-
terea 3° omne illud quod est immediatum principi-
um agendi. s. q̄ p̄ agens agit. eē tantum agens. ita
quod non includit duo. s. potētias & actū. quod tunc
non eēt quo p̄ agit. s. ageret per partē q̄ eē actus
aliquod at accēs puta calor ponitur immediatum
principiū quo p̄ agēs agit in aliq̄ actione vt ca-
lesfactione. q̄ tale accidēs est tantū actus. Quā-
tum ad 3° p̄mittas vñū distinctionē fo ostē-
dam duas cōclusiones de p̄ sit ista p̄ distinctio
quod cōpō que eē ex natura rei circūscripta illa q̄
eē rōis eē duplex. quedam eē rei & rei & hec cōpō-
sitiō pōt dici realis. alia eē realitatis & realitatis
& hec cōpō dicitur secundū ratiōes reales & 3°
formalitates. voco autem cōpōem rei & rei istā
que est ex aliquibus quorū separatio mutua nō
includit repugnantiam ex terminis quōis eē cōpō
ex materia & forma. v̄l ex subiecto & accidentē
voco at cōpositionē realitatis & realitatis istā
que eē ex aliquibus quorū separatio includit cō-
tradictionē ppter eorū realem idētitatem. tamē
vñū non eē aliud formaliter ita quod vñū includat
in alio in p̄ dicendū per se. ita quod p̄nt eē distincta
obiecta formalia & indistincta cōceptibilia di-
stincte terminantia actū intellectus quōis eē cō-
positio ex genere eē differētia vbi eēt spēs eē reali-
ter simplex. De 2° sit ista p̄ 2°. accēs est for-
simplex simplicitate opposita p̄ cōpositioni. p̄-
batur hoc per rationes factas 3° p̄ximā opi.

Confirmatur q̄a non eē ponenda pluralitas
sine necessitate quā. s. per paucitātē p̄nt saluari
apparentia. in ista s̄ntas philosophi p̄ximo phis.
vbi cōmendat Empe. pze Anaxa. probatur
paucitatem p̄cipiorū rō huius est quod natura
nihil facit frustra. sed nihil apparet in acciden-
tibus probatur quod necessario debeant poni cō-
posita ex duabus partibus realiter distinctis
vt patebit respondendo ad argumenta. 2°
sit ista. accēs non est for- simplex simplicitate
te opposita 2° cōpositioni. sed eē cōpositam ex
realitate generis & realitate d̄e. hanc probant
due rationes p̄ p̄ximā opi. tñ. qz. s. accēs non
sunt p̄ximo d̄ersa. tum quod sunt dissimibilia.

Ad 1° in oppo^m dicēdū quod generabile & cor-
ruptibile dicitur dupliciter. s. per se & per acci-
dens p̄ se generabile eē illud cuius aliqd̄ p̄fuit
quod postea eē pars genitū. ex 7° h̄m^o capitulo 7°.
S̄r corruptibile p̄ se eē cui^o manet aliqd̄ post
corruptionē quod fuit pars cōpositi. & h̄o cōposi-
tum generatur tantū. & corrumpitur in oī gene-
ratione. & hoc eē cōpositum quod constat ex ista

forma quod per generationem inducitur. & per cor-
ruptionem expellitur & ex illo quod transmutatur
quod quidē in transmutatione substantiali eē mate-
ria i accidentali eē subiectū. & ita cōpositum ex
ipso subiecto & for- substantiāli eē p̄ se genera-
bile & per se corruptibile. cōpositum ex subie-
cto & accidente eē per se corruptibile eo^o quod est p̄
se accidēs at nō eē sic corruptibile sine subiecto
per accidēs at pōt dici corruptibile vt cabulo
corruptibile quod per transmutationē naturalē
plus quod fuit. sic accidēs eē corruptibile & etiā
forma substantialis materialis. Ad secūdū
nego consequentiam. ad probationē dicēdū
quod nō eē incōueniens quod aliqd̄ quod eē simplr̄ perfe-
ctionis absolute loquēdo non semper includat
illud eē similiter perfectius in quo eē excellenti-
us illud contractū ad aliquid. sed tantum fm̄
quid ex^m sapientia i se & absolute accepta & s̄r
perfectionis tñ si aliquo canis eēt sapiens & cum
sapientia non poss̄ habere rabiē conueniēte
cani. esset canis imperfectior cane non sapiente
licet non eēt ens imperfectior. quod canis eē limita-
tum ens & pōt repugnare cani illud quod i en-
titate ponit nobilitatem. similiter in proposito
licet simplicitas sit perfectionis similiter loquē-
do & absolute tamen in rebus corruptibilibus
cōmuniter simplicius eē imperfectius. non p̄ba-
batur maiorem simplicitatem cū illa sit perfe-
ctionis. sed quod talis natura. s. corruptibilis non
pōt h̄ere tantā actualitatem cū simplicitate quā
tam cū cōpositione. & actualius vniuersaliter eē
imperfectius. Ad confirmationē per idem 13°
enī causatū sit similiter imperfectū quod depēdēs
tñ illud ens limitatū cuius entitas propria reg-
rit necessario quod si causatū pōt eē perfectius enī
si eē a plurib^o causis. quod aliud ens quod est a pau-
cioribus causatum quia. s. non recipit tantam p̄-
fectionē nam in dependentibus pōt h̄ere depen-
dens eē perfectius quod dependet a pluribus
quod quol̄ recipit aliquas p̄fectionē ad quā nul-
lum p̄ se sufficeret. vñ cōir cāta perfectiora que
non in mediate sunt a deo a pluribus causis. de-
pendēt. quod ppter eorū maiore p̄fectionem nō
sufficiūt ad cāndū ita pance eē sicut ad cāndū
alia imperfecta. Ad 1° & ad 2° p̄ p̄ximā opi.
dicendū quod faciūt p̄ 2° cōclusionē vt iam dēcūz
eē. Sufficit enī ad saluandū ista ponē cōpōes
ex realitate & f̄alitate. nec oī ponē p̄pōem ex
re & re. Ad 3° dicendū quod 13° eas p̄ accēs nō
sit vñū sicut substantia non tñ est nullo mō vñū
nec ita multa sicut quā subiectū & accidēs ma-
nent separata. vt habetur. 7° huius capitulo de
vnitate diffinitionis. sicut enim eē vnitas aliqua
ita illud totum eē aliquod ens & istius totius est
generatio & hoc per se. sicut illo genere eē gene-
ratio p̄ se & tñ p̄ accēs respectu generationis s̄be
que eē s̄r p̄ se sicut totū eē ens p̄ accēs respectu
substantie. Ad 4° dicendū quod 13° idem sit su-
12

biectum in se acceptū respectu colorū & sapoz
puta substātia. tñ dñt vt est subiectū horū & illo
rum fm diuersus modum mixtionis. nā cō vnū
qđq; elementū multas hēat qualitat. es. iō fm
diuersam mixtionē istarū qualitatū elementa
riam cōsequitur imediate aliud & aliud genus
qualitatū mixtarū puta si cōmixtionē ignis in
q̄stum lacūs cā terra inq̄stum terminata & aere
& aqua iōstū perspicua consequatur genus co
lor sed cōmixtionē ignis & aeris in quantū cali
da digerentia hamozem aqueū cōmixtū terre
stri sicco consequitur gen^o sapoz. & sic de alijs
nō ḡ oz querere aliud & aliud subiectum puta
intrinsecū colorū & sapoz. sed ad hoc sufficit idē
subiectū extrinsecum puta saba q; sit p^m & pro
pziū horū & illoꝝ secūdū diuersam mixtionem
qualitatū diuersarum elementariū & sic salua
tur Ap. decimo huius.

Questio

vij

Erum in quiditate formaz
naturalium suscipie
tium magis & minus sit dare grad^o
essentiales extrinsecos secūdū quos
ipsa suscipiat magis & minus videtur q; non nā
dic in ista dicitur q; forme sunt sicut numeri &
sicut numerus stat indiuisibili ita q; nihil pot^o si
bi addi v^l diminui quin mutet speciem. sic est
de forma. & per consequens non hz gradus.

Præ^o. ille gradus additus v^l pertinet ad
quiditatem specificam forme v^l non. si sic. er
go albedo remissa nō ē perfecta in spē albedi
nis. qđ est falsum. si non. ergo itēsa albedo erit
vnū per accidens qz includeret gradum q; nō
pertinet ad eētias eius. Item species nō dicit^o
totam eētiam indiuidui cum ille gradus non
pertineret ad spēm. Contra. impossibile ē aliq̄s
formā cōmunicare se alicui f3 magis & minus
nisi in sua eētia habeat gradus. alioquin fm
eandē gradū p̄ciparetur a quocūq; subiecto
sed forma d̄ qua queritur cōmunicat se alicui
secūdū magis & minus ergo in sua eētia habz
gradus. Rñō. ista questio magnam habet
tractatum. supponit etiā aliquas formas suscipi
pere magis & minus. & est dubium q; forme sine
tales. vtrū forma substantialis de quo alias &
specialiter de forma substantiali dicef forsan
aliquid in. xi. libro. Tum. qz de ista materia reco
lo me prolixius dixisse alibi in quadā questio
ne ordinaria. iō q̄stū ad presens sufficit. sic pro
cedam. p̄mo p̄ improbatione quorūsdā opi.
cōclusiones aliquas declarabo. so ad questio
nē aliq̄r respondebo. Quantum ad p^m sit
ista p^o cōclusio. approximatō v^l remotio a suo
contrario non ē cā suscipiendi magis & minus
hanc oñdo sic. qz si sic. ḡ vbi nullū ē p̄trarium
ibi non ē magis & minus p̄ns ē fal^m. ḡ & añs. cō
sequētia p3. falsitas consequentis p̄batur. tum
qz lumen in medio pot^o ē secūdū magis & min^o

& cum imedio nullam ē. S̄zium lāminis. tam
z: qz eandem virtutem possant diuersi partici
pare secūdū magis & minus non participādo
aliquid de vino contrario. puta temperantiam
v^l iustitiam. Tum qz i statu innocētie f3 magis
& minus suisz grā i diuersis. & ē hodie d̄ facto
in beatis. vbi tamē nullum ē contrariū pecca
tū. tūz qz hic separamur ab inimicem in p̄dica
mento habi^o vbi f3 auctoritatem sex p̄ncipi
oz nullū ē. S̄rium. & tamen secūdū eandē ba
bitus suscipit magis & minus qz armator ē eq̄s
pedite. Præ^o. ad p̄ncipale accipiatur albe
do p̄mixta nigredini fiat intēsi^o & perfectior
& tollatur nigredo. tunc. sic. aut illa albedo siē
ditur p̄ adiectum alicuius positum v^l tantus p
remotionē nigredinis si p̄ximū habetur p̄pro
positum. si secūdū. cōtra. qz nullius effectus po
situm pot^o ē cāsa p̄ziatua. sed intēdi ē effect^o
positum. ammotō at nigredinis ē tantum cau
sa p̄ziatua. ḡ illa nō pot^o ē cā illius intentionis

Confirmatur. qz motus denominatur a ter
mino ad quem. ex q̄nto p̄bisi. f3 illa intensio al
bedinis est de albatō. ex eodē ḡ termin^o ei^o
est aliq̄ albedo. & per consequens nō ista sepa
ratio nigredis. Secūda cōclusio sit ista nul
la for^o suscipit magis & minus f3 dispositōnem
sibi v^l secūdūm. ēē in s̄bo remanēte eius eētia
imutata hāc oñdo sic. qz illud ē seū dispō vel
ē idem euz eētia forme v^l non si idē habetur
p̄positum qz euz illa dispō sit maior & minor.
ḡ & eētia for^o cui p̄ditur ēē idē suscipit magis
& minus. si non ē idem quero de illo vtrū secū
dū suam eētiaz suscipit magis & minus l non
si sic habetur p̄positum. si nō hēretur p̄cessus
in infinitū. Præterea hito terminō sub rōe q
terminus cessat motus. qz hitabus p̄sentibus
i materia cessat ois motus & generatio p̄mo d̄
generatione. sed per te i p̄m^o calefactionis ha
bet caliditas f3 rōes q; ē terminus calefactōis
ḡ in p̄m^o cessabit motus qđ ē absurdum dice
re. p̄bō minoqz oē. qđ mouet habz aliq̄ de
termino a q; & aliquid de termino ad quē: ex
sexto p̄bisi. ei go in p̄ncipio calefactōis i ipo
calefactibili ē aliq̄ de eētia calozis. si igitur
eētia calozis nō suscipit magis & min^o in p̄nci
pio erit caloz perfectissim^o f3 quē modum est
terminus motus. Dices q; caloz ē si termin^o
f3 perfectionē essentis f3 secūdū p̄fectus ēē
in subiecto. Contra. qz si motus est ad perfe
ctius v^l ad perfectum ēē in subiecto. illud qđ
est esse in subiecto vel ē idē cum eētia calozis
aut aliud. si idem ḡ si illud ēē nō ē perfectus. ḡ
nec eētia calozis. & sic habetur p̄positum. si est
aliud & actūs euz illud suscipiat magis & min^o
hētur p̄positū. Confirmatur. qz inter calo
rē maiorē & minorē est p̄m^o motus ex q̄nto p̄bisi.
S̄z caloz maior & minor sunt qđā for^o de ge
nere q̄litate ḡ aliq̄ de genere q̄litate est p̄ se

Octauus.

terminus motus et tunc idē qđ pzi^o. Tertia
cōclusio sit ista. radicatō maior vlt̄ minor for^o
in materia non est causā suscipiendi magis et mi
nus. hanc ordo sic. qđ illa radicatō vlt̄ est quid
distinctum a forma vel non. si non habetur pro
positum qđ cum ista radicatō sit maior et minor
ergo et forma. si est aliquid distinctum vel ē for
ma absoluta vel respectiva. si absoluta habet p
positum. si respectiva s̄r̄ habetur propositum
qđ magis et minus in forma respectiva oritur ex
magis et minus in absoluta. **Pzi^o.** si sic. ergo
vbi forma ē magis radicata ibi subiectum ē ma
gis tale. **2°** ē falsum nam secundum medicos se
bris ethica ē magis radicata qđ tertiana tamen
tertiana ē intensior. idē tertianarius est magis se
bricitans s̄r̄ veretudis ē qđq; rubicundior. et
tamen rubor est in eo minus radicans qđ in ali
quo qui non ē tā ruber ut sanguine^o. Quā
tum ad 2^m p̄ ad euidētiā tituli aliqua p̄mittū
tur. 2° ex dictis veritas cōclusionis concludet̄
De p^o qđ ponitur in questione vtrum in qđ
tate forme zc. Notandū qđ duplex ē ḡtitas
qđdam specifica qđā in diuina. Ad cuius euidē
tiam notandū qđ in hac albedine iā in diuina ē tria
considerare. p̄ naturam specificam. secūdo gra
dum in diuinalem eēntialē que est tāntas effē
tie in diuina. 3° differentiam in diuinalem qua
in diuina albedo est hec. **Pōitur** secūdo qđ
sit dare gradus et quia gradus arguit qđtates
1° qđ triplex est qđtitas. scilicet qđtitas mobilis vlt̄
dimēnsionis. et qđtitas p̄fectionis qđ respicit eē rei.
et qđtitas virtualis. qđ respicit agere. et forte hāc coi
cidit cū 3° quatenus agere sequit̄ eē. **Doc** vi
so de gradibus forme de quibus queritur. p̄ vi
dendū ē an isti gradus sint. p̄ qđ sint. tertio qđles
sint. Si queritur an sint. p̄ qđ sic. nam ipos
sibile ē eandem formam eē siml̄ in diuersis secū
dum aliam et aliā rationē participatam nisi illa
forma cōpatiatur secū pluralitatem illarū rōnūz
s̄ aliqua forma puta albedo participatur ad di
uersis secūdam aliā et aliam rōem. qđ zc. illas rati
ones dico eē gradus. **Pzi^o.** impossibile ē aliqđ
formam siml̄ pluribus cōmunicari nisi in se sit
aliqua illimitata exemplam de eēntia diui
na que vna existens cōmunicatur tribus. sed oē
illimitatā habet rōem qđtati gradualis. qđ ois
forma qđ siml̄ pluribus cōmunicatur h̄ gradus.
Pzi^o. omnis forma qđ in realiē diuina rea
liter diuidit̄. ē in se realiē diuisibilis. Sed aliqđ
forma puta albedo realiē diuidit̄ in pluribus
in diuina albedinis realiē distinctis. qđ ipsa est
in se realiē diuisibilis. et partes illas in quas di
uiditur voco gradus. Si queritur quid sint
isti gradus assigno talem rationē gradus forme
de quo nūc est sermo ē portō p̄fectionalis for
me specificē extra eius conceptum quiditatinū
ipsam formā specificam infra suā cōceptū effē
tialiter includens inclusa realiē intra cōceptū

indiuiduali. ista descriptio est satis euidens in
enti. Si queris isti gradus quales sint. No
tandum qđ gradus quidā sunt formaz quidāz
essentialium quidā p̄fectionum vniue contē
tarum in aliquo vno. et hoc vltimo modo intel
ligo gradus de quibus nūc q̄ritur. Ex his cō
cluditur qđ diuersitas horum graduum non di
uersificat speciem cū sint portiones eiusdem for
me specificē. **Item.** qđ forma specificā est idi
uisibilis quantū ad gradum specificū. diuisibilis
vō quantū ad gradū p̄fectionalem. **Item**
qđ pluralitas horum graduum non est p̄fectiue
infra conceptum positium specificam forme
specificē. s̄ solū p̄missiue s̄ infra conceptum i
diuina p̄fectiue reddēdo singula singulis p̄
qđ idiuinū cōpositam ex forma specificā et p̄
p̄tate in diuina p̄tinet vniue illos grad^o
Ponitur tertio magis et minus vbi sciendū
qđ magis et minus et maius et minus conueniunt
et differunt conueniunt dupliciter. **1°** quia
vtrobiq; est quedam cōp̄tio. **2°** quia
vtrobiq; est cōp̄tio disperantie ex diuersitate
te extremorū. sed d̄nt multipliciter qđ maius
et minus important cōp̄tōem vnius ad vnius
in se p̄fate. sed magis et minus important cōp̄
tōem vnius ad alterū nō p̄fate. sed in cōp̄tōe
alicuius terni qđ p̄cipant puta alicuius forē.
2° qđ magis et minus sunt aduerbia idē distigū
tur sicut mōi. sed maius et minus sunt noia iueo
sumuntur nō modalit̄ sed nominalit̄ et significant
formas non mōs forme 3° qđ magis et minus nō
dicuntur de forma p̄cipata. sed de ipsa p̄cipa
tibus. s̄ maius et minus eēuēso sicut p̄. 4° qđ
magis s̄ p̄suppōit in forma maius. s̄ nō econ
uerlo. sicut p̄ de qđtate. qđ aliqd nō d̄ magis
qđtā q̄tis maiorē hēat qđtates. De 2° dico
ad qđem ad p̄tem affirmatiuam. s̄ qđ forma su
scipias magis et minus h̄z intri. ecce d̄cōs grad^o
dico ē qđ p̄fata rō suscipiendi magis et minus
est latitudo graduū in forma siue qđ idem est il
limitatō forme qđ p̄cipatur p̄ h̄o huius tum ex
im p̄barōe oīum opi. p̄cedētū nec videt̄ aliqua
via p̄abil̄ nisi ista. tū qđ impossibile est iōz m̄
p̄cipari s̄m magis et minus nisi in se sit aliqđ
illuminata. qđ opp^m p̄dicati insert oppōituz sub
iecti. dato enim qđ nō sit illimitata quō p̄cipabit̄
s̄m aliuz gradū et aliuz. **2°** qđ s̄m. **3°** qđ s̄m
p̄licū sup p̄dicamēta ca^o de qđtate vbi recitat
m̄ltas opi. de cāis suscipiendi magis et minus
et eas im p̄b̄s cōmendat opi. **Archite** d̄cōs
sic: mirabil̄ **Architas** breui sermone cām eius
qđ est magis et minus insinuat dicens. qđtitas ē
qđ in finitacē quādam p̄cipat idē s̄m rōez eius
est. quod suscipiat magis et minus et non ex
participantibus. et sic ad questionem. Ad
p^m in op^m dicendum qđ p̄b̄s loquitur de forā
en de quiditate in quantum exprimitur per di
ffinitōem. hec est quiditate specificā. que vt sic

Nonus.

Intra nonu

librum queritur. vtz ali
gd possit moueri a se ipo
vt q non. tam. qz dñ in
lra q nihil aptum e pati
ipsu a se ipso. vñ enim
z non aliud e. tum. ex dif

fnitionibus potentie actiue z passiue. nã potẽ
tia actiua e prin^m transmutandi aliud in q̄tum
aliud. z po^m passiuã ab alio in q̄tum aliud.

Præterea. si sic tunc tale sp̄ ageret in se ipsã
p̄ns e fal^m. ḡ z añs. p̄bõ p̄ne. qz actiuo natura
li z passiuo sufficienter appozimatis z nõ ipe
ditis necõ sequitur actio vt dñ infra ca^o tertio
sed sic eẽt in p̄posito secũdus te. qz actio illa
non dependeret ab eã ex quo idẽ e agẽs z pas
sũ. Contra p̄bõ 8° p̄bi. valt qz oia aialia mo
ueant seipsa. Rñõ in ista questione p̄ vnã
opt. pertractabo. fo ad qdẽz aliter rñdebo:

Quantum ad primũ e vna opt. que genera
liter tenet illam cõclusionem negatiuã. qz. s.
nihil mouet se nisi forte p̄ partẽ ex co. s. qz vna
ps mouet aliaz z hoc non e qz aliq̄ ps eẽntialit
mouet aliaz. sed qz vna pars q̄titatiua mouet
aliam distinctam loco. Pro ista opt. arguit
tripliciter. p̄ per rõez sumpta ex. 7° p̄bi. vbi dñ
qz nihil mouetur a se ipo. ga tunc vero quiesce
ret ad quietem alterius s̄ quodl3 mobile quie
scit ad getem alterius. ga ad quietem partis.
nam oẽ nobile h3 partem qua quiesce p3 qz to
tum non mouetur. ḡ nihil mouet a se ipo p̄zio

Præterea. fo. ipossibile e idem fm idẽ esse
simul in po^m z in actũ. sed mouens mouet i q̄tũ
est in actũ. z mobile non mouetur nisi in q̄tum
e in po^m vt p3 ex diffinitione motus. ḡ ipossibi
le est qz idẽ moueat se ipm. Confirmat qz
agẽs z patiens sunt 2ia. ex p̄ de generatione
sed idem non p̄trariatur sibi ipi. Prætera
tertio. ipossibile est relationes reales oppositas
fundari in fundamento vno limitato. s3 actiuũ
z passiuũ sine motiuũ z mobile referantur fm
relationes reales z oppositas pertinẽtes ad h3
modum relatiuoz vt p3 ex q̄nto huius capitulo
de ad aliq̄ d̄ ipossibile est idẽ eẽ actiuũ z passi
uũ sine motiuũ z mobile maior declaratur. qz
fundare relationes reales oppositas attribuit
eẽntie diuine rõe sue illimitationis. Ex hac
cõclũsione generali dñ in spali p̄ ordinem p̄ qz
nihilz s3 e effec. iũ sui accũtis sine sit accidẽs
coenũz z per se sine p̄ accũtis. fo qz nihil mouz
se ipsũ ad vbi. 3° nihil mouet se ad q̄titatem
vñ aiata vegetatiua n̄ mouet se in natiuitõẽ tan
gnũtatione. s3 mouet aiimẽũ qz i se conuertũt

Quarto qz nihil mouet se ad qualitatẽ vñ
nec aq̄ calida sit frigida a se effectiue nec semẽ
aiã. i alterat se ipz sed semẽ maris diu. inctũ lo
co z sbo agit in semen a matre ministratum.

Quinto. qz nulla po^m cognitiua e. principiu
actiuũ cognitionis sed tãtu passiuũ obz ac e acti
num idẽ dñ d̄ po^m appetitiua z ad singula ipoz
ad ducatur diuersa. Quãtu ad secũdũ e alia
opt. qua teneo. qz tenz p̄c affirmatiua ad e^o eui
dẽta declaro tres conclusiones p^o sit ista ge
neralis. possibile e qz aliq̄d agat in se ipsũ e. 2°
e 3° d̄ d̄ d̄ p̄ eõclũsionũ a. l. e. i. opt. hac ondo
sic. extrema actiuũ z passiuũ sunt aueq̄ta. sic in
telligẽdo qz quodcũqz actiuũ respicit p̄ obo
tale passiuũ. vbi ḡra ta calefactiuũ in coi q̄s qd
cũqz calefactiuũ p̄cularẽ respicit p̄ obo cale
factibile i coi z non hoc vt illud. Ex his bẽtur
ista ppõ qz quodl3 cõrctũ sub p̄ obo alicuius e
p̄ se obz eiatũ licet non p̄. vt quodcũqz calefa
ctum respicit quodcũqz calefactibile. p̄ per se
obiecto z eõduerõ quodcũqz calefactibile re
spicit quodcũqz calefactiuũ. hac vsqz maior l3
possibile e qz aliq̄d sit actiuũ h3 a. e. o. q̄ aliud
e actiuũ h3 a. vt per a intelligatur for^o p̄. nabi
lis. idẽ eũam sit passiuũ fm. a. sicut quodcũqz
aliud passiuũ h3 a. ḡ illõ rõe actiuũ ita h3 se ipz
p̄ obiecto in rõe passiuũ. sicut quodcũqz aliud
ḡ ita pot in se ipsũ agẽ sicut in aliud maior est
manifesta ex h^o qz relatio actiuũ z passiuũ in coi
habent extrema cõia adẽq̄ta. p̄obõ minoris
multi effectus sunt nati p̄daci ab actiuo eguo
co z non vnioco. vt p3 de lenitate in igne ge
nerato. ista formã actiuã eguocã o3 ponere
formã substantialem aut aliq̄z aliam qualita
tem habens ergo istam formã e p̄ se leuicatu
uã. i. e. effectus leuitatis. sed for^o pot esse i aliq̄
lenificabili vt p3 in ex^o p̄ucto d̄ igne. nã q̄cũqz
for^o igne generante poneret actiuã respectu le
uitatis eac e in igne genito z est p̄rior natura
li. et ipa leuitate p3 cõ sit p̄zi^m actiuũ ḡ n̄ e p̄dã
tio qz ipa nisi igni genito leuitate nõ existerẽ
z tamẽ p3 qz pot inesse illi. ḡ sine cõtradictõẽ
idẽ pot. esse leuificatiuũ z lenif. cubile
Rñõ actũ ad m. qz ipa concessa negatur vlti
ma cõsequentiã. ex eo qz agens eẽ eẽ appozoxi
matum passio z ita distinctum situ sic at nõ po
test se habere idẽ ad se ipsũ. Contra. tum. ga
hec appozoximatõ non vñ necessaria ad agen
dam vt inclũdit distinctiõẽ situs nisi qn̄ ma
ior p̄tia n̄ e possibilis inter actiuũ z passiuũ
si ḡ h̄ p̄sentia sufficit ḡ multo magis maior p̄n^o
sufficit. ista. s. q̄ e sine distinctiõẽ sit^o. tũ. qz alio
qn̄ si poneretur ignis in ex. siens aque sicut an
geus in ex. siens celo l3 n̄ vt for^o tunc nec ignis
calefaceret aq̄z nec angelus moueret celũ q̄ sũt
abscedatã. qz non oportet agẽs eẽ p̄ns patie
ti nisi qz virtus agẽtis nõ pot attingere in di
stantiam in p̄oportioatã vt aliq̄d perficiat
sed si passũ eẽt secũ p̄fecti^o a tingeret a virtute
agẽtis sicut ḡ idẽ e veri^o sibi p̄ns si est actiuũ
z passiuũ h3 idẽ q̄ aliud posset esse sibi p̄ns sic
verissime saluatur illa conditio pp̄ q̄s appozoxi
l2 3

Handwritten notes and signatures in the right margin.

Nonus.

at suppositum n pot ee pns origine seipo. Que dam sunt relatōes oppōite reales q neutro mō sūt icōpossibiles. vt sūt relatōes mouētis z mobilis. cuius rō ē. qz oīs icōpossibilitas relatio nam relatiuz reducēda ē ad aliq̄s pozē: z ibi ista pziōz nō inuenitur. ibi nec illa postērior zcluditur: nūc icōpossibilitas i illis duobus mēbris reducitur ad ordinē seu depēdētia eētiale vlt originis. sed i illo 3° reducitur depēdētia taliū relatiōz ad depēdētia accītalē. nō ē at incōueniens idē suppositum depēdere a se accītalr Ad formā dicēdū qz fundamētū reldnam mouētis z mobil' qñ aliqd monet se lz nō sit simplr il limitatus ē tñ aliq̄tas illimitatū qnatenus idē bz rōem mouētis z mobilis atr z air. Ad pzi mūm in op^m dicēdū qz ille auctozitates soluūt seipso. nā i pziā ad dicitur inq̄tum sit natum ē: z in secūda inq̄tum. aliud. lz enī idē moneat se ta/ men frū aliā z aliā rōem monet se z mouetur vt pz ex dictis. Ad rōem q additur nego pziā nā qz pbōem dicēdum qz actiuo z passiuo appo ximatis nō semp segtur actio. quod pōt cōtinge re ex quibz cāis. p qz habito termino agens n agit. ex^m gne qñ ē in termino nō pōt se mouere. secūdo qñqz ē nō bit o termino pōt impediri ne agat ppter vtutem sriam fortiozē ex^m aq bu liens pñe igne calefaciente nō frige facit seipam 3° si nō ē totalis cā actiuā sed aliud cum ipso il lud aliud non adfit nō agit. ex^m tenendo qz in potētijs cognitūis obiectum agat cū pō nō po terit pō agere sine obo. 4° si aliq̄ actio natura liter p̄supponat sue actioni. qz illa nō posita non ager. ex^m nihil intelligens nihil vult: ex eo qz ac tas volūtatis p̄supponit naturaliter actū intel lectus. 5° si sit agens liberum cum ex se pōt non agere. ex^m intellectu oñdente aliquid: volūtatis pōt illud nō ē pp sui libtatē. dato qz velle qz idē agat vt moneat seipm: nō segtur qz semp agat. qz pōt impediri aliquo dictoz mōz.

Questio

Trum

differentia quam assi gnat p̄bas iter poten tias rōales z irracionales sit p̄ueniēf .f. qz ille sint oppōitoz. il e vō vnus oppōiti tñ. videtur qz nō. z p̄ d rōabilibns qz si sic. qz aliq̄s pōt sit agē oppōita: p̄ns ē falsum vt dicitur hic in littera. g z aīs. p̄basio p̄ns qz bñs potētiā pōt illud cuius ē illa pō. qz habēf potētiā ad oppōita pōt sit ad oppōita. P̄terea secūdo nulla ē potētia que nō pōt in aliquid. sed potētia rōnalis cum non possit simul in oppōita non videtur posse in aliquid nisi dēterminetur vt dicitur hic in littera. dēter minata autem non videtur ēē nisi vnus oppōi ti. Secūdo contra aliud mēbzum arguit. .f. de potētijs irrōnaliblibns p̄ sic. potētia so lis ē potētia irrōnabilis pz. sed potētia sol ē oppōitoz. g potētia irrōnalis ē oppōi

tozum non vni^o tñ. p̄bō minozis. qz sol pōt in oppōitos effectus. dissoluit enim glacem z un dūrat lutum. Cōfirmat. qz inferius i b 2°. of qz oīs pō^o s̄dictionis ē: z declarat b p̄bō etiā in actio. P̄terea. f. 3. 2. pō^o irrōnabilis pont/ tur ēē oppōitozum frigus. n. n. tantus ifrigidat sed eam ē cā p accēs calozis. vt dicitur quar to p̄bifi. simplr p̄ficiens pilam ad pierem cū cā resilitiois: videtur qz dicta differentia non sic conueniens. Contra p̄bas hic in littera Respondeo. tenendo cum p̄bō differentiam ēē bene assignatam in ista questione sic p̄ceditur. quia pō^o quō sit intelligenda hec differentia ex/ ponetur secūdo de cā huius differentie in qui retur. Quātum ad p̄mum dico tria. p̄mam di ctum ē qz ista differentia intelligenda ē de potē tijs actiuis tñ. vt sit sensus qz pō^o actia irrōal cūctiqz cōpetat sine actōi qua elicit siue termi no que p̄ducit sic ē illius qz manente eadez na tura ipā nō pōt ēē actia alterius qz eius cur^o ex se pōt: frigiditas enim manens frigiditas nō po test esse p̄ductina calozis nec elicitina calefacti onis si tam est de se actiuā. nam quicquid circa ipsam frigiditatem licet licz illud possit aliqd facere ad esse calozis: nunquā tamen frigiditas faceret ad hoc. Similiter potētia rōnalis sic ē actiuā oppōitozum. sine sint contraria sine cō tradictoria. qz manens natura vna q̄tum ē d se ē sufficiens p̄ductiuam oppōitoz p̄ductozum si est oppōitozum p̄ductozum z sufficiens elici tiuum oppōitarum actionum si ē oppōita: um actionum. Secūdam dictus ē i qz illa diffe/ rentia ē sic intelligenda vt pz ex pziō dicto. qd potētia rōnalis sit oppōitarum actionum siue actionis z negationis eius scilicet qz possit age re z non agē. Si autem actio accipiatr eam p recta vel producta tunc sicut est oppōitozum actozum sic est oppōitarum actionum. pziō tamen modo intelligenda est hic: vt. f. ē actionis z negationis: vt patebit in sequenti articulo

Tertium dictum est. qz potētia actiuā accipi enda est non p respectu potētie que est ad op/ positionis effectus sed pzo fundamento respec ctus quod ē pziānciam actionis. Quātum ad secūdam supposita illa cā que videtur p̄bi posita supins in secūda le. huius noni. Ad mato rem adhuc emēdētiā pziō videndum ē de differentia ni se scdo de intentōe p̄bi circa ipaz De pziō sciendum ē qz pziā distinctio po tentie actiue ē secūdam diuersam modūz eliciē di operationem. qz enim pō^o agat circa b obiec tum vt circa illud lz aliquo^o distingnat z oñdat distinctōem potētiāz nō tñ ita imēdlate n. n. pō^o p̄patur ad obiectū circa qd opaf nisi mediante opatione quā elicit hoc vel illo modo. Itē au tem modus eliciēdi pziōpziā operationem non potest esse in genere nisi duplex. nam potē tia actiuā aut ē de se dēterminata ad agēd p̄ ita

Liber.

actina aut est de se determinata ad agendū ita
q̄ q̄tum ē ex se nō pōt n̄ agē q̄n nō impeditur
ab extrinseco. aut nō ē ex se determinata. s; pōt
agē hūc actum vel oppositum. pōt ēt agē v̄ n̄
agē p̄tia pōt dicit̄ cōir natura. z̄ v̄o dicit̄ volū
tas. v̄n̄ p̄tia dīo p̄ncipioꝝ actiuoꝝ ē i naturaz̄ z̄
volūtatē seu p̄positum. sicut p̄ ex scōo p̄bisi.
v̄bi p̄hs ponit̄ duas cās mouētes p̄ accidens. s.
casum iuxta naturam z̄ fortunā iuxta p̄positūz̄
z̄ voluntatē. Si q̄ queratur cā b̄o differentie
quare. s. natura ē vn̄is t̄i determinate. i. cuius
cunq; vel quozūcūq; ē determinate ē ex se illi
vel illoꝝ voluntas ē oppositoꝝ. i. ex se indeter
minate ē huius actionis vel opposite aut actio
nis vel non actionis. p̄ q̄to pōt agē vel nō agē
Dicendū q̄ huius nulla ē cā. sicut. n. effectus i
mediatus ad cām cōpatur ex se z̄ p̄ sine cā me
alioquin irēf̄ i infinitū. ita cā actiua videtur im
mediate se habē q̄tum ad suā actōem inq̄tam
ip̄m elicit. nec ē dare aliq̄ cām quare sic elicit ni
si q̄z ē tal̄ cā. sed hoc ē illud cuius cā q̄rebatur.
Sicut q̄ calidū calefacit q̄z calidam nec ista p̄
positio calidam calefacit ē mediata. sed ē ime
diata in 2° vel 4° modo p̄ se sic z̄ bec calidū ex
se determinate calefacit. Sic ista: voluntas v̄t
z̄ voluntas nō vult indeterminate determinatione
ex se v̄t intra se. Sed hic ē vn̄um dubiū. quō
voluntas reduc̄ ad actum si ē indeterminate
ex se ad agēdūm z̄ nō agēdūm. R̄sō. duplex est
indeterminatione vna ē q̄ ē ex insufficientia: que est ex
potentialitate z̄ defectu actualitate sicut matia
nō h̄is formā ē indeterminate ad actum forme.
Alia ē indeterminatione sup̄abundantia sufficien
tie que ē ex illatione actualitatis v̄t simpl̄ vel q̄
dāmodo. p̄tio modo ideterminata: um nō redu
citur ad actum nisi p̄us determinetur p̄ formas
ab alio: scōo mō indeterminate pōt se deter
minare. si enim hoc posset habendo actū limita
tum multo magis se habet illimitatū. q̄z t̄ic nō
caret aliquo q̄o fuit simpl̄ p̄ncipiū agēdi ali
oquin deus q̄ ē s̄m̄e indeterminate ad quam
cunq; actionem indeterminatione illimitationis:
nō posset aliqd̄ agere: quod ē falsum. indetermi
natio at̄ q̄ ponitur in voluntate nec ē material̄
nec ip̄fectionis inq̄tum ip̄a ē actia. sed ē excel
lentis ip̄fectionis z̄ pōt̄ aliquant̄ illimitate nō
allegate ad determinatū actum. z̄ ideo pōt se ip̄
sam determinare. De scōo videt̄ dubiū quō
ea que dicta sūt s. ciāt ad intentionem p̄bi. nā ip̄e
non ponit dictā differentiam inter naturā z̄ volū
tatem. sed inter potentia rōnalem z̄ irrōnalem
per rōnalem itelligens solum intel^m vel sciam:
p̄ in littera. Respondeo. intellectus z̄ volun
tas p̄nt compari ad actus p̄pos quos eliciūt. v̄t
ad actus aliarum potentiarum inferiorum inq̄
h̄is h̄it̄ aliquā calitatem. p̄nta intellectus ostend
dendo z̄ dirigendo voluntas vero in volendo
z̄ impetrando. z̄ patet q̄ p̄tima compatio ē esse

tialioꝝ. p̄tio modo intellectus cadit sub natura
est enim de se determinatus ad intelligēdū. z̄ nō
h̄et in potestate sua intelligere z̄ nō intelligere
assentire z̄ non assentire p̄posito objecto: volū
tas autem oppōitō se h̄z ad p̄prium actum eli
ciendum z̄ nō eliciendum. z̄ p̄ h̄i diuinis ponit̄
tur due p̄ductiones. vna per modum nature ē
p̄ncipiū ē intellectus. ita q̄ intellectus ē idē p̄m
cum natura. alia ponitur p̄ modum voluntatis
loquendo q̄ sit intellectus cadit sub potentia ir
rationali. nihil enim formaliter est liberum nisi
volūtas. sicut hanc p̄mam cōpationē non loqui
tur p̄h̄s hic de intellectu. Sedā vero cōpā
tio videt̄ quasi actualis. q̄z ille potētie nō com
pantur ad actus aliarum potentiarum nisi medi
atibus actibus p̄p̄is vt videtur quia p̄h̄i illis
alijs sunt p̄ozes. z̄ hoc modo nunq̄ intellectus ē
p̄ncipiū alicuius opationis exterioris sine vo
luntate cōcurrente z̄ determinante int̄lectum
z̄ hoc loquitur hic p̄h̄s de intellectu z̄ alibi
frequēter. vnde de voluntate nūq̄ parum loq̄t̄
philosophus vt distinguitur ab intellectu p̄ac
tico qui ē p̄ncipiū operationis exterioris diri
gendo potentias equequentes v̄bi semper p̄cur
rit voluntas imperans executionem operis. v̄n̄
de philosophus aliquando distinguit naturam
contra artem z̄ contra intellectum aliquando
cōtra p̄positum seu voluntatem p̄ quod p̄z q̄
p̄ oia illa intelligit vn̄um p̄ncipiū in artificia
libus. nāz ad opus artis cōcurrūt illa tria itegrā
tia vn̄us p̄ncipiū p̄fectū artificialiū. Ex q̄ p̄z q̄ pō
rōnalis dupl̄ pōt sūi. s. i. p̄plete z̄ p̄plete i p̄pleta
q̄dē pōt rōnalis ē itelctus v̄t ars vt p̄cedūt volū
tatem. z̄ de tali v̄t hic loq̄ p̄h̄s cū dicit q̄ opoz
tet illa defm̄ari p̄ voluntatem v̄t p̄obersim.
volūtas at̄ determinata intellectus ē pōt rōnal̄
completa v̄t saltē concurrat ad cōpletū z̄ sic ve
rum ē potētia rōnalē ē oppositoꝝ mō p̄posito
q̄n q̄ p̄h̄s hic allegat̄ i textu. p̄z q̄ loq̄tur d̄ po
tentia rōnali icōpleta. Ad p̄m̄ i op̄m̄ nego p̄nāz
pōt. n. rōnal̄ p̄nt d̄f̄ ē volūtas ē p̄riorum non si
m̄ul faciēdoꝝ: s; pōt se determinare ad alterūz̄
Ad p̄batōem dicēdū sic Ap̄. r̄idet in littera
q̄ h̄is potētia rōnalē nō h̄z potētia faciēdi op
posita. Contra in illo nunc in quo ē vn̄um op
positoꝝ. quero aut ē potentia ad alteram op
positoꝝ. aut non si sic habetur p̄positoꝝ vt
videtur quia potest opposita simul. si non q̄ pō
illa in hoc nunc non est nisi vn̄us oppositi.
Respondeo q̄ in eodem nunc potest agere
ad oppositum non i sensu cōpositionis sed i sen
su diuisionis. quia sic contingenter se h̄z ad v̄m
ita ad reliq̄: sicut in eodem nunc quo sores
sedet. potest non sedere in sensu diuisionis. nam
contingenter sedet z̄ ideo non sequitur q̄ pos
sit in opposita simul. Ad secundum dicēdū
q̄ si arguit̄ de voluntate illa pōt i actū nulla d̄
terminatione i illa p̄cedente actum. ita q̄ p̄tima

Nonus.

determinatio et tpe et natura est in positione ac
tus cum dicitur quod nihil potest nisi per determinat. fal
sum est de voluntate: si autem arguitur de intellectu cog
noscente opposita quod est potentia rationalis incompleta: tunc
est verum quod respectu extrinseci non potest aliquid nisi de
terminetur aliunde. quod illoque ex se est per modum natu
re non potest sed ad alteram determinat vel er
go ab eo agere vel nihil. sed si de intellectu proceda
tur quod non est sufficiens potentia rationalis proceditur secundum per
dicta. imo si per impossibile solus intellectus esset
cum virtutibus inferioribus sine voluntate nichil
posset fieri nisi determinato modo nature. quia
nulla esset potentia sufficiens ad faciendum alterum
oppositorum. Ad aliud argumentum de sole.
iam superius dictum est quod forma solis et quocumque
forma naturalis si est illimitata et principium opposi
torum in diversis materiis: sic est illoque determina
te: sicut illa forma que est virtus est illius determinate.
nam non est in potestate sua alterum illorum age
re prius passio receptiva forme huius et illius sic nec
si esset virtus tantum. unde sol prius passio liquescibile.
sic liquescit quod non potest non liquescere. sicut est prius pas
sio constitutibilis. potentia autem rationalis pura voluntas
agens sine circa se oppositum in quo potest sine circa
illud. non est principium determinatum ad unum sed
in differenter est determinatum sui ad alterum
ita est quod circa quodlibet potest agere et non agere.
Ad confirmationem sicut dicitur inferius omnia
potentia passive sunt ex se dispositionis. actus vero sic
ibi dicitur passio non ex se. sed quasi per accidens
et aliunde quatenus passiva potest ad esse vel non ad
esse. sed hoc accidit potentia actus. nam si sit irrationalis
necesse agit prius passio et remota omni impedimento
non sit potentia rationalis. Ad ultimum per ex per articulo
quod frigus nunquam facit ad esse caloris per se. facit tamen
aliquid quo facit aliquid aliud potest magis calere
cere. puta quod contrahit poros ne calor interior
diffundatur et exaltet. et ita calor virtus magis ca
lescit: frigus autem nunquam calefacit directe. de pec
tione pile dicendum quod motus violentus aliquid
ad ubi. movet ad esse ubi possibile accipi per illius
motum et si indirectum potest: sic movetur si non re
dit et hoc donec factus fuerit motus proportiona
lis potentia motus. hoc autem nullam talem differen
tiam ponit vel contingentiam qualis est in potentia rationa
li per ex dictis.

Questio

Verum

verum sit quod actus sit
potentia secundum
rationem videtur quod non reducendo rationes
per se. nam illud videtur per se aliquo diffini
tione per quod aliud habet diffiniri: sed non sola po
tentia diffinitur per actum sed actus per poten
tiam. quod est per se. per se minoris. nam actus et potentia
referuntur. et autem in relatione in utroque rationibus
veris. per se. per se per se. Contra per se hoc
in littera dicitur quod sicut per se ex quinto habet
relatione opposita prius dupliciter intelligi. scilicet vel mu

tuo vel non mutuo. illa quidem mutuo referuntur
quorum utrumque habet habitum ad alterum
non mutuo referuntur illa quorum unum per se habet
habitudinem ad alterum et non e converso. Ad
propositum dico quod actus et potentia non opponuntur
relativum per se. nam cum talia sint simul natura et di
ffinitio sequitur quod actus non est per se ratio que po
tentia. nec ratio potentie sumeretur ab actu ma
gis quod e converso. quod est contra per se in littera
opponitur autem secundo modo per se dicitur ordinem ad
actum et ille ordo essentialiter est respectus ad ac
tum. et non e converso quia ratio actus est absolu
ta. qualiter autem posset esse per se relatio ad aliquid
absolutum. per se quinto huiusmodi de ad aliquid
de scientia que essentialiter referuntur ad scibile et
non e converso. nam non idem est referri et rela
tionem terminare: immo ubi concurrunt in eodem
videntur per accidens coniuncta sicut forma est
in relationibus mutuis. hoc secundo modo potest di
ci creaturam referri ad deum sine omni correla
tione ideo. unde potentia et actus deus et crea
tura et omnia similia videntur pertinere ad ter
tium modum relationis. quod igitur potentia essentialiter
ad actum dependet et non e converso. id
habet diffiniri per actum et non e converso et per
se ut dicitur per se actus est per se potentia ratione
et non e converso. Ad argumentum in oppo
sitis dicitur quod minor est neganda ad probationem
dico quod per se huiusmodi loquitur de relatione que mutuo
referuntur et non sunt actus et potentia

Questio

Verum

actio sit in passio. sicut
in subiecto. videtur quod
sic per se in littera qui dicitur quod be
dificatio est in predicato. et textus in co
textu. sicut dicitur expressis per se. Contra per se
in passio. quod actio est in agere. et per se non in passio. per se
per se sit. quod foris videtur esse in eo quod denotat. actio
autem denotat passum per se agere. Ratio in ista quod
per se per se duplicem distinctionem. et ostendam tripli
cem conclusionem. 1. ad primam supponendo
distinctionem de actioe qua ponit per se de tran
scendente et immanente. Sit ista prima distinctio. quod ac
tio actum ad per se spectat tripli dicitur uno pro
respectu transmutatis ad transmutatum. iuxta illam
descriptionem libri sex principiorum. actio est secundum quas
in id quod subicitur agere dicitur. et hec est actio
productiva de genere actionis que est predicativa
mentum per se. que formaliter est forma respec
tiva fundata super principium quod est potentia
activa unde philosophus generatim metat. et est. 9.
describit potentiam activam quod est principium
transmutationis in alio in quantum aliud per
quod dat intelligere quod actio per quam potentia
activa agit est respectus transmutantis ad trans
mutatum. alio modo dicitur actio de operatione
immanente. pro ut visio et intellectio. et volu
tio dicitur actio. ut fuit iam dictum. et actio ista

Ad hunc

per se
littera

Liber.

sumpta e forma absoluta et acta seu pducta per actum p^o dicta. vñ i intellectu et sit i voluntate distinguit duplex actio. vna pducta et de genere actionis q̄ i intellectu vocat dice et i voluntate vocatur spirare. alia acta seu pducta q̄ e forma absoluta que i intellectu vocat intellecto: in voluntate vero vocat volutio sen amor. Alio^o sumatur actio p opatōe trāfēte. q̄ qñq; ē e forma absoluta et acta et pducta p motum et actū d̄ genere actōis. puta q̄ntitas aut q̄litas aut vbi licet vbi sit forma respectiva. Secda distinctō sit ista q̄ respectus e duplex in genere. vñ i^o intrinsecus adueniēs alius extrinsecus adueniēs voco respectum intrinsecum adueniētem illam q̄ necessario sequitur su^o fundamēto. posito termino et talis respectus e de genere relatiōis: voco at respectū extrinsecum adueniētem: q̄ non psequitur necō extrinsecum ambo sit posita in acta et sub h̄ membro cadunt illa sex pncipia de q̄bus agit ille auctor. p̄ enim de actione et passione: q̄ possibile e actiuū et passiuū eē: et appropiata: et tamē nō habēt istum respectum. s̄ q̄ agens sit illud a quo transfertur nec passiuū sit illud. quod ab ipso transfertur. puta si sit aliquid impediens: et p tanto illa sex pncipia nō sunt spēs relationis. q̄ relatiō dicit respectum intrinsecus adueniētem. illa vero dicunt respectus extrinsecus adueniētes.

Quātū ad 2^m sit ista p^o conclusio: actō accepta p^o q̄ e respectus de genere actionis e in agente subiecte nō i passio. hāc oñdo sic. in eodē est respectus i quo e fundamētum. h̄ apparet ex ratōe fundamēti. nec op^m e intelligibile sed p^o actiuū q̄ e fundamētum h̄ respectus et actōis. est in agente. sic euidēs e. q̄ tal actō et respect^o e i agente. n̄ alr q̄ subiecte p̄. P^o e in q̄cūq; e for^o aliq̄ formati. illud e simplr tale p istā formā. impossibile enim e effectū formatū separi a forma. et q̄ forma sit in aliquo formati et q̄ nō p̄sistat ipm in formatum fm ipam. q̄ si actio e formati i passio sequitur q̄ passiuū erit formati agens qd̄ oio est extra rōem. q̄ erit in agente. P^o e impossibile e respectus opōilos eē simul necessario in eodē sed passio vel respectus passionis vniversalr e i passio. q̄ nō necessario erit i eodē respectus oppositus q̄ e actio. Sic q̄ intelligo conclusiōe. q̄ actio e respectus extrinsecus adueniēs i agente vt in supposito vel subiecto. in forma at que dicitur p^o actiuū vt in fundamēto p̄ma. similiter passio dicit respectum oppositū corrdēndem isti. que e in passio vt in supposito et subiecto in p^o passiuū vt in fundamēto. Secunda conclusio sit ista. actio accepta secundo modo que est operatio et forma immanens absoluta: est in agente vt in subiecto. hoc apparet p̄ philosophū hic qui dicit q̄ visio e in vidente et speculatio i speculante. P̄terea per rationem. omnis p̄fectio pducta per actionem de genere actionis est imperfectibilis quod est in potentia ad ipsā

non enim e intelligibile q̄ aliquid sit in potentia ad aliquā formam: que non sit in ipso quādo est pducta. sed actio seu operatio. secundo modo dicta e huiusmodi: et ipsum agens suū operans e pfectibile quod e in potentia ad ipsam q̄ quando e pducta e in agente. m̄. p̄ quia talis actio e pfectio agentis. puta visio vidētis et speculatio speculantis. Aduertēdum t̄m q̄ respectus talis opationis ipm opans habet rōnem agentis et passi. tamen secūdam oliā et alias rōes oñsum. n. scilicet supra in quadam questōe q̄ qñ i agente e aliqua forma que e pncipium actionis equinoce et cum hoc e capax termini illius actōnis pōt se ipsam mouere ad ipsam formam que est nata terminare actōem talem. et ppter hoc in intellectu distinguitur intellectus agens et passibilis vt per vnum ipsa aia sit pducta in intellectiois et per aliud sit receptiua eiusdem. Sit in voluntate et in sensu pōt distingui agens et passiens de quo alias r̄. Tertia conclusio sit ista actio accepta tertio modo que e opatō et forma transiens absoluta seu respectiua e in passio: vt in subiecto. hoc apparet per ratōem factam ad scdām conclusiōem. nam talis actio seu opatō e ipsa forma acta seu pducta per motum et ideo necessario e in ipso passio et mobili quod mouet et dum e fluens e idem vt puto cum ipso motu. nam motus e forma fluens. motus autē imobilis ex 3° p̄bisi. Ad arg^m in oppositum dicēdū q̄ p̄bisi nouo metha. et in tertio p̄bisi. loquitur de actōne fm tertiam acceptiōnem q̄ e ipsa forma acta seu pducta. et hoc facit p̄ tertia conclusiōne. non autem loquitur de actione p̄mo modo q̄ e p̄dicamentum et formati respectus talis at actio e in agente subiecte.

Explicit nonus liber

Questio

Prima

Irca deci

nam librum occurrit de blam que sit substantia illa vna que est prima et mensura omnium substantiarum. dicitur a quodam expositore et est sententia cōmē. x. cōmēto. vbi p̄ba dicit eē vna p̄mā substantiā q̄ sit mensura aliar et vult cōm. q̄ illa sit deus vel p̄mū motor. sed hec exponimus nulla est. tam quia nō videtur habere itentōne. Al. q̄ sicut p̄ ex littera q̄rit at. in substantijs sit aliquod vnum quod est mensura aliorum. et an

Handwritten notes:
 Sumpta e forma absoluta et acta seu pducta per actum p^o dicta. vñ i intellectu et sit i voluntate distinguit duplex actio. vna pducta et de genere actionis q̄ i intellectu vocat dice et i voluntate vocatur spirare. alia acta seu pducta q̄ e forma absoluta que i intellectu vocat intellecto: in voluntate vero vocat volutio sen amor. Alio^o sumatur actio p opatōe trāfēte. q̄ qñq; ē e forma absoluta et acta et pducta p motum et actū d̄ genere actōis. puta q̄ntitas aut q̄litas aut vbi licet vbi sit forma respectiva. Secda distinctō sit ista q̄ respectus e duplex in genere. vñ i^o intrinsecus adueniēs alius extrinsecus adueniēs voco respectum intrinsecum adueniētem illam q̄ necessario sequitur su^o fundamēto. posito termino et talis respectus e de genere relatiōis: voco at respectū extrinsecum adueniētem: q̄ non psequitur necō extrinsecum ambo sit posita in acta et sub h̄ membro cadunt illa sex pncipia de q̄bus agit ille auctor. p̄ enim de actione et passione: q̄ possibile e actiuū et passiuū eē: et appropiata: et tamē nō habēt istum respectum. s̄ q̄ agens sit illud a quo transfertur nec passiuū sit illud. quod ab ipso transfertur. puta si sit aliquid impediens: et p tanto illa sex pncipia nō sunt spēs relationis. q̄ relatiō dicit respectum intrinsecus adueniētem. illa vero dicunt respectus extrinsecus adueniētes.

Handwritten notes on the right edge:
 hoc sit p̄fectio agentis. puta visio vidētis et speculatio speculantis. Aduertēdum t̄m q̄ respectus talis opationis ipm opans habet rōnem agentis et passi. tamen secūdam oliā et alias rōes oñsum. n. scilicet supra in quadam questōe q̄ qñ i agente e aliqua forma que e pncipium actionis equinoce et cum hoc e capax termini illius actōnis pōt se ipsam mouere ad ipsam formam que est nata terminare actōem talem. et ppter hoc in intellectu distinguitur intellectus agens et passibilis vt per vnum ipsa aia sit pducta in intellectiois et per aliud sit receptiua eiusdem. Sit in voluntate et in sensu pōt distingui agens et passiens de quo alias r̄. Tertia conclusio sit ista actio accepta tertio modo que e opatō et forma transiens absoluta seu respectiua e in passio: vt in subiecto. hoc apparet per ratōem factam ad scdām conclusiōem. nam talis actio seu opatō e ipsa forma acta seu pducta per motum et ideo necessario e in ipso passio et mobili quod mouet et dum e fluens e idem vt puto cum ipso motu. nam motus e forma fluens. motus autē imobilis ex 3° p̄bisi. Ad arg^m in oppositum dicēdū q̄ p̄bisi nouo metha. et in tertio p̄bisi. loquitur de actōne fm tertiam acceptiōnem q̄ e ipsa forma acta seu pducta. et hoc facit p̄ tertia conclusiōne. non autem loquitur de actione p̄mo modo q̄ e p̄dicamentum et formati respectus talis at actio e in agente subiecte.

Decimus.

hoc sit ipsum unum pbat ex intentione p' Platonem q' no' sit ipm unū sed aliqd cui p'uenit ip' sam unū. sicut ē in oībus alijs generib' .z' p'cludit in fine q're sigdem i' passionibus z' q'litatibus z' q'ntitatibus z' ipm unū aliqd unū. sed nō h' ipi' substantia. z' in substantiis necesse ē s' se habere. supra quā istam ponit cōmētor q' d' p' allegata sed si p'mus motor ponatur mensura ipius generis substantie: hoc n. unum poneretur mētura. q'z p'mus motor p'pter suā simplicitatem multo veritas ē hoc ipm unū q' d'ca platonis tū q' si sic: sicut in alijs generibus p'mum ē aliqd illius generis: ita p'm' motor ēt aliqd d' generis substantie quod ē erroneum. q'z deus nō cadit in genere p'pter sui infinitatem. quid ē mētura p'ma illius generis. Respondeo aliq' substantia illius generis p'ia cui cōuenit unitas sit .a. non autem p'mus motor ē mētura intrinseca illius generis sicut nec aliq'.

Questio.

Prima.

Trum

unum z' multa opponantur ut cōtraria videtur q' nō. nā unū p'iam non cōstituit aliud contrarium in eē. sed unū constituit multa in eē. quia unitas ē pars z' principium multitudinis q' z'c. p'zetera unum et multa opponitur relative. q' non p'rie. a'ns patz quia habent se sicut mensura z' mēsuratum cōsequētia pbatur. q'z alr frustra poneretur quatuor spēs oppositionis distincte si vna coincide ret cum alia. Contra p'has hic in littera. Respondeo z' dico duo. p'mum ē q' p'ria differat s'm formā sub eodem genē ut dicit infra. z' ideo eā aliqua dicitur ē p'ria quodlibet eoz s'mēdus ē scdm q' h'z formā z' nō p'z q' ē p' h'ntis formā. Scdm dictum ē q' nō ē cōueniēs aliq' esse opposita vno. puta si p'siderentur scdm se ut habent formas suas p'prias. z' alio modo nō eē opposita si considerentur ut alterum includit in altero z' ē pars alterius. sic enim ē pars habitus formam. exēplz corpus scdm se z' ut ē absq' anima consideratur ut habens aliquā formam p'p'iam z' hoc modo opponitur animali sicut in aiato. scdm q' qd consideratur ut pars aiatis z' informatū aia. sic nō opponitur aiati sed est eias materialis p'p'. S'lr ē de duabus speciebus numeri puta quaternario vel ternario. nam q'ternarius consideratur scdm se z' suā formam p'p'iam ē diuersa species aquinaria si q'do consideretur ut includitur in quinario z' ē pars ipius: sic non distinguitur species ab ip'o. Ad p'positum dico simplr q' ipm unum in se acceptum ut habens suam formam p'p'iam opponitur multitudini. quia nec unum est multa nec econuerso. opponuntur autem non aliter q' cōtrarie. ut p'ossum fuit p' dionem. si vero unum consideretur ut quoddam in completum z' ut includitur i' multitudine z' ē p' ipius. sic nō opponit

sibi. z' hoc modo p'cedit p'mam ar'm. Ad scōz nego p'iam ad pbatione dico q' non ē incōueniens diuersas species oppōis concurrere i' eoz dem subiectiue. quatenus idem diuersimode sumptū pōt diuersis oppōibus oppōi: nihilominus tū ille diuerse opōes erant inter se formaliter distincte.

Questio

.ij.

Trum

pluralitas seu diuisibile sit prius indiuisibili scdm rōem videt q' nō. q'z si sic q'rit circulus i' rōis. p'ns ē falsus. q'z tunc idem eēt notius z' ignotius eodē. q'z ans. p' batio p'rie. q'z indiuisibile z' unum ē de rōne multitudinis. nam multatudo diffinit q' ē aggregatio unitatum. Cōtra p'has hic in l'ra. Respondeo z' dicit satis bene q' nihil p'hibet aliqd scdm rōnem eē prius z' posterius eodē alr tamen z' alr cōsideratū. multitudo igit pōt considerari vel q'tam ad illud qd multitudo ē. vel q'tam ad ipam diuisionem que consequit. rōne diuisiōnis multitudo ē p'rior scdm rōnez q'z vniū. nā unum diffinit q' ē illud quod nō diuidit. sedz antem illud q' multitudo ē sic ē posterius scōz rōnem q' ipm unū. nam multitudo diffinit q' ē aggregatio unitatū. Aduertēdum tū q' ut dicebat quinto huius diuisio q' p'supponit rōi seu diffinitioni vniū quod conuertit cum ente nō ē diuisio continū que p'intelligit vni quod est p'ri' n'feri. s'z ē d'io qua cāt p'dcō. s'z q' h'ens z' illud ens dicit dila. eo q' h'ens nō ē illud ens est q' iste ordo ex nā rei q' i' p' signo itelligit ipz ens z' in 2' ipa d'io. z' i' 3' ipm unū quod p'riuat diuisionem. z' in 4' ipa multitudo que ex unitat. b' ag gregat. s'z. n. ea que dila sūt multa sint. nō tamen h'nt rōem multoz nisi postq' isti z' illi attribuit q' sit unū. Ad argu'm i' oppositum p'z qd dicitur sit exp'dictis. Notandū tū q' s'z unum z' multa. diuisibile z' indiuisibile ut sic nō opponatur relative: nihilominus tū scdm q' h'nt rōez mēsure z' mēsurati: z' vnus mēsurat multa. z' indiuisibile diuisibile. sic vtiq' opponunt relative.

Questio

.iij.

Trum

sit possibilis transmutatio a p'uatōe i' bitū v' q' nō. nā a p'uatōe i' bitū nō ē trāsit' ut d' i' p'dicamētis. Cōfirmat. q'z in oī transmutatione sit transitus a terminos a quo ad terminū ad quē. sed p'uatō nō pōt eē terminus a q' respectu hitus. nā terminus a quo p'cedit terminus ad quē. s'z p'uatō nō p'cedit habitum. s'z econuerso. q' nō poterit eē trāsmutatō a p'uatōe in bitum. Cōtra p'has hic in littera q' dicit q' mutatiōes sūt nō solum ex forma seu habitu forme ad p'uatōnem. sed etiā econuerso a p'uatōe speciei z' forme ad habitus. Cōfirmatur quia quinto p'his. dicitur q' est aliqua mutatio a non subiecto in subiectum id est a p'ri

Liber.

ditione in habitam. Respondeo 2° p^orio d^ela
rabo tres distinctiones. scdo respondebo ad q^o
stionem. Quantum ad p^onam sit ista p^oria di
stinctio q^o motus est duplex. quidam acquisiti
uus. quidam deperdituus dicitur motus acqui
situs ille per quem aliquid positive acquiratur
et ille largo modo dicitur generatio: p^ota sine sit
ad substantiam: vt cum generatur ignis: sine ad
accidens vt cum generatur albam. et sic de alijs
motus autem deperdituus dicitur ille p^o quez
aliquid deperditur et nihil acquiratur positive:
vt motus qui est ab albo in non albu et ille mo
tus largo modo dicitur corruptio. sine sit i sub
stantia sine in accidente: e^o autem differentia iter
illos duos motus q^osum ad terminos: na in mo
tu acquisitio terminus a quo e^o p^oriatio et termi
nus ad quem e^o habitus in motu autem deper
ditio e^o econuerso p^oz. et ideo quia motus denota
tor a termino ad quem ille dicitur acquisitus. il
le vero deperdituus. Scda distinctio sit ista
termini motus sumatur duplr. nam quida sunt
p^omi quidam cocomitantes p^oimos. et termini p^omi
sunt habitus et p^oriatio. et de istis dicitur q^o
to p^obi. q^o sunt in compositis: iles. termini autem
p^ocomitantes dicuntur qui anectuntur istis vt sunt
duo contraria album et nigrum. nam nigredini
e^o annexa p^oriatio albi et econuerso. quado ergo
aliquod subiectum sit de nigro albo: si illi mo
tus considerentur p^one terminos p^omos: dicet
esse a non albo in album et econuerso a no nigro
in nigru. Si vero considerentur p^one terminos
cocomitantes: diceretur e^o a nigro in albu et eco
uerso. Tertia distinctio sit ista. p^oriatio est du
plex. quedam que habet immediatum ordinem ad
subiectum nec respicit subiectum mediante for
ma. exemplam tenebra respicit medius isto mo
quedam est p^oriatio que habet ordinem ad subiec
tam non tamen nisi mediante forma quatenus
e^o quedam corruptio illius forme. exemplam ceci
tas respicit oculu isto mo mediante visa et motu
corpus mediante vita non sic est de p^oriatione p^o
modo. nam dato q^o aer nunq^o fuisset luminosus
nihilominus esset tenebrosus. Quantum ad
secundum dicendum q^o loquendo de p^oriatione
p^omo modo sicut est transitus vel motus ab hitu
in p^oriatione: sic pot^o esse econuerso. aer enim d^e
lucido fit tenebrosus et lucidus de tenebrosus:
sicut materia transit de forma ignis ad p^oriationem
et a p^oriatione ad formam ignis. vnde dato q^o
nulla aliquando fuisset in materia nihilominus
tamen materia e^o susceptiva forme cuiuscunq^o.
et p^oriata quecunq^o. et similiter e^o de quacunq^o for
ma que pot^o acquiri p^o mutationem naturalē. lo
quendo autem de p^oriatione. scdo modo sic n^o
e^o transitus a p^oriatione in habitam nisi forte p^o
resolutionem vsq^o ad p^onam materiam vt dcm
e^o quarto huius. Ad argumentum i oppositu
dicendum q^o p^obi loquitur in p^odicamentis de

p^oriatione scdo modo. Ad confirmationes di
cendum q^o non semp p^oriationem p^ocedit habi
tus loquendo de habitu qui per motum acq^o
tur. vnde quinto p^obi. p^obat p^obi q^o quies e^o
natio motus non illa que e^o in termino ad que
sed que e^o in termino a quo clarum e^o q^o p^oriatio
que e^o in termino a quo p^ocedit motum. si ergo
illa p^opositio q^o habitus p^ocedit p^oriationem h^o
veritatem intelligenda est de p^oriatione secun
domodo. Alter dicitur q^o p^oriatio e^o poster
rior hitu secundu cognitiones. nam p^oriatio h^o
cognosci per habitum. licet inesse quandoq^o p^o
natio p^ocedit habitam. Sed contra rone p^obi
quam hic inducit in littera arguitur. na videt
arguere in quatuor terminis quia termini ex q^o
bus arguit non eodem modo sumatur in maio
ri et in minozi. quia in maiozi sumatur termini
comitantes in minozi vero termini p^omi vt patet:

Respondeo q^o contraria non sunt termini
motus: nisi in q^osum includunt habitum et p^oriati
onem. cum ergo dicitur in maiozi q^o contraria
sunt ex quibus accipiuntur et includunt p^oriati
onem et habitum et sic habent rationem termino
rum. ergo vniformiter. nec arguit ex quatuor
terminis.

Questio

iiij.

Terum media contrariorum
sunt vere composita
ex terminis videtur q^o sic p^obi hic
in littera: et idem dicit in de sensu et
sensato: capitulo d^e colozis q^o medij colozes sūt
compositi ex terminis idem e^o dicitur ibidē de
saporibus et odoribus medijs. Item p^o rōes
illud quod p^oicipat aliqua scdm magis et minus
est compositam ex illis. sed media contrariorum
sunt huiusmodi respectu extremorum. q^o media
contrariorum sunt composita ex extremis.

Contra quia auctor sex p^oncipiorum dicit q^o
forma e^o compositi contingens simplici et inuaria
bili essentia consistens: sed media contrariorum
sunt quedam forme. q^o sunt in essentia simplici
non composita. Respondeo. et p^omittam primo
aliquas distinctiones. scdo ostendam aliquas
clusiones. Quantum ad p^onam sit ista p^oria
distinctio. q^o compositio e^o duplex. quedam tota
lis et essentialis: quedam p^ortialis voco compositi
onem totalem et essentialē illam qua aliquid
componitur ex aliquibus essentialiter et totalr
sed voco compositionem p^ortialem illam qua ali
quid componitur q^osum ad sui partem. et n^o quā
tum ad sui totum. exemplam p^omi homo com
ponitur ex aia et corpore. exemplum secundi ho
mo componitur ex carnibus ossibus manibus
et pede cetera que non component nisi partes
hominis. s. corpus. Secunda distinctio sit ista
compositio essentialis totalis e^o duplex. s. que
dam ex partibus realiter distinctis vel essentia
liter distinctis: quedam ex partibus formaliter

Decimus.

tantam distinctio ex^m primi cōpositio substan-
tie ex materia & forma puta hominis ex aīa & for-
ma & corpore. ex^m secūdi. cōpō spēs accidentis
ex genere & dīa. Tertia distinctio sit ista cōpō-
prialis ē duplex qdā hōgenea vi caro hominis
q̄ componitur ex partibus ē etiam sunt carnes
qdā etherogenea. & h̄ ē duplex vna ex pub^o di-
stinctis formaliter & situ. alia ex partibus disti-
ctis formaliter sed non situ. ex^m pmi cōpositio
manns hominis ex ossib^o nervis & carnib^o
Sic cōpositio parietis que ē par^o domus ex
cemento & lapidib^o. exemplam secūdi. cōpositio
elementoz i mixto secūdu opionē que po-
nit m. scilicet manere i mixto. tunc enī ipsa ele-
menta distinguuntur formaliter vt ps. non tamē
sūt. eo q̄ quilibet pars mixti ē mixta primo d̄
generatione. D̄s dicitis qz cōpositio opposit
simplicitati & quot modis dicitur vna opposi-
toz tot modis & reliquū ex primo d̄pocoz. id
p̄t dari distinctiones de simplicitate corzeipo-
dentes istis. Et sit ista prima. q̄ simplicitas est
duplex. quedā priuans cōpositionē totalē esse
talem quedā priuans cōpositionē partialē
que pōt dici simplicitas partialis. exēpluz pmi
aīa secūdu se supra. ex^m si spēs accidentis puta
albedo cuius partes. s. genus & dīa sunt simili-
ter simplices saltem dīa q̄ qd sit d̄ genē. Z^a
distinctio si ista simplicitas cōtialis vlt̄ totalis
ē duplex qdā priuans cōpositionē ex partib^o re-
aliter & essentialiter distinctis qdā priuans cō-
positionē ex partibus formaliter distinctis. p̄ spēs
accidētis ē for^o simplex. z^a dīa vlt̄ specifica que
cūq̄ sit ē for^o simplex isto cō h̄cā conceptam
sūt simplice. Tertia distinctio sit ista simplici-
tas ptialis ē duplex qdā q̄ p̄nat cōpōes ex pub^o
hōgeneis. vt ē vnitās vlt̄ p̄ct̄. quedā q̄ priuans
cōpōes ex partibus etherogeneis tantū vt ignis
& alia elementa & generalr quodlz totū hōgene-
m. Ex p̄dictis infero corzelarium qd̄ idem
pōt dici simplex & cōpositū s̄z diuersos modos
ex^m ignis & quodlz aliud elementū ē corpus sim-
plex simplicitate opposita mixtū. & tū ē v̄e cō-
pōitū ex ma^o & for^o. vñ p̄ba sepe vocat elementa
corpora simplicia. Quātū ad z^m sit p^o ista
for^o medie s̄rioz n̄ sūt cōposite cōpōe cōtiali
totali q̄ ē ex partibus realiter & cōtialr distinctis
p̄b̄ hui^o n̄. oē cōpōm isto mō ē de genē s̄be ge-
nerabile & corruptibile per se naz omne tale h̄z
materiam partem sui q̄ potest ēē & non esse ex
septimo metha. sed forme medie cōtrarioz n̄
sunt huiusmodi ps enim q̄ non sunt de genere
substantie. nec sunt per se generabiles & corrupti-
biles. sicut nec ipse forme extreme vt patet
septimo & octang methaphisice. sed sunt & non
sunt sine generari & corrupti. ergo tales forme
medie non sunt composite isto modo. Ex
hoc infero vna corzelarium q̄ media con-
trarioz n̄ sunt simplicia si simplicitate opponi a

isti cōpositi. Secūda cōclusio sit ista. forme
medie s̄rioz sūt res cōposite cōpōe totali cōtial
li q̄ ē ex pub^o saltē formalr distinctis. p̄b̄ h̄.
nā q̄cūq̄ d̄ ē p se i genē ē cōpositū isto modo: cū
oē tale sit spēs & p̄ dīa cōpositū ex genē & dīa q̄
sunt saltē formalr distincta. sed for^o medie s̄rio-
rū sūt p se in genē. vt ps. x. metha. ḡ erūt cōposi-
te isto mō. Ex h̄ infero corzelarie q̄ media cō-
trarioz nō sunt simplicia simplicitate opposita
isti cōpōi. Tertia cōclusio sit ista forme me-
die s̄rioz nō sunt composite aliquo mō qua-
cūq̄ cōpōe ptiali. p̄batio huius qz omne sic
compositum vel ē q̄titas p̄tina vel h̄is q̄tita-
tem: sed forme s̄rioz nō sunt hui^o. qz q̄titati
nihil ē contrarium: vt d̄ in p̄dicamentis. ḡ tales
forme medie non erūt composite compositione
ptiali quacūq̄. Ex hoc infero corzelarium.
q̄ media s̄rioz sūt simplicia simplicitate op-
posita isti cōpōi. & per dīa vlt̄erius q̄ forme
medie non sunt vere composite ex extremis. im-
mo sunt eque forme simplices sicut extrema: ex-
trema enim non se habent vt genus & differen-
tia respectu medioz vt sic possēt dici cōpōni
ex extremis compositione eis possibili & compe-
tente. Ad p̄b̄m in oppositū dicendū q̄ decī-
mo metha. & libro de sensu & sensato accipit cō-
positionem p̄ q̄dam cōuenientia & quasi con-
tinētia v̄tuali eo q̄ media magis cōueniūt cūz
extremis q̄ extrema inter se. eo modo quo fm
aliam opionem mixtū dicitur cōpōi ex elemē-
tis non q̄ maneant in mixtis s̄z esse intensū nec
remissū. sed qd̄libet mixtum habet maiorem
cōuenientiam cūz elementis q̄ elementa habent
inter se. vñ & forme elementoz dicuntur v̄tualiē
manere in forma mixti vt in p̄fectiozi. Ad ra-
tionem concedo maiore si sit vera participatio
et tūc minor est falsa qz medie forme non vere
participāt extrema fm magis & minus nisi tātū
p̄pter cōuenientiam p̄dictam. quare & z.

Questio:

Trum formal repugnā q̄ ē
inter formas substan-
tiales sit repugnātia contrarietatis
videt q̄ nō nam a cōtrario in con-
trarium deuenitur per medium & motuz. sed in
substantia nō est motus ex. s̄p̄b̄si. ergo nec con-
trarium. maior ps supra in p̄cedenti ca^o huius
decimi. Cōfirmatur. qz quito p̄b̄si. p̄bat
philosophus quod in substantia non est motus
p̄p̄ter non esse substantie contrarium. Cō-
trao ēq̄ corruptitur a suo contrario corrup-
ptur ex principio celi & mundi. & ex primo de
generatione. sed in substantia est vera corrup-
tio. ḡ contrarietas. Cōfirmatur quia cum
forma corrupenda a materia expellitur. q̄ro
a quo nō ab se. nec ab aliquo simili patz. relin-
tur q̄ a contrario. Respondeo in ista q̄sti-
one ē vna opi. cōis tenens partem negatiuā p

Quia sic arguitur contrarietas est quedam maxima discordantia huiusmodi quodammodo continuitatem ut ab extremo non pervenitur in extremum nisi transendo per omnia media tunc sic a contrario in primum non pervenitur nisi per medium. Sed nulle due formae substantiales sunt huiusmodi quod non sunt contrariae. Probatur minor quod materia exuta una forma substantiali immediate potest induci quatuordecim alia. Vnde per de generatione dicitur quod si ex igne fiat aqua vel terra non oportet transire per media elementa. Propter a contrario in contrarium pervenitur per medium et motum. Sed in se non est motus. Ergo nec contrarium probatur minor. Quia si sic in medio motu puta si ex igne fiat aer materia subiecta tantum haberet de forma ignis quantum de forma aeris et sequantur duo inconvenientia. Primum quod erit aliquod corpus quod non est in aliqua specie determinata. Secundum quod ipsa erit ipsa. Nam in illo medio punctuali aer non est aer nec ignis erit ignis.

Propter. Prima sunt circa idem. Sed formae substantiales non sunt circa idem. Ergo non sunt contrariae. Probatur minor quod materia sub diversis formis non est eadem sicut sed diversa cum habeant diversa esse. Confirmatur. Quia per hoc quod subest nihil est contrarium mutatio sicut dicitur esse a non sicut in se vel e converso ut habet ex quanto philosopho. Sed ista opinio non placet si absolute et verum intelligatur. nec rationes adducunt ut inferunt ostendit. Ad questionem igitur aliam dicitur. Ad eandem declarabo per unam distinctionem et probabo duplicem conclusionem. Quarta ad primum sciendum quod contrarietas dupliciter potest sibi. Stricte et large si contrarietas accipiat stricte. sic videtur habere. Sed conclusiones. ut potest colligi ex predicamentis. et ex philosopho. Metaphysica. quod contrarietas est oppositio distinctioque specie eorumdem autem generum sicut dicitur. quod sunt sub eodem genere et maxime distat. Secundum conditio est quod contrarietas est contra extremorum dicentium naturam positivam et per se distinguit ab oppositio privativa. ubi alterum extremum scilicet privatio nihil potest sed est formaliter pura negatio. Tertia est quod contrarietas est maxima distantia ut dicebatur in littera. ubi quoniam autem differre et cetera. et ex hoc inferunt ibi philosophus quod est differentia perfecta quod si maxima est perfecta. Quarta est quod sequitur ex secundo quod unum contrarietur solum ut superioris dicitur est ibi multipliciter dicitur contrarietas.

Quinta est quod contrarietas est oppositio eorum quae circa idem susceptibile non similis sed vicisim existunt et mutuo repellunt nisi alterum insit determinate a natura ut caliditas igni hoc potest esse salvari quod vicisim insit si referantur ad primum subiectum quod est materia prima. Sexta conditio quod in contrariis habentibus medium non pervenitur ab extremo in extremum nisi transendo per omnia media. ut superius dictum fuit et declaratum per exempla tam in sonis quam in coloribus ibi. Quoniam autem contrariorum. Si autem contrarietas accipitur large. sic dicitur contrarietas cui deficit aliqua istarum conditionum ista

est in substantia contrarietas: quod est ibi repugnancia quae tunc non est praedictio. nec sicut in praedicatione nec bitum. nec secundum relationem: et ideo necessario habet reduci ad oppositum contrarietas. si dicitur species oppositio quae ponit praedictio sibi sufficiens. Quarta ad secundum ista praedictio conclusio: repugnancia formarum substantialium non est repugnancia contrarietatis stricte accepta. haec ostendo sic. illa oppositio non est contrarietas stricte accepta cui deficit aliqua conditio de praedictis. sed oppositio seu repugnancia formarum substantialium est huiusmodi generum. minor pars discurre quod per singulas conditiones. prima quidem vel secunda non deficit. quod due formae substantiales repugnantes praedictae accipiunt sub eodem genere primo: et utraque dicitur aliqua positivum: deficit tamen tertia et quarta. non enim accipit duas formas substantiales sub eodem genere: et aer: et e converso. sequitur quod dicitur sicut ista tria et e converso: et oia elementa et oia generabilia et corruptibilia contrarietur sibi in vicem isto modo et sic multa vni. quod igitur quarta conditio sequitur ex tertia. cui non inest quarta nec secunda a de structura praedicta. Quinta autem conditio competit formis substantialibus uno modo. alio modo non nam si identitas susceptivi accipitur pro identitate simpliciter est entis in actu perfecto. sibi non competit. quia materia non habet idem esse perfectum sub diversis formis. si autem accipitur pro identitate substantiali quocumque modo. competit sic. quia materia una numero in eadem manet successive sub utraque forma. Sexta autem conditio si formae substantiales habent medium non competit eis. quod ut arguatur materia exuta una forma immediate potest informari quatuordecim alia nec oportet transire per media. si autem dicitur quod forma substantialis sunt contrariae immediate tunc illa conditio nihil est ad propositum. Secunda conclusio fit ista repugnancia formarum substantialium est repugnancia contrarietatis largo modo sumptae haec ostendo sic. nam secundo de generatione capitulo. omnia autem mixta: ubi probatur oia elementa concurrere ad generationem mixti: dicitur sic: aer autem et ignis sunt contrariae terre et aquae. terra autem aeris: aqua autem ignis: et videtur tangit substantiam substantiae esse contrariae. ita quod licet videatur additio diminutio non distribuit oia. Propter terea per praedicta. dicitur quod in genere substantiae est una per contrarietas ad quam omnes reducuntur. Propter hic in littera probatur praedicta. ex intentione quod differentia secundum speciem est differentia contrarietatis quod probatur inductive et syllogistice ut dicitur in exponendo litteram. Respondetur ad has auctoritates et similes quod Aristoteles loquitur de contrarietate ut reducat ad praedicationem et bitum: quatenus una forma habet rationem imperfecti et privationis respectu alterius. Contra quod praedictio nihil est formaliter sed due formae

Undecimus.

sunt formalit' aliqd positio. q' cu' formalit' op
 ponatur o3 q' aliter for' opponatur q' p'uatio
 z habitus. lz enim vna for' includat p'uatidem
 alterius n' tr' p'fice. lz aliqd vltra addit. Con
 firmatur. qz b' er modo oia opposita se habent
 vt hitus z pua io z vt p'uctoria q'tenus vni
 extremu' includit p'uatidē z negationē alteri
 sed hoc of ipsope. nam aliter non eēt quattu
 oz spēs oppositōnū realiter distincte. P're
 ad p'ncipale due for' substantiales opponun
 tur q' aliqua specie oppositōnis. Ad vt apparz
 discurrendo nulla alia opōne oppōit. q' relingē
 q' contrarie opponatur. Dices forie q' iste
 for' nō sūt oppositē sed desperate. Cōtra qz
 vel sunt desperate vt duo idimīna eūsdēs spe
 ciei. l' vt desperata diuersay speciey: vel diuer
 soy genez. nō p'rimū. q' nullus p'hs diceret qn
 plus opponatur for' ignis aque. q' forres pla
 toni. nec f3 qz plus opponitur due for' q' for
 tes z brunellus: nec 3^m qz plus opponunt q' la
 pis z albedo p3. P're ad p'ncipale p'nozū
 motuus seu mutatiōnū sunt contrarij te: mini
 ex qnto p'fisi. sed generatio z corruptio sunt
 cōtraria. q' z eoz termini q' sunt for' substantia
 les generande z corrupende. P're con
 trariōy sunt contrarie cē. z de generatiōe. sed
 calor z frigiditas sunt contraria. q' z eaz cāe q'
 sunt for' substantiales. nam materia cū for' est
 cā omniū accitū ex p' p'fific. Ad p'm alteri
 op' ē dicendū q' maior ē vera vbi for' hnt me
 diū. sed forme forsan substantiales sunt cōtra
 ria imediata z iō nihil ad p'positum. Aliē
 pōt dici q' ar^m p'cedit de cōtrarietate strice
 sūpra vt p3 ex p' articulo. z iō nihil facit f33 cō
 clusionē. Ad secūdū nego minorē. qz in sba
 ē vere motus vt oīdā. xi. huius z concedo q'
 i me^m punctali materia eqliter hēret de vtray
 forma. z cum infert p'm inconueniens q' aliqd
 corpus non. ē in aliq' specie determinata. dico
 q' hoc non ē incōnēiens imo nec^m q' diu est i
 fieri z in fluxu sicut etiam p'ceditur de embrio
 ne quousqz perueniat ad formam specif cam
 vltimatam q' ē aia. Z^m icōueniēf nego. imo eo
 mō quo ē est ip3. non similit' sed f3 qd ignis
 q' in illo pūcto f3 qd non ē: p3 silt. z aqua silt
 sicut de cuto cur' medietas est alba z medie
 tas nigra ē dicēdū q' nec ē albū nec nigrum si
 militer. sed vtrūq' secūdū qd. p3 p'io eleucoz.
 Ad 3^m nego minorē. q' tunc materia circa
 quā fiant forme substantiales lz non sit idem
 susceptiū in esse formali. z specifico vt est sub
 diuersis formis. est tr' idē secūdūz eē p'p'riū
 quatenus vna materia secūdū eētā est susce
 ptiua oiaz formay. Ad cōfirmatiōē dicen
 dū. q' in sba dicitur eē mutatio a nō sbo in sbo
 vel eōnerfo appropziare. nō qn possit sic esse
 in qualibet mutatiōe si considerentur termini
 p'rim mutatiōis qui sunt habitus z p'uatio

vt. xi. huius amplius oīdam. Ad probatiōem
 de gnto p'fisi. dicendū q' p'fisioloz bus legē
 de substantia appropziare q' in ea non sit mot'
 vt ē patebit in. xi. huius. lz in substantia v' sit
 motus. logtar et de contrarietate strice sūpra
 de q' concedo q' n' est in sba vt oēs ē q' ē zē.

Questio.

vij

Erum corruptibile z incoz

ruptibile differat ge
 nere videtur q' non nam sunt in co
 dem predicamēto. ergo in eodē ge
 nere consequentia ē euidēs. p'bo autis qz sub
 stantia predicamentalis diuiditur per cozpoze
 am z incozpozeam aliqua ā. cozpozeā est coz
 ruptibilis oīs at incozpozeā est incozruptibilis
 P're quod p'dicatur vniuoce de aliquo nō
 distinguitur genere in eis aliq'n n' p'caeretur
 vniuoce de eis. sed substantia p'dicatur vniuo
 ce de cozruptibili z incozruptibili. q' zē. Con
 tra. philolophus hic i littera. Respondeo. p'
 p'mittā vna distinctionē. z oīdā duplicē cōclu
 sionē. Quātū ad p'm sciendū q' duplex ē ge
 nus quoddā est p'fificū. quoddā logicū. p'm ge
 nus dicitur subicibile. z^m dicitur predicabile.
 voco genus p'fificū siue subicibile ipfā mate
 ria siue subicū. vñ illa dicantur eadēs genere
 isto modo quecūqz hnt idē subiectū. vt canāē
 materiaz cōem circa quam p'nt habere transmu
 tationē. z que nō hnt non sunt idē genere isto
 vñ superius in hoc. x. dictū est q' genere d'nt
 quoz nō ē cōis materia. voco at genus logicū
 vel predicabile aliquod cōe qd est predicabi
 le in qd de plurib' spē differētib'. vñ illa dicit'
 tur idē genere hoc mō q' continentur sub ali
 quo tali cōi p'dicabili i qd de ipfis. Ex hoc
 infero cozrelarie q' non ē incozueniens aliqua
 eē idem genere logico z differre genere p'fisi.
 sed nunq' contingit econuerso. Quātū ad
 secundum sit ista p'ima conclusio. cozruptibilis
 z incozruptibile differunt genere p'fisi. p'ro
 batio huius ista sunt idem genere p'fisi. que ha
 bent idem subiectum vt materiaz circa quam
 possunt vicinim transmutari. sed cozruptibile
 z incozruptibile non sunt huiusmodi. q' zē. ma
 ior patet ex dictis probatio minoris. qz incoz
 ruptibilia vñ nō habent materiam secūdūz viā
 philolophoz vt dictum est octavo huius z ha
 betur p'positum. vel si habent. non tamen ha
 bent talem circa quāz possit cum cozruptibili
 bus habere transmutatiōez. qz iam non eēt
 cozruptibilia q' zē. Z^a conclusio sit ista. coz
 ruptibile z incozruptibile non differunt genē
 logico hoc p3. qz habent aliquod cōmune pre
 dicabile de eis in quid. p'ia substantia. ergo
 sunt idem genere logico. cōsequentia patet ex
 dictis z intelligitur de cozruptibili causato et
 finito ad excludendū p'imum ens quod ra
 tione sine illimitationis est omnino extra gen'
 l z

Decimus.

etiam que ab *Az.* dicitur motus. **¶** *Q*uod autem generatio et motus non distinguantur penes successum et instantaneum per *Az.* s. p. fisico. ubi distinguitur generatio a motu collocat mutatione a non albo in album sub generatione quod tunc mutatio est alteratio et per omnes successiva nullo dubitante. **¶** Contra igitur omnis motus est generatio si sumantur termini primi qui sunt hic et prius et e converso. omnis generatio est motus si sumantur termini concomitantes qui sunt ante et post affirmatiui. **¶** *R*espondeo concedo quod inferitur. **¶** Contra quod si substantia spatium negatur esse motus hic infra. et quanto physico. plus quam in aliis generibus cum in quolibet genere possit dici esse generatio et motus secundum terminos sic vel sic acceptos. **¶** *R*espondeo quod substantiam generationis substantiam aliam. materia est minus ens quam in aliis mutationibus unde hic et per de generatione materia dicitur esse non ens similiter. id in substantia dicitur magis appropriata mutatio a non subiecto in subiectum vel e converso quam in aliis generibus. propter hoc non ita perfecte in substantia dicitur esse motus qui est inter duos terminos positos prioris. distinguendo de motu a generatione penes terminos. dico ut patet in substantia est motus et generatio. et sicut in qualitate et quantitate. excepto quod in substantia est generatio sicut et in aliis secundum quod ut dicitur in littera. **¶** Ad primum respondem dico quod potest esse successio ex parte utriusque. cum dicitur de materia quod ipsa est indivisibilis. dico quod verum est de se. tunc est indivisibilis per accidens ratione quantitatis. cum postea dicitur de forma quod est indivisibilis et simplex. dico quod est indivisibilis secundum esse specificum quod sic abstractum ab omni gradu. et sic intelligit ille auctor et *Az.* 8. huius. ut ibi dicitur fuit sed hoc non obstat ipsa huius gradus individuales essentielles secundum quos potest intrinsece participari. **¶** Ad secundum probationem. dico quod successio potest esse in proposito tam ex parte materie quam forme cum arguitur de materia quod non habet unde resistat. dico quod verum est de se sed tamen ut est sub forma et dispositio ne contraria forma inducende habet unde agere resistat. et sic est resistentia mobilis ad motum. Est et in resistentia medi ad mobile. per ut dispositio contraria tenet locum medij. **¶** *C*um autem additur quod forma immediate unitur materie. et dico quod verum est corrupta prima forma verum tamen ex parte nature rei corrupta spiritus per quem fita introducatur. et illud primum mediatur inter formas et formas et agens et passivum. **¶** Ad quartam probationem cum dicitur quod termini generationis sunt predictorum. dico quod falsum est. sunt privatio et habitus unde per se et non esse intelligit. *Az.* privationem et habitum. ut declaratum fuit 4. huius in quadam questione. Ad respondem secundam principalem cum inferitur quod forma sensibilis suscipit magis et minus concedo consequens. Ad illud de predicamentis quod substantia non suscipit magis et minus intelligendum est de substantia secundum esse specificum et non secundum esse individuale. quia si sic includit gradus ut probabitur. **¶** Ad

3^m dico quod substantie est aliquid secundum accipiendum largi contrarietatem. ut in usu. x. huius ad probationem de quod loquitur de contrarietate stricto modo ut ibidem fuit dictum. **¶** *Q*uantum ad hoc ut melius appareat optatiuam declaro tres conclusiones prima sit ista quod forma sensibilis habet gradus intrinsecos essentielles secundum quos suscipit magis et minus et intrinsecos divisione hanc ostendo sic per ex qualitate propria comparata ad substantiam cuius est et arguo sic. calidum in enditur et remittitur. quod ignis et huius propositum. ante per quod sensum per de natura. cum naturali sicut se habet. et calidum sicut se habet. sed calidum in diversis individuis ipsi ignis non sicut se habet. nam unus calidus est intensior alio per quod ignis quod est calidus naturalis calidus non sicut se habet. sed unus est intensior quam alius. maior habet quod omnis calidus naturalis agit quod potest et secundum ultimum potest et sic omnia calidus eque perfecta calidus esse et eque perfectum. quod destructione omnis esse et naturalis non eque perfecte et non sicut se habet nec calidus naturalis sicut se habet. **¶** *S*ed dicitur quod diversitas calidus calidus accidit per deum agens impediens. nam ipse ignis est de se sepe calidus faret calidum eque perfectum. sed impeditur per contraria. id quandoque intensum quod remissum calidum. **¶** Contra excludatur de huius per quod indivisa ignis sibi derelicta non sunt eque calida. quod maior ignis calidus est parvo igne ceteris partibus. **¶** *A*lii dicitur negando minore quod calidus non calidus ab igne effectus. sed ignis est in sola potest passiva respectu calidus maior ac ratio habet virtutem de calidus naturalibus effectus. **¶** Contra quod omnis potest materie passiva est contradictionis. huius sed ignis non est potest contradictionis. Ad formam calidus. aliter enim posset esse calidus et non calidus. non est potest materie passiva ad calidum. quod erit calidus effectus. tunc idem quod prius. **¶** *Z*o per capitulum arguit ad idem ex quantitate propria comparata ad aliam secundum sic. in alteratione procedente corruptionem aqua igne introducit calidus. quod forma ignis non perfecta. quod remissa et sic huius propositum. ante per quod eos. per omnia potest. tamen quod nullum propositum accessus est sicut propria forma tamen sibi. unde corrupta aqua vel aere non tamen gant se immediata. quia humiditas aeris non est sicut aere. nec aque sine aqua ex hoc de aqua. sed calidus est proprium accessus ignis et maxime calidus generatur in alteratione facta ab igne. tamen quia eadem ratio totus calidus igneus posset esse in aqua sine forma ignis. quod ut ostendit ratione. **¶** *Z*o prima principalis probatur quod forma specificis repugnantes impossibile est quod sint in eadem materia secundum esse itensum. quod habet ibi esse secundum esse remissum propria forma aque ignis. et propositum. **¶** *P*ro 3° arguit sic. ostendit quod mutatur partim est in termino a quo partim est in termino ad quem ex 6. per. ubi. d. comen. quod huius veritate in quatuor generibus. et per omnes imitatione subalterni. aliter non esset nisi in tribus. tunc quero li partim. et partim aut accipitur pro divisibilitate forme

nūeri 2 si n̄ ē cātr a p̄ozi sp̄e lz depēdeat ab ip̄a
 Contra. qz nihil ē depēdēs ab alio in eēdo a
 quo nō hēat eē an aliq̄ genē cē op̄m p̄dicati v̄r
 iferre op̄m subī. 2 cōsitr d̄ pmanētia. nec obstat
 illud de numeris. qz numerus minor materialz
 2 potētiātr accept⁹ ē pars numeri maioris pars
 at hz ratiōem materie. vt pz. 5. hui⁹ ca. de causa
 ptes ingt totius vt ex quo cause sunt: 2 ibidem
 hoz at h̄ q̄si lz. i. materia vt ptes. numerus v̄o
 minor actualr 2 formalr accept⁹ n̄ ē p̄o maioris
 nec ab ip̄o sic accepto depēdet maior numer⁹
 i eēdo. P̄re sup̄ius ca. 4. dicit de p̄ mouē
 te q̄ mouet sicut appetibile 2 intelligibile mo
 uet nō motū. sic at mouet itelligētū sibi p̄ximā
 q̄ cāt intelligere illius. sed illud itelligē f̄z lz.
 ca. sequētī ē idē cū sba itelligē q̄ cāt sba 2 in
 telligē: 2 p̄ n̄s itelligē ē cātē ab ip̄o. q̄ n̄ ē de⁹
 nec po⁹ ifinite. Dices q̄ illud moueri p̄imi
 ē methaphoricū 2 non ē pp̄rie aliqd̄ care.
 Contra. ois itellectio q̄ n̄ ē eadē obiecto cau
 satur ab obo 2 v̄r q̄ effectiue per commen. qui
 vult q̄ balneū i mēte mouet vt effectus. 2
 pbatur idē ex intētiōe lz. 8. p̄bif. vbi p̄bat
 q̄ monēs po⁹ ifinite nō pōt imēdiate mouere
 celū q̄ mouet imēdiate ab aliq̄ mouēte finito.
 illud ē itelligētū pp̄ria motrix vult q̄ itel
 ligenā sit finita. 2 p̄ n̄s n̄ dens. P̄re ibi
 dē. 8. p̄bif. vult q̄ mouens po⁹ ifinite mouet ce
 lum motu ifinito 2 n̄ imēdiate vt dicitur ē. q̄ me
 diante itelligētia. 2 h̄c afferit cōmen. ec itē
 tionē ei⁹ i h̄. iz. f. q̄ mouēs fin. tā mouet imēdia
 te. sūt q̄ illa dno mouē ordiata tūc sic q̄ncōq̄
 sūt agē eēntiātr ordiata aut f̄z accipit eē a p̄
 ex. m̄ d̄ celo 2 agēte p̄iclarī corripibili aut
 accipit aliq̄ influētū a p̄. ex. m̄ baculas accipit
 motū a motu vt moueat lapidē. aut 3. ambo
 agē attingūt eūdē effectus imēdiate ex. m̄ de
 p̄re 2 m̄re respectu generatiōis plis. vt oisum
 fuit. 8. h̄ q̄ro q̄ q̄ istop̄ triam motū. se h̄r illa
 dno agē i mouendo celū. n̄ 3. qz statī segtur
 2 i cāli tpe imo in eodē moueret vt finita 2 ifi
 nita. qd̄ ē p̄ sup̄positū. Si dē f̄z h̄tur p̄positū
 cū f̄z lz. nihil recipiātr itelligē aliud ab ei⁹
 natura. si dē p̄m p̄z euidēt er q̄ h̄ ē p̄pōitum
 p̄z q̄ lz. sic intellexit illa agē sic ordiata
 q̄ 2. f̄z eē depēdeat a p̄. 2 tūc p̄m mouet media
 te qz dat eē 2 v̄tutē p̄rio mouētī. 2 qz p̄p̄no
 dat eē illud 2 v̄tutē. iō ē ca p̄p̄tuitatis in motu
 finitas at v̄tutis recepte q̄ nō ē aliud a natura
 angeli. ē cā successiōis i motu. qz illi v̄tuti pōt
 eē aliq̄ resistētia i mobili q̄ n̄ possz eē respectu
 v̄tutis ifinite vt iam superius dēc fuit expo
 nendo lz. 3. p̄p̄ides p̄ cōmē. q̄ de itentiōe
 lz. loq̄ns in de sba orbis ca. 3. dicit q̄ corp⁹
 celeste n̄ idigit tūm v̄tute mouente i loco. sed ē
 v̄tute largiēte i se 2 in sba pmanētū cēnā. 2 seg
 tur. dixerūt at ip̄s. f. lz. n̄ dicē cās agētes totū
 i. celū. sed tūm cās mouentes 2 tū illd̄. f. celū d̄ i

xit esse formalr nec. vt pz. 9. hui⁹ ca. 7. e aut
 nihil i po⁹ sempiternū q̄ ista po⁹ pōt stare cū in
 tentiōe p̄bi q̄ de effectū cā eē 2 sbe ip̄i itelli. sic
 f̄z. cōmen. fuit itentio ei⁹ d̄ celo. 4. p̄bat idē
 per lz. 9. metha. ca. 4. q̄ vult ex intentiōe q̄
 ois itelligen⁹ creatā est a p̄. sed f̄z q̄ndā ordi
 nez. nā 2. m̄ itelligē esse catā a p̄ 2 3. m̄ a 2. 2
 sic d̄ aliis 2 forte i h̄ n̄ solū nō p̄dicat p̄bo. lz ex
 plicat illud de mō 2 ordie p̄ductiōis qd̄ lz. n̄
 explicat. f. si dicat lz. p̄o i se omnes itellige
 tia eē imēdiate p̄ducta a p̄. tūc lz. dicit sibi
 q̄stū ad ordiāz q̄ez ponit. lz i p̄posito p̄o 2
 dat. f. q̄ itelligen⁹ sit p̄ducta. 2 p̄ n̄s n̄ est de⁹
 nec po⁹ ifinite de mō aut ill⁹ catiōis f̄z itenti
 ones lz. 2 lz. n̄ est p̄ntis speculariōis ingre
 sufficit ei⁹ habere intentionem lz. in q̄stū ad
 cōclūsiōnez d̄ q̄ q̄rit qd̄. Ac p̄m auctoritatē
 q̄ allegat d̄ q̄ vltia p̄ illi. 4. ca. n̄ est illa q̄ p̄m
 mouens est sine magnitudie 2 po⁹ ifinite. lz post
 istā segtur alia. q̄. f. sba imātal est ip̄. sibilis 2
 i alterabilis. omnes enim alij motus. sūt postērio
 zes eo q̄t scēdū locū. h̄ at est maior 2 sup
 pletur minor q̄ illa substantia non est mobilis
 scēdū locū vt hab̄tur ex p̄dictis. 2 segtur
 2 ergo nō est mobilis aliquo motu postēiori 2
 ita alterabilis. 2 ita segtur p̄ncipiū. 5. c. v̄truz
 an v̄nā tales rē. ita q̄ illa qd̄ referenda est ad s̄b
 stantiam inalterabilez de q̄ imēdiate p̄cessit
 fo 2 non ad illā substantiam q̄ est po⁹ ifinite de
 q̄ fuit sermo p̄us tūc concedo sba inalterabi
 les esse plures iuxta numerū latiorum scēdū
 intentionem philosophi. Ad scēdū aucto
 ritatem dicendū q̄ necessario alicuius pōt con
 clūdi de aliquo pp̄ qd̄ per tot me. quot possūt
 esse cause in ip̄o repugnatiue ad affirmatiōem
 oppositam. q̄ si v̄nā sit cā adēq̄ta repugnantie
 illud erit medium adēquatū ad oisū tales ne
 gationem. exempluz ad ostendendū q̄ h̄o nō
 est lapis pōt sumi pro medio qz h̄o est alia quia
 est r̄sibilis. qz est rōale 2 forte rationalis quod
 est differentia spec̄fica hoies est hui⁹ negatiōis
 2 repugnantie causa adēquata. Ad p̄p̄positū
 tum dico q̄ ifinitas intensiua est causa v̄na re
 pugnantie ad habere magnitudinem. sed n̄ adē
 quata. purum enim itellectuale nō potest h̄re
 magnitudines. qz forma itellectual nō est ex
 tensibilis. sed si aliqd̄ itellectuale sit q̄stū. hz
 materiā q̄ p̄ficat a forma itellectuali. et tūc
 recipit q̄stūtem non rōe itellectualitatis sed
 ratiōe matie quā perficit foā itellectual sicut
 est in homine. o3 q̄ illa duo cōiungit. f. itellectualitatem 2 imaterialitatem ad h̄ndū me. sufficiens
 quia sicut nō sufficit sola itellectualitas vt pz
 in homine. sic nec sola imaterialitas vt pz i
 celo qd̄ nō hz materiā hz mentē lz. vt pro
 batum est. 8. h̄. bec ergo p̄p̄o est v̄ra h̄is i
 finitam potētiāz nō hz magnitudiez. et bec est
 v̄ra itellectuale nō h̄is materiā nō hz magni

eēntie. p̄b̄o huius. tū qz volitio p̄supponit volū
tate. qz velle n̄ ē nisi volūtatis. q̄ si volitio ē incā
bilis. multo maḡ volūtatis ē illa volitio. q̄ erit
neceffe eē. r̄ ita idē nature p̄. q̄ magis ip̄a volun
tas ē p̄intelligit̄ vt p̄pingoz̄ ip̄i nature p̄zime
Quarta cōclusio sit ista. intellectio p̄mi mouēt̄ re
spectu sui vt sui obi n̄ ē aliud ab ei^o eēntia. hanc
oñdo sic. volitio p̄mi respectu sui ē idē eēntie sue
q̄ intellectio. añs p̄z ex 3ª cōclusionē. p̄na. p̄bat. q̄ a
nihil amat nisi cognitū. q̄ intellectio p̄mi itelligit̄
vt p̄p̄n̄ quoz̄ illi nature q̄ volitio. q̄ si amare se
ē ex se neceffe eē. r̄ p̄ oñs idē nature p̄zie seq̄t̄ q̄
intelligē se ē neceffe eē r̄ idē illa nature. Pre
terea p̄ rōem p̄bi i textu q̄a si nō. q̄ p̄m̄ n̄ ē optia
suba p̄ns ē fallū. q̄ r̄ añs. p̄na. p̄ba. qz p̄ itelligē
ē venerabile r̄ honorabile r̄ declarat̄ sic. qz ois
entis i actu p̄ vltia p̄fectio ē i actu. 2° quo p̄un
gitur optio maxie si sit actiū r̄ n̄ t̄m factū sed
p̄m̄ monēs ē nature intellectūal̄ r̄ p̄ p̄ns actiū. q̄
vltia ei^o p̄fectio ē in actu 2° si q̄ ille act^o n̄ sit ei^o
suba. seq̄tur q̄ eius suba nō erit optia qz aliqd
aliud ē suū optimū. 3^a rō ē p̄bi qz si nō. h̄ la
boriosa eēt continuatio intellectōis. q̄ declarat̄
sic. qz p̄o^o solū receptia ē p̄o^o d̄ictōis. ad potē
tiam at̄ d̄ictōis seq̄tur labor scdm̄ ip̄m. 3°
ista rō n̄ ē demonstratia. s̄ t̄m p̄babil̄. vt ip̄e met
p̄hs dicit. r̄ d̄ictū ē i exponēdo l̄fam. Ex hac
4^a cōclusionē ifero duplex correlariū. q̄ intellectus
p̄mi ē idē sue eēntie. qd̄ p̄ba i sicut p̄ns de volun
tate. qz p̄intelligit̄ vt p̄pingoz̄ eēntie q̄ intel
lectio. qz itelligē nō ē nisi ip̄ius intellectus. si q̄ i
tellectio ē icābilis r̄ idē eēntie p̄mi multo maḡ
intelus. 2° ē qz rō itelligēdi se ē idē nature p̄
qd̄ p̄z. qz si ip̄m itelligēdi se ē idē nature p̄
eēntie p̄mi. multo maḡ rō itelligēdi se. cuz̄ p̄m
telligatur ex natura rei ip̄i actui itelligēdi vt in
tellectui p̄pingoz̄. 5ª cōclusio sit ista. n̄ intel
ligere respectu cuiuscūq̄ obiecti pōt eē accidēs
eēntie seu nature p̄zie. h̄c oñdo sic. p̄m̄ monēs
ē p̄m̄ effectiū. q̄ ex se h̄z vñā possit cāre qd̄cūq̄
cābile circūscripto oī alio a se. saltē vt p̄zia cā
illius cābilis. s̄ circūscripta intellectōe illius non
h̄z vñā possit illud cābile cāre. q̄ intellectio cuius
cūq̄ alterius n̄ ē aliud a natura sua. p̄b̄o mino
ris. qz nihil pōt cāre nisi ex amore finis vel it̄ illd̄
alioqn̄ n̄ agēt p̄ finem. nec p̄ p̄ns eēt p̄ se agens
sed ip̄i velle alicm̄ p̄ finē p̄intelligit̄ ip̄m intel
ligē. q̄ seq̄tur qz añ p̄mum signū i q̄ itelligit̄ cāns
sine volens p̄intelligit̄ necessario itelligēs. r̄ per
p̄ns circūscripta intellectōe n̄ possēt illud cābile
cāre. Pre^o. oēs itellectiones eiusdem itellec
tus h̄nt siml̄e h̄rudinē ad intellectū fm̄ idem̄
tatem eēntialē vt accidēntalem. sic p̄z de oī itellec
tu creato r̄ de ei^o itellectionibus. cui^o rō ē. quia
vidēt̄ p̄fectōnes eiusdē generis. q̄ si vna ē idem
eēntialr̄ r̄ oēs. r̄ si vñā ē accidēntalr̄. sed aliq̄ in
tellectio nō pōt eē accidēntalis i p̄. vt illa que ē sui
ip̄ius. ex 4ª cōclusionē. q̄ nulla alia erit sibi acci

dens. Sexta cōclusio ē ista itellus p̄mi monēs
tio itelligit̄ sp̄ r̄ necessario oia intelligibilia actu
distincto r̄ p̄ns naturāl̄ q̄ illa sint in se. h̄c con
clusio ē diuere ad q̄stionem. p̄zia p̄s. f. qd̄ intelli
git̄ qd̄cūq̄ itelligibile p̄bat sic. qz h̄ ē p̄fectōis
in intellectu posse distincte r̄ actu cognoscē qd̄
cūq̄ itelligibile. h̄ igitur attribūendū itellectui
p̄. sc̄a intellectus p̄mi nullā pōt habē itellecto
nem nisi eadem sibi. ex. 5. cōclusionē. q̄ cui n̄ habet
intelligibilis h̄z itelligē actuale r̄ distinctum. r̄ p̄
p̄ns necessario cū illud sit idem sibi. sc̄da p̄s. f.
qz p̄ns naturāl̄ q̄ illa sint in se. p̄bat sic. qz qe
quid ē idem sibi ē neceffe eē. r̄ p̄ns p̄ns natu
rāl̄ oī intelligibili alio a se. cū nullā tale sit ne
ceffe eē. sed itelligere respectu cuiuscūq̄ ē idē
sibi. igitur ē p̄ns naturāl̄ q̄ quodcūq̄ aliud i
telligibile. sit in se. Confirmatur tota cōclusio
qz artifex distincte cognoscit omne agendum
añ q̄ fiat. aliter non perfecte operaretur qz co
gnitio est mensura iuxta quam opatur sed deus
ē perfectissimus artifex omnium aliorum a se. q̄
oium p̄ducibilium a se habet noticiam distic. a
r̄ actualem r̄ p̄zemeis. Ad p̄mum in op^m ne
go consequentiam. ad p̄bationem dicendam qz
nullum aliud a deo habet rationem motui nec
p̄ficiētis respectu intellectus diuini. r̄ h̄ mō itel
ligit̄ p̄ns qz intellectus p̄mi non itelligit aliud a
se quia tunc vilesceat. r̄ tamen hoc non obstat
intelligit omnia alia a se itelligendo essentiam
suam in qua virtualiter r̄ eminentissime conti
nēt̄ r̄ intellectui diuino clarissime r̄ distinctis
sime p̄sentantur vt tactum est in exponēdo
litteram. Ad sc̄dm̄ concedo maiorem sic itel
ligendo qz sit aliquid quod sub subiecto eius a
dequato nec formaliter nec virtualiter contine
tar. r̄ tunc minor est falsa. quia in essentia diuina
omne aliud a se r̄ virtualiter r̄ eminentissime cō
tinēt̄. Notandum qz intellectus p̄mi cuius
p̄fice itelligit se ipsam vt obiectum adequatū
r̄ itelligendo se itelligit quodcūq̄ aliud no
bilioz̄ ē modo q̄ habeant esse in se. nam essen
tia diuina virtualiter continet p̄fectionē r̄ enu
tatem cuiuscūq̄ rei. vñ de etiam res simpliciter
loquendo nobilius esse habent in essentia di
na q̄ in se ip̄s. r̄ ideo perfectissime r̄ distinctis
sime p̄ntantur intellectui diuino in essentia vt ip̄e
culo perfecto r̄ ideo ip̄se res create licet forte
terminent actum intellectus diuini non tamen
mouent ip̄m ad itelligendū. qz hoc argueret i
p̄fectōem in ip̄o itellectui qz de mouens vt sic ē
p̄ns r̄ dignius ip̄o moto.

Quæstio.
Terit̄ vtz̄ p̄ncipatui r̄ regno
vniuersi p̄sit t̄m vñ p̄m
cep̄s q̄ ē de h̄ndict̄. vñ q̄ n̄. r̄ arguitur
sic de^o ē. q̄ d̄i s̄t. p̄b̄o p̄ne. qz singulare r̄ plu
rale idē significant s̄z differant in mō significan
di includunt idem significatum proportiona

tas ordiata pot appetere mains bona. s; plura
 bda ifinita si sint possibilita: plus icludat bda
 te q; vnu ifinitu. g; volutas posset ordiate plus
 amare plura bda ifinita q; vnu bonu ifinitu. 2 p
 nis vnu bonu ifinitu no posset ea getare. Ex
 4^a via arguit sic. duo sut dij. g; eiusde effect^o sut
 due cae totales i eode ordie ce. nis e fallu. g; 2
 nis. falsitas pntis pbat. qz tuc aliqd posset. ee
 sp ca alicu^o a q; n sp depederet. nihil. n. eentualr
 depedet ab aliq; q; no existe nihilomin^o erit. si
 g. c. bz duas totales cas. s. r. b. in eode gene^o 2 or
 dine. tuc destructo. a. nihilomin^o erit ipm. c. ab
 ipo. b. 2 s; destructo. b. ipm. c. erit ab ipo. a. ex q;
 vtriusq; ponit ca total^o ei. pb^o pne. qz po^o ifini
 ta e total^o ca respectu cululca^o effect^o. si g. a. 2. b
 sut dij gl^o e po^o ifinite. 2 p nis ca total^o cu^o cuq;
 effect^o: 2 p nis erit de pne cae 2 totales i eode
 ordine ce. Ex 5^a via arguit sic. duo sut dij. g;
 p necessitat^o sut ifinitu numero. nis e euidet fal^o
 g; 2 nis. nis pbat. qz sps multiplicabiles siue
 plurificabiles in idiuindis. n. detminat ex se ad
 certu nre^o in idiuindis. s; q; n e ex se n repugnat
 sibi ee in ifinitis idiuindis. sic p3 de spe huana 2
 de aliis oib^o corruptibiliu sp^o b. g; si ro ipi^o dei
 tatis sit plurificabil^o i idiuindis n detminat se ad
 certu terminu: s; q; n e ex se spatia^o secu ifiniti
 tate. s; si pne ee ifinita necesse ee: p necessitates
 sut ifinita. alias n eeent necesse ee. s; possibilita ee
 g; erit ifinitu dij q; no p gl^o e necesse ee. Pre^o ex
 eade via arguit sic. si sint plures di: 2 p nis plu
 ra necesse ee. o3 q; aliqb^o pscob^o realib^o distin
 guant: sint. a. 2. b. tuc sic. aut illi duo dij distincti p
 .a. 2. b. sint formale necesse ee. p. a. 2. b. aut no. si
 no. g. a. 2. b. n sut formale rdes eendi neco. ergo
 p nis nec deus icludat. a. e nec ee: pb^o qz in
 cludit aliq; entitate q; formale n e entitas neces
 saria eendi nec necessaria ex se. ipm. a. s; e de
 deo icludete. b. Si vo illi duo dij distincti sut
 formale nec ee. p. a. 2. b. 2 vltra b vtriusq; e neces
 se ee p illud i q; puenit vnu cu alio. qz ex q; abo
 sut dij in aliquo puenit 2 i al q; dnt. g; vterq;
 e eis bz in se duas rdes q; vtriusq; e nec ee. s; b
 e ipossibile qz neutra istaz icludit alteram ergo
 vtriusq; circumscrip^o de^o ille ee nec ee p reliq;^o. 2
 sic aliqd eet formale nec ee e p aliq; roem q; cir
 cumscrip^o nihilomin^o eet nec ee. qd e ipossibile
 Ex 6^a via arguit sic. oipotens e q; suo velle pot
 quodcuq; possibile face ee n ee: ita q; suo vel
 le pot pduce ee possibile 2 suo velle pot ipedi
 re ee possibile q; destruere ee possibile si ia bz
 ee fm sniam Rich. 2° de tri. ca ultio. tuc sic duo
 sut dij. g; nullus istoz e oipotens: nis e euidenter
 fal^o. p^o pne qz. a. pot suo velle pduce oia in ee
 ex q; ponit oipotens. sed no e nec q; b. velit oia
 illa ee q; velit. a. qz volutas ipius. b. ptingeter se
 bz ad illa. sicut volutas ipius. a. ex q; deus e. g. b.
 pot nolle illa ee 2 p nis nullu istoz erit. g; si duo
 sut oipotentes vterq; facer aliu nullpotere pbv

bendo. s. p suo velle q; ad alius vellet ee. Dico
 q; abo p cordat i voluntate sua. s; n o necessita
 te: s; q; fecerit pactu vt q; ad velit vni velit a
 lius. Ex 3^a via p qz illud pactu n e necessariu
 g; p nis pot se alr habere. v. l. d. s; p pactu: et
 tuc ide qd p^o. tu 2° qz esto ad huc legi q; nent
 eoz eet oipotens. na si. a. est oipotens pot pduce
 suo velle ee possibile: 2. b. s; qd est ipossibile
 na ipossibile e duas cas totales ee eiusdez effec
 tus: vt poniam e. g; legi q; b. n e oipotens 2 sic
 ad qdem. Ad 4^a p^o i op^o nego pniam. Ad pba
 toem dicendu q; i gramatica nueras n e talis mo
 dus significadi qles sut alij moi gramaticales.
 na alij ont p seise modu papi absq; aliq; fali cor
 rinte tali mo picipedi. s; nuer^o de icludat i e sub
 strata. vii legi hoies sut. g; realr plures hoies se
 g; plura aialia roabilia sut: s; n legi de^o est gene
 ras. g; de^o realr e masculinu generis. qz ad mas
 culinitate suffic aliqd i re a q; ille modus possit
 accipi. puta acitas. dico g; q; plurale s; q; inclu
 dit illa duo icludit roem q; si se fallu. 2 dico q;
 illud solu ex pte subiecti qd dr di icludit p die
 tiorem: vt pbatu e p plures rdes. 2 io modus co
 cipi repugnat ei qd picipi sub mo. cu g; pbat
 nis. qz ide significat plurale 2 singulare 2 idem
 icludit. dico q; n e siue: qz singulare icludit p ce
 ptum. 2 modu picipedi sine repugnata: 2 io sin
 gulare icludit q; si in se roem vera. pnt icludit p
 ceptu 2 modu picipedi: plurale at pnt icludit il
 la duo icludat q; si in se roem falsa. cu^o ptes repu
 gnat: 2 io no legi q; plurale sit vtz de plurali si
 cut singulare de singulari. qz de subo c^o ro o se
 est falsa nihil vere potest predicari. ista enim
 e falsa ho irradais isensibil^o currat: 2 sic de aliis
 subus. Ad 2° do cu dr q; o e ens p picipa
 tione reducat 2. do q; illa pp maior n e pne
 s; reducat ad ista. o e ens ipsectu reducat ad pfe
 ctum s; qz o e ens p picipatdem e ipsectu 2 tm
 illud ens e pfectu qd e ens p eentia. o segf illa
 maior q; o e ens p picipatdem 2. illa aut pp
 o e ipsectu reducat ad pfectu sic itelligeda e. na
 aliqd e ipsectu duplr. vno^o fm ipsectoz simptr
 q; i. n neco bz ipsectodem anexa qz n icludit in se
 limitatdem: vt h bonu. 2 h vnu: 2 h ens. h sapi
 ens 2 s; fia. alio^o e aliqd ipsectu no fm pfectodem
 simptr q; i. de rone sui icludit limitatdem vt bic
 ho. h bos. h asin. 2. 2. 2 io. neco bz anexa ipsecti
 onc. ipsectu p^o reducat ad pfectu eiusde rone.
 puta ad bonu. ad vnu. ad ens. ad sapiens: q; im
 portat pfectoz simptr. 2 ista pot dici redn vni
 uoca. s; ipsectu. 2° n reducat ad pfectu p effen
 tia eiusde rone. pnta ad roem specifca. qz ipsa
 aliqd icludit ipsect ois qz limitatdem. 2 io fm
 illa n pot ee aliqd pfectu simptr pp limitatdem
 s; reducat ad pfectu p^o qd e pfectu simptr eq
 uoce tm 2 eminent icludens illa pfectodem. 2 ista
 ponit rednetio equoca. vno^o g; ipsectu reduci
 tur ad bonu pfectu. s; hic ho g; est ipsect^o 2 s; tr

hic bos n̄ reducitur ad bonū simpliciter perfectū
 s̄ ad sumū ens z ad sumū bonū qd̄ ē de q̄ illā
 perfectōz vna n̄ includit n̄ ē dare bonū nec bo
 nez p̄ cētiā q̄ dī p̄t appellari. Ad 3^m q̄n dī
 q̄ q̄cūq̄ sūt melioza sūt ponēda i vniuerso. dico
 q̄ vtz ē sit p̄o sit possibil' z n̄ icōpossibil'. s̄ ē
 plures deos ē icōpossibile z icludēs repugnātiā
 vt oīsum ē multip' r. z iō n̄ ē melius esse plures
 deos. qd̄. n̄ ē meli' nisi ex p̄de icōpossibilitatē
 n̄ ē meli'. imo nec bonū simil'r. sicut illud qd̄ n̄
 ē nisi exp̄de ip̄sibili z spugnātiā icludēte nō est
 oīo. s̄ ip̄sibile ē ip̄m ēē sp̄oni inēc b̄n: q̄ cōclu
 dit p̄bā q̄ nō ē bonū i vniuerso pluralitas p̄nci
 paliam: vñ q̄ ē p̄nceps totū vniuersi q̄ ē de b̄n
 dictis viuens z regnans sup vniuersa creaturā
 a seculo vsq̄ in seculum.

AN. LII

Questionibus subtilissimus sup duodecim li
 bzis Ar. editis ab altissimo doctore, Antonio
 Andrea ordinis minorū finis feliciter ipositus ē
 sub anno dñi. 1481. 24. die decembzis opa z arte
 p̄ncipi viri Antonij destrata d̄ L. Cremona. In clā
 rissima ciuitate venetiaram

Tabula

Liber primus

vtum ens simpliciter sumptum sit subiectum
 metba. qd̄. p̄ia
 vtz ista p̄positio sit vera. omnes homines na
 turaliter scire desiderat qd̄. ii.
 vtrum visus faciat magis scire qd̄. iii.
 vtz p̄adēria sit in bzis. qd̄. iiii.
 vtz ex exp̄itis genētur ars qd̄. v.
 vtrum exp̄tas nō. bzis artem certina opetur ar
 tifice exp̄to qd̄. vi.
 vtrum oēs actus z generationes sunt circa sin
 gularia qd̄. vii.
 vtrum singularitas sit ratio formalis obiectina
 sensus qd̄. viii.
 vtrum ad metaphisicā ptineat cognoscē oēs
 quidditates rez in pticulari qd̄. iiii.
 vtrum magis vniuersalia sint difficilioza ad co
 gnoscendam qd̄. x.
 vtrum metaphisica sit scia p̄atica vel specula
 tina qd̄. xi.
 vtrum scientia speculativa sit nobilioz p̄acti
 ca qd̄. xii.

Liber secundus

vtum p̄ima p̄incipia complexa sint nobis na
 turaliter cognita qd̄. p̄ia
 vtrum difficultas cognoscēdires sit ex parte
 intellectus qd̄. scda
 vtrum substantie imateriales possint cognoscē

scdm suas quidditates qd̄. iiii.
 vtz sit ponē statum in oī genē qd̄. iiii.
 vtz isintū possit cognosci a nobis qd̄. v.

Liber tertius

vtum i immobilibus sit cā efficiēs z final' qd̄. p̄ia
 vtz gen' p̄dicetur p se de d̄ra qd̄. scda
 vtz idē nanc vel istans iit i toto tpe qd̄. iiii.

Liber quartus

vtum ens vniuoce p̄dicatur in d̄ ombus en
 tibus qd̄. p̄ia
 vtrum negatio habeat distinctam formalitatez
 ab affirmatione qd̄. scda
 vtz vñ z ens significet eandē naturā. qd̄. iiii.
 vtrum illud p̄ncipiam impossibile ē idē esse z n̄
 ēē sit feruissimam qd̄. iiii.
 vtrum illad p̄ncipium impossibile zc. sit sim
 pliciter p̄ms. qd̄. v.
 vtz iter p̄dictoria sit dare mediū qd̄. vi.

Liber quintus

vtum eiusdē effect' sint plures cāe p̄se qd̄. p̄ia
 vtz finis sit p̄ncipiam qd̄. scda
 vtrum causa particularis z in actu similis sit et
 nō sit cum effectū qd̄. iiii.
 vtrum necessaria habeant causam
 sui esse qd̄. iiii.
 vtrum materia que ē altera pars composui sit
 causa indiuiduationis qd̄. v.
 vtrum secunda diuisio vniū que dicitur logi
 ca sit conueniens qd̄. vi.

vtum ens distinguatur in decem
 p̄dicamenta qd̄. vii.
 vtruz possibile sit duo accidentia differētia so
 lo nūcro ēē in eodem subiecto qd̄. viii.
 vtrum ratio p̄ioza sit bene assignata qd̄. ix.
 vtrum p̄p̄ia ratio quantitatis scdm q̄ est ge
 neralissimam diuisibilitas qd̄. x.
 vtrum tempus sit idē q̄ motus qd̄. xi.
 vtrum philosophus conuenienter z sufficienter
 assignet tres modos relatiuozum qd̄. xii.
 vtrum p̄imus modus relatiuozum fuerit bene
 assignatus. qd̄. xiii.
 vtrum secundus modus relatiuozum sit bene
 assignatus qd̄. xiiii.
 vtrum t̄tus modus sit bene
 assignatus. qd̄. xv.
 vtrum tertius modus distinguatur
 a duobus p̄imis. qd̄. xvi.
 vtrum idē referatur ad duo vel
 ad plura qd̄. xvii.

Liber sextus

vtum scientia p̄atica sortiat
 esse p̄acticum a fine qd̄. p̄ia
 vtrum p̄acticum z speculatiuum sint
 differentie essentialis scientie qd̄. scda
 vtrum diuisio timēbzis scientie
 speculatiue sit conueniens qd̄. iiii.
 vtrum de ente per accidens
 p̄imo modo sit per se scientia qd̄. iiii.

ut de ente p acciō 2° sit scia. qd. v.
 utrum ens vnum debeat separi a p̄sideratione
 metaphisici qd. vi.

Liber septimus
 ut liberētia sit d̄ eētia accētis qd. p̄tia
 ut s̄ba sit p̄oz oī accētē tpe qd. ij.
 ut s̄ba sit p̄oz oī accētē diffinitōe. qd. iij.
 ut s̄ba sit p̄oz oī accētē cognitōe qd. iiii.
 utrum forma sit p̄oz materia z composito z ma
 gis ens utroq; qd. v.
 utrum materia sit ens. qd. vi.
 utrum qd̄ qd̄ ē sit idē cū eo c^o ē qd̄ qd̄ ē. qd. vii.
 utrum generata per putrefactōem z per ppaga
 tionem differant sp̄e qd. viii.
 utrum p̄oz ex materia z for^o genēt p̄ qd. iiii.
 utrum p̄bi p̄cludat p̄ platone d̄ ideis. qd. x.
 utrum materia rerum naturalium sit aliq̄ pars
 forme generante qd. xi.
 utrum in naturalibus materia sit p̄ quiditatis
 specificē. qd. xii.
 utrum singulare sit p̄ se. a nobis itelligibile. qd. xiii.
 utrum p̄cept^o generis sit ali^a p̄ceptu d̄ se. qd. xiiii.
 utrum differentia diuisina generis inferioris in
 cludatur formalr differentia superioris. qd. xv.
 utrum vlc sit aliqd̄ i rebus qd. xvi.
 utrum distinctio formalis p̄tiam organicarum
 animalis sit pp̄ plures formas reales realiter aut
 specificē distinctas qd. xvii.
 utrum p̄po^m dicat aliā entitatē a p̄tibus. qd. xviii.

Liber octauus
 utrum in motu alterationis oīz manē idem sub
 iectum qd. p̄tia.
 utrum ad formationem p̄olis mater aliquid
 actiue qd. ii.
 utrum in omni generatione z corruptione fiat
 resolutio vsq; ad materiā p̄mam. qd. iii.
 utrum substantia corporis sempiterni puta celi
 sit composita vere ex materia z for^o. qd. iiii.
 utrum acciō sit p̄po^m ex p̄tib^o distinctis. qd. v.
 utrum i qd̄ ditate formaz naturalū suscipiuntur
 magis z minus sint dare ḡdus qd. vi.
 utrum ex materia z for^o p̄stinaat p̄ se vñ qd. vii.

Liber nonus
 utrum aliqd̄ possit moueri a seipo. qd. p̄tia
 utrum differentia quā assignat p̄bs sunt potens
 tias rationales qd. ij.
 utrum act^o sit p̄oz p̄o^m rōes qd. iiii.
 utrum actio sit i passo sicut i subo. qd. iiii.

Liber decimus
 utrum p̄m^o motor sit m̄sura oīz d̄ genē qd. p̄tia
 utrum vñ z multa opponat p̄rie qd. ij.
 utrum diuisibile sit p̄tius diuisibili qd. iiii.
 utrum possibile sit transmutatio a p̄tuatione
 ad bitam qd. iiii.
 utrum media p̄riorū sui p̄po^m ex extrēis qd. v.
 utrum repugnantiam inter formas substantiales
 sit repugnantia p̄rieratis qd. vi.
 utrum corruptibile z icorru^o d̄rant genē. qd. vii.

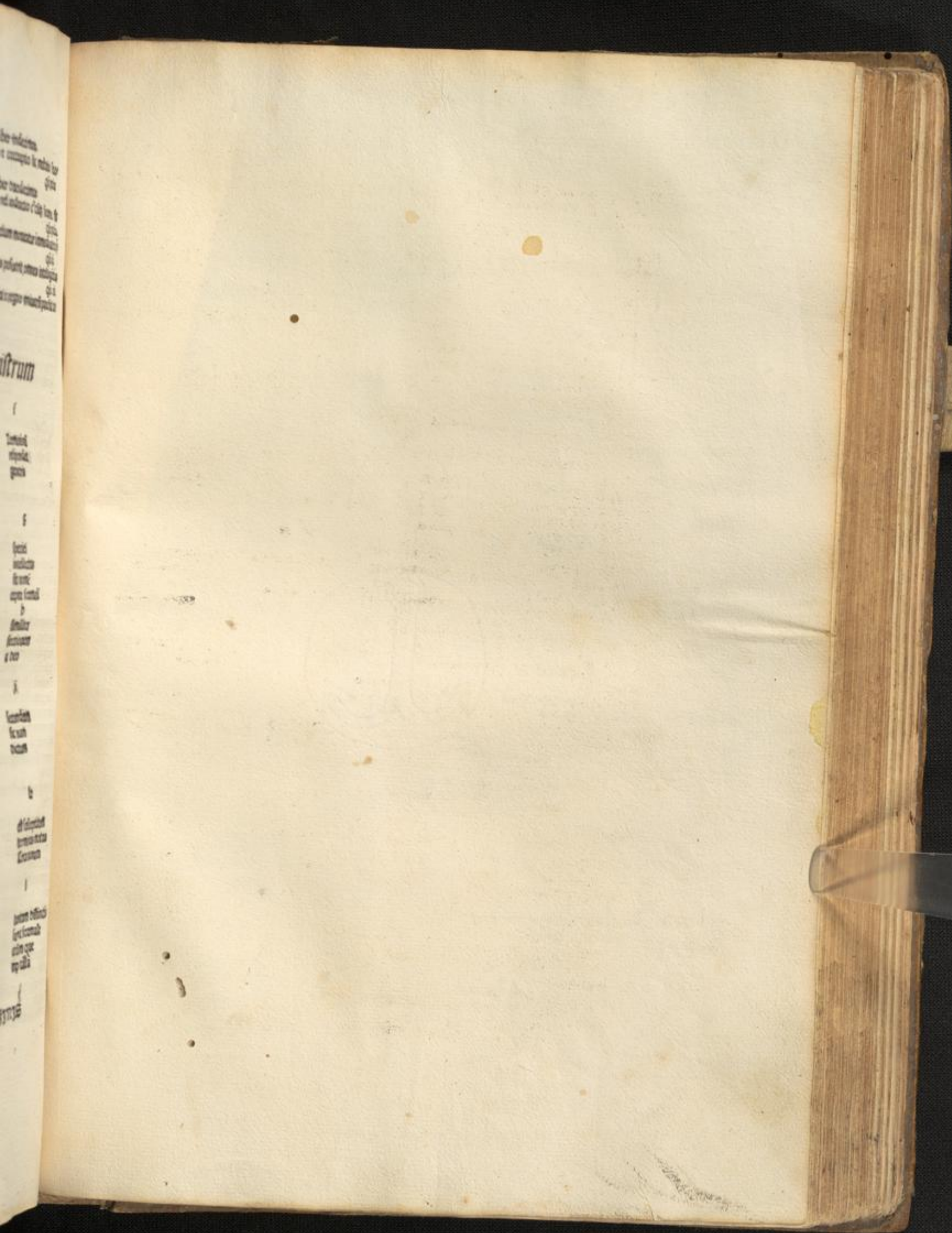
Liber vndecimus.
 utrum generatio z corruptio sit mutatio fact
 cessina qd. p̄tia

Liber duodecimus
 utrum oīs p̄ductio vel inductio c^o cūq; forma sit
 vnuoca qd. p̄tia.
 utrum p̄timum celum moueatur immediate a p̄
 principio qd. ij.
 utrum Aristoteles posuerit omnes intelligētias
 virtutis infinite qd. iiii.
 utrum p̄ncipatū z regno vniuersi p̄sistat tam
 tum vnus

Registrum

a	f
Prima vacat altissimi doctoris esse sed vnomodo	Terminū respondet generis
b	g
per estimatōem bilis patet ideo nullas	speciei intellectus sit nomē ceptu formali b similiter sectionem a deo
c	h
diuiditur omnibus bensam est aliqua	secundam sic nam dictum
d	iz
relinquitur in quid plares	est susceptum terminas motus Circa nonum
e	i
nis z ideo cāte sed causa sui bus vt sit	tantum distinctio sunt formalr ctū que mp tāta

53135

Faint, illegible text from the adjacent page on the left edge.

trum

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—